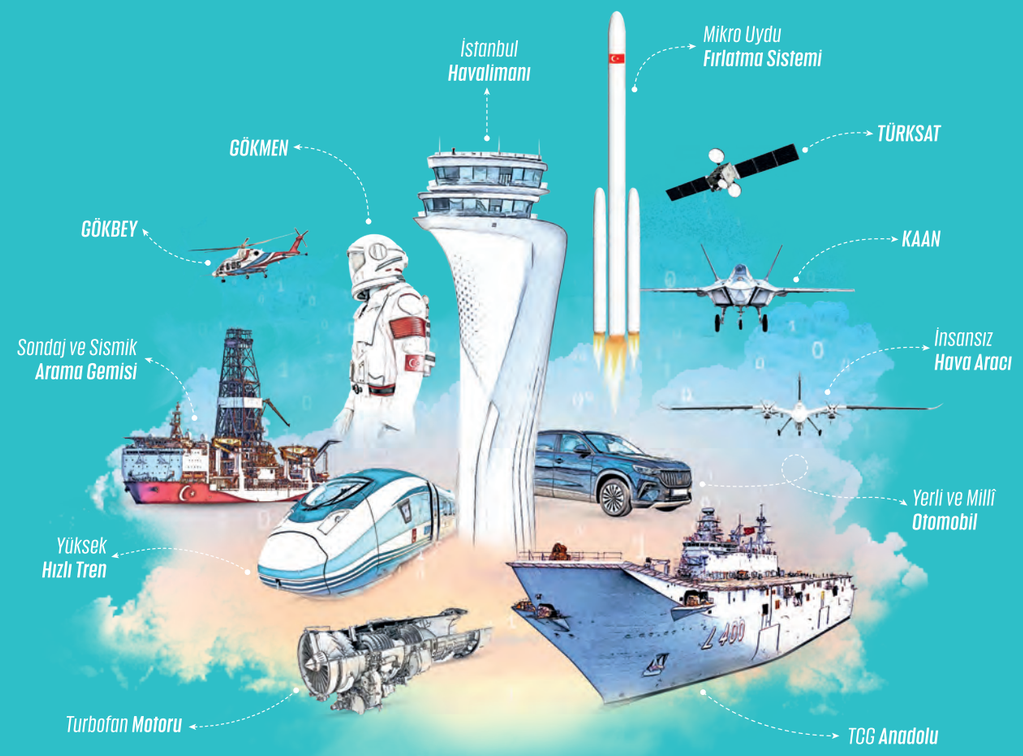
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.

ISBN 978-975-11-6829-0

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşıması Zorunlu Değildir.

ADALET ALANI NÖBET İŞLEMLERİ 11 DERS MATERYALİ

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

Adalet Alanı

NÖBET İŞLEMLERİ

11

Ders Materyali

MEB__ 211690-NÖBET İŞLEMLERİ 11

MEB__ 211690-NÖBET İŞLEMLERİ 11

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

ADALET ALANI

NÖBET İŞLEMLERİ 11

DERS MATERYALİ

YAZARLAR
Ahmet ATICI
Salih Gökay DEMİREZEN
Sudiye AKSOY
Veysel KAYA

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI ..... : 8566
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ ..... : 2458

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Ders materyalinin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

DİL UZMANI	Ümran TOKGÖZ
PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI	Emel DOLDUR
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UZMANI	Filiz İSNAÇ
REHBERLİK UZMANI	Musa KARABEYESER
GÖRSEL TASARIM UZMANI	Sevil AYDOĞAN

ISBN 978-975-11-6829-0

Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.

BASKI
Ayrıntı Basım Yayım ve Mat. Hiz. Sanayi Ticaret A.Ş.
Saray Mahallesi 126. Cadde No: 20
Kahramankazan/Ankara
Sertifika No: 49599

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

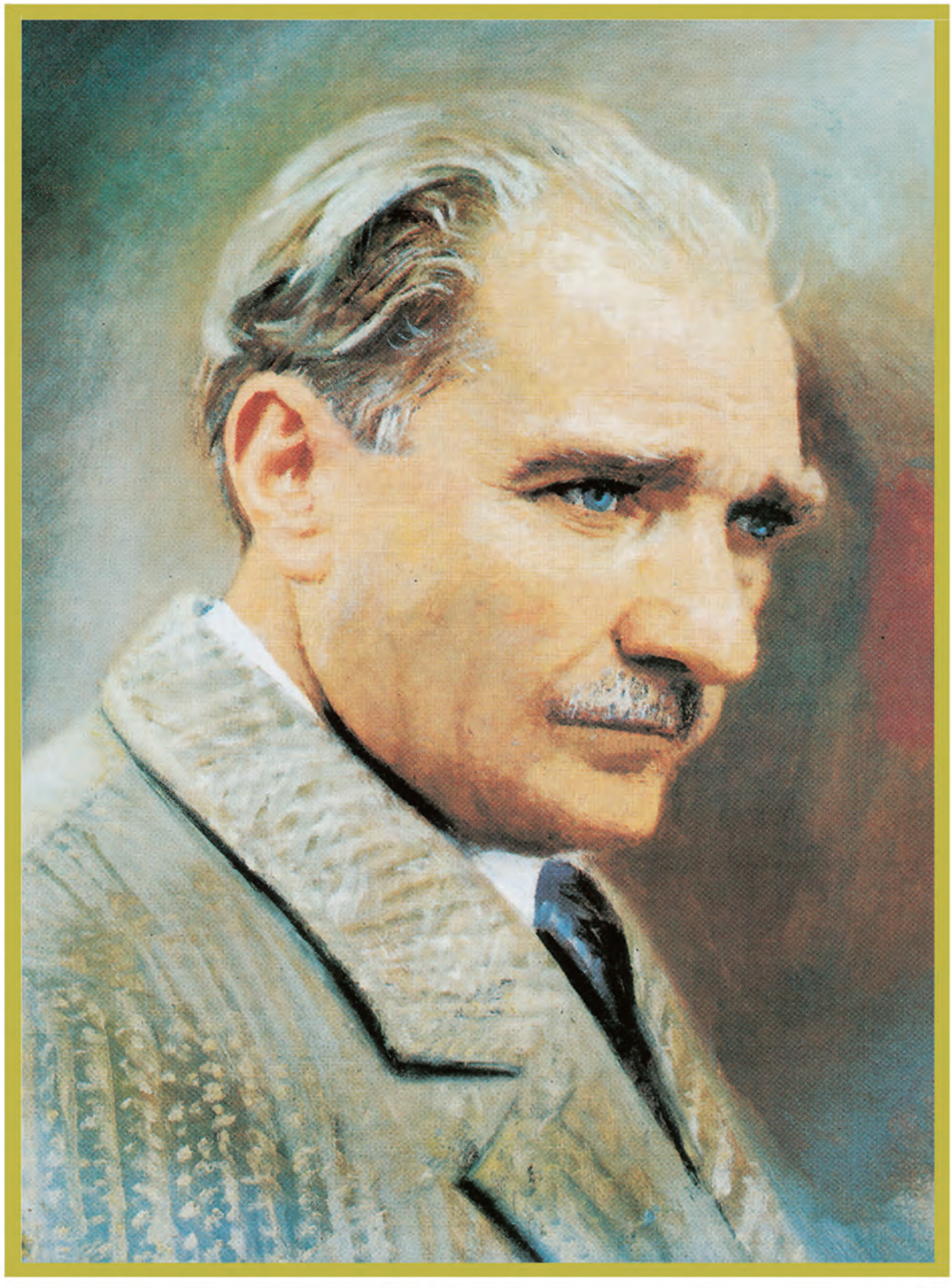
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İçindekiler

Ders Materyalinin Tanıtımı 14

1. Öğrenme Birimi

1.1. CEZA İNFAZ KURUMU KONTROL MERKEZİ 18

1.1.1. Kontrol Merkezinde Kullanılan Sistem ve Cihazlar 21
1.1.1.1. Kamera Kayıt Sistemleri (Kapalı Devre TV Sistemleri) 22
1.1.1.2. Müzik ve TV Yayın Sistemleri 24
1.1.1.3. Merkezî Anons Sistemleri 26
1.1.1.4. Dâhilî Telefon ve Telsizler 27
1.1.1.5. Alarm Sistemi (Yangın Alarmı) 29
1.1.1.6. Giriş-Çıkış Denetim ve Optik Kayıt Sistemi 30
1.1.1.7. Interlock Kapı Sistemi (Elektronik Kapı Sistemi) 31
1.1.1.8. Sensörlü Tel Sistemi (Basınca Duyarlı Sistem) 32
1.1.1.9. Merkezî Su Otomasyon Sistemi 33
1.1.2. Teknolojik Sistemlerin Kullanılmasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar 35
1.1.3. Teknik Arızalar 36
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 38

1.2. HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU TELEFON GÖRÜŞMELERİ 42

1.2.1. Telefon Görüşmesinin Yapılış Esasları 43
1.2.2. Telefon Görüşmesi Esnasında Görevli Personelin Dikkat Etmesi Gereken Hususlar 48
1.2.3. Telefon Görüşmesi Esnasında Hükümlü veya Tutuklunun Dikkat Etmesi Gereken Hususlar 49
1.2.4. Telefon Görüşmesi Yaptırılmayacak Hâller 50
1.2.5. Telefon Görüşmesi İçin Gerekli Evraklar 50
1. UYGULAMA FAALİYETİ 51
1.2.6. Mesleki Program Telefon Görüştürme Ekranları 52
1.2.6.1. Haftalık Telefonla Görüşme Programı Ekranı 52
1.2.6.2. Tutuklu ve Hükümlünün Telefonla Görüşebileceği Kişiler Ekranı 53
1.2.6.3. Haftalık Telefonla Görüşme İstek Bilgileri 57
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 61

1.3. HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU TELEFON DİNLEME VE KAYIT SİSTEMİ 65

1.3.1. Telefon Dinleme ve Kayıt Sistemi 66
1.3.1.1. Telefon Kayıt Sistemi Çalışma Şekli 66
1.3.1.2. Telefon Kayıtlarının Tutulması, İzlenmesi ve Raporlanması ... 68
1.3.1.3. Telefon Kayıtlarının Tasnifi ve Arşivlenmesi 69
1.3.2. Telefon Dinlemesi Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar 70
1.3.3. Kanunsuz Haberleşme Yöntemleri 70
1.3.4. Mesleki Programda İlgili Ekranlar 73
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 79

İçindekiler

2. Öğrenme Birimi

2.1. SAYIM ÖNCESİ İŞLEMLERİ 84
2.1.1. Ceza İnfaz Personelinin Sayım İşlemleri ile İlgili Görev ve Sorumlulukları 84
2.1.1.1. Olağan Durumlarda Yapılan Sayımlar 85
2.1.1.2. Olağanüstü Durumlarda Yapılan Sayımlar 86
2.1.1.3. Sayım Ekipleri 86
2.1.2. Sayımlarda Dikkat Edilmesi Gereken Kurallar 87
2. UYGULAMA FAALİYETİ 95
2.2. SAYIM SONRASI İŞLEMLERİ 98
2.2.1. Sayım Sırasında ve Sonrasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar 98
2.2.2. Sayım Defteri 100
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 102

3. Öğrenme Birimi

3.1. TUTUKLU VE HÜKÜMLÜLERİN ODALARINA GİRİŞ VE ÇIKIŞ İŞLEMLERİ 110
3.1.1. Ceza İnfaz Kurumlarında Nöbet 110
3.1.2. Oda ve Koğuş Kapılarının Açılacağı Hâller 113
3.1.2.1. Oda ve Koğuş Dışına Çıkışlar 114
3.1.2.2. Kurum Dışına Çıkma 116
3.1.2.3. Nakil ve Nakil Türleri 116
3.1.2.4. Sevk ve Sevk Çeşitleri 122
3. UYGULAMA FAALİYETİ 131
3.1.2.5. Sevk ve Nakillerin Yapılması, Süresi ve Esasları 133
3.1.2.6. Tahliye Kararı Uyarınca Salıverilme 133
3.1.2.7. Tahliye İşlemleri 136
3.1.2.8. Tahliye Öncesi Yapılacak İşlemler 136
3.1.3. Duruşmaya Sevk Sırasında Dikkat Edilecek Hususlar 142
3.1.4. Nakil Sırasında Dikkat Edilecek Hususlar 144
3.1.5. Sevk İşlemlerinde Dikkat Edilecek Hususlar 145

İçindekiler

3.1.6. İzin 147
3.1.6.1. Mazeret İzni 147
3.1.6.2. Özel İzin 152
3.1.6.3. İş Arama İzni 154
3.1.7. Çalışma Türleri ve Süreleri 155
3.1.7.1. Kurum Hizmetinde Çalıştırma 156
3.1.7.2. Kurum Dışında Çalıştırma 156
3.1.7.3. Ücret ve Sosyal Haklar 158
3.1.8. Odaya, Koğuşa Dönen Tutuklu ve Hükümlünün Üst Aramasının Yapılması 159
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 161
3.2. SAĞLIK HAKLARI İLE İLGİLİ İŞLEMLER 164
3.2.1. Sağlık Kavramı 164
3.2.2. Ceza İnfaz Kurumlarında Sağlığı Etkileyen Fiziksel Nitelikler 165
3.2.2.1. Yaşam Alanları 165
3.2.2.2. Yaşam Alanlarının Temizliği 165
3.2.2.3. Kapalı Ortamda Hava Kirliliğinin Nedenleri 166
3.2.2.4. Kapalı Ortamda Hava Kalitesi 166
3.2.2.5. Koğuşların Temizliği 167
3.2.2.6. Ortak Alanların Temizliği 168
3.2.2.7. Yatak Bakımı 168
3.2.2.8. Banyo ve Kişisel Temizlik 168
3.2.3. Ceza İnfaz Kurumlarında Ortaya Çıkabilecek Hastalıklar 169
3.2.3.1. Salgın (Epidemi) 170
3.2.3.2. Bulaşıcı Hastalık Çıkmadan Önce Alınacak Önlemler 171
3.2.3.3. Bulaşıcı Hastalık Çıktıktan Sonra Alınacak Önlemler 173
3.2.4. Ceza İnfaz Kurumlarında Aile Hekimliği ve Diğer Sağlık Hizmeti Uygulaması 173
3.2.5. Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Esaslar 174
3.2.6. Sağlık Kuruluşlarına Sevk 174
4. UYGULAMA FAALİYETİ 175
3.2.7. Hükümlü veya Tutukluların Muayene ve Tedavilerinin Yapılacağı Hastaneler 177
3.2.8. Hükümlü Koğuşu ve Servisinde İnfaz Hizmetleri 177
3.2.9. Muayenelerde Güvenliğin ve Hasta Mahremiyetinin Sağlanması 178
3.2.10. Tedavi Giderlerinin Karşılanması 179
3.2.11. Hükümlü ve Tutuklulara İlaç Dağıtımı 179
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 184
3.3. YEMEK VE KANTİN MALZEMELERİNİN DAĞITIM İŞLEMLERİ 186
3.3.1. Beslenme Kavramı 188
3.3.1.1. Hükümlünün Beslenmesi 189
3.3.1.2. Devlet Tarafından İaşe Edilecek Kişiler 189
3.3.1.3. Günlük İaşe Miktarı 190

İçindekiler

3.3.1.4. Çiğ Gıda Verilecek Kurumlar 191
3.3.1.5. Hastaların İaşe Edilmesi 191
3.3.1.6. Gıda Maddelerinin Satın Alınması 191
3.3.1.7. Gıda Maddelerinin Muayene ve Kabulü 192
3.3.1.8. Gıda Maddelerinin Muhafazası 193
3.3.1.9. Ambar Sayım ve Denetimi 195
3.3.1.10. Yemek Tabela ve Listelerinin Hazırlanması 196
3.3.1.11. Gıda Maddelerinin Ambardan Çıkarılması 198
3.3.1.12. Gıda Maddelerinin Kurum Mutfağına Teslim Edilmesi 198
3.3.1.13. Gıda Maddelerinin Kontrolü 199
3.3.1.14. Yemeklerin Dağıtımı 199
3.3.2. Kantin Kavramı 201
3.3.2.1. Hükümlü ve Tutuklulara Ait Paranın Kaydı 203
3.3.2.2. Makbuz ve Defterler 204
3.3.2.3. Hükümlü ve Tutukluların Harcama Tutarı 208
3.3.2.4. Harcamalar 209
3.3.2.5. Kantin Tarafından Giderilemeyen İhtiyaçlar 211
3.3.2.6. Para Üzerinde Tasarruf 211
3.3.2.7. Banka Hesabındaki Paralar 212
3.3.2.8. Hükümlü ve Tutuklunun Nakil, Tahliye ve Ölüm Hâlleri 213
3.3.2.9. Hesapta Bekleyen Paralar 213
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 214

4. Öğrenme Birimi

4.1. ANİ MÜDAHALE DURUM TESPİTİ 220
4.1.1. Acil Durum ve Acil Durum Yönetimi 220
4.1.2. Ani Müdahale Durumları 221
4.1.3. Tutuklu veya Hükümlüler Arasında Sorun Çıkarmaya Eğilimli Olan Gruplar 225
4.1.4. Tutuklu ve Hükümlülerin Sorun Çıkarma Nedenleri 227
4.1.5. Zor Kullanma ve Zor Kullanmanın Yasal Dayanakları 228
4.1.6. Mesleki Programda İlgili Ekranlar 231
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 232
4.2. DOĞAL AFETLERDEN KAYNAKLANAN ANİ DURUMLARA MÜDAHALE 234
4.2.1. Doğal Afetler ve Olaylara Müdahale 234
4.2.2. Doğal Afetlerde Görevli Ekiplerin Görevleri 237
4.2.2.1. Söndürme Ekibinin Görevleri 239
4.2.2.2. Kurtarma Ekibinin Görevleri 240
4.2.2.3. İlk Yardım Ekibinin Görevleri 240

İçindekiler

4.2.2.4. Koruma Ekibinin Görevleri 241
4.2.2.5. Yangınla Mücadelede Kullanılan Kişisel Donanımlar 242
5. UYGULAMA FAALİYETİ 244
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 245

4.3. TUTUKLU VE HÜKÜMLÜ KAYNAKLI ANİ DURUMLARA MÜDAHALE 247

4.3.1. Tutuklu ve Hükümlülerden Kaynaklanan Acil Durumlar 247
4.3.1.1. İsyan ve Ayaklanma 247
4.3.1.2. Ceza İnfaz Kurumlarında İsyan ve Rehin Alma 249
4.3.1.3. Ceza ve İnfaz Kurumunda Açlık Grevi ve Türleri 250
4.3.1.4. Açlık Grevlerinin Tıbbi Yönü 250
4.3.1.5. Açlık Grevlerinin Yasal Yönü 251
4.3.2. Müdahale Yöntemleri 252
4.3.2.1. Acil Durumlara Karşı Önlemler 254
4.3.2.2. Acil Durum Öncesi Önlemler 254
4.3.2.3. Acil Durum Sonrası Önlemler 257
4.3.3. Ceza İnfaz Kurumlarında İlk Yardım ve İlk Yardıma İlişkin Temel Kavramlar 258
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 262

4.4. FİRAR GİRİŞİMİ VE FİRARI ÖNLEME 264

4.4.1. Firar ve Suç 265
4.4.2. Firarın Genel Nedenleri 266
4.4.3. Firar Edebilecek Mahkûmların Genel Özellikleri 270
4.4.4. Firara Teşebbüs Yöntemleri 270
4.4.5. Firar Öncesi Belirtiler 272
4.4.6. Firarda Kullanılan Malzemeler 273
4.4.7. Firar Yöntemleri 273
4.4.7.1. Tünel Firarları ve Tünel Firarlarına Karşı Yapılan Aramalar 273
4.4.7.2. Ceza İnfaz Kurumundan Firar Edilmesi Mümkün Olan Yerler.. 276
4.4.7.3. Nakil Sırasında Silahlı Saldırı ile Gerçekleştirilen Firarlar 278
4.4.7.4. Hastaneden Firarlar 279
4.4.7.5. Adliyelerden Firarlar 280
4.4.7.6. Kargaşadan Yararlanarak Firarlar 281
4.4.8. Firar Eylemlerinin Amaçları 282
4.4.9. Firara Karşı Alınması Gereken Önlemler 283
4.4.10. Mesleki Programda İlgili Ekranlar 287
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 289

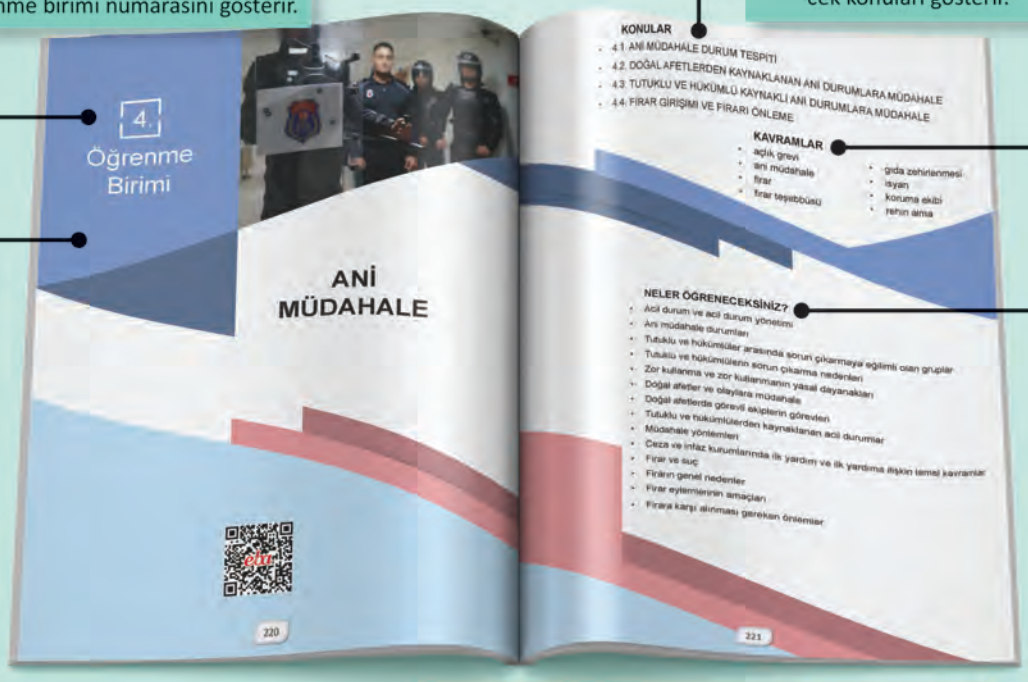
KAYNAKÇA 291
GENEL AĞ KAYNAKÇASI 292
GÖRSEL KAYNAKÇASI 293
ŞEKİL KAYNAKÇASI 293
CEVAP ANAHTARI 294

Ders Materyalinin Tanıtımı

Her öğrenme biriminin başında öğrenme birimi rengiyle uyumlu kapakları gösterir.

Öğrenme birimi numarasını gösterir.

Öğrenme biriminde öğrenilecek konuları gösterir.

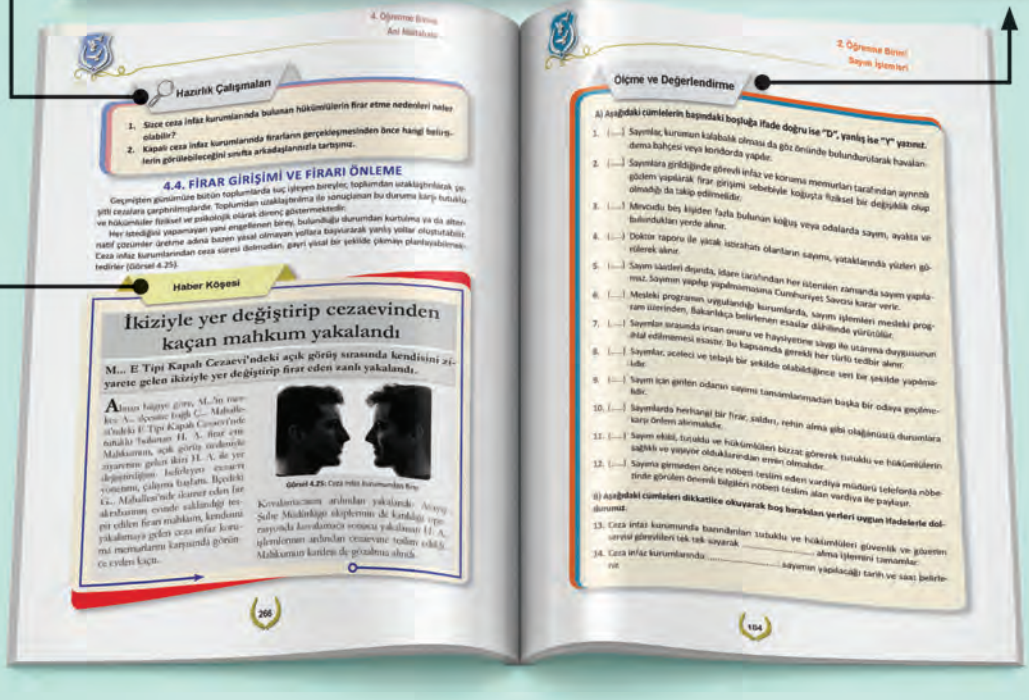
Öğrenme biriminin başında o öğrenme biriminde neler öğrenileceğini gösterir.

Öğrenilen konuları desteklemeye yönelik merak uyandıracak haber metinlerini içerir.

Öğrenme biriminde öğrenilecek terim ve kavramları gösterir.

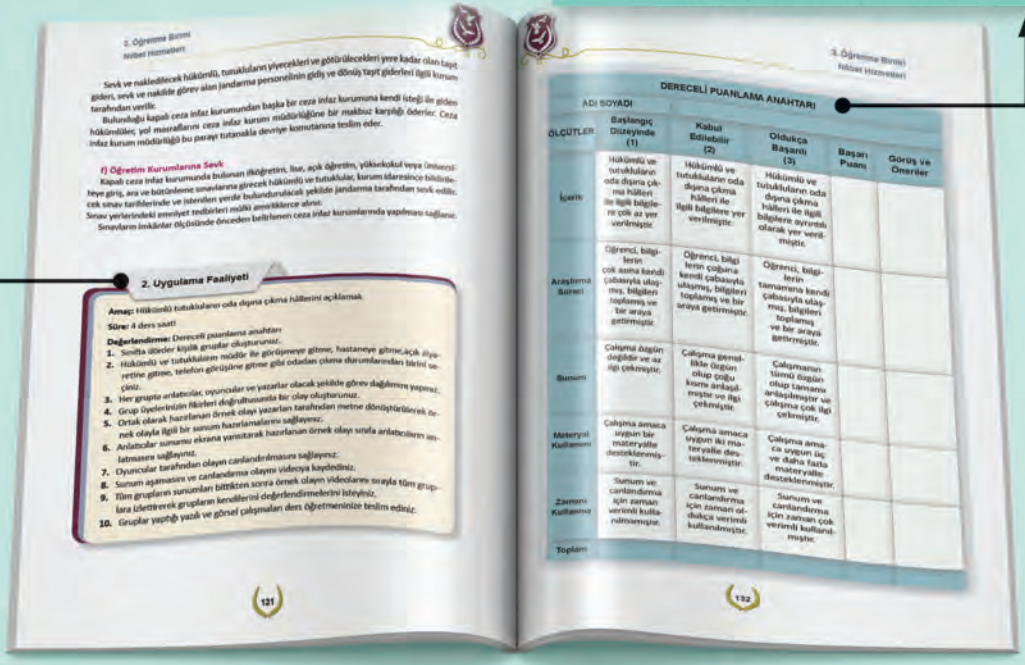
Öğrenilecek konuyla ilgili düşünme, merak etme, inceleme, ön çalışma yapma ve bilgi toplama alışkanlığını geliştirme çalışmalarını içerir.

Öğrenme birimlerinde öğrenilen konularla ilgili farklı soru tipleriyle ölçme ve değerlendirme çalışmalarını gösterir.

Ders Materyalinin Tanıtımı

Öğrenci çalışmalarının puanlamasını gösterir.

2. Uygulama Faaliyeti

Amaç: Hükümlü tutukluların oda dışına çıkma hâllerini açıklamak.

Süre: 4 ders saati

Değerlendirme: Derecelî puanlama anahtarı

1. Sınıfta dört-beş kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Hükümlü ve tutukluların müdür ile görüşmeye gitme, hastaneye gitme, açık ziyaretine gitme, telefon görüşüne gitme gibi odadan çıkma durumlarından birini seçiniz.
3. Her grupta oyuncular ve yazarlar olacak şekilde görev dağılımını yapınız.
4. Grup üyelerinizin fikirleri doğrultusunda bir olay oluşturunuz.
5. Ortak olarak hazırlanan örnek olayı yazarların tarafından metne dönüştürülerek örnek olayla ilgili bir sunum hazırlamalarını sağlayınız.
6. Anlatıcılar sunumu ekrana yansıtarak hazırlanan örnek olayı sınıfa anlatıcıların anlatmasını sağlayınız.
7. Oyuncular tarafından olayın canlandırılmasını sağlayınız.
8. Sunum aşamasını ve canlandırma olayını videoya kaydediniz.
9. Tüm grupların sunumları bittikten sonra örnek olayın videolarını sırayla tüm gruplara izlettirerek grupların kendilerini değerlendirmelerini isteyiniz.
10. Gruplar yaptığı yazılı ve görsel çalışmaları ders öğretmeninize teslim ediniz.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

ADI SOYADI

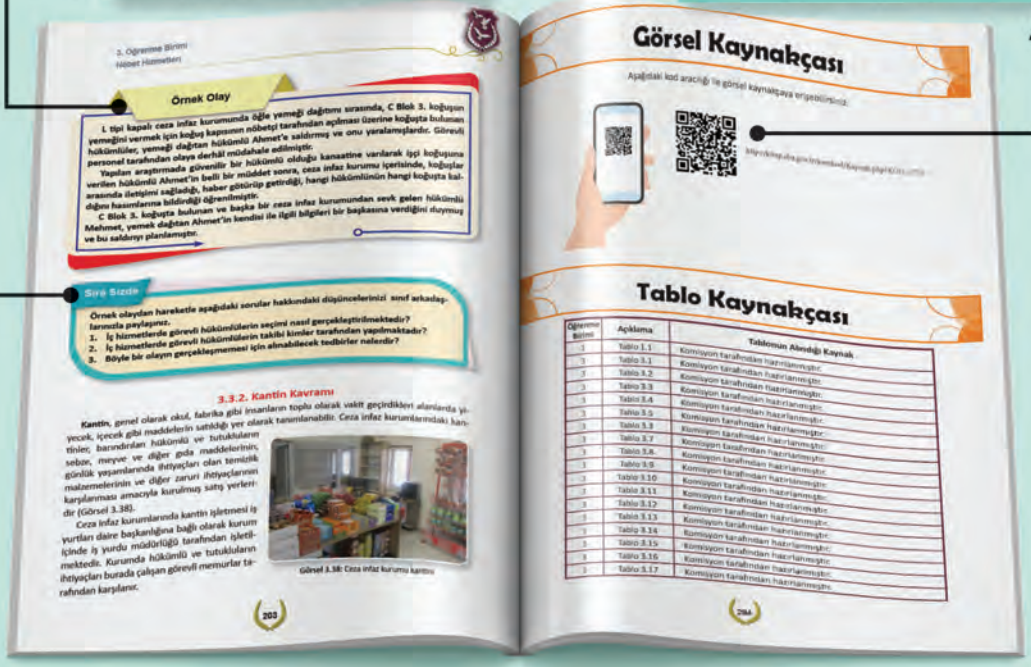
ÖLÇÜTLER	Başlangıç Düzeyinde (1)	Kabul Edilebilir (2)	Oldukça Başarılı (3)	Başarı Puanı	Görüş ve Öneriler
İçerik	Hükümlü ve tutukluların oda dışına çıkma hâlleri ile ilgili bilgilere çok az yer verilmiştir.	Hükümlü ve tutukluların oda dışına çıkma hâlleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.	Hükümlü ve tutukluların oda dışına çıkma hâlleri ile ilgili bilgilere ayrıntılı olarak yer verilmiştir.		
Araştırma Süreci	Öğrenci, bilgilerin çok azına kendi çabasıyla ulaşmış, bilgileri toplamış ve bir araya getirmiştir.	Öğrenci, bilgilerin çoğuna kendi çabasıyla ulaşmış, bilgileri toplamış ve bir araya getirmiştir.	Öğrenci, bilgilerin tamamına kendi çabasıyla ulaşmış, bilgileri toplamış ve bir araya getirmiştir.		
Sunum	Çalışma özgün değildir ve az ilgi çekmiştir.	Çalışma genellikle özgün olup çoğu konu anlaşılmıştır ve ilgi çekmiştir.	Çalışmanın tümü özgün olup tamamı anlaşılmıştır ve çalışma çok ilgi çekmiştir.		
Materyal Kullanımı	Çalışma amaca uygun bir materyalle desteklenmiştir.	Çalışma amaca uygun iki materyalle desteklenmiştir.	Çalışma amaca uygun üç ve daha fazla materyalle desteklenmiştir.		
Zamanı Kullanma	Sunum ve canlandırma için zamanı verimli kullanmıştır.	Sunumu ve canlandırma için zamanı olduçu verimli kullanılmıştır.	Sunum ve canlandırma için zamanı çok verimli kullanılmıştır.		
Toplam					

Öğrencilerin önceden edindiği bilgileri kullanmasını, araştırma, inceleme, gözlem yapma, düşünme ve fikir yürütmesini sağlayacak çalışmaları gösterir.

Öğrenilen konuları desteklemeye yönelik merak uyandıracak çalışmaları (araştırma, gezi gözlem vb.) gösterir.

Konuyla ilgili örnek olayları içerir.

Karekod, görsel kaynakçasını gösterir.

Örnek Olay

I. tipi kapalı ceza infaz kurumunda öğle yemeği dağıtımı sırasında, C Blok 3. koğuşun yemeğini vermek için koğuş kapısının nöbetçi tarafından açılması üzerine koğuşta bulunan hükümlüler, yemeği dağıtan hükümlü Ahmet'e saldırmış ve onu yaralamışlardır. Görevli personel tarafından olaya derhâl müdahale edilmiştir.

Yapılan araştırmada güvenilir bir hükümlü olduğu kanaatine varılarak iççi koğuşuna veriten hükümlü Ahmet'in belli bir müddet sonra, ceza infaz kurumu içerisinde, koğuşlar arasında iletişimi sağladığı, haber götürüp getirdiği, hangi hükümlünün hangi koğuşta kaldığını hasımlarına bildirdiği öğrenilmiştir.

C Blok 3. koğuşta bulunan ve başka bir ceza infaz kurumundan sevk gelen hükümlü Mehmet, yemek dağıtan Ahmet'in kendisi ile ilgili bilgileri bir başkasına verdiğini duymuş ve bu saldırıyı planlamıştır.

Sıra Sizde

Örnek olaydan hareketle aşağıdaki sorular hakkındaki düşüncelerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. İç hizmetlerde görevli hükümlülerin seçimi nasıl gerçekleştirilmektedir?
2. İç hizmetlerde görevli hükümlülerin takibi kimler tarafından yapılmaktadır?
3. Böyle bir olayın gerçekleşmemesi için alınabilecek tedbirler nelerdir?

3.3.2. Kantin Kavramı

Kantin, genel olarak okul, fabrika gibi insanların toplu olarak vakit geçirdikleri alanlarda yiyecek, içecek gibi maddelerin satıldığı yer olarak tanımlanabilir. Ceza infaz kurumlarındaki kantinler, barındıkları hükümlü ve tutukluların sebze, meyve ve diğer gıda maddelerinin, günlük yaşamlarında ihtiyaçları olan temizlik malzemelerinin ve diğer zaruri ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kurulmuş satış yerleridir (Görsel 3.38).

Ceza infaz kurumlarında kantin işletmesi iş yurtları daire başkanlığına bağlı olarak kurum içinde iş yurdu müdürlüğü tarafından işletilmektedir. Kurumda hükümlü ve tutukluların ihtiyaçları burada çalışan görevli memurlar tarafından karşılanır.

Görsel 3.38: Ceza infaz kurumu kantini

Görsel Kaynakçası

Aşağıdaki kod aracılığı ile görsel kaynakçaya erişebilirsiniz.

Tablo Kaynakçası

Öğrenme Birimi	Açıklama	Tablonun Altındaki Kaynak
3	Tablo 1.1	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 1.1	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 1.2	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.3	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.4	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.5	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.6	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.7	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.8	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.9	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.10	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.11	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.12	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.13	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.14	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.15	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.16	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
3	Tablo 3.17	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.

1.

Öğrenme Birimi

KONTROL MERKEZİ İŞLEMLERİ

KONULAR

- 1.1. CEZA İNFAZ KURUMU KONTROL MERKEZİ
- 1.2. HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU TELEFON GÖRÜŞMELERİ
- 1.3. HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU TELEFON DİNLEME VE KAYIT SİSTEMİ

KAVRAMLAR

- biyometri cihazı
- interlock kapı sistemi
- kapalı devre televizyon sistemleri (CCTV)
- kontrol merkezi
- optik kayıt sistemi
- telefon dinleme ve kayıt sistemi

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

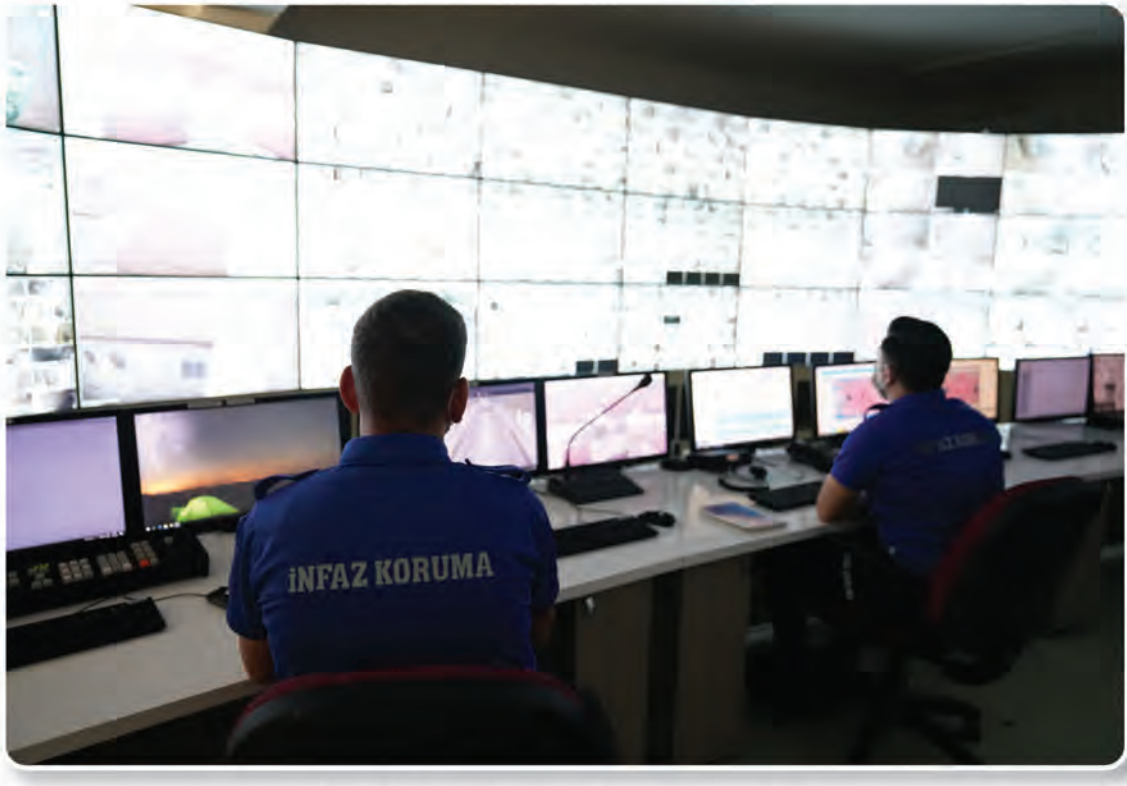
- Kontrol merkezinde kullanılan sistem
- Teknolojik sistemlerin kullanılması
- Kontrol merkezinin görevleri
- Teknik arızalar
- Telefon görüşmesinin yapılış esasları
- Telefon görüşmesi esnasında görevli personelin dikkat etmesi gereken hususlar
- Telefon görüşmesi esnasında hükümlü veya tutuklunun dikkat etmesi gereken hususlar
- Telefon görüşmesi yaptırılmayacak hâller
- Telefon görüşmesi için gerekli evraklar
- Mesleki program telefon görüştürme ekranları
- Telefon dinleme ve kayıt sistemi
- Telefon dinlemesi sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar
- Kanunsuz haberleşme yöntemleri

Hazırlık Çalışmaları

1. **Okulunuzda bulunan görsel güvenlik sistemleri ne işe yarar?**
2. **Okulunuzda güvenliği sağlamak ve öğrenci dolaşımını takip etmek için hangi uygulamalar kullanılabilir?**
3. **Görevliler, okulunuzda bulunan teknolojik sistemleri kullanırken nelere dikkat etmelidir?**

1.1. CEZA İNFAZ KURUMU KONTROL MERKEZİ

Ceza infaz kurumu kontrol merkezi; kurumda güvenlik ve asayişin sağlanması için kurum tarafından rutin olarak yerine getirilen standart güvenlik hizmetlerinin (kurum içi ve dışının kamera ile izlenmesi, sayım, tahliye, arama işlemleri vb.); personel, hükümlü ve tutuklu hareketlerinin ve tüm sirkülasyonun takip edildiği merkezdir. Bu merkezler teknolojik sistem ve cihazlarla donatılmış olup kurumdaki tüm sirkülasyon bu merkezden organize edilir. Burada bulunan sistem ve cihazların her türlü kayıtları kontrol merkezindeki görevlilerce izlenir ve arşivlenir (Görsel 1.1).

Görsel 1.1: Kontrol merkezi ve monitör izleme odası

Kontrol merkezi birimi, güvenlik teknolojileri ile donatılmış, daha çok kamera odası ismi ile anılan kapalı devre televizyon sistemi (CCTV) odasıdır. Kontrol merkezi; kameraların, dijital kaydedicilerin, kurumda bulunan tüm elektronik güvenlik sistemlerinin yönetildiği ana merkezdir. Ayrıca kontrol merkezi odasından, koğuşların bulunduğu bloklarda yer alan tali kontrol merkezi odalarındaki cihazların kaydettiği görüntüler de anlık (online) olarak izlenebilmektedir.

Ceza infaz kurumlarında bireysel temelde güvenliğin sağlanması ve kurumdaki düzenin sağlıklı işleyebilmesi için bir dizi güvenlik uygulamaları yürütülür. Bu uygulamalara **standart güvenlik prosedürleri** de denir. Kurumlarda bireysel temeldeki standart güvenliğin nasıl sağlanacağı kanun, yönetmelik ve kurum iç yönergesinde gösterilir. Kurum müdürlerince; kanun, yönetmelik ve kurum iç yönergesine uygun olarak hazırlanan güvenlik talimatları ve standart çalışma usulleri, tüm personele tebliğ edilerek duyurulur. Kurum müdürlüğünce hazırlanan bu mahallî talimatlarda hangi görevlerden kimlerin sorumlu olduğu açıkça belirtilir.

Kurumların kontrol merkezi birimlerinde çalışacak olan infaz ve koruma memurları, kurumun 1. müdürü tarafından seçilir. Ayrıca bu merkezlerde çalışacak olan memurların görev tanımlamaları ve çalışma esasları, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen genelgeler, yönetmelik, kurum iç yönergesi ve kurum talimatları dikkate alınarak kurum 1. müdürü tarafından belirlenir. Kurum 1. müdürü konuyla ilgili hazırlamış olduğu yazılı talimatları, ilgili tüm personele tebliğ eder. Personel ve kontrol merkezinde çalışan görevliler, belirlenen talimatlara uygun olarak görev yaparlar.

Kurumlarda, kontrol merkezlerinde görevlendirilecek olan personel; sorumluluk duygusuna sahip, teknolojiye ilgisi olan personel arasından seçilerek görevlendirilir. Kontrol merkezlerinde çalışma saatleri 24 saat kesintisiz hizmet verecek şekilde planlanır. Kontrol merkezinde gündüz mesai saatlerinde, bir personel genel evrak işlerinden sorumlu, bir personel de teknik işlerden sorumlu olarak görev yapar. Ayrıca sabit görevli gündüz personeline ilaveten, vardiyalarda çalışan personelden ikişer personel daha kontrol merkezinde sabit olarak görevlendirilir. Kontrol merkezinde görevlendirilen vardiya personeli ise kendi nöbet saatlerinde olmak üzere vardiyalı olarak çalışır.

Kontrol merkezinde görevli infaz ve koruma memurları, burada bulunan teknik donanımlar ve cihazlar yardımıyla hükümlü ve tutukluların (özel yaşam alanları hariç olmak üzere) ortak yaşam alanları ve tüm kurumdaki hâl ve hareketlerini; kurumda gerçekleşen tüm sirkülasyonu kameralar yardımıyla kayıt altına alırlar. Kontrol merkezinde bulunan teknolojik donanımlar sayesinde monitörlerden izleme yapılarak ceza infaz kurumunun tüm sirkülasyonu takip ve organize edilmiş olur.

Kontrol merkezi görevlileri; ana kumandaları kontrol merkezi odasında bulunan tüm sistem ve cihazların (kamera kayıt, müzik ve televizyon yayın, merkezî anons, dâhilî telefon ve telsizler, giriş-çıkış denetim, alarm, interlock (intilok) kapı, sensörlü tel, merkezî su otomasyon sistemleri vb.) sağlıklı olarak çalışmasını takip etmek ayrıca sistemlerin elektronik kayıtlarını tutmak, izlemek ve arşivlemekle sorumludur.

Kontrol Merkezinin Önemi ve Görevleri

Ceza infaz kurumlarında standart hizmetleri kayıt altına almak ve ceza infaz kurumundaki tüm sirkülasyonu izlemek, yönlendirmek ve organize etmek kontrol merkezi biriminin işidir. Bu işler ana kontrol merkezi monitör odası ve tali kontrol merkezi odasında görevli bulunan personel ile güvenlik gözetim servisi personelinin birbirleri ile entegre (bütünleşmiş) biçimde çalışması ile yürütülür.

Kamera kayıtlarının izlenmesi, hükümlü ve tutuklular arasında meydana gelebilecek şiddet olaylarının önlenmesinde veya erken müdahale ile daha vahim boyutlara ulaşmadan olayların sonlandırılmasında, olaydan sonra delillerin tespit edilmesinde, hükümlü ve tutukluların birbirleri üzerinde tahakküm kurmasının engellemesinde önemli katkılar sağlamaktadır. Hükümlü ve tutukluların ortak yaşam alanlarına ilişkin görüntü ve kayıtlar sadece kontrol merkezi görevlilerince izlenebilmektedir.

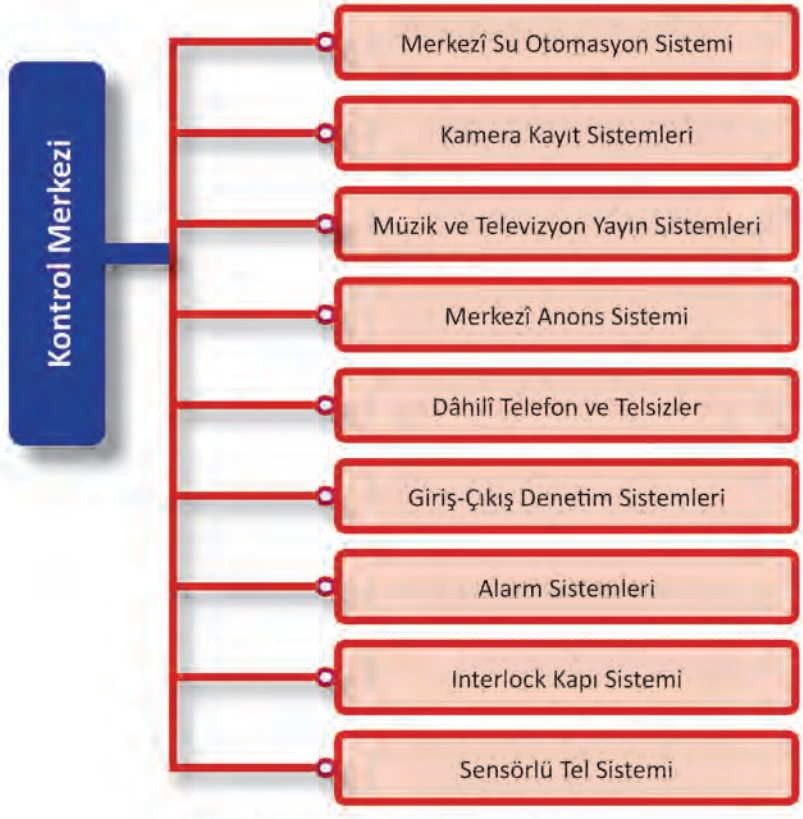
Kontrol merkezi biriminde çalışan personelin görevleri şunlardır:

- Kontrol merkezinde çalışan personel ceza infaz kurumu iç yönergesindeki günlük yaşam programının uygulamasını takip etmeli,
- Kurumun iç sirkülasyonunu yönlendirmeli,
- Ceza infaz kurumu gözetim sistemini (iç ve dış) monitörlerden takip ederek kayıtlarını Adalet Bakanlığının ilgili genelgeleri doğrultusunda arşivlemeli,
- Kurumlarda bulunan ve ana kontrolü kontrol merkezinden takip edilen tüm elektronik güvenlik sistemlerinin sağlıklı çalışıp çalışmadıklarının takibini yapmalı,
- Göreve ilişkin haberleşme ve bilgi akışını sağlamalı,
- Tüm bilgi, belge ve kayıtları gizlilik içinde saklamalı,
- Güvenlik kamera işletim sistemini aktif tutarak alınan güvenlik önlemlerinin gözetilmesini sağlamalı,
- Merkezî yayın sisteminden ders ve film CD'lerinin gösterimini yapmalı,
- Kuruma gelen ziyaretçi ve avukatların sistem kayıtları yapıldıktan sonra, sistem üzerinden kuruma giriş izni verilmesini sağlamalı,
- Kuruma giriş, mahkûm kabul, mutfak girişi ve kurum çıkış yerleri gibi önemli kısımları daima monitörlerden izlemeli ve kuruma yapılan tüm giriş-çıkışları kontrol etmeli,
- Kontrol merkezinde çalışan personel, kurumun hangi bölümünde, hangi suç grubundan hükümlü ve tutukluların kaldığını bilmeli,
- Cihazların temizlik ve bakımını yapmalı, teknik aksaklıkları zaman geçirmeden ilgili birimlere bildirmeli, ilgili tutanak ve kayıtların tutulmasını sağlamalı,
- Kurumda asayiş ve güvenliği tehlikeye düşüren olağanüstü durumlar meydana geldiğinde, tedbir alınması için ivedilikle iç ve dış güvenlik birimlerini uyarmalı, kurum müdürü ile nöbetçi müdüre haber vermeli,
- Tutuklu ve hükümlülerin kurum içindeki hareketlerini takip etmeli, riskli mahkûm gruplarının birbiriyle karşılaşması gibi güvenliği riske sokan durumlarda, görevlileri derhâl uyarmalı,
- Güvenlik amaçlı, kurum etrafında çekili olarak bulunan tel çit ve elektronik sensörlü tel sistemine dikkat etmeli, sistemin çalışmasını kontrol etmeli,

- Görevlilerin, odaların bulunduğu koridora girişlerinde, oda kapısını açmalarında, uyulması gereken kurallara aykırı davranmaları durumunda müdahale etmeli, uymayanlarla ilgili tutanak tutarak idareye bildirmeli,
- Kurumlarda meydana gelebilecek yangın, kargaşa gibi olaylarda sadece olay yerine odaklanmamalı, diğer kısımlarında takibine devam etmeli,
- Kurum binası ile ihata duvarının arasındaki alanda, görevlilerin tek başlarına bulunmaları durumunda gerekli uyarılarda bulunmalı, bu alanlara giren görevlilerin üst aramasının yapılıp yapılmadığını takip etmeli,
- Kamera görüntü kayıtlarının muhafazasına dikkat etmeli, cihazlardaki herhangi bir teknik sorunda derhâl teknisyene bilgi vermeli,
- Görevli personel, özel ihtiyaçları haricinde görev yerini terk etmemeli, görev yerinden ayrılmasının zorunlu olduğu durumlarda en kısa sürede görev yerine dönmelidir.

1.1.1. Kontrol Merkezinde Kullanılan Sistem ve Cihazlar

Kontrol merkezleri; ceza infaz kurumunun yönetimi, güvenliği, hükümlü ve tutukluların takibi açısından kurum için hayati öneme haiz, yüksek teknolojik donanıma sahip odalardır. Ceza infaz kurumu kontrol merkezlerinde bu teknolojik altyapı ile işleyişin kontrol altında sürdürülmesi ve güvenliğin üst seviyede sağlanması için bazı sistem ve cihazların kullanılması büyük önem taşımaktadır (Şekil 1.1).

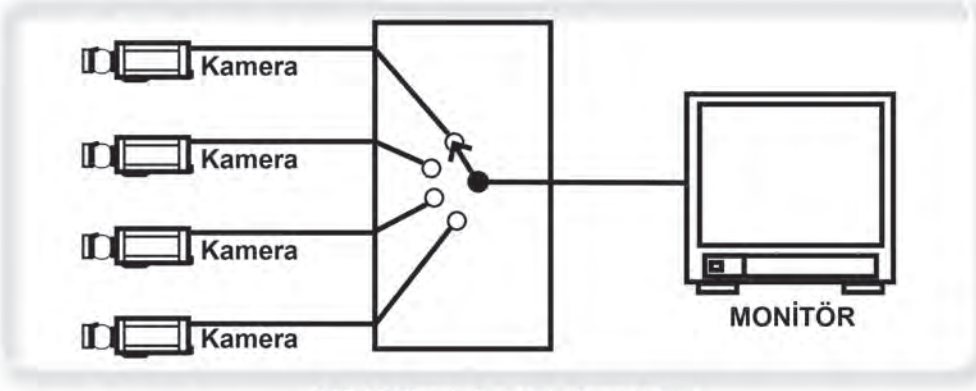

Şekil 1.1: Kontrol merkezi sistem ve cihazları

1.1.1.1. Kamera Kayıt Sistemleri (Kapalı Devre TV Sistemleri)

Kapalı devre televizyon sistemleri CCTV [Closed Circuit Television (Clost Sörkıt Televıjyın)], izleme ve kayıt amaçlı olarak kullanılan kamera sistemleridir. Ceza infaz kurumlarında iç ve dış güvenliği sağlamak amacıyla yerleştirilmiş kameraların görüntü sinyallerini toplayarak kontrol merkezine ulaştırmasını sağlayan sistemlerdir.

Ceza infaz kurumlarında kontrol merkezi odalarından yönetilen kameraların tespit ettiği görüntüler monitörlerden izlenerek dijital ortamda kaydedilmekte ve bu kayıtlar önemine göre en az altı ay olmak üzere arşivde saklanmaktadır (Şekil 1.2).

Şekil 1.2: Kapalı devre televizyon sistemi

Kapalı devre televizyon sistemi, televizyon sistemlerinden farklı çalışır. Bu sistemde görüntü sinyalleri herkese açık olarak taşınmaz ve herhangi bir şekilde uzaktan elektronik olarak bir kayıt kopyalaması da yapılamaz (Görsel 1.2).

Görsel 1.2: Kapalı devre televizyon sistemi araçları

Kapalı devre televizyon sistemleri; son dönemlerde suçla mücadele kapsamında (iş yerleri, alışveriş merkezleri, evler, ceza infaz kurumları, trafik vb.) birçok alanda kullanılmaktadır. Bu sistemlerin en yaygın kullanım amacı ise güvenliktir. Türkiye'de bu amaçla 2007'de kurulan ve yaygın olarak kullanma çalışmaları hızla devam eden MOBESE (Mobil Elektronik Sistem Entegrasyonu) sistemleri, kapalı devre televizyon sistemlerine örnektir.

Son yıllarda kapalı devre televizyon sistemleri artık gündelik hayatın bir parçası hâline gelmiştir. Teknolojinin gelişmesi, yaygınlaşması ve buna paralel olarak teknolojik sistemlerin maliyetlerinin azalması ile düşük bütçelerle kapalı devre televizyon sistemleri kurabilmek artık daha mümkün hâle gelmiştir. Bu sistemlerin evlerde, iş yerlerinde, mağaza ve alışveriş merkezlerinde kullanımı daha da yaygınlaşmıştır.

Kapalı devre televizyon sistemleri, büyüklüğü ne olursa olsun, her türlü bina kompleksinde bina içi veya dışının, uzak veya yakın çevrenin, düşük maliyetli, kaliteli ve en etkin yöntemle izlenmesini sağlar. Kameralarla alınan görüntülerin izlenmesi, kaydı, yedeklenmesi ve uzak erişimi için en etkin ve kolay kullanım yolu ise dijital video kontrol sistemleridir. Bu sistemler birbirinden uzak birden fazla noktanın merkezî bir noktadan (kontrol merkezinden) aynı anda izlenmesini sağlar. Yine bu sistemlerin akıllı hareket algılama özelliği, fonksiyonel arama seçenekleri, kayıt ve kayıt izlemedeki kolaylıkları ve üstün görüntü kaliteleri, güvenlik görevlilerine olayın durumuna göre erken tedbir alma ve olaya daha etkin müdahale etme olanağı sağlar. Kapalı devre televizyon sistemleri analog ve dijital sistemler olarak ikiye ayrılmaktadır.

Kapalı devre televizyon sistemleri güvenliğin daha üst seviyede sağlanması amacıyla bugün birçok ceza infaz kurumunda kullanılmaktadır. Ceza infaz kurumları 24 saat kesintisiz kamera sistemleri ile anlık olarak izlenmektedir. Sistem yaklaşık olarak 6 aylık (180 gün ortalama) süre ile kayıt yapmaktadır. Bu kayıtlar otomatik DVR (Digital Video Recorder) veya NVR (Network Video Recorder) cihazlarının en eski kayıtlarını seçip silerek yerine yeni görüntülerin kaydedilmesini sağlar. Kamera kayıtlarının güvenliği için sistem kapalı devre (CCTV) olarak planlanmış olup herhangi bir şekilde uzaktan elektronik bir kayıt kopyalaması yapmamaktadır. Kamera kayıtlarının fiziki olarak güvenliklerinin sağlanması son derece önemlidir. Bu nedenle kayıt cihazlarının bulunduğu odalara, sadece yetki verilmiş kontrol merkezi görevlileri kartlı sistem vasıtası ile giriş-çıkış yapabilmektedir. Ceza infaz kurumlarında yaşanan olağanüstü durum ya da çeşitli münferit olayların kamera görüntü kayıtları, yalnızca kurum en üst amirinin bilgisi ve talimatı ile kopyalanarak gerekli yasal işlemlerde kullanılmak üzere savcılığa gönderilir. Kopyalanan bu kayıtlar ile ilgili tutanak tanzim edilerek dijital ortamda ve CD ortamında kontrol merkezi odasında bulunan çelik kasada muhafaza edilir.

Ceza infaz kurumlarında firar olaylarının önlenmesi açısından çatıların izlenmesi çok önemlidir. Kurum çatılarını aydınlatan projektör direklerine yeni nesil analiz yapabilen dome kameralar takılarak çatıların izlenmesi ve güvenliği sağlanmaktadır. Kurum çatısında bir hareketlilik olduğu zaman, sistem otomatik ilgili kamerayı kontrol merkezi monitörlerine büyük ekran görüntüsü olarak yansıtarak uyarı sinyali verir. Kontrol merkezi görevlisi ise alınan bu uyarıyı derhâl dış güvenlikten sorumlu jandarma hareket merkezine ve iç güvenlikten sorumlu kurum görevlilerine haber vererek ilgili birimleri harekete geçirir.

Kapalı devre televizyon sistemleri, ceza infaz kurumlarında farklı işlevleri olan diğer güvenlik sistemleri (kartlı geçiş, alarm, bina iç ve dış alan gözetlemesi vb.) ile entegre edilerek kullanılmaktadır. Bu sistem diğer güvenlik sistemleri ile entegre edilerek kullanıldığında, tüm sistemlerin kontrol merkezinde aynı anda izlenmesi ve kontrol edilmesini sağlar. Bu durum da kapalı devre televizyon sistemlerinin kurumlarda daha fonksiyonel olarak kullanılmasına imkân verir.

Ceza infaz kurumlarında hükümlü-tutukluların kalmış olduğu özel yaşam alanlarında kamera bulunmaz ve bu alanlar özel yaşamın gizliliği gereği asla kamera ile izlenmez. Sadece ortak ya-

şam alanlarının kamera sistemi ile 24 saat kesintisiz olarak izlenmesi sağlanır. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 115. maddesinin 1. fıkrasına göre "tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın amacını veya tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrarına olanak verecek davranışlarda bulunan tutuklulara, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemesince kısıtlama tedbirleri" uygulanabilir.

Hakkında kısıtlama tedbiri uygulanan tutuklunun "tek başına, sıkı bir rejim altında muhafaza edilmesi ve kaldığı odanın kamera ile izlenmesi" sağlanır. Ayrıca Kanun'da "Tutuklunun gerekiyorsa kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyici biçimde hazırlanmış özel bir odada barındırılması ve kaldığı odanın kamera ile izlenmesi sağlanır." hükmüne de yer verilmektedir. Ancak bu şartlar oluşmuş ve ilgili kanun maddesine göre tutuklu hakkında tedbir kararı alınmış ise özel yaşam alanı kamera ile izlenebilir.

Kurumların fiziki yapıları ve ihtiyaçlarına göre kamera sayıları belirlenir. Örneğin yüksek güvenlikli F tipi kapalı ceza infaz kurumlarında bina dışında 23 adet, bina içinde 137 adet ve çatıda bir adet 360 derece dönerli kamera olmak üzere toplam 160 adet kamera bulunmaktadır. Bu kameralar vasıtası ile ceza infaz kurumunun tamamı gözetlenmektedir. Yüksek güvenlikli F tipi kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan 160 adet kameranın tespit ettiği görüntüler, kontrol merkezinde bulunan 40 adet monitör vasıtası ile izlenmektedir.

D tipi kapalı ceza infaz kurumlarında ise bina içinde sabit kurulu olan 305 adet, bina dış kısımlarında sabit kurulu olan 48 adet, çatılarda 360 derece dönebilen 5 adet dome kamera olmak üzere, toplam 358 adet kamera bulunmaktadır. Kurumda bulunan 358 adet kameranın tespit ettiği görüntüler; 77 adedi kontrol merkezinde, 2 adedi müdür odasında, 1 adedi jandarmada, 1 adedi de 2.müdür odasında bulunan, toplam 81 adet monitörden izlenmektedir.

1.1.1.2. Müzik ve TV Yayın Sistemleri

Ceza infaz kurumlarında bu sistem TV ve radyo yayın sistemi olarak da adlandırılır. Kurumlarda bulunan müzik ve TV yayın sistemi, oda ve koğuşlara yapılan TV ve radyo yayınlarının merkezî olarak koordine edilmesini sağlar. Bu sistem kontrol merkezinde bulunmakta ve sistem işletimi de kontrol merkezinde görevli bulunan personel tarafından sağlanmaktadır. Koğuşlara yapılacak olan yayınların kanal listesi, kurum eğitim kurulu kararı ile belirlenir. Eğitim kurulunca belirlenen kanal listeleri, kontrol merkezi görevlilerine verilir. Görevliler belirlenen kanal listesini kanal yayın modülatörüne girerek yayının yapılmasını sağlarlar.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 67. maddesinde aşağıda yer alan hükümlere yer verilmiştir.

1. Hükümlü, ceza infaz kurumlarında merkezî yayın sistemi bulunduğu takdirde bu sisteme bağlı olarak radyo ve televizyon yayınlarını izleme hakkına sahiptir.
2. Merkezî yayın sistemi bulunmayan kurumlarda, yararlı olmayan yayınların izlenmesini ve dinlenmesini engelleyecek önlemler alınmak suretiyle bağımsız anten kullanılarak televizyon ve radyo izlenmesine ve dinlenmesine izin verilir. Bu cihazlar, bedeli kendisi tarafından ödenmek koşuluyla hükümlü adına kurumca satın alınır. Her ne biçimde olursa olsun dışarıdan gelenler tarafından getirilen radyo, televizyon ve bilgisayarlar kuruma alınmaz.

3. Kapalı ve açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde ancak eğitim ve iyileştirme programları çerçevesinde kurum yönetimince belirlenen yerlerde görsel ve işitsel eğitim araç ve gereçlerinin kullanımına izin verilebilir. Eğitim ve iyileştirme programları gerekli kıldığı takdirde denetim altında internetten yararlanılabilir. Hükümlü, odasında bilgisayar bulunduramaz. Ancak, Adalet Bakanlığının uygun görmesi hâlinde eğitim ve kültürel amaçlı olarak bilgisayarın ceza infaz kurumuna alınmasına izin verilebilir.
4. Bu haklar, tehlikeli hâlde bulunan veya örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 42. maddesinin 1. fıkrasında, "Haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama cezası alan hükümlü bir aydan üç aya kadar mektup, faks ve telgraf almak ve yollamaktan, televizyon izlemekten, radyo dinlemekten, telefon etmekten ve diğer iletişim araçlarından yararlanmaktan tamamen veya kısmen yoksun bırakılır." hükmüne yer verilmektedir. Bu madde kapsamında televizyon izlemek ve radyo dinlemekten men cezası almış olanlar, cezanın infazı süresince bu haklardan yararlanamazlar.

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Yönetmelik'in 75. maddesinin 5. fıkrasında "İşlediği suçun nitelik ve işleniş biçimi göz önüne alındığında, toplum için ciddi bir tehlike oluşturan, kurumdaki tutum ve davranışlarıyla, suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgütün yöneticiliğini yapmaya devam eden, bu konuda herhangi bir yöntemle, kurum içi veya dışındaki kişilere talimat veya mesaj veren hükümlülerin, idare ve gözlem kurulu kararıyla televizyon yayınlarını izlemesine ve bilgisayar ile internetten yararlanmasına izin verilmez." hükmüne yer verilmektedir. Bu nedenle yerleri Yönetmelik'in 75. maddesinin 5. fıkrasına uyan hükümlülerin idare ve gözlem kurulu kararıyla televizyon yayınlarını izlemesine ve bilgisayar ile internetten yararlanmasına izin verilmez.

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Yönetmelik'in 28. maddesinin 1. fıkrası f bendine göre "Tehlikeli hâli bulunan ya da örgüt mensubu olan hükümlülerin, telefon görüşmeleri ile radyo, televizyon yayınları ve internet olanaklarından yararlanma hakkının kısıtlanmasına kurumun idare ve gözlem kurulunca karar verilir." hükmüne yer verilmektedir.

Hükümlünün radyo, televizyon yayınları ile internet olanaklarından yararlanma hakkı, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Yönetmelik'te açıklanmıştır.

Son yıllarda ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların televizyon yayınlarını izleyebilmeleri, radyo kanallarını dinleyebilmeleri için yeterli sayıda TV ve radyo kanalı bulunmaktadır. Örneğin L tipi kapalı ceza infaz kurumlarında 32 TV kanalı ve 2 adet radyo kanalının yayını yapılmaktadır (Görsel 1.3).

Görsel 1.3: Müzik ve televizyon yayın sistemleri

Müzik Yayınlarının Seçimi

Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkındaki Yönetmelik'in 9. maddesinde belirtildiği üzere; ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların, kurum kantininden temin edilmek koşuluyla koğuş, oda ve eklentilerinde bir adet otuz yedi ekran televizyon ve bir adet de kulaklıklı küçük el radyosu bulundurmalarına müsaade edilir. Oda sistemine geçmemiş olan ceza infaz kurumlarında ise koğuşların durumuna göre, bir adet büyük ekran televizyon bulundurmalarına müsaade edilmektedir.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 67. maddesi ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Yönetmelik'in 75. maddesi gereğince, ceza infaz kurumlarında kalan hükümlü ve tutukluların istifade etmesi için yayın yapılır.

Koğuşlarda yapılacak yayınların kanal listesi, kurum eğitim kurulu kararı ile belirlenir. Eğitim kurulunca belirlenen kanal listeleri, kontrol merkezi görevlilerine verilir. Kontrol merkezi görevlileri, belirlenen kanal listesini kanal yayın modülatörüne girerek yayının yapılmasını sağlarlar. Aynı zamanda ortak yaşam alanlarında da müzik yayını yapılmaktadır. Müzik yayınından sorumlu personel, daha önce eğitim kurulunun seçmiş olduğu müzik parçalarını müzik kutusundan (CD çalar, kaset, radyo ve MP3 çalar) mahkûmların odalarına ve ortak yaşam alanına yayınlar. Ceza infaz kurumları eğitim kurulunun seçtiği programlar, filmler ve müzikler yayınlanır.

1.1.1.3. Merkezî Anons Sistemleri

Merkezî anons ve yayın sistemleri, ceza infaz kurumları, fabrikalar, üretim tesisleri, iş ve alışveriş merkezleri, okullar, hastaneler, oteller gibi insanların yoğun olduğu mekânlarda kullanılmaktadır. Kurumlarda merkezî anons sistemleri; duyuru yapmak, müzik dinletmek, yangın ve deprem gibi acil durumlarda yönlendirme yapmak amacıyla kullanılmaktadır (Görsel 1.4).

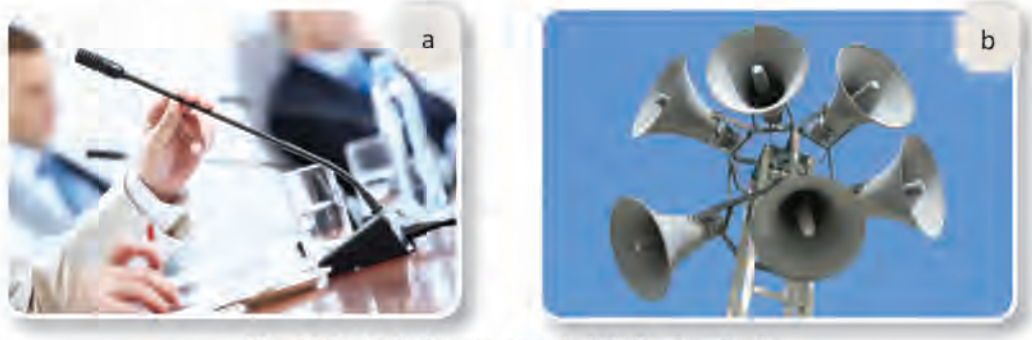

Görsel 1.4: Merkezî anons ve yayın sistemi

Merkezî anons sistemleri personel, ziyaretçi, tutuklu ve hükümlülere önemli konularda duyurular yapmak, müzik dinletmek, kurumdaki işlerin zamanında görülmesini temin etmek ve acil durumlarda olayların sona erdirilmesine yönelik önleyici tedbir olarak ve müdahalelerde bulunmak amacıyla da kullanılmaktadır.

Merkezî anons sistemi, bir merkezden yönetilen anons ve yayın sistemi olup kontrol merkezinde görevli bulunan personelce yönetilir.

Merkezî anons sisteminde kullanılan cihazlar; mikrofon, hoparlör ve yardımcı ekipmanlar (kablo vs.) olarak üçe ayrılır. Son yıllarda kablosuz vericiler yoluyla kablosuz anons sistemlerinin kullanımı da yaygınlaşmaktadır (Görsel 1.5).

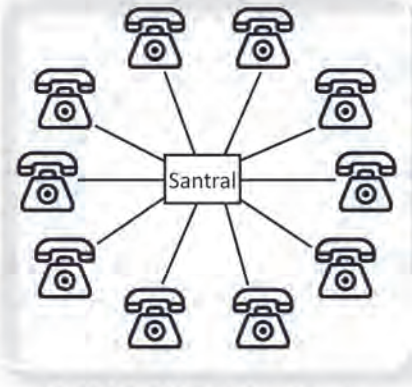

Görsel 1.5: Merkezî anons sisteminde kullanılan cihazlar

1.1.1.4. Dâhilî Telefon ve Telsizler

Dâhilî telefon ve telsizler ceza infaz kurumlarında iç iletişim araçları olarak kullanılmaktadır. Personel arasındaki iletişimi sağlarken dış iletişime kapalı olarak sadece iç iletişime olanak verecek şekilde kullanılmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında verimliliği artırmak, en seri şekilde iletişimi sağlayarak zamandan kazanmak, çıkabilecek tüm olumsuzluklardan anında haberdar olmak, olaylara kısa sürede müdahale edebilmek için ceza infaz kurumunun tüm birimlerine ve kontrol noktalarına, dâhilî telefonlar konulmuştur. Dâhilî telefonlar kurum personelinin birbirleri ile en seri şekilde iletişim kurabilmeleri açısından çok önem taşımaktadır (Şekil 1.3).

Şekil 1.3: Dâhilî telefon sistemi

Türlerine göre belirli bir kapsama alanı içinde, belirli kişilerin birbirleriyle iletişimini sağlayan ve elektromanyetik dalgalar yardımıyla çalışan araçlara **telsiz** denir. Telsizler ceza infaz kurumlarında önem arz eden nöbet yerlerindeki tüm personel ile yönetici pozisyonunda olan personelde bulunmaktadır.

Etkili ve sağlıklı telsiz haberleşmesi, öncelikle kullanılan cihazları ve bunların teknik özelliklerini bilmek ve tanımakla başlar. Bunun için öncelikle cihazın kılavuzu incelenerek hangi parçanın ne işe yaradığı öğrenilmeli ve bu parçalar cihaz üzerinde bulunarak kullanılmalıdır.

Telsiz haberleşmesi, bir örgütlenmenin sabit ve hareketli birimlerinin birbirleriyle haberleşmesinde hayati bir rol oynar. Ceza infaz kurumlarında merkezler ve sabit birimler, normal koşullarda telefon, faks, internet gibi araçlarla da haberleşme imkânına sahiptir. Ancak büyük çaplı

terör saldırısı, savaş gibi olağanüstü koşullar ile doğal afetlerde telefon şebekesi ve buna bağlı sistemler aşırı yük nedeni ile kullanılmaz hâle gelebilmektedir. Bu gibi koşullarda telefon şebekeleri çöktüğünden, telsiz ile haberleşme zaruri hâle gelmekte ve başka alternatifi de bulunmamaktadır.

Diğer yandan gerek olağan gerekse olağanüstü koşullarda, hareketli birimlerin merkez ve sabit birimlerle ayrıca kendi aralarında yapacakları iletişim için telsiz haberleşmesi tek seçenektir (Görsel 1.6).

Görsel 1.6: Telsiz

Pek çok kişinin aklına en seri haberleşme aracı olarak cep telefonu gelebilir. Ancak 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun gereğince kapalı ceza infaz kurumları içerisine cep telefonu sokulması ve kullanılması yasaktır. Bu nedenle cep telefonlarının kapalı ceza infaz kurumlarında iletişim aracı olarak kullanılması mümkün değildir.

Telsiz kullananların aşağıdaki hususlara dikkat etmesi gerekir.

- Telsize ait hiçbir parça zorlayarak takılmamalı veya çıkarılmamalıdır.
- Her cins sıvı, telsiz cihazlarından uzak tutulmalıdır.
- Toz, çamur vb. şeylerden uzak tutulmalıdır.
- Darbelerden korunmalıdır.
- Cihazlar asla antensiz çalıştırılmamalıdır.
- Cihazlar anteninden tutularak taşınmamalıdır.
- Telsiz her zaman şarjlı ve kullanıma hazır olmalıdır.

Görevli personel, her zaman yavaş ve açık konuşmayı, telsiz kodlarını ve sesli alfabeyi düzgün kullanmayı içeren iyi bir telsiz disiplinine sahip olmalıdır. Telsiz kullanımı kurumda hayati bir önem taşır. Bu nedenle telsiz taşıma, mesajları takip etme, haber merkezini bilgilendirme konularında çok hassas olunmalıdır. Telsizle açık, net, kısa ve öz konuşmalar yapmaya, uzun ve gizli görüşmelerde ise telefon kullanmaya özen gösterilmelidir. Ekipler arası veya ekiplerden biriyle haber merkezi arasında konuşma devam ederken araya girilmemelidir.

Bununla birlikte telsiz, olası patlayıcı madde ya da bombaların çevresinde çalıştırılmamalıdır. Radyo dalgaları bu patlayıcıların infilak etmesine yol açabileceği için telsizler, bomba olduğundan şüphe edilen cisimlerin çevresinde 200-250 metrelik bir alan içerisinde kullanılmamalıdır.

1.1.1.5. Alarm Sistemi (Yangın Alarmı)

Alarm sistemi; acil durum uyarı sistemleridir. Ceza infaz kurumlarında, gelişebilecek olayları önleyici tedbir amaçlı olarak kullanılmaktadır. Kurumlarda güvenliğin sağlanması için hayati öneme haizdir.

Güvenliğin sağlanması için birçok kurumda olduğu gibi, ceza infaz kurumlarında da alarm sistemleri kullanılmaktadır. Ceza infaz kurumlarında alarm sistemleri, kamera kayıt (kapalı devre televizyon) sistemleri ile entegre edilerek kullanılmaktadır. Alarm sistemlerinin kontrol panelleri de ceza infaz kurumlarının kontrol merkezlerinde bulunur.

Sistem tarafından herhangi bir uyarı (duman, gaz kaçağı, yüksek ısı, belirli alanlarda istenmeyen hareket algısı vb.) algılandığında; sistem, otomatik ilgili kamerayı kontrol merkezi monitörlerine büyük ekran görüntüsü olarak yansıtarak uyarı sinyali verir. Kontrol merkezi görevlisi ise alınan bu uyarıyı derhâl dış güvenlikten sorumlu jandarma hareket merkezine ve iç güvenlikten sorumlu kurum görevlilerine haber vererek ilgili birimleri harekete geçirir.

Ceza infaz kurumlarında koğuşlar hariç tüm koridorlar, ana şebekeler, mutfak ve tüm birimlerin bulunduğu odalar ve bürolarda duman dedektörleri yanında yangın butonları olarak adlandırılan kır-bas butonları da bulunmaktadır.

Yangın dedektörleri, kendi bünyelerindeki makro işlemcileri vasıtasıyla bir, iki ya da üç sensörden gelen bilgileri işleyerek hafızalarına yüklenmiş olan yangın algoritmaları ile karşılaştırırlar ve yangın olup olmadığına kendileri karar vererek yangın alarm sistemini devreye sokarlar.

Kontrol merkezinde bulunan yangın alarm paneli, tüm cihazlardan gelen verileri sürekli inceler. Herhangi bir dedektör ya da yangın butonundan bir sinyal geldiğinde, kendisine bağlı bulunan tüm siren ve flaşörleri devreye sokar. Kontrol merkezinde bulunan bu panel sayesinde, görevli personel alarmın geldiği bölgeyi belirler ve hemen o bölge kamerasını açarak olumsuz bir durumun olup olmadığını kontrol eder. Eğer olumsuz bir durum veya olay var ise hazır kuvvet birimini ve baş memurluk birimini harekete geçirir. Daha sonra ihtiyaç hâlinde 112 acil çağrı merkezini arayarak konu hakkında yardım talebinde bulunur (Görsel 1.7).

Görsel 1.7: Yangın alarm sistemleri

1.1.1.6. Giriş-Çıkış Denetim ve Optik Kayıt Sistemi

Giriş-çıkış denetim sistemleri; biyometrik kullanıcının fiziksel ve davranışsal özelliklerini tanıyarak kimlik saptamak üzere geliştirilmiş bilgisayar kontrollü, otomatik sistemler için kullanılan genel bir terimdir. Bunlardan en bilinenleri parmak izi eşleştirme, iris tanıma, retina taraması, ses ve konuşma tanıma, yüz tanıma ve el biyometri cihazlarıdır. Son yıllarda ceza infaz kurumlarında genellikle el ve göz biyometri cihazları kullanılmaktadır (Görsel 1.8, Görsel 1.9).

Görsel 1.8: Göz biyometri cihazı

Görsel 1.9: El biyometri cihazı

Ceza infaz kurumlarında güvenlik gerekçesi ile kontrollü giriş ve çıkışı sağlamak için boy turnikeleri de kullanılmaktadır. Boy turnikeleri, içerisinden tek kişinin geçişine izin veren turnike çeşididir. Turnikelerden yalnızca optik kayıt sistemine kaydolan personel ve ziyaretçiler geçebilir. Burada amaç sadece yetki verilen kişinin içeri giriş ve çıkış yapmasını sağlamaktır. Giriş-çıkış denetim sistemlerinin varlığı ve kullanılması kurumlar için önem arz etmektedir (Görsel 1.10).

Görsel 1.10: Boy turnikesi

Optik kayıt sistemi; çeşitli güvenlik sorunlarına karşı, çalışanların ve ziyaretçilerin denetim ve kontrol altına alınmaları için kullanılan bir güvenlik sistemidir. Personel, ziyaretçi veya kötü niyetli kişilerden kaynaklanabilecek olumsuz olayları engellemenin ilk adımı, kişilerin sadece izin verilen alanlara girebilmelerini sağlamaktır. Giriş kontrol sistemi, temel olarak kişinin kimliğini, giriş zamanını ve nereye gireceğini belirlemekte, denetlemekte ve uygulamaktadır.

Ceza infaz kurumlarında yapılan personel giriş kayıtları sayesinde, personelin sınırsız şekilde istediği zaman turnikelerden geçmesi sağlanmakta ve bu giriş-çıkış kayıtları sistem sayesinde süresiz olarak kayıt altına alınmaktadır.

Kuruma ziyarete gelen ziyaretçilerin ise yine optik kayıt sistemi ile turnikelerden geçişleri sağlanmakta ve giriş-çıkışlar sistem sayesinde süresiz olarak kayıt altına alınmaktadır. Ziyaretçilerin kayıtları kuruma giriş ve çıkışları sınırlandırılarak yapılmakta ve sadece bu sınırlı zamanlarda turnikeleri kullanmalarına izin verilmektedir. Örneğin bir ziyaretçinin kapalı veya açık görüşü en fazla bir saat sürmekte ise o ziyaretçiye turnikeleri kullanabilmesi için en fazla bir saat süre verilir. Bu süre geçmiş ise ziyaretçi turnikelerden geçemez ve kontrol merkezinde bulunan sistem bilgisayarına uyarı sinyali düşer. Ancak bu kişinin kuruma giriş veya çıkış yapmasına kontrol merkezi görevlisi izin verebilir.

Göz biyometri cihazı kullanılan kurumlarda kayıt işlemi; personel veya ziyaretçinin optik okuyucuya iki gözünü okutması ile yapılmaktadır. Tek gözü olmayan personel veya ziyaretçiler için ise sistem tek göz optik kaydı yapılmasına izin vermektedir. İki gözü olmayan personel veya ziyaretçiler için ise sistemde tanımlı manyetik kart ile geçiş yaptırılmaktadır.

Optik kayıt sistemi sunucusu kontrol merkezinde bulunmaktadır. Sistem oturum yetkisine sadece kontrol merkezi görevlileri sahiptir. Sunucu (server) üzerinden yetkili oturumu ile kayıt yapacak personele, oturum yetkisini sadece kontrol merkezi görevlileri verebilir ve bu oturumları şifreleyebilir.

Sıra Sizde

Aşağıdaki sorulara verdiğiniz cevapları içeren, görsellerle desteklenmiş bir sınıf panosu hazırlayınız.

1. **Kontrol merkezinde kullanılan sistem ve cihazların kurum işleyişine katkıları neler olabilir?**
2. **Kontrol merkezinde kullanılan sistem ve cihazlar; personel, kurum, hükümlü ve tutukluların güvenliğinin sağlanmasına nasıl katkı sağlar?**
3. **Kurumlarda kullanılan teknolojik cihazların daha uzun ömürlü kullanılabilmesi için neler yapılabilir?**

1.1.1.7. Interlock Kapı Sistemi (Elektronik Kapı Sistemi)

Interlock kapılar, ceza infaz kurumlarında **elektronik kapılar** olarak da adlandırılır. Elektronik kapılar; açılıp kapatılması buton sistemiyle sağlanan, iki ayrı kapıdan oluşan, biri kapanmadan diğeri açılmama özelliklerine sahip olan kapılardır. Bloklarda bulunan merkez kontrol odasından diğer bloklara girişi sağlayan ana koridor başlarına kurulmuş olan kapılardır. Interlock kapılar, yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında güvenlik ve kontrolün sağlanması amacıyla kullanılır.

Interlock kapı kontrolü; temel olarak bir kapının açık olması durumunda aynı alandaki diğer kapıların açılamaması esnasına dayanır. Sistem, olası bir tehdit anında kişinin güvenlik alanı içerisinde kalması ve tehdit geçinceye kadar güvenliğinin sağlanması amacıyla tasarlanmıştır. Ceza infaz kurumlarında bu kapılar blok şebeke kapılarında kullanılmaktadır. Interlock kapıların kontrolü, kurumların kontrol merkezi odasından yapılmaktadır. Kurumda olağanüstü bir durum olduğunda, kapıların butonla açılma sistemi devre dışı bırakılır. Interlock kapıların açılıp kapatılması işlemi sadece kontrol merkezi görevlilerince yapılır (Görsel 1.11).

Görsel 1.11: Interlock kapı

1.1.1.8. Sensörlü Tel Sistemi (Basınca Duyarlı Sistem)

Sensörler, fiziksel bir giriş hareketini veya bilgisini algılayarak çıkış sinyaline dönüştüren cihazlardır. Bir başka deyişle sensör, algıladığı sinyalleri bir enerji alanından elektrik alanlarına dönüştürerek çalışır. Bu sayede ortam koşullarında veya başka bir cihazın durumunda algıladığı bilgileri başka cihazlara iletmiş olur. Sensörün algıladığı giriş bilgileri hareket, basınç, ısı, ışık nem, gaz veya çok sayıda başka çevresel olaydan herhangi birisi olabilir. Buna karşın çıkış bilgisi ise genellikle insan tarafından okunabilir ekrana dönüştürülen, okuma veya işleme için bir ağ üzerinden elektronik olarak iletilen bir sinyaldir.

Sensörler, günlük yaşantıda hayatımızı kolaylaştırmak için çok farklı alanlarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Son yıllarda birçok alanda çok farklı işlevleri (sıcaklık, kızıl ötesi, ultrasonik dokunma, ışık, basınç, hareket, akış, renk vs.) olan sensör türleri kullanılmaktadır. Enerji ve su tasarrufu sağlamak amacıyla da pek çok yerde kullanılmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında da çok farklı alanlarda sensör kullanılmaktadır. Özellikle yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında firar olaylarının engellenmesi ve güvenliğin sağlanması amacıyla "basınca duyarlı sensörlü teller" kullanılmaktadır. Ceza infaz kurumlarında bu sistemler daha çok

"çevre koruma sistemi" olarak kullanılır. Kurumlarda kalan hükümlü ve tutukluların firar etmelerini engellemek amacıyla, dış çevre güvenlik alanında bulunan ihata duvarı ile ana bina duvarı arasındaki alana monte edilmiştir. Sensörlü teller basınca ve harekete karşı duyarlı olup üç metre yüksekliğindedir (Görsel 1.12).

Görsel 1.12: Sensörlü tel

Sensörlü tellere herhangi bir basınç uygulandığında, sistem algıladığı bu bilgiyi çıkış sinyaline dönüştürerek kontrol merkezi odasında bulunan sistem cihazlarına iletir. Alarm sistemi otomatik devreye girer ve alarm vermeye başlar. Kontrol merkezinde bulunan sistem paneli sensörlü tellerden gelen verileri sürekli inceler. Sensörlü tellerden herhangi bir sinyal geldiğinde, sistem kendisine bağlı bulunan tüm siren ve flaşörleri otomatik devreye sokar. Kontrol merkezindeki görevli personel, uyarının geldiği bölgeyi belirler ve o bölge kamera görüntüsünü ana ekranda inceleyerek olumsuz bir durumun olup olmadığını kontrol eder. Eğer olumsuz bir durum var ise iç ve dış güvenlikten sorumlu birimleri haberdar ederek onların harekete geçmelerini sağlar. Sensörlü tel sisteminin sağlıklı ve güvenli çalışması için teknik personel tarafından, periyodik kontrol ve bakımlarının yapılması gerekmektedir.

1.1.1.9. Merkezî Su Otomasyon Sistemi

Merkezî su otomasyon sistemi, bir tür yazılım sayesinde çalışan, belirlenen litrede sıcak veya soğuk suyun istenilen yere verilmesini sağlayan, otomatik açılan veya kapanan bir su otomasyon sistemidir. Son yıllarda merkezî su otomasyon sistemi birçok ceza infaz kurumunda tesis edilmiştir. Su otomasyon sisteminin kontrolü, kontrol merkezi görevlilerince sağlanır.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 63. maddesinin 4. fıkrası ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Yönetmelik'in 94. ve 95. maddelerinde "Hükümlülerin kişisel bakım ve temizlik ihtiyaçlarının giderebilmelerine yönelik tedbirler, ceza infaz kurumu idaresince alınır." hükmü yer almaktadır.

Kanun hükmü, insan hakları ve Avrupa cezaevleri minimum standartları göz önüne alınarak Türkiye'deki ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların kişisel bakım ve temizlik ihtiyaçlarını giderebilmeleri için kendilerine günlük olarak sağlanacak su miktarı belirlenmiştir. Kurumlarda kalan bir (1) hükümlü veya tutukluya günde (24 saatte) 150 litre soğuk su ve 50 litre de sıcak su verilmektedir. Merkezî su otomasyon sistemi bulunan kurumlarda, hükümlü veya tutuklunun su ihtiyacı otomasyon sistemiyle, bulunmayan kurumlarda ise ihtiyaca göre karşılanmaktadır.

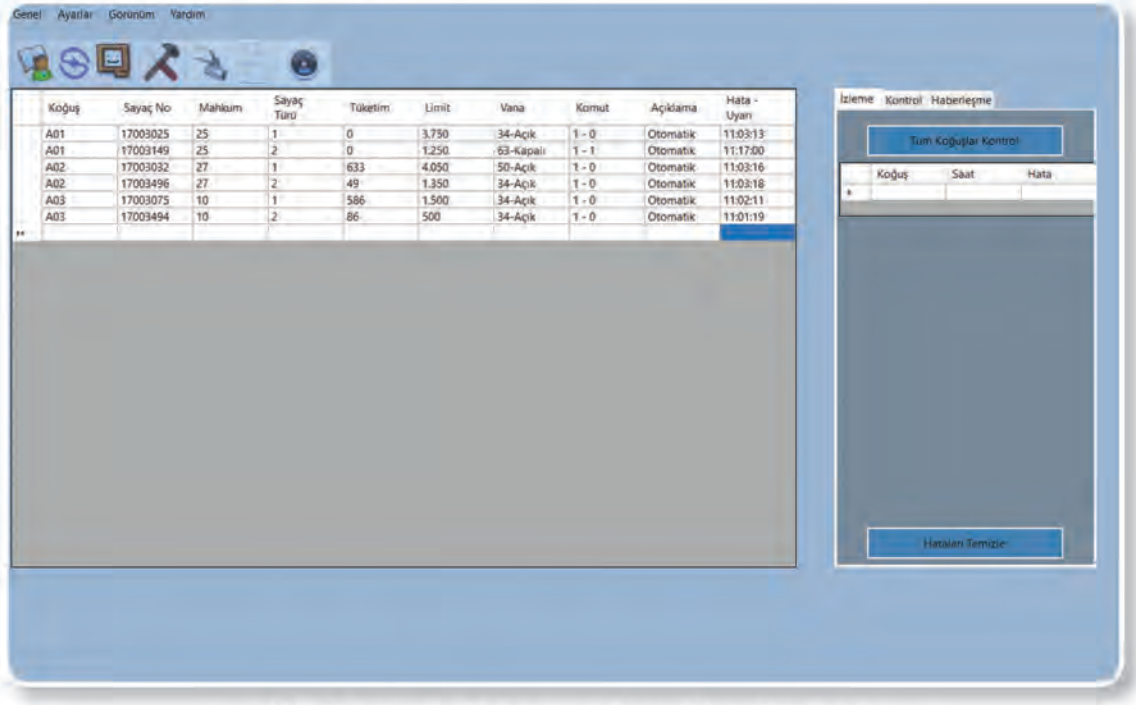
Sıcak ve soğuk su hattına bağlanan su otomasyon sistemi, her koğuş veya oda kapısı önünde bulunan sıcak ve soğuk su vanalarının otomatik açılıp kapanmasını sağlar (Görsel 1.13).

Görsel 1.13: Sıcak-soğuk su sayaç ve vanaları

Ceza infaz kurumlarında günlük sayım cetveli kontrol merkezi görevlilerine bildirilir. Kontrol merkezi görevlisi, koğuş veya odada kalan kişi sayısını sisteme girer. Sistem koğuş veya odada barındırılan hükümlü ve tutuklu bakımından, koğuş mevcudunu günceller ve o oda veya koğuşa günlük kaç litre soğuk, kaç litre sıcak su verileceğini otomatik hesaplar.

Örneğin A-01 odasında 6 hükümlü barındırılırken gün içerisinde odaya 2 hükümlü verilmiş ve bu durum sayım cetveline yansıtılmış ise kontrol merkezindeki görevli personel, bilgi güncellemesi yaparak o gün odaya verilecek kişi bazlı su limitini iki kişilik artırır. Oda mevcudunda eksilme olduğunda ise yine bilgi güncellemesi yapılarak odaya verilecek su limitleri eksiltilir. Oda mevcudu 8 hükümlü ise 8x150= 1200 litre soğuk su, 8x50=400 litre de sıcak su limiti sistem tarafından belirlenir. Merkezî su otomasyon sistemi tarafından vanalar otomatik açılarak odaya su akışı sağlanır. Belirlenen tüketim 1200 litre soğuk su, 400 litre sıcak su miktarına ulaştığı anda, sistem otomatik vanaları kapatarak odaya su akışını keser. Oda için belirlenen soğuk ve sıcak su limitleri gece 00:00'da sıfırlanır ve vanalar sistem tarafından açık konuma getirilir (Görsel 1.14).

Görsel 1.14: Merkezî su otomasyon sistemi kontrol programı

Kurumda yaşanacak herhangi bir olumsuzluk sırasında, örneğin isyan, kavga, yangın, elektrikten kaynaklı yangın ve elektrik kaçağı gibi durumunda, kontrol merkezi görevlisi odaya su akışını sistem üzerinden kapatabilir veya açabilir.

1.1.2. Teknolojik Sistemlerin Kullanılmasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Ceza infaz kurumlarında güvenliğin sağlanması için, her alanda teknolojik cihaz ve sistemler kullanılmaktadır. Bu sistemleri kullanırken bazı hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir. Cihaz ve sistemleri kullanmak için sorumluluk duygusu yüksek, teknolojiye ilgi duyan teknik bilgi ve donanıma sahip personel seçilmelidir. Personelin cihazları kullanırken gösterecekleri dikkat ve özen, ürünlerin kullanım ömürlerini daha da artıracaktır. Ayrıca cihazlarda yaşanabilecek teknik sorunlarla daha az karşılanacağı gibi cihaz kullanımından kaynaklı personelde oluşabilecek sağlık sorunlarının da yaşanmasına engel olunacaktır.

Son yıllarda ceza infaz kurumlarında da birçok teknolojik sistem ve cihaz kullanılmakta, gerektiğinde kurum ihtiyaçlarına ve çağın teknolojisine uygun olarak güncellenip yenilenmektedir. Ceza infaz kurumu personelinin de bu sistemleri doğru kullanabilmeleri büyük önem taşımaktadır (Görsel 1.15).

Görsel 1.15: Teknolojik cihazlar

Teknolojik cihaz ve sistemlerin kullanımında uyulması gereken kurallar aşağıda sıralanmıştır.

- Cihazları kullanmadan önce kullanım kılavuzu ve cihazla ilgili talimatlar dikkatli bir şekilde okunmalıdır.
- Cihazların güç ve elektrik kablolarının hasarlı, yırtılmış veya delik olmamasına dikkat edilmelidir.
- Cihazlar nemli ortamlardan uzak tutulmalıdır.
- Kurumlardaki cihazlar mutlaka topraklı prizle kullanılmalıdır.
- Kullanım ömrünü tamamlayan cihazlar yenileri ile değiştirilmelidir.
- Cihazların temizlik ve bakımları zamanında yapılmalı, aksatılmamalıdır.
- Cihazda oluşabilecek arızalarda teknik ekip ve uzmanlardan mutlaka destek alınmalıdır.

1.1.3. Teknik Arızalar

Ceza infaz kurumları kontrol merkezlerinde kullanılan araç ve cihazlarda oluşabilecek teknik arızalar, ceza infaz kurumu müdürlüğü ile yetkili firmalar arasında yapılan periyodik bakım ve onarım sözleşmeleri çerçevesinde giderilir.

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Yönetmelik'in 11. maddesinin 1. fıkrasında "Teknik servis; kurumun araç ve gereçleri ile binanın bakım, onarım ve tamirat işlerinin yapımı, kullanımı, sürekli çalışır durumda olmalarının takibi ve sağlanması gibi teknik işleri yapar. Teknik serviste mühendis, mimar, tekniker, teknisyen, teknisyen yardımcısı ve benzeri personel çalışır." hükümlerine yer verilmektedir. Aynı maddenin 2. fıkrasında ise "Bu serviste görev yapan personel, genel idare veya iş yurdu faaliyetleri ile ilgili olarak çalıştıkları iş kolunun bütün gereklerini yerine getirmekle sorumlu olup çalışmalarını en az üç ayda bir raporla kurum idaresine bildirir." hükmüne yer verilmektedir. Ceza infaz kurumlarında teknik serviste görev yapan personel, görevlerini Yönetmelik'in 11. madde hükmüne göre ifa ederler (Görsel 1.16).

Görsel 1.16: Teknik servis personeli

Ceza infaz kurumlarında kullanılan tüm elektronik sistem ve cihazların sağlıklı çalışması ve periyodik bakımlarının yapılmasını, teknik serviste çalışan personel takip eder. Ayrıca teknik servis personeli yetkili firmalardan alınan bilgiler doğrultusunda, kurumda bulunan tüm elektronik sistem ve cihazların bakım ve kullanımıyla ilgili yazılı talimatları hazırlayarak ilgili yerlere asar. Kullanılan sistem ve cihazlarla ilgili çözülemeyen sorunlarla karşılaşıldığında ise anlaşma yapılan firma yetkililerinden teknik destek alınarak sorunlar giderilir.

Örnek Olay

Cumhuriyet savcılığı tarafından tutuklama müzekkeresi ile gönderilen tutuklu F. C.'yi, polis memuru S. A. saat 21.00'de kapalı ceza infaz kurumuna getirerek mahkûm kabul bürosunda görevli personele teslim etmiştir. Evrak kontrolü yapılmasına müteakip tutuklu F. C. teslim alınmıştır. Üst ve eşya araması yapılarak kabul odasına yerleştirilmiştir. O tarihte kuruma teslim alınan ve tahliye olan mahkûmların yoğun olması nedeniyle kabul bölümünde iş yoğunluğu artmıştır. İnfaz ve koruma başmemuru A. G. üst ve eşya aramasına yardımcı olması için kabul odası nöbetçisi olan E. T.'yi görevlendirmiştir. E. T. kendisinin kabul odasında tek nöbetçi olması nedeniyle kontrol merkezi görevlisi olan M. K.'yi arayarak durumu anlatmış ve kabul odasının bulunduğu alanı, kendisi nöbet yerine dönene kadar ana monitörden takip etmesini istemiştir. E. T. acele etmesi sebebiyle koğuş kapı mazgalını açık unutup mahkûm kabul yerine geçerek aramaya yardımcı olmuştur.

Kabul odasına yarım saat önce alınmış olan tutuklu F. C. kendisinin personelce henüz tanınmamasını ve personelin iş yoğunluğunu da fırsat bilerek oda kapı mazgalından kolunu dışarı uzatıp kapı üzerinde asılı olan anahtarla kapıyı açıp odadan dışarı çıkmıştır. Daha sonra bina çıkış noktasına gelerek burada bulunan kolluk görevlilerinin (polis memurlarının) arasına karışarak kurumu terk etmek suretiyle firar etmiştir.

Sabah 08.00'da yapılan sayımda tutuklu F.C'nin firar ettiği anlaşılmıştır. Yaşanan firar olayı ile ilgili görevliler hakkında adli ve idari soruşturma başlatılmıştır. Yapılan idari soruşturma çerçevesinde, firar olayının nasıl ve hangi saatte gerçekleştiğine dair kamera görüntüleri incelenmiştir. Yapılan incelemede oda kapı mazgalının açık unutulduğu, tutuklunun bu durumdan istifade ederek, kapıyı açarak oda dışına çıktığı, daha sonra polis memurlarının arasına karışarak saat 21.30'da firar ettiği anlaşılmıştır. Kabul odası nöbetçisi E. T.'nin kontrol merkezi görevlisine, kabul odası mahallinin kamera ile izlenmesini söylediği hâlde, kontrol merkezi görevlisi M. K.'nin kabul odası mahallini izlemediği anlaşılmıştır. Yapılan idari soruşturma neticesinde; yaşanan firar olayında ihmali bulunan tüm personele, ihmalleri ile orantılı olarak disiplin cezası verilmiştir.

Sıra Sizde

Yukarıda verilen örnek olayla ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. İnfaz ve koruma başmemuru A. G.'nin görevle ilgili doğru ve yanlış uygulamaları hangileridir?
2. Kabul odası nöbetçisi infaz ve koruma memuru E. T.'nin doğru ve yanlış uygulamaları nelerdir?
3. Kontrol merkezi görevlisi infaz ve koruma memuru M. K. görevi ile ilgili hangi kusurlu davranışlarda bulunmuştur?
4. Görevli personel görevin iş birliği ve dayanışma içerisinde yapılması ilkesine uygun davranış sergilemişler midir?
5. Firar olaylarının önlenmesi için kurumlarca alınması gereken tedbirler nelerdir?

1.1. Ölçme ve Değerlendirme

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. (.....) Kapalı devre TV sistemleri günümüzde suçla mücadele, trafik izleme vb. gibi birçok amaç için kullanılmasının yanı sıra en yaygın kullanım amacı eğlencedir.
2. (.....) Hükümlü, kurumlarda merkezî yayın sistemi bulunduğu hâlinde bu sisteme bağlı olarak radyo ve televizyon yayınlarını izleme hakkına sahiptir.
3. (.....) Kapalı devre televizyon sistemi, tutuklu ve hükümlülere film izletmek için kullanılır.
4. (.....) Etkili ve sağlıklı telsiz haberleşmesi, öncelikle kullanılan cihazları ve bunların teknik özelliklerini tanımakla başlar.
5. (.....) Hükümlü, kurum idaresinden izin aldığı takdirde odasında bilgisayar bulundurabilir.
6. (.....) Kamera kayıtlarının izlenmesi hükümlü ve tutuklular arasında meydana gelebilecek şid det olaylarının önlenmesinde önem taşır.
7. (.....) Hükümlü ve tutuklulara yayını yapılacak film ve müzikler, bir incelemeye tabi tutulur.
8. (.....) Teknolojik cihazların kullanımında, güç ve elektrik kablolarının hasarlı, yırtılmış veya delik olmamasına dikkat edilmelidir.
9. (.....) Hükümlü ve tutukluların ortak yaşam alanlarına ilişkin kayıtlar, kurumda görevli bütün personel tarafından izlenebilmektedir.
10. (.....) Boy turnikelerinden yalnızca optik kayıt sistemine kaydolmayan personel ve ziyaretçiler geçebilir.
11. (.....) Göz biyometri cihazı kullanılan kurumlarda kayıt işlemi, personel veya ziyaretçinin optik okuyucuya iki gözünü okutması ile yapılmaktadır.
12. (.....) Sensörler fiziksel bir giriş hareketini veya bilgisini algılayarak giriş sinyaline dönüştüren cihazlardır.

B) Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

1. Ceza infaz kurumunun yönetimi, güvenliği, hükümlü ve tutukluların takibi açısından kurum için önemli, yüksek teknolojik donanıma sahip odalara ..... denir.
2. Ceza infaz kurumları ..... saat kesintisiz kamera sistemleri ile anlık izlenmektedir.

1.1. Ölçme ve Değerlendirme

3. Merkezî anons sisteminde kullanılan cihazlar; ....., ..., ... olarak üçe ayrılır.
4. Eğitim ve kültürel amaçlı olarak bilgisayarın ceza infaz kuruma alınmasına ..... Bakanlığının uygun görmesi hâlinde izin verilebilir.
5. Ceza infaz kurumlarında verimliliği artırmak, zamandan kazanmak, çıkabilecek tüm olumsuzluklardan zamanında haberdar olabilmek için kontrol noktalarına ..... konmalıdır.
6. Kurumların kontrol merkezi birimlerinde çalışacak olan infaz ve koruma memurları kurumun ..... tarafından seçilir.
7. Kontrol merkezinde bulunan ..... tüm cihazlardan gelen verileri sürekli inceler.
8. Tek gözü olmayan personel veya ziyaretçiler için ise sistem ..... yapılmasına izin vermektedir.
9. Interlock kapıların kontrolü, kurumların ..... odasından yapılmaktadır.
10. Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında firar olaylarının engellenmesi ve güvenliğin sağlanması amacıyla ..... sensörlü teller kullanılmaktadır.
11. Bir tür yazılım sayesinde çalışan, belirlenen litrede sıcak veya soğuk suyun istenilen yere verilmesini sağlayan, otomatik açılan veya kapanan su sistemine ..... denir.

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak işaretleyiniz.

1. **Aşağıdakilerden hangileri kontrol merkezinde kullanılan sistem ve cihazlardan değildir?**

   A) Kamera kayıt sistemleri -merkezî su otomasyon sistemi

   B) X-ray cihazları-duyarlı kapı-UYAP sistemi

   C) Müzik ve TV yayın sistemleri-sensörlü tel sistemi

   D) Merkezî anons sistemi-interlock kapı sistemi

   E) Dâhilî telefon ve telsizler- optik kayıt sistemi

2. **Aşağıdakilerden hangisinde ceza infaz kurumlarındaki kamera sistemleri görüntü kayıtlarının, sistem tarafından saklanma süresi doğru olarak belirtilmiştir?**

   A) 30 gün B) 2 ay C) 15 gün

   D) 6 ay E) 3 ay

1.1. Ölçme ve Değerlendirme

3. Aşağıdakilerden hangisi ceza infaz kurumlarında müzik ve TV yayın sisteminde yayını yapılacak olan film ve müzikleri belirler?

A) İdare ve gözlem kurulu
B) İş yurdu yönetim kurulu
C) Disiplin kurulu
D) Eğitim kurulu
E) Psikososyal yardım servisi

4. Aşağıdakilerden hangisi ceza infaz kurumlarında koğuşlara yapılacak olan yayınların kanal listesini, merkezî yayın sistemine girer?

A) Eğitim birimi
B) Kontrol merkezi personeli
C) İnfaz ve koruma memuru
D) İkinci müdür
E) Psikolog

5. Aşağıdakilerden hangisi telsiz kullanımında dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin yanlış bir bilgidir?

A) Telsize ait parçaların zorla sökülme işlemi durdurulmalıdır.
B) Cihazlar anteninden tutularak taşınmamalıdır.
C) Her cins sıvı, telsiz cihazlarından uzak tutulmalıdır.
D) Cihazlar, toz, çamur vb. şeylerden uzak tutulmalıdır.
E) Cihazlar anteni çıkarılıp kullanılmalıdır.

6. Aşağıdakilerden hangisi ceza infaz kurumu kontrol merkezi personelinin görevlerinden değildir?

A) Kurumun iç sirkülasyonunu yönlendirmek
B) İç ve dış güvenliği gözetim ve kayıt altında tutmak
C) Hükümlü ve tutukluların telefon dinlemesini yapmak
D) Tüm bilgi, belge ve kayıtları gizlilik içinde saklamak
E) Ceza infaz kurumunun günlük yaşamını takip etmek

7. Ceza infaz kurumunda merkezî yayın olmadığı takdirde, televizyon yayınlarının izlenebilmesi için gerekli olan cihazların alımı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Hükümlü ve tutuklu kurum kantininden kendisi satın alır.
B) Hükümlü veya tutuklu adına kurum satın alır.
C) Adalet Bakanlığı tarafından gönderilen ödenek ile alınır.
D) Hükümlü ve tutuklunun kendi özel avukatı alır.
E) Hükümlü ve tutuklunun kendi yakınları kantinden alır.

1.1. Ölçme ve Değerlendirme

8. Alarm sistemlerinin kontrol paneli, aşağıdaki birimlerden hangisinde bulunur?

A) Kurum girişinde
B) İnfaz ve koruma başmemuru odasında
C) 2.müdür odasında
D) Kontrol merkezinde
E) İnfaz bürosunda

9. Optik kayıt sistemi, sistem oturum yetkisine aşağıda belirtilen kişilerden hangisi sahiptir?

A) Kurum 1.müdürü
B) Kurum 2.müdürü
C) Sorumlu başmemur
D) Kontrol merkezi görevlisi
E) İnfaz ve koruma memuru

10. Interlock kapı sistemi ile ilgili, aşağıda belirtilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Ceza infaz kurumlarında bu kapılar blok şebeke kapılarında kullanılmaktadır.
B) Interlock kapıların kontrol paneli başmemur odasında bulunmaktadır.
C) Olağanüstü bir durum olduğunda, kapıların butonla açılma sistemi devre dışı bırakılır.
D) İki ayrı kapıdan oluşur, biri kapanmadan diğeri açılmaz.
E) Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında, güvenliğin sağlanması amacıyla kullanılır.

11. Ceza infaz kurumlarında, ihata duvarı ile ana bina arasında bulunan ve basınca duyarlı, sensörlü tel yüksekliğinin uzunluğu kaç metredir?

A) İki
B) Üç
C) Dört
D) Beş
E) Altı

12. Merkezî su otomasyon sistemi bulunan kurumlarda, bir hükümlü veya tutukluya kişisel bakım ve temizliklerini yapabilmeleri için 24 saatte verilen sırasıyla soğuk su ve sıcak su limitleri aşağıdaki hangisinde doğru ifade edilmiştir?

A) 200, 60
B) 150, 50
C) 100, 40
D) 300, 100
E) 250, 150

13. Aşağıdakilerden hangisi ceza infaz kurumlarında iç ve dış güvenliği sağlamak amacıyla yerleştirilmiş kameraların görüntü sinyallerini toplayarak kontrol merkezine ulaştırmayı sağlayan sistemdir?

A) Kapalı devre TV s.
B) Merkezî anons s.
C) Yayın s.
D) Haberleşme s.
E) Telsiz s.

Hazırlık Çalışmaları

1. **Hükümlü ve tutukluların telefonla ailesi ile konuşması psikolojik olarak nasıl etkiler? Sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız**
2. **Hükümlü ve tutuklu telefon görüşmelerinin önemini onların dış dünya ile bağlantıları bakımından sınıfta arkadaşlarınızla değerlendiriniz.**

1.2. HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU TELEFON GÖRÜŞMELERİ

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 66. maddesi ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Yönetmelik'in 74. maddesi gereğince, ceza infaz kurumlarında kalan hükümlü ve tutukluların kanunda belirtilen yakınları ile görüntülü ve sesli olarak telefonla görüşme yapmalarına izin verilir. Hükümlüler, ceza infaz kurumlarına kabulleri sırasında telefon görüşmesi hakkına sahip oldukları konusunda idare tarafından bilgilendirilir.

Kapalı kurumlarda bulunan hükümlüler, belgelendirmeleri koşuluyla eşi, dördüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ve vasisi ile Yönetmelik'in 74. maddesinde belirlenen esas ve usullere göre idarenin kontrolündeki ücretli telefonlar ile görüşme yapabilirler. Kapalı kurumlarda bulunan hükümlülerin, bu maddede belirtilen yakınları ile yaptığı telefon görüşmeleri, idare tarafından dinlenir ve elektronik aletler ile kayda alınır. Bu hak, tehlikeli hâlde bulunan ve örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir. Ceza infaz kurumu personeli hükümlülere tahsis edilen telefonları kullanamaz (Görsel 1.17).

Görsel 1.17: Ankesörlü telefon

Telefonla görüşme ücreti, görüşmeyi yapan hükümlü tarafından karşılanır. Görüşme için kullanılan telefon kartları kurum kantininden satın alınır. Müdürü bulunmayan kurumlarda telefon kartları, ücreti hükümlülerden alınmak koşuluyla görevli memurlar tarafından temin edilmektedir. Gerekli teknik altyapının kurulu olduğu kurumlarda ise telefon kartları elektronik ortamda sağlanır.

Açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlüler, ücretli telefonlarla sesli veya görüntülü olarak serbestçe görüşme yapabilirler. Çocuk hükümlülerin telefonla konuşması hiçbir şekilde kısıtlanamaz ve engellenemez.

Hükümlüler açık ve kapalı ceza infaz kurumlarında, çocuk eğitim evlerinde araç telefonu, telsiz telefon, cep telefonu vb. iletişim araçlarını bulunduramaz ve kullanamazlar.

1.2.1. Telefon Görüşmesinin Yapılış Esasları

Ceza infaz kurumlarında telefonla görüşmeler, bazı esaslara göre yapılmaktadır. Bu esaslar aşağıda verilmiştir.

- Hükümlüler, haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakılma veya kısıtlama cezası ile hücreye koyma cezasının infazı sırasında olmamak koşuluyla, idarenin kontrolünde bulunan ve kurumun uygun yerlerine yerleştirilen telefonlardan yararlandırılır.
- Disiplin cezaları olsa bile anne, baba, eş, çocuk ve kardeşlerin ölüm veya ağır hastalıkları ya da doğal afet hâllerinde, hükümlülerin telefon görüşme hakları hiçbir şekilde engellenemez.
- Açık ve kapalı kurumlardaki hükümlüler; altsoy, üstsoy, eş ve kardeşlerinin ölüm, ağır hastalık, salgın hastalık veya doğal afet hâllerinde, kuruma ait telefon ve faks cihazından derhâl yararlandırılır. Bu hâlde, yapılan telefon konuşmaları o haftaya ait konuşma hakkından sayılmaz. Görüşmeler, tutanak ile belgelenir ve tutanaklar özel bir dosyada saklanır.
- Hükümlülerin telefonla görüşme gün ve saatleri, kurumda bulunan telefon adedi, başvuru sırası, kurumun asayiş ve güvenliği dikkate alınarak idare tarafından belirlenir (Tablo 1.1).

Tablo 1.1: Telefon Görüşme Gün ve Saat Tablosu Örneği

A - BLOK			
GÜN	KORİDOR	ODA	SAAT
PAZAR	A-8	22-23-24	09.00-09.45
PAZAR	A-9	25-26-27	09.45-10.30
PAZAR	A-10	28-29-30	10.30-11.15
PAZAR	A-11	31-32-33	11.15-12.00
B - BLOK			
CUMARTESİ	B-23	56-57-58	09.00-09.45
CUMARTESİ	B-24	59-60-61	09.45-10.30
CUMARTESİ	B-25	B2 TEKLER	10.30-11.15
CUMARTESİ	B-26	B1 TEKLER	11.15-12.00
CUMARTESİ	B-27	39-40-41	13.00-14.00
CUMARTESİ	B-28	42-43-44	15.00-16.00

- Hükümlüler görüşebilecekleri yakınlarından bir veya birden fazla kişi ile haftada bir kez ve bir telefon numarasıyla bağlantı kurarak kesintisiz görüşme yapabilir. Herhangi bir nedenle görüşme gerçekleşememiş ise daha önceden bildirilen numaralardan bir diğeriyle görüşebilir. Konuşma süresi görüşme başladığı andan itibaren on dakikayı geçemez. Deprem, salgın hastalık, doğal afet gibi zaruri hâllerde Bakanlık kararıyla telefon ile görüşme süresi ve sayısı artırılabilir.

- Tehlikeli hükümlü oldukları idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen hükümlüler on beş günde bir kez olmak ve on dakikayı geçmemek üzere sadece eşi, çocukları, annesi ve babası ile sadece sesli olarak görüşebilir.
- Hükümlünün, kurumun güvenliğini tehlikeye düşüren, suç oluşturan veya bir suça azmettirme ya da yardım etme sonucunu doğurabilecek konuşmalarda bulunduğu, dinleme sırasında belirlendiğinde, görüşme derhâl kesilir. Bu hâlde hükümlü hakkında adli veya idari soruşturmaya esas olacak işlemler kurum en üst amiri tarafından yapılır.
- Terör örgütü yöneticiliği ve suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgüt yöneticiliği suçundan mahkûm olanlar, konuşma süresi haftada on dakikayı geçmemek üzere sadece sesli görüşme yapabilir. Suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgütün yöneticiliğini yapmaya devam eden, bu konuda herhangi bir yöntemle, kurum içi veya dışındaki kişilere talimat veya mesaj veren hükümlülere idare ve gözlem kurulu kararıyla telefon görüşmesi hiçbir şekilde yaptırılmaz.
- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan hükümlüler, idare ve gözlem kurulunun uygun gördüğü hâllerde ve on beş günde bir olmak üzere eşi, altsoy ve üstsoyu, kardeşleri ve vasisi ile on dakikayı geçmemek üzere sadece sesli görüşebilir.
- Hükümlü Yönetmelik'in 74. maddesinde belirtilen telefonla görüşme hakkını kullanabilmek için "telefon görüşme formu" doldurur. Bu formda; telefon görüşmesi yapmak istediği kişiler ve bunlarla olan yakınlık derecesini, görüşme yapmak istediği sabit, cep telefon numaraları ile yurt dışı telefon numarasını, telefon görüşmesi yapacağı yakınlarının açık adreslerini belirtir ve gerekli belgeleri ekledikten sonra formu idareye verir. İdare, gerekli gördüğü takdirde gideri hükümlüden alınmak koşuluyla formdaki bilgilerin doğruluğunu araştırabilir. Telefon görüşme formunda yer alan bilgilerde değişiklik olması hâlinde hükümlü, yeni bir form düzenleyerek idareye bildirir. Hükümlü tarafından formda gösterilmemiş olan kişilerle telefon görüşmesi yaptırılmaz (Görsel 1.18).

HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU TELEFON GÖRÜŞME BİLDİRİM FORMU

.....CEZAEVİ MÜDÜRLÜĞÜNE

Telefon görüşmesi yapmak istediğim akrabalarıma ait kişi listesi aşağıda sunulmuştur. Vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan eder, gerekli işlemin yapılmasını arz ederim.

...../...../.....

Adı-Soyadı-İmza

	YAKININ ADI SOYADI	YAKINLIK DERECESİ	AÇIK ADRESİ	TELEFON NUMARASI
1				
2				
3				
4				

Görsel 1.18: Hükümlü ve tutuklu telefon görüşme bildirim formu

- Hükümlünün formda belirttiği bilgiler ve varsa değişiklikler deftere veya sisteme kaydedilir. Bu deftere veya sisteme, ayrıca telefon görüşmesi yapmak isteyen hükümlünün haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakılma veya kısıtlama cezası olup olmadığı ve varsa hücreye koyma cezasının infazına başlanıp başlanmadığı yazılır. Defter, bu işle görevlendirilmiş ikinci müdürün kontrolünde güvenlik ve gözetim servisi tarafından tutulur. Defterin sayfaları numaralanır ve mühürlenir, kaç sayfadan ibaret olduğu kurum müdürü tarafından tasdik olunur. Defterler, her an denetime hazır hâlde bulundurulur (Görsel 1.19, 1.20).

HÜKÜMLÜ-TUTUKLUNUN ADI VE SOYADI:
HÜKÜMLÜ-TUTUKLULUNUN TELEFON GÖRÜŞME DEFTERİ

	YAKININ ADI SOYADI	YAKINLIK DERECESİ	AÇIK ADRESİ	TELEFON NUMARASI
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				

Görsel 1.19: Hükümlü ve tutuklu telefon görüşme defteri (1)

HÜKÜMLÜ/TUTUKLU TELEFON GÖRÜŞME DEFTERİ						
GÖRÜŞME LİSTESİ				DİSİPLİN CEZALARI		
SIRA NO	KONUŞMA TARİHİ	KONUŞMA SAATİ VE SÜRESİ	KONUŞULAN KİŞİ	TÜRÜ	VERİLDİĞİ TARİH	KALDIRILDIĞI TARİH
1						
2						
3						
4						
5						
6						

Görsel 1.20: Hükümlü ve tutuklu telefon görüşme defteri (2)

- Telefonla konuşmak isteyen hükümlüler, telefon görüşme talep formunu doldurarak idareye verir. Bu formlar, hükümlü telefon görüşme defteri ile karşılaştırılır. Telefonla görüşmeye engel hâlleri bulunmayan hükümlülerin isim listesi bu işle görevli ikinci müdür tarafından kontrol ve tasdik edilerek infaz ve koruma başmemurluğuna verilir. Müdürü bulunmayan kurumlarda bu işlem infaz ve koruma başmemuru tarafından yapılır. Tele-

fon görüşmesi yapmak isteyen hükümlünün bu görüşmeyi yapmasına engel bir durumu bulunması hâlinde bunun sebepleri gerekçelendirilmek suretiyle tutanağa yazılır ve bu tutanağın içeriği hükümlüye bildirilerek dosyasına konulur (Görsel 1.21).

HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU TELEFON GÖRÜŞME TALEP FORMU

..... MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu haftaki telefon konuşma hakkımı ..... numaralı telefon abonesi olan akrabam ..... ile görüşerek kullanmak istiyorum.
Gereğini arz ederim.

..../..../....
Adı-Soyadı
imza

İNFAZ VE KORUMA BAŞMEMURLUĞUNA

Hükümlünün/tutuklunun yukarıda belirtilen numarayla görüşme yapmasına engel hâli bulunmaktadır/bulunmamaktadır.

..../..../....
Adı-Soyadı
imza

İnfaz Kâtibi veya Memuru
Adı-Soyadı
imza

2. Müdür
Adı-Soyadı
imza

İNFAZ BÜROSUNA

Hükümlü/Tutuklu ..... saatleri arasında yukarıda belirtilen akrabasıyla ..... dakika süreyle telefon görüşmesi yapmıştır.

..../..../....

İnfaz Koruma Memuru veya Başmemuru
Adı-Soyadı

..../..../....

Hükümlü/Tutuklu
imza

Görsel 1.21: Hükümlü ve tutuklu telefon görüşme talep formu

- Yabancı uyruklu hükümlülerin görüşmeleri için bildirdiği telefon numaralarının bildirilen kişilere ait olup olmadığı, ayrıca görüşmek istenen kişinin, belirtilen kişi olmadığı yönünde bir şüphe bulunması hâlinde, ilgili konsolosluk makamlarından bilgi istenir. Görüşme yapılması talep edilen telefon numaralarının kime ait olduğunu gösteren, yetkili makamlarca düzenlenmiş resmî evrakın Türkçe tercümesi, hükümlünün yasal temsilcisi veya yakınları tarafından da ibraz edilebilir.
- Görüntülü telefon görüşmesi yapılmasına imkân sağlayan teknik altyapının kurulu bulunduğu Bakanlıkça belirlenen kurumlarda, haftalık görüşme süresi otuz dakika olarak uygulanır. Bu sistem oda veya koğuş içine ya da idarece uygun görülen diğer yerlere kurulabilir. Haftalık ziyaret hakkını kullanmayan hükümlülerin bir sonraki haftalık telefon görüşme süresine ayrıca otuz dakika ilave edilir ve bu süre devredilemez. Bu kapsamdaki görüşmeler aynı hafta içerisinde toplam üç görüşmeyi aşmamak koşuluyla bölünmek suretiyle de yapılabilir. İlave edilen otuz dakika için üç görüşme hakkı daha verilir. Bu görüşmeler görüntülü ve sesli olarak yapılabileceği gibi sadece sesli olarak da yapılabilir. Çocuk hükümlüler ile sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan kadın hükümlüler hakkında bu bentte düzenlenen telefonla görüşme süresi iki kat olarak uygulanır. Hükümlülere mensubu bulundukları dinin bayramlarında kullanılmak üzere otuz dakika ilave görüşme hakkı verilir (Görsel 1.22).

Görsel 1.22: Görüntülü görüşme sistemi

- Terör ve çıkar amaçlı suç örgütü üyeleri, görüntülü görüşme ve görüşme süresinin uzatılmasına ilişkin bu haktan kurumdaki tutum, davranış, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katılma gibi durumları göz önünde bulundurularak idare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmeye göre yararlandırılabilir.

1.2.2. Telefon Görüşmesi Esnasında Görevli Personelin Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Hükümlü ve tutukluların dışarıdan telefon açılmak suretiyle görüşme yapmalarına izin verilmez. İnfaz koruma başmemuru ve infaz ve koruma memurlarından oluşan üç kişilik ekip, konuşma sırası gelen hükümlüyü kurum içindeki tehlikelilik durumunu dikkate alarak gerekli güvenlik önlemlerini de almak suretiyle telefon görüşmesi yapılacak yere veya teknik altyapının kurulu olduğu kurumlarda ise belirlenen yere getirerek telefon görüşmesini yaptırır.

Telefon görüşmeleri Türkçe olarak yaptırılır. Ancak hükümlünün, kendisinin veya görüşeceğini bildirdiği kişinin Türkçe bilmediğini beyan etmesi hâlinde, konuşmanın yapılmasına izin verilir ve konuşma kayda alınır. Kayıtların incelenmesi sonucu, konuşmanın suç teşkil etme ihtimali olan faaliyetler için kullanıldığının anlaşılması durumunda, hükümlünün bir daha aynı kişiyle Türkçeden başka bir dille konuşmasına izin verilmez.

Telefon görüşmesi sırasında hükümlü veya tutuklunun hareketleri dikkatle izlenmelidir. Hükümlünün kurumun güvenliğini tehlikeye düşüren, suç oluşturan veya bir suça azmettirme ya da yardım etme sonucunu doğurabilecek konuşmaların gerçekleşme durumu söz konusu olabilir. Görüşme hakkı olmayan kişilerle görüşme yaptığı dinleme sırasında belirlendiğinde, görüşme derhâl kesilir. Bu hâlde hükümlü hakkında adli veya idari soruşturmaya esas olacak işlemler kurum en üst amiri tarafından yapılır.

Hükümlü ve tutuklu, kurumda düzenli bir yaşamın sürdürülmesi, güvenliğin ve disiplinin sağlanması bakımından kanun, yönetmelikler ile belirtilen, idarenin uyulmasını emrettiği veya gerekli kıldığı davranış ve tutumları göstermeyerek bu tutum davranışları kusurlu olarak ihlal ettiğinde, eylemin niteliği ile ağırlık derecesine göre kendisine kanunda belirtilen disiplin cezaları verilir. İşlemiş olduğu disiplin suçu nedeniyle haklarında disiplin kurulunca haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama cezası verilen hükümlü ve tutuklular için bu ceza kapsamında bir aydan üç aya kadar mektup, faks ve telgraf almak ve yollamaktan, televizyon izlemekten, radyo dinlemekten, telefon etmekten ve diğer iletişim araçlarından yararlanmaktan tamamen veya kısmen yoksun bırakma kararı alınabilir. Telefon etmekten men kararı bulunan hükümlü ve tutuklular, cezanın infazı sırasında telefonla görüştürülmezler. Ayrıca hücre cezası alan hükümlü ve tutukluların telefonla görüşme yapmasına bu cezanın infazı sırasında izin verilmez.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 51. madde 1. fıkrası gereğince; hükümlüler, kurum içindeki veya dışındaki genel durumları, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine etkin katılımları, kurum düzenine karşı tutumları ve kendilerine verilen işlerdeki gayretleri dikkate alınarak teşvik esaslı ödüllerden yararlandırılabilir. Kanun'un 51. maddesi kapsamındaki hükümlülerin haftalık telefonla görüşme süresi veya sayısı iki katına kadar artırılabilir. Ayrıca tehlikeli hâli bulunan ya da örgüt mensubu olan hükümlülerle ilgili olarak telefon görüşmesi hakkının kısıtlanmasına, idare ve gözlem kurulunca karar verilebilir.

1.2.3. Telefon Görüşmesi Esnasında Hükümlü veya Tutuklunun Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Hükümlü ve tutuklular hücre cezası ve haberleşme ve iletişim araçlarından yoksun bırakılma disiplin cezalarının infazı sırasında telefonla görüşme hakkından yararlanamazlar.

Telefon görüşmesi yapılacağı gün hükümlünün bir numarayı arama hakkı bulunduğu için görüşme yapılmak istenen kişilerin bir arada bulunması gerekir. Aranılan ilk numara cevap vermezse daha önce telefon görüşme forumuna yazılan başka bir numara aranabilir.

Hükümlü veya tutuklu konuşmasına kendi adını ve soyadını söyleyerek başlar. Görüştüğü karşıdaki kişiye, adını, soyadını ve telefon numarasını tekrar etmesini isteyerek konuşmasına devam eder. Bu işlemin yapılması zorunlu olup konuşma bittikten sonra telefon görüşmesi istek formunun konuşmanın yapıldığına ilişkin bölümü doldurulur, konuşmayı yapan hükümlü ve görevli memur tarafından imzalanır. Bu formdaki bilgiler, deftere kaydedilmek üzere güvenlik ve gözetim servisine verilir. Açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlüler, ücretli telefonlarla serbestçe görüşme yapabilirler. Çocuk hükümlülerin telefonla konuşması hiçbir şekilde kısıtlanamaz ve engellenemez. Hükümlüler, açık ve kapalı kurumlarda, çocuk eğitimevlerinde araç telefonu, telsiz telefon veya cep telefonu ve benzeri iletişim araçlarını bulunduramaz ve kullanamaz (Görsel 1.23).

Görsel 1.23: Açık ceza infaz kurumu hükümlü telefon ankesörleri

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 114. madde 3. fıkrası gereğince; tutukluların yazılı haberleşmeleri ile telefonla görüşmeleri, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı; kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemesince kısıtlanabilir.

5275 sayılı Kanun'un 115. madde 1. fıkrası kapsamında; tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın amacını veya tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrarına olanak verecek davranışlarda bulunan tutuklulara, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemesince tedbirler uygulanabilir. Alınan tedbir gereğince de belirli süre ile dışarıyla ilişkisinin, ziyaretçi kabulünün ve telefon görüşmelerinin kısıtlanmasına karar verilebilir.

Terör örgütü yöneticiliği ve suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgüt yöneticiliği suçundan mahkûm olanlar, konuşma süresi haftada on dakikayı geçmemek üzere sadece sesli görüşme yapabilir. Ceza infaz kurumu idare ve gözlem kurulu kararıyla suç işlemek amacıyla kurulan silahlı örgütün yöneticiliğini yapmaya devam eden, bu konuda herhangi bir yöntemle, kurum içi veya dışındaki kişilere talimat veya mesaj veren hükümlülere telefon görüşmesi hiçbir şekilde yaptırılmaz.

Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan hükümlüler, idare ve gözlem kurulunun uygun gördüğü hâllerde ve on beş günde bir olmak üzere eşi, altsoy ve üstsoyu, kardeşleri ve vasisi ile on dakikayı geçmemek üzere sadece sesli olarak görüşme yapabilirler.

1.2.4. Telefon Görüşmesi Yaptırılmayacak Hâller

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 74. maddenin 6. fıkrası, telefon görüşmesi yaptırılmayacak hâlleri aşağıdaki gibi belirlemiştir (Görsel 1.24).

Hükümlülere tanınan telefonla görüşme hakkı;

- Genel ve kısmi aramalar sırasında,
- Yemek dağıtım saatlerinde,
- Kurum asayiş ve güvenliğini bozucu her türlü bireysel veya toplu olaylar sırasında kullandırılmaz.

Görsel 1.24: Telefon yasağı

1.2.5. Telefon Görüşmesi İçin Gerekli Evraklar

Hükümlü ve tutuklular telefon görüşme bildirim formunu doldurup teslim ettikten sonra formda adı geçen hükümlü ve tutuklu yakınlarından, telefon görüşmesi yapabilmeleri için bazı evraklar istenir. Gerekli evraklar aşağıda belirtilmiştir.

- Hükümlü veya tutuklu yakınına ait telefon faturasının aslı
- Tam vukuatlı nüfus kayıt örneği (fatura sahibinin hükümlü veya tutukluyla olan akrabalık derecesini gösteren il veya ilçe nüfus müdürlüğünden alınan belge)
- Nüfus cüzdanı fotokopisi (fatura sahibine ait)
- İkametgâh belgesi (fatura sahibine ait, nüfus müdürlüğünden veya muhtardan)
- Cep telefonları için faturalı hat ise bir adet fatura, faturasız hat ise abonelik sözleşmesi ve sözleşmeyi yaptığı bayinin kaşesi ve imzası

Telefon görüşmesi yapmak isteyen hükümlü veya tutuklu yakınlarının bu belgeleri, açık veya kapalı görüş yoluyla ya da posta vasıtasıyla ceza ve infaz kurumlarına ulaştırması gerekmektedir. Telefon görüşmesi yapılmak istenen kişiler ya da telefon numaralarında mevzuata uygun değişiklik varsa hükümlü ya da tutuklu görüşmek istediği kişilerle ilgili değişiklik yapmak istediğini ceza infaz kurumu idaresine bildirir. Yeni bir telefonla görüşme formu alarak güncel bilgilerle doldurularak ceza infaz kurumu idaresine teslim eder.

Telefon görüşme formu idareye teslim edildikten sonra haftalık olarak hapishane idaresinin tutuklu veya hükümlüye vereceği telefon görüşme talep formu doldurularak bu formda belirtilen numarayla görüşme yapılabilir.

Sıra Sizde

Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. **Hükümlü ve tutuklu tarafından idareye verilen telefon görüşme bildirim formu doldurulurken nelere dikkat edilmelidir?**
2. **Kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeden hükümlü ve tutuklulara telefon görüşmesi nasıl yaptırılır?**
3. **Telefon görüşmesi yaptırırken dikkat edilmesi gereken kurallara uyulmadığı takdirde hangi olumsuz durumlarla karşılaşılabilir?**

1. Uygulama Faaliyeti

Görev: Ceza infaz kurumlarının geçmişten günümüze uğradığı değişimlerle ilgili bir pano hazırlayınız.

Süre: 2 ders saati

Değerlendirme: Dereceli puanlama anahtarı

1. Çalışmanızı Cumhuriyet'in ilk yıllarında, 1960'lı yıllarda, 1990'lı yıllarda ve günümüzde ceza infaz kurumları olarak sınıflandırınız.
2. Yapmış olduğunuz sınıflandırmaya dikkat ederek ceza infaz kurumlarının geçmişten günümüze geçirdiği değişimleri internetten araştırınız.
3. Elde ettiğiniz yazı ve görsellerle ilgili bir sunum yapınız.
4. Sunumda beğenilen yazı ve görselleri sınıfta arkadaşlarınızla belirleyiniz.
5. Beğenilen yazı ve görselleri kronolojik olarak sıralayıp sınıf panosuna asınız.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

ADI SOYADI					
ÖLÇÜTLER	**Geliştirilmeli (1)**	**Kabul Edilebilir (2)**	**Başarılı (3)**	**Çok Başarılı (4)**	**Görüş ve Öneriler**
İçerik	Sunulan bilgilerde önemli ölçüde yanlışlık bulunmaktadır.	Sunumda kısmen yanlış bilgiler bulunmaktadır.	Sunulan bilgiler doğrudur ancak kapsamı tam içermemektedir.	Sunulan bilgiler doğrudur ve kapsamı içermektedir.	
Pano	Panoda sadece yazılı açıklama bulunmaktadır.	Pano sadece görsel olarak desteklenmiştir.	Pano yazı ve görselle desteklenmiştir.	Pano; yazı, görsel ve fotoğraf ile desteklenmiştir.	
Görsel Tasarım	Hem yazı hem de görseller etkili ve dengeli kullanılmamıştır.	Yazılar etkili kullanılmış ancak görseller etkili kullanılmamıştır.	Yazı ve görseller, etkili şekilde kullanılmış ancak fotoğraflar etkili ve dengeli kullanılmamıştır.	Görsel ve fotoğraflar, etkili ve dengeli bir şekilde kullanılmıştır.	
Toplam					

1.2.6. Mesleki Program Telefon Görüştürme Ekranları

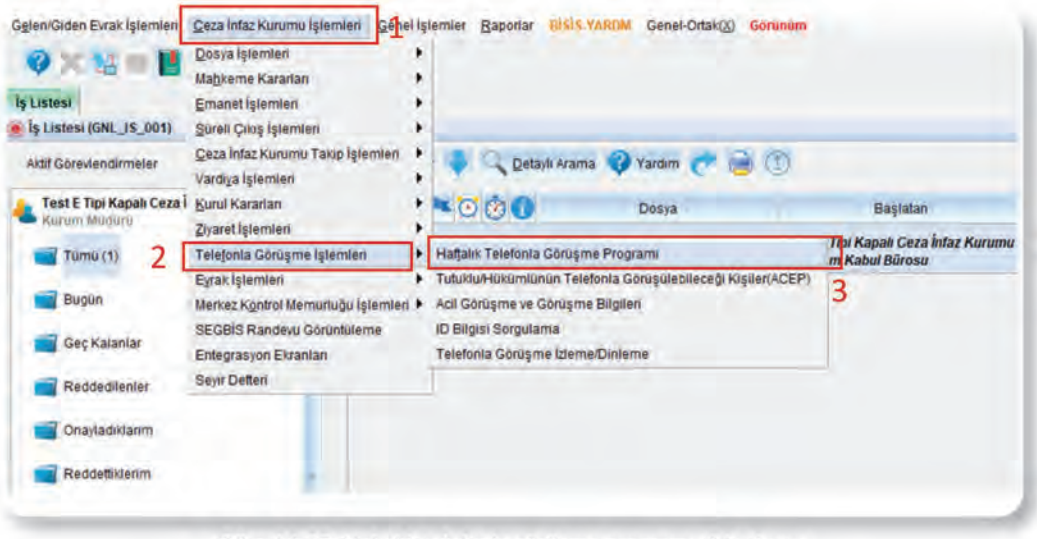
Tutuklu ve hükümlülerin telefonla görüştürülmelerine ilişkin işlemler, telefonla görüşme işlemleri ekranlarında yer almaktadır.

1.2.6.1. Haftalık Telefonla Görüşme Programı Ekranı

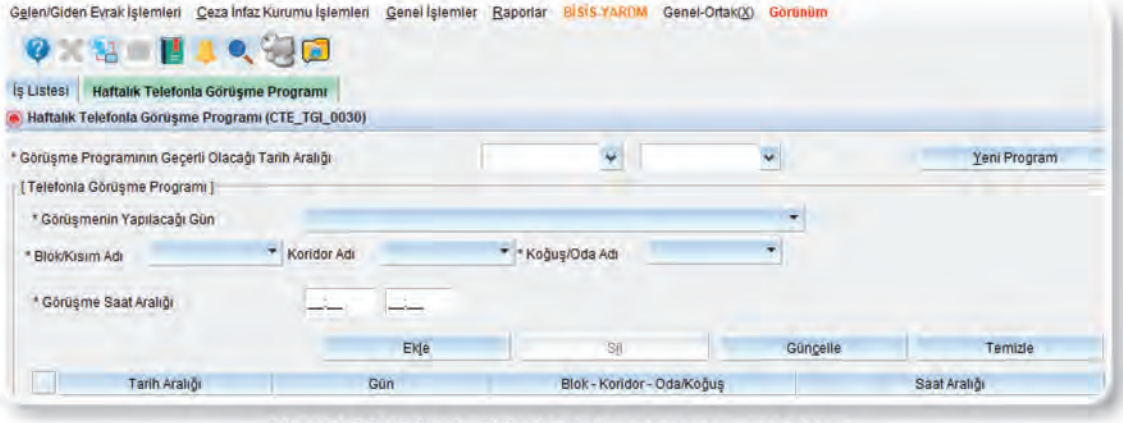
Haftalık telefonla görüşme programı ekranı, tutuklu ve hükümlülerin cezaevinde bulundukları süre içinde haftalık telefonla görüşme programı bilgilerinin girildiği ekrandır.

Bu ekrana ulaşmak için sırasıyla aşağıdaki adımlar takip edilir.

- Ana menüden ceza infaz kurumu işlemleri menüsüne tıklanır.
- Açılan menüden telefonla görüştürme işlemleri seçeneğine tıklanır.
- Açılan alt menüden haftalık telefonla görüştürme programı seçeneğine tıklanır (Görsel 1.25).
- Yapılan giriş işlemi sonunda karşımıza haftalık telefonla görüştürme programı ana ekranı gelir (Görsel 1.26).

Görsel 1.25: Haftalık telefonla görüşme programı giriş ekranı

Görsel 1.26: Haftalık telefonla görüşme programı ana ekranı

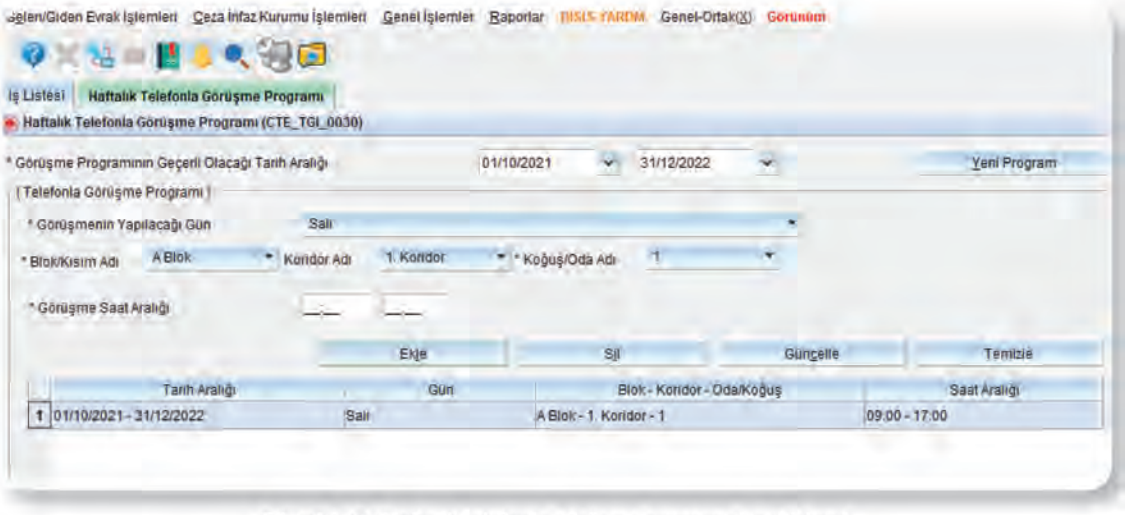
Bu ekranda aşağıdaki alanlar yer alır.

- **Görüşme Programının Geçerli Olacağı Tarih:** Haftalık telefonla görüştürme programının başlangıç tarihinin girildiği alandır.
- **Görüşmenin Yapılacağı Gün:** Haftalık telefonla görüşmenin yapılacağı günün seçildiği alandır.
- **Blok-Kısım-Koridor-Koğuş-Oda Adı:** Haftalık telefonla görüşme yapılacak blok, koridor ve koğuşun girildiği alandır.
- **Görüşme Saat Aralığı:** Haftalık telefonla görüşme saatinin girildiği alandır.

Örnek: 01/10/2021 Salı gününden itibaren geçerli olmak üzere; A Blok, 01. Koridor, 02. Koğuşun 09.00-17.00 saatleri arasındaki haftalık telefonla görüşme programını tanımlayınız.

Aşağıdaki işlem sırası izlenerek haftalık telefonla görüşme programı tanımlanır.

- Görüşme programının geçerli olacağı tarih alanına tıklanarak 01/10/2021 yazılır.
- Görüşmenin yapılacağı gün liste düğmesinden salı seçeneği işaretlenir.
- Blok-kısım adı liste düğmesinden A Blok olarak işaretlenir.
- Koridor adı için liste düğmesinden 01 seçeneği işaretlenir.
- Koğuş-oda adı için liste düğmesinden 02 seçeneği işaretlenir.
- Görüşme saat aralığı için ilk metin alanına 09.00, ikinci metin alanına 17.00 yazılır.
- Gerekli bilgiler tamamlandıktan sonra ekle düğmesi tıklanır.
- Program listesine bilgileri girilen haftalık telefonla görüşme programı geldikten sonra kaydet düğmesine tıklanır (Görsel 1.27).
- Gelen onay ekranında tamam düğmesine tıklanır.

Görsel 1.27: Haftalık telefonla görüşme programı kayıt işlemi

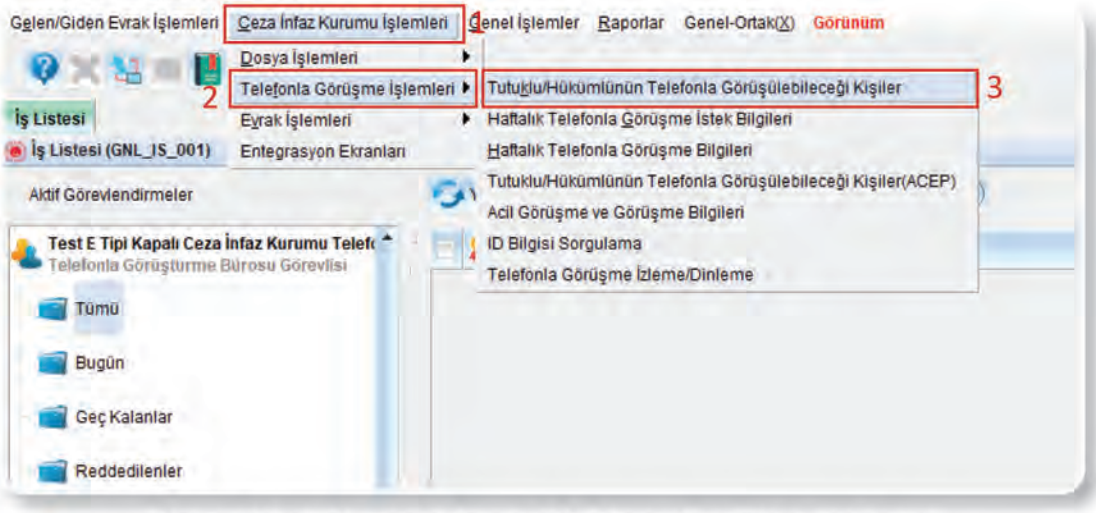
1.2.6.2. Tutuklu ve Hükümlünün Telefonla Görüşebileceği Kişiler Ekranı

Ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu ve hükümlülerin telefonla görüşme hakkını kullanmak için isimlerini verdiği yakınlarının kayıtları tutuklu ve hükümlülerin telefonla görüşebileceği kişiler ekranından kontrol edilir.

Bu ekrana ulaşmak için sırasıyla aşağıdaki adımlar takip edilir.

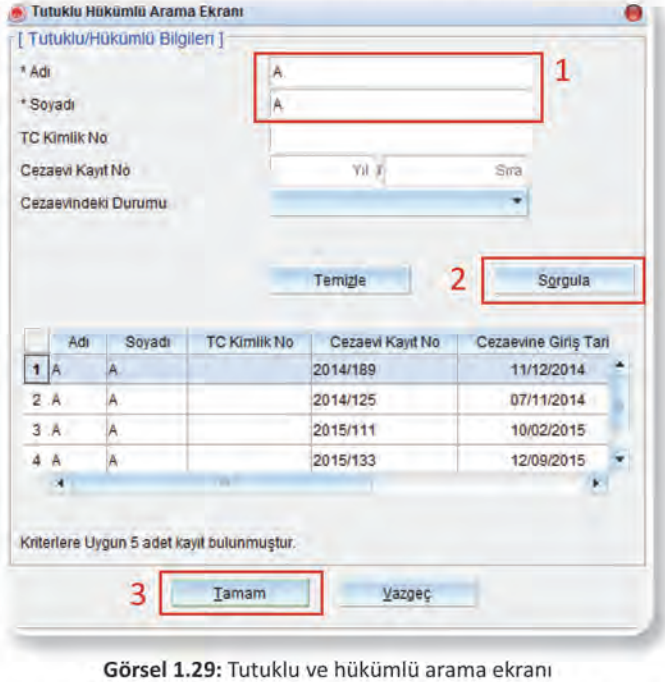
- Ana menüden ceza infaz kurumu işlemleri menüsüne tıklanır.

- Açılan menüden telefonla görüşme işlemleri seçeneğine tıklanarak devam edilir.
- Açılan alt menüden tutuklu ve hükümlünün telefonla görüşebileceği kişiler seçeneğine tıklanır (Görsel 1.28).

Görsel 1.28: Tutuklu ve hükümlünün telefonla görüşebileceği kişiler giriş işlemi

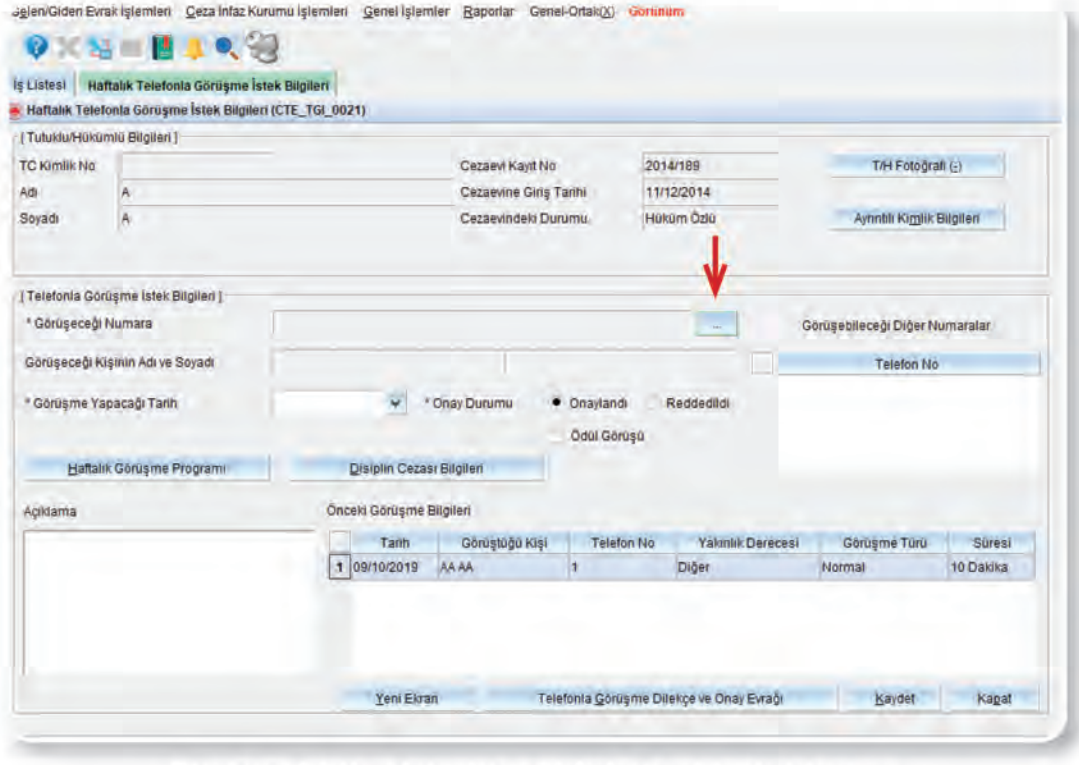
- Yapılan giriş işleminden sonra ekrana tutuklu ve hükümlü arama penceresi gelecektir (Görsel 1.29).

Görsel 1.29: Tutuklu ve hükümlü arama ekranı

- Bu ekranda ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü ve tutuklunun telefonla görüşme işlemini gerçekleştirebilmesi, hükümlü ve tutuklunun telefonla görüşebileceği kişilerin kaydının yapılması için adı ve soyadı alanına bilgileri girilir.
- Adı, soyadı girildikten sonra sorgula düğmesine tıklanır.
- Karşımıza hükümlü ve tutuklunun bilgileri gelir. Tamam düğmesine tıklanarak yapılan işleme devam edilir.

- Tutuklu ve hükümlü arama ekranından sonra tutuklu ve hükümlünün telefonla görüşebileceği kişiler ekranı gelir (Görsel 1.30).

Görsel 1.30: Tutuklu ve hükümlülerin telefonla görüşebileceği kişiler ekranı

Örnek: Ceza infaz kurumunda hükümlü olarak bulunan A. B.'nin doldurduğu tutuklu ve hükümlü telefonla görüşme bildirim formunda belirttiği vasisi C. D.'nin 1234567 numaralı telefon ve Cumhuriyet Cad. No.:7 adres bilgilerini kaydediniz.

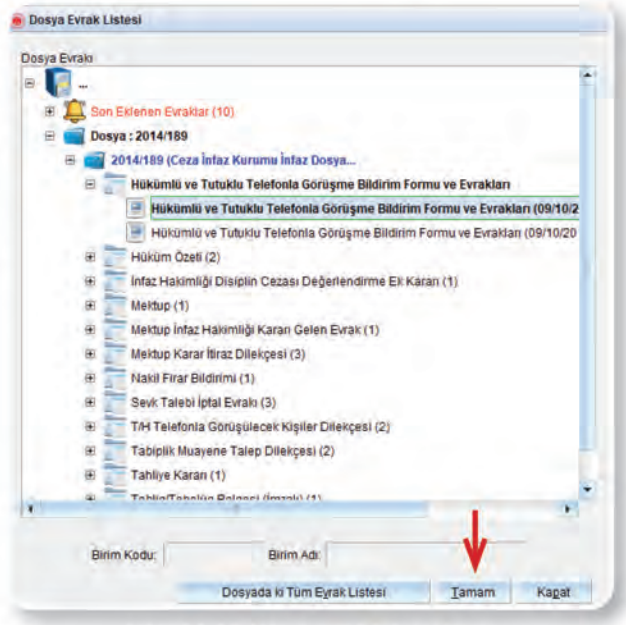
Aşağıdaki işlem sırası izlenerek adres bilgileri kaydedilir.

- Tutuklu ve hükümlülerin telefonla görüşebileceği kişi bilgileri ekranında adı ve soyadı yazılır.
- Telefon No. alanına 1234567 yazılır.
- Yakınlık derecesi liste düğmesine tıklanarak vasisi seçilir.
- Adresi metin alanına, Cumhuriyet Cad. No.:7 yazılır.
- Hükümlü ve tutuklu görüşme bildirim formu ve evrakları düğmesine tıklanır.
- Açılan gelen evrak bilgileri ekranında evrak arama düğmesine tıklanır (Görsel 1.31).

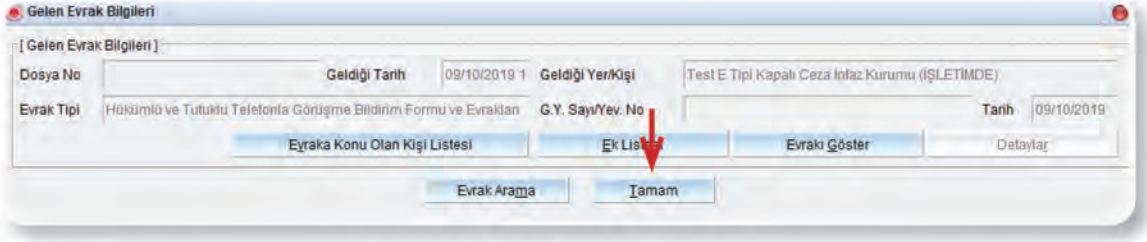

Görsel 1.31: Gelen evrak bilgileri ekranı

- Dosya evrak listesi ekranından hükümlü ve tutuklu telefonla görüşme bildirim formu ve evrakı seçilerek tamam düğmesine tıklanır (Görsel 1.32).
- Açılan gelen evrak bilgileri ekranında da tamam düğmesine tıklanır (Görsel 1.33).

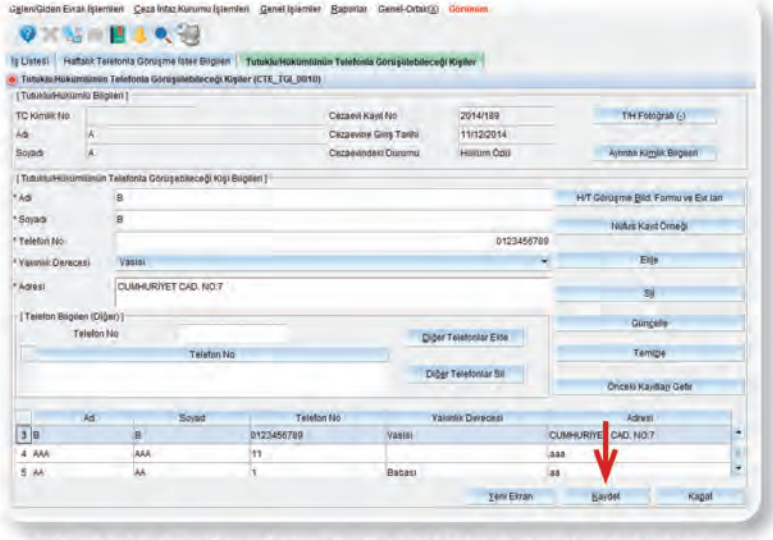

Görsel 1.32: Dosya evrak listesi ekranı

Görsel 1.33: Gelen evrak bilgileri ekranı

- Tutuklu ve hükümlülerin telefonla görüşebileceği kişiler ana ekranından ekle düğmesine tıklandığında ilgili kişiye ait bilgiler, liste tablosunda görünür (Görsel 1.34).

Görsel 1.34: Tutuklu ve hükümlünün telefonla görüşebileceği kişiler ekranı

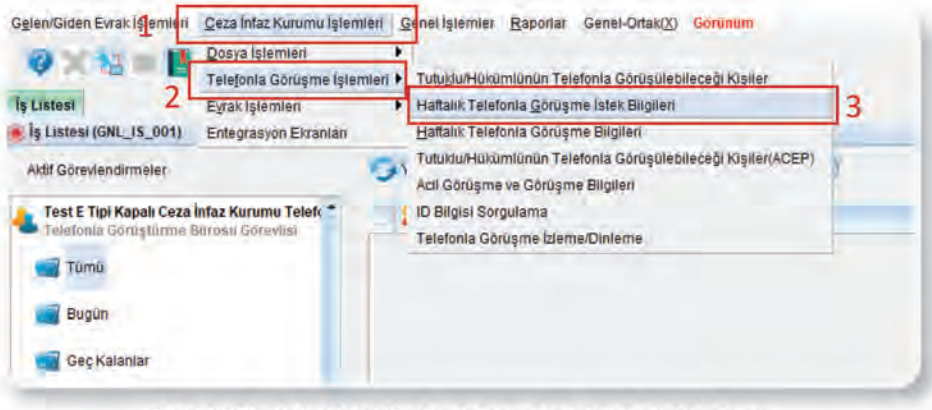
- Son olarak kaydet-tamam-kapat düğmelerine sırayla tıklanarak ekran kapatılır ve ekrandan çıkılır.
- Böylece tutuklu ve hükümlünün telefonla görüşebileceği kişiler kaydı gerçekleştirilmiş olur.

1.2.6.3. Haftalık Telefonla Görüşme İstek Bilgileri

Haftalık telefonla görüşme istek bilgileri ekranı; tutuklu ve hükümlülerin haftalık telefonla görüşme hakkını kullanabilmek için yapmış oldukları başvuruların ve başvuru onay durumunun kayıtlarının yapılarak kontrol edildiği ekrandır.

Bu ekrana ulaşmak için sırasıyla aşağıdaki adımlar takip edilir.

- Ana menüden ceza infaz kurumu işlemleri menüsüne tıklanır.
- Açılan menüden telefonla görüşme işlemleri seçeneğine tıklanarak devam edilir.
- Açılan alt menüden haftalık telefonla görüşme istek bilgileri seçeneğine tıklanır (Görsel 1.35).

Görsel 1.35: Haftalık telefonla görüşme istek bilgileri giriş ekranı

- Yapılan giriş işleminden sonra ekrana tutuklu ve hükümlü arama penceresi gelecektir (Görsel 1.36).

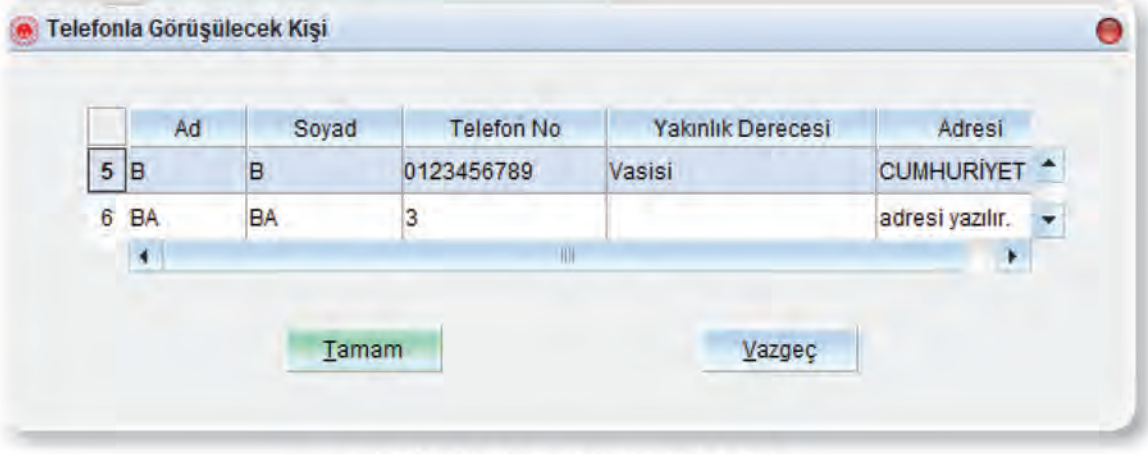
Görsel 1.36: Tutuklu ve hükümlü arama ekranı

- Bu ekranda ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü-tutuklunun telefonla görüşme işlemini gerçekleştirebilmesi ve hükümlü-tutuklunun telefonla görüşebileceği kişilerin kaydının yapılması için adı ve soyadı alanına bilgiler girilir.
- Adı, soyadı girildikten sonra sorgula düğmesine tıklanır.
- Ekrana hükümlü ve tutuklunun bilgileri gelir. Tamam düğmesine tıklanarak yapılan işleme devam edilir.
- Tutuklu ve hükümlü arama ekranından sonra haftalık telefonla görüşme istek bilgileri ekranı gelir. Haftalık telefonla görüşme istek bilgileri alanında, görüşeceği numara metin alanına tutuklunun görüşmek istediği telefon numarasını getirmek için "..." düğmesine tıklanır (Görsel 1.37).

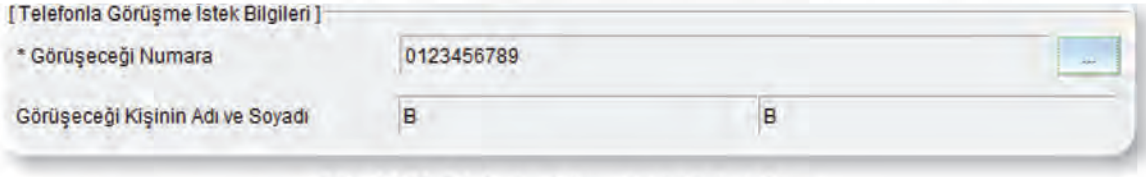
Görsel 1.37: Haftalık telefonla görüşme istek bilgileri ana ekranı

- Telefonla görüşülecek kişi ekranındaki tablodan görüşülecek kişi seçilir. Tamam düğmesine tıklanır (Görsel 1.38).

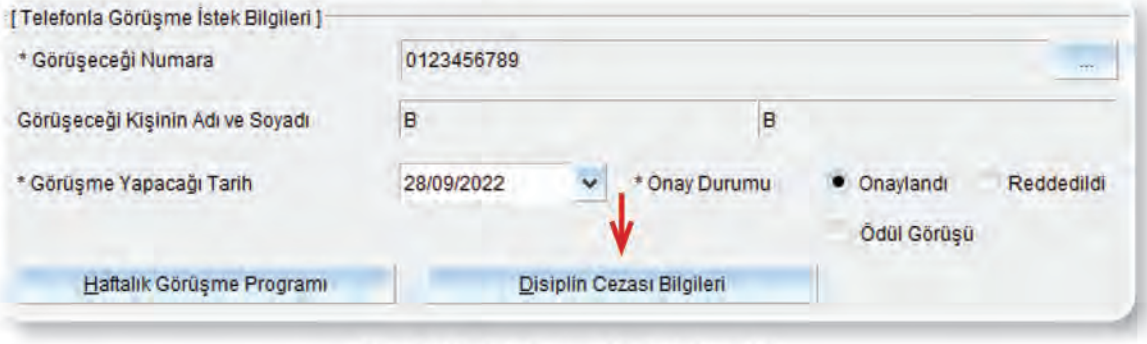
Görsel 1.38: Telefonla görüşecek kişi ekranı

- Bu işlemin sonucunda tutuklu ve hükümlünün görüşmek istediği kişiye ait bilgiler metin alanlarında görüntülenir (Görsel 1.39).

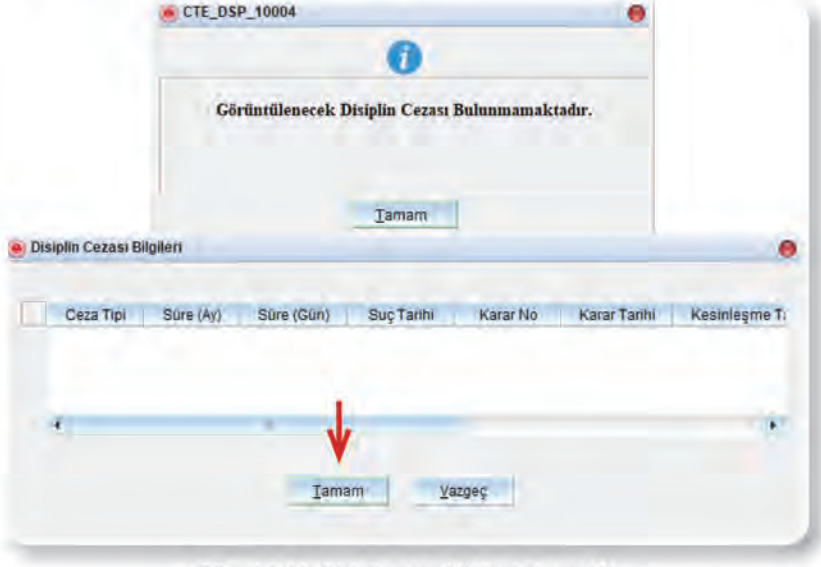
Görsel 1.39: Telefonla görüşme istek bilgileri ekranı

- Görüşme yapacağı tarih metin alanına yazılır.
- Tutuklu ve hükümlünün telefon görüşmesine engel teşkil edecek disiplin cezası alıp almadığını kontrol etmek için disiplin ceza bilgileri düğmesine tıklanır (Görsel 1.40).

Görsel 1.40: Disiplin ceza bilgileri ekranı (1)

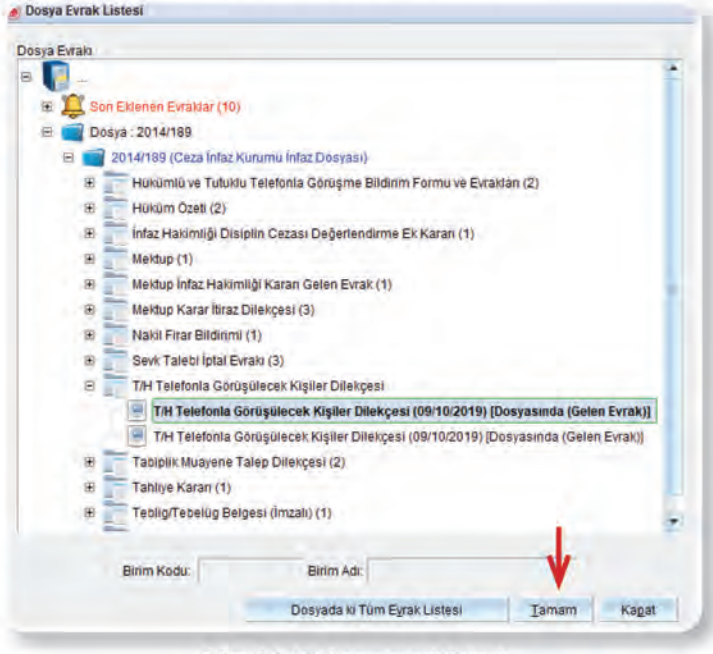
- "Görüntülenecek disiplin cezası bulunmamaktadır." yazılı onay ekranı geldikten sonra tamam düğmesine tıklanır (Görsel 1.41).

Görsel 1.41: Disiplin ceza bilgileri ekranı (2)

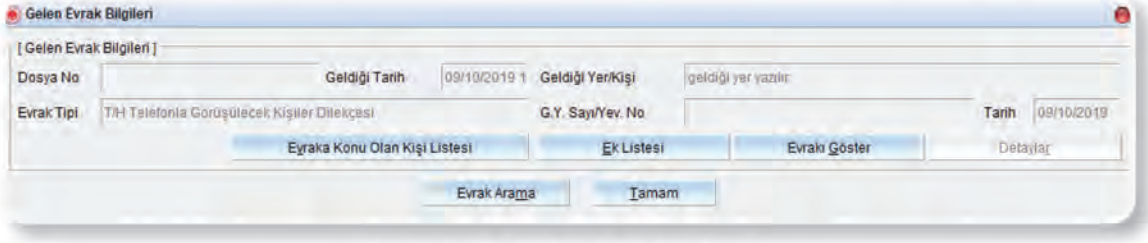
- Telefonla görüşme dilekçe ve onay evrakı düğmesine ve gelen evrak bilgileri ekranından evrak arama düğmesine tıklanır.

- Dosya evrak bilgileri ekranından tutuklu ve hükümlü telefonla görüşülecek kişiler dilekçesi üzerine ve daha sonra tamam düğmesine tıklanır (Görsel 1.42).

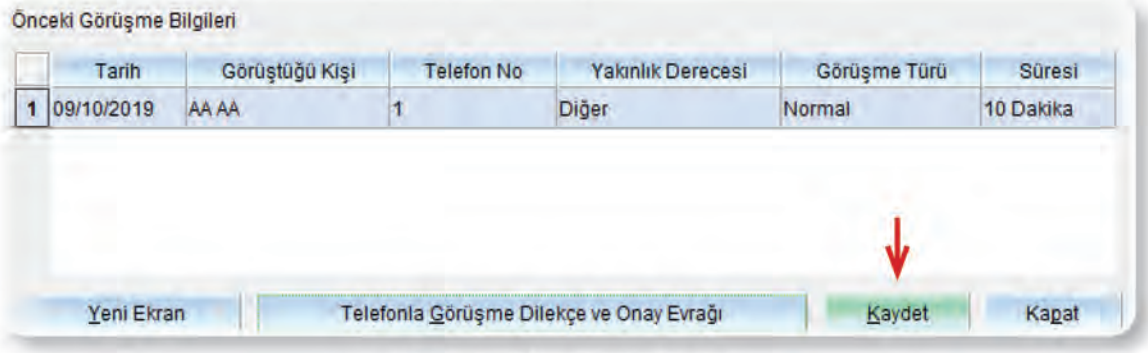
Görsel 1.42: Dosya evrak listesi

- Açılan gelen evrak bilgileri ekranında da tamam düğmesine tıklanır (Görsel 1.43).

Görsel 1.43: Gelen evrak bilgileri ekranı

- Son aşamada kaydet-tamam-kapat düğmelerine tıklanarak haftalık telefonla görüşme istek bilgileri ekranından çıkılır (Görsel 1.44).

Görsel 1.44: Kayıt işlemleri ekranı

1.2. Ölçme ve Değerlendirme

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. (.....) Kapalı kurumda bulunan hükümlü, belgelendirmeleri koşuluyla sadece eşi ve çocuklarıyla telefon görüşmesi yapabilir.
2. (.....) Disiplin cezaları olsa bile anne, baba, ölüm veya ağır hastalıkları hâllerinde, hükümlülerin telefon görüşme hakları hiçbir şekilde engellenemez.
3. (.....) Kurum personeli istediği takdirde hükümlülere tahsis edilen telefonları kişisel ihtiyaçları için kullanabilir.
4. (.....) Hükümlülerin telefonla görüşme gün ve saatleri, kendileri tarafından belirlenerek kurum idaresine bildirilir.
5. (.....) Hükümlünün kurumun güvenliğini tehlikeye düşüren, suç doğurabilecek konuşmalarda bulunduğu belirlendiğinde görüşme derhâl kesilir.
6. (.....) Hükümlüler, açık ve kapalı kurumlarda, çocuk eğitimevlerinden izin aldıkları takdirde aileleriyle cep telefonu ile görüşürler.
7. (.....) Görüntülü telefon görüşmesi yapılmasına imkân sağlayan Bakanlıkça belirlenen kurumlarda, haftalık görüşme süresi bir saat olarak uygulanır.
8. (.....) Dosya evrak listesi ekranı hükümlü ve tutuklu telefonla görüşme bildirim formu ve evrakını seçmek için kullanılır.
9. (.....) Tutuklu ve hükümlünün telefonla görüşmek istemesi durumunda dilekçe vermesine gerek yoktur.
10. (.....) Haftalık telefonla görüşme istek bilgileri ekranı evrak işlemleri seçenekleri arasında yer alır.

B) Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

1. Hükümlüler telefonla görüşme yaparken ..... başka dilde görüşme yapamazlar.
2. Hükümlü ve tutuklular telefonla görüşme yapabilmek için ..... formunu doldurarak idareye vermek zorundadır.
3. Terör örgütü üyeleri telefon görüşmelerinden ..... kararıyla yararlanabilir.
4. Hükümlülerin telefon görüşmeleri ..... merciler tarafından kısıtlanabilir.
5. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan hükümlüler ..... süre ile telefonla aileleriyle görüşme yaptırılabilir.

1.2. Ölçme ve Değerlendirme

6. Hükümlülere dinî bayramlarda kullanılmak üzere ilave ..... süre verilebilir.
7. Yabancı uyruklu hükümlülerin yurt dışını aramak istediklerinde ..... makamlarından bilgi istenir.
8. Hükümlü ve tutuklu telefonla görüşme defteri ..... servisi tarafından tutulur.
9. Tehlikeli olduğuna karar verilen hükümlüler ..... zaman aralığında aileleriyle görüştürülürler.
10. Telefonla görüşme ücreti ..... tarafından karşılanır.

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak işaretleyiniz.

1. **Aşağıdakilerden hangisi hükümlü ve tutukluların telefon görüşmesi yapabileceği yakınlarından değildir?**

   A) Amcası B) Kardeşi C) Kayyumu D) Komşusu E) Vasisi

2. **Aşağıdaki durumların hangisinde açık ve kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler kuruma ait telefon ve faks cihazını derhâl kullanabilirler?**

   A) Yakın arkadaşının hastalanması durumunda
   B) Yakın arkadaşının ölmesi durumunda
   C) Koğuştaki hükümlülerle arasında problem olması hâlinde
   D) Kardeşinin ölümü veya ağır hastalığında
   E) Ailesinden para istemek için

3. **Tutuklu ve hükümlülerin telefonla görüşebileceği yakınlarına aşağıdaki ekranlardan hangisi ile girilir?**

   A) Tutuklu ve hükümlünün telefonla görüşebileceği kişiler
   B) Haftalık telefonla görüşme istek bilgileri
   C) Haftalık telefonla görüşme bilgileri
   D) Haftalık telsiz görüşme bilgileri
   E) Haftalık telefonla görüşme programı

4. **Normal şartlar altında hükümlü ve tutuklular, izin verilen yakınları ile kaç günde bir ve kaç dakika görüşme hakkına sahiptir?**

   A) Haftada bir-10 B) On beş günde bir-10
   C) Ayda bir-15 D) Haftada bir-15
   E) Ayda bir-30

1.2. Ölçme ve Değerlendirme

5. Aşağıdakilerden hangisi, tehlikeli hâli bulunan ya da örgüt mensubu olan hükümlülerle ilgili olarak telefon görüşmeleri ile radyo, TV yayınları ve internet olanaklarından yararlanma haklarının kısıtlanmasına karar verir?

A) Kurum iş yurdu kurulu
B) Kurum disiplin kurulu
C) İdare ve gözlem kurulu
D) Mektup okuma komisyonu
E) Eğitim kurulu

6. Hükümlünün kurumun güvenliğini tehlikeye düşüren, suç oluşturan veya bir suça azmettirme ya da yardım etme sonucunu doğurabilecek konuşmalarda bulunduğu dinleme sırasında belirlendiğinde aşağıda işlemlerden hangisi yapılır?

A) Görüşme derhâl kesilir ve hükümlü hakkında soruşturma başlatılır.
B) Görüşme kesilir, hükümlü infaz koruma memuru tarafından cezalandırılır.
C) Görüşmenin bitmesi beklenir, daha sonra soruşturma açılır.
D) Görüşme kesilir ve hükümlü hücreye atılır.
E) Görüşme kesilir ve bir daha telefonla görüştürülmez.

7. Terör örgütü üyelerinin, görüntülü telefonla görüşme ve görüşme süresinin uzatılmasına, kurumdaki tutum, davranışları göz önünde bulundurularak aşağıdakilerden hangisi karar verir?

A) Kurum disiplin kurulu
B) Kurum iş yurdu kurulu
C) İdare ve gözlem kurulu
D) Mektup okuma komisyonu
E) Eğitim kurulu

8. Aşağıdakilerden hangisi, idare ve gözlem kurulunun uygun gördüğü hâllerde ve on beş günde bir olmak üzere eşi, altsoy ve üstsoyu, kardeşleri ve vasisi ile on dakikayı geçmemek üzere telefonla görüşebilir?

A) Çocuk hükümlüler
B) Kadın hükümlüler
C) Organize suçtan ceza alanlar
D) Terör suçluları
E) Ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü

9. Hükümlü ve tutukluların telefonla görüşme hakkını kullanabilmeleri için aşağıdaki formlardan hangisini doldurmaları gerekmektedir?

A) Gözlem
B) Sınıflandırma
C) Talep
D) İstek
E) Telefonla görüşme

1.2. Ölçme ve Değerlendirme

10. Hükümlü ve tutuklu telefon görüşme defterini aşağıda belirtilen servislerden hangisi tutar?

A) Güvenlik ve gözetim
B) Psikososyal yardım
C) Yönetim
D) Eğitim ve öğretim
E) İş yurdu yönetim

11. Telefon görüşmesi yapmak isteyen hükümlünün Türkçe bilmemesi hâlinde aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

A) Görüşmeye izin verilmez.
B) Herhangi şart olmadan görüşmesine izin verilir.
C) Tercüman yardımıyla görüşme gerçekleştirilir.
D) Avukat yardımıyla görüşme gerçekleştirilir.
E) Görüşmeye izin verilir ve kayda alınır.

12. Aşağıdakilerden hangisi telefon görüşmesi yaptırılamayacak hâllerden değildir?

A) Genel aramalar sırasında
B) Kısmi aramalar sırasında
C) Öğle aralarında
D) Yemek dağıtım saatlerinde
E) Asayişi bozucu olaylar sırasında

13. Aşağıdakilerden hangisi hükümlü ve tutukluların telefon görüşmesi yapabilmeleri için görüşme yapmak istediği yakınlarından istenen gerekli evraklardan değildir?

A) 4 adet fotoğraf
B) Nüfus cüzdanı fotokopisi
C) İkametgâh belgesi
D) Tam vukuatlı nüfus kayıt örneği
E) Hükümlü yakınına ait telefon faturasının aslı

14. Aşağıdakilerden hangisi hükümlü ve tutuklu telefon görüşme defterinde bulunan sütunlardan değildir?

A) Konuşulan kişinin mesleği
B) Konuşma tarihi
C) Konuşulan kişi
D) Konuşma saati ve süresi
E) Disiplin cezalarının türü

15. UYAP "haftalık telefonla görüşme programı" uygulaması aşağıda belirtilen menülerden hangisinin altında bulunmaktadır?

A) Gelen giden evrak işlemleri
B) Genel-ortak
C) Genel işlemler
D) Raporlar
E) Ceza infaz kurumu işlemleri

Hazırlık Çalışmaları

1. **Hükümlü ve tutukluların kurum dışına gerçekleştirdiği telefon görüşmeleri sizce kaydedilmeli midir, neden?**
2. **Hükümlü ve tutukluların telefon görüşmelerini dinlemek, suçu önleme açısından sizce faydalı olur mu? Sınıfta arkadaşlarınızla değerlendiriniz.**

1.3. HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU TELEFON DİNLEME VE KAYIT SİSTEMİ

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'a göre kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlü ve tutuklular Yönetmelik'te belirlenen esas ve usullere göre idarenin kontrolündeki ücretli telefonlar ile görüşme yapabilirler. Bu hak, tehlikeli hâlde bulunan ve örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.

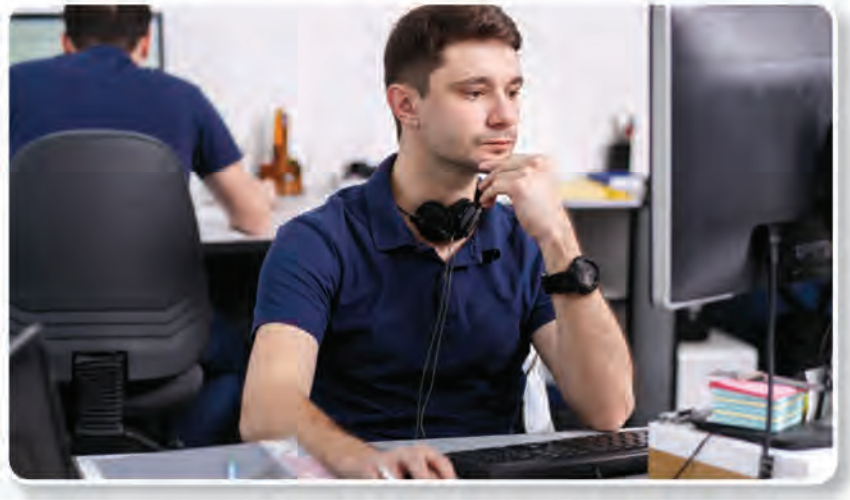
Açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerindeki hükümlüler, ücretli telefonlarla serbestçe görüşme yapabilirler. Açık ve kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler altsoy, üstsoy, eş ve kardeşlerinin ölüm, ağır hastalık veya doğal afet hâllerinde, kuruma ait telefon ve faks cihazından derhâl yararlandırılırlar. Görüşmeler, tutanak ile belgelenir ve tutanaklar özel bir dosyada saklanır.

Hükümlüler, haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakılma veya kısıtlama cezası ile hücreye koyma cezasının infazı sırasında olmamak koşuluyla idarenin kontrolünde bulunan ve kurumun uygun yerlerine yerleştirilen telefonlardan yararlandırılır (Görsel 1.45).

Görsel 1.45: Ceza infaz kurumu hükümlü ve tutuklu telefonla görüşme alanları

Kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin ve tutukluların, belirtilen yakınları ile yaptığı telefon görüşmeleri, her durum ve şartta idare tarafından dinlenir ve elektronik kayıt ve dinleme aletleri ile kayda alınır. Ceza infaz kurumlarında telefon dinleme birimi bulunmaktadır. Hükümlü ve tutukluların telefon görüşmelerini dinleme ve kaydetme işlemleri, kurum idaresi tarafından telefon dinleme biriminde görevlendirilen infaz ve koruma memurları tarafından yapılmaktadır (Görsel 1.46).

Görsel 1.46: Ceza infaz kurumu telefon dinleme birimi

Ceza infaz kurumu telefon dinleme biriminin görevi, gelen giden telefon aramalarının genel kontrolünü yapmaktır. Birim, ceza infaz kurumu idaresi tarafından belirlenen gün ve saatlerde yapılan hükümlü tutuklu görüşmelerinde canlı dinleme yapar.

Hükümlü ve tutukluların telefon haklarının kullanılması işlemlerini ve koordinasyonunu sağlar. Yapılan görüşmelerin gün ve saat olarak kayıtlarını tutar. Aynı zamanda telefon kayıt programları yardımıyla hükümlü ve tutukluların telefon görüşmelerini elektronik ortamda kayıt altına alır ve arşivler.

1.3.1. Telefon Dinleme ve Kayıt Sistemi

Telefon dinleme ve kayıt sistemi, ceza infaz kurumlarında telefon konuşmalarını bilgisayar ile otomatik kaydetmeye ve dinlemeye yarayan sistemdir. Hükümlü ve tutuklu telefon görüşmesine başladığı anda telefon kaydı başlar, telefon ahizesi kapatıldığında kayıt durur (Görsel 1.47).

Görsel 1.47: Telefon dinlemesi

1.3.1.1. Telefon Kayıt Sistemi Çalışma Şekli

Hükümlü ve tutuklu görüşmelerini dinleme ve kayıt işlemi tamamen sessizdir. Dışarıdan görüşmeye katılma ve müdahale imkânı yoktur. Telefon dinleme sisteminin giriş ve çıkış yolları yalıtımlıdır ve bilgisayardan beslenir.

Sistem açıldığı anda kayıt programı otomatik başlar, diğer programların çalışması etkilenmeden gizlice kayıt işlemi devam eder (Görsel 1.48).

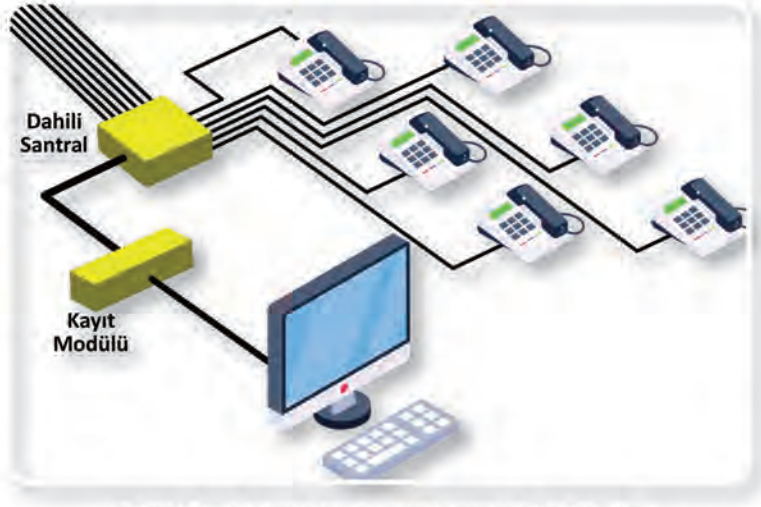

Görsel 1.48: Telefon dinleme ve kayıt sistemi

Her telefon konuşmasının hangi hattan yapıldığı, saati, dakikası, tarihi ve süresi de sistem tarafından kaydedilir ve listelenir. Kayıtlar görevli memurlar tarafından istenildiği zaman listelenir, tarih ve saate göre seçip dinlenebilir.

Sadece görevli memurların dinleme yapabilmesi ve güvenlik sebeplerinden dolayı telefon dinleme ve kayıt programına şifre konabilmektedir. Hükümlü ve tutuklu görüşmelerinin tedbir amacıyla belli bir süre arşivlenmesi gerekmektedir. Telefon kayıtlarının belirli aralıklarla otomatik silinebilme imkânı da bulunmaktadır. Örneğin her kayıt bir ay saklanır ve sonra sistemde yoğunluğa sebep olmaması için otomatik silinebilir.

Hükümlü ve tutuklu telefon görüşmelerinde tarafların seslerinin yüksek ve anlaşılır olması büyük önem taşımaktadır. Telefon hattındaki ses seviyesi az ise program tarafından otomatik kuvvetlendirilir (otomatik ses seviye kontrolü). Örneğin karşı tarafın sesi az geliyorsa normal olarak kaydedilir ve program aracılığıyla ses arttırılır. Telefon hatlarında oluşan şebeke gürültüleri (50 Hz) yazılım tarafından yok edilir ve kaydedilmez (Görsel 1.49).

Görsel 1.49: Telefon kayıt sistemi yapısı ve bağlantıları

Ceza infaz kurumlarına telefon dinleme birimindeki ana bilgisayar ile birden fazla telefon hattı aynı anda kaydedilebilir. İkiden fazla hat kaydedilmek istenirse sisteme ilave ses kartı takılmalıdır. Hassas mikrofon sistemi kullanılarak sadece ortamda ses olduğunda kayıt yapılır, araç ortam sessiz olduğunda otomatik durup beklemeye geçer.

Telefon dinleme ve kayıt sistemiyle yapılabilecek işlemler aşağıda verilmiştir.

- Eski kayıtlar, seçilen hatlara, tarih ve saat aralığına, kayıt süresine, görüşülen numaraya, aramanın yönüne, telefon rehberindeki isme, eklenen açıklamaya göre geçmişe dönük aranabilir.
- Yetkisiz kişilerin kayıtları dinlemesi ve yazılım ayarlarına erişimi şifre ile engellenebilir.
- İstenilen sayıda ve farklı yetkilerde kullanıcılar tanımlanabilir.
- Devam etmekte olan bir görüşmeyi canlı olarak izleyebilir.
- Otomatik yedekleme programı ile farklı klasöre, farklı bilgisayara veya CD-DVD'ye önceden programlanan zamanlarda yedekleme yapılabilir.
- Canlı dinleme ve izleme

1.3.1.2. Telefon Kayıtlarının Tutulması, İzlenmesi ve Raporlanması

Hükümlü ve tutukluların telefon kayıtlarının tutulması kurum güvenliği açısından büyük önem arz etmektedir. Yapılacak bir soruşturmada tutulan bu telefon kayıtları delil olarak kullanılması mümkündür. O sebeple bu vazifeyle görevli personellerin titizlikle görevlerini yerine getirmesi gerekmektedir.

A) Canlı Dinleme ve İzleme

Ceza ve infaz kurumları, her türden suçu işleyen veya işleme şüphesi bulunan hükümlü ve tutukluları barındırmaktadır. Hükümlü ve tutuklular; kurumun dışına emir, talimat, ipucu gibi çeşitli bildirimler göndererek yürütülen bir soruşturmanın güvenliğini tehlikeye atabilirler. Bu sebeple iletişimleri cezaevi personeli tarafından canlı olarak dinlenmektedir.

Görsel 1.50: Canlı dinleme ve izleme

Canlı dinleme yapılırken görüşme kanallarının o anki açık veya kapalılık durumu görülebilir. Bağlanmış olunan canlı dinleme sistemi üzerinde yapılan konuşmalar anlık olarak dinlenebilir. Görseldeki ekranda bulunan her bir simge ceza infaz kurumundaki bir telefona karşılık gelir. Dinlemeye başlamak için dinlenecek telefonun simgesinin seçilmesi yeterlidir. Bu kanalların üzerinde kaydedilen telefonun durum bilgisi (Ahize açıldı, görüşme sürüyor, telefon kapandı.) ve çevrilen numara konuşma süresi gibi bilgiler görünür (Görsel 1.50).

Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların görüşme süresi 10 dakikadır. Süre dolduğunda görüşme herhangi bir işleme gerek olmadan sistem tarafından otomatik sonlandırılır.

B) Raporlama ve Kayıt Tutma

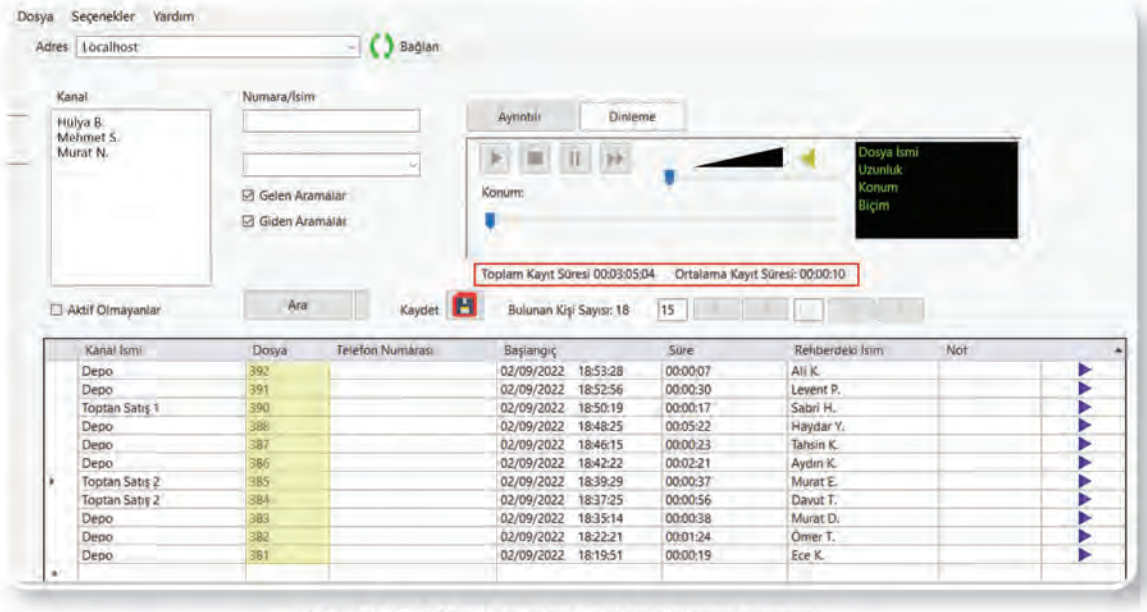
Daha önce yapılmış olan kayıtların araştırılması, dinlenmesi, silinmesi gibi işlemler yapılır. Eski kayıtları araştırmak, dinlemek, not eklemek ve silmek gibi işlemler için raporlama sayfası kullanılır. Aranan numaraya, arananın rehberdeki ismine, kayıt tarihine, görüşme süresine, daha önce eklenmiş bir nota göre ayrıntılı arama yapılabilir. Arama sonucu ulaşılan kayıtlar tekrar dinlenebilir veya program yardımıyla raporlanabilir.

C) Rehber

Hükümlü ve tutukluların telefonla görüşebileceği kişiler program vasıtasıyla düzenlenir. Açıklama kısmına hükümlü ve tutuklunun görüşülen kişiyle yakınlık derecesi yazılabilir. Program yoluyla telefon rehberine kayıt eklemek, silmek veya değişiklik yapmak mümkündür.

Ç) Ayarlar

Genel ayarlar, hat parametreleri ve kullanıcı ayarları yapılır. Şifre belirleme ve görüşme süresini kısıtlama gibi ayarlar program yoluyla yapılabilir (Görsel 1.51).

Görsel 1.51: Örnek telefon kayıt ve dinleme programı

1.3.1.3. Telefon Kayıtlarının Tasnifi ve Arşivlenmesi

Telefon kayıtları otomatik tarih ve saat olarak kaydedilir. Arşivleme ceza infaz kurumlarının belirlediği zaman aralıklarında saklanır. Belirlenen zaman bittiğinde telefon görüşmeleri otomatik silinir. Ancak soruşturma gerekecek telefon görüşmeleri saklanır.

1.3.2. Telefon Dinlemesi Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Hükümlü ve tutukluların kurum idaresi tarafından belirlenen gün ve saatlerde belli kişilerle telefonla görüşme hakkı bulunmaktadır. Hükümlü ve tutukluların telefon görüşmeleri telefon görüşme birimi tarafından dinlenerek kayıt altına alınmaktadır. Telefon dinlemesini gerçekleştiren personelin dikkat etmesi gereken bazı hususlar bulunmaktadır (Görsel 1.52).

Görsel 1.52: Canlı telefon dinlemesi

Telefon dinlemesi sırasında personel, aşağıda verilen hususlara dikkat etmelidir.

- Hükümlünün, kurumun güvenliğini tehlikeye düşüren, suç oluşturan veya bir suça azmettirme ya da yardım etme sonucunu doğurabilecek konuşmalarda bulunduğu veya kurum idaresine bildirilen telefon numarası aracılığıyla ya da teknik müdahale ile başka bir hatta yönlendirme yapmak suretiyle görüşme hakkı olmayan kişilerle görüşme yaptığı dinleme sırasında belirlendiğinde, görüşme derhâl kesilir. Bu hâlde hükümlü hakkında adli veya idari soruşturmaya esas olacak işlemler kurum en üst amiri tarafından yapılır.
- Hükümlü ve tutuklunun, öncelikle konuşmasına kendi adını ve soyadını söyleyerek başlaması gerekmektedir. Görüştüğü karşıdaki kişiye; adını, soyadını ve telefon numarasını tekrar etmesini isteyerek konuşmasına devam etmelidir.
- Telefon görüşmeleri Türkçe yapılır. Ancak hükümlünün, kendisinin veya görüşeceğini bildirdiği kişinin Türkçe bilmediğini beyan etmesi hâlinde, konuşmanın yapılmasına izin verilir ve konuşma kayda alınır. Hükümlü ve tutuklunun konuşmanın belli bölümlerinde yabancı bir dilde konuştuğu veya şifreli mesajlar vermeye çalıştığı tespit edilirse görüşme sonlandırılmalı ve bu durum kurumun en üst amirine bildirilmelidir.
- Telefon hattında oluşan şebeke gürültüleri dinlemeye engel teşkil ederse kullanılan kayıt programından şebeke ve ortam sesleri azaltılmalı ve sağlıklı dinleme gerçekleştirilmelidir.
- Telefon hattındaki ses seviyesi az olduğu için görüşmeler sağlıklı dinlenemiyorsa kullanılan telefon kayıt programından ses seviyesi istenen oranda arttırılmalıdır.

1.3.3. Kanunsuz Haberleşme Yöntemleri

Ceza infaz kurumlarında kalan hükümlü ve tutukluların, kanun ve mevzuat dışında çeşitli yöntemleri kullanarak birbirleri ve dışarıdaki kişilerle haberleşmelerine, **kanunsuz haberleşme** veya **illegal haberleşme yöntemi** denir.

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Yönetmelik'in 71. maddenin 11. fıkrasının b bendinde, ceza infaz kurumlarında kalan hükümlü ve tutukluların yazı, resim ve işaretlerle yapılan gizli münasebetler ve ahlaka aykırı söz ve hareketlerde bulunamayacakları, ayrıca parola mahiyetinde anlaşılmaz sözler kullanamayacakları açıklanmıştır. Bu hüküm ile hükümlü ve tutukluların verilen hakkı kötüye kullanarak denetimden uzak, kanun ve mevzuat dışı yazışmaları (kanunsuz haberleşmeleri) yasaklanmıştır. Hükümlüler, kurum içindeki yaşamları sırasında, kanunlarla belirtilen esas ve kurallara uymak zorundadır.

Özellikle terör mahkûmları ve organize suç örgütüne mensup mahkûmlar başta olmak üzere hükümlü ve tutuklular kurum içinde ve dışında bulunan kişilerle, çeşitli kanunsuz haberleşme yöntemleri kullanmak suretiyle de haberleşebilmektedir. Ceza infaz kurumunda çalışan personelin, kurumda asayiş ve güvenliğin sağlanması için hükümlü ve tutukluların kanunsuz haberleşme yöntemlerini bilmesi ve bunları engellemesi çok önemlidir. Ayrıca illegal haberleşme yöntemlerinin takibinin yapılması ve bu haberleşme yöntemi sonucunda, elde edilen istihbari bilginin değerlendirilmesi, kurum ve şahısların güvenliğinin sağlanması için oldukça önemlidir.

Kanunsuz haberleşme yöntemlerini şu şekilde sıralanabilir:

A) Birbirini gören koğuşlar arasında haberleşme yöntemleri

B) Birbirini görmeyen koğuşlar arası haberleşme yöntemleri

C) Kurum dışındaki tutuklu ve hükümlüler ile diğer kişilerle haberleşme yöntemleri

A) Birbirini Gören Koğuşlar Arasında Haberleşme Yöntemleri

Tutuklu ve hükümlüler birbirini gören koğuşlar arasında;

- Parmakla havaya yazı yazarak,
- Rakamla kodlanmış harfleri bağırarak kişilere ileterek,
- İple yapılan asansör sistemi ile bilgi ulaştırarak,
- Teleferik sistemini kullanmak suretiyle,
- Yazılı pusulaları değişik vasıtalarla (ekmek hamuru, pet şişe, gazete rulosu içinde vb.) karşı tarafa ulaştırarak haberleşirler.

B) Birbirini Görmeyen Koğuşlar Arası Haberleşme Yöntemleri

Tutuklu ve hükümlüler birbirini görmeyen koğuşlarda;

- Şifreleme-kripto (artırma, üslü sayılar, ters alfabe, Sezar karesi, koordinat, Mors alfabesi, ebced hesabı, 7-14-19 yöntemi gibi) yöntemlerini kullanarak,
- Çeşitli geometrik şekiller (Sümer-Kiril alfabesine benzer) yapıp birbirlerine ulaştırarak,
- Hastane, mahkeme ve sevklere gidiş ve dönüşlerde birbirleri ile görüşerek,
- Havalandırma bahçesinden haberleşme toplarını (top, patates, meyve, bezlerden yapılmış yumak vb.) kullanıp pusulaları karşı tarafa ulaştırarak,
- Müşterek havalandırmalarda, banyoya, görüşlere ve ortak yaşam alanlarına gidiş ve dönüşlerde birbirlerini görerek,
- Koğuş ve kapı altlarından kâğıt atarak,
- Personeli, çaycıyı, kurum iç hizmetlerinde (temizlik ve yemek dağıtımında) çalışan mahkûmları kullanarak,
- Bahçeden, rögar ve gider boşluklarından seslenerek,
- Verilen basılı yayınlarda (kitap, dergi vb.) yer alan kelimelerin seçilmesi yoluyla şifreleme yaparak,
- Kızılderili alfabe yöntemi kullanılarak ya da havalandırma bahçesinde ateş yakılarak duman yöntemiyle,
- Kalorifer borularına vurularak yapılan, Mors alfabesi şeklindeki iletişim yöntemiyle haberleşirler.

C) Kurum Dışındaki Tutuklu ve Hükümlüler ile Diğer Kişilerle Haberleşme Yöntemleri

Kurum dışındaki tutuklu ve hükümlüler ile diğer kişilerle tutuklu ve hükümlüler;

- Tahliye olan tutuklu ve hükümlüleri aracı kılarak,
- Avukatları aracı kılarak,
- Resmî evrakların incelenmeyeceğini düşünerek bu tür belgelerle,
- Kendi ziyaretçilerini aracı kılarak,
- Kurum personelini aracı kılarak,
- Mektup ve fakslarda kodlu ve şifreli kelimeler kullanarak,
- Limon suyu, süt, soğan suyu kullanarak veya kireç çözücüye birkaç damla su ekleyip görünmez yazı yazmak suretiyle,
- Kitapların cilt kapakları arasına ve sırtına notlar yerleştirmek, kitapların içlerini keserek oluşturulan boşluklara not saklamak suretiyle,
- Kurumlara gönderilen kitap, dergi ve mektuplarda bulunan harflere veya kelimelere noktalama yapmak suretiyle,
- Kuruma gelen ve giden eşyanın içerisine notlar gizlemek suretiyle,
- Gazete ve dergilerden örgütler ya da şahıslar hakkında çıkan haberleri okuyarak,
- Telefon ile görüşerek,
- Kurum idaresinin bilgisi dâhilinde olan bir telefon görüşmesine teknik müdahalede bulunup hattı başka bir kişiye yönlendirmek suretiyle,
- Radyo, teyp, TV gibi cihazlarda elektronik değişiklikler yapıp bu cihazları verici durumuna getirerek,
- Radyo ve TV'de yayımlanan programlardan istek parçası isteyerek,
- Kitap ve makalelerin içerisine yerleştirmeler yaparak haberleşirler.

Haberleşme Hakkının Engellendiği Durumlar

Hükümlü ve tutukluların haberleşme haklarının engellenmesi veya kısıtlanması hâlleri 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 42. maddesinde, ayrıca Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Yönetmelik'in 120. maddesinin 5. fıkrasında açıklanmıştır. Kanun ve Yönetmelik'in belirtilen maddelerine göre; haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama cezası; hükümlünün bir aydan üç aya kadar mektup, faks ve telgraf almak ve yollamaktan, televizyon izlemekten, radyo dinlemekten, telefon etmekten ve diğer iletişim araçlarından yararlanmaktan tamamen veya kısmen yoksun bırakılmasıdır.

Hükümlüye cezanın infazı sırasında gelen mektup, faks ve telgraflar, disiplin cezasının infazından sonra kendisine verilir. Aynı türden olsa bile sonraki disiplin cezasının infazına bu işlem yapılmadan başlanamaz.

Hükümlü ve tutuklu haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama cezası almış olsa bile anne, baba, eş, çocuk ve kardeşlerin ölüm veya ağır hastalıkları, doğal afet hâlleri ile resmî ve yetkili mercilerle yapılması gereken haberleşmeleri ve avukat ile iletişimde, bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama cezasını gerektiren eylemler şunlardır:

- Protesto amacıyla idarece verilen yemeği topluca almama eylemine katılmak
- Kurum iş yurdu yönetim kurulunca uygun görülen işte çalışmamak
- Herhangi bir şeyi protesto amacıyla veya idareye karşı toplu olarak sessiz direnişte bulunmak
- Odalarda, eklentilerinde ve diğer alanlarda ilaç ve gıda maddesi stoku yapmak
- Gereksiz marş söylemek veya slogan atmak
- Kurum idaresine bildirilen telefon numarası aracılığıyla ya da teknik müdahale ile başka bir hatta yönlendirme yapmak suretiyle görüşme hakkı olmayan kişilerle görüşmek

Sıra Sizde

Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. **Hükümlü ve tutukluların yakınları ile yaptığı telefon görüşmeleri neden dinlenmelidir?**
2. **Hükümlü ve tutuklular yasadışı yollarla haberleşmeye neden ihtiyaç duyarlar?**

1.3.4. Mesleki Programda İlgili Ekranlar

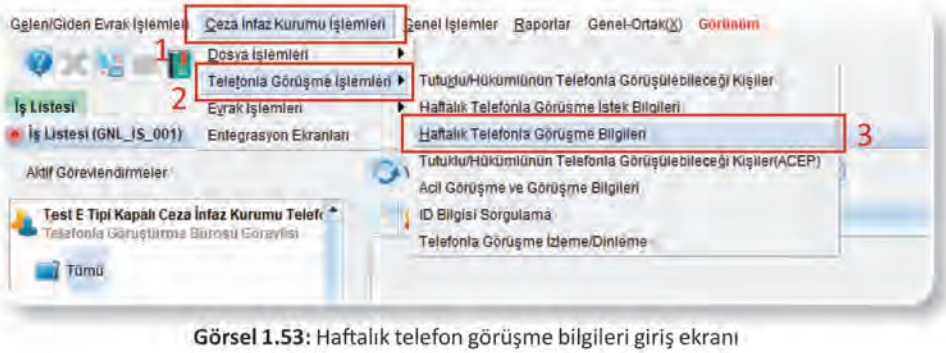
Hükümlü ve tutuklu telefon görüşmelerinin hangi gün, hangi saatler arasında yapıldığı, kaç dakika sürdüğü, görüşme yapılan numara ve görüşmeyi yaptıran infaz koruma me murunun bilgilerinin UYAP ortamına aktarılması mesleki programda ilgili ekranlarla yapılır.

Haftalık Telefonla Görüşme Kaydı Bilgileri Ekranı

Haftalık telefonla görüşme kaydı bilgileri ekranı tutuklu ve hükümlülerin haftalık telefonla görüşme hakkını kullandıkları kişi ve telefon bilgilerinin kayıtlarının yapılarak kontrol edildiği ekrandır.

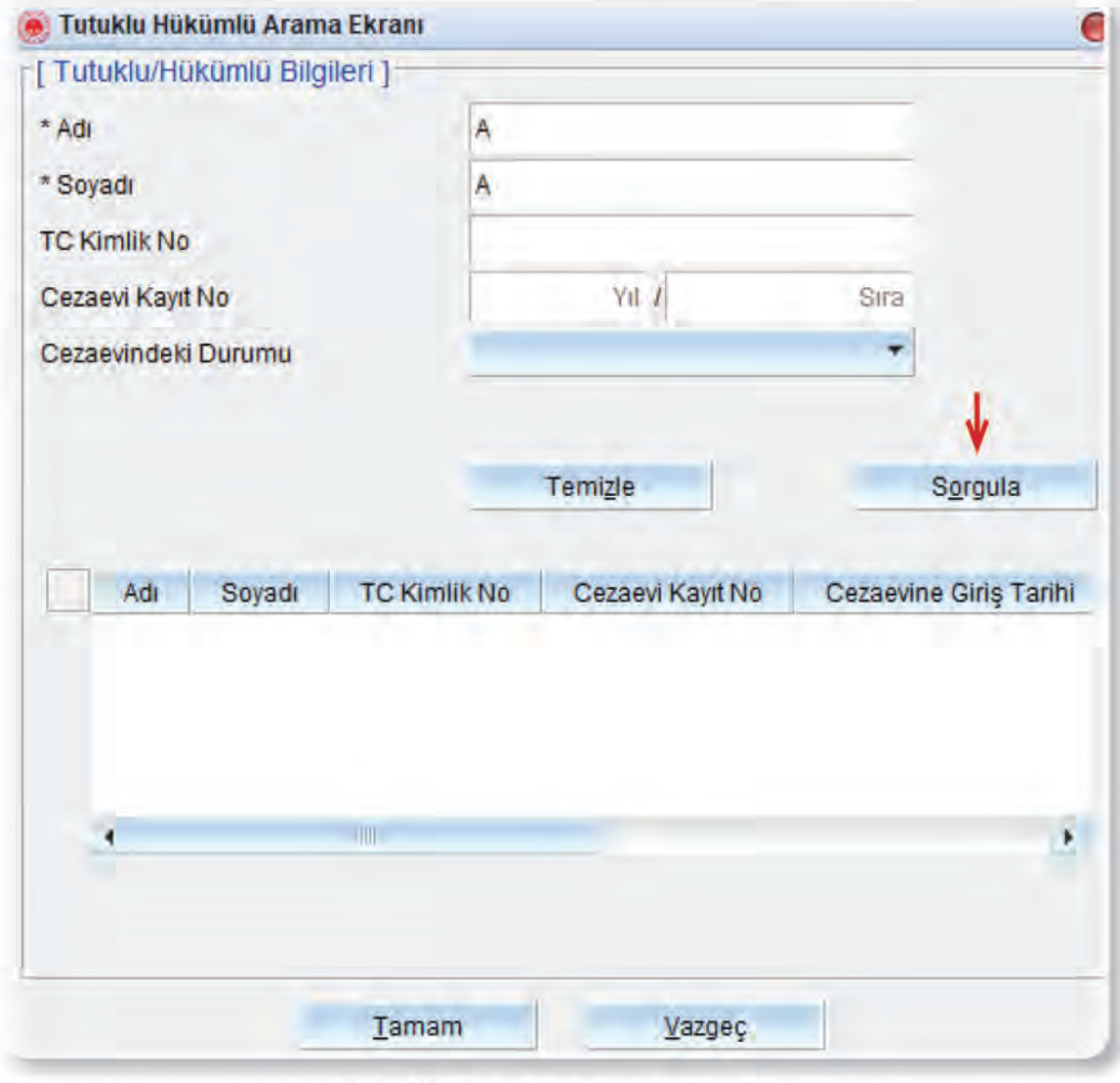
Bu ekrana ulaşmak için sırasıyla aşağıdaki adımlar takip edilmelidir:

- Ana menüden ceza infaz kurumu işlemleri menüsüne tıklanır.
- Açılan menüden telefonla görüşme işlemleri seçeneğine tıklanarak devam edilir.
- Açılan alt menüden haftalık telefonla görüşme bilgileri seçeneğine tıklanır (Görsel 1.53).

Görsel 1.53: Haftalık telefon görüşme bilgileri giriş ekranı

- Yapılan giriş işleminden sonra ekrana tutuklu ve hükümlü arama penceresi gelecektir (Görsel 1.54).

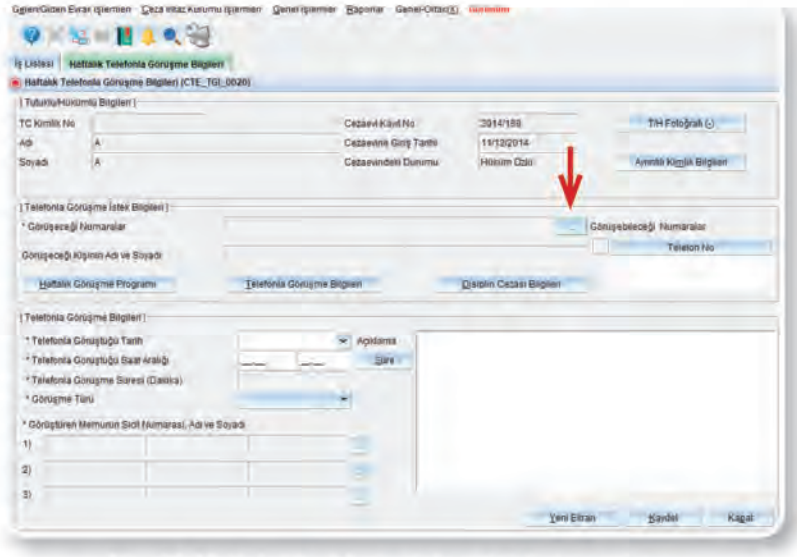

Görsel 1.54: Tutuklu ve hükümlü arama ekranı

- Bu ekranda görüşme kaydı ve bilgileri girilecek hükümlü-tutuklunun adı ve soyadı alanına bilgileri yazılır.
- Ad, soyadı girildikten sonra sorgula düğmesine tıklanır. Ekrana hükümlü ve tutuklunun bilgileri gelir. Tamam düğmesine tıklanarak yapılan işleme devam edilir.
- Tutuklu ve hükümlü arama ekranından sonra karşımıza haftalık telefonla görüşme bilgileri ekranı gelir.

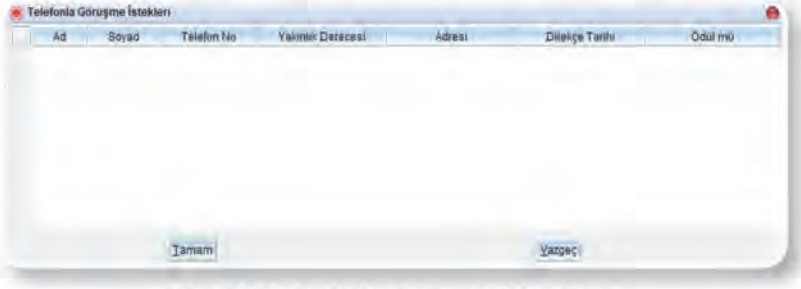
Örnek: Ceza infaz kurumunda tutuklu olan G.K. haftalık telefonla görüşme hakkını 01/10/2021 tarihinde, amcası A. P. ile 10.00 - 10.09 saatleri arasında görevli infaz koruma memuru Ö. Z. nezaretinde normal olarak yapacaktır. Telefon görüşmesinin kaydını yapınız.

Haftalık telefonla görüşme bilgileri ana ekranında telefon görüşme istek bilgileri menüsünden görüşeceği numara düğmesine tıklanır (Görsel 1.55).

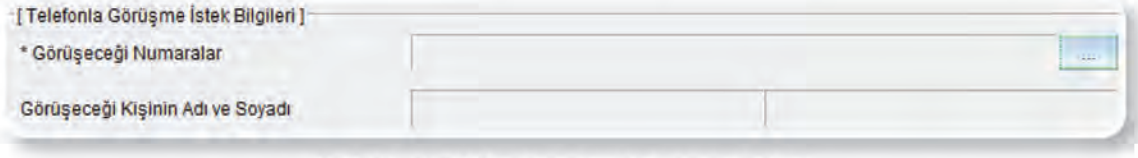
Görsel 1.55: Haftalık telefonla görüşme bilgileri ana ekranı

- Telefonla görüşme istekleri ekranındaki tablodan görüşülen kişi üzerine ardından tamam düğmesine tıklanır (Görsel 1.56).

Görsel 1.56: Telefonla görüşme istekleri ekranı

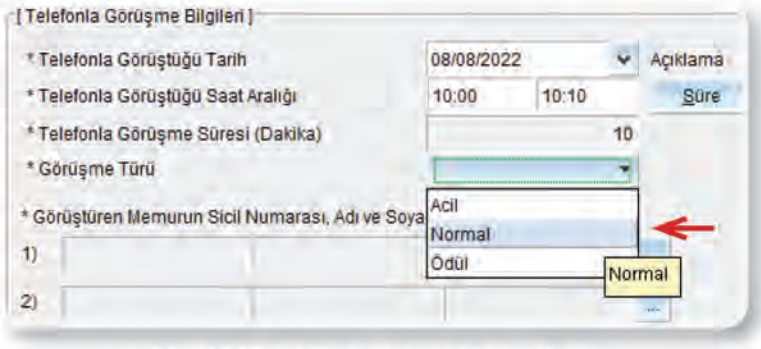
- Bu işlemin sonucunda telefon görüşme istek bilgileri menüsünde tutuklunun görüştüğü A. P.'ye ait bilgiler metin alanlarında görüntülenir (Görsel 1.57).

Görsel 1.57: Telefonla görüşme istek bilgileri ekranı

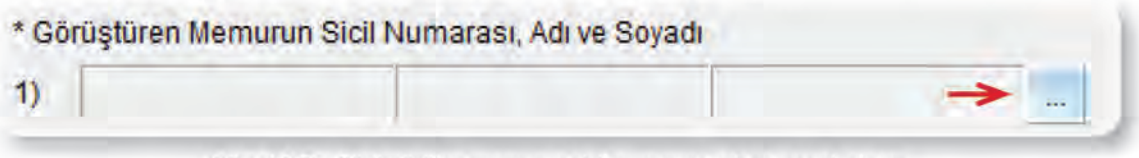
- Telefonla görüşme bilgileri menüsünde telefonla görüştüğü tarih metin alanına 15.07.2007 yazılır.
- Telefonla görüştüğü saat aralığı ilk metin alanına 10.00 ikinci metin alanına 10.09 yazılır.
- Süre düğmesine tıklandıktan sonra ekrana telefonla görüşme süresi (dakika) otomatik gelir.

- Daha sonra görüşme türü liste düğmesine tıklanır. Görüşme haftalık normal görüşme olduğu için normal seçeneği işaretlenir. Açık ve kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler altsoy, üstsoy, eş ve kardeşlerinin ölüm, ağır hastalık veya doğal afet hâllerinde, kuruma ait telefondan derhâl yararlandırılırlar. Bu gibi durumlarda görüşme türü liste düğmesinden acil seçeneği işaretlenip görüşmeler, tutanak ile belgelendirilmelidir (Görsel 1.58).

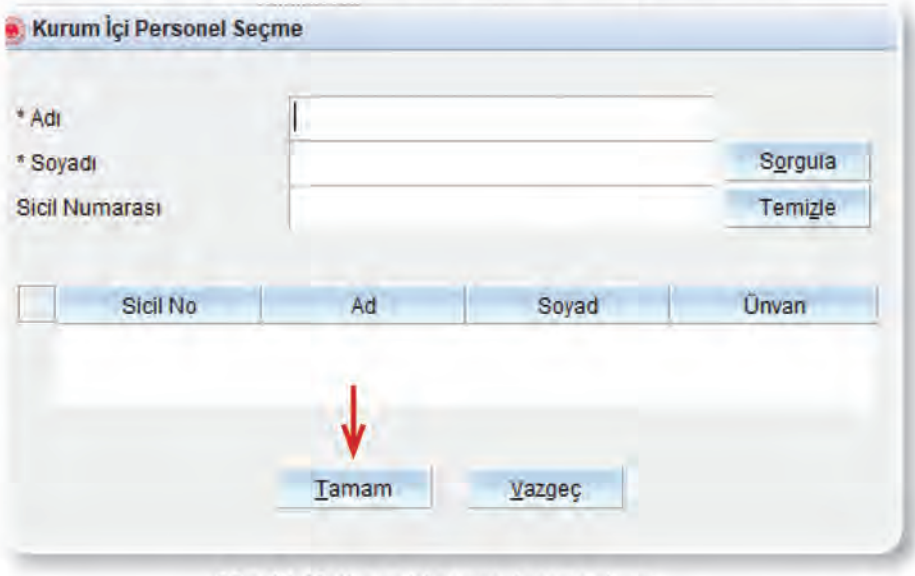
Görsel 1.58: Telefonla görüşme bilgileri ekranı

- Görüştüren memurun sicil numarası, adı ve soyadı alanında "..." düğmesi tıklanır. Açılan ekranda memurun sicil numarası yazılarak sorgula düğmesine tıklanır ve tamam düğmesi ile kurum içi personel seçme işlemi tamamlanır (Görsel 1.59).

Görsel 1.59: Görüştürülen memurun sicil numarası, adı ve soyadı ekranı

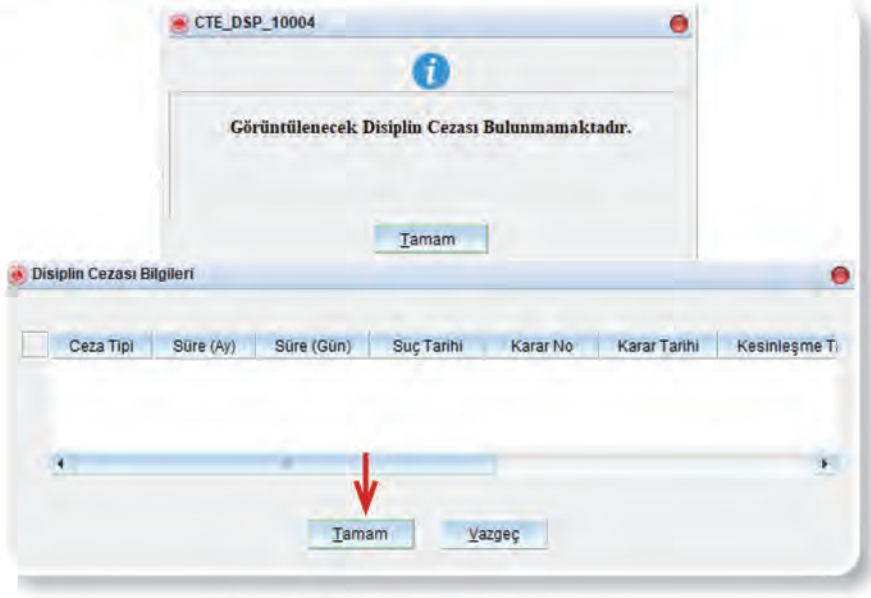
- Açılan ekrana memurun sicil numarası yazılarak sorgula düğmesine tıklanır ve tamam düğmesi ile kurum içi personel seçme işlemi tamamlanır (Görsel 1.60).

Görsel 1.60: Kurum içi personel seçme ekranı

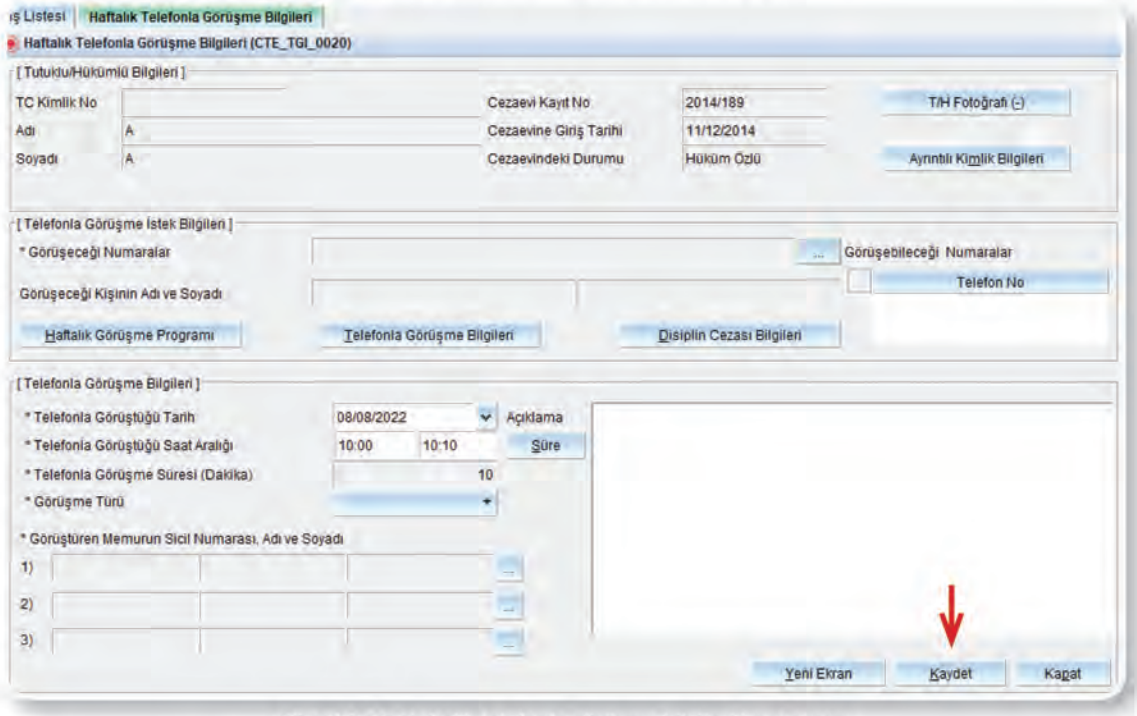
- Tutuklu ve hükümlünün telefon görüşmesine engel teşkil edecek disiplin cezası alıp almadığını kontrol etmek için disiplin ceza bilgileri düğmesine tıklanır.

- "Görüntülenecek disiplin cezası bulunmamaktadır." yazılı onay ekranı geldikten sonra tamam düğmesine tıklanır. Daha sonra disiplin ceza bilgileri ekranını kapatmak için tamam düğmesine tıklanır (Görsel 1.61).

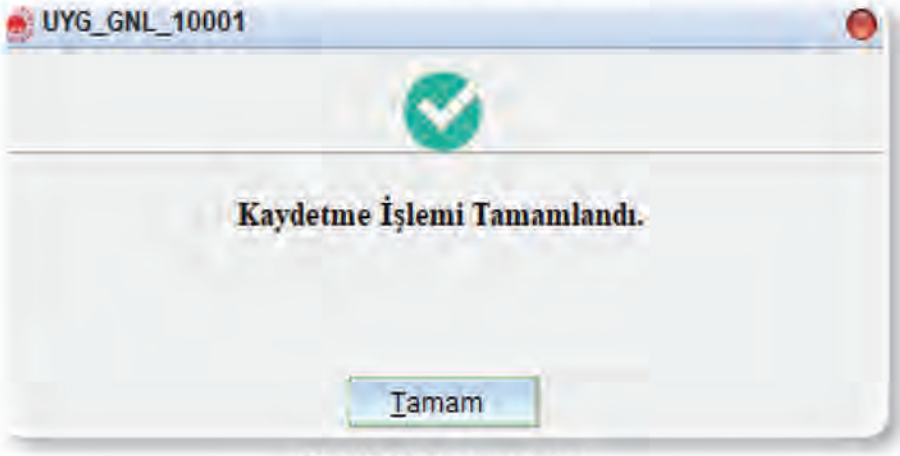
Görsel 1.61: Disiplin ceza bilgileri ekranı

- Son aşama olarak kaydet-tamam-kapat düğmelerine tıklanarak haftalık telefonla görüşme bilgileri ekranı kapatılır ve sistemden çıkılır (Görsel 1.62).

Görsel 1.62: Haftalık telefonla görüşme bilgileri kayıt ekranı

- Böylece G. Ç.'ye ait haftalık telefonla görüşme bilgileri kaydı gerçekleştirilir (Görsel 1.63).

Görsel 1.63: Kaydetme işlemi

Örnek Olay

Çocuk ve gençlik kapalı ceza infaz kurumunda kalmakta olan tutuklu B. K. kendisi ile aynı blokta kalmakta olan tutuklu A. D.' nin defalarca şiddetine maruz kalmıştır. Kendisi tehdit edildiği ve korktuğu için yaşadığı durumu kurum idaresi ve görevli personele de anlatmamıştır. Kendisine dönük şiddetin artması üzerine annesi ile yaptığı haftalık telefon görüşmesinde durumunu anlatarak yardım isteğinde bulunmuştur. Tutuklu B. K.'nin annesi ile yaptığı telefon görüşmesini canlı olarak dinleyen telefon dinleme birimi görevlisi Y. E. tutanakla durumu kurum idaresine bildirmiştir.

Kurum idaresi olaya derhâl müdahalede bulunarak olayla ilgili soruşturma başlatmıştır.

Tedbir amaçlı tutuklu B. K.'nin odası değiştirilmiştir.

Yapılan soruşturmada tutuklu A. D.'nin aynı bölümde kalan B. K.'ye kendisine kantin alışverişi yapması için baskı yaptığı, almak istemediğinde de şiddet uyguladığı anlaşılmıştır. Tutuklu A. D.'ye yapılan disiplin soruşturması neticesinde eyleminden dolayı disiplin cezası verilmiştir.

Sıra Sizde

Yukarıda verilen örnek olayla ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Çocuk ve gençlik kapalı ceza infaz kurumunda meydana gelen şiddet olayı ile ilgili, personelin doğru ve yanlış uygulamaları nelerdir?
2. Telefon dinleme birimi görevlisi Y. E. tarafından telefon dinlemesi yapılmamış olsaydı kurumda nasıl bir güvenlik zafiyeti oluşurdu?
3. Ceza infaz kurumlarında gerçekleşebilecek bu tür şiddet olaylarının önlenmesinde, telefon dinleme ve kayıt sisteminden nasıl faydalanılır?

1.3. Ölçme ve Değerlendirme

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. (.....) Kapalı kurumlarda bulunan hükümlülerin, Kanun'da belirtilen yakınları ile yaptığı telefon görüşmeleri idare tarafından dinlenmez.
2. (.....) Ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler altsoy, üstsoy, eş ve kardeşlerinin ölüm ve afet durumunda kurumun telefonundan derhâl yararlandırılırlar.
3. (.....) Ceza infaz kurumu telefon dinleme birimi, telefon kayıt programları yardımıyla hükümlü ve tutuklu görüşmelerini elektronik ortamda kayıt altına alır ve arşivler.
4. (.....) Hükümlü ve tutuklu görüşmelerini dinleme ve kayıt işlemi sırasında görüşmeye katılma ve müdahale imkânı vardır.
5. (.....) Hükümlü ve tutuklu görüşmelerini, kurumda görevli bütün personel telefon dinleme-kayıt programları yardımıyla canlı olarak dinleyebilmektedir.
6. (.....) Ceza infaz kurumlarında telefon dinleme birimindeki ana bilgisayar ile birden fazla telefon hattı aynı anda kaydedilebilir.
7. (.....) Telefon hattındaki ses seviyesi az ise program tarafından otomatik kuvvetlendirilir.
8. (.....) Hükümlü ve tutukluların, kurumun güvenliğini tehlikeye düşüren konuşmalar görevli personel tarafından dinlenirken görüşme derhâl kesilmelidir.
9. (.....) Hükümlü ve tutuklu telefon kayıtları canlı dinleme yapıldıktan hemen sonra silinmektedir.
10. (.....) Üç ay iletişimde kısıtlama görüşememe disiplin cezası alan hükümlüye gelen mektup, disiplin cezasının bitiminde kendisine verilir.

B) Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

1. Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların yapmış olduğu telefon görüşmelerini dinlemek için ..... birimi bulunmaktadır.
2. Görevlendirilen infaz kuruma memurları görüşmeyi ..... dinleyip izleyebilmektedir.
3. Hükümlü ve tutukluların ..... aya kadar haberleşme hakları ellerinden alınabilir.
4. Tutuklu ve hükümlülerin mevzuatın dışındaki haberleşme yöntemlerine ..... denir.
5. İnfaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların görüşme yapabilmeleri için yeterli telefon bulundurma sorumluluğu ..... bulunmaktadır.

1.3. Ölçme ve Değerlendirme

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak işaretleyiniz.

1. **Telefon dinleme ve kayıt sistemiyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

   A) Sadece görevli personel dinleme yapabilir.
   B) Telefon dinleme ve kayıt programına şifre konmaz.
   C) Sistem, konuşmaları bilgisayar ile otomatik kaydeder.
   D) Telefon görüşmesine başlanıldığı anda telefon kaydı başlar.
   E) Telefon ahizesi kapatıldığında kayıt durur.

2. **Hükümlü ve tutuklular telefon görüşmesine başlarken öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisini yapmak zorundadır?**

   A) Karşı tarafı bildirmesi
   B) Hâl hatır sorması
   C) Adını ve soyadını söylemesi
   D) Tarih ve saati söylemesi
   E) Telefon numarasını sorması

3. **Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların, kanun ve mevzuat dışında birbirleri ve dışarıdaki kişilerle haberleşmeleri yöntemine ne ad verilir?**

   A) Hükümlü ve tutuklu haberleşme
   B) Zorunlu haberleşme
   C) Gizli haberleşme
   D) Kaçak haberleşme
   E) Kanunsuz haberleşme

4. **Tutuklu ve hükümlülerin haftalık telefonla görüşme hakkını kullandıkları kişi ve telefon bilgilerinin kayıtlarının yapılarak kontrol edildiği ekran aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Hükümlünün telefonla görüşebileceği kişiler
   B) Haftalık telefonla görüşme istek bilgileri
   C) Haftalık telefonla görüşme bilgileri
   D) Dosya işlemleri uyap ekranı
   E) Haftalık telefonla görüşme programı

5. **Aşağıdakilerden hangisi kurumdaki hükümlü tutukluların kurum dışındaki kişilerle haberleşme yöntemlerindendir?**

   A) Parmakla havaya yazı yazarak
   B) Rakamla kodlanmış harfleri bağırarak kişilere ileterek
   C) İple yapılan asansör sistemi ile bilgi ulaştırarak
   D) Avukatları aracı kılarak
   E) Teleferik sistemini kullanmak suretiyle

1.3. Ölçme ve Değerlendirme

6. Aşağıdakilerden hangisi birbirini görmeyen koğuşlar arası haberleşme yöntemlerinden değildir?

A) Telefon ile uzaktan birbirleri ile iletişim kurarak

B) Hastane, mahkeme ve sevklere gidiş ve dönüşlerde

C) Müşterek havalandırmalarda birbirini görerek

D) Bahçeden, rögar ve gider boşluklarından seslenerek

E) Koğuş ve kapı altlarından kâğıt atarak

7. Aşağıdakilerden hangisi birbirini gören koğuşlar arasındaki haberleşme yöntemlerindendir?

A) Avukatları vasıtasıyla

B) Ziyaretçileri vasıtasıyla

C) Parmakla havaya yazı yazarak

D) Personel aracılığıyla

E) Hastaneye giderken birbirleri ile görüşerek

8. Aşağıdakilerden hangisi haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama cezasını gerektiren eylemlerden değildir?

A) Gereksiz marş söylemek veya slogan atmak

B) Kurum iş yurdu yönetim kurulunca uygun görülen işte çalışmamak

C) Protesto amacıyla idarece verilen yemeği topluca almama eylemine katılmak

D) Protesto amacıyla veya idareye karşı toplu olarak sessiz direnişte bulunmak

E) Kurum personeline sözlü olarak sataşmak

9. Aşağıdakilerin hangisinde normal şartlarda ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların telefonla görüşme süresi dakika olarak doğru verilmiştir?

A) 10 B) 15 C) 20

D) 25 E) 30

10. Aşağıdakilerden hangisi infaz kurumunda telefon dinleme ve kayıt sistemiyle yapılabilecek işlemlerden değildir?

A) Devam etmekte olan bir görüşmeyi canlı olarak dinleyebilir.

B) İstenilen sayıda ve farklı yetkilerde kullanıcılar tanımlanabilir.

C) Eski kayıtlar tekrar dinlenebilir.

D) Kayıtlar sosyal ağlar yoluyla vatandaşlar ile paylaşılabilir.

E) Otomatik yedekleme programı ile yedekleme yapılabilir.

2.

Öğrenme Birimi

SAYIM İŞLEMLERİ

KONULAR

- 2.1. SAYIM ÖNCESİ İŞLEMLERİ
- 2.2. SAYIM SONRASI İŞLEMLERİ

KAVRAMLAR

- sayım bildirimi
- sayım defteri
- sayım tutanağı
- vukuat bildirimi
- yoklama çizelgesi

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Ceza infaz personelinin sayım işlemleri ile ilgili görev ve sorumluluklar
- Sayımlarda dikkat edilmesi gereken kurallar
- Sayım sırasında ve sonrasında dikkat edilmesi gereken unsurlar
- Sayım defteri

Hazırlık Çalışmaları

1. **Hükümlü ve tutukluların sayımının alınmasının kurum düzenine ve işleyişine katkıları nelerdir?**
2. **Sayım sonucunun fiziki ya da elektronik ortamda kayıt altına alınması neden önemlidir?**

2.1. SAYIM ÖNCESİ İŞLEMLERİ

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde kurumlarda rutin olarak yapılan sayımların güvenlik ve gözetim servisinde görev yapan personel tarafından yapılacağı belirtilmiştir. Ayrıca aynı Yönetmelik'in 34'üncü maddesinde sayımların nasıl alınacağı da belirtilmiştir.

Sayım, kurumda barındırılan tutuklu ve hükümlülerin güvenlik ve gözetim servisi görevlileri tarafından tek tek sayılması demektir. Sayım, kurum kayıtlarıyla hazır mevcudun karşılaştırılması için her vardiya değişiminde yapılan bir işlemdir.

Sayımlar, ceza infaz kurumlarında rutin ve zorunlu olarak uygulanması gereken en önemli güvenlik uygulamalarındandır. Sayımların nizami bir şekilde sistematik olarak ve mevzuata uygun alınması ceza infaz kurumu güvenliği açısından son derece önemlidir. Sayımlar, sadece kurum güvenliği açısından değil aynı zamanda disiplin açısından da önemlidir. Ceza infaz kurumu güvenliği için, sayım sistemi ve prosedürleri personel ve mahkûm güvenliği için de oldukça önem arz etmektedir. Firar, firar girişimi ve aramalarda kurum sayımının mutlaka alınması gereklidir.

Açık ceza infaz kurumlarında her vardiya değişiminde sayım alınmaktadır. Gelişen teknolojiden faydalanılarak açık ceza infaz kurumlarında parmak izi okuma sistemi ile de sayım alınmaktadır. Açık ceza infaz kurumlarında gün içerisindeki zorunlu sayımlar fiziki olarak alınırken ara kontrol sayımları ise parmak izi okuma sistemi ile alınır. Bu sistemin kullanılması zamandan tasarrufu sağlamakta ve hükümlü ile personel arasındaki sürtüşmeleri de azaltmaktadır. Ancak en sağlıklı sayım hükümlüyü görerek yapılan sayımdır. Bu nedenle günün ilk ve son sayımının yüz yüze ve görerek alınmasında fayda bulunmaktadır.

2.1.1. Ceza İnfaz Personelinin Sayım İşlemleri ile İlgili Görev ve Sorumlulukları

Ceza infaz kurumlarında sayım öncesinde, sayımın yapılacağı tarih ve saat belirlenir. Nöbet çizelgesine göre de mesleki programda, o tarih ve saatte uygun olan personel belirlenir. Daha sonra sayımı yapacak personel seçilir ve ataması yapılarak görevlendirilir.

Sayıma girmeden önce sayım ekipleri toplanır, nöbeti teslim eden vardiya müdürü bir brifing ile nöbetinde görülen önemli bilgileri nöbeti teslim alan vardiya ile paylaşır. Sayım ekibinde yer alan personel arasında görev bölümü yapılarak sayıma girilir.

Sayım yaparken tutuklu ve hükümlünün sağ olduğu kontrol edilmeli, koğuş ve oda içinde herhangi bir değişikliğin olup olmadığına dikkat edilmelidir. Sayım sırasında tespit edilen olumsuz bir konu veya husus var ise rapor tutularak ilgili birimlere derhâl bildirilmelidir.

Sayım sırasında mevcudun tam olup olmadığı kontrol edilir ve sayım defteri, sayıma katılan görevliler tarafından isim yazılarak imzalanır.

Sayımlar, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde belirtilen görevliler (koğuş nöbetini teslim alan ve teslim eden infaz ve koruma memuru ile vardiya nöbetini teslim alan ve teslim eden vardiya başmemurları) tarafından bizzat yerinde görerek kişinin varlığından emin olmak suretiyle alınır. Tuvaletten, banyodan ses alınmak suretiyle sayım alınmaz. Hükümlünün çıkması beklenir, mutlaka yüzü ve kendisi görülerek sayım tamamlanır. İdare tarafından uygun görülmesi durumunda her zaman sayım alınabilir.

Güvenlik ve gözetim servisi personeli, elektronik ortamda sayım gerçekleştirilen kurumlarda Bakanlıkça belirlenen esaslar dâhilinde görevlerini yürütür.

Sayımlar sırasında insan onuru ve haysiyetine saygı ile utanma duygusunun ihlal edilmemesi esastır. Bu kapsamda gerekli her türlü tedbir alınır.

2.1.1.1. Olağan Durumlarda Yapılan Sayımlar

Sayımlar; güvenlik gözetim servisinde görev yapan görevliler tarafından, dörtlü vardiya hizmetinin uygulandığı kurumlarda sabah, akşam ve gece olmak üzere günde üç kez; diğer vardiya hizmetlerinin uygulandığı kurumlarda ise her vardiya değişiminde alınır.

- Müdürü bulunan ve vardiya sistemi uygulanan kurumlarda sabah ve akşam sayımları, nöbetçi ikinci müdürün başkanlığında, sorumlu infaz ve koruma başmemuru, vardiya infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurları tarafından yerine getirilir. Gece sayımları, nöbetçi ikinci müdürün başkanlığında, bulunmaması hâlinde bu konuda görevlendirilen infaz ve koruma başmemuru başkanlığında, vardiya infaz ve koruma başmemurları tarafından yapılır. Sayımlarda nöbetçi infaz ve koruma memurları da hazır bulunur.
- Müdürü bulunmayan kurumlarda yapılan sabah, akşam ve gece sayımları, sorumlu infaz ve koruma başmemuru veya görevlendirilen infaz ve koruma başmemuru başkanlığında, vardiya infaz ve koruma başmemurları ve nöbetçi infaz ve koruma memurları tarafından yapılır.
- Sayım sırasında mevcudun tam olup olmadığı kontrol edilir ve sayım defteri sayıma katılan görevliler tarafından isim yazılarak imzalanır.
- Güvenlik ve gözetim servisi personeli, elektronik ortamda sayım gerçekleştirilen kurumlarda, Bakanlıkça belirlenen esaslar dahilinde görevlerini yürütür.

Sayımlar, yatma planları da göz önünde bulundurularak oda veya koğuşlarda yapılır. Sayımın yapılış şekli, kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek şekilde, koğuş veya odada bulunan hükümlülerin sayısı dikkate alınarak idare tarafından belirlenir ve kurum idaresince hazırlanan İç Yönerge'de düzenlenir.

İç Yönerge'ye göre sayımların yapılış şekli aşağıda belirtilmiştir.

- Mevcudu beş kişiden fazla bulunan koğuş veya odalarda sayım, ayakta ve sıralı olarak alınır.
- Mevcudu beş kişiden az olan koğuş veya odalarda ise sayım, ayakta ve bulundukları yerde alınır. Doktor raporu ile yatak istirahati olanların sayımı, yataklarında yüzleri görülerek alınır.

2.1.1.2. Olağanüstü Durumlarda Yapılan Sayımlar

Ceza infaz kurumunda sayımların alınması hem temel güvenlik önlemleri açısından hem de disiplin kuralları açısından çok önemlidir. Ceza infaz kurumunda firar olup olmadığının saptanması sağlıklı sayımın yapılması ile ancak tespit edilebilir.

Olağanüstü durumlarda yapılan sayımlarda, biçimsellikten ziyade o koğuş veya bölümde bulunması gereken tutuklu ve hükümlülerin şahıs ve sayı olarak tespiti ve güvenliği önemlidir. Bu nedenle olağanüstü durumlarda yapılan sayımlarda, hükümlü ve tutukluların infaz dosyalarındaki eşkâl fotoğraflarıyla karşılaştırmalı bir şekilde sayım yapılmalıdır.

İdare tarafından uygun görülmesi durumunda her zaman sayım yapılabilir. Olağanüstü durumlarda kurum en üst amirinin talebi, Cumhuriyet başsavcısının oluru ile dış güvenlik görevlileri sayımlara katılabilir.

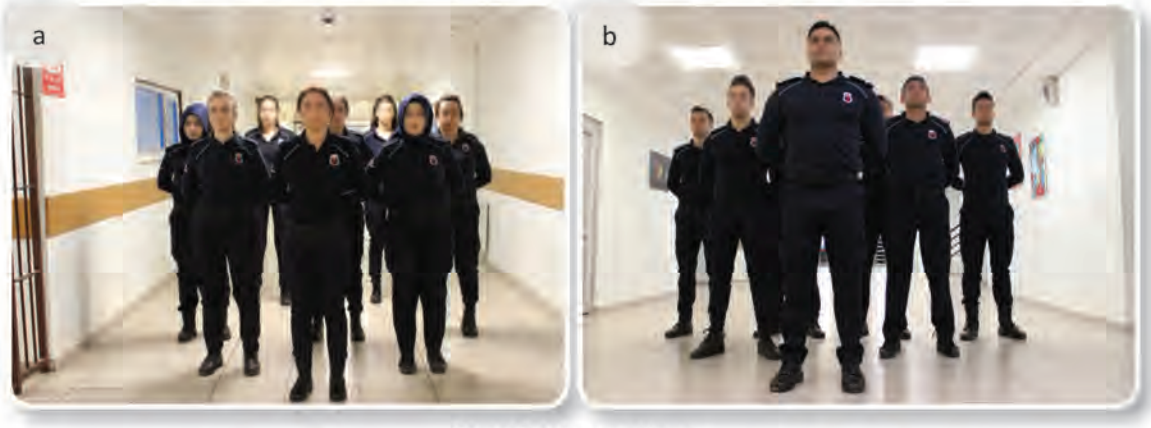
Cezaevinde yapılan genel ve kısmi aramalardan sonra, isyan, rehin alma, toplu kavgalarda veya firar ihbarı alındıktan sonra sayımın tam olup olmadığından emin olmak için blok sayım ekipleri oluşturularak cezaevinin genel sayımı yapılmalıdır. Özellikle firar ihbarlarında, sayım alınırken sayımla birlikte mutlaka bina araması da yapılmalıdır.

2.1.1.3. Sayım Ekipleri

Sayım ekimleri ceza infaz kurumlarında tutuklu ve hükümlülerin günlük sayımlarını yaparak herhangi bir eksikliğin olup olmadığının kontrol edilmesi ile görevlendirilmiş personelden oluşmaktadır (Görsel 2.1).

1. Ekip: Nöbeti teslim alacak ikinci müdür başkanlığında, bulunmaması hâlinde bu konuda görevlendirilen vardiya nöbetini teslim alan infaz ve koruma başmemuru başkanlığında, blokta görevli nöbeti teslim alacak diğer infaz koruma başmemurları, koğuş nöbetçisi infaz ve koruma memuru (İKM) ile hazır kıta olarak vardiya ve blokta görevli diğer infaz koruma memurlarından oluşur.

2. Ekip: Nöbeti teslim edecek ikinci müdür başkanlığında, bulunmaması hâlinde bu konuda görevlendirilen vardiya nöbetini teslim eden infaz koruma başmemuru başkanlığında, blokta görevli nöbeti teslim eden diğer infaz koruma başmemurları, koğuş nöbetçisi İKM ile hazır kıta olarak vardiya ve bloktaki görevli diğer infaz koruma memurlarından oluşur.

Görsel 2.1: Sayım ekipleri

2.1.2. Sayımlarda Dikkat Edilmesi Gereken Kurallar

Ceza infaz kurumlarında vardiya nöbeti değişiminde yapılması zorunlu olan sayımlar, yatma planları da göz önünde bulundurularak odalarda yapılır. Sayımın yapılış şekli, kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek biçimde odada bulunan hükümlülerin sayısı dikkate alınarak idare tarafından belirlenir.

Sayımlar, sadece tutuklu ve hükümlülerin sayısını belirlemek için gerçekleştirilmez. Sayımların güvenlik açısından da önemli bir rolü vardır. Kurumlarda yapılan sabah ve akşam sayımlarında, tutuklu-hükümlülerin mevcudunu saymanın yanında, o anda sayım yapılan koğuş içerisinde yer alan tutuklu-hükümlülerin sağlık durumları, fiziksel ve psikolojik durumları da kontrol edilebilir. Sayım sırasında, vücudunda darp izi olan, aşırı yorgun ve hâlsiz görünen, sürekli göz kontağı kurmaya çalışan ya da göz kontağı kurmaktan kaçınan tutuklu ve hükümlülerin durumu gözlemlenmeli ve gerekli incelemeler yapılarak ilgili birimlere yönlendirilmelidir.

Örneğin yapılan sayımlar sırasında çocuk koğuşunda yer alan bir tutuklunun birkaç gündür yemek yemediği, öz bakımını yerine getirmediği, aşırı hâlsiz göründüğü, sayımlara kalkarken bile zorlandığı gözlemlenirse bu çocuk tutuklunun depresif belirtiler gösterdiği düşünülerek çocuk tutuklu, kurum psikososyal servisine en kısa zamanda yönlendirilmelidir.

Diğer taraftan vücudunda yine darp izi olan ve göz kontağı kurmaktan kaçınan bir tutuklu ve hükümlünün, koğuşta fiziksel istismara uğruyor olabileceği ihtimali değerlendirilerek kurum idaresine bilgi verilmeli, kurum doktoru tarafından da muayenesi sağlanmalıdır. Sonuç olarak sayımlarda elde edilen istihbarat bilgileri değerlendirilmeli ve zaman geçirmeden kurum idaresi tarafından gerekli müdahaleler yapılmalıdır.

Sayımlara girildiğinde görevli infaz ve koruma memurları tarafından ayrıntılı gözlem yapılarak firar girişimi sebebiyle koğuşta fiziksel bir değişiklik olup olmadığı da takip edilmelidir. Sayım için girilen odada personelin bir kısmı sayımı yaparken bir kısmı da oda demirbaş eşyalarını, havalandırma bahçe kapısını, pencere demirlerini vb. yerleri kontrol etmelidir.

Sayımlara personel mümkün olduğunca katılım sağlamalıdır. Sayım sırasında tutuklu ve hükümlülerle tartışmaya girmekten kaçınılmalıdır. Sayımların daha faydalı hâle gelebilmesi için kurum personelinin daha istekli ve dikkatli olması gerekmektedir. Personelin, sayımın güvenlik ile istihbarat açısından önemini kavramış olması ve bu düşünce ile hareket etmesi oldukça önemlidir.

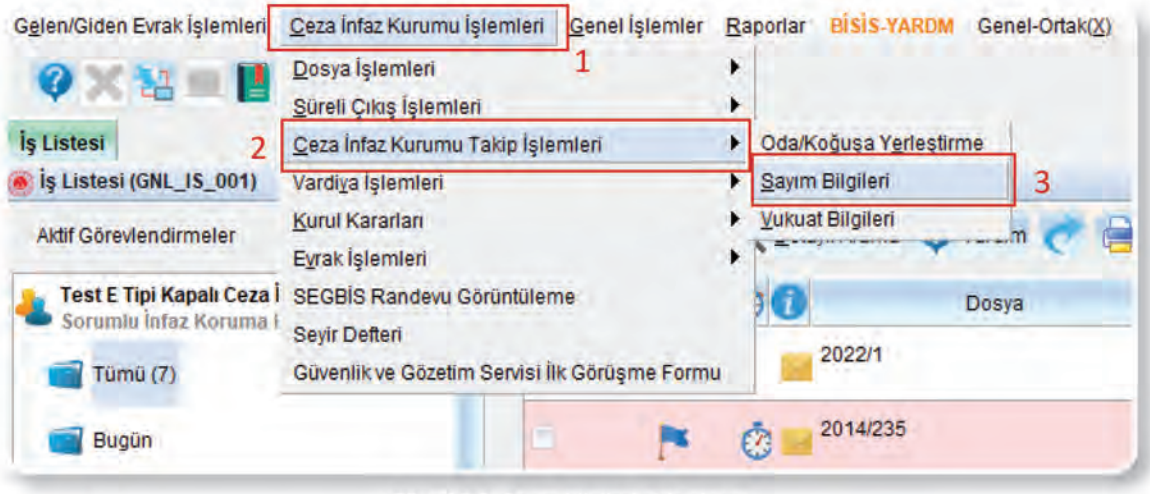
A) Mesleki Program Sayım Bilgileri Ekranları

Tutuklu ve hükümlülerin sayımlarının alınmasına ilişkin işlemler, sayım bilgileri ekranlarında yer almaktadır.

Sayım Bilgileri: Sabah ve akşam olmak üzere vardiya değişimlerinde, kurumda bulunan tutuklu hükümlülerin teslim alınabilmesi için yapılan sayım işlemleri, sayım bilgileri ekranından yapılır. Sayım bilgileri ekranına ulaşmak için sırasıyla aşağıdaki adımlar takip edilir.

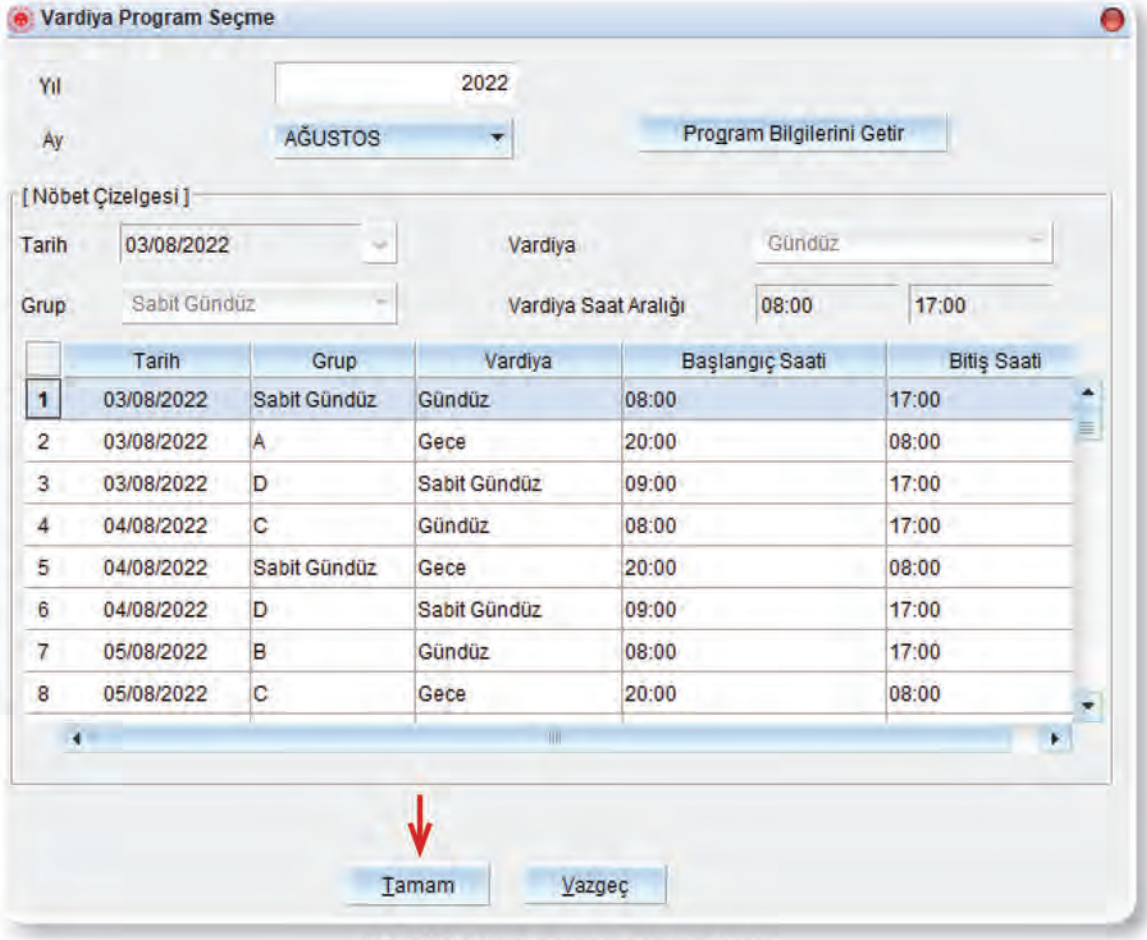
- Ceza infaz kurumu işlemleri menüsüne tıklanır.
- Açılan menüden ceza infaz kurumu takip işlemleri seçeneğine tıklanır.

- Açılan alt menüden sayım bilgileri seçeneğine tıklanır (Görsel 2.2).

Görsel 2.2: Sayım bilgileri giriş ekranı

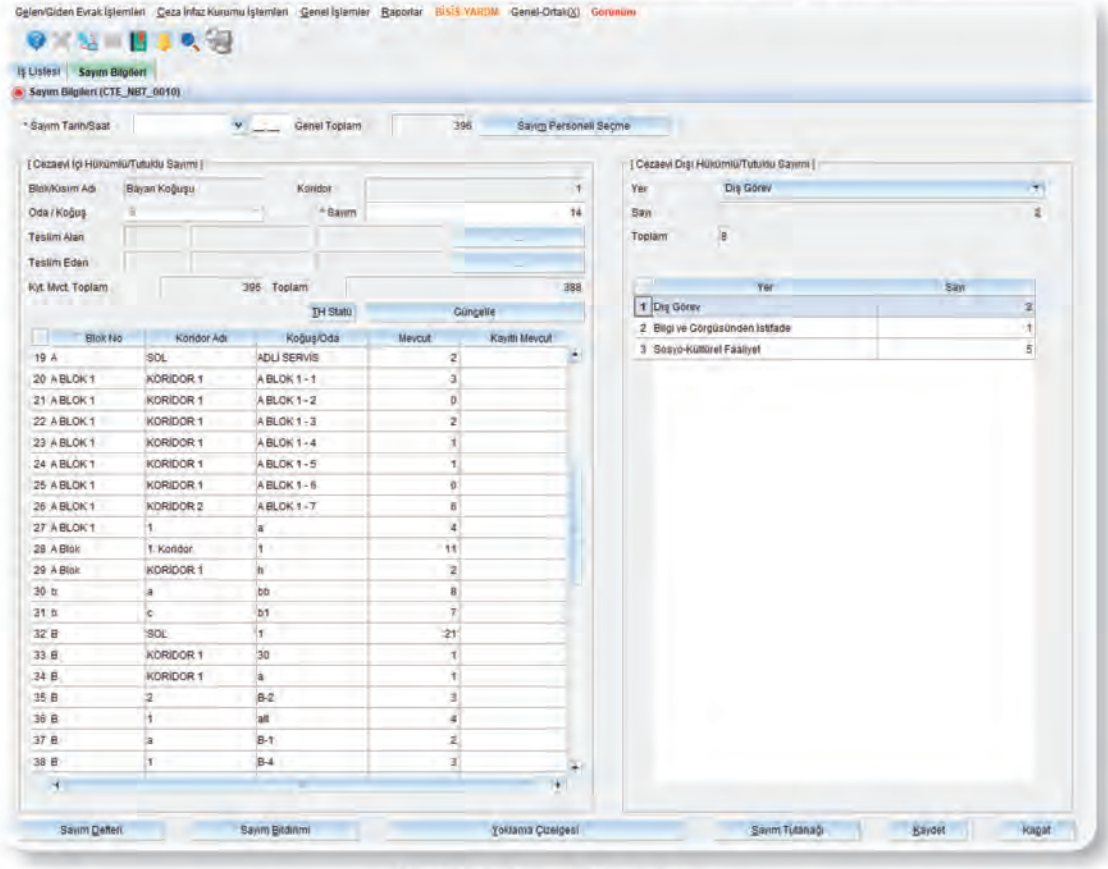
- Yapılan giriş işlemi sonucunda ekrana aşağıdaki vardiya programı seçme penceresi gelir (Görsel 2.3).

	Tarih	Grup	Vardiya	Başlangıç Saati	Bitiş Saati
1	03/08/2022	Sabit Gündüz	Gündüz	08:00	17:00
2	03/08/2022	A	Gece	20:00	08:00
3	03/08/2022	D	Sabit Gündüz	09:00	17:00
4	04/08/2022	C	Gündüz	08:00	17:00
5	04/08/2022	Sabit Gündüz	Gece	20:00	08:00
6	04/08/2022	D	Sabit Gündüz	09:00	17:00
7	05/08/2022	B	Gündüz	08:00	17:00
8	05/08/2022	C	Gece	20:00	08:00

Görsel 2.3: Vardiya program seçme ekranı

- Vardiya programı seçme ekranında listelenen nöbet çizelgesinden sayımı alan vardiya yani göreve gelen teslim alan vardiya seçilmelidir. Seçim yapıldıktan sonra tamam butonu tıklanır ve ekrana aşağıdaki sayım bilgileri ana penceresi gelir (Görsel 2.4).

Görsel 2.4: Sayım bilgileri ekranı

Sayım Bilgileri Ana Ekranı: Bu ekranda aşağıdaki alanlar yer almaktadır.

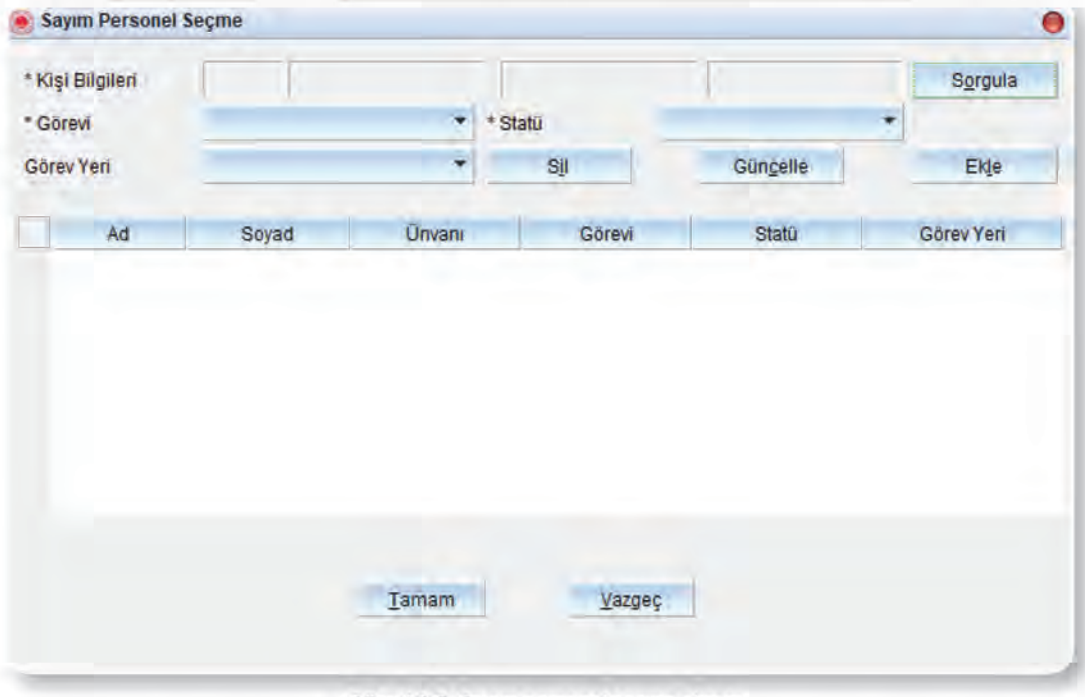
- Sayım tarih ve saati
- Genel toplam
- Sayım personeli seçme
- Cezaevi içi hükümlü ve tutuklu sayımı
- Cezaevi dışı hükümlü ve tutuklu sayımı
- Sayım defteri
- Sayım bildirimi
- Yoklama çizelgesi
- Sayım tutanağı

Sayım Tarih ve Saati: Teslim alınan saat ve tarih girilir.

Genel Toplam: Cezaevinde var olan tüm mevcudu gösterir.

Cezaevi İçi Hükümlü ve Tutuklu Sayımı: Odaları teslim alan ve teslim eden oda nöbetçileri seçilir ve ayrı ayrı tüm ceza infaz kurumunda bulunan odalar için teslim alan ve teslim eden bilgileri seçilip güncelle butonuyla güncelleme işlemi yapılır.

Sayım Personeli Seçme: Sayım personeli seçme butonu tıklanır, sayım personeli seçme ekranı açılır (Görsel 2.5).

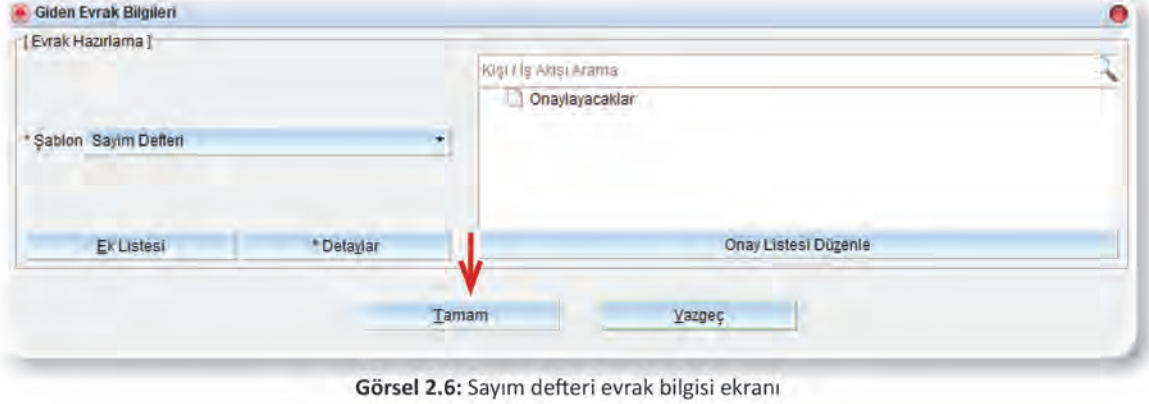

Görsel 2.5: Sayım personel seçme ekranı

Bu ekranda sayıma katılan personelden, teslim alan ve teslim eden vardiya infaz ve koruma başmemurları ile gündüzden sorumlu infaz ve koruma başmemuru ve kurum ikinci müdürüyle ilgili sorgulamalar yapılarak listeye yukarıdaki sıra ile eklenir.

Cezaevi Dışı Hükümlü ve Tutuklu Sayımı: Bu alanda Cezaevi mevcudunda olup da ancak çeşitli nedenlerle (hastane, mahkeme, izin vb.) o anda kurum dışında bulunan, tutuklu ve hükümlü mevcudunun sayısı gösterilir.

Sayım Defteri, Sayım Bildirimi, Yoklama Çizelgesi, Sayım Tutanağı Butonları: Bu butonlar sırasıyla tıklanarak evrakların detay bilgileri doldurulur. Sayım defteri evrak bilgileri Görsel 2.6'da verilmiştir.

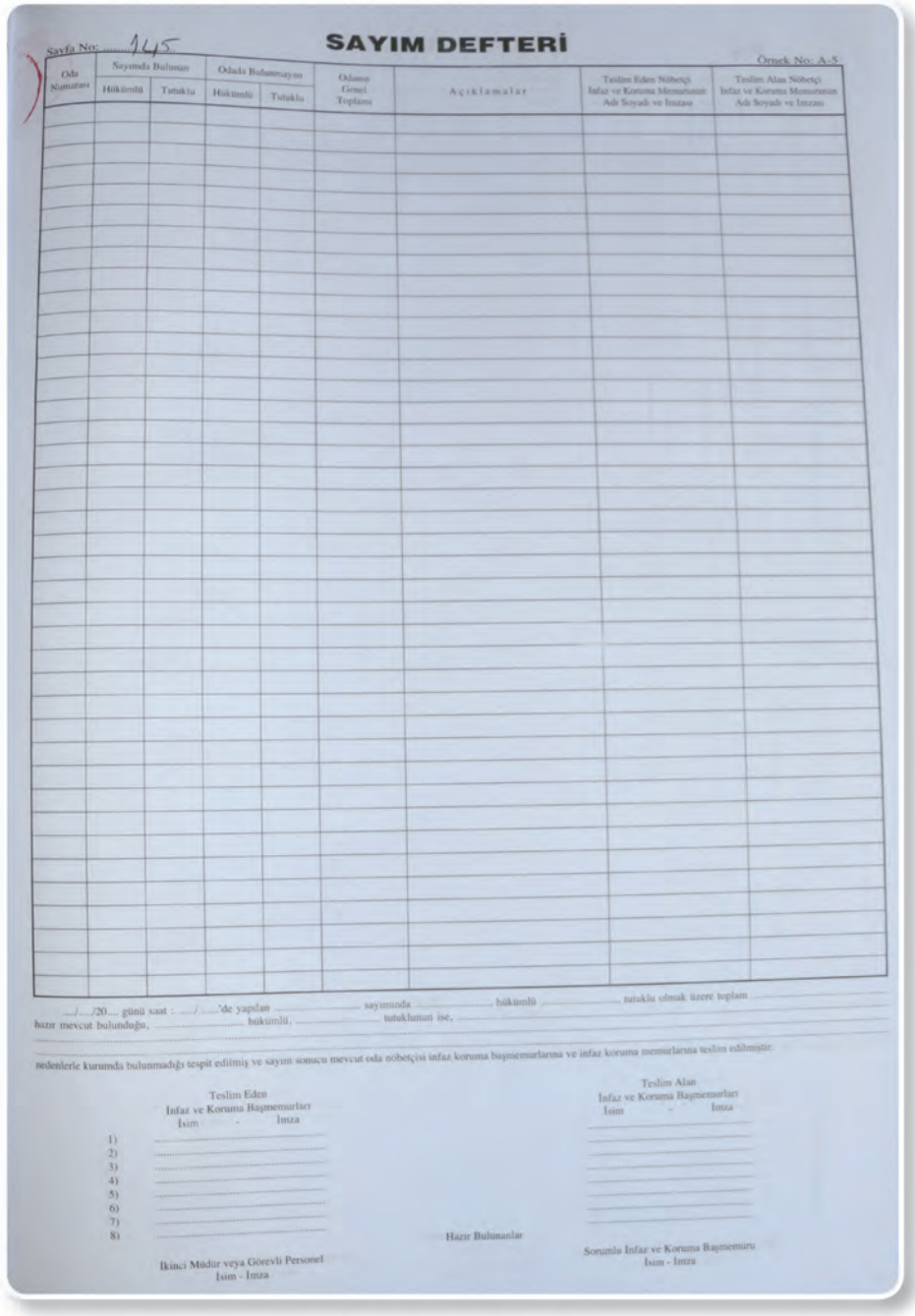

Görsel 2.6: Sayım defteri evrak bilgisi ekranı

Sayım defteri evrakı düzenlenirken aşağıdaki işlemler sırasıyla yapılır.

1. Detaylar butonuna tıklanarak tarih, saat ve düşülmesi gereken notlar yazılır.
2. Onaylayacaklar listesine kurum ikinci müdürü ve sorumlu infaz ve koruma başmemuru eklenir.
3. Tamam butonuna basılarak çıkılır.

Sayım defterinde, evrakı onaylayanlar listesinde sadece kurum müdürünü seçtiğimiz için hazır bulunanlar otomatik sistem tarafından getirilir (Görsel 2.7).

Sayfa No: 145

SAYIM DEFTERİ

Örnek No: A-5

Oda Numarası	Sayımda Bulunan		Odada Bulunmayan		Odanın Genel Toplamı	Açıklamalar	Teslim Eden Nöbetçi İnfaz ve Koruma Memurunun Adı Soyadı ve İmzası	Teslim Alan Nöbetçi İnfaz ve Koruma Memurunun Adı Soyadı ve İmzası
	Hükümlü	Tutuklu	Hükümlü	Tutuklu				

.../.../20... günü saat : .../.../...'de yapılan ... sayımında ... hükümlü ... tutuklu olmak üzere toplam ... hazır mevcut bulunduğu, ... hükümlü, ... tutukluının ise, ...

... nedenlerle kurumda bulunmadığı tespit edilmiş ve sayım sonucu mevcut oda nöbetçisi infaz koruma başmemurlarına ve infaz koruma memurlarına teslim edilmiştir.

Teslim Eden
İnfaz ve Koruma Başmemurları
İsim - İmza

1) ...
2) ...
3) ...
4) ...
5) ...
6) ...
7) ...
8) ...

İkinci Müdür veya Görevli Personel
İsim - İmza

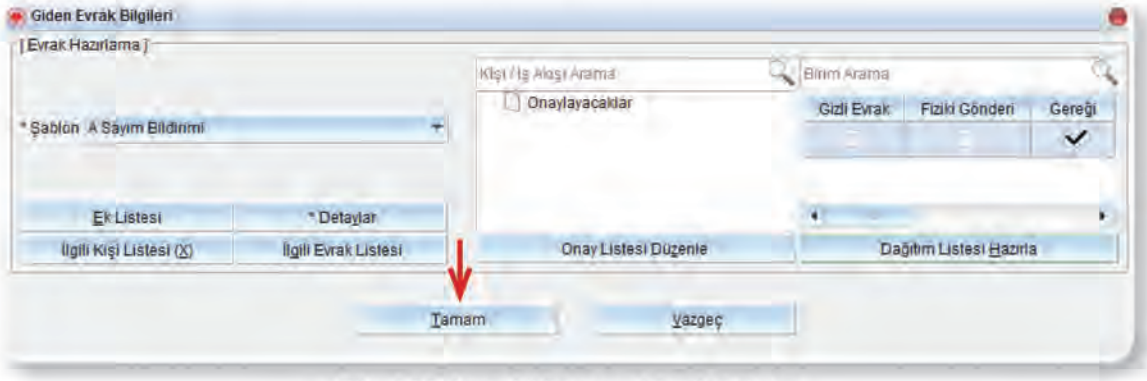
Hazır Bulunanlar

Teslim Alan
İnfaz ve Koruma Başmemurları
İsim - İmza

Sorumlu İnfaz ve Koruma Başmemuru
İsim - İmza

Görsel 2.7: Sayım defteri

Sayım bildirimi evrak bilgileri Görsel 2.8'de verilmiştir.

Görsel 2.8: Sayım bildirimi evrak bilgileri ekranı

Sayım bildirimi evrakı düzenlenirken aşağıdaki işlemler sırasıyla yapılır (Görsel 2.9).

1. Detaylar butonuna tıklanarak tarih, saat ve düşülmesi gereken notlar yazılır.
2. Onaylayacaklar listesine kurum müdürü eklenir.
3. Dağıtım listesine cezaevinin bağlı bulunduğu Cumhuriyet başsavcılığı eklenir.
4. Tamam butonuna basılarak çıkılır.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Düzce T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü

SAYI : 2021/47069 **7.11.2021**

KONU: Sabah Sayımı

DÜZCE CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

Ceza infaz kurumumuzda 07/11/2021 tarihinde yapılan sabah sayımını gösterir çizelge aşağıya çıkartılmıştır.

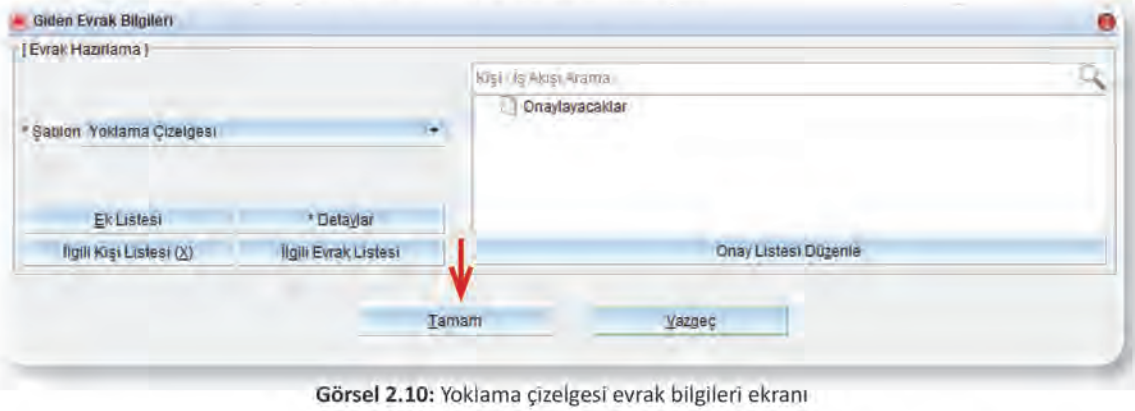
Bilgilerinize arz olunur.

Kurum 2. Müdürü

	SOL TERÖR	SAĞ TERÖR	İTİRAFÇI SOL TERÖR	İTİRAFÇI SAĞ TERÖR	ADLİ	ÇIKAR AMAÇLI SUÇ ÖRGÜTÜ	TARAFSIZ TERÖR	DİĞER	TOPLAM
A BLOK	6	54	0	0	416	7	0	0	483
B BLOK	12	129	0	1	183	6	0	0	331
GEÇİCİ KOĞUŞ	0	2	0	0	0	0	0	0	2
CEZAEVİ MEVCUDU	18	185	0	1	599	13	0	0	816
SAĞLIK	0	0	0	0	1	0	0	0	1
GENEL TOPLAM	18	185	0	2	600	13	0	0	817

Görsel 2.9: Sayım bildirimi evrakı

Yoklama çizelgesi evrak bilgileri Görsel 2.10'da verilmiştir.

Görsel 2.10: Yoklama çizelgesi evrak bilgileri ekranı

Yoklama çizelgesi evrakı düzenlenirken aşağıdaki işlemler sırasıyla yapılır (Görsel 2.11).

1. Detaylar butonuna tıklanarak tarih, saat ve düşülmesi gereken notlar yazılır.
2. Onaylayacaklar listesine kurum müdürü eklenir.
3. Dağıtım listesine cezaevinin bağlı bulunduğu Cumhuriyet başsavcılığı eklenir.
4. Tamam butonuna basılarak çıkılır.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Düzce T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü

T Cezaevinin Adı : Düzce T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Yoklama Tarihi : 7.11.2021

Bulunduğu Yer	Kayıtlı Mevcut	Önceki Mevcut	Giden	Gelen	Mevcut	Düşünceler
D BLOK 1. GEÇİCİ KOĞUŞ	12		0	0	12	
D BLOK 2. GEÇİCİ KOĞUŞ	9		0	0	9	
D BLOK 4. GEÇİCİ KOĞUŞ	4		0	0	4	
HAZIR MEVCUT			0	0	1170	
SAĞLIK					3	
SALGIN HASTALIK (COVİD-19) İZNİ					239	
GAYRI MEVCUT		241			242	
GENEL MEVCUT	1412	1412	0	0	1412	

07/11/2021 günü saat 20:00'de yapılan yoklamada hazır mevcudun 1170 kişi olduğu tespit edilmiştir.

Teslim Eden Vardiya İnfaz Koruma Başmemurları
Adı ve Soyadı **Unvanı** **Görev Yeri** **İmzası**

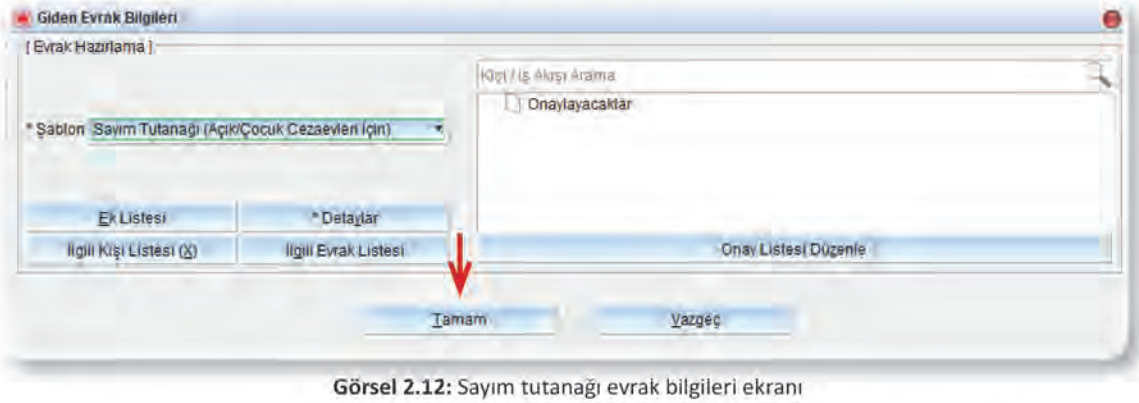
Teslim Alan Vardiya İnfaz Koruma Başmemurları
Adı ve Soyadı **Unvanı** **Görev Yeri** **İmzası**

Devamlı Gündüze Gelen İnfaz Koruma Başmemurları
Adı ve Soyadı **Unvanı** **Görev Yeri** **İmzası**

Görüldü 07/11/2021

Görsel 2.11: Yoklama çizelgesi evrakı

Sayım tutanağı evrak bilgileri Görsel 2.12'de verilmiştir.

Görsel 2.12: Sayım tutanağı evrak bilgileri ekranı

Sayım tutanağı evrakı düzenlenirken aşağıdaki işlemler sırasıyla yapılır (Görsel 2.13).

1. Detaylar butonuna tıklanarak tarih, saat ve düşülmesi gereken notlar yazılır.
2. Onaylayacaklar listesine kurum 2. müdürü ve sorumlu infaz ve koruma başmemuru eklenir.
3. Tamam butonuna basılarak çıkılır.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Düzce T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
T SAYIM TUTANAĞI

Cezaevinin Adı : Düzce T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Sayım Tarihi : 15.11.2021
Sayım Saati : 20.00

KAYITLI MEVCUT	1430
HAZIR MEVCUT	1186
GAYRİ MEVCUT	244
GENEL MEVCUT	1430
GAYRİ MEVCUT AÇIKLAMASI	
Sağlık	2
Salgın Hastalık (Covid-19) İzni	242
GAYRİ MEVCUT TOPLAMI	244

15/11/2021 günü akşam sayımı için D ve A vardiyalar birlikte saat 20:00'de sayıma girildi. Yapılan sayım neticesinde hazır mevcudun 1186 kişi, gayrı mevcudun 244 kişi ve genel mevcudun 1430 kişi olduğu tespit edildiğine dair iş bu sayım tutanağı birlikte imza altına alındı.

Teslim Eden Vardiya 2. Müdürü ve İnfaz Koruma Başmemurları
Adı ve Soyadı **Unvanı** **Görev Yeri** **İmzası**

Teslim Alan Vardiya 2. Müdürü ve İnfaz Koruma Başmemurları
Adı ve Soyadı **Unvanı** **Görev Yeri** **İmzası**

Görüldü 15/11/2021

Görsel 2.13: Sayım tutanağı evrakı

Yukarıdaki belgeler düzenlenirken noktalı alanlar doldurulmalıdır. Sayım işlemi aynı tarih ve saatte mükerrer yapılamaz. Kaydet butonuna basıldığında ekran yanıt vermeyecektir. Yeniden sayım yapılması durumunda, saat bilgisi an itibarıyla yazılmalıdır.

2. Uygulama Faaliyeti

Sayım Alma Uygulaması

Amaç: Kuralına uygun sayım faaliyeti gerçekleştirmek

Öğretim Yöntem Tekniği: Grup çalışması

Süre: 2 ders saati

Görev: Kontrol listesi

Sınıfınızdaki arkadaşlarınızla aşağıda belirtilen örnek senaryolara göre aranızda rol paylaşımı yapınız. İki aşamalı alıştırma yapılacağından, alıştırmanın birinci bölümünde rol alan gönüllü katılımcılar ile ikinci bölümünde rol alan gönüllü katılımcıların farklı kişilerden oluşturulmasına dikkat ediniz. Uygulamada kullanmak için iki adet "sayım defteri" örneği ile uygulama sonrasında doldurmak için aşağıda örneği bulunan "kontrol listesinden" yeteri kadar temin ediniz. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen kontrol listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

Birinci Aşama

Uygulamanın birinci aşamasında odalarda beş kişiden az hükümlünün bulunduğu bir kurumda akşam sayımı yapılacağını belirtiniz.

1. Katılımcılara hükümlü tutukluların sayımlarının nasıl yapılacağına dair bir rol alıştırması yapacaklarını söyleyiniz. Bu alıştırma için aralarından altı gönüllüye ihtiyaç olacağını bu nedenle kimlerin gönüllü olduğunu sorunuz.
2. Sınıftaki arkadaşlarınız arasından gönüllü olanlardan ceza infaz kurumlarında olduğu gibi bir sayım ekibi oluşturunuz. Sayım ekibi; nöbeti teslim eden nöbetçi müdür, teslim alan nöbetçi müdür, teslim eden İKBM, teslim alan İKBM, teslim eden İKM ve teslim alan İKM'den oluşturulur.
3. Hükümlü rolünü oynamaları için dört katılımcı belirleyiniz. Belirlenen katılımcılara hasta, göz teması kurmayan, personele karşı çıkan, sayım saatinde uyuyan hükümlü rollerini küçük kağıtlara yazarak kapalı zarfla teslim ediniz. Sayımı yapacak olan ekibe hükümlü rolleriyle ilgili bilgi vermeyiniz.
4. Belirlenen gönüllülere önceden hazırlanmış rolleri belirten yaka kartlarını kurayla dağıtınız ve yakalarına yapıştırınız. Roller iki nöbetçi müdür, iki infaz koruma başmemuru, iki infaz ve koruma memurundan oluşacaktır. Katılımcılara rollerine hazırlanmaları için beş dakika süre veriniz.
5. Rol alıştırmasında görev alan katılımcılar rollerine hazırlanırken sınıfın uygun yerinde temsilî bir oda oluşturunuz.

6. Belirlenen dört hükümlüyü temsilî odaya alınız.
7. Uygulama odası hazırlanmış ise katılımcıların rolleri belirlendikten sonra katılımcıları uygulama için hazırlanan odanın bulunduğu bölüme alınız.
8. Rollerine hazırlanan gönüllülerden alıştırmayı uygulamalarını isteyiniz.
9. Alıştırmada rol almayan katılımcılara uygulamayı dikkatle takip etmelerini söyleyiniz. Uygulama sonunda kontrol listesini doldurmalarını isteyiniz.

İkinci Aşama

Uygulamanın ikinci aşamasında odalarda beş kişiden fazla hükümlünün bulunduğu bir kurumda sabah sayımı yapılacağını belirtiniz.

1. Sınıftan altı gönüllü belirleyiniz. Belirlenen gönüllülere önceden hazırlanmış rolleri belirten yaka kartlarını kurayla dağıtınız. Roller; iki nöbetçi müdür, iki infaz ve koruma başmemuru, iki infaz ve koruma memurundan oluşacaktır.
2. Hükümlü rolünü oynamaları için 6 katılımcı belirleyiniz. Ayrıca hükümlü rolü oynayan katılımcılardan idareye vermek için temsilî mektup veya dilekçe hazırlamalarını isteyiniz.
3. Katılımcılara rollerine hazırlanmaları için 5 dakika süre veriniz.
4. Rol alıştırmasında görev alan katılımcılar rollerine hazırlanırken sınıfın uygun yerinde temsilî bir oda oluşturunuz.
5. Uygulama odası hazırlanmış ise katılımcıların rolleri belirlendikten sonra katılımcıları uygulama için hazırlanan odanın bulunduğu bölüme alınız.
6. Rollerine hazırlanan gönüllülerden alıştırmayı uygulamalarını isteyiniz.
7. Alıştırmada rol almayan katılımcılara uygulamayı dikkatle takip etmelerini söyleyiniz. Uygulama sonunda kontrol listesini doldurmalarını isteyiniz.

Sayım alma uygulama faaliyetini tamamladıktan sonra katılımcılara teşekkür ediniz. Sınıfınızda bulunan arkadaşlarınızla her iki uygulama faaliyetinde rol alan arkadaşlarınızın nerede doğru, nerede yanlış yaptıklarını birlikte değerlendiriniz.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen kontrol listesi kullanılarak değerlendirilecektir.

	SAYIM UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ	EVET	HAYIR
1	Sayım ekipleri oluşturup sayım öncesi ekiplerle önemli hususlarla ilgili bilgilendirme toplantısı yaptım.		
2	Sayım ekibinde yer alan personel arasında görev ve iş bölümü belirledikten sonra sayımları saygılı bir şekilde yaptım.		
3	Sayımları dikkatli ama seri bir şekilde yaptım.		
4	Sayım sırasında herhangi bir firar, saldırı ve rehin alma gibi olağanüstü durumlara karşı önlem aldım.		
5	Sayım için girilen odanın sayımı tamamlandıktan sonra başka odanın sayımına geçtim.		
6	Sayım için girilen odada personelin bir kısmı sayım yaparken odayı arayarak kontrol ettim.		
7	Sayım için girilen odada bulunan hükümlü ve tutukluların hâl ve hareketlerindeki değişikliklere dikkat ettim.		
8	Sayımda elde edilen istihbarat bilgileri ile ilgili gerekli önlemleri alarak gerekli müdahalelerde bulundum.		
9	Sayımlarda personel ile tutuklu ve hükümlüler arasında çıkabilecek tartışmalardan uzak durdum.		
10	Sayımı alınan oda ve kısımların kapılarını kapattım.		

"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

Hazırlık Çalışmaları

1. Sayım sırasında koğuşlarda görülebilecek olağan dışı durumlar neler olabilir?
2. Sayımların sayım defterine kaydedilmesinin sağladığı kolaylıklar nelerdir?

2.2. SAYIM SONRASI İŞLEMLERİ

Sayıma girmeden önce sayım ekipleri toplanır. Nöbeti teslim eden vardiya müdürü, nöbeti devralacak personele bir bilgilendirme ile nöbeti ile ilgili önemli bilgileri paylaşır. Bunun sonucunda göreve gelen vardiya, sayımda alınması gereken tedbir ve önlemleri alır. Ayrıca yaşanması muhtemel olaylara karşı da önceden önlem almış olduğundan daha dikkatli davranmış olur.

Cezaevinde sayımların alınması hem temel güvenlik önlemleri açısından hem de disiplin kuralları açısından çok önemlidir. Sayım ekipleri; sayım ekibi ikinci müdür başkanlığında, bulunmaması hâlinde bu konuda görevlendirilen nöbeti teslim alacak infaz ve koruma başmemuru başkanlığında, blokta görevli diğer infaz ve koruma başmemurları, koğuş nöbetçi infaz ve koruma memuru ile blokta görevli diğer infaz ve koruma memurlarından oluşur.

Sayım ekibinde görev alan personel arasında görev bölümü yapılarak sayımın alınmasına başlanmalıdır. Herhangi bir firar, saldırı, rehin alma gibi olağanüstü durumlara karşı önceden önlem alınarak sayımlar alınmalıdır. Sayım için girilen odada bulunan tutuklu ve hükümlüler bizzat görülerek onların sağlıklı ve yaşıyor olduklarından mutlaka emin olunmalıdır. Sayımlar aceleci, telaşlı bir şekilde değil ancak seri bir şekilde ara verilmeden yapılır. Bir odanın sayımı bitmeden diğer odanın sayımına başlanmamalıdır.

Sayımlarda personelin bir kısmı hükümlü tutukluları sayarken diğer kısmı ise odada bulunan demirbaş eşya, havalandırma bahçe kapısı, oda pencere demirleri gibi yerlerin kontrolünü yapmalıdır. Ayıca sayımı alan personel, sayım için girilen odada bulunan hükümlü ve tutukluların hâl ve hareketlerindeki değişiklikleri kontrol etmeli, olumsuz bir durum tespit etmişse bu durumla ilgili mutlaka tutanak tutmalıdır.

Sayıma katılan personel, sayım sırasında elde ettiği istihbarat bilgilerini derhâl değerlendirerek kurum idaresine mutlaka bildirmelidir. Elde edilen istihbarat bilgileri ile ilgili önlemler, nöbet görevinde bulunan güvenlik ve gözetim servisi personeli ve kurum idaresince derhâl alınmalıdır. Sayım bitiminde yoklama defteri ile alınan sayım sonucu karşılaştırılmalı, kurum kayıtlarına uygunluğu tespit edilmeli, sayım sonucu kayıtlara uygun ise sayım defteri sayıma katılan görevlilerce imzalanarak nöbet teslimi yapılmalıdır.

2.2.1. Sayım Sırasında ve Sonrasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Sayıma girmeden önce sayım ekipleri toplanır, nöbeti teslim eden vardiya müdürü bir brifing ile nöbetinde görülen önemli bilgileri nöbeti teslim alan vardiya ile paylaşır.

- Sayım ekibinde yer alan personel arasında görev bölümü yapılarak sayıma girilir.
- Sayım, teslim alan ve teslim eden personel tarafından bizzat yerinde yapılır.
- Sayımlar sırasında insan onuru ve haysiyetine saygı ile utanma duygusunun ihlal edilmemesi esastır. Bu kapsamda gerekli her türlü tedbir alınır.
- Sayım ekibi, tutuklu ve hükümlüleri bizzat görerek hükümlü ve tutukluların sağlıklı ve yaşıyor olduklarından emin olmalıdır.

- Sayım esnasında dikkat ve gözlem en önemli güvenlik unsurudur. Bu nedenle aynı anda tüm koğuş ve havalandırma bahçesi gözden geçirilerek iyice kontrol edilmelidir.
- Sayımlarda herhangi bir firar, saldırı, rehin alma gibi olağanüstü durumlara karşı önlem alınmalıdır.
- Sayım için girilen odanın sayımı tamamlanmadan başka bir odaya geçilmemelidir. Koğuşun sayımı bitmeden başka bir koğuşun kapısı açılmamalıdır.
- Sayım için girilen odada personelin bir kısmı sayım yaparken diğer bir kısmı da oda demirbaş eşyalarını, havalandırma bahçe kapısını, pencere demirlerini vb. yerleri kontrol etmelidir.
- Sayım için girilen odada bulunan hükümlü ve tutukluların hâl ve hareketlerindeki değişikliklere dikkat edilmelidir.
- Sayımlarda elde edilen istihbarat bilgileri değerlendirilmeli ve zaman geçirilmeden müdahale edilmelidir.
- Sayımlarda personel ile tutuklu ve hükümlüler arasında tahriklere ve sürtüşmelere meydan verilmemelidir. Personel sayım esnasında, mahkûmlarla iletişimde lakayt davranış ve söylemlerde bulunmamalı, ciddiyetle hareket etmelidir.
- Sayım bitiminde tüm blok, oda, malta, özellikle mutfak ve çıkış kapıları, diğer kısımların şebeke kapılarının kapatılmasına dikkat edilmelidir.
- Sayım sırasında kurumda (acil durumlar hariç) hükümlü ve tutuklu sirkülasyonuna müsaade edilmemelidir.
- Sayımı yapılan odanın kapısında oda nöbetçisiyle birlikte hazır kuvvette robokop kıyafetli personel hazır hâlde bulunmalıdır.
- Sayımı alınan oda ve kısımların kapılarının kapatılmasına dikkat edilmelidir.
- Sayım bitiminde yoklama defteri ile alınan sayım sonucu karşılaştırılarak sayımın kayıtlara uygunluğunun kontrolü yapılmalı, sayım kayıtlara uygun ise sayım defteri imzalanarak nöbet teslimi yapılmalıdır.

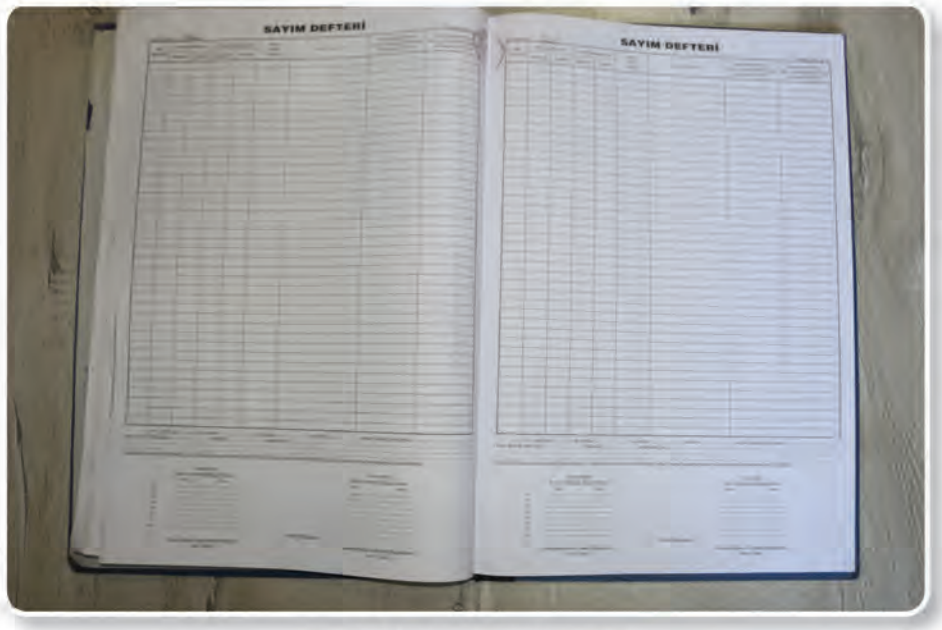
Sıra Sizde

Aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

1. **Kurumda firar veya firar teşebbüsünün olup olmadığını anlamak için ne yapılmalıdır?**
2. **Sayımların düzenli olarak alınması, firar veya firar teşebbüslerinin önlenmesini sağlar mı?**
3. **Sayımlarda, odada bulunan demirbaş eşya, havalandırma bahçe kapısı, oda- pencere demirleri gibi yerlerde değişiklik olduğu sayım ekiplerince tespit edilmiş ise sayım sonrası neler yapılmalıdır?**
4. **Sayımlarda, odada bulunan hükümlü ve tutukluların hâl ve hareketlerinde değişiklikler olduğu sayımı alan personelce tespit edilmiş ise bu durumla ilgili sayım sonrası neler yapılmalıdır?**
5. **Sayıma katılan personel tarafından, sayım sırasında istihbarat bilgileri elde edilmiş ise sayım sonrası neler yapılmalıdır?**

2.2.2. Sayım Defteri

Sayım defteri; ceza infaz kurumlarında kalan hükümlü ve tutukluların mevcudunu belirlemek üzere her gün ve her vardiya tarafından yapılan sabah, akşam ve gece sayımlarının kaydedildiği, birbirini takip eden tek sayfalardan oluşan, güvenlik ve gözetim servisince tutulan defterdir (Görsel 2.14).

Görsel 2.14: Sayım defteri örneği

Son yıllarda ceza infaz kurumlarında sayımlar UYAP üzerinden alınmaktadır. Ancak kurumlar, kontrol amaçlı hem UYAP üzerinden hem de fiziki sayım defteri kullanarak da sayım alabilmektedir.

Açık ve kapalı ceza infaz kurumlarında sayımı UYAP'tan alabilmek için "sayım bilgileri ekranı" açılır. Bu ekranda gerekli bilgiler doldurulduktan sonra ekrandaki sayım defteri kısmına girilir ve teslim alan ve teslim eden kişiler seçilir. Sayım bilgileri kısmından gerekli kişiler seçilerek dağıtım yapılır. Daha sonra sayım tutanağı kısmına girilerek evrak onaya gönderilir. Kaydetme kısmıyla UYAP üzerinden sayım alınmış olunur.

- Sayım defterinde her gün sabah, akşam ve gece sayımları için ayrılan sayfalara, her odaya ait sayım sonuçları sırasıyla yazılır.
- Defterde; oda numarası, sayımda bulunan hükümlü ve tutuklu, odada bulunmayan hükümlü ve tutuklu, odanın genel toplamı, açıklamalar ile teslim eden ve teslim alan infaz koruma memurunun adı, soyadı ve imzasının kaydedildiği bölümler bulunur.
- Her sayıma ait sonuçlar, defterin ilgili bölümüne kaydedildikten sonra sayıma katılan görevliler ve hazır bulunanlar tarafından isim yazılarak imzalanır.
- Mesleki programın uygulandığı kurumlarda bu işlemler mesleki program üzerinden yürütülebilir.
- Sayım defterinde isim ve imzaları bulunan güvenlik ve gözetim personelinin nöbet cetvelinde belirtilen görevliler olması gerekir (Görsel 2.15).

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Düzce T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü

Sayfa No : 5999 Örnek No: A-5

Oda Numarası	Sayımda Bulunan		Odada Bulunmayan		Odanın Genel Toplamı	Açıklamalar	Teslim Eden Nöbetçi İnfaz ve Koruma Memurunun Adı Soyadı ve İmzası	Teslim Alan Nöbetçi İnfaz ve Koruma Memurunun Adı Soyadı ve İmzası
	Hükümlü	Tutuklu	Hükümlü	Tutuklu				
A BLOK - 1 - A 1	13	8	0	0	21			
A BLOK - 1 - A 10	18	4	0	0	22			
A BLOK - 1 - A 11	13	8	0	0	21			
A BLOK - 1 - A 12	18	1	0	0	19			
A BLOK - 1 - A 13	19	2	0	0	21			
A BLOK - 1 - A 14	14	5	0	0	20			
A BLOK - 1 - A 15	10	9	0	0	19			
A BLOK - 1 - A 16	14	4	0	0	18			
A BLOK - 1 - A 17	18	5	0	0	23			
A BLOK - 1 - A 2	5	13	0	0	18			
A BLOK - 1 - A 21	7	3	0	0	10			
A BLOK - 1 - A 22	0	1	0	0	1			
A BLOK - 1 - A 23	0	14	0	0	14			
A BLOK - 1 - A 25	1	10	0	0	11			

06.11.2021 günü saat 20:00'de yapılan gece sayımında 151 hükümlü 87 tutuklu olmak üzere toplam 237 hazır mevcut bulunduğu, 1 hükümlü, 0 tutuklunun ise sağlık, salgın hastalık (Covid-19) izni nedenleriyle kurumda bulunmadığı tespit edilmiş ve sayım sonucu mevcut oda nöbetçisi infaz koruma başmemurlarına ve infaz koruma memurlarına teslim edilmiştir.

Teslim Eden İnfaz Koruma Başmemurları
Adı ve Soyadı İmzası

Teslim Alan İnfaz Koruma Başmemurları
Adı ve Soyadı İmzası

Hazır Bulunanlar

Görsel 2.15: Sayım defterine kayıt örneği

Sıra Sizde

Sayımların fiziki veya elektronik ortamda sayım defterine kayıt edilmesinin kuruma ve sayımı alan personele katkıları nelerdir?

2. Ölçme ve Değerlendirme

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. (.....) Sayımlar, kurumun kalabalık olması da göz önünde bulundurularak havalandırma bahçesi veya koridorda yapılır.
2. (.....) Sayımlara girildiğinde görevli infaz ve koruma memurları tarafından ayrıntılı gözlem yapılarak firar girişimi sebebiyle koğuşta fiziksel bir değişiklik olup olmadığı da takip edilmelidir.
3. (.....) Mevcudu beş kişiden fazla bulunan koğuş veya odalarda sayım, ayakta ve bulundukları yerde alınır.
4. (.....) Doktor raporu ile yatak istirahatı olanların sayımı, yataklarında yüzleri görülerek alınır.
5. (.....) Sayım saatleri dışında, idare tarafından her istenilen zamanda sayım yapılamaz. Sayımın yapılıp yapılmamasına Cumhuriyet savcısı karar verir.
6. (.....) Mesleki programın uygulandığı kurumlarda, sayım işlemleri mesleki program üzerinden, Bakanlıkça belirlenen esaslar dâhilinde yürütülür.
7. (.....) Sayımlar sırasında insan onuru ve haysiyetine saygı ile utanma duygusunun ihlal edilmemesi esastır. Bu kapsamda gerekli her türlü tedbir alınır.
8. (.....) Sayımlar, aceleci ve telaşlı bir şekilde olabildiğince seri bir şekilde yapılmalıdır.
9. (.....) Sayım için girilen odanın sayımı tamamlanmadan başka bir odaya geçilmelidir.
10. (.....) Sayımlarda herhangi bir firar, saldırı, rehin alma gibi olağanüstü durumlara karşı önlem alınmalıdır.
11. (.....) Sayım ekibi, tutuklu ve hükümlüleri bizzat görerek tutuklu ve hükümlülerin sağlıklı ve yaşıyor olduklarından emin olmalıdır.
12. (.....) Sayıma girmeden önce nöbeti teslim eden vardiya müdürü telefonla nöbetinde görülen önemli bilgileri nöbeti teslim alan vardiya ile paylaşır.

B) Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

1. Ceza infaz kurumunda barındırılan tutuklu ve hükümlüleri güvenlik ve gözetim servisi görevlileri tek tek sayarak ..... alma işlemini tamamlar.
2. Ceza infaz kurumlarında ..... sayımın yapılacağı tarih ve saat belirlenir.

2. Ölçme ve Değerlendirme

3. Sayımlar, sadece kurum güvenliği açısından değil aynı zamanda ..... açısından da önemlidir.
4. Olağanüstü durumlarda kurum en üst amirinin talebi, ... oluru ile dış güvenlik görevlileri sayımlara katılabilir.
5. Özellikle firar ihbarlarında, sayım alınırken sayımla birlikte mutlaka ..... yapılmalıdır.
6. Açık ve kapalı ceza infaz kurumlarında sayımı UYAP'tan alabilmek için ..... ekranı açılır.
7. Sayım defterinde ..... sabah, akşam ve gece sayımları için ayrılan sayfalara her odaya ait sayım sonuçları sırasıyla yazılır.
8. Sayım defterinde isim ve imzaları bulunan güvenlik ve gözetim personelinin ..... belirtilen görevliler olması gerekir.

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak işaretleyiniz.

1. **Aşağıdakilerden hangisinde hükümlü ve tutukluların sayımını yapan personel doğru olarak verilmiştir?**

   A) Güvenlik ve gözetim servisi görevlileri
   B) Kontrol merkezi görevlileri
   C) Sadece infaz ve koruma memurları
   D) Sadece infaz ve koruma başmemurları
   E) Dış korumadaki güvenlik görevlileri

2. **Aşağıdakilerden hangisi sayım ile ilgili yanlış bir bilgidir?**

   A) Sayımlar, sadece kurum güvenliği açısından değil aynı zamanda disiplin açısından da önemlidir.
   B) Sayım, kurum kayıtlarıyla hazır mevcudun karşılaştırılması için her vardiya değişiminde yapılan bir işlemdir.
   C) Sayımlar, ceza infaz kurumlarında rutin ve zorunlu olarak uygulanması gereken ciddi güvenlik uygulamalarındandır.
   D) Ceza infaz kurumu güvenliği için, sayım sistemi ve prosedürleri personel ve mahkûm güvenliği için oldukça önem arz etmektedir.
   E) Kurumlarda firar, firar girişiminde sayım alındıktan sonra bina aramasının yapılması gerekmez.

2. Ölçme ve Değerlendirme

3. Aşağıdakilerden hangisinde dörtlü vardiya hizmetinin uygulandığı kurumlarda sayımın alınması doğru olarak ifade edilmiştir?

A) Yalnız sabah, bir kez

B) Sabah ve akşam, iki kez

C) Sabah ve öğle, iki kez

D) Sabah, akşam ve gece olmak üzere üç kez

E) Her vardiya değişiminde

4. Gece sayımları, nöbetçi ikinci müdürün bulunmaması hâlinde aşağıdakilerden hangisinin başkanlığında yapılır?

A) Görevlendirilen infaz ve koruma başmemuru

B) Kurum müdürü

C) Vardiya infaz ve koruma başmemuru

D) Cumhuriyet savcısı

E) Kıdemli olan infaz ve koruma memuru

5. Aşağıdakilerden hangisi, ceza infaz kurumu personelinin sayım işlemleriyle ilgili görev ve sorumluluklarından değildir?

A) Tutuklu ve hükümlülerin sayımı görevli güvenlik ve gözetim servisince tek tek sayılarak yapılır.

B) Rapor edilmesi gereken bir konu veya husus varsa ilgili birimlere derhâl bildirimde bulunur.

C) İnfaz kurumlarında İdare tarafından zaman sınırı olmadan uygun görülen durumlarda sayım yapılabilir.

D) Sayımlara mutlaka ceza infaz kurumundan sorumlu Cumhuriyet savcısı başkanlığında girilir.

E) İnfaz kurumlarında sayım ekibinde yer alan personel arasında görev bölümü yapılarak sayıma girilir.

6. Mesleki programda (UYAP) gündüz sayımı ile akşam sayımı arasındaki uygulamadaki fark aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sayım defteri

B) Sayım tutanağı

C) Yoklama çizelgesi

D) Sayım bildirimi

E) Olay tutanağı

2. Ölçme ve Değerlendirme

7. Aşağıdakilerin hangisinde, mevcudu beş kişiden az olan koğuş veya odalarda kalanların sayımlarının alınması doğru açıklanmıştır?

A) Ayakta ve sıralı

B) Ayakta ve bulundukları yerde

C) Yataklarında oturarak

D) Bahçede sıralı

E) Koridorda sıralı

8. Olağanüstü durumlarda yapılan sayımlarda dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlış bir bilgidir?

A) Ceza infaz kurumunda firar olup olmadığının saptanması sağlıklı sayımın yapılması ile ancak tespit edilebilir.

B) Biçimsellikten ziyade o koğuş veya bölümde bulunması gereken tutuklu ve hükümlülerin şahıs ve sayı olarak tespiti ve güvenliği önemlidir.

C) Hükümlü ve tutukluların infaz dosyalarından eşkâl fotoğraflarıyla karşılaştırmalı bir şekilde sayım yapılmalıdır.

D) Özellikle firar ihbarlarında, sayım çok dikkatli alınmalı ancak bina araması ile uğraşılmamalıdır.

E) Olağanüstü durumlarda kurum en üst amirinin talebi, Cumhuriyet başsavcısının oluru ile dış güvenlik görevlileri sayımlara katılabilir.

9. Aşağıdakilerden hangisinde, sayımda dikkat edilmesi gereken hususlardan biri yanlış ifade edilmiştir?

A) Sayımlar, aceleci ve telaşlı bir şekilde değil ama seri bir şekilde yapılmalıdır.

B) Sayımı ekibi, tutuklu ve hükümlüleri bizzat görerek sağlıklı ve yaşıyor olduklarından emin olmalıdır.

C) Sayımlarda elde edilen istihbarat bilgileri değerlendirilmeli ve zaman geçirilmeden müdahale edilmelidir.

D) Sayım için girilen odada personelin bir kısmı sayım yaparken diğer bir kısmı da oda, demirbaş eşya, havalandırma kapısı, pencere vb. gibi yerleri kontrol etmelidir.

E) Sayımlar sadece teslim alan personel tarafından bizzat yerinde yapılır ve yalnızca hükümlü ve tutuklu mevcudu kontrol edilir.

2. Ölçme ve Değerlendirme

10. Aşağıda sayım defteri ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Sayım defterinde her gün sabah, akşam ve gece sayımları için ayrılan sayfalara, her odaya ait sayım sonuçları sırasıyla yazılır.

B) Defterde, oda numarası, sayımda bulunan hükümlü ve tutuklu, odada bulunmayan hükümlü ve tutuklunun yazıldığı bölümler bulunur.

C) Her sayıma ait sonuçlar, defterin ilgili bölümüne kaydedildikten sonra sayıma katılan görevliler ve hazır bulunanlar tarafından isim yazılarak imzalanır.

D) Sayımda tutulan sayım defterinde isim ve imzaları bulunan cezaevi personelin kurumda görevli olması yeterlidir.

E) Mesleki programın uygulandığı kurumlarda sayım işlemleri defter tutulması usulü ile değil mesleki program üzerinden yürütülebilir.

11. I. Ceza infaz kurum işlemleri/ceza infaz kurum takip işlemleri/sayım bilgileri

II. Ceza infaz kurum işlemleri/vardiya işlemleri/sayım bilgileri

III. Ceza infaz kurum işlemleri/dosya işlemleri/sayım bilgileri

IV. Ceza infaz kurum işlemleri/ceza infaz kurum takip işlemleri/oda koğuş yerleştirme

Mesleki programda (UYAP bilişim sisteminde) sayım ekranına yukarıdakilerden hangileri ile ulaşılır?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) III ve IV E) II, III ve I

12. Mesleki program (UYAP) sayım ekranında aşağıdaki dokümanlardan hangileri hazırlanır?

A) Sayım defteri – Sayım bildirimi – Yoklama çizelgesi – Sayım tutanağı

B) Sayım bilgileri – Vukuat bilgileri – Evrak işlemleri – Vardiya bildirimi

C) Yoklama cetveli – Sayım tablosu – Olay tutanağı

D) Yoklama tablosu – Evrak işlemleri – Vukuat bilgileri

E) Hükümlü statü – Sayım personel cetveli – Ceza infaz kurum dosyası – Süreli çıkış cetveli

13. Meslek programda (UYAP) sayım işlemini aşağıdakilerden hangisi hazırlamalıdır?

A) Giden vardiya B) Gelen vardiya

C) Kurum müdürü D) Kurum 2. müdürü

E) İdare memuru

2. Ölçme ve Değerlendirme

14. Mesleki programda (UYAP) sayım bilgileri ekranında tutuklu ve hükümlünün odada bulunup bulunmadığını gösteren ekrana aşağıdakilerden hangisinden ulaşılır?

A) Sayım personeli seçme
B) Yoklama çizelgesi
C) Tutuklu ve hükümlü statü
D) Tutuklu ve hükümlü sayım defteri
E) Sayım bildirimleri

15. Mesleki programda (UYAP) suç grubuna göre tutuklu ve hükümlülerin sayısal bilgilerini veren çizelge aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sayım defteri
B) Yoklama çizelgesi
C) Sayım tutanağı
D) Hükümlü bilgileri
E) Sayım bildirimi

16. Sayımın nasıl yapılması gerektiği aşağıdaki belgelerin hangisinde düzenlenmiştir?

A) Eğitim kurulu kararında
B) Psikososyal servis kararında
C) Kurum idaresince hazırlanan iç yönergede
D) İş yurdu yönetim kurulu kararında
E) Disiplin kurulu kararında

17. Aşağıdakilerden hangisinde dörtlü vardiya hizmetinin uygulanmadığı kurumlarda sayımın alınması doğru olarak ifade edilmiştir?

A) Yalnız sabah, bir kez
B) Sabah ve akşam, iki kez
C) Her vardiya değişiminde
D) Sabah, akşam ve gece olmak üzere üç kez
E) Sabah ve öğle, iki kez

18. Aşağıdakilerden hangisi sayım ekibinde görevli değildir?

A) Nöbetçi 2. müdür
B) Koğuş nöbetçisi infaz ve koruma memuru
C) İnfaz ve koruma başmemuru
D) Diğer infaz ve koruma memurları
E) Kurum kâtibi

3.

Öğrenme Birimi

NÖBET HİZMETLERİ

KONULAR

- 3.1. TUTUKLU VE HÜKÜMLÜLERİN ODALARINA GİRİŞ-ÇIKIŞ İŞLEMLERİ
- 3.2. SAĞLIK HAKLARI İLE İLGİLİ İŞLEMLER
- 3.3. YEMEK VE KANTİN MALZEMELERİNİN DAĞITIM İŞLEMLERİ

KAVRAMLAR

- AMATEM
- emanet para
- epidemi (salgın)
- hasta mahremiyeti
- iaşe
- iş arama izni
- kantin
- koğuş
- nakil
- sevk
- şartlı tahliye
- yatak bakımı

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Temel kavramlar
- Çalışma süreleri ve izinler
- Oda ve koğuş kapılarının açılacağı hâller
- Duruşmaya sevk sırasında dikkat edilecek hususlar
- Nakil sırasında dikkat edilecek hususlar
- Sevk işlemlerinde dikkat edilecek hususlar
- Odaya-koğuşa dönen tutuklu ve hükümlünün üst aramasının yapılması
- Sağlık kavramı
- Ceza infaz kurumlarında sağlığı etkileyen fiziksel nitelikler
- Sağlık hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin esaslar
- Sağlık kuruluşlarına sevk
- Hükümlü veya tutukluların muayene ve tedavilerinin yapılacağı hastaneler
- Hükümlü koğuşu ve servisinde infaz hizmetleri
- Muayenelerde güvenliğin ve hasta mahremiyetinin sağlanması
- Tedavi giderlerinin karşılanması
- Hükümlü ve tutuklulara ilaç dağıtımı
- Beslenme kavramı
- Kantin kavramı

Hazırlık Çalışmaları

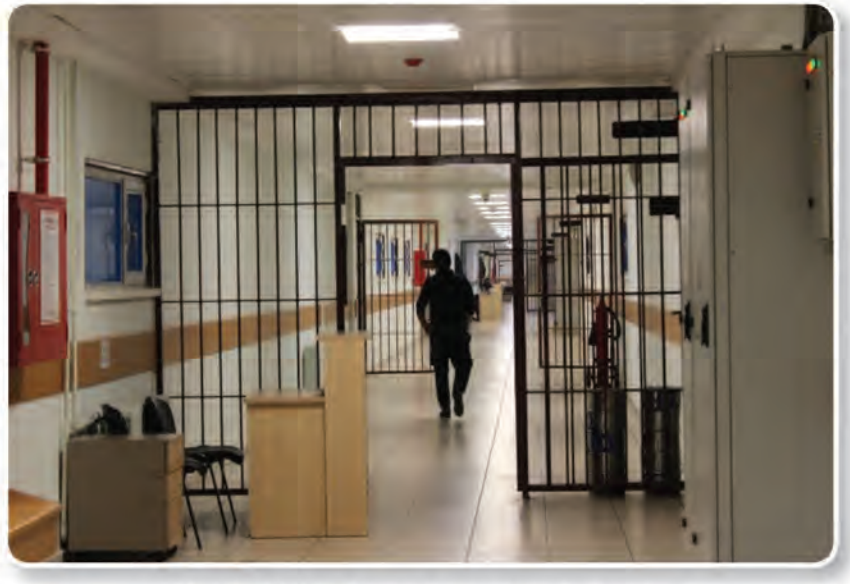
1. **Tutuklu ve hükümlülerin ceza infaz kurumlarında barındıkları fiziksel mekânlar sizce nasıl olmalıdır?**
2. **Sizce hükümlü ve tutukluların kaldıkları fiziksel mekânlarda infaz koruma memurlarınca nöbet tutulmasaydı neler olurdu?**

3.1. TUTUKLU VE HÜKÜMLÜLERİN ODALARINA GİRİŞ VE ÇIKIŞ İŞLEMLERİ

Nöbet; kurum içerisinde hükümlü ve tutukluların can ve mal güvenliğini sağlayan, güvenlik ve gözetim servisinde görevli sorumlu infaz koruma memuru ve başmemurunun sorumluluklarında bulunan alanların işleyişini belirli zamanlarda takip etme sürecidir.

3.1.1. Ceza İnfaz Kurumlarında Nöbet

Ceza infaz kurumları yirmi dört saat hizmet veren kurumlardır. Bu kurumlarda hizmetlerin yerine getirilebilmesi için bakanlık ve komisyon memurları görevlendirilmiştir. Bakanlık memurları, yönetici ve uzman personel olmak üzere iki kadroda çalışırlar. Yönetici kadrosunda kurum müdürleri, ikinci müdürler, idare memuru; uzman kadrosunda muhasebe yetkilisi, mühendis, mimar, psikolog, sosyal çalışmacı, eczacı, öğretmen, doktor, diş hekimi, diyetisyen, pedagog, eğitim uzmanı, eğitim rehberi, programcı, kütüphaneci görev yapar. Kâtip, sağlık memuru, veznedar, tahsildar, teknisyen, aşçı, şoför, hizmetli, kaloriferci, gemi adamı, veteriner, sağlık teknisyeni, satın alma memuru, infaz ve koruma memurları ve başmemurları da vardiyalı olarak çalışan komisyon memurlarıdır.

Görsel 3.1: İnfaz ve koruma memurlarının nöbet alanı

Ceza infaz kurumlarında nöbetlerinde genellikle dörtlü vardiya sistemi uygulanır. Dörtlü vardiya sisteminde, infaz ve koruma başmemuru ile infaz ve koruma memurlarından oluşan personel dört gruba ayrılır. Bu gruplar bir gün gündüz, bir gün gece, iki gün istirahat şeklinde çalışırlar. Personel yetersizliğinde üçlü vardiya sistemi de uygulanabilir. Üçlü vardiya sisteminde personel üç gruba ayrılır. Gruplar iki gün sabah, iki gün akşam, iki gün gece ve iki gün istirahat şeklinde çalışırlar. Üçlü vardiya sisteminde personel, kurum müdürünün talebi ve Cumhuriyet başsavcısının oluruyla görevlendirilir.

Gündüz vardiyasında görevli memurlar, 12 saat çalışıp 24 saat istirahat eder. Gece vardiyasında çalışan memurlar, 12 saat çalışıp 48 saat istirahat eder. Gündüz personeli ise hafta içi sabah saat 08.00'den 17.00'ye kadar çalışıp hafta sonları istirahat eder. Vardiyalarda ceza infaz kurumunun yapısına ve mahkûm profiline göre yeterli sayıda infaz ve koruma memuru, infaz ve koruma başmemuru ve diğer personel görev alır İnfaz koruma memurunun nöbet tuttuğu alan görseldeki gibidir (Görsel 3.1).

İnfaz ve koruma memurunun günlük ve aylık nöbet çizelgeleri aşağıdaki çizelge örneklerine göre hazırlanır (Görsel 3.2, Görsel 3.3).

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Test E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
GÜNLÜK VARDİYA NÖBET ÇİZELGESİ

Vardiyanın Adı : **Nöbet Tarihi :**
Vardiya Müdürü: **Başlama Saati :**
Bitiş Saati :

Sıra No	Nöbet Yeri adı	Unvanı	Adı ve Soyadı	Sicil No	İmzası

Vardiya İnfaz Koruma Başmemuru

Görsel 3.2: Günlük Vardiya Nöbet Çizelgesi

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Test E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
AYLIK VARDİYA NÖBET ÇİZELGESİ

Ait Olduğu Yıl ve Ay : OCAK/2023

TARİH	GÜNDÜZ 08:00-20:00	GECE 20:00-08:00	İSTİRAHAT 1.GÜN 08:00-08:00	İSTİRAHAT 2.GÜN 08:00-08:00	SABİT GÜNDÜZ 08:00-17:00
01.01.2023					
02.01.2023					
03.01.2023					
04.01.2023					
05.01.2023					
06.01.2023					
07.01.2023					
08.01.2023					
09.01.2023					
10.01.2023					
11.01.2023					
12.01.2023					
13.01.2023					
14.01.2023					
15.01.2023					
16.01.2023					
17.01.2023					
18.01.2023					
19.01.2023					
20.01.2023					
21.01.2023					
22.01.2023					
23.01.2023					
24.01.2023					
25.01.2023					
26.01.2023					
27.01.2023					
28.01.2023					
29.01.2023					
30.01.2023					
31.01.2023					

Sorumlu İnfaz ve Koruma Başmemuru

Görsel 3.3: Aylık Vardiya Nöbet Çizelgesi

Güvenlik ve gözetim servisinde görev alan infaz ve koruma memurlarının nöbetlerde dikkat etmesi gereken hususlar ve görevleri şu şekilde sıralanır:

- Tutuklu ve hükümlüleri izlemek, gözlemek
- Tutuklu ve hükümlülerin üst ve eşya aramasını yapmak
- Ceza infaz kurumundaki bina, oda ve eklentilerin aramasını yapmak
- Kuruma gelen malzemelerin aramasını yapmak
- Sayımları mevzuata uygun şekilde yerine getirmek
- Kurumun ve kişilerin güvenliğini tehdit eden durumlarda zor kullanma yetkisi çerçevesinde orantılı güç kullanmak
- Havalandırma bahçe kapılarını belirlenen zamanlarda açıp kapatmak
- Olağanüstü tabiat şartlarında gerekli tedbirleri alıp uygulamak ve en kısa sürede üst amiri bilgilendirmek
- Tutuklu ve hükümlülerin kurum içi hareketliliğini güvenli biçimde yerine getirmek
- Ziyaret alanının güvenlik ve düzenini sağlamak
- Ortak faaliyet alanlarının güvenlik ve düzenini sağlamak
- Tutuklu ve hükümlülerin fiziksel gözlemini yapmak ve gerektiğinde üst amiri bilgilendirmek (kötü muamele izi, hastalık belirtileri)
- Tutuklu ve hükümlülere bilgilendirme yapılmasında görev almak
- Tutuklu ve hükümlüleri geçici odaya yerleştirmek
- Görevlendirildikleri yerlerde nöbet tutmak
- Görev alanına giren bilgileri UYAP'a kaydetmek
- Oda dışına çıkan hükümlü ve tutukluların gidiş ve dönüş takiplerini yapmak
- İç hizmetlerde çalışan hükümlülerin takibini yapmak
- Kantin, yemek, posta vb. dağıtımlarda görevli personele eşlik etmek

3.1.2. Oda ve Koğuş Kapılarının Açılacağı Hâller

Ceza ve infaz kurumlarının fiziki yapılarındaki farklılıklarından dolayı oda ve koğuş kapılarının açılacağı hallerde uygulamada farklılıklar vardır. **Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumları;** oda ve koridor kapıları sürekli kapalı tutulan ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasların geçerli olduğu, sıkı güvenlik rejimine tabi hükümlülerin bir veya üç kişilik odalarda barındırıldıkları kurumlardır. **Kapalı ceza infaz kurumları** ise oda ve koridor kapıları kapalı tutulan ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın mümkün olduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulandığı kurumlardır (Görsel 3.4).

Görsel 3.4: Oda ve koğuş kapılarının açılması

Her iki kurum için de geçerli olarak oda ve koğuş kapıları aşağıdaki hâllerde açılır:

- Ceza infaz kurumu tabibine, revirine, hamamına veya berberine gitme ya da başka odaya nakil hâllerinde
- Hastane ve duruşmaya gönderme veya başka kuruma nakil hâllerinde
- Salıverilme, ziyaret, arama, sayım, denetim, eğitim, öğretim, spor ve iyileştirme çalışmaları veya kurumda çalıştırma hâllerinde
- Kurullara çağrılma hâllerinde
- Ölüm, deprem veya yangın gibi olağanüstü hâllerde
- Kurum idaresince gerekli görülen diğer hâllerde

Oda ve koğuşların açılmasında idarenin uygun görebileceği nedenlerin şeması aşağıda mevcuttur (Şema 3.1).

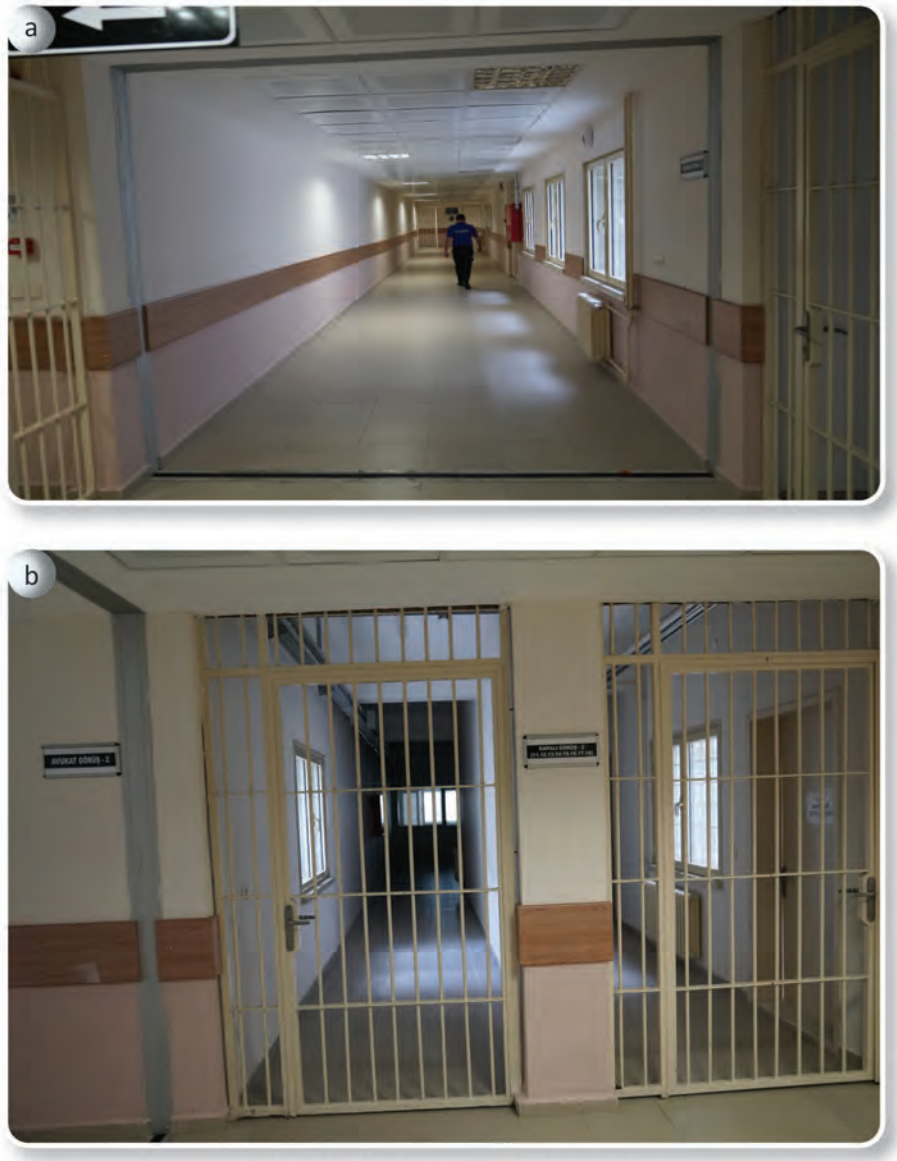

Şema 3.1: Kapıların açılacağı hâller

3.1.2.1. Oda ve Koğuş Dışına Çıkışlar

Hükümlü ve tutuklular koğuş veya oda dışına iki şekilde çıkabilirler. Bunlardan birincisi hükümlü ve tutukluların kendi istekleriyle dilekçe vererek odadan çıkmasıdır. Hükümlü ve tutukluların revire, eğitim birimine, psikososyal servisi; müdür veya infaz ve koruma başmemuru görüşmesi; hobi atölyesine, meslek kurslarına, sosyal kültürel faaliyetlere katılmak için verdikleri dilekçeleri, kurum idaresi tarafından değerlendirilerek hükümlü ve tutuklular oda ya da koğuş dışına çıkarılırlar. İkincisi ise mahkeme, hastane, kavga, can güvenliği, hastalık, oda veya koğuş değişimi, ziyaret, telefon görüşmesi, tahliye, sevk ve nakil, kargo teslimi, kurum içi hizmetlerinde çalıştırma, tekli

odada kalanların havalandırmaya çıkarılması, çocuğu olan kadın mahpusların kreşe çıkması gibi durumlar nedeniyle idarenin izni ile hükümlü ve tutukluların oda veya koğuş dışına çıkmasıdır (Görsel 3.5).

Görsel 3.5: Oda ve koğuş dışına çıkışlar

Hükümlü ve tutukluları oda veya koğuştan çıkarılırken görevli memurların dikkat etmesi gereken kurallar şunlardır:

- Oda ve koğuş kapıları açılırken gerekli güvenlik tedbirlerini almak
- Odadan çıkacak hükümlü ve tutukluların kimlik kartlarının kontrolünü yapmak
- Odadan çıkan hükümlü ve tutukluların üst aramalarını yapmak
- Odadan çıkan hükümlü ve tutukluların hasımlık durumlarını sorgulamak

- Hükümlü ve tutukluların odadan çıkarılması için dilekçe ile taleplerinin olmasına ya da idarenin yazılı ve sözlü talimatının bulunmasına dikkat etmek
- Hükümlü ve tutukluların odadan ve koğuştan çıkış veya dönüşlerinde farklı personel tarafından üst aramasını yapmak
- Odalardan çıkan hükümlü ve tutukluların blok sirkülasyon listesine kaydını yapmak
- Odadan çıkarılan hükümlü ve tutukluların görevli memura teslim edilerek ilgili birimlere götürülmesini sağlamak

3.1.2.2. Kurum Dışına Çıkma

Hükümlü ve tutukluların kendi istekleri ile kurum dışına çıkmaları mümkün değildir. Bakanlığın yazılı emri, Cumhuriyet başsavcılığının yazısı, mahkeme kararları, doktor raporları, idare ve gözlem kurul kararları ve belgelerine göre kurum dışına çıkmalarına izin verilir. Hükümlü ve tutukluların kurum dışına çıkmaları aşağıdaki hâllerde mümkündür.

3.1.2.3. Nakil ve Nakil Türleri

Nakil; hükümlü ve tutukluların bir kurumdan alınıp başka bir kuruma kalıcı olarak gönderilmesidir (Görsel 3.6). Bakanlık tarafından yapılan nakiller aşağıdaki (Şema 3.2)'te gösterilmiştir.

Görsel 3.6: Hükümlü ve tutuklu sevk ve nakil (ring) aracı

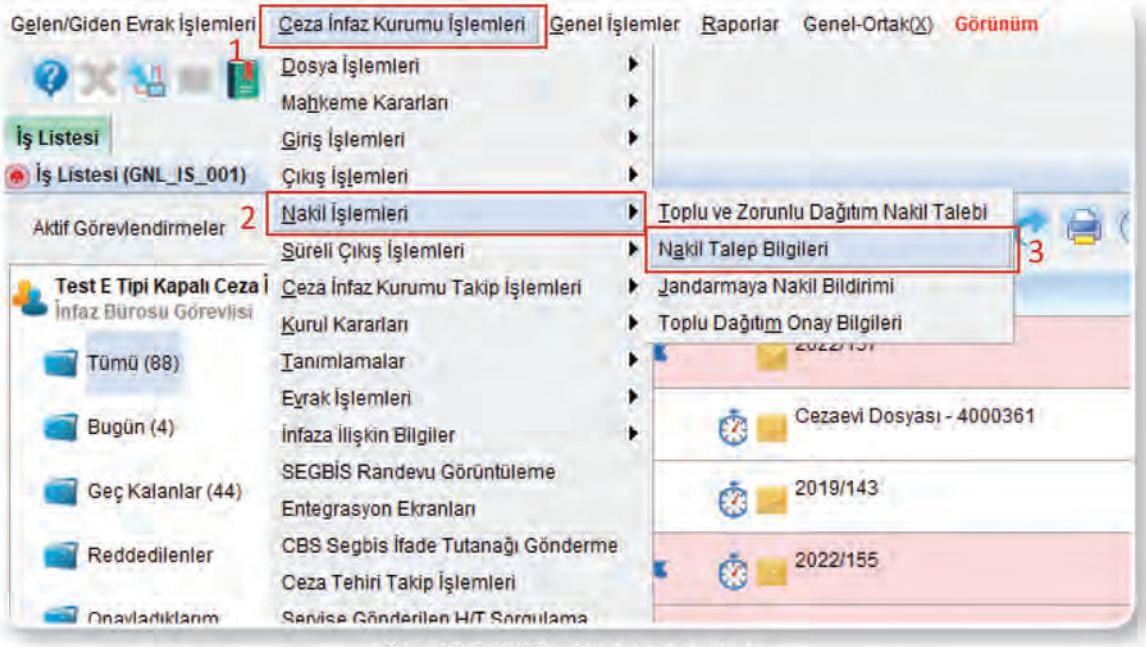

Şema 3.2: Nakil türleri

Kurumlarda bulunan hükümlü ve tutukluların nakilleri Bakanlık ve Cumhuriyet başsavcılığı tarafından gerçekleştirilir. Hükümlü ve tutuklulara nakilden önce sağlık muayenesi yaptırılması gerekir. Bu muayene kurum hekimi tarafından yapılmalı; kurum hekimi yok ise devlet ya da üniversite hastanelerinde hükümlü ve tutukluların muayenesi yaptırılmalıdır.

Muayene sonucu yola çıkarılamayacağı anlaşılan hükümlü ve tutukluların, kurumun en üst amirince derhâl resmî bir sağlık kuruluşuna sevkleri sağlanır. Biri hastalığın uzmanı olmak üzere en az iki uzman hekimin imzaladığı ve hastane başhekiminin onayladığı resmî rapor ile mazeretinin belgelenmesi hâlinde nakil, mazeret ortadan kalkıncaya kadar geri bırakılır ve durum bakanlığa bildirilir. Kapalı ceza infaz kurumundan, diğer bir kapalı ceza infaz kurumuna nakledilmesi gereken hükümlü ve tutuklular, kanunen yetkili makamın yazılı istemi üzerine ceza infaz kurumu jandarma birliğince istenilen yere nakledilir.

Nakil Talep UYAP Ekran İşlemi: Gerek hükümlünün talebine istinaden dilekçenin evrak türü, evrak tipi (denetimli serbestlik nakil talep dilekçesi veya nakil talep dilekçesi) kaydedildikten sonra gerekse tutuklu ve hükümlülerin talebi olmaksızın (disiplin, zorunlu neden vb.) idare tarafından resen yapılan nakil talep işlemleridir. Tüm nakil işlemleri UYAP nakil işlemleri sayfasından yapılır (Görsel 3.7).

Görsel 3.7: UYAP nakil ekranı işlemleri

a) Hükümlülerin Kendi İstekleri ile Nakil

5275 sayılı Kanun'un 54.maddesi ve Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler Konulu 45/1 No.lu Genelge gereği, hükümlü, belli bir süre cezasını çektikten sonra kendi isteği ile kurum idaresine dilekçe vererek başka kurumlara nakil olmak isteyebilir. Aşağıda belirtilen şartlar uygunsa kendi isteği ile nakil talebinde bulunabilir.

- Gitmek istedikleri kurumlardan durumlarına uygun en az üç yeri belirten bir dilekçe vermesi,

- Nakil giderlerini peşin olarak ödemeyi kabul etmesi,
- Ceza infaz kurumlarında bulunulması gereken sürenin üç aydan fazla olması,
- İyi hâl göstermeleri, disiplin cezası almamış veya cezanın kaldırılmış olması,
- İstekte bulunulan kurumda yer, kapsama gücü olması ve kurumun sınıfının uygun bulunması ve tutukevi olmaması,
- Mahkûmiyet sürelerine uygun hükümlülerin barındırıldığı bir kurum olması,
- Daha önce disiplin nedeniyle ayrılmak zorunda kaldıkları kurum olmaması durumlarında hükümlüler nakil talebinde bulunabilir.

Çocuk hükümlüler bakımından bu fıkranın (b) bendi uygulanmaz.

Hükümlülerin nakledildikleri kurumlarda, eğitim-öğretim, hastalık, nakil hariç, bir yıl kalma zorunluluğu vardır (Çocuklar bakımından bu süre altı ay olarak uygulanır.).

b) Disiplin Nedeniyle Nakil

Disiplin nedeniyle nakledilme işlemi, hükümlünün bulunduğu ceza infaz kurumunda işlemiş olduğu bir disiplin suçu nedeniyle nakil edilmesidir. Hükümlü veya tutuklunun hücreye koyma cezasını gerektiren eylemlerde bulunması hâlinde, kurum yönetimince hakkında disiplin işlemi yapılır ve kurum en üst amirinin istemi üzerine bakanlıkça başka kurumlara nakli yapılır. Disiplin cezaları yeni kurumda devam eder. Nakil emri verilenlerin nakilleri mümkün olduğunca en kısa sürede yapılır. Disiplin cezası ile nakil yapılan hükümlü ve tutukluların, nakledildikleri kurumlarda en az 6 ay kalması gerekir. Disiplin cezalarının kaldırılmış olması koşuluyla hükümlü ve tutuklular tekrar nakil talebinde bulunabilirler.

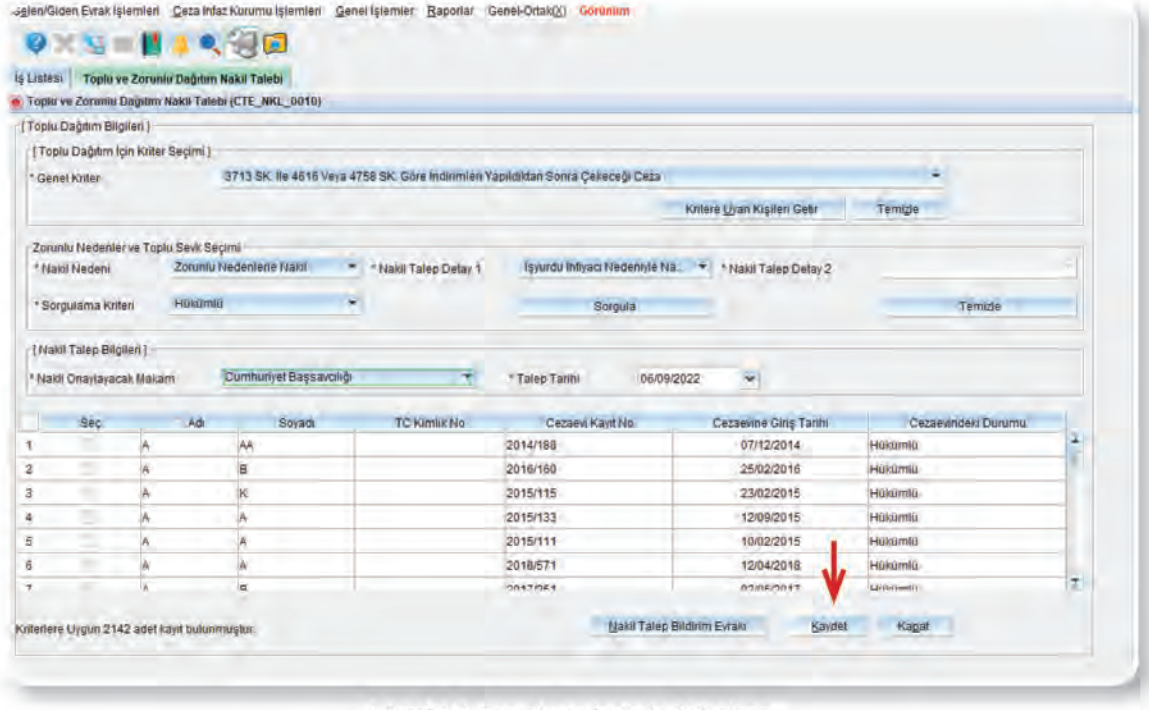
c) Zorunlu Nedenlerle Nakil

Hükümlü ve tutuklunun bulunduğu kurumların elverişsiz ve yetersiz kalması, kapsama gücünün aşılması, kullanılamaz hâle gelmesi, asayiş, güvenlik, doğal afet, yangın ve büyük onarım gibi zorunlu nedenlerle başka kurumlara nakledilmeleri gerekli görülen hükümlü ve tutuklular, yargı çevresi dışında bakanlıkça belirlenen ve konumlarına uygun olan diğer kurumlara nakledilebilir.

Birden fazla müdürlük teşkilatı bulunan kurumun bağlı olduğu ağır ceza merkezi ya da Cumhuriyet başsavcılıklarınca, bakanlık tarafından ayrı ve özel bir düzenleme yapılmamışsa kapsama gücünün aşılması sorunu öncelikle bağlı kurumlar arasında yapılacak nakillerle mahallinde çözülür.

Bu nakiller sırasında, gönderilecekleri kurumun suç vasıfları, salıverilme tarihleri ve ceza sürelerinin bakanlık tarafından belirlenen koşullar itibarıyla tutuklu ve hükümlülerin konumlarına uygun olup olmadığına dikkat edilmelidir.

Toplu ve zorunlu dağıtım nakil talebi uygulaması UYAP ekranı üzerinden yapılır. Kurumda ceza süresi yönünden kalması uygun olmayan hükümlülerin bulunması veya kurum kapasitesinin aşılması durumunda toplu nakil yapılır. Bu nakil sırasında, UYAP ekranında sorgu yapılarak alttaki bloka, liste hâlinde bilgileri bulunan hükümlü satırındaki kutucuklar işaretlenmek suretiyle nakil talep bildirim evrakı düğmesine tıklanır, evrak hazırlama (onay ve dağıtım) işlemlerinden sonra kaydet düğmesine tıklanır, tekrar nakil talep bildirim evrakı tıklanıp evrak düzenleme işlemlerinden sonra talep işlemi gerçekleştirilir (Görsel 3.8).

Görsel 3.8: Zorunlu nedenlerle ilgili ekran

ç) Hastalık Nedeniyle Nakil

Kurum revirinde muayenenin mümkün olmaması veya ceza infaz kurumunun bulunduğu il ve ilçede tam teşekküllü devlet veya üniversite hastaneleri olmaması durumunda tedavi imkânı sağlanamıyorsa hastaneye sevki zorunlu görülen hükümlü, öncelikle kurumun bulunduğu yer veya buraya en yakın tam teşekküllü devlet veya üniversite hastanesinin hükümlü koğuşuna yatırılır. Hükümlü ve tutukluların aşağıda belirtilen hususlar doğrultusunda nakilleri gerçekleştirilir.

- Sağlık sorununun ortaya çıktığı anda kurumda cezaevi tabibinin, cezaevi tabibinin bulunmadığı hâllerde kurum aile hekiminin raporu ile nakil gerçekleştirilir.
- Kurumda cezaevi tabibi ya da aile hekimi bulunmaması durumunda, sağlık sorununun ortaya çıktığı anda kurumda bulunan en üst yetkilinin yazılı izni aranır.
- Hükümlünün, gönderildiği sağlık kuruluşundan acil ve yaşamsal olarak başka bir sağlık kuruluşuna nakli gerektiğinde ikinci fıkra hükmü uygulanır. Bu hâllerde bakanlıktan izin alınmaz ancak yapılan işlem en seri haberleşme araçlarıyla bakanlığa bildirilir.
- Hükümlü, acil hâller dışında özel sağlık kuruluşlarında tedavi edilemez. Acil hâllerin varlığı hâlinde bakanlığa bilgi verilir.
- Hükümlü, sağlık nedenleriyle bulunduğu kurumda kalmasının uygun olmadığı, ceza infaz kurumu tabibinin önerisi ve kurum en üst amirinin isteği üzerine alınacak sağlık kurulu raporuyla belirlendiği takdirde başka kurumlara nakledilebilir.
- Annelerinin yanında kalan çocuklar sağlık nedeniyle kurum dışına ceza infaz kurumu tabibi tarafından verilen raporla sevk edilir. Annesinin refakati zorunlu görülmüşse çocuğa annesi refakat edebilir.

Hükümlülerin sağlık giderleri, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in on üçüncü bölümü, 102. maddesi hükümlerine göre karşılanır.

d) Suç ve Yargılama Yeri Nedeniyle Nakil

Hükümlü veya tutuklu başka bir şehirde suç işleyip yakalandığında, iki farklı il veya ilçede işlenmiş suçu varsa bu suç ve yargılama nedeniyle nakilleri gerekir.

Tutuklular, öncelikle yargılandıkları mahkemenin bulunduğu yerdeki kapalı ceza infaz kurumlarında, bu yerde kapalı ceza infaz kurumu bulunmuyor ise suçları itibarıyla konumlarına uygun en yakın kapalı ceza infaz kurumlarına nakledilir.

Çocuk tutuklular, müdürlük teşkilatı bulunmayan ceza infaz kurumlarında barındırılamaz. Bağlı oldukları ağır ceza merkezinde bulunan kapalı ceza infaz kurumunda çocuklar için ayrılmış bölüme, yoksa bakanlık tarafından önceden belirlenen kapalı ceza infaz kurumuna gönderilir. Çocuk tutukluların duruşmalarına bu kurumlardan gidip gelmeleri sağlanır. Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi **(SEGBİS)** ifade alma ve sorgu işlemleri ile duruşmaların video kaydına alınmasını sağlayan sistemdir. Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemenin yargı çevresi dışında bulunan ya da mahkemede hazır bulunamayan kişilerin (şüpheli, sanık, tanık, şikâyetçi, katılan vs.) video konferans yoluyla dinlenebilmesini ve ifadelerinin kayda alınmasını sağlar. Bu nedenle tutuklu, hükümlü ve hüküm özlülerin (mahkemede yapılan yargılama neticesinde hakkında verilen mahkûmiyet hükmü kesinleşmemiş ancak hâlen tutuklu bulunan kişi), başka yerde bulunan mahkemelerdeki duruşmalarına sevkleri için izin istenmeden önce duruşmanın SEGBİS (Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi) ile yapılmasının mümkün olup olmadığı araştırılır. Mümkün olmaması hâlinde hükümlü ya da hüküm özlünün sevki talep edilir.

Tutuklu, hükümlü ve hüküm özlülerin bulundukları yerin mahkemelerinde devam eden yargılamaları varsa başka yerin mahkemelerinde devam eden ve mahkemelerce duruşmalara bizzat katılmaları istenen yargılamalarından dolayı aynı gün başlatılıp sonuçlandırılabilecek sevkleri için bakanlıktan izin istenmez.

Ceza infaz kurumlarının bulunduğu yargı alanı içindeki mahkemeler veya Cumhuriyet başsavcılıklarınca yapılacak keşiflerde, hükümlü veya tutuklunun keşif mahalline götürülmesi Cumhuriyet başsavcılığının yetkisindedir. İlgili Cumhuriyet başsavcılığı ile gerekli koordinasyon sağlandıktan sonra sevk gerçekleştirilir. İşlemlerin aynı gün sonuçlanması hâlinde aynı güvenlik kuvvetleriyle geldiği kuruma iade edilmeleri sağlanır.

Yapılacak nakle esas olmak üzere, hükümlü veya tutukluların duruşmaya istendiklerine ilişkin mahkeme müzekkereleri, ilgili Cumhuriyet başsavcılıklarınca, hükümlü veya tutuklunun bulundukları yerin Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilir. Hükümlü veya tutuklu başka kuruma nakledilmiş ise müzekkere mahkemesine iade edilmeyerek nakledildikleri kuruma gönderilir ayrıca mahkemesi de bilgilendirilir.

e) Eğitim ve Öğretim Nedeniyle Nakil

Hükümlü ve tutuklunun örgün veya yaygın eğitimini tamamlaması için ceza infaz kurumlarının bulunduğu yerde sınav merkezleri bulunmadığı takdirde aşağıda belirtilen ilkeler doğrultusunda eğitim ve öğretim nedeniyle hükümlü ve tutukluların nakil hakları vardır.

- Nakil giderlerini peşin olarak ödemeyi kabul etmesi,
- Eğitimini sürdürdüğüne dair eğitim kurumundan belge ibraz etmesi,
- Talep edilen kurumda yer, kapsama gücü ve sınıfının uygun bulunması,
- Tutuklulara tahsis edilmiş olmaması,
- Daha önce disiplin nedeniyle ayrılmak zorunda kaldıkları kurum olmaması,

- Almış oldukları disiplin cezaları, ceza almalarına neden olan eylemin niteliği, suç vasıfları itibarıyla talep ettikleri ceza infaz kurumunda güvenlik riski oluşturmamaları koşuluyla, hükümlü ve tutuklular süreli veya daimi olarak bakanlıkça başka bir ceza infaz kurumuna nakledilebilir.

Örnek Olay

Alp, istemeyerek işlemiş olduğu bir yaralama suçundan ceza infaz kurumunda hükümlü olarak bulunuyordu. Fakir bir ailenin çocuğuydu. Babasını henüz çocuk yaşta kaybetmişti. Alp'in yaşlı anasından başka hiç kimsesi yoktu.

Alp, kurumda kendisine sunulan tüm eğitim olanaklarından yararlanmış önce açık öğretim lisesini bitirmiş akabinde de yükseköğretim sınavına girerek örgün bir üniversitenin aşçılık bölümünü kazanmıştı. Bu üniversiteye devam edebilmek için memleketlerinde bulunan açık ceza infaz kurumuna nakil talebinde bulunmuştu.

Açık öğretim lisesini bitirdiği için diplomasının bir fotokopisini annesine göndereceği için çok heyecanlıydı. Üniversiteye devam etmek için memleketlerinde bulunan açık ceza infaz kurumuna geçmek için müracaat ettiğinin müjdesini verecekti. Annesi yaşlı ve fakirdi, yılda bir kere kendisini ziyarete ancak gelebiliyordu. Alp, yazdığı mektubu büyük bir heyecanla annesine göndermişti. Bir gün odasında nakil talebinin cevabını beklerken kapı açıldı, kapıyı açan infaz ve koruma memuru:

-Alp, diye seslendi. Koşarak kapıya gelen Alp, heyecanla:

-Sevkim çıktı mı, diye sordu. İnfaz ve koruma memuru:

-İznin çıktı Alp yalnız küçük bir problem var. İzin yazısında, genelgeye göre eğitim nedeniyle nakil olabilmen için gerekli masrafları karşılaman gerektiği yazıyor. Buraya gelirken emanet para bürosuna uğradım, hesabında yeterli para yok, paran tamam olursa işlemlerini hemen yapacağız, dedi. Alp'in bir anda içi burkuldu. Gözleri uzaklara daldı, yaşlı annesinde para olsaydı ziyarete gelirdi zaten. Ne yapacağım diye düşünürken infaz ve koruma memuru:

-Bu konuda, ceza infaz kurumu öğretmeni ile bir görüş istersen Alp, sosyal yardımlaşma kurumlarından sana destek bulabilir, dedi.

Alp'in gözleri parladı, bir anda umutlandı, heyecanlandı yeniden. Oda kapısı kapanmış, gelen infaz ve koruma memuru çoktan uzaklaşmıştı oradan. Alp, kapıda hayallere dalmıştı, maddi yardım alabilecek miydi acaba? Arkadaşlarının sesleri ile kendine geldi bir anda, hemen yatağının baş ucunda duran elbise dolabına koştu. Bir kâğıt bir de kalem alarak kurum öğretmeni ile görüşmek istediğini belirten bir dilekçe yazdı ve dilekçeleri toplamak için gelecek memurları beklemeye başladı sabırsızlıkla...

Sıra Sizde

Yukarıdaki örnek olay hakkında verilen aşağıdaki soruları sınıf arkadaşlarınızla cevaplandırınız.

1. **Alp'in eğitim-öğretim nedeniyle başka bir ceza infaz kurumuna nakledilebilmesi için hangi şartları taşıması gerekir?**
2. **Hükümlülerin eğitim-öğretim nedeniyle nakil edilmeleri sırasında yaşanılabilecek olumsuz durumlar neler olabilir?**

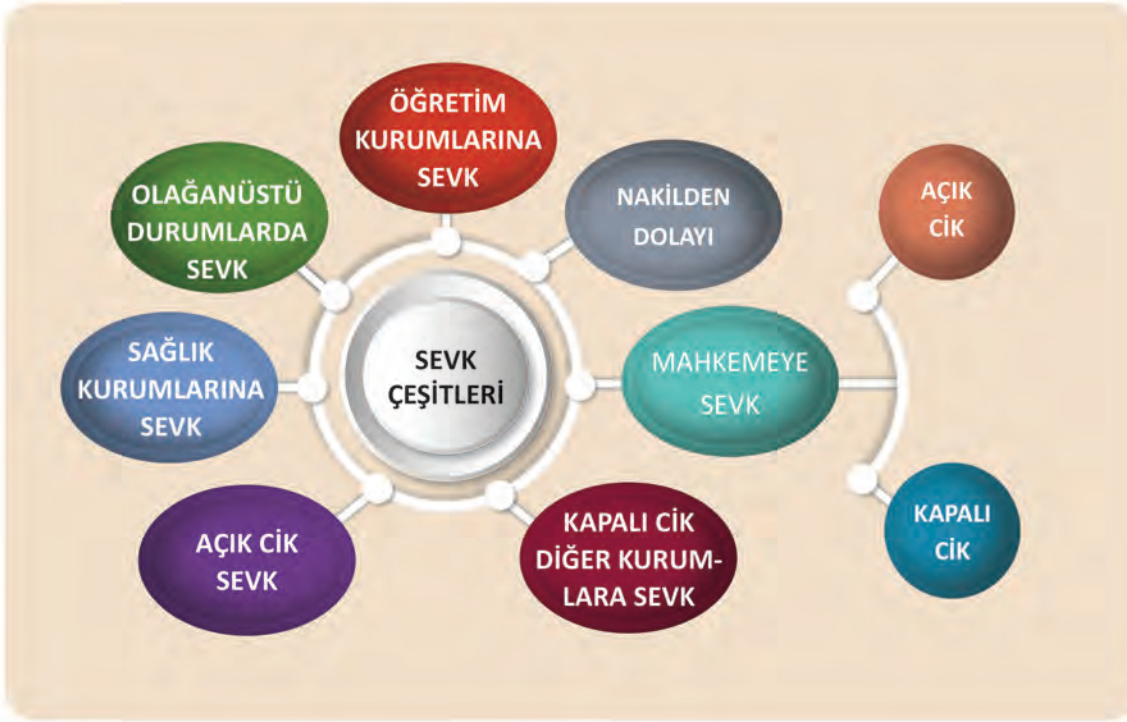
3.1.2.4. Sevk ve Sevk Çeşitleri

Sevk, yetkili makamlarca kurum dışına çıkarılmasında sakınca bulunmayan hükümlü ve tutukluların kurum dışındaki işlerini tamamladıktan sonra kuruma getirilmesi durumudur. Hükümlü ve tutuklunun sevk ve nakilleri görseldeki ring araçlarıyla gerçekleşir (Görsel 3.9).

Sevkler aşağıdaki durumlarda gerçekleştirilir. (Şema 3.3).

Görsel 3.9: Hükümlü ve tutuklu sevk ve nakil (ring) aracı

Şema 3.3: Sevk çeşitleri

a) Hükümlü ve Tutukluların Mahkemeye Sevki

Tutuklular, öncelikle yargılandıkları mahkemenin bulunduğu yerdeki kapalı ceza infaz kurumlarında veya mahkemenin yargı kapsamı içindeki kapalı ceza infaz kurumlarında barındırılır. Mahkeme yakınında kapalı ceza infaz kurumu bulunmuyor ise suçları itibarıyla konumlarına uygun en yakın kapalı ceza infaz kurumlarında barındırılır.

Birden fazla suçtan değişik yer mahkemelerinde yargılanan veya başka suçtan hükümlü veya hüküm özlü olanların suç ve yargılama yeri nedeniyle nakilleri için bakanlıktan izin istenir.

Mahkemesi yapılacak tutuklular ve hükümlüler mahkeme işlemi bitene kadar geçen sürede mahkemeye sevkli sayılır. Soruşturma ve duruşmalar için sorgu hâkimine ya da mahkemeye götürülecek tutuklu ve hükümlülerin isim listesi, ceza infaz kurumu idaresi tarafından koruma görevini yürüten jandarma komutanına bir gün önce yazı ile bildirir. Jandarma komutanı muhafız devriyenin kuvvetini saptayarak hükümlü ve tutukluları istenilen yer ve zamanda hazır bulundurur.

Hükümlü ve tutukluların gerek yolda gerek adliyede başkalarıyla görüşmeleri ve bir şey alıp vermelerine izin verilmez. Hükümlü ve tutuklular hâkimin ya da mahkemenin önüne götürüldüğünde inzibat aletleri (kelepçe) çıkarılır. Bu yerlerden çıkışta inzibat aletleri tekrar takılır. Hükümlü ve tutuklular, adliye binalarında beklerken gerekli bütün önlemler jandarma tarafından alınır. Sevk edilecek hükümlü ve tutuklu sayısı çoksa adliye binalarında yeteri kadar rütbeli personel ve er bulundurulur.

Sevk edilenlerin suç işlemesine ve firarda bulunmalarına kesinlikle engel olunur. Yapılacak saldırılar için de gerekli önlemler jandarma tarafından alınır. Mümkün olduğu kadar kalabalığa karışılmaz, tenha yerler tercih edilir. Tutuklu ve hükümlülerin duruşma salonundaki güvenlikleri ve davranışları için de polis ve jandarma tarafından önlem alınır.

- **Açık Ceza İnfaz Kurumundan Mahkemeye Sevk**

Açık ceza infaz kurumlarından mahkemeye sevklerde mahkemeler, duruşma gün ve saatini bildiren müzekkereyi ceza infaz kurumuna gönderir. Ceza infaz kurum yönetimi tarafından yazı ile hükümlüye ait duruşma günü ve saati bildirilir. Tutuklunun mahkemenin istediği saatte hazır olacak şekilde ve yeteri kadar görevlendirilecek infaz koruma memuru eşliğinde, mahkemeye sevk edilir. Mahkemede sevkli oldukları esnada işleri ceza infaz kurumu tarafından karşılanır.

- **Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Mahkemeye Sevk**

Tutuklulardan yargılandıkları mahkemenin yargı çevresi dışındaki kapalı ceza infaz kurumunda bulunanlar, Cumhuriyet başsavcılığınca bakanlıktan izin alınmaksızın yargılandıkları yer mahkemesinin bulunduğu kapalı ceza infaz kurumuna resen sevk edilir. Ancak bazı yer mahkemelerinin yargı alanı çevresinde ceza infaz kurumu bulunmaması veya kapatılmış olması nedeniyle tutuklunun yargılandığı yere, Cumhuriyet başsavcılığı ile temasa geçilip gönderileceği kurumun tespit edilmesinden sonra sevki gerçekleştirilir.

Yargılandığı yer kapalı ceza infaz kurumundan disiplin, güvenlik, asayiş ve sağlık nedenleriyle başka kapalı ceza infaz kurumuna nakledilenlerin, suç ve yargılama yeri nedeniyle geldikleri kurumlara tekrar nakilleri için bakanlıktan izin istenir. Tutuklulara tahsis edilen kapalı ceza infaz kurumları ile kalabalık kapalı ceza infaz kurumlarından yapılan toplu sevkler nedeniyle veya ceza infaz kurumlarından ceza süreleri itibarıyla resen başka kurumlara nakledilen hükümlülerin suç ve yargılama yeri itibarıyla geldikleri kuruma nakilleri için bakanlıktan izin istenmez.

Haklarındaki soruşturma evrakı veya dava dosyasının görevsizlik veya yetkisizlik kararı verilerek yetkili Cumhuriyet başsavcılıklarına veya mahkemelere gönderilmesi hâlinde tutuklular, yargılanacakları mahkemeden duruşmaları için müzekkere gelinceye kadar bulundukları kapalı ceza infaz kurumunda barındırılır. Ancak ağır ceza mahkemelerinin görevine giren suçlardan tutuklu olup müdürü bulunmayan kapalı ceza infaz kurumunda bulunanlar, derhâl ağır ceza merkezi kapalı ceza infaz kurumuna nakledilir.

Çocuk tutuklular, müdürü bulunmayan ceza infaz kurumlarında barındırılmaz, derhâl bağlı oldukları ağır ceza merkezi kapalı ceza infaz kurumuna nakledilir ve duruşmalarına bu kurumlardan gidip gelmeleri sağlanır.

Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında barındırılmaları gerekli olan tutukluların suç ve yargılama yeri nedeniyle nakilleri için bakanlıktan izin istenir. Yapılacak nakle esas olmak üzere hükümlü veya tutukluların duruşmaya istendiklerine ilişkin mahkeme müzekkereleri, ilgili Cumhuriyet başsavcılıklarınca, hükümlü veya tutuklunun bulundukları yer Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilir. Hükümlü veya tutuklu başka kuruma nakledilmiş ise müzekkere mahkemesine iade edilmeyerek nakledildikleri kuruma gönderilir ayrıca mahkemesi de bilgilendirilir.

Kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler soruşturma ve duruşmalar için sorgu hâkimine ya da mahkemeye götürüleceği zaman isim listesi, infaz kurum müdürü tarafından koruma görevini yürüten jandarma komutanına bir gün önce yazı ile bildirilir. Jandarma Komutanı, muhafız devriyenin kuvvetini saptayarak hükümlü ve tutukluları istenilen yer ve zamanda hazır bulundurur.

b) Nakilden Dolayı Sevkler

Sadece tutuklulara tahsis edilen ceza infaz kurumlarından veya kalabalık ceza infaz kurumlarından toplu sevk yapılarak gönderilenler ile ceza infaz kurumlarından ceza süresi nedeniyle nakledilenler ve diğer ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler, talepleri hâlinde konumlarına uygun bir ceza infaz kurumuna nakledilebilir. Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan, özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile bulundukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç, usullerine ısrarla karşı koyanlar, hakkında idare ve gözlem kurulunun kararı ve bakanlığın onayı ile yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarına sevk edilir.

Ağır ceza Cumhuriyet başsavcılıkları, merkez ve bağlı ceza infaz kurumlarının birinden diğerine nakil olmak isteyen tutuklu ve hükümlülerin taleplerini; üzerine ceza infaz kurumlarının kapasitesi, sınıfına uygun bulunması, mevcudu, asayiş durumu, güvenlik durumu, aileye olan yakınlığı ve sosyal çevre gibi hususları göz önüne alarak bu genelgede belirtilen esaslar dâhilinde takdir ederek sonuçlandırır. Bu tür talepler bakanlığa gönderilmez. Ancak hükümlülerin diğer ceza infaz kurumlarına nakil talepleri bakanlık tarafından değerlendirilir.

Ağır ceza Cumhuriyet başsavcılıkları, talepleri olmasa dahi hükümlü ve tutukluların disiplin, ceza süresi, asayiş ve güvenlik, hastalık, eğitim-öğretim ve kapasite gibi nedenlerle ağır ceza merkezi veya müdürü bulunan ya da bulunmayan ceza infaz kurumlarından birine nakillerine resen karar verilir. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına karar verilen hükümlüler, yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları veya bir bölümü yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları dışında kalan ceza infaz kurumlarına nakledilemez. Ceza infaz kurumu bulunmayan yerlerde, kolluk kuv-

vetlerince yakalanarak adli makamlara getirilen hükümlüler ile mahkemelerce tutuklananların en yakın ceza infaz kurumlarına yapılacak sevk işlemi, hükümlü ve tutukluyu yakalayarak adli makamlara teslim eden kolluk kuvvetlerinin bağlı olduğu birim tarafından yerine getirilir (Görsel 3.10).

Görsel 3.10: Hükümlü ve tutuklu sevk ve nakil (ring) aracı ve iç görünümü

Ceza infaz kurumuna yapılan sevklerde müdürü bulunan ceza infaz kurumlarına yapılan sevklerde, görevli jandarma yetkilileri tarafından doğrudan kurum müdürlüklerine getirilen hükümlü ve tutuklular, o an için kurumda bulunan en üst amir tarafından teslim alınır. Müdürü bulunmayan ceza infaz kurumlarında ise ilgili Cumhuriyet başsavcılığının havalesi ile kurum en üst amiri tarafından teslim alınır.

Müdürü bulunmayan ceza infaz kurumlarında, teslim sırasında Cumhuriyet savcısı bulunamıyor ise teslim alma işlemi kurum en üst amiri tarafından gerçekleştirilerek durum Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir.

Başka ceza infaz kurumlarından nakledilen hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumlarına kabulleri sırasında, teslim eden kolluk kuvvetlerinden rapor aldırılması için talepte bulunulmaz. Hükümlü veya tutuklu, o anda görevli kurum amiri tarafından teslim alınacak ve tıbbi muayene ile rapor aldırılma işlemleri, ilgili Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla kurum idaresi tarafından yapılır.

Acil ve zorunlu hâller dışında nakledilecek hükümlü ve tutuklularla ilgili bilgiler, sevkten en az iki gün önce sorumlu kolluk kuvvetine bildirilir. Ceza süreleri veya suç vasfı nedeniyle bulundukları ceza infaz kurumlarında barındırılmaları mümkün olmayan hükümlü ve tutukluların konumlarına uygun ceza infaz kurumlarına nakilleri için, hükümlü tutuklu bilgi formu da eklenerek bakanlıktan nakil talebinde bulunulur. Ancak müdürü bulunmayan ceza infaz kurumlarında kalamayacak olan hükümlü ve tutuklular, Cumhuriyet başsavcılıklarınca, resen, kendi ağır ceza merkezine bağlı, müdürü bulunan ceza infaz kurumlarına nakledilir. Hükümlü ve tutukluların nakil işlemleriyle ilgili tüm yazışmalar kurum idaresi tarafından düzenlenir. Hükümlü ve tutukluya ait bilgi formu mutlaka eklenir (Görsel 3.11).

HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU BİLGİ FORMU			
1	BULUNDUĞU CEZA İNFAZ KURUMU		
2	ADI SOYADI (X) erkek () kadın		
3	BABA VE ANNE ADI		
4	DOĞUM YERİ VE TARİHİ		
5	NÜFUSA KAYITLI OLDUĞU YER		
6	VATANDAŞLIK NUMARASI		
7	SUÇ VE SUÇ TARİHİ		
8	TUTUKLAMA TARİHİ		
9	TUTUKLAMA TARİHİ		
10	HÜKÜMLÜ / TUTUKLU /HÜKÜMÖZLÜ		
11		a)Yargılandığı veya Kararı veren mahkeme/mahkemeler	
		b) Kararın tarih ve sayısı	
		c) Kararın kesinleşme Tarihi	
		d) Suçu/uygulanan kanun maddesi	
		e) Ceza miktarı	
		f) İnfaza başlama tarihi	
		g) İlk gözlem tarihi	
		h) Hakederek Salıverilme Tarihi	
		i) Koşullu Salıverilme Tarihi	
12	İNFAZ ETMEKTE OLDUĞU CEZASI DIŞINDA BAŞKA	a) Hükümlü/hükümözlü	
		b) Kararı veren mahkeme	
		c) Kararın tarih ve sayısı	
		d) Suçu, uygulanan kanun maddesi, ceza miktarı	
13	HÜKÜMLÜ VEYA HÜKÜMÖZLÜ OLUP BAŞKA SUÇ VEYA SUÇLARDAN TUTUKLU İSE	Mahkeme adı, suçu, tutuklu olarak yargılanıp yargılanmadığı, duruşmalarda bulunma zorunluluğu olup olmadığı	
14	NAKİL EMRİNİ VEREN MAKAM- TARİH VE SAYISI		
15	CEZA İNFAZ KURUMUNUZA GELİŞ NEDENİ		
16	DAHA ÖNCE DOLAŞTIĞI CEZA İNFAZ KURUMLARI		
17	CEZA İNFAZ KURUMUNUZA GELİŞ TARİHİ		
18	FİRAR ETMİŞ İSE	a) Kurum adı	
		b) Firar tarihi	
		c) Yakalandığı tarih	
		d) Ceza verilmiş ise tarihi ve mahiyeti	
19	FİRARA TEŞEBBÜS ETMİŞ İSE; KURUM ADI VE BU SUÇTAN MAHKUMİYETİ OLUP OLMADIĞI		
20	CEZA İNFAZ KURUMU İDARESİNE KARŞI AYAKLANMA SUÇUNDAN MAHKUMİYETİ OLUP OLMADIĞI		
21	DİSİPLİN CEZASI	a) Suç ve ceza tarihi	
		b) Türü ve süresi	
		c) İnfaz edilip edilmediği	
		d) Kaldırılma tarihi	
22	AÇIK CEZA İNFAZ KURUMUNDAN İADE EDİLMİŞ İSE İADE SEBEBİ VE TARİHİ		
23	KOŞULLU SALIVERİLMEDEN GERİ ALINMA CEZASI VARSA	a) Öncelikle infaz edilip edilmediği	
		b) Geri alınmasına neden olan suçu ve ceza miktarı, infaz edilip edilmediği, edilmediyse bu suçundan infaz edilecek süre	
24	MAHKEMESİNCE VERİLMİŞ HÜCRE CEZASI VARSA İNFAZ TARİHİ		
25	HAKKINDA İKİNCİ DEFA TEKERRÜR HÜKMÜ UYGULANIP UYGULANMADIĞI		
26	ÖRGÜTLÜ SUÇLARDAN YARGILANANLARIN BAĞLI OLDUKLARI ÖRGÜT ADI VE KONUMLARI		
27	ADLİ SUÇLARDAN HÜKÜMLÜ OLMASINA RAĞMEN HERHANGİ BİR ÖRGÜTLE İLİŞKİSİNİN OLUP OLMADIĞI, VARSA ÖRGÜT ADI		
28	HÜKÜMLÜ NAKİL İSTEDİĞİ KURUMDA DAHA ÖNCE KALMIŞSA, BU KURUMDAN NAKLEDİLME NEDENİ		
NOT :		DÜZENLEME TARİHİ	DÜZENLEYEN

Görsel 3.11: Hükümlü ve Tutuklu Bilgi Formu

c) Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Diğer Kurumlara Sevk

Kapalı bir ceza infaz kurumundan veya tutukevinden diğer bir ceza infaz kurumu veya tutukevine sevki gereken tutuklu ve hükümlüler, kanunen yetkili makamın yazılı istemi üzerine jandarma iç güvenlik kuvvetlerince istenilen yere götürülürler. Bu yazılı istemin nakil tarihinden en az bir gün önce jandarma makamlarına gönderilmesi şarttır. Sağlık ya da başka bir nedenle kapalı ceza infaz kurumundan sevki gereken hükümlüler, jandarma eşliğinde, gerekli bütün güvenlik önlemleri alınarak sevk edilirler.

Sevk ile ilgili bütün işlemler açık ceza infaz kurumunda olduğu gibi 5275 sayılı yasa gereği, gerekli olan durumlarda Cumhuriyet başsavcılığından ya da bakanlıktan izin alınarak yapılır.

ç) Açık Ceza İnfaz Kurumları Arası Sevk

Hükümlülerin kendi istekleri ile bulundukları açık ceza infaz kurumundan başka açık ceza infaz kurumlarına nakledilebilmeleri için;

- Gitmek istedikleri kurumlardan durumlarına uygun en az üç yeri belirten bir dilekçe vermesi,
- Nakil giderlerini peşin olarak ödemeyi kabul etmesi,
- Koşullu salıverilmelerine beş aydan az süre kalmamış olması,
- İstekte bulununulan kurumun yer, kapsama gücü ve sınıfının uygun bulunması,
- Daha önce disiplin nedeniyle ayrılmak zorunda kaldıkları kurum olmaması gerekir.

Bu hükümlüler; nakledildikleri kurumlarda elverişsiz ve yetersiz olması, kapsama gücünün aşılması, kullanılamaz hâle gelmesi, asayişin ve güvenliğin bozulması, doğal afet, yangın ve büyük onarım veya hastalık nedenleriyle yapılan nakiller hariç, bir yıl kalmak zorundadırlar. Çocuk hükümlüler için bu süre altı ay olarak uygulanır.

Açık ceza infaz kurumları arasındaki nakil talepleri hakkında bakanlıkça karar verilir. Aynı ağır ceza yargı çevresi içindeki açık ceza infaz kurumları arasındaki nakillere, ağır ceza Cumhuriyet başsavcılığınca karar verilir. Bakanlık, ihtiyaç hâlinde açık ceza infaz kurumları arasında kendiliğinden nakil yapabilir.

Açık ceza infaz kurumları arası nakillerde hükümlüye belli bir zaman dilimi tanınarak o zaman diliminde gideceği kuruma kendiliğinden gidip teslim olması beklenir. Çocuk eğitimevleri arasındaki nakiller ise yeterli sayıda infaz koruma memuru tarafından yapılır. Nakil giderlerinin hükümlü tarafından karşılanması gerekir, aksi takdirde nakil yapılmaz.

➨ Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumları Arası Sevk

Açık ceza infaz kurumunda cezası infaz edilmekte iken;

- Tutuklama kararı verilen,
- Kınamadan başka disiplin cezası alan,
- Üst sınırı yedi yıldan fazla hapis cezası gerektiren bir suçtan dolayı hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan,
- Yaş, sağlık durumu, bedensel veya zihinsel yetenekleri bakımından çalışma koşullarına uyum sağlayamayacakları saptananlar ile çalışmak istemeyen hükümlüler, ceza infaz kurumu yönetim kurulunun kararı ile kapalı ceza infaz kurumlarına iade edilir. Bu karar, infaz hâkimliğinin onayına sunulur.

İnfaz edilmekte olan ve cezası dışında yeni bir suçtan dolayı haklarında hükümlülük kararı verilenlerden koşullu salıverilme tarihleri yönetmelikte belirlenen süreyi aşanlar, derhâl kapalı ceza infaz kurumlarına iade edilir.

Açık ceza infaz kurumlarına ayrılma kararı verilmeyen ve dosyaları bakanlığa gönderilmeyecek hükümlüler aşağıda sıralanmıştır.

Kapalı kurumlarda bulunan hükümlülerden;

- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar,
- Haklarında ikinci defa tekerrür hükümleri uygulananlar,
- Haklarında iyi hâl kararı verilse bile, 5275 sayılı Kanun'un 44'üncü maddesinde sayılan eylemlerden dolayı toplam beş ve daha fazla hücreye koyma cezası alıp son hücreye koyma cezasının kaldırılması üzerinden bir yıl geçmemiş olanlar,
- Terör ve örgütlü suçlardan hükümlü olup 6'ncı maddenin ikinci fıkrasının (c) ve (ç) bentleri dışında kalanlar açık kurumlara ayrılamaz.

Ayrıca kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin;

- Koşullu salıverilme kararı geri alınanların geri alınan cezalarının tamamı,
- Denetimli serbestlik tedbirinin ihlali sonucunda, koşullu salıverilme tarihine kadar olan sürenin tamamı,
- Çocuk eğitimevleri hariç, kapalı kurumlardan firar edenler ile açık kurumlardan ikinci kez firar etmiş olanların, firar tarihinden önce kesinleşmiş olan cezaları ve koşullu salıverilme tarihine kadar kesinleşerek infazına başlanacak olan cezalarının tamamı,
- 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu gereğince verilen hapsen tazyik veya tazyik hapisleri dışında, diğer kanunlarda düzenlenen tazyik, disiplin veya zorlama hapislerinin tamamı kapalı kurumlarda infaz edilir.
- Diğer cezalar, yönetmelikte aranan koşulların bulunması hâlinde açık kurumlarda infaz edilebilir.

Kapalı kurumda hükümlü olup;

- İşlediği iddia olunan başka bir suçtan dolayı haklarında 04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesine göre tutuklama kararı verilenler,
- Yaş, sağlık durumu, bedensel veya zihinsel yetenekleri bakımından çalışma koşullarına uyum sağlayamayacakları idare ve gözlem kurulu kararıyla saptananlar, bu durumları devam ettiği sürece açık kurumlara ayrılamaz.

Açık kurumda cezası infaz edilmekte iken firar suçu hariç kınama dışında disiplin cezası verilmek suretiyle kapalı kuruma iade edilenler, disiplin cezasının kaldırılma tarihinden itibaren, yönetmelikte aranan diğer şartlara uyduğu takdirde açık kuruma ayrılabilir. Açık kurumda cezası infaz edilmekte iken ilk kez firar edip yakalanan ve hücreye koyma, disiplin cezası verilmek suretiyle kapalı kuruma iade edilen hükümlüler, disiplin cezasının kaldırılmasından itibaren yönetmelikte aranan diğer şartlara uyduğu ve bir daha firar etmeyeceği değerlendirildiği takdirde açık kuruma ayrılabilir. Açık kurumdan ikinci kez firar eden hükümlüler hakkında ise Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği'nin 8. maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi hükmü uygulanır. Yaş, sağlık durumu, bedensel veya zihinsel yetenekleri bakımından veya güvenlik nedeniyle kapalı kuruma gönderilen hükümlüler, altı aylık süre geçtikten sonra şartları uyması hâlinde yeniden açık kuruma ayrılabilir.

Açık ceza infaz kurumuna ayrılma süresini dolduranlar hakkında altı aylık deneme süresinin tamamlanması beklenmeden açığa ayrılma kararı alınabilir.

Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin gözlem ve sınıflandırılmaları veya altı aylık deneme süreleri sonunda yönetmelikte belirtilen koşulları taşımaları hâlinde;

- Haklarında alınan iyi hâl ve açık ceza infaz kurumuna ayrılmasının uygun olduğuna ilişkin idare ve gözlem kurulu kararı,
- İlamı, süre belgesi, gözlem ve sınıflandırma formunu da içeren gözlem ve sınıflandırma dosyası,
- Nakil giderlerini peşin olarak ödemeyi kabul ettiğini ve gitmek istedikleri kurumlardan en az üç yeri belirtir dilekçesi bakanlığa gönderilir.

Bakanlıktan istekte bulunulan kurumun yer, kapsama gücü, mahkûmiyet sürelerine uygun hükümlülerin barındırıldığı bir açık ceza infaz kurumu olması, daha önce disiplin nedeniyle ayrılmak zorunda kaldıkları kurum olmaması gibi hususlar dikkate alınarak gönderilecekleri açık ceza infaz kurumu belirlenir.

Hükümlünün açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartlarını taşımadığının anlaşılması hâlinde talep Cumhuriyet başsavcılığınca reddedilerek dosya bakanlığa gönderilmez ve bu karar ilgilisine tebliğ edilir.

d) Sağlık Kurumlarına Sevk

Hastaneye sevki zorunlu görülen hükümlü veya tutuklu, bulunduğu yer veya en yakın tam teşekküllü devlet veya üniversite hastanesinin hükümlü koğuşuna yatırılır.

Bu hastanelere gönderilen hükümlü ve tutukluların başka yerlerdeki hastanelere sevki sağlık kurulu raporuyla, acil ve yaşamsal tehlikesi bulunması hâlinde ise varsa biri hastalığın uzmanı olmak üzere iki uzman hekim tarafından rapor verilir. Başhekim tarafından onaylanan ve hastalığın sebebini, tedavinin hangi sebeple bulunduğu hastanede gerçekleştirilemediğini, hastaya nerede ve ne tür bir tedavinin uygulanması gerektiği açıkça belirtilen bir raporla belgelendirilir. Bu durumda da en yakın ve hükümlü koğuşu bulunan devlet veya üniversite hastaneleri tercih edilir.

Hükümlü veya tutuklunun bu hastanelerde kontrol ve tedavisinin devam edip etmeyeceğinin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi gerekli olup aksi hâlde hükümlü veya tutuklu ait olduğu kuruma iade edilir.

Hükümlü veya tutuklular, acil hâller dışında özel sağlık kuruluşlarında tedavi edilemez. Acil hâllerin varlığı hâlinde bakanlığa bilgi verilir. Hükümlü ve tutukluların hastaneye sevkleri sırasında azami çabukluğun sağlanması için gerekli önlemler alınır.

Diş rahatsızlıkları nedeniyle il veya ilçe dışı sağlık kuruluşlarına sevk için izin istenmeden önce hükümlü ve tutuklulara önerilen tedavinin yakın il veya müdürü bulunan ceza infaz kurumlarının diş ünitelerinde yapılıp yapılamayacağı araştırılır. Önerilen tedavinin bu kurumlarda yapılabileceğinin anlaşılması durumunda bu ceza infaz kurumuna sevki hususunda rapor düzenlenir.

Anne yanında kalmakta olan çocukların sağlık nedeniyle kurum dışına sevk edilmesi hâlinde, doktor raporunda annesinin kendisine refakati zorunlu görülmüşse refakat edebilir.

Hükümlü ve tutuklular sevk edilmeden önce önerilen tedavinin gönderilecekleri hastanede yapılıp yapılamayacağı araştırılır. Ameliyat, tetkik veya kontrolü yaptırılmak üzere sevki gereken-

ler için randevu alınır. Uzun süreli veya yatarak tedavi görecek olması durumunda, sevkten önce hükümlü koğuşunda yer olup olmadığı tespit edilir. İl veya ilçe dışındaki bir sağlık kuruluşuna sevk edilen hükümlü ve tutukluların tetkik ve tedavilerinin aynı gün bitmesi veya ileri bir tarihe randevu verilmesi hâlinde, aynı güvenlik kuvvetleriyle geldikleri ceza infaz kurumuna iadeleri sağlanır. Yatarak tedavilerine karar verilmesi hâlinde ise hükümlü ve tutuklunun evrakı, o yer ceza infaz kurumu kayıtlarına geçirilmesi için ilgili Cumhuriyet başsavcılığına teslim edilir. Mahkemelerce, fiili işlediği sırada akıl hastası olan kişi hakkında koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilerek yüksek güvenlikli sağlık kurumunda koruma ve tedavi altına alınmasına karar verilen hükümlülerin sevkleri Cumhuriyet başsavcılıklarınca resen yapılır.

Mahkeme ya da Cumhuriyet başsavcılığı kararı gereğince veya Anayasa'nın 104'üncü maddesinin (b) bendinde belirtilen, cezasının hafifletilmesi veya kaldırılması talepleri üzerine rapor veya gözlem altına alınmaları için Adli Tıp Kurumuna, ruh sağlığı hastaneleri ve resmî sağlık kuruluşlarına gönderilecek hükümlü ve tutukluların sevkleri için bakanlıktan izin istenmez.

Cumhuriyet başsavcılığı, sevkten önce ilgili sağlık kurumu ile temas kurarak randevu alır. Ayrıca istenen belgelerin ne olduğunu tespit ederek belgelerle birlikte randevu tarihi ve saatinde hazır bulunacak şekilde o yer Cumhuriyet başsavcılığına sevkini yapar. Teslim alan Cumhuriyet başsavcılığı hükümlü veya tutuklunun sağlık kurumundaki işlemlerini tamamen bitirdikten sonra geldiği kuruma iade eder. Adli Tıp Kurumu Başkanlığına gönderilerek rapor aldırılması gereken ancak sağlığının yolculuğa elverişli olmaması nedeniyle sevki yapılamayan hükümlü ve tutuklular, Cumhuriyet başsavcılıklarınca Adli Tıp Kurumu Başkanlığına bildirilir. Bu durumda hükümlü veya tutuklunun muayenesi Adli Tıp Kurumu Başkanlığınca görevlendirilen heyet marifetiyle bulunduğu mahalde yaptırılır.

Tutuklu ve hükümlülerden, hastalananların ceza infaz kurum ve tutukevlerinin kendi revirlerinde iyileştirilmeleri esastır. Zorunlu durumlarda diğer sağlık kurumlarına sevk edilenlerin bu yerlerde muhafazası jandarma tarafından sağlanır. Sağlık kurumlarında önceden jandarmanın görüşü alınarak tutuklu ve hükümlülerin iyileştirilmeleri sırasında konabilecekleri özel yerleri ilgili kuruluşlarca hazırlanır ve her an hizmete hazır ve bakımlı bulundurulur. Sağlık kurumlarına sevk edilen hükümlü ve tutuklular, kanun ve nizamlarda öngörülen esaslara uygun tarzda, önlemler alınarak bu yerlere konur. Jandarma tarafından muhafaza edilir. Ceza infaz kurumlarında hastalar, hastaneye sevki gerektirmeyen durumlarda sağlık ünitesinde tedavi edilir. Hastaneye sevki gerektiren durumlarda ise kapalı ceza infaz kurumlarında jandarma nezaretinde; açık ceza infaz kurumlarında infaz koruma memuru ile gerekli güvenlik önlemleri alınarak sevki yapılır. Ceza infaz kurumunda uyuşturucu bağımlılığı nedeni ile hastalananlar için de yukarıda anlatılan işlem aynen uygulanır ve gerekirse uyuşturucu tedavisi için uyuşturucu tedavisi yapan kurumlara (AMATEM) sevk edilir.

e) Olağanüstü Durumlarda Sevk

Kurumların elverişsiz ve yetersiz kalması, kapsama gücünün aşılması, kullanılamaz hâle gelmesi, asayiş ve güvenliğin bozulması, doğal afet, yangın ve büyük onarım gibi zorunlu nedenlerle başka kurumlara nakledilmeleri gerekli görülen hükümlü ve tutuklular, yargı çevresi dışında bakanlıkça belirlenen ve konumlarına uygun olan diğer kurumlara sevk kurallarına uygun olarak sevki yapılır.

Sevk ve nakledilecek hükümlü, tutukluların yiyecekleri ve götürülecekleri yere kadar olan taşıt gideri, sevk ve nakilde görev alan jandarma personelinin gidiş ve dönüş taşıt giderleri ilgili kurum tarafından verilir.

Bulunduğu kapalı ceza infaz kurumundan başka bir ceza infaz kurumuna kendi isteği ile giden hükümlüler, yol masraflarını ceza infaz kurum müdürlüğüne bir makbuz karşılığı öderler. Ceza infaz kurum müdürlüğü bu parayı tutanakla devriye komutanına teslim eder.

f) Öğretim Kurumlarına Sevk

Kapalı ceza infaz kurumunda bulunan ilköğretim, lise, açık öğretim, yüksekokul veya üniversiteye giriş, ara ve bütünleme sınavlarına girecek hükümlü ve tutuklular, kurum idaresince bildirilecek sınav tarihlerinde ve istenilen yerde bulundurulacak şekilde jandarma tarafından sevk edilir. Sınav yerlerindeki emniyet tedbirleri mülki amirliklerce alınır.

Sınavların imkânlar ölçüsünde önceden belirlenen ceza infaz kurumlarında yapılması sağlanır.

3. Uygulama Faaliyeti

Amaç: Hükümlü tutukluların oda dışına çıkma hâllerini açıklamak

Süre: 4 ders saati

Değerlendirme: Dereceli puanlama anahtarı

1. Sınıfta dörder kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Hükümlü ve tutukluların müdür ile görüşmeye gitme, hastaneye gitme,açık ziyaretine gitme, telefon görüşüne gitme gibi odadan çıkma durumlarından birini seçiniz.
3. Her grupta anlatıcılar, oyuncular ve yazarlar olacak şekilde görev dağılımını yapınız.
4. Grup üyelerinizin fikirleri doğrultusunda bir olay oluşturunuz.
5. Ortak olarak hazırlanan örnek olayı yazarları tarafından metne dönüştürülerek örnek olayla ilgili bir sunum hazırlamalarını sağlayınız.
6. Anlatıcılar sunumu ekrana yansıtarak hazırlanan örnek olayı sınıfa anlatıcıların anlatmasını sağlayınız.
7. Oyuncular tarafından olayın canlandırılmasını sağlayınız.
8. Sunum aşamasını ve canlandırma olayını videoya kaydediniz.
9. Tüm grupların sunumları bittikten sonra örnek olayın videolarını sırayla tüm gruplara izlettirerek grupların kendilerini değerlendirmelerini isteyiniz.
10. Gruplar yaptığı yazılı ve görsel çalışmaları ders öğretmeninize teslim ediniz.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI					
ADI SOYADI					
ÖLÇÜTLER	Başlangıç Düzeyinde (1)	Kabul Edilebilir (2)	Oldukça Başarılı (3)	Başarı Puanı	Görüş ve Öneriler
İçerik	Hükümlü ve tutukluların oda dışına çıkma hâlleri ile ilgili bilgilere çok az yer verilmiştir.	Hükümlü ve tutukluların oda dışına çıkma hâlleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.	Hükümlü ve tutukluların oda dışına çıkma hâlleri ile ilgili bilgilere ayrıntılı olarak yer verilmiştir.		
Araştırma Süreci	Öğrenci, bilgilerin çok azına kendi çabasıyla ulaşmış, bilgileri toplamış ve bir araya getirmiştir.	Öğrenci, bilgilerin çoğuna kendi çabasıyla ulaşmış, bilgileri toplamış ve bir araya getirmiştir.	Öğrenci, bilgilerin tamamına kendi çabasıyla ulaşmış, bilgileri toplamış ve bir araya getirmiştir.		
Sunum	Çalışma özgün değildir ve az ilgi çekmiştir.	Çalışma genellikle özgün olup çoğu kısmı anlaşılmıştır ve ilgi çekmiştir.	Çalışmanın tümü özgün olup tamamı anlaşılmıştır ve çalışma çok ilgi çekmiştir.		
Materyal Kullanımı	Çalışma amaca uygun bir materyalle desteklenmiştir.	Çalışma amaca uygun iki materyalle desteklenmiştir.	Çalışma amaca uygun üç ve daha fazla materyalle desteklenmiştir.		
Zamanı Kullanma	Sunum ve canlandırma için zaman verimli kullanılmamıştır.	Sunum ve canlandırma için zaman oldukça verimli kullanılmıştır.	Sunum ve canlandırma için zaman çok verimli kullanılmıştır.		
Toplam					

3.1.2.5. Sevk ve Nakillerin Yapılması, Süresi ve Esasları

- Ceza infaz kurumu müdürlüğünce hükümlü ve tutukluların sağlık kuruluşu ve adliyeye sevk yazıları, zorunlu hâller dışında en geç iki gün öncesinden jandarmaya gönderilir ve ceza infaz kurumu jandarma birliğince istenilen gün ve saatte hizmete uygun olarak sevkleri yapılır.
- Başka ceza infaz kurumlarına nakledilecek hükümlü ve tutukluların nakilleri ilgili yazıların jandarmaya intikal etmesinden itibaren zorunlu hâller (aynı gün Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından nakil talep edilmesi, doğal afetler ve meydana gelen olaylar nedeniyle başka ceza infaz kurumuna hemen nakil yapılması gibi) dışında en geç bir hafta içinde yapılır.
- Nakilleri yapılacak hükümlü ve tutuklulara ait sevk bilgileri zorunlu hâller dışında nakilden en geç bir gün önce jandarma tarafından ceza infaz kurumu müdürlüğüne bildirilir.
- Sevk ve nakil, istendiği tarihte eldeki mevcudun sevk ve nakle yetmeyeceği anlaşıldığı durumlarda konu yetkili makama iletilir ve alınacak cevaba göre hareket edilir. Hükümlü ve tutukluların iller arası nakillerinde jandarma ile Cumhuriyet başsavcılığı irtibat kurar, tutuklu ve hükümlüler bekletilmeden ceza infaz kurumuna alınır.
- Bayan hükümlü ve tutukluların hastane sevki hariç, duruşmaya sevkleri ve nakilleri sırasında bayan infaz koruma memuru görevlendirilmez.
- Tutuklu ve hükümlüler, mahkemeleri, hastalıkları nedeniyle veya olağanüstü durumlarda ceza infaz kurumlarından sevkleri yapılabilir. Gerekli güvenlik önlemleri alınarak hükümlü ve tutuklular sevk edildikleri yere götürülür.

3.1.2.6. Tahliye Kararı Uyarınca Salıverilme

Ceza infaz kurumlarında en önemli konulardan biride hükümlü ve tutukluların tahliye işlemleridir. Telafisi mümkün olmayan yanlışlıklara meydan vermemek için tahliyelerin çok dikkatli yapılması gerekmektedir.

Ceza infaz kurumlarına mahpus kararlarının UYAP bilişim sistemi üzerinden e-imzalı olarak gelmesi durumunda, yeni müddetname tanziminin temini için derhâl işlemlere başlanılması, kararın UYAP bilişim sistemi üzerinden e-imzasız olarak gelmesi durumunda ise ilgili adli makama mümkün olan en seri vasıtalarla bu kararlar ulaştırılır. E-imza eksikliği giderildikten sonra yeni müddetname tanziminin temini işlemlerine başlanılması, mahsup kararlarının gereğinin mesai saati içinde tamamlanabilmesi için yüksek mahkemeler ve adli yargı ilk derece mahkemelerince mesai saatleri içinde verilen mahsup kararlarının ceza infaz kurumlarına mesai saatleri içerisinde gönderilmesi gerekir. Bu hususta ilgili mahkemeler ve Cumhuriyet başsavcılıkları kalem personeliyle bağlantı kurularak teyit işlemi yapılır. Daha sonra şu işlemler gerçekleştirilir:

- Salıverilecek hükümlü çocuklar, 5395 sayılı Kanun kapsamında koruyucu ve destekleyici tedbirlerin alınması için ilgili kurumlara bildirilir. Bunlardan; kimsesi olmayan veya tüm çabalara rağmen yakınlarına ulaşılamayanlar ile yakını bulunmakla birlikte bunlara verilmesi uygun olmayacağı değerlendirilenlerden hakkında uygun tedbir kararı alınmış olanların Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne teslimi sağlanır.
- Hükümlünün emniyet ya da askerlik şubesine teslimi olup olmadığı kontrol edilir; daha sonra UYAP sistemi üzerinde, infaz bürosunda, tahliye işlemi tamamlanarak serbest bırakma işlemi için sorumlu infaz koruma başmemurluğuna dosya teslim edilir.

- Sorumlu infaz ve koruma başmemurluğu tarafından; oda nöbetçisi, nöbetçi müdür ve vardiya sorumlusu olan infaz koruma başmemuru ile birlikte hükümlünün eşkâl ve kimlik bilgisi kontrolü yapılarak salıverilmek üzere mahkûm kabul birimine teslim edilir.
- Mahkûm kabul birimi tarafından, parmak izi cihazından hükümlünün parmak izi kontrolü yapılarak doğru hükümlünün olduğu teyit edildikten sonra tahliye fişi, ceza infaz kurumu jandarma bölük komutanlığına teslim edilir. Jandarma bölük komutanlığı tarafından GBT (Gizli Bilgi Toplama) sorgusu yapılarak hükümlü ya da tutuklunun salıverilme işlemi yapılmaktadır.

a) Bihakkın (Hak Ederek) Tahliye

Mahkeme tarafından verilen cezanın tamamını hükümlünün ceza ve infaz kurumunda tamamlayarak salıverilmesidir.

b) Şartlı Tahliye (Koşullu Salıverilme)

Koşullu salıverilmeden yararlanabilmek için mahkûmun kurumdaki infaz süresini iyi hâlli olarak geçirmesi gerekir.

Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar otuz yılını, müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar yirmi dört yılını, diğer süreli hapis cezalarına mahkûm edilmiş olanlar cezalarının yarısını infaz kurumunda çektikleri takdirde koşullu salıverilmeden yararlanabilirler.

- Kasten öldürme suçlarından süreli hapis cezasına mahkûm olanlar,
- Neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçundan süreli hapis cezasına mahkûm olanlar,
- İşkence suçundan ve eziyet suçundan süreli hapis cezasına mahkûm olanlar,
- Cinsel saldırı reşit olmayanla cinsel ilişki ve cinsel taciz suçlarından süreli hapis cezasına mahkûm olanlar,
- Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan hapis cezasına mahkûm olan çocuklar,
- Özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlardan süreli hapis cezasına mahkûm olanlar,
- Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan hapis cezasına mahkûm olan çocuklar,
- Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk suçlarından süreli hapis cezasına mahkûm olanlar cezalarının üçte ikisini infaz kurumunda çektikleri takdirde koşullu salıverilmeden yararlanabilirler.

Ayrıca suç işlemek için örgüt kurmak, yönetmek ya da örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkûm olan çocuklar ile Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu kapsamındaki suçlarda koşullu salıverilme oranı üçte iki olarak uygulanır.

Koşullu salıverilme için kurumda geçirilmesi gereken süre;

- Birden fazla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde otuz altı,
- Birden fazla müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde otuz,
- Bir ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuz altı,

- Bir müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuz,
- Birden fazla süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla yirmi sekiz yıldır.

Suç işlemek için örgüt kurmak, yönetmek ya da örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçtan dolayı mahkûmiyet hâlinde; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar otuz altı yılını, müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar otuz yılını, süreli hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar cezalarının dörtte üçünü kurumda çektikleri takdirde koşullu salıverilmeden yararlanabilirler. Ancak bu süreler;

- Birden fazla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde kırk,
- Birden fazla müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde otuz dört,
- Bir ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla kırk,
- Bir müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuz dört,
- Birden fazla süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuz iki yıldır.

Koşullu salıverilme süresinin hesaplanmasında hükümlünün on sekiz yaşını doldurıncaya kadar kurumda geçirdiği bir gün, iki gün olarak dikkate alınır. Hükümlü hakkında 5275 sayılı Kanun'un 107. maddesinin 6. ve 10. fıkralarına göre mahkemece hükmedilen denetimli serbestlik tedbirleri aynı kanunun 104. maddesine göre denetimli serbestlik, yardım merkezi şubeleri veya bürolarınca yerine getirilir.

Bir hükümlünün koşullu salıverilmesi hakkında kurum idaresi tarafından hazırlanan gerekçeli rapor, hükmü veren mahkemeye; hükümlü başka bir yerde bulunuyorsa o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemeye verilir. Mahkeme, bu raporu uygun bulursa hükümlünün koşullu salıverilmesine dosya üzerinden karar verir. Mahkeme, raporu uygun bulmadığı takdirde gerekçesini kararında gösterir. Bu kararlara karşı itiraz yoluna gidilebilir.

Koşullu salıverilen hükümlünün, denetim süresinde hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlemesi veya kendisine yüklenen yükümlülüklere, infaz hâkiminin uyarısına rağmen uymamakta ısrar etmesi hâlinde koşullu salıverilme kararı geri alınır. Koşullu salıverilme kararının geri alınması hâlinde hükümlünün;

- Sonraki suçu işlediği tarihten itibaren başlamak ve hak ederek tahliye tarihini geçmemek koşuluyla sonraki işlediği her bir suç için verilen hapis cezasının iki katı sürenin,
- Yükümlülüklerine aykırı davranması hâlinde, bu yükümlülüklere uymama tarihi ile hak ederek salıverilme tarihi arasındaki süreyi geçmemek koşuluyla ihlalin niteliğine göre takdir edilecek bir sürenin ceza infaz kurumunda aynen çektirilmesine karar verilir.
- Koşullu salıverilme kararının geri alınmasından sonra aynı hükmün infazı ile ilgili bir daha koşullu salıverilme kararı verilmez.

Koşullu salıverilme kararının geri alınmasına; hükümlü, koşullu olarak dışarda olduğu geri kalan süre içinde koşullu olarak salıverildiği suçtan başka ikinci bir suç işlediği takdirde ya da bağlı tutulduğu yükümlülükleri yerine getirmezse hükmü veren ilk derece mahkemesinin bulunduğu yer infaz hâkimliği koşullu salıverilme kararını kaldırarak cezaevine geri gönderebilir.

Kişi koşullu salıverildiği zaman zarfında işlediği başka bir suçla ilgili hükmün bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmiş olması hâlinde ise 101. maddenin ikinci fıkrasına göre

belirlenen infaz hâkimliği tarafından koşullu salıverilme kararının geri alınmasına dosya üzerinden karar verilir. Bu kararlara karşı itiraz yolu açıktır.

Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, millî savunmaya karşı suçlar, bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi dolayısıyla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz. Bir hükümlünün koşullu salıverilmesi hakkında kurum idaresi tarafından hazırlanan, idare ve gözlem kurulu başkanlığının ve disiplin kurulu başkanlığının gerekçeli raporu, hükmü veren mahkemeye; hükümlü başka bir yerde bulunuyorsa o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemeye yazılar ve dosyalar ile birlikte verilir. Mahkeme, bu raporu uygun bulursa hükümlünün koşullu salıverilmesine dosya üzerinden karar verir. Salıverilme ile ilgili bütün işlemler tamamlanır ve hükümlü salıverilir.

3.1.2.7. Tahliye İşlemleri

Ceza infaz kurumlarında barındırılan mahpusların tahliye işlemi iki şeklide yapılır:

a) Hükümlü Tahliyesi: Tahliye kararını kuruma gönderen savcılık ile irtibata geçilerek hükümlü ya da tutuklu hakkında yakalama kararı ya da ilam olup olmadığı öğrenilir. Eğer gelen karar bir hükümlüye ait ise tahliye kararı ile hükümlünün cezasını infaz ettiği karar karşılaştırılır ve tahliye kararını gönderen ilgili mahkeme ya da savcılık ile irtibata geçilerek tahliye kararının teyidi alınır.

b) Tutuklu Tahliyesi: Tahliye kararını kuruma gönderen savcılık ile irtibata geçilerek hükümlü ya da tutuklu hakkında yakalama kararı ya da ilam olup olmadığı öğrenilir. Eğer gelen karar tutuklu ya da hüküm özlüye (mahkemede yapılan bir yargılama neticesinde hakkında verilen mahkumiyet hükmü kesinleşmemiş ancak hâlen tutuklu bulunan kişi) ait ise gelen tahliye müzekkeresi ile tutuklama müzekkeresindeki tutuklamaya konu, suç ve tutuklama kararını veren mahkemenin adı, tevkif tarihi, sorgu numarası ya da dosya esas numarası karşılaştırılır.

3.1.2.8. Tahliye Öncesi Yapılacak İşlemler

Hükümlülerin kuruma girişinden salıverilmesine kadar geçen süre içerisinde ceza infaz kurumunda bulundukları sürede, iyi hâl değerlendirme sistemi ve iyileştirme programlarına katılma yükümlülüğü ile ilgili bilgilendirme hükümlülere tebliğ edilir.

Bu düzenlemeye göre hükümlülerin ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıverilme öncesindeki iyi hâlinin belirlenebilmesi amacıyla en geç altı ayda bir idare ve gözlem kurulu tarafından değerlendirmeye tabi tutulacağı ve buna göre iyi hâl kararı alınarak koşullu salıverilecekleri hususunda kurum idaresi tarafından Ek-13 doğrultusunda hükümlülere tebliğ edilmelidir (Görsel 3.12).

Bir hükümlünün, koşullu salıverilmeden faydalanması için dört servis tarafından hazırlanan değerlendirme kriterlerine uyması gerekir.

1. Yönetim servisi
2. Eğitim servisi
3. Psikososyal yardım servisi
4. Güvenlik ve gözetim servisi

ADALET BAKANLIĞI
..... Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü

TEBLİĞ – TEBELLÜĞ BELGESİ

15.04.2020 tarihli ve 31100 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 36. maddesi ile 5275 sayılı Kanunun 89. maddesinde değişiklikler yapılmış ve bu çerçevede hazırlanan "Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik" 01.01.2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Buna düzenlemeye göre; hükümlüler, açık ceza infaz kurumuna ayrılma, kalan cezasını denetimli serbestlik tedbiri altında infaz etme veya ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıverilme öncesindeki iyi hâlinin belirlenebilmesi amacıyla en geç altı ayda bir idare ve gözlem kurulu tarafından değerlendirmeye tabi tutulacaktır.

5275 sayılı Kanunun 89. maddesi ile "Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik" uyarınca;

1. Her hükümlü hakkında en geç altı ayda bir dönem değerlendirmesi; açık ceza infaz kurumuna ayrılma, kalan cezasını denetimli serbestlik tedbiri altında infaz etme veya ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıverilme öncesinde ise gelişim değerlendirmesi yapılacak,

2. Psiko-sosyal yardım servisi tarafından her hükümlüye bir risk değerlendirme ölçeği uygulanarak sonuçları risk değerlendirme raporunda gösterilecek, bu risk değerlendirme ölçeği her yıl tekrarlanacak,

3. Hükümlünün kuruma kabulünün ardından yapılan ilk gözlem değerlendirmesi sonrasında eğitim ve öğretim servisi ile psiko-sosyal yardım servisi tarafından bir iyileştirme planı hazırlanacak,

4. Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında bulundukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında değerlendirilecek,

5. Yapılan değerlendirmede, infazın tüm aşamalarında hükümlülerin katıldığı iyileştirme ve eğitim-öğretim programları ile sosyal ve sportif faaliyetler, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikalar, kitap okuma alışkanlığı; diğer hükümlü ve tutuklular, ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri; işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezaları dikkate alınacak,

6. Her altı aylık dönem sonunda ve açık ceza infaz kurumuna ayrılma, kalan cezasını denetimli serbestlik tedbiri altında infaz etme veya ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıverilme öncesinde; her hükümlü hakkında yönetim (iyileştirmeden sorumlu 2. müdür), eğitim ve öğretim (öğretmen), psiko-sosyal yardım (psikolog veya sosyal çalışmacı) ile güvenlik ve gözetim (sorumlu infaz ve koruma başmemuru) servisleri tarafından gözlem değerlendirme veya gelişim değerlendirme raporları düzenlenecek,

7. Hükümlülerin katıldıkları eğitim-öğretim faaliyetleri, psiko-sosyal yardım programları, destekleyici programlar ile infaz sürecindeki tutum ve davranışları "artı puan", aldığı disiplin cezaları ise "eksi puan" şeklinde yönetim servisi, eğitim ve öğretim servisi, psiko-sosyal yardım servisi ile güvenlik ve gözetim servisi tarafından puanlanacak,

8. Ceza infaz kurumunda kalacağı süre altı aydan az olan hükümlüler; 5275 sayılı Kanunun 89. maddesinin birinci ve ikinci fıkrası uyarınca gözlem değerlendirmesine tabi tutulacak ve haklarında **gözlem değerlendirme raporları** düzenlenecek,

9. Ceza infaz kurumunda kalacağı süre altı aydan fazla olan hükümlüler; tutum ve davranışları, kurum düzeni ve güvenliğine katkısı, yükümlülüklerini yerine getirmesi ile yürütülen iyileştirme ve topluma kazandırma programlarına katılımı ve kütüphaneden yararlanma konusundaki çabaları değerlendirilerek gösterdiği gelişim her altı ayda bir düzenlenen **gelişim değerlendirme raporları** ile puanlanacak (**dönem puanı**),

10. Ceza infaz kurumundan ayrılmaya ilişkin iyi hâl değerlendirmesinin yapılacağı son idare ve gözlem kurulu toplantısı öncesinde, o güne kadar alınan dönem puanları toplamının, toplam değerlendirme dönemi sayısına bölümü ile hükümlünün "**gelişim puanı**" belirlenecek,

11. Hükümlünün iyi halli olup olmadığına idare ve gözlem kurulunca yapılan değerlendirme sonunda karar verilecek, idare ve gözlem kurulunca iyi halli olmadığına karar verilen bir hükümlü hakkındaki bir sonraki değerlendirme en erken 6 ay sonra yapılacak,

12. İdare ve gözlem kurulu; hükümlü hakkındaki değerlendirmesini yaparken, gözlem değerlendirme ve gelişim değerlendirme raporları, risk değerlendirme raporu ile infaz dosyalarındaki tüm bilgi ve belgelere göre karar verecek; bu değerlendirme sırasında talebi üzerine veya re'sen hükümlü ile mülakat yapabilecek,

13. Yönetmeliğin 31 ve 32. maddelerine göre yapılan hesaplama sonucunda, gelişim puanı Genel Müdürlükçe belirlenen eşik puanın altında olan hükümlü hakkında; açık ceza infaz kurumuna ayrılma, kalan cezasını denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infaz etme ve ceza infaz kurumlarından doğrudan koşullu salıverilme işlemlerine yönelik iyi hâl kararı verilemeyecek,

14. 5275 sayılı Kanunun 89. maddesinin beşinci fıkrasına göre, mevzuatta iyi halliliğin arandığı tüm durumlarda bu madde hükümleri ile "Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik" hükümleri uygulanacaktır.

Her hükümlü, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 67. maddesi ile Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in 25. maddesi uyarınca iyileştirme programlarına tam bir uyum göstermekle yükümlüdür.

İyi hal değerlendirme sistemi ve iyileştirme programlarına katılma yükümlülüğüm ile ilgili bilgilendirmeyi okudum, anladım. Bilgilendirme evrakının bir sureti tarafıma verildi. ..../ ..../ 20....

TEBLİĞ EDEN TEBELLÜĞ EDEN

Görsel 3.12: Tebliğ - tebellüğ belgesi

a) Yönetim Servisi Değerlendirme Kriterleri

- Kurum iç hizmetlerindeki veya iş yurdu atölyelerindeki çalışmaları,
- İş yurdu çalışmaları, kurum iç hizmetleri, atölye çalışmaları ve sosyal sorumluluk faaliyetleri ile diğer kurumsal faaliyetlere katılmaya yönelik çaba ve istekliliği,
- Nitelikli meslek sahibi hükümlünün meslek alanına dair çalışmaları ve bu çalışma ile kurumun işleyişine sağladığı katkıları,
- Kurum demirbaşını koruma, eğitim ve çalışma esnasında kullandığı sarf malzemelerini tasarruf kurallarına uygun harcama konusundaki tutum ve davranışları,
- Sosyal sorumluluk faaliyetleri kapsamında yapılan bir çalışma ya da etkinliğe katılımı,
- Ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyumu konusunda gereken özeni gösterip göstermediği,
- Haklarını iyi niyetle kullanma ve yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirme konusunda gereken özeni gösterip göstermediği,
- İş yurdu çalışmaları ve sosyal sorumluluk faaliyetleri, kurum iç hizmetleri, atölye çalışmaları ile diğer çalışmalardaki disiplini, verimliliği, kurum personeli ve arkadaşları ile uyumuna yönelik davranışları,
- Kınama ve bazı etkinliklerden alıkoyma cezası alıp almadığı,
- Ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma, haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma ya da ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası alıp almadığı,
- Hücreye koyma cezası alıp almadığı,
- Yürütülen iyileştirme ve topluma kazandırma programları sonunda tutum ve davranış değişikliği olup olmadığı yönetim servisi tarafından değerlendirilmektedir.

b) Eğitim ve Öğretim Servisi Değerlendirme Kriterleri

- Temel eğitim kursları (okuma, yazma, ikinci kademe başarı kursu ve sınavları) sonundaki başarısı, herhangi bir örgün, yaygın öğretim programına kaydolması, bu okullara kaydını yenilemesi ya da bir örgün, yaygın öğretim kurumundan mezun olması,
- Sosyal, kültürel etkinlikler ile millî ve dinî günlerdeki tören, anma programlarında aktif olarak görev alması,
- Sosyal, kültürel etkinlikler ile millî ve dinî günlerdeki tören, anma programları ile sportif faaliyetlere izleyici ve dinleyici olarak katılması,
- Kitap okuma alışkanlığı ve dönem içinde okuduğu kitap sayısı,
- Başarıyla tamamladığı sosyal, kültürel, mesleki ve sportif kurslar (0-150 saat/151 saat ve üzeri),
- Manevi rehberlik birimi tarafından yürütülen kurs, eğitim, koğuş dersi ve ahlak eğitimi gibi programlara katılması, manevi danışma amaçlı bireysel görüşmelere düzenli olarak katılması,
- Bir örgün veya yaygın eğitim programına kayıtlı olanların içinde bulunduğu dönemdeki başarısı (en az dört dersten başarılı olması),
- Hobi atölyesi, el işi çalışmaları, müzik, tiyatro, görsel vb. kurs dışı sanatsal faaliyetler ile edebî çalışmalara katılması,

- Kurumsal ya da merkezî olarak yapılan seviye tespit sınavlarındaki başarısı,
- Yürütülen sosyal, kültürel, sportif faaliyetler ile diğer servis çalışmalarına katılmaya yönelik çaba ve istekli olması,
- Yürütülen eğitim ve öğretim programları ile destekleyici programlar sonunda tutum, davranış değişikliği ve gelişim motivasyonu bulunup bulunmadığı kriterleri önemlidir.

c) Psikososyal Yardım Servisi Değerlendirme Kriterleri

- Psikososyal sorunları ile baş edebilmesine yönelik bireysel görüşmelere katılımı,
- Suç türüne ya da kişisel özelliklerine göre psikososyal servis tarafından belirlenen müdahale programlarına katılımı,
- Yapılan görüşmeler, grup çalışmaları, etkinliklerdeki uyumu ve iş birliği ile bu çalışmalardaki iyi niyeti,
- Ailesi ve sosyal çevresi ile zayıflayan ya da kopan ilişkilerini güçlendirmeye yönelik adımları ve bu konudaki gelişimi,
- Geleceğe ya da salıverilme sonrasına dair bir motivasyonunun, planlarının olup olmadığı,
- Suçu algılama şekli, varsa mağdura karşı tutumu, pişmanlık duyup duymadığı birlikte değerlendirildiğinde tekrar suç işleme riski bulunup bulunmadığı,
- Suçu algılama şekli, varsa mağdura karşı tutumu, pişmanlık duyup duymadığı birlikte değerlendirildiğinde topluma ve mağdura zarar verme riskinin düşük olup olmadığı,
- Yapılan görüşmeler, grup çalışmaları, gözlemler birlikte değerlendirildiğinde olası sorunları çözme becerisine sahip olup olmadığı,
- İlişkilerinde tehdit, tahrik, ısrar, yalan beyan, kavga gibi zorlayıcı tutum ve davranışlarda bulunup bulunmadığı,
- Madde kullanımı geçmişi olanların maddeyi bıraktığına dair kanaat oluşup oluşmadığı,
- Sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere katılması,
- Yürütülen psikososyal yardım programları ile destekleyici programlar sonunda tutum ve davranış değişikliği ile gelişim motivasyonu bulunup bulunmadığı kriterleri önemlidir.

ç) Güvenlik ve Gözetim Servisi Değerlendirme Kriterleri

- Oda veya koğuşunda birlikte kaldığı yaşlı, düşkün ya da hasta olan bir diğer hükümlüye, hayatını idame ettirmesi ve kişisel bakımına yardımcı olma kapsamında bir yararlılık gösterip göstermediği,
- Verdiği doğru bilgilerle ceza infaz kurumu güvenliğine, başkalarının hakkını ve sağlığını korumaya katkıda bulunup bulunmadığı,
- Mahkemeye ve hastaneye sevk, tedavi, ziyaret, telefon görüşmesi, eğitim ve sosyal, sportif faaliyetler gibi iç sirkülasyon sırasındaki disiplini ve kurallara uyumu,
- İdare tarafından belirlenen yerleşim ve yatma planına uygun olarak cezasını infaz edip etmediği,
- Yaşadığı, çalıştığı ve ortak etkinliklerde bulunduğu mekânların temizliğine riayet edip etmediği,

- Elektrik ve su kullanımı başta olmak üzere harcamalarında tasarruf kurallarına riayet edip etmediği,
- Kişisel bakıma özen gösterip göstermediği,
- Tutum ve davranışlarıyla idareyi ve kurum görevlilerini gereksiz yere meşgul edip etmediği,
- Genel ve kısmi aramalarla sayımlarda idare ve kurum personelinin çalışmalarını kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı,
- Kendisine, başkalarına ve nesnelere zarar vermeden sağlık tedbirlerine uygun olarak cezasını infaz edip etmediği,
- Kurum görevlilerine ve hükümlülere yönelik tehdit, tahrik, ısrar, yalan beyan, kavga gibi zorlayıcı tutum ve davranışlarda bulunup bulunmadığı,
- Yürütülen iyileştirme ve topluma kazandırma programları sonunda tutum ve davranış değişikliği bulunup bulunmadığına dikkat edilmelidir.

Hükümlüler, koşullu salıverilmeden faydalanabilmesi için dört servis tarafından hazırlanan kriterlere uygun davrandıkları takdirde haklarında hazırlanacak gözlem ve gelişim değerlendirme raporlarına göre, idare gözlem kurulunun alacağı iyi hâl değerlendirmesine göre ceza infaz kurumundan koşullu salıverilmeden faydalanabilirler.

Ceza infaz kurumlarında, idare ve gözlem kurulları iki şekilde oluşmaktadır:

1. **Mevcut idare gözlem kurulu:** Ceza infaz kurumlarının yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 22. maddesinde sayılan görevlilerden (kurum müdürünün başkanlığında, gözlem ve sınıflandırmadan sorumlu ikinci müdür, idare memuru, ceza infaz kurum tabibi, psikiyatr, bir psikolog ve psikososyal yardım servisinde görevli diğer unvandan bir personel, öğretmen, infaz ve koruma başmemuru ile kurum müdürü tarafından teknik personel arasından seçilen bir görevli) oluşur.
2. **5275 Sayılı Kanun'un 89. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamındaki değerlendirmelerin yapıldığı idare ve gözlem kurulu:** Cumhuriyet başsavcısı veya belirleyeceği Cumhuriyet savcısı başkanlık eder. Bu kurula mevcut üyelerin yanı sıra Cumhuriyet başsavcısı tarafından belirlenen bir izleme kurulu üyesi ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, il veya ilçe müdürlükleri tarafından görevlendirilen birer uzman da katılır.

5275 sayılı Kanun'un 89. maddesi uyarınca; toplam on yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlar ile terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar, kasten öldürme suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanların ceza infaz kurumlarından doğrudan koşullu salıverilmelerine ilişkin iyi hal değerlendirmesinin yapılacağı idare ve gözlem kurulu; bunun dışında kalan suçlarda ise mevcut idare ve gözlem kurulu iyi hâl kararı alır (Görsel 3.13).

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
... Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
(İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı)

Karar Tarihi :
Karar No :

KOŞULLU SALIVERME KARARI

... Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü İdare ve Gözlem Kurulu, Kurul Başkanı ..... başkanlığında aşağıda isim ve unvanları yazılı mevcut üyelerin iştiraki ile toplandı.

HÜKÜMLÜYE AİT BİLGİLER:

Adı ve Soyadı :
Doğum Tarihi :
Ana-Baba Adı :
Nüfusa Kayıtlı Olduğu Yer:
Ceza Bilgileri:
Kararı Veren Mahkeme:
Karar Tarihi:
Esas/Karar No:
Suç/Suçlar:
Ceza Miktarı (Yıl, Ay, Gün):
Uygulanan Kanun Maddesi:
Suç Grubu:
Tahliye Tarihleri:

DEĞERLENDİRME:

..... (Bu bölüme ayrıntılı gerekçe yazılacaktır.)

KARAR:

Adı geçen hükümlünün; ceza infaz kurumuna giriş tarihinin ... / ... / ... olduğu, ceza infaz kurumunda kalması gereken ... süreyi infaz etmiş olduğu, koşullu salıverilme tarihinin ..... olduğu,

Ceza infaz kurumunda bulunduğu süre içerisinde hakkında düzenlenen gözlem değerlendirme raporlarının olumlu olduğu/gelişim değerlendirme raporları sonucunda gelişim puanının .... olduğu;

Gözlem değerlendirmesi/gelişim değerlendirmesi, uygulanan risk değerlendirme ölçekleri ve 5275 sayılı Kanunun birinci ve ikinci fıkraları ile Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik uyarınca idare ve gözlem kurulunca altı ayda bir yapılan iyi hal değerlendirmelerine göre İYİ HALLİ OLDUĞUNA/İYİ HALLİ OLMADIĞINA,

Koşullu salıverme tarihi olan ... / ... / .... itibariyle salıverilmesinin UYGUN OLDUĞUNA, koşullu salıverilme kararı alınmak üzere dosyanın ... İnfaz Hakimliğine havalesine,

Koşullu salıverme tarihi olan ... / ... / .... itibariyle salıverilmesinin UYGUN OLMADIĞINA, hükümlünün cezasının infazına bir süre daha ceza infaz kurumunda devam edilmesine ve hükümlünün durumunun ... tarihinde yeniden değerlendirilmesine,

Kararın ... İnfaz Hakimliğine gönderilmesine, bir suretinin ilgiliye tebliğ edilmesine, ilgilinin kararın kendilerine tebliğinden itibaren 15 gün içerisinde ... İnfaz Hakimliğine şikayet ve İnfaz Hakimliği kararına da 7 gün içerisinde .... Ağır Ceza Mahkemesine itiraz edebileceğine,

Oy birliği ile karar verildi

Görsel 3.13: Koşullu salıverilme kararı

Koşullu salıverilme kararı alındıktan sonra, alınan karar ve infaz dosyası şartlı tahliye kararı aldırılmak üzere ilgili Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir. İlgili infaz hâkimliği tarafından hüküm Koşullu salıverilme kararı alındıktan sonra, alınan karar ve infaz dosyası şartlı tahliye kararı aldırılmak üzere ilgili Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir. İlgili infaz hâkimliği tarafından hükümlünün infaz dosyası incelenir ve şartlı tahliye kararı alınarak İlgili Cumhuriyet başsavcılığı ilamat bürosuna gönderilir. İlamat bürosu tarafından alınan karar, tekrar ceza infaz kurumuna gönderilir.

Şartlı tahliye kararı kuruma gönderilen hükümlünün koşullu salıverme kararı ile hükümlünün cezasını infaz ettiği karar karşılaştırılır ve tahliye kararını gönderen ilgili mahkeme ya da savcılık ile irtibata geçilerek tahliye kararının teyidi alınır. Tahliye kararı uyarınca salıverilme için işlemlere başlanır.

Sıra Sizde

Tutuklunun tahliye işlemlerinin nasıl gerçekleştiği konusunda araştırma yaparak edindiğiniz bilgileri sınıf panosunda arkadaşlarınızla paylaşınız.

3.1.3. Duruşmaya Sevk Sırasında Dikkat Edilecek Hususlar

Ceza infaz kurumlarından adliyeye (duruşmaya) sevk edilecek hükümlü ve tutukluların isim listesi, ceza infaz kurumu müdürlüğü tarafından zorunlu hâller dışında en geç iki gün öncesinden jandarmaya yazı ile bildirilir. Listelerin ulaşmasına müteakip jandarma; ceza infaz kurumu müdürlüğü ile irtibata geçerek sevk listesinde isimleri bulunan hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumu infaz dosyalarından haklarındaki infaz edilmekte olan veya sıraya konulmuş hükümlülük ve tutuklama kararlarının tespit edilerek bildirilmesini ister.

Aynı tutuklama müzekkeresi ile tek veya birden fazla suçtan tutuklu olarak yargılanan veya başkaca bir hükümlülüğü veya tutukluluğu olmayan, yargılandığı mahkeme tarafından tahliyesine karar verildiği takdirde ceza infaz kurumundan derhâl salıverilecek olanların kimlik bilgileri, suç veya suçlarını gösterir şekilde ceza infaz kurumu müdürlüklerince düzenlenir. Daha sonra liste, tutuklu duruşmaya gönderilmeden önce ceza infaz kurumu müdürlüğü tarafından jandarmaya verilir.

Bunun üzerine Ceza İnfaz Kurumu Jandarma Birlik Komutanlığı, hükümlü ve tutukluları kurumdan teslim alarak adliye binasına ve duruşma salonuna götürür.

Duruşma ve sevk sırasında kolluk kuvvetlerinin dikkat edecekleri hususlar aşağıda sıralanmıştır.

- Hükümlü ve tutuklunun güvenliği mahallî kolluk kuvvetlerinin görev ve sorumluluğundadır.
- Ceza infaz kurumu jandarma birlik komutanı sevkten önce adliye binalarında ve duruşma salonlarında alınacak emniyet tedbirlerini mahallî kolluk kuvvetlerinin amirleri ile bizzat koordine eder.
- Ceza infaz kurumu birlik komutanı; sevk için görevlendireceği sevk devriye komutanına, listede bulunan hükümlü ve tutukluların duruşma sonunda tahliyelerine karar verilmesi

durumunda haklarında başka bir suçtan da sıraya konulmuş hükümlülük ve tutuklama kararı bulunması ya da bulunmaması hâlinde uygulanacak güvenlik tedbirleri konusunda talimatlarını bildirir ve sevki yapılacak hükümlü ve tutukluların istenilen yer ve zamanda hazır bulundurulmalarını sağlar.

- Adliyeye getirilen hükümlü ve tutuklular, duruşmaya veya hâkimin önüne çıkıncaya kadar, adliyelerdeki emniyet odalarında muhafaza edilir. Hükümlü ve tutuklular buraya alınmadan önce, herhangi bir suç eşyasının bulunup bulunmadığı, odanın sağlamlığı ve firara karşı önlemlerin mevcut olup olmadığının kontrolü yapılır.
- Hükümlü ve tutukluların, adliyelere sevklerinin ceza infaz kurumu müdürlüklerine ait nakil araçları kullanılarak yapılması esastır.
- Sevkte kullanılan araç, mümkünse adliyenin halka açık olmayan ve varsa hükümlü ve tutuklulara tahsis edilmiş bir kapısına yanaştırılır. Hükümlü ve tutuklular araçtan indirildikten sonra aracın içi kontrol edilir.
- Sevk edilenler indirilmeden, iniş yerinden emniyet odasına kadarki alan içerisinde gerekli emniyet tedbirleri alınır.
- Kalabalıktan kaçınılır ve hükümlü ve tutuklular devriyenin kuvveti ile uygun olacak şekilde birer birer veya ikişer ikişer araçtan indirilerek emniyet odasına alınır ve ilgili makam önüne götürülür.
- Sevk edilenlerden duruşma sırası bekleyenler, sıraları gelene kadar emniyet odalarında muhafaza edilir.
- Emniyet odaları ceza infaz kurumu müdürlüğü ve ceza infaz kurumu birlik komutanlıkları tarafından ayda bir defa güvenlik açısından mutlaka denetlenir. Denetleme sonucunda eksiklik tespit edildiğinde tutanak düzenlenerek sorun çözülmeye çalışılır.
- Hükümlü ve tutuklular hâkimin ya da mahkemenin önüne götürüldüğünde, kelepçeleri çıkarılır ve mahkemeye kelepçesiz girmeleri sağlanır. Bu yerlerden çıkışta kaçacaklarına ilişkin belirtilerin varlığı hâlinde ya da kendileri veya başkalarının hayat ve beden bütünlükleri bakımından tehlike arz etmelerinin engellenmesi maksadıyla kelepçeleri tekrar takılır.
- Adliyelerde ve mahkeme salonlarında, hükümlü ve tutukluların slogan atma, sözde saygı duruşunda bulunma, küfür ve hakaret gibi eylemlerine engel olunması maksadıyla adli makamlar ve polis ile müştereken gerekli önlemler alınır.
- Gerektiğinde hâkimin talebi üzerine, dinleyiciler veya belirli şahıslar duruşma salonundan çıkarılır. Hâkime veya diğer şahıslara yapılacak saldırılara engel olunur. Duruşma sırasında meydana gelen gürültü ve kargaşa hâkimin talebi üzerine engellenir.
- Duruşmaya gelen izleyiciler ile sanıklar arasında güvenlik kuşağı oluşturulur. Sanıkların ve izleyicilerin hareketleri sürekli izlenir.
- Hükümlü ve tutukluların münakaşa etmelerine ve birbirlerine saldırmalarına meydan verilmez.
- Hükümlü ve tutukluların gerek yolda gerek adliyede başkalarıyla görüşmelerine ve bir şey alıp vermelerine izin verilmez.
- Hükümlü ve tutukluların kaçırılması veya saldırıya uğramaması maksadıyla gerekli tedbirler alınır.
- Önemli duruşmalarda, emniyet tedbirleri artırılır. Gerektiğinde sivil kıyafetli personel görevlendirilir.

3.1.4. Nakil Sırasında Dikkat Edilecek Hususlar

Hükümlü ve tutuklunun kuruma veya başka bir yere götürülüp getirilmesi sırasında, mümkün olabildiğince halk tarafından az görülmesi sağlanır. Herhangi bir biçimde aşağılanmaktan, merak uyandırmaktan ve reklam olmaktan koruyacak uygun tedbirler alınmalıdır.

Hükümlü veya tutuklular, havalandırma ve ışık durumu yetersiz araçlarla, eziyet verici veya onur kırıcı şekilde nakledilmez. Nakil sırasında alınacak tedbirler, firarı önleyici olmalıdır. Açık ceza infaz kurumlarından kapalı ceza infaz kurumlarına ve çocuk eğitimevleri arasındaki nakiller yeterli sayıda infaz koruma memuru tarafından yapılır. Kapalı ceza infaz kurumları arasındaki nakiller ise dış güvenlik görevlilerince yerine getirilir. Nakil sırasında hükümlü veya tutukluların iaşe ve zorunlu ihtiyaçları temin edilmelidir.

Hastalık nedeniyle sevki zorunlu görülen hükümlü, öncelikle kurumun bulunduğu yer veya buraya en yakın tam teşekküllü devlet veya üniversite hastanesinin hükümlü koğuşuna yatırılır.

Bu hastanelere gönderilen hükümlülerin başka yerlerdeki tam teşekküllü devlet veya üniversite hastanelerine sevki, sağlık kurulu raporuyla, acil ve yaşamsal tehlikesi bulunması hâlinde, varsa biri hastalığın uzmanı olmak üzere iki uzman hekim tarafından verilip başhekim tarafından onaylanan ve hastalığın sebebi, tedavinin hangi sebeple bulunduğu hastanede gerçekleştirilemediği, hastaya nerede ve ne tür bir tedavi gerektiğini açıkça belirten bir raporla mümkündür. Bu durumda da en yakın, hükümlü koğuşu bulunan devlet veya üniversite hastaneleri tercih edilir.

Hükümlünün bu hastanelerde kontrol ve tedavisinin devam edip etmeyeceğinin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi gerekir aksi hâlde hükümlü ait olduğu kuruma iade edilir.

Hükümlü, acil veya yaşamsal bir sağlık sorunu nedeniyle muayene, teşhis ve tedavi amacıyla kurumun bulunduğu yerdeki sağlık kuruluşuna geciktirilmeksizin nakledilir. Bunun için;

- Sağlık sorununun ortaya çıktığı anda kurumda ceza infaz kurumu tabibinin görevli olması hâlinde, bu görevlinin raporu vermesi,
- Kurumda ceza infaz kurumu tabibinin bulunmaması durumunda, sağlık sorununun ortaya çıktığı anda kurumda bulunan en üst yetkilinin yazılı izni,
- Hükümlünün, gönderildiği sağlık kuruluşundan acil ve yaşamsal olarak başka bir sağlık kuruluşuna nakli gerektiğinde kurumda bulunan en üst yetkilinin yazılı izni aranır. Bu hâllerde bakanlıktan izin alınmaz. Yapılan işlem, en seri haberleşme araçlarıyla bakanlığa bildirilir.

Hükümlü, acil hâller dışında özel sağlık kuruluşlarında tedavi edilemez. Acil hâllerin varlığı hâlinde bakanlığa bilgi verilir.

Hükümlü, sağlık nedenleriyle bulunduğu kurumda kalmasının uygun olmadığı, ceza infaz kurum tabibinin önerisi ve kurum en üst amirinin isteği üzerine alınacak sağlık kurulu raporuyla belirlendiği takdirde, başka kurumlara nakledilebilir.

Anne yanında kalmakta olan çocukların sağlık nedeniyle kurum dışına sevk edilmesi hâlinde, ceza infaz kurum tabibi tarafından verilen raporda anasının kendisine refakati zorunlu görülmüşse refakat edebilir.

Nakledilecek hükümlüye ait elbise ve diğer eşyası, bu konuda görevlendirilen kurum personelince, iki nüsha hâlinde düzenlenecek bir makbuz karşılığı geri verilir. Makbuzun bir sureti imza karşılığı hükümlüye verilir, diğer sureti ise defterinde saklanır.

Hükümlünün bankada şahsi parasının bulunması hâlinde bu para, nakledileceği kurumun bankadaki "hükümlü emanet para hesabı"na kaydedilmek üzere gönderilir.

Nakledilecek hükümlüye ait gözlem ve sınıflandırma dosyası ile sevk evrakı nakli gerçekleştirecek görevliye teslim edilir. İnfaz dosyası, nakledildiği kuruma ulaştırılmak üzere, derhâl ilgili yer Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

Naklen gelen hükümlü hakkında kuruma yeni gelen hükümlülere ilişkin işlemler uygulanır.

Hükümlünün, kabul odalarında bekletilmesi sırasında yapılacak işlemde, naklen geldiği kurum tarafından sevk sırasında gönderilen hükümlüye ait gözlem ve sınıflandırma dosyası ile sevk evrakı da dikkate alınır. Hükümlülerin nakil işlemleriyle ilgili esas ve usuller bakanlık tarafından belirlenir.

3.1.5. Sevk İşlemlerinde Dikkat Edilecek Hususlar

Ceza infaz kurumlarında sevk işlemleri son derece dikkat ve özen gerektiren hususlar arasında yer almaktadır. Cezaevi idaresi ve nöbetçi infaz koruma memurları sevk sürecinde azami dikkati göstermek durumundadırlar.

- Adliyeye veya sağlık kuruluşuna sevk edilen hükümlü ve tutuklulardan, yürüyemeyecek kadar hasta ya da sakat olanlara yardımcı olmak üzere, emniyet tedbirlerini zafiyete uğratmamak maksadıyla ceza infaz kurumu müdürlüğü tarafından personel görevlendirilmesi yapılabilir.
- Çocuklarla ilgili sevkler mümkün olduğu ölçüde, sivil kıyafetli görevliler tarafından yerine getirilir.
- Terör mahkûmu, adli mahkûm, kadın, erkek, çocuk ile yetişkin ya da tıbbi bulaşıcı hastalığı olan hükümlü ve tutuklular imkânlar ölçüsünde ayrılarak sevk ve nakil edilir. Ayrı araç bulunamaması durumunda aynı aracın ayrı bölmelerine konulur. Birbirleriyle temas etmeleri engellenir. Aracın tek kabinli olması hükümlü ve tutukluların aynı araçla götürülme mecburiyeti bulunması hâlinde devriye personeli bilgilendirilerek uyarılır.
- Nakil aracı eksikliği ve devriye personel sayısı da dikkate alınarak araçlar en yüksek doluluk oranında kullanılır. İsteğe bağlı, diğer sevkler bir arada yapılabilir.
- Adalet Bakanlığınca yeni nakil araçları alınırken veya bu araçların karoserleri yapılırken güvenlikle ilgili konularda kolluk kuvvetinin görüşü alınır ve varılacak mutabakata göre araçların iç bölmelerinde jandarmaya ait silah ve eşyaların muhafazası için kapalı bölme yaptırılması sağlanır.
- Nakil araçlarındaki firara neden olabileceği durumlar tespit edilerek eksiklikler Adalet Bakanlığına bildirilmelidir.
- Nakil araçlarıyla sadece hükümlü, tutuklunun sevk ve nakli yapılır. Bu araçlar sevk ve nakil esnasında başka amaçla kullanılamaz. Tutuklu ve hükümlülerin dışında avukat ve yakınları ile diğer üçüncü kişilerin sevk ve nakil esnasında nakil araçlarına binmeleri ve seyahat etmeleri yasaktır.
- İştirak hâlinde suç işlemiş olanlar ile kanunen önemli ilişki sayılacak derecede yakınlığı olanlar dışında, erkek ve kadın tutuklu ya da hükümlüler birlikte sevk edilemez.

- Sevk edilecek tutuklu ve hükümlülerin teslim alınmasından önce bu kimselerin yetkili makamlarca sevk ve nakli istenen kimseler olup olmadığı araştırılarak üstleri aranır. Yanlarında silah, kaçmalarına yardım edecek tehlikeli bir alet, para ve kıymetli eşya varsa alınır. Teslim alınan nesnelerin cins ve miktarlarını gösterir alındı belgesi, tutuklu ve hükümlülere verilir. Yapılan işlem, sevk pusulasına yazılır. Alınan bu nesneler, sevk ve nakledilecek yere varıldığında tutanakla tutuklu ve hükümlülerin yanında ilgili kurum yetkililerine teslim edilir.
- Sağlık açısından sevke engel bir durumun varlığı doktor raporuyla saptandığında sevk yapılmaz. Durum ilgili makama yazıyla bildirilir.
- Sevk ve nakil sırasında tutuklu ve hükümlü yolda hastalandığında hekim ya da sağlık kuruluşu bulunan en yakın jandarma birliğine kadar götürülerek muayene ve tedavileri yaptırılır. Bu gibilerin yola devam edemeyecekleri hekim muayenesi ile anlaşıldığında iyileştikten sonra usulüne uygun biçimde sevk edilmek üzere bütün eşya ve evrakı ile birlikte en yakın Cumhuriyet savcılığına teslim edilir.
- Sevk ve nakil sırasında tutuklu ya da hükümlülerden biri öldüğünde durum, en elverişli haberleşme aracı ile en yakın jandarma iç güvenlik birliği komutanlığına ve bu komutanlıkça da o yerin Cumhuriyet savcılığına bildirilir. Bu konuda devriye komutanının düzenleyeceği tutanak ilgili makama verilir.
- Sevk ve nakil sırasında tutuklu veya hükümlülerin isyan ya da firar hazırlığı içinde olduklarından kuşkulanıldığında sevke görevli devriye komutanı tarafından böyle bir harekete kalkıştıklarında silah kullanılacağı ihtar edilir. Bu ihtara uymayarak firara teşebbüs etmeleri durumunda firarın başka şekilde önlenmesine imkân bulunmazsa silah kullanılır. Silah kullanma sonunda tutuklu ya da hükümlülerden biri yaralandığında veya öldüğünde durum en elverişli haberleşme aracı ile en yakın jandarma iç güvenlik komutanlığına ve bu komutanlıkça da o yerin Cumhuriyet savcılığına bildirilir. İlgili iç güvenlik birlik komutanının vereceği emre göre hareket edilir. Yaralının iyileştirilmesi için önlem alınır ve durum bir tutanakla saptanır.
- Bu gibi durumlarda diğer tutuklu ve hükümlülerle sevkle görevli jandarmaların sevke devam edip edemeyeceklerini Cumhuriyet savcısı belirler. Jandarmaların tutuklanması ya da soruşturmanın uzaması durumunda sevk işlemi o yer jandarması tarafından yapılır. Sevk ve nakillerde gidilecek yere gündüz varılacak biçimde hareket edilir. Zorunluluk nedeniyle konaklamak durumunda kalınırsa tutuklu ve hükümlülerin geceyi yol üzerinde bulunan il ya da ilçe merkezlerindeki ceza infaz kurumu ile tutukevlerinde, zorunluluk varsa jandarma iç güvenlik birliklerinin emniyet odalarında geçirmeleri sağlanır. Bucak ve köylerde ise jandarma karakolunda, karakol yoksa köy odasında gerekli önlemler alınarak kalınabilir.
- Tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakli sırasında kaçmalarını önlemek için sağlığa zarar vermeyecek gerekli bütün önlemler alınır. Can güvenliği sağlanır. Sevkten önce sevk yapılacak yerin jandarma iç güvenlik birliği komutanlığına bilgi verilerek kendi yönünden gerekli önlemleri alması sağlanır.

3.1.6. İzin

Hükümlü ve tutuklular üç izinden faydalanabilir: mazeret izni, özel izin ve iş arama izni (Şema 3.4).

Şema 3.4: İzin çeşitleri

3.1.6.1. Mazeret İzni

Hükümlülük süresinin onda birini iyi hâlle geçirmiş olanlara, hükümlünün isteği ile anne, baba, eş, kardeş veya çocuğunun ölümü nedeniyle ceza infaz kurumu en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet başsavcılığının onayı ile izin verilebilir. Bununla birlikte sayılan bu yakınlarından birisinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli, ağır hastalık hâlinin bulunması veya deprem, su baskını, yangın gibi felaket nedeniyle zarara uğradığının belgelendirilmesi koşuluyla kurumun en üst amirinin görüşü, Cumhuriyet başsavcılığının önerisi ve Adalet Bakanlığının onayı ile yol dışında, hükümlü ve tutuklulara on güne kadar mazeret izni verilebilir.

5275 sayılı Kanun'un 25.maddesi kapsamına girenler (ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazı) hariç, yüksek güvenlikli ceza infaz kurumunda bulunanlar da dâhil olmak üzere, güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla tehlikeli olmayan hükümlüye izin verilir. Ancak bu izin, dış güvenlik görevlisinin refakatinde bulunmak şartıyla, hükümlünün talebi ve Cumhuriyet başsavcısının onayıyla; ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü nedeniyle cenazesine katılması için yol süresi dışında iki günlük bir süreyi kapsar.

Hükümlüye, sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi şartıyla anne, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hâllerinin bulunması durumunda; bunlardan her biri için toplam iki defaya mahsus olmak üzere hasta ziyareti amacıyla yol süresi dışında bir güne kadar hükümlüye izin verilebilir.

Hükümlünün izin süresi içinde gece konaklaması gerektiği takdirde, kendi evi veya ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin evinde, güvenli görülen başka bir yerde ya da gidilen yerde bulunan kapalı ceza infaz kurumunda kalmasına, güvenlik hususu değerlendirilmek ve gerekli güvenlik tedbirleri alınmak suretiyle gidilen yerin valisi tarafından karar verilir. Yurt dışına çıkmasını gerektirmesi durumunda hükümlüye, bu madde gereğince izin verilemez.

a) Ölüm Nedeniyle Verilen Mazeret İzni

Hükümlünün annesi, babası, eşi, çocuğu ve kardeşinin ölümü hâlinde yolda geçen süre hariç bir günden on güne kadar ölüm nedeniyle mazeret izni verilebilmektedir. Ayrıca gidilecek mesafe göz önünde bulundurularak gidiş geliş için toplam dört günü geçmemek üzere yol izni de verilir. Disiplin cezası kaldırılmamış hükümlüye mazeret izni verilemez.

Hükümlü, bir dilekçe ile kurum müdürüne başvurur, kurum müdürü bu dilekçeyi görüşü ile birlikte Cumhuriyet savcılığına gönderir. Cumhuriyet savcısı yaptığı inceleme sonucunda şartların belirlenmesi hâlinde hükümlüye bir günden on güne kadar ölüm nedeniyle mazeret izni verilebilir.

Burada dikkat edilmesi gereken konu, hükümlünün toplam hükümlülük süresinin beşte birini iyi hâlli olarak geçirmesidir. İnfaz kanununa göre hükümlünün ceza infaz kurumlarında geçirmesi gereken süre dikkate alınmamakta, mahkemece verilen ceza süresi dikkate alınmaktadır.

Ölüm nedeniyle verilen mazeret izni için gerekli belgeler şunlardır:

1. Hükümlü tarafından mazereti bildirir ve mazeret iznini talep eden dilekçe
2. Hükümlü ile ölen kişinin akrabalığını gösteren aile nüfus kayıt tablosu örneği
3. Ölen kişiye ait ölü gömme belgesi
4. Ölen kişiye ait ikametgâh belgesi
5. Cumhuriyet başsavcılığı tarafından hükümlüye mazeret izni verilmesinin sakıncası olup olmayacağına dair zabıtaya yazı cevabı
6. Ceza infaz kurumu en üst amirinin önerisi
7. Cumhuriyet başsavcılığınca yazılacak karar
8. Hükümlü izin belgesi

Yakınlarının ölümü veya hastalığı nedeniyle mazeret izni verilen hükümlü ve tutuklulardan gece konaklaması gerekenlerin konaklayacakları yerin belirlenmesi gerekir. Sevki planlayan il jandarma komutanlığı, Hükümlü ve Tutuklulara Yakınlarının Ölümü veya Hastalığı Nedeniyle Verilecek Mazeret İzinlerine Dair Yönetmelik'in ekinde bulunan bilgi formunu doldurarak derhâl hükümlü ve tutuklunun iznini geçireceği yer il jandarma komutanlığına gönderir. İl jandarma komutanlığı, ilgili yer kolluk birimleriyle irtibata geçerek elde ettiği bilgilere göre oluşturduğu hükümlü veya tutuklunun nerede konaklaması gerektiğine dair kendi görüşünü de içeren resmî yazı yazmalıdır. Hükümlü ve Tutuklulara Yakınlarının Ölümü veya Hastalığı Nedeniyle Verilecek Mazeret İzinlerine Dair Yönetmelik'in ekinde bulunan bilgi formunun derhâl valilik makamına sunulması gerekir. Valinin bu konudaki yetkisini devretmesi hâlinde ise vali yardımcısı veya kaymakamlar gece konaklama yapılabilecek yer konusunda karar verir.

İzin süresince hükümlü ve tutukluların uyması gereken kurallar ile hangi konularda kısıtlama yapılabileceği hususlarıyla ilgili (ziyaretçilerin aranması, yiyeceklerin kontrolü vb.) Cumhuriyet başsavcılığının talimatı alınır (Görsel 3.14).

BİLGİ FORMU			
HÜKÜMLÜ-TUTUKLUNUN BULUNDUĞU CEZA İNFAZ KURUMU			
HÜKÜMLÜLÜK (TUTUKLULUK DURUMU)	HÜKÜMLÜ ( )	HÜKMEN TUTUKLU ( )	TUTUKLU ( )
ADI SOYADI			
TC KİMLİK NO			
CİNSİYET	ERKEK ( )	KADIN ( )	
DOĞUM YERİ VE TARİHİ			
NUFUSA KAYITLI OLDUĞU YER			
SUÇU			
CEZA MİKTARI (VARSA)			
CEZA İNFAZ KURUMUNA GİRİŞ TARİHİ	.../.../...		
KOŞULLU SALIVERME TARİHİ (VARSA)	.../.../...		
MAZERET İZNİNİN TÜRÜ	CENAZEYE KATILMA İZNİ ( )	HASTA ZİYARET İZNİ ( )	
İZNE KONU YAKININ ADI, SOYADI, YAKINLIK DERECESİ			
İZNİN BAŞLANGIÇ VE BİTİŞ TARİHİ (YOL SÜRESİ DAHİL)	BAŞLANGIÇ TARİHİ: .../.../...	BİTİŞ TARİHİ: .../.../...	
HÜKÜMLÜNÜN İZİN SÜRESİNDE KONAKLAMAYI TERCİH ETTİĞİ ADRESLER (VARSA)			
HÜKÜMLÜ-TUTUKLU HAKKINDA BİLİNMESİ YARARLI DİĞER BİLGİLER			

Görsel 3.14: Hükümlü ve Tutuklu Bilgi Formu

b) Cenazeye Katılma İzni

Bir hükümlü ve tutuklunun cenazeye katılabilmesi için Hükümlü ve Tutuklulara Yakınlarının Ölümü veya Hastalığı Nedeniyle Verilebilecek Mazeret İzinlerine Dair Yönetmelik'in ikinci bölüm 5.maddesine göre:

- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar hariç, yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında bulunanlar da dâhil olmak üzere, cenazeye katılımın güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması gerekmektedir. Tehlikeli olmayan hükümlülere; ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü hâlinde, talebi ve Cumhuriyet başsavcısının onayıyla yol süresi hariç iki güne kadar cenazeye katılması amacıyla izin verilebilir.
- Soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla tutuklulara; ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü hâlinde, ceza infaz kurumu en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet başsavcılığının onayı ile yol süresi hariç iki güne kadar cenazeye katılması amacıyla izin verilebilir.
- Hükümlü ve tutukluların, izin sırasında gece konakladıkları ev, ceza infaz kurumu veya diğer yerlerde geçirdikleri tüm süreler izin süresine dâhildir.

- 28.03.2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yürürlüğe konulan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 114. maddesinin altıncı fıkrası çerçevesinde, bu maddeye göre izin verilen hükümlü ve tutuklular; kapalı kurumda ise mutlaka dış güvenlik görevlilerinin refakatinde; harcırah ve yol giderleri hükümlü tarafından karşılanmak kaydıyla, açık kurum ya da çocuk eğitim evlerinde ise refakatsiz olarak gönderilir.

c) Hastalık Nedeniyle Verilen Mazaret İzni

- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar hariç, yüksek güvenlikli ceza infaz kurumunda bulunanlar da dâhil olmak üzere, güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla tehlikeli olmayan hükümlülere; ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasının yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır bir hastalığı bulunduğunun sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi durumunda, Cumhuriyet başsavcısının onayıyla her bir yakını için toplam iki defaya mahsus olmak üzere, yol süresi hariç bir güne kadar hasta ziyareti için izin verilebilir.
- Soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla tutuklulara; ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasının yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır bir hastalığı bulunduğunun sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi durumunda, soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde ilgili hâkim veya mahkeme tarafından her bir yakını için toplam iki defaya mahsus olmak üzere, yol süresi hariç bir güne kadar hasta ziyareti için izin verilebilir.
- Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 114'üncü maddesinin altıncı fıkrası çerçevesinde, bu maddeye göre izin verilen hükümlü ve tutuklulardan; kapalı kurumda ise mutlaka dış güvenlik görevlilerinin refakatinde, harcırah ve yol giderleri hükümlü tarafından karşılanmak kaydıyla, açık kurum ya da çocuk eğitimevlerinde ise refakatsiz olarak gönderilir.

ç) Doğal Afet Nedeniyle Verilen Mazeret İzni

Hükümlünün ailesinin deprem, su baskını, yangın felaketi nedeniyle zarara uğraması hâlinde yolda geçen süre hariç bir günden on güne kadar mazeret izni verilebilir. Ayrıca gidilecek mesafe göz önünde bulundurularak gidiş geliş için toplam dört günü geçmemek üzere yol izni de verilir.

Burada dikkat edilmesi gerekilen ilk konu, Cumhuriyet savcılığı aracılığı ile yapacağı araştırmayla olayın tespit edilmesidir. İkinci olarak hükümlünün iyi hâlli olması gerekmektedir. Hükümlü, disiplin cezası almamış olmalı veya hükümlü disiplin cezası almış ise kaldırılmış olmalıdır. Disiplin cezası kaldırılmamış hükümlüye mazeret izni verilemez.

Bu şartları taşıyan hükümlü bir dilekçe ile kurum müdürüne başvurmaktadır. Kurum müdürü bu dilekçeyi görüşü ile birlikte Cumhuriyet savcılığına gönderir. Cumhuriyet savcısının yaptığı inceleme sonunda yukarıda açıklanan şartların oluştuğunu belirlemesi hâlinde önerisi ile birlikte dilekçe ve ekleri Adalet Bakanlığına gönderilir. Adalet Bakanlığının onayı ile hükümlüye yol dışında bir günden on güne kadar mazeret izni verilir.

Hükümlüye izin verilmesi sırasında aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur:

- Gidilecek yerin yol ve hava şartlarının uygun olması,
- Hükümlünün iznini geçireceği yere gitmesinde sakınca olup olmadığına ilişkin gideceği yerde bulunan kolluk görevlilerine tahkikat yaptırılması,
- Hükümlü ile hasta olduğu belirtilen kişi arasındaki yakınlık derecesinin nüfus idaresinden alınacak kayıt ile belgelendirilmesi,
- Hastalığı belgeleyen resmî raporun biri hastalığın uzmanı olmak üzere en az iki uzman hekim tarafından imzalanmış olması,
- Ölüm ve ölen kişiyle yakınlığının resmî belge ile tespit edilmiş olması,
- Deprem, su baskını, yangın gibi felaketler nedeniyle verilecek mazeret izinlerinde söz konusu olan mazeretin Cumhuriyet başsavcılığı tarafından ilgili kuruluşlardan araştırması yaptırılarak tespit edilmiş olması,
- Mazeret izni verilen hükümlü kapalı kurumda ise mutlaka dış güvenlik görevlilerinin refakatinde; harcırah ve yol giderleri hükümlü tarafından karşılanmak kaydıyla, açık kurum ya da çocuk eğitim evlerinde ise refakatsiz olarak izne ayrılması,
- Hükümlünün mazeret izin talebinin Cumhuriyet başsavcılığınca uygun görülmemesi hâlinde durumun gerekçesiyle birlikte hükümlüye, uygun görülmesi hâlinde ise dış güvenlikten sorumlu birime bildirilmesi gereklidir.

Tutukluların mazeret izinleri hakkında 5275 sayılı Kanunun 116'ncı maddesinin ilgili hükümleri uygulanır.

Hükümlü ve tutuklular izin süresince;

- Alkollü içecek içemez veya uyuşturucu madde kullanamaz.
- Güvenlik riski teşkil edebilecek veya hükümlü ve tutuklu sıfatıyla bağdaşmayacak davranışlarda bulunamaz.
- Taziye amacı dışında telefon görüşmesi yapamaz ve diğer iletişim araçlarını kullanamaz.
- Medya kuruluşlarına yazılı ve sözlü açıklama yapamazlar.

Hükümlü ve tutuklulara, yakınlarının ölümü veya hastalığı nedeniyle verilecek mazeret izinleri esnasında alınacak güvenlik tedbirleri şunlardır:

- Hükümlü ve tutukluya refakat eden devriye komutanının bilgi vermesi ve talebi hâlinde izne gidilen yerdeki kolluk birimleri tarafından cenaze merasiminin yapılacağı ve konaklanacak yerde ya da talep edilen başka bir yerde gerekli güvenlik tedbirleri alınır.
- Konaklanacak yerin, içi ve çevresi de dâhil olmak üzere izin süresince alınacak tüm güvenlik tedbirlerinin alınması gerekir. Görevlendirilecek personelin sayısı, giyeceği kıyafet ile gerektiğinde hükümlü ve tutukluya, devamlı veya geçici suretle kelepçe takılıp takılamayacağı, birlik tarafından şahsın işlediği suç türü, kişisel durumu, koşullu salıverilme tarihi ve mevcut güvenlik riskleri dikkate alınır.
- Mazeret izni verilen hükümlü ve tutuklunun çocuk olması durumunda iznin geçirileceği ilin valiliği tarafından pedagog, psikolog ve sosyal hizmet uzmanı görevlendirilebilir.
- İzin mahalline motorlu araçla gidilip gelinmesi mümkün olmadığında veya hava şartları müsait olmadığı takdirde Cumhuriyet başsavcılığının talimatına göre hareket edilir.
- Devriye komutanı ile devriye personelinin seçimi, hükümlü veya tutuklunun iznini geçireceği yerin adresi ve devriyenin hareket tarihi, saati, varış yeri il jandarma komutanlığına

ve güzergâh üzerindeki il jandarma komutanlıklarına bildirilmelidir. Hükümlü ve tutuklunun teslim alınması ve götürülüp getirilmesi açıklanan esaslara göre yapılır.

- Devriye personeli gerektiğinde sivil kıyafetle görevlendirilebilir. Bu durumda silahlar dışarıdan görünmeyecek şekilde taşınır.
- Devriye komutanı, hükümlü ve tutuklunun görüştüğü yakınlarının hâl ve hareketlerini sürekli izler, şüpheli bir durum ile karşılaştığında sürekli irtibat hâlinde bulunduğu mahallî kolluk amirine durumu bildirerek takviye ister.
- Mahallî jandarma komutanlıkları, devriyeye her türlü kolaylığı sağlamaktan ve gerekli desteği sağlamaktan sorumludur.
- İzin esnasında, hükümlü ve tutuklunun görevli devriyeye itaatsizlik veya mukavemet etmesi durumunda devriye gerekli müdahaleyi yapmakla birlikte olayı belgeleyecek şekilde tutanak tanzim eder ve dönüşte Cumhuriyet başsavcılığına iletir.
- Hükümlü ve tutuklu, izin sırasında suç işlemesi veya firar teşebbüsünde bulunması hâlinde, devriye komutanının kararı ve sorumluluğunda derhâl en yakın ceza infaz kurumuna veya güvenli görülen başka bir yere konulur ve bu durum tutanağa bağlanarak valiliğe ve ceza infaz kurumunun bağlı bulunduğu Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir.
- Hükümlü ve tutuklunun konakladığı yerde kendisi ya da sevk devriye personeli yönünden kontrolü mümkün olmayan güvenlik riski oluşması hâlinde devriye komutanının kararı ve sorumluluğunda, şahıs en yakın ceza infaz kurumuna veya güvenli görülen başka bir yere konulur. Bu durum tutanağa bağlanarak valiliğe ve ceza infaz kurumunun bağlı bulunduğu Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir.

3.1.6.2. Özel İzin

Açık ceza infaz kurumlarında bulunanlarla kapalı ceza infaz kurumlarında olup da müşahede ve sınıflandırma merkezleri, idare ve gözlem kurulu kararlarıyla açık ceza infaz kurumlarına geçmeye hak kazanmış ve haklarındaki bu karar Adalet Bakanlığınca da uygun görülen hükümlülere izin verilir. Aileleriyle bağlarını sürdürmelerini, güçlendirmelerini ve dış dünyaya uyum sağlamaları amacıyla kurumun en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet başsavcılığının onayı ile yılda üç ayda bir olmak üzere her defasında yol hariç yedi güne kadar izin verilebilmektedir. Hastalık veya doğal afet gibi zorunlu hâllerde bu izinler birleştirilerek kullandırılabilir.

İzinler o güne kadar infaz edilen sürenin, hükümlülük süresinden indirilerek bulunacak süreye göre hesaplanır. Haklarında özel izin kullanılmasına karar verilen hükümlülere, kurumdan ayrılmadan önce kurum idaresince izin belgesi düzenlenerek verilir. Bu belge, hükümlünün iznini geçireceği yerin Cumhuriyet başsavcılığınca onaylanır.

Hükümlülerin özel izin kullanmasında iç ve dış güvenlik görevlilerinin gözetimi aranmaz. Gidilecek mesafe göz önünde bulundurularak gidiş geliş için toplam dört günü geçmemek üzere yol izni verilir.

Belirlenen sürelere uygun olarak izne gönderilen hükümlüler, aynı yıl içinde infaz ettikleri ceza süreleri dikkate alındığında, yeni izin hakları elde ederlerse bir kez daha izne gidebilme imkânından yararlanırlar.

Bu şartları taşıyan hükümlü, dilekçe ile kurum müdürüne başvurmakta ve kurum müdürünün önerisi ile birlikte bu dilekçeyi Cumhuriyet savcılığına göndermektedir. Cumhuriyet savcısı yaptığı inceleme sonunda yukarıda belirtilen şartların belirlenmesi hâlinde yol hariç yedi güne kadar hükümlüye özel izin vermektedir. Kurum idaresi tarafından hükümlünün özel iznini geçireceği yer, ilgili kolluk birimine bildirilir. Görsel 3.15'teki gibidir.

ADALET BAKANLIĞI
..... Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü

İZİN BELGESİ

İzin Defteri Sıra No :
Kurumun adı :
T.C. Kimlik No :
Adı soyadı :
Baba adı :
Memleketi, doğum tarihi :
Sicil numarası :
İzin Türü :
İzin süresi :
İzinde bulunacağı adres :
İzne gideceği yer CBS :
İzine ayrıldığı tarih ve saat :
İzinden döneceği tarih ve saat :

FOTOĞRAF

Kurum Müdürü
e-imz@l

Cumhuriyet Savcısı
e-imz@lı

AÇIKLAMALAR:

1-İzin belgesini kaybedenler hakkında yasal işlem yapılacaktır.
2-İzinden zamanında dönmeyen hükümlüler hakkında CGTİHK.97.maddesinin 2.bendi uygulanır.
3-İzin süresini iki gün veya daha az süre geçiren hükümlüler hakkında disiplin işlemi yapılır. Firar eden hükümlüye bir daha özel izin verilmez.
4-Hükümlü izne gidiş ve dönüş sırasında, yol durumu, hastalık, salgın hastalık, doğal afet, savaş, seferberlik veya başka zorunlu bir nedenle dönüşün imkânsız hale gelmesi durumunda hükümlü izin belgesiyle bulunduğu yer Cumhuriyet Başsavcılığına başvurur. Bu halde hükümlü o yer kurumuna alınır ve durum en seri haberleşme aracıyla izne ayrıldığı kuruma bildirilir. Kurumumuza ait irtibat Telefon ..... ve Faks .....'dır. Zorunlu nedenin ortadan kalkması halinde hükümlü izne ayrıldığı kuruma gönderilir.
5-İznini belirtilen adreste geçirilmesi gerektiği, şehir sınırları dışına çıkılması durumunda, bulunduğu yer Cumhuriyet Başsavcılığından yazılı Olur'un alınması, bu belgenin seyahat izin belgesi yerine geçmeyeceği, ayrıca izne ayrıldığı tarihte kurum idaresine bildirmiş olduğu adres ve telefon bilgilerinde değişiklik olması durumunda yukarıda belirtilen telefon numaralarına bilgi verilmesi gerekmektedir.
6-İzinli olduğu dönem içerisinde tahliye veya denetimli serbestliğe ayrılma işlemlerinin izne ayrıldığı kurumdan gerçekleştirilmesi gerekmektedir.
7-Hükümlü izne gidiş ve dönüş esnasında yolda herhangi bir zorunlu nedenin doğması halinde hükümlü en yakın kuruma alınır, bu durum izne ayrıldığı kuruma derhal bildirilir.
8-İzin dönüşlerinde yolda geçecek süreyi dikkate almayan hükümlüler (4) numaralı açıklamada belirtilen süreler içerisinde gecikmeleri durumunda mazeretlerine bakılmaksızın haklarında disiplin işlemi yapılır.
9-Bu belge izin dönüşü infaz dosyasında muhafaza edilecektir.
10- İzinde bulunan hükümlülerin süreleri cezasının infazından sayılması sebebiyle kuruma gelişinde uyuşturucu, keyif verici veya alkollü maddenin etkisi altında gelmesi yasaktır. Bu maddelerin etkisi altında kuruma gelinmesi halinde hükümlü hakkında 5275. Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin kurallar gereğince disiplin işlemi yapılacaktır.
11-5275 Sayılı Kanun'un Geçici 9. Maddenin 5. Fıkrası gereğince Salgın hastalığın devam etmesi halinde 31/05/2020 tarihinde sona erecek olan izin süresi, Adalet Bakanlığı tarafından her defasında iki ayı geçmemek üzere üç kez uzatılabilir.
12-İzin bitiş tarihinden sonra izin süresinin tekrar uzatılması halinde televizyon, radyo, yerel basın, medya aracılığıyla yapılacak duyuruların takip edilmesi gerekmektedir.

Yukarıdaki talimatları okudum ve tebellüğ ettim. Ayrıca izin dilekçemde belirttiğim adresimin doğru olduğunu, izne ayrıldığım zaman kendim ve toplum sağlığı için bulunduğum ildeki korona virüs tedbirlerine uyacağımı beyan ve taahhüt ediyorum.

Hükümlü

Görsel 3.15: İzin Belgesi

3.1.6.3. İş Arama İzni

Ceza infaz kurumlarında hükümlülük süresinin en az altı ayını kesintisiz geçirmiş ve şartlı salıverilmelerine bir ay kalmış olan hükümlülere, normal hayata dönmelerini sağlamak amacıyla iş arama izni verilmektedir. Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında bulunanlar dışında, kapalı ve açık infaz kurumlarında bulunan hükümlüler bu izin türünden yararlanabilmektedir.

İş arama izni verilebilmesi için hükümlünün ceza infaz kurumunda en az altı ay geçirmiş olması gerekir. Hükümlünün tahliyesine bir ay veya daha az bir süre kalmalıdır. İş arama izni, mesai saatleri içinde verilmektedir. İzin tatil günlerinde verilmemekte ve izin süresi mesai saati sonunu geçmemektedir. İş arama izni, gidiş geliş süresi dâhil sekiz saate kadar verilmektedir. İzin süreleri, hükümlünün kalmakta olduğu kurumun bulunduğu il sınırları içinde kalan iş yerleri ve yardım kuruluşları ile görüşme süresi göz önüne alınarak saptanır.

Hükümlüye iş arama izni verilirken hükümlünün durumu titizlikle incelenmekte, hükümlünün verdiği dilekçede başvuracağı kurumları açıkça gösterip göstermediği incelenir. Hükümlünün ceza infaz kurumlarına girmeden önce nerede oturduğu, ceza infaz kurumlarından tahliye olduktan sonra nerede oturacağı, hükümlünün ailesinin nerede oturduğu, hükümlünün başvuracağı kurumun eleman ihtiyacı olup olmadığı araştırılmakta ve buna göre hükümlüye iş arama izni verilmektedir.

İş arama izni; hükümlünün talebi, kurum müdürünün teklifi ve Cumhuriyet başsavcılığının onayı ile verilmektedir. Bu izin verildikten sonra Cumhuriyet savcısı tarafından hükümlünün iş için nerelere başvuru yaptığı araştırılmaktadır.

Hükümlülerin iş arama iznini kullanmasında dış güvenlik görevlilerinin gözetimi aranmaz.

➨ Yer Gösterme Nedeniyle Verilecek İzin

5271 sayılı Kanun'un 85. maddesi gereğince Cumhuriyet savcısı, kendisine yüklenen suç hakkında açıklamada bulunmuş olan şüpheliye yer gösterme işlemi yaptırabilir. Bu kapsama giren suçlar söz konusu olduğunda, adli kolluk amiri de yer gösterme işlemi yaptırmaya yetkilidir.

Soruşturmayı geciktirmemek kaydıyla, avukatı da yer gösterme işlemi sırasında hazır bulunabilir. Yer gösterme işlemi, CMK'nin 169.maddesine uygun olarak tutanağa bağlanır.

5271 sayılı Kanun'un 250. maddesi gereğince; terör ve örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak alınan bilgilerin doğruluğunun araştırılması bakımından zorunlu görülen hâllerde hükümlü veya tutukluların rızaları alınmak koşuluyla ilgili makamın ve Cumhuriyet başsavcılığının talebi üzerine sulh ceza hâkimi kararı ile geçici sürelerle ceza infaz kurumundan alınabilirler. Bu süreler, hükümlü veya tutuklu dinlendikten sonra işin niteliğine göre, her defasında dört günü ve hiçbir surette on beş günü geçmemek üzere hâkim tarafından tayin olunur. Bu süre, hükümlülük ve tutuklulukta geçmiş sayılır. Ceza infaz kurumundan ayrılış ve dönüşlerinde hükümlü veya tutuklunun sağlık durumu, doktor raporu ile tespit edilir. Yer gösterme sırasında yapılan işlemlere ilişkin belgelerin bir örneği, ilgilinin dosyasında muhafaza edilmek üzere Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

➨ İzinden Dönmeme, Geç Dönme

İzinden dönmeyen veya iki günden fazla bir süre geçtikten sonra dönen hükümlüler hakkında 5237 sayılı TCK'nin 292. maddesindeki yazılı hükümler uygulanır. Buna göre; tutukevinden, ceza infaz kurumundan veya gözetimi altında bulunduğu görevlilerin elinden kaçan tutuklu veya hü-

kümlü hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

İzin süresini iki gün veya daha az bir süre geçiren hükümlüler hakkında disiplin işlemi yapılır. İzinden dönmeyen veya iki günden fazla bir süre geçtikten sonra dönen hükümlüler ile firar eden hükümlülere bir daha özel izin verilmez.

Hastalık veya zorunlu bir nedenle dönüşün imkânsız hâle gelmesi durumunda, hükümlü izin belgesiyle bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına başvurur. Bu hâlde, hükümlü o yerin ceza infaz kurumuna alınır ve durum en seri haberleşme araçlarıyla izne ayrıldığı ceza infaz kuruma bildirilir.

Kapalı ceza infaz kurumu hükümlüsü olup hastalığın tedavisinin tamamlanması veya zorunlu nedenin ortadan kalkması hâlinde bu hükümlü dış güvenlik görevlisi nezaretinde izne ayrılmış olduğu kuruma teslim edilir, açık ceza infaz kurumu hükümlüsü ise serbest olarak izne ayrıldığı kuruma gönderilir.

İzne gidiş veya dönüş sırasında yolda herhangi bir zorunlu nedenin doğması hâlinde hükümlü en yakın kuruma alınır, bu durum izne ayrıldığı kuruma derhâl bildirilir.

İzin dönüşlerinde, yolda geçecek yeterli süreyi dikkate almayan hükümlülerin, mazeretlerine bakılmaksızın haklarında disiplin işlemi başlatılır.

Salgın hastalık, doğal afet, savaş veya seferberlik durumunda bu sebeplerden izinden dönemeyen veya geç dönen hükümlülere ceza verilmez.

Hükümlüye verilen iznin bitim tarihinden itibaren iki gün geçmeden hükümlü kendiliğinden gelip teslim olması nedeniyle adli soruşturma yapılmamakta, sadece hükümlü hakkında disiplin soruşturması yapılmaktadır.

3.1.7. Çalışma Türleri ve Süreleri

Tutuklulardan çalışmaları istenebilir ancak buna mecbur tutulamazlar. Tutukluların barındırıldıkları odalarda çalışmalarına izin verebilir. Odada çalışma imkânı yoksa idare tarafından tutukluların iş yerlerinde çalışmalarına izin verilebilir. Bu takdirde kendileri hakkında çalışmakta olan hükümlülere ait rejim uygulanır.

Hükümlülerin çalıştırılması Anayasa'nın 18. maddesine dayanarak düzenlenmiştir. Bu maddeye göre; "Hiç kimse zorla çalıştırılamaz. Şekil ve şartları kanunla düzenlenmek üzere hükümlülük veya tutukluluk süreleri içindeki çalıştırmalar; olağanüstü hâllerde vatandaşlardan istenecek hizmetler; ülke ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda öngörülen vatandaşlık ödevi niteliğindeki beden ve fikir çalışmaları, zorla çalıştırma sayılmaz."

5275 sayılı Kanun'un 29. maddesi ile ilgili yönetmeliğin 83. maddesi gereğince hükümlülerin kurum içi ve dışında çalıştırılmaları mümkündür. 5275 sayılı Kanun'a göre; kurum hekimi tarafından ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı olduğu belirlenen, meslek sahibi olmayan hükümlüler ile meslek sahibi olan istekliler, kurum imkânları ölçüsünde belirlenen ücret karşılığında atölye veya iş yurtlarında çalıştırılabilirler.

Çalıştırmanın amacı, hükümlülerin salıverilmelerinden sonra yaşamlarını sürdürecek meslek ve sanatları öğrenmelerini sağlamak, çalışma ve üretme isteklerini geliştirmek veya güçlendirmektir. Çalıştırmada hükümlünün yeteneği, becerisi, eğilimi, zihinsel ve bedensel durumları göz önünde bulundurulur.

Çocuk hükümlülerin çalıştırılması yalnızca meslek eğitimine yönelik olur. Öğretim kurumlarına veya örgün eğitime devam eden çocuk ile genç hükümlüler, öğretim yılı içinde atölye ve iş yerlerinde çalıştırılmazlar. Bunların çalıştırılmalarında 05.06.1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun bu kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Çalışma süresi, 4857 sayılı İş Kanunu ve hükümlülerin iyileştirilmesi, eğitim çalışmaları için ayrılan süre göz önünde tutularak günde bir saatten az ve yedi buçuk saatten çok olmamak üzere ceza infaz kurumu iç yönetmeliğine göre belirtilerek çalıştırılır. Bu süre, haftada en çok kırk beş saattir. Fazla çalışma süresi günde üç saati geçemeyeceği gibi fazla çalışma yapılacak günlerin toplamı da bir yılda doksan iş gününden veya iki yüz yetmiş saatten fazla olamaz. Ancak kamu yararı, işin niteliği veya üretimin artırılması gibi sebeplerle fazla çalışma yaptırılabilir.

3.1.7.1. Kurum Hizmetinde Çalıştırma

5275 sayılı Kanun gereğince iyi hâlli hükümlüler, idare ve gözlem kurulu kararı ile kurum yönetimi tarafından durumlarına uygun kurum içi hizmetlerde çalıştırılabilir (Görsel 3.16). Çocuk hükümlüler, kendi yaşam alanları veya eğitsel amaçlar dışında çalıştırılamazlar. Hükümlü, yöneticilerin ve görevlilerin kişisel işlerinde çalıştırılamaz. Hekim, psikiyatri uzmanı, psikolog, sosyal çalışmacı, öğretmen ve benzeri mesleklere sahip olan hükümlülerden; iyi hâl gösterenler, idare ve gözlem kurulu kararıyla kurumun servislerinde meslekleriyle ilgili görevlilere yardımcı veya eğitici olarak çalıştırılabilir.

Görsel 3.16: Tutuklu ve hükümlülerin kurum içinde çalışması

3.1.7.2. Kurum Dışında Çalıştırma

5275 sayılı Kanun'a göre, açık ceza infaz kurumlarında bulunanlar, kapalı ceza infaz kurumlarında bulunup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazanmış hükümlüler, kurum dışındaki iş alanlarında çalıştırılabilirler. Açık ceza infaz kurumlarında bulunanlar, ceza infaz kurumu görevlileri gözetiminde, kapalı ceza infaz kurumunda bulunanlar ise iç ve dış güvenlik görevlilerince alınacak tedbirler altında çalıştırılırlar.

Kapalı kurumda bulunan hükümlülerden, açık kuruma ayrılmaya hak kazanmış ve haklarında açık kuruma ayrılma konusunda idare ve gözlem kurulunca karar alınmış olanlar, açık kuruma

nakil istememeleri hâlinde kurum dışındaki adalet hizmetine tahsis edilen yerlerde iç güvenlik görevlileri nezaretinde çalıştırılabilir.

Çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin, kurum dışında çalıştırılmaları sırasında kurum görevlilerinin gözetimi ve muhafazası aranmaz.

Açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler, ceza infaz kurumu görevlilerinin denetiminde, kamu kurum ve kuruluşlarının iş alanlarında, geceleyin bu kurum ve kuruluşlar tarafından barındırılmak suretiyle çalıştırılabilirler. Bu şekilde çalıştırılan süre, azami süre sınırına bakılmaksızın 105/A maddesi uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edilecek süreye ilave edilir.

Ceza İnfaz Kurumlarinin Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazi Hakkinda Yönetmelik'in 83. maddesinde düzenlenen çalışma esasları ise şu şekilde belirlenmiştir:

- Hükümlüler, kurumların içinde veya dışında iş yurduna ait atölye, tesis ve benzeri üniteler ile kurum dışındaki başka iş yerlerinde çalıştırılabilirler. Bu çalışmalarına karşılık hükümlülere iş yurtları kurumu yüksek kurulunca belirlenen ücret ödenir. Açık kurumlardaki hükümlülerden iş temin edildiği hâlde çalışmayanlar, işi savsaklayanlar, boykot edenler, sürekli hastalığı sebebiyle çalışamayacak durumda olanlar ve iş düzenine uyum sağlayamayanlar, iş yurdu yönetim kurulu kararı ve infaz hâkiminin onayı ile kapalı kurumlara iade edilirler.
- Hükümlüler kurum dışında kendi iş yerlerinde veya üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlarına ait iş yerlerinde çalıştırılamazlar. Bu tür iş yerlerinde çalıştığı tespit edilen hükümlüler birinci fıkra hükümlerine göre kapalı kuruma iade edilir. Gerekli özeni göstermeyen idareciler hakkında da yasal işlem yapılır.
- Kurum dışında çalıştırılma işveren veya temsilcisi ile iş yurdu bulunan kurumlarda iş yurdu müdürü, iş yurdu bulunmayan kurumlarda ise mahallî Cumhuriyet başsavcısının imzaları ile düzenlenen protokol çerçevesinde gerçekleştirilir. Protokolde ücret, çalışma saatleri, ulaşım, iaşe, güvenlik, protokolün süresi ve diğer hususlar düzenlenir. Hükümlülere verilecek ücret, 16 yaştan büyükler için uygulanan asgari ücretten aşağı olamaz. Protokol, onay için İş Yurtları Kurumu Daire Başkanlığına gönderilir.
- Hükümlüler en az iki kişiden oluşan ekipler hâlinde çalıştırılır.
- Kurum dışında çalışan hükümlülerin çalışma güvenliği işverence sağlanır. İş kazalarının ve meslek hastalıklarının yasal yükümlülüğünden işveren sorumludur.
- Kurum dışında çalıştırılan hükümlülerin, çalıştıkları iş yerlerinde gece barındırılmalarına izin verilmez. Çalışılan yer, kurumlarına yakınsa geceleri kurumlarına dönmeleri zorunludur. Kurumların bulunduğu yerin dışında bir iş yerinde çalıştırılan hükümlülerin gece barındırılmaları, çalıştıkları yere en yakın açık ceza infaz kurumu bulunmadığı takdirde kapalı ceza infaz kurumunu hükümlü ve tutuklularla irtibatı olmayan bir bölümünde sağlanır.
- Hükümlü denetimli serbestlik infaz rejimine bu kapsamda çalıştığı süre kadar erken ayrılır.
- Bu madde kapsamında hükümlü çalıştırmak isteyen kamu kurum ve kuruluşları, taleplerini Genel Müdürlüğe iletir. Talep yazısında çalışılacak iş kolu, çalışma yeri ve hükümlülerin barındırılacakları yer, çalıştırılması düşünülen hükümlü sayısı, yapılacak işin niteliği, çalışılacak süre gibi hususlar belirtilir. Gerektiğinde yerinde inceleme de yapılmak suretiyle talebin uygun olup olmadığına karar verilir.

- Talep, Genel Müdürlükçe uygun görüldüğü takdirde çalışacak hükümlüler; çalışma bölgesindeki kurum ve hükümlü sayısı da göz önünde bulundurularak Genel Müdürlükçe uygun görülecek açık ceza infaz kurumlarının idare ve gözlem kurulları tarafından belirlenir. Bu kapsamda çalıştırılacak hükümlülerin belirlenmesinde hükümlülerin talebi, sağlık ve işe uygunluk durumları, işin niteliği gibi hususlar dikkate alınır.
- Hükümlülerin çalışma gün ve saatleri, ulaşım, iaşe, barınma, güvenlik, iş güvenliği, iş ile ilgili eğitim ve çalışmanın gerekli kıldığı diğer yükümlülükler ilgili kurum ile Genel Müdürlük arasında düzenlenecek bir protokol ile belirlenir.
- Hükümlülerin iyileştirilmesi ve yeniden topluma kazandırılması kapsamında yapılan bu çalışmalarda, iş yurtları bünyesinde çalıştırılan usta hükümlülere ödenen gündelikten az olmamak üzere protokol ile belirlenecek tutar, ilgili kurum tarafından doğrudan hükümlülere ödenir ve bu hükümlülerden yiyecek bedelleri alınmaz.
- Bu madde kapsamında çalıştırılan hükümlülerin tutum ve davranışları, çalışma ve yaşam koşullarının uygunluğu ile hükümlülerin bu koşullara uyumu, belirli aralıklarla veya sürekli olarak Genel Müdürlükçe uygun görülen açık ceza infaz kurumu personeli tarafından denetlenir. Bu denetim, elektronik cihazların kullanılması suretiyle de yerine getirilebilir.
- Bu madde kapsamında çalıştırılan hükümlülerin avukat ve noterle görüşme, ziyaret, haberleşme, internetten yararlanma, hediye kabul etme ve beraberinde kişisel eşya bulundurma gibi hak ve yükümlülükleri ile hükümlülerin hak ve yükümlülüklerine dair ilgili mevzuatta düzenlenen diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar dördüncü fıkrada belirtilen protokol ile düzenlenir. Protokolde hüküm bulunmaması hâlinde hükümlüyü çalıştıran kurum tarafından belirlenen ilke ve kurallar uygulanır.
- Çalışma ve yaşam koşullarına ilişkin kurallara uyum gösteremediği ilgili kurum tarafından rapor edilen hükümlüler, açık ceza infaz kurumuna geri gönderilir. Hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine neden olan eylemi, 5275 sayılı Kanun'un disiplin cezalarını düzenleyen hükümleri ile uzlaşır nitelikte ise bu eylem hakkında ayrıca disiplin işlemi yapılır.
- Kurumda çalışmakta iken izne gidip de dönmeyen veya iki günden fazla bir süre geçtikten sonra dönen hükümlüler ile kurumda çalışmakta iken firar eden hükümlüler hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 292'nci ve devamı maddeleri uygulanır ve bu hükümlüler kapalı ceza infaz kurumuna gönderilir.
- Bu kapsamda çalıştırılan hükümlülerin cezalarının infazına ilişkin her türlü iş ve işlemler hükümlüyü gönderen açık ceza infaz kurumu tarafından yerine getirilir.
- Bu madde gereğince yapılan çalışmalarda, iyileştirme ve yeniden topluma kazandırma ilkeleri esas alınır.

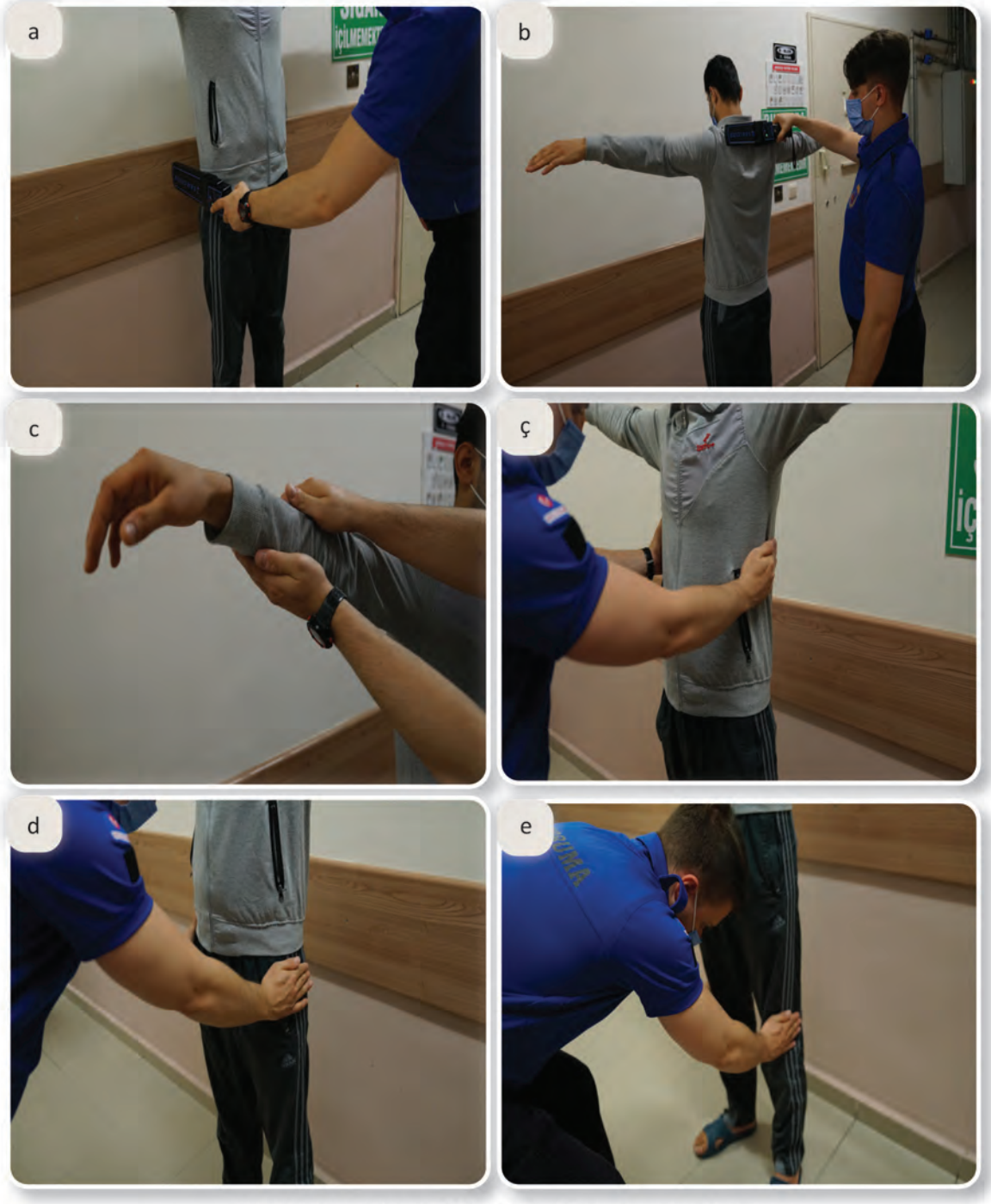
3.1.7.3. Ücret ve Sosyal Haklar

Çalışan hükümlülere, ürettiklerinden elde edilen gelirden, çalışmaları karşılığı ücret ödenir ve bu hükümlüler sosyal haklardan yararlandırılırlar.

Sosyal güvenlik kurumlarına tabi olanlar ile bunların hak sahiplerine yapılan her türlü yardım ve giderler kendi mevzuatları çerçevesinde, ilgili sosyal güvenlik kurumunca karşılanır.

3.1.8. Odaya, Koğuşa Dönen Tutuklu ve Hükümlünün Üst Aramasının Yapılması

Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların odaya veya koğuşa dönmelerinde üst aramaları büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle görev alan infaz ve koruma memurlarının dikkat etmesi gerektiği kurallar vardır (Görsel 3.17).

Görsel 3.17: Tutuklu ve hükümlünün üst aramasının yapılması

- Üst araması yapılırken insan onuruna saygı esas alınmalıdır.
- Özellikle tehlikeli hükümlü ve tutukluların araması yapılırken personel, önce kendi güvenliğini sağlamalı, sonra aramaya başlamalıdır.
- Vücudun mahrem yerlerinde yasaklı madde olduğu düşünülen hükümlü ve tutukluların araması doktor tarafından yapılmalıdır.
- Terör suçlarından hükümlü ve tutuklu olan kişilerin kendi aralarında aldıkları kararları diğer bloklara ya da odalara göndermek amacıyla genellikle ayakkabı astarı, iç çamaşırı, kemer ile bel arası, gömlek ve ceket yakalarının iç kısmı, ceket kısmının küçük cebi gibi gizleme alanları kontrol edilmelidir. Bu durum göz önünde bulundurarak aramaları esnasında bu kısımlara özellikle dikkat edilmelidir.
- Hükümlü ve tutuklular odadan çıkarılırken not almak için kalem ve kâğıt çıkarmalarına müsaade edilmemelidir.
- Faaliyet dönüşlerinde diğer hükümlü ve tutuklular ile aralarında mesafe bırakılarak üst aramaları yapılmalı, araması yapılan hükümlü ve tutuklunun, diğerlerine temas ettirilmeden içeri alındıktan sonra diğer hükümlü ve tutukluların araması yapılmalıdır.
- Hükümlü ve tutukluların üst aramasına itiraz etmesi durumunda kontrollü bir şekilde, uygun bir yere alınıp detaylı araması yapılmalıdır. Bu gibi durumlarda amirlere mutlaka bilgi verilmelidir.
- Faaliyet dönüşü odaya alımlarda araması yapılacak kişilerin sırası görevli personel tarafından belirlenmelidir.
- Üst aramasında üzerlerinden çıkan maddeleri yutmamaları için tedbir alınmalıdır. Üst aramalarında mutlaka el dedektörü kullanılmalıdır.
- Görüşe alınacak hükümlü ve tutukluların arama esnasında göze çarpmayan vücudun belirli bölümlerine ziyaret esnasında okutabilecekleri şekilde notlar yazmış olabilecekleri düşünülüp aramaları bu konuya dikkat edecek şekilde yapılmalıdır.
- Açık görüş alanında eşya alışverişi yapılması önlenmelidir.
- Kontrol merkezi görevlileri de takiplerini titizlikle gerçekleştirmelidir.
- Hükümlü ve tutukluların açık görüş sonrasında odaya alınırken aynı kişi olup olmadığı kıyafet ve ayakkabı değişikliği yapıp yapmadığı kontrol edilmelidir.
- Açık görüşe çıkarken götürülen hiçbir gıda malzemesi tekrar odaya alınmamalıdır.
- Görüş sonunda yeni grup alınmadan önce mutlaka açık görüş alanında arama yapılmalıdır.
- Avukat görüşüne alınırken hükümlü ve tutuklular, savunmaya ilişkin belgeler dışında herhangi bir belge çıkartmamalıdır. Çıkartılmak istenen yazının hükümlü ve tutuklunun savunması olduğuna kanaat getirilmemesi durumunda, yetkili amirler, birimler haberdar edilmeli ve verilecek talimat doğrultusunda hareket edilmelidir.
- Telefon görüşüne çıkarılan hükümlü ve tutukluların kalem, doküman vb. malzemeleri çıkarmasına izin verilmemelidir.
- Açık görüşlerde ziyaretçilere ikram için verilmek istenen yiyecek ve içeceklerin içerisine haberleşme notları yerleştirebileceğine dikkat edilmelidir.

3.1. Ölçme ve Değerlendirme

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. (.....) Hükümlü ve tutukluların odadan ve koğuştan çıkış veya dönüşlerinde farklı personel tarafından üst araması yapılmasına gerek yoktur.
2. (.....) Hükümlü ve tutukluların odadan çıkarılması için dilekçe ile taleplerinin olması ya da idarenin yazılı ve sözlü talimatının bulunması gerekir.
3. (.....) Odalardan çıkan mahpusların blok sirkülasyon listesine kaydını yapmak gerekir.
4. (.....) Güvenlik ve gözetim servisinde görev alan infaz ve koruma memurları görev alanına giren bilgileri UYAP'a kaydetmelidir.
5. (.....) Ceza infaz kurumlarında barındırılan mahpusların tahliye işlemi altı şekilde yapılır.
6. (.....) Koşullu salıverilmeden yararlanabilmek için mahkûmun kurumdaki infaz süresini iyi hâlli olarak geçirmesine gerek yoktur.
7. (.....) Hükümlü ve tutukluların tahliye işlemlerinde evrakların doğruluğu konusunda mahkeme veya Cumhuriyet başsavcılıklarından teyit alınmasına gerek yoktur.
8. (.....) Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların odaya veya koğuşa dönmelerinde üst araması yapılırken insan onuruna saygı esas alınmalıdır.
9. (.....) Salıverilme, ziyaret, mahkeme, sayım, hastane, eğitim, öğretim, spor ve iyileştirme çalışmalarına çıkarılacak hükümlü ve tutuklular için liste tutulmasına gerek yoktur.
10. (.....) Odadan çıkarılan mahpusların görevli memura teslim edilerek ilgili birimlere götürülmesi gerekir.
11. (.....) Kapalı ceza infaz kurumları arasındaki nakiller dış güvenlik görevlilerince yerine getirilir.
12. (.....) Sevk sırasında sağlık acısından özürlü ve zorunlu olanların dışında kalan hükümlü ve tutuklu sevklerinin özel araçlarla yapılması uygundur.
13. (.....) Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların tahliye işlemi iki şekilde yapılır.

B) Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

1. İzinden dönmeyen veya ..... günden fazla bir süre geçtikten sonra dönen hükümlüler ile firar eden hükümlülere bir daha özel izin verilmez.
2. Ceza infaz kurumu müdürlüğünce hükümlü ve tutukluların sağlık kuruluşu ve adliyeye sevk ve nakil yazıları, zorunlu hâller dışında en geç ..... gün öncesinden jandarmaya gönderilir ve sevki yapılır.

3.1. Ölçme ve Değerlendirme

3. Yetkili makamlarca kurum dışına çıkarılmasında sakınca bulunmayan hükümlü ve tutukluların kurum dışındaki işlerini tamamladıktan sonra kuruma getirilmesi durumuna ..... denir.

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak işaretleyiniz.

1. **Aşağıdakilerden hangisi güvenlik ve gözetim servisinde görev alan infaz koruma memurlarının nöbette dikkat etmesi gereken hususlar veya görevlerden biri değildir?**

   A) Tutuklu ve hükümlülerin izlenmesi, gözlenmesi
   B) Tutuklu ve hükümlülerin üst ve eşya aramasının yapılması
   C) Tutuklu ve hükümlülerin şahsi işlerini takip etmesi
   D) Ceza infaz kurumundaki bina, oda ve eklentilerin aramasının yapılması
   E) Kuruma gelen malzemelerin aramasının yapılması

2. Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların odaya veya koğuşa dönmelerinde üst aramaları büyük önem arz etmektedir.

   Aşağıdakilerden hangisi infaz koruma memurlarının üst aramasında dikkat etmesi gereken kurallardan biri değildir?

   A) Üst araması yapılırken insan onuruna saygı esas alınmalıdır.
   B) Tehlikeli hükümlü ve tutukluların araması yapılırken personel, önce kendi güvenliğini sağlamalı, sonra aramaya başlamalıdır.
   C) Telefon görüşüne çıkarılan hükümlü ve tutukluların kalem, doküman vb. malzemeleri çıkarmasına izin verilmemelidir.
   D) Açık görüş alanında eşya alışverişi yapılması özendirilmelidir.
   E) Görüş sonunda yeni grup alınmadan önce mutlaka açık görüş alanında arama yapılmalıdır.

3. **Aşağıdakilerden hangisi duruşma ve sevk sırasında dikkat edilecek hususlardan değildir?**

   A) Duruşmaya gelen izleyiciler ile sanıklar arasında güvenlik kuşağı oluşturulur.
   B) Hükümlü ve tutukluların münakaşa etmelerine ve birbirlerine saldırmalarına meydan verilmez.
   C) Hükümlü ve tutukluların adliyelere sevklerinin ceza infaz kurumu müdürlüklerine ait nakil araçları kullanılarak yapılması esastır.
   D) Hükümlü ve tutukluların kaçırılması veya saldırıya uğramaması maksadıyla gerekli tedbirler alınır.
   E) Hükümlü ve tutukluların birinci derece yakınlarından başkalarıyla görüşmelerine izin verilir.

3.1. Ölçme ve Değerlendirme

4. Ceza infaz kurumlarında hangi durumda koğuş kapıları açılmaz?

A) Tutuklu ve hükümlünün, koğuştan yaşadığı bir sorunu nedeniyle çıkmak istediğinde

B) Hükümlüyü hastane ve duruşmaya gönderme veya başka kuruma nakil hâllerinde

C) Salıverilme, ziyaret, arama, sayım, denetim, spor ve iyileştirme çalışmalarında

D) Tutuklu ve hükümlünün infaz kurumunda çeşitli kurullara çağrılması hâllerinde

E) Ölüm, deprem veya yangın gibi ceza infaz kurumunda yaşanan olağanüstü hâllerde

5. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi hükümlünün kendi isteği ile nakil talebinde bulunabilmesi için gerekli şartlardan biri değildir?

A) Hükümlünün nakil giderlerini istediği bir zamanda ödemesi

B) Mahkûmiyet sürelerine uygun hükümlülerin barındırıldığı bir kurum olması

C) İyi hâl göstermeleri, disiplin cezası almamış veya kaldırılmış olması

D) İstekte bulunulan kurumda yer, kapsama gücü ve sınıfının uygun bulunması

E) Gitmek istedikleri kurumlardan durumlarına uygun en az üç yeri belirten bir dilekçe vermesi

6. I. Mazeret İzni

II. Özel İzin

III. İş Arama İzni

Yukarıda verilenlerin hangisinde hükümlü ve tutukluların faydalanabileceği izinler doğru olarak verilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I,II ve III

7. Aşağıdakilerden hangisi hükümlünün koşullu salıverilmesi için gerekli olan değerlendirme kriterlerini verebilecek servislerden biri değildir?

A) Yönetim servisi B) Eğitim servisi

C) Psikososyal yardım servisi D) Yardımcı hizmetler servisi

E) Güvenlik ve gözetim servisi

8. Aşağıdakilerin hangisinde hükümlülerin ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıverilme öncesindeki iyi hâlinin belirlenebilmesi amacıyla idare ve gözlem kurulu tarafından en geç ne zamana kadar değerlendirmeye tabi tutulur?

A) Altı ayda bir B) Dört ayda bir

C) Üç ayda bir D) İki ayda bir

E) Ayda bir

Hazırlık Çalışmaları

1. **Bir insanın kişisel bakımını yapmaması sağlık yönünden ne gibi olumsuzluklara sebep olabilir?**
2. **Ceza İnfaz kurumlarında tutuklu ve hükümlülerin tedavi edilebilmeleri için sağlık hizmetleri hangi yeterliliklere sahip olmalıdır? Hastaneler ile karşılaştırınız.**
3. **Sizce ülkemizdeki bütün ceza infaz kurumlarında sağlık hizmetleri eşit şekilde mi sunulmaktadır?**

3.2. SAĞLIK HAKLARI İLE İLGİLİ İŞLEMLER

Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbi araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü, öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde de devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi ettirilir.

3.2.1. Sağlık Kavramı

Sağlık, sadece hastalık ve sakatlık durumunun olmayışı değil, kişinin bedenen, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik hâlidir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), sağlığı sadece hastalıklardan ve mikroplardan korunma değil, bir bütün olarak fiziki, ruhi ve sosyal açıdan iyi olma hâli olarak açıklar (Görsel 3.18).

Görsel 3.18: Ceza infaz kurumlarında sağlık hizmetleri

3.2.2. Ceza İnfaz Kurumlarında Sağlığı Etkileyen Fiziksel Nitelikler

Hükümlü ve tutukluların beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için gereken ilk muayene ve tedavi hizmetleri öncelikli olarak bulunduğu ceza infaz kurumunda verilmektedir. İleri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gereken hallerde hükümlü ve tutuklular devlet hastanelerine, daha ileri sağlık hizmetleri gerekmesi halinde ise üniversite hastanelerine sevk edilmektedirler. İleri sağlık hizmeti her kurumda bulunmayabilir (Görsel 3.19).

Görsel 3.19: A tipi ceza infaz kurumu

3.2.2.1. Yaşam Alanları

Suç işleyip ceza infaz kurumlarına giren mahpusların kaldıkları yaşam alanları oda ve koğuşlardır. Oda ve koğuş içerisinde bulunan yemekhane, yatakhane, banyo, tuvalet ve havalandırma bahçeleri mahpusların yaşam alanıdır. Yaşam alanları, güneş ile temasın az; havalandırmanın çok fazla olmadığı, hareket alanlarının kısıtlı olduğu alanlardır.

3.2.2.2. Yaşam Alanlarının Temizliği

Hükümlü ve tutuklular, kendi odalarından, havalandırma avlularının temizliklerinden sorumludurlar. Oda ve koğuşların temizliğini mahpuslar kendileri yaptığından düzenli olarak takip edilmelidir. Yapılan temizlik, idare tarafından denetlenmeli ve aksayan yönleri giderilmelidir. Gerek olumsuz ruh hâli gerekse maddi imkânsızlıklardan dolayı mahpuslar, doğru bir şekilde kişisel ya da oda temizliklerini yapmamaktadır. Sağlık personeli, takip kısmında devreye girerek haftalık, kısmi aylık genel denetimler yapmaktadır. Sonuçları kurum idaresince değerlendirilip çözüm bulunmaktadır.

Kurumun diğer bölümlerinin temizliğinin hizmetliler tarafından yapılması gerekir. Hizmetli bulunmadığı takdirde iyi hâlli hükümlü ve istekli tutuklular tarafından, görevli memurların denetiminde temizlikler yapılır.

3.2.2.3. Kapalı Ortamda Hava Kirliliğinin Nedenleri

Öncelikle kurumlardaki mahpusların yoğunluğundan dolayı kişi başına düşen oksijenin m^2-m^3 oranının yetersizliği ve özellikle kış aylarında ısınmaya bağlı sorun yaşanmaması için koğuş ve odaların düzenli havalandırması yapılamamaktadır. Bu durumlar özellikle solunum yoluyla bulaşan hastalıkların yayılımını hızlandırmaktadır. Çözüm olarak özellikle fanlı hava sirkülasyonunun arttırılması kimi kurumlarda tercih edilmektedir.

3.2.2.4. Kapalı Ortamda Hava Kalitesi

Odalarda sigara kullanılması, kış aylarında havaların soğuması ile havalandırmanın yetersiz kalışı gibi durumlar hava kirliliğine sebebiyet verir. Yetersiz havalandırma, yüksek sıcaklık ve nem düzeyi de bazı kirleticilerin ortamdaki konsantrasyonlarının artmasına neden olmaktadır. Kapalı ortamdaki hava kirliliğinin nedenleri kimyasal, biyolojik ve fiziksel olabilir.

a) Kimyasal Nedenler: Karbondioksit, karbonmonoksit, azot oksit, sigara dumanı gibi birçok kimyasal madde kapalı ortamlarda hava kirliliğine neden olur.

b) Biyolojik Nedenler: Küfler, ortamda oksijen ve nem olduğu sürece her türlü organik madde üzerinde kolayca çoğalabilen canlılardır. Bütün küf türlerinin gerek astım nedeni olarak gerekse toksin oluşturarak sağlık üzerine olumsuz etkileri bulunmaktadır. Küfler; baş ağrısı, solunum sıkıntısı, cilt irritasyonu diğer aşırı duyarlılık durumlarına neden olabilir. Küflerden havaya salınan uçucu organik maddeler bu ortamlarda yaşayan kişilerde baş ağrısı, sersemlik, yorgunluk yapabilir. Küf kontrolünde ortamdaki nemin önlenmesi ya da azaltılması önemlidir. Önerilen kapalı ortam bağıl nem düzeyi %40 ya da %50'dir.

c) Fiziksel Nedenler: Konfor alanı da denilen ve insanların en rahat yaşadıkları ortam, ortalama 18-20°C sıcaklık ve %50-60 bağıl nem gösteren, optimal bir hava hareketi bulunan fiziksel ortamdır. Kapalı ortamın sıcaklığı ve nemi, ısıtma yapılmasa bile içinde bulunanlardan dolayı kısa sürede yükselir. Havadaki gazların ve mikroorganizmaların oranı artar ve bunun sonucunda ortamın konfor alanı nitelikleri bozulur. Yani bir kapalı ortamda (oda, koğuş, salon vb.) başka bir neden olmasa bile içinde yaşayanların solumaları sonucunda ortamın havası kirlenir, konfor derecesi bozulur.

Bir odadaki hava % 0,1'den fazla CO_2 ihtiva etmemelidir. En uygun hava, relatif nemi %50-60 arasında olan havadır.

Kapalı alanlarda hava kalitesini etkileyen faktörler şunlardır:

- Binanın on beş yıldan eski ve bakıma ihtiyacının olması
- Binada kullanılan yapı malzemeleri
- Alçak ya da 2,5 metreden yüksek tavanların olması
- Binanın havalandırma ve ısı kontrolünün belli bir merkezden yapılıyor olması

- Odadaki nemin düşük olması
- Dış ortam havasının içeriye az ya da çok fazla miktarda girmesi
- Kapalı ortamlarda sigara içilmesi
- Nem olması ve mantar üremesi
- Kullanılan temizlik malzemelerinden ortama salınan gazlar ve uçucu organik bileşiklerin olması hava kalitesini etkilemektedir.

Kapalı ortamda hava kirlenmeleri ile mücadelede iki yöntem kullanılır:

1. Kapalı havayı bozan nedenleri ortadan kaldırmak
2. Kapalı havayı temiz dış hava ile değiştirmek

3.2.2.5. Koğuşların Temizliği

Koğuşların temizliği hükümlü ve tutuklular tarafından yapılır; yönetim tarafından denetlenir. Temizlikler yapılmadığı takdirde görevli memurlar, oda ve koğuş sakinleri hakkında tutanak tutarak idari işlem başlatır. Koğuşların en az haftada bir kez tam temizlenmesi uygundur. Kirlenmenin yoğun olduğu durumlarda temizlik daha sık yapılmalıdır. Bu temizlik sırasında koğuşun zemini, duvarları, pencereleri ve içindeki eşyalar temizlenmelidir. Yönetim (ceza infaz kurumu hekimi), koğuşta yaşayanların bu temizliği yapmalarını sağlamak için öncelikle bu kişileri eğitmelidir.

Kirli zeminleri temizlerken kiri, temiz alanlara yaymamak amaç olmalıdır. Temizlik gereçleri, temizlenen yüzeylerden daha temiz olmalıdır. Önce görünen kirler temizlenmeli, ileri temizlik aşamalı olarak uygun sırayla gerçekleştirilmelidir. Temizlik sırasında sıcak su kullanılmalı ve temizliği yapılan yüzeyler sonunda kuru olarak bırakılmalıdır. Kullanılacak malzeme etkili ve kullanım amacına uygun olmalıdır.

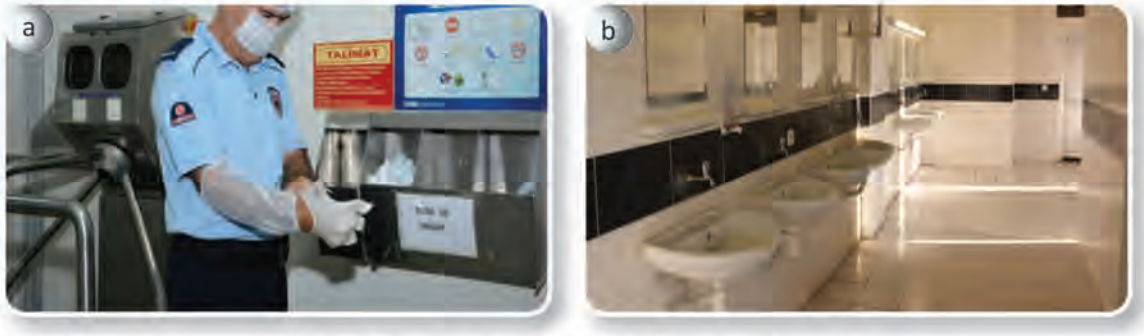
Temizlik sırasında olabildiğince çok yüzeye ulaşmak için hareket edebilen eşyaların yerlerinden oynatılması gerekebilir. Süpürme işleminin vakumlu süpürge (elektrik süpürgesi) ile toz kaldırmadan yapılması en uygunudur. Fakat ceza infaz kurumlarında elektrik süpürgesi bulundurulması yasak olduğundan bunun yerine ıslatılmış süpürge ile yerlerin temizlenmesi daha doğru olur. Kuru süpürge ile zemindeki tozu havalandırarak yapılan süpürme işlemi etkisiz ve yanlıştır. Toz kaldırılan süpürme işleminde toz daha sonra zemine çökeceğinden hem tozlanmanın önüne geçilemez hem de akciğer ya da alerji sorunları olan mahkûmların şikayetlerinin artmasına neden olur.

Süpürme sonrası zemin, deterjanlı su ile ıslatılmış paspasla silinmelidir. Uzun süre temizlenmemiş, kalıcı kirler bulunan ortamların temizliği özen ister. Yerlerin önce ıslatılarak spatula gibi kazıyıcılar yardımıyla mekanik olarak temizlenmesi gerekebilir. Eşyaların tozları, nemli bezle silinir. Lekeler varsa yüzeyi bozmayacak özel temizleyiciler ya da deterjan kullanılarak temizlenir, kuru bez ya da nemli bezle son bakım yapılır. Çok kişinin ellerinin değdiği yüzeyler, önce sıcak su ve deterjanla, daha sonra dezenfektan eklenmiş suyla silinmelidir. Akıtmayan naylon çöp kovaları, en geç haftada bir, mekanik temizlik yapıldıktan sonra deterjanlı su ile fırçalanarak temizlenmelidir.

Temizlik sırasında eldiven kullanmakta yarar vardır. Burada amaç el cildinin korunmasıdır. Eldiven giyilmeden önce eller kurallara uygun olarak yıkanır ve kurulanır. Atık bulaşmış eldivenler, birer bulaştırıcı araç olur. Bu nedenle temizlik sırasında eldivenler, faraş ve fırça gibi bir araç kullanmadan doğrudan atıklarla temas ettirilmemelidir.

3.2.2.6. Ortak Alanların Temizliği

Ortak alan olarak ifade edilen eğitim birimi, psikososyal servisi, sınıflar, konferans salonu, spor salonu, sinema salonu, mutfak, açık ve kapalı görüş alanları, revir, atölyeler ve hobi odaları gibi alanların idare gözlem kurul kararıyla iyi hâlli mahpuslar tarafından temizliği yapılır. Bu mahpuslara genel bütçe hesabından ücret ödenir. Temizlik malzemeleri kurum idaresi tarafından karşılanır ve görevli memur nezaretinde yerine getirilir (Görsel 3.20).

Görsel 3.20: Ortak kullanım alanlarının temizlik ve hijyeni

3.2.2.7. Yatak Bakımı

Kurum idaresi tarafından her hükümlü ve tutukluya nevresim takımı, battaniye ve yatak verilir. Verilen bu yataklar yılda en az iki defa olmak üzere güneşe çıkartılır. Ön ve arka kısımları çevrilmek kaydı ile güneşlendirilir. Kurumdaki yatakların tamamı kontrol edilerek yıpranan, çöken ve eskiyen yataklar toplanarak yenisiyle değiştirilir.

Yatak örtüsü, çarşaflar ve yastık kılıfı en az haftada bir yıkanarak değiştirilmelidir. Battaniyeler de birden fazla kişi tarafından kullanılıyorsa en az haftada bir kez temizlenmelidir. Tek kişinin kullandığı battaniyeler en az yılda bir kez kirlendiği görüldüğünde temizlenmelidir.

Hükümlü ve tutuklular, giyim eşyaları, yatak ve yatak takımlarını temiz tutmak zorundadırlar. Yönetim, bu eşyaların temizlik ve sağlık kurallarına göre değiştirilip yıkanması ve bunlarda hasıl olacak yırtık ve söküklerin onarılması için gerekli önlemleri almalıdır. Önceden bir hükümlü ve tutukluya verilmiş olan eşyalar, fennî bir şekilde temizlenmedikçe başka bir hükümlü ve tutukluya verilmemelidir.

Yüzeysel temasla ya da hava yoluyla bulaşmayı azaltmak için kullanıma alınmış ve depolanmış yeterli çarşaf stoku olmalıdır. Sağlık hizmeti için ayrılmış alanlardan kaynaklanan kirli çarşaf, paketlenmiş ve tanımlanmış olmalıdır. Farklı derece ve işlemler belirtilmedikçe yıkama suyu genelde 60-70°C derece olarak ayarlanmalıdır.

Tutuklu ya da hükümlünün sağlık personeli tarafından intihar eğilimi olduğu değerlendirmesi yapılırsa yatak örtüsü ya da çarşaf bir süre alıkonulabilir. Bu durumda derhâl psikososyal servisinden destek alınmalı, tutuklu ya da hükümlünün psikiyatr muayenesi sağlanmalıdır. Yatak donanımı, yoksun bırakma yoluyla bir ceza aracı olarak kullanılamaz.

3.2.2.8. Banyo ve Kişisel Temizlik

Mahpuslar, kişisel bakım ve temizliklerinden kendileri sorumludur. Kendine bakamayacak durumdaki hükümlüye kişisel bakım ve temizlik konusunda kurum idaresi, idare gözlem kurulu kararıyla bir yardımcı hükümlü görevlendirir. Yardımcı hükümlüye genel bütçeden belli bir ücret

ödenir. Kişisel bakım ve temizlik sağlanmasına yönelik tedbirler kurum idaresi tarafından alınır. Hükümlülerin barındırıldıkları odalarda gerekli sağlık ve hijyen kurallarına uymaları kurum idaresi tarafından özendirilir. Hükümlülerin kurum olanakları ölçüsünde kısa aralıklarla yıkanmaları sağlanır. Hükümlülerin toplum içinde alışılmışın dışında saç, bıyık ve sakal uzatmalarına izin verilmez.

3.2.3. Ceza İnfaz Kurumlarında Ortaya Çıkabilecek Hastalıklar

Birçok organizma ya da helmint, hiçbir yakınmaya ya da klinik belirtiye neden olmadan insan ya da hayvan organizmasında yaşayabilir, gelişebilir ve çoğalabilir. Bu durumda enfeksiyondan söz edilir. Bu mikroorganizmalar ya da helmintler üzerinde yaşadıkları canlıda yakınmalara ya da semptomlara (ateş, kusma, ishal vb.) neden olursa canlı, enfeksiyon hastalığı geçirebilir. Her enfekte kişi, hasta değildir. Her hasta kişi, aynı zamanda enfektedir. Enfeksiyon hastalıklarının ortak özelliklerinin başında bulaşıcı olmaları gelir.

Ceza infaz kurumlarında ortaya çıkan hastalıkların önlenebilmesi için ortamın sağlık şartlarına uygun olup olmadığı kontrol edilir. Şartların uygun bir şekilde yürütülüp yürütülmediğine ilişkin hususlar, kurum doktoru tarafından hazırlanan rapor ile kurumun en üst amirine sunulur ve yönetim tarafından gerekli tedbirler alınır. Gerekli tedbirler alınmadığında ortaya çıkan bazı hastalıklar vardır.

a) Su ve Besinlerle Bulaşan Hastalıklar

Tifo, paratifo, salmonellozis, dizanteriler, kolera, çocuk yaz ishalleri, stafilokoksak gıda zehirlenmeleri, botulismus, askariasis, teniasis, giardiasis, viral hepatit, poliyomiyelitis bu grupta en sık rastlanan bakteriyel, parazite bağlı virütik hastalıklardır.

Besin Zehirlenmesi: Besin zehirlenmesi, hastalık etkeninin bulaştığı yiyecek ya da su tüketimi ile alınan hastalıklar için kullanılan bir kavramdır.

Besin zehirlenmelerini önlemek için şunlara dikkat edilmelidir:

- Besinleri mümkün olduğu kadar az dokunmak gerekir. Çabuk bozulabilecek yiyecekler düz kaplarla kapatılarak sıcak (60°C üzerinde) ya da soğuk (-5°C) tutulmalıdır. Bu yiyecekler oda ısısında gereğinden fazla süre tutulmamalıdır.
- Yiyeceklerle ilgilenen aşçı, garson, bulaşıkçı gibi personel hastalandıklarında iyileşinceye kadar mutfakla ya da yiyeceklerle ilgili işlerde çalıştırılmamalıdır.
- Yiyeceklerle uğraşanların kişisel temizlik, mutfak temizliği, yiyeceklerin saklanması, pişirilmesi gibi konularda eğitilmeleri gerekir. Bu kişiler üç ayda bir sağlık kontrolünden geçirilmelidir.
- Mutfak ve yemekhaneler sağlık koşullarına uygun olmalıdır.

b) Temasla Bulaşan Hastalıklar

Doğrudan temas (dokunma) ile bulaşan hastalıklar arasında trahom, cüzzam (lepra), uyuz (scabies), kellik (favus), dermatofitozlar, impetigo, kandidiazis, bitlenme (pedikülozis), tetanos en yaygın olanlarıdır. Cinsel temas ile bulaşan hastalıklar arasında ise AIDS, frengi (sifiliz), bel soğukluğu (gonore), herpes en sık görülenleridir. AIDS ve hepatit B cinsel yolla geçmenin yanında kan ve serum nakli ile de bulaşabilir.

c) Kan ve Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar

Kan ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar cezaevlerinde sık görülen hastalıklardan olmamakla birlikte daha önce bu hastalıklardan birine yakalanmış olan mahkûmlar risk faktörü oluşturabilirler. Bu hastalıklar arasında frengi ve gonore, HIV-AIDS, hepatit B ve C vb. sayılabilir.

ç) Vektörlerle Bulaşan Hastalıklar

Vektörler enfeksiyon etkenlerini iki yolla taşırlar.

Mekanik Taşıma: Vektör daha önce bulaşmış olan materyal üzerine konunca etkenler ağzına ve bedenine bulaşır. Daha sonra besinlere, eşyalara ve sağlam kişilere bu etkenleri taşır.

Biyolojik Taşıma: Vektörün insan ya da hayvandan emdiği kanda bulunan patojen etkenler, vektörün bedeninde ürer ya da bir yaşam döngüsü geçirir. Aynı vektör, sağlam kişinin kanını emerken hastalık etkenini bu kişiye bulaştırır.

d) Hava Yoluyla Bulaşan Hastalıklar

Bu gruptaki hastalıkların çoğu virüslerin neden olduğu kızamık, su çiçeği, kabakulak gibi çocukluk dönemi hastalıkları ve üst solunum yolu hastalıklarıdır. Ceza ve tutukevlerinde sık görülen, zaman zaman salgınlara neden olan hastalıkların başında, çeşitli virüslerin ve bakterilerin yol açtığı üst solunum yolu hastalıkları gelir. Ülkemizde sık görülmesi nedeniyle tüberküloz (verem) kontrolünde ceza infaz kurumu sağlık çalışanlarına önemli görevler düşmektedir.

3.2.3.1. Salgın (Epidemi)

Bir toplumda ya da bölgede belirli bir hastalığın içinde bulunulan mevsim ya da normalde beklenen sayıdan daha fazla sayıdaki kişide görülmesine **salgın** denir. Salgın terimi, genellikle bulaşıcı hastalıklar için kullanılmakla birlikte, diğer hastalıklar için de kullanılır. Salgına karar verebilmek için geçmiş yıllarda aynı bölgede, aynı özellikteki toplumda ve aynı mevsimde görülmüş olan hasta sayısını bilmek gerekir. Ancak o bölgede söz konusu olan hastalık uzun yıllardır görülmemiş ise tek bir vakanın görülmesi bile salgında alınması gereken önlemlerin alınmasına yeterlidir. Ceza infaz kurumu gibi kapalı bir ortamda, herhangi bir bulaşıcı hastalığa yakalanmış bir tek hasta bile teşhis edilse salgın olacağı varsayılarak gerekli önlemlerin alınması gerekir (Görsel 3.21).

Görsel 3.21: Salgın (epidemi)

3.2.3.2. Bulaşıcı Hastalık Çıkmadan Önce Alınacak Önlemler

Bulaşıcı hastalıkların kontrolündeki temel ilke, bu hastalıkların görülmesinin önlenmesidir. Ancak her türlü önlem alınmış olmasına karşın, elde olmayan nedenlerle bulaşıcı hastalıklar görülebilir. Alınacak önlemler ve hastalığın kontrolü, hastalık ortaya çıkmadan önce alınmış olan önlemlerin etkililiği ile yakından ilişkilidir.

Söz konusu önlemler her toplumda olduğu gibi cezaevlerinde de uygulanmalıdır. Bu önlemler şunlardır:

a) Bireysel temizlik
b) Ortam temizliği
c) Bağışıklama
ç) İlaçla koruma
d) Toplumdaki hastaların ve taşıyıcıların belirlenmesi
e) Yeterli ve dengeli beslenme
f) Sağlık eğitimi

A) Verem Kontrolü

Mahkûmlar genellikle yüksek verem riski taşıyan gruplardan gelirler. Genç ve erişkin yaş grubundadırlar. Mahkûmların sosyoekonomik düzeyleri genellikle düşüktür. Mahkûmlarda alkol ve ilaç kullanımı, evsizlik, ruhsal bozukluklar söz konusu olabilir.

Cezaevleri veremin yayılmasını kolaylaştırabilir. Hastalara tanı geç konulabilir. Bulaştıran hastalar, sağlıklı olanlarla aynı koğuşlarda tutulabilir, tedaviler yetersiz kalabilir. Mahkûmların tahliye olmaları, ceza infaz kurumu değiştirmeleri gibi nedenlerle tedavileri de düzenli olmayabilir. Kalabalık ortam ve havalandırmanın kötü oluşu da bulaşmada yardımcıdır.

Görsel 3.22: Verem taraması

Sağlık Bakanlığı tarafından, hükümlü ve tutukluların tüberküloz (verem) taramasından geçirilmesi için ceza infaz kurumlarına gezici röntgen aracı gönderilir (Görsel 3.22).

Ceza infaz kurumlarında bulunan tüm hükümlü ve tutuklulara; il, ilçe sağlık müdürlüğü ile koordinasyon içinde uygun görülen yöntemle, yılda en az bir defa tüberküloz taraması yaptırılır. Ceza infaz kurumlarına yeni gelen hükümlü ve tutukluların ilk kabul muayenelerinde tüberküloz hastalığı ile ilgili beyan veya söz konusu hastalığa ilişkin şüphe tespit edilmesi durumunda, hastalığın bulaşıcılığı da göz önünde bulundurularak tedavi ve tedbirler ivedilikle sağlanır. Hükümlü ve tutuklulardan tüberküloz taramasının sağlığına zarar vereceği hekim raporu ile belirlenenler taramadan muaf tutulabilir. Tüberküloz teşhisi konulanlar ile muayene sırasında şüpheli görülenler ilgili tüm tedbirler ceza infaz kurumu nezdinde ivedilikle alınıp derhâl ilgili sağlık kurumlarına sevk edilerek tetkik ve tedavileri yaptırılır.

Sirkülasyonu ve mevcudu fazla olan ceza infaz kurumlarında, ilgili kurumlar ile gerekli koordinasyon sağlanarak bir yıllık süre beklenilmeksizin tüberküloz taraması yaptırılır.

B) Aşılama

Aşılama, bulaşıcı hastalıklardan korunmada uygulanan birincil koruma yöntemidir. Çocuklar başta olmak üzere her yaşta uygulanabilir. Her ülkede aşıların kimlere, hangi yaşlarda ve ne zaman yapılacağı o ülkenin sağlık bakanlığı tarafından belirlenir. Türkiye'de de aşılama konusunda Sağlık Bakanlığının genelgeleri doğrultusunda hareket edilmesi gerekir (Görsel 3.23).

Görsel 3.23: Aşılama

a) Hükümlü ve Tutukluların Aşıları

Hükümlü ve tutuklulara aşı uygulaması yapılırken aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

1. Ceza infaz kurumlarının toplu yaşanan yerler olması nedeniyle, hükümlü ve tutukluların sağlığının korunması ve salgın hastalıkların önlenmesi açısından, Sağlık Bakanlığının zorunlu ve tercihe bağlı aşı programlarının takibi yapılmalıdır. Sağlık Bakanlığının ''Genişletilmiş Bağışıklama Programı Genelgesi'' çerçevesinde il, ilçe sağlık müdürlükleriyle ceza infaz kurum idaresi gerekli koordinasyonu sağlayarak kurum hekimi veya aile hekimi tarafından veya gözetiminde, hükümlü ve tutuklulara aşı onay formu (bulaşıcı ve salgın hastalıklara bağlı zorunlu hâller dışında) doldurulmak sureti ile aşıları yapılabilir (Görsel 3.24).

CEZA İNFAZ KURUMLARINDAKİ HÜKÜMLÜ VE TUTUKLULAR İÇİN
AŞI DURUMU BİLGİLENDİRME/ ONAM FORMU

Tarih: .../..../....
Adı Soyadı .....
T.C. Kimlik Numarası: .. ..
Ceza İnfaz Kurumu

Gerek başvurum sırasında ve sonrasında, gerek bu formu doldururken sağlık ile ilgili her konuda soru sorma, değerlendirme ve karar verme fırsatı tarafıma verilmiş sağlık personeli tarafından oluşabilecek hastalıklar, risk ve tehlikeler konusunda gerekli danışmanlık hizmeti verilmiştir.
Bu hastalıklar hakkında, bilgilendirildiğim ve aydınlatıldığını halde kendi özgür irademle tarafıma ....aşısının yapılmasına izin veriyorum/vermiyorum.

Hükümlü-Tutuklunun Adı Soyadı
İmza

Aile Hekimi Adı Soyadı

Aile Sağlığı Elemanı veya Ceza İnfaz
Kurumu Sağlık Memuru
Tarih İmza

Görsel 3.24: Aşı durum bilgilendirme onay formu

2. Ücretli olan aşıların bedeli hükümlü ve tutuklular tarafından karşılanmak suretiyle yaptırılır. Sağlık Bakanlığınca belirlenen ve sağlık uygulama tebliğinde belirtilen aşılardan, kronik hastalıktan kaynaklı sağlık raporu bulunanlar ile 65 yaş üstü hükümlü ve tutuklular ücretsiz olarak faydalanır.
3. Annesinin yanında kalan çocuklar ile 18 yaşından küçük hükümlü ve tutukluların "Genişletilmiş Bağışıklama Programı Genelgesi" çerçevesinde, zorunlu aşı süreçlerinin aile hekimi veya kurum hekimi tarafından, aile hekimi veya kurum hekimi bulunmayan kurumlarda ise ceza infaz kurumu sağlık personeli tarafından ilgili en yakın sağlık kuruluşuna sevk edilerek takip edilmesi sağlanır.
4. "Genişletilmiş Bağışıklama Programı Genelgesi" çerçevesinde, annesinin yanında kalan çocuklar için zorunlu aşı süreçlerine ilişkin aşı bilgi kartının bir örneğinin anneye verilmesi sağlanır.

3.2.3.3. Bulaşıcı Hastalık Çıktıktan Sonra Alınacak Önlemler

Bulaşıcı bir hastalık görüldükten sonra yapılacak işler, hastalığa ve bulaşma yoluna göre farklılık gösterir. Genel olarak yapılması gerekenler hastaların bulunup tedavi edilmeleri ve bulaşmanın kontrol edilebilmesi amacıyla enfeksiyon zincirini kırmaya yönelik işlemlerdir.

Kurumda, 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanunu'nun 57'nci maddesinde ve 30/5/2007 tarihli ve 26537 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bulaşıcı Hastalıklar Sürveyans ve Kontrol Esasları Yönetmeliği'nde yer alan hastalık veya durumlardan birisinin çıkması veya çıkma şüphesinin ya da bu türden bir hastalık sebebiyle ölümün meydana geldiği hâllerde durum cezaevi tabibince kurumun en üst amirine bildirilir. Bu bildirimin alınması üzerine kurum en üst amiri durumu gecikmeksizin ilgili mercilere bildirir.

Hükümlünün bir sağlık kuruluşu ya da cezaevi tabibince yapılan muayene ve teşhisi sonucunda, 1593 sayılı Kanun'un 103'üncü maddesinde sayılan zührevi hastalıklar ile HIV virüsü taşıdığının tespit edilmesi hâlinde, durum ceza infaz kurumu müdürüne yazıyla gizli olarak bildirilir. Kurum olanakları ölçüsünde cezaevi tabibi, bunların ilk tedavilerini yapar ve hastalığın yayılmasını önleyici tedbirleri alır. Gerekli görülmesi hâlinde diğer bulaşıcı hastalıklarla ilgili olarak da aynı tedbirler alınır. Söz konusu işlemlerin yürütülmesinde kişisel verilerin korunmasına azami hassasiyet gösterilir.

Tedaviyi sağlayacak nitelikte özel bölümü bulunmayan kurumlardaki hükümlüler, derhâl tedavisinin yapılabileceği sağlık kuruluşuna sevk edilir. Kurum idaresi tarafından, hastalığın yayılmasına engel olmak için gerekli önlemler alınır.

Akciğer tüberkülozu, AIDS-HIV, uyuz, hepatit B ve C gibi bulaşıcı hastalıkları bulunan hükümlülerin nakli hâlinde, ilgili kurum müdürlüğüne derhâl bilgi verilir.

3.2.4. Ceza İnfaz Kurumlarında Aile Hekimliği ve Diğer Sağlık Hizmeti Uygulaması

Adalet Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı arasında imzalanan protokoller gereği, ceza infaz kurumlarında aile hekimliği uygulamasına geçilmiştir. Kurumlarda hükümlü, tutuklu ve personel sayısı; 1000'in üzerinde olan kurumlarda haftada 5 tam gün, 500 ila 1000 arasında olan kurumlarda haftada 5 yarım gün, 500'ün altında olan kurumlarda haftada 2 yarım gün tabip ile sağlık hizmeti verilir. Kampüs içerisinde bulunan ve 1000'in altında hükümlü ve tutuklu sayısı bulunan kurumlar da bu kapsamda değerlendirilir.

Diş ünitesi bulunan ceza infaz kurumlarında, il sağlık müdürlüğünce planlanmak suretiyle diş tabipliği hizmeti verilir. Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünce görevlendirilmiş tabip ve diş tabibi bulunan ceza infaz kurumlarında Sağlık Bakanlığınca tabip görevlendirilmesi yapılmaz. Sağlık Bakanlığının aile hekimliği uygulaması kapsamında görevlendirme yaptığı ceza infaz kurumlarına Adalet Bakanlığınca atama, nakil ve görevlendirme yapılmaz.

3.2.5. Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Esaslar

Ceza infaz kurumlarının yönetim, dış koruması ile hükümlülerin, tutukluların sevk ve nakilleri ile sağlık hizmetlerinin adalet, içişleri ve sağlık bakanlıklarının iş birliğiyle düzenli ve etkili bir şekilde yürütülmesi 26.01.2017 tarihinde düzenlenmiş protokol kapsamında gerçekleştirilir.

3.2.6. Sağlık Kuruluşlarına Sevk

Hükümlünün sağlık sorununun ortaya çıktığı anda sağlık kurumuna sevk edilebilmesi için kurumda cezaevi tabibinin, cezaevi tabibinin bulunmadığı hâllerde kurum aile hekiminin raporu ile kurumda cezaevi tabibi ya da aile hekimi bulunmaması durumunda, sağlık sorununun ortaya çıktığı anda kurumda bulunan en üst yetkilinin yazılı izni aranır.

Diş ile ilgili rahatsızlığı olan hükümlülerle kurum personelinin, ağız ve diş sağlığıyla ilgili koruyucu ve tedavi edici hizmetleri diş hekimi tarafından gerçekleştirilir. Kurumda tedavisi mümkün olmayan hükümlülerin muayeneleri, tedavileri devlet veya üniversite hastanelerinde gerçekleştirilir (Görsel 3.25). Sağlık Bakanlığı, üniversitelerin sağlık kuruluşları ve hükümlülerin tedavileri bakımından gerekli yardımları yapmakla görevlidirler. Hükümlülerin intihar riskini önlemek amacıyla gerekli her türlü tedbir alınır. Rızası olsa bile hiçbir hükümlü üzerinde tıbbi deney yapılamaz.

Görsel 3.25: Sağlık kuruluşuna sevk

4. Uygulama Faaliyeti

Amaç: Sağlık durumu iyi olmayan bir hükümlü veya tutukluya etkili ve yerinde müdahalede bulunma aşamalarını açıklayabilmek.

Süre: 2 ders saati

Değerlendirme: Dereceli puanlama anahtarı

- Sınıf mevcuduna eşit olacak şekilde öğrenciler 3 gruba ayrılır.

Beyin Fırtınası Aşaması (20 dk.)

Uyuşturucu krizine giren hükümlü ya da tutukluya müdahale, kalp krizi geçiren hükümlü ya da tutukluya müdahale, kendine kesici aletle zarar veren hükümlü ya da tutukluya müdahale konularında eylem planı hazırlayınız.

Grup Çalışması Aşaması (25 dk.)

A) 1. Grup: Uyuşturucu krizine giren hükümlü ya da tutukluya müdahale,

B) 2. Grup: Kalp krizi geçiren hükümlü ya da tutukluya müdahale,

C) 3. Grup: Kesici aletle kendine zarar veren hükümlü ya da tutukluya müdahale konularını paylaşır.

Her grup için aşağıdaki işlemler yürütülür:

- Her grupta anlatıcılar, oyuncular ve yazarlar olacak şekilde görev dağılımı yapılmalıdır.
- Her grubun, üyelerinin fikirleri doğrultusunda verilen örnek olayı aşamaları ile birlikte detaylı olarak oluşturulmalıdır.
- Belirlenen ortak bir örnek olayın yazarlar tarafından metne dönüştürülerek sunum hazırlamaları sağlanmalıdır.
- Her bir grubun sunum için 5 dk., canlandırma için 10 dk. süresi bulunmalıdır.
- Anlatıcılar sunumu ekrana yansıtarak hazırlanan örnek olayı sınıfa anlatmalıdır.
- Oyuncular tarafından olayın canlandırılması sağlanmalıdır.
- Sunum aşaması ve canlandırma olayı öğrencilerce videoya kaydedilmelidir.
- Tüm grupların sunumları bittikten sonra örnek olay videoları sırayla öğrencilerce izlenerek gruplar değerlendirilmelidir.
- Metin şeklindeki örnek olaylar öğrencilerce panoya asılarak sergilenmelidir.
- Öğrenci gruplarının yaptığı yazılı ve görsel çalışmaların tamamı öğretmen tarafından değerlendirimek üzere dijital ortamda öğretmene teslim edilmelidir.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI					
ADI SOYADI					
ÖLÇÜTLER	Başlangıç Düzeyinde (1)	Kabul Edilebilir (2)	Oldukça Başarılı (3)	Başarı Puanı	Görüş ve Öneriler
İçerik	Sağlık durumu iyi olmayan bir hükümlü veya tutukluya etkili ve yerinde müdahalede bulunma ile ilgili bilgilere çok az yer verilmiştir.	Sağlık durumu iyi olmayan bir hükümlü veya tutukluya etkili ve yerinde müdahalede bulunma ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.	Sağlık durumu iyi olmayan bir hükümlü veya tutukluya etkili ve yerinde müdahalede bulunma ile ilgili bilgilere ayrıntılı olarak yer verilmiştir.		
Araştırma Süreci	Öğrenci, bilgilerin çok azına kendi çabasıyla ulaşmış, bilgileri toplamış ve bir araya getirmiştir.	Öğrenci, bilgilerin çoğuna kendi çabasıyla ulaşmış, bilgileri toplamış ve bir araya getirmiştir.	Öğrenci, bilgilerin tamamına kendi çabasıyla ulaşmış, bilgileri toplamış ve bir araya getirmiştir.		
Sunum	Çalışma özgün değildir ve az ilgi çekmiştir.	Çalışma genellikle özgün olup çoğu kısmı anlaşılmıştır ve ilgi çekmiştir.	Çalışmanın tümü özgün olup tamamı anlaşılmıştır ve çalışma çok ilgi çekmiştir.		
Materyal Kullanımı	Çalışma amaca uygun bir materyalle desteklenmiştir.	Çalışma amaca uygun iki materyalle desteklenmiştir.	Çalışma amaca uygun üç ve daha fazla materyalle desteklenmiştir.		
Zamanı Kullanma	Sunum ve canlandırma için zaman verimli kullanılmamıştır.	Sunum ve canlandırma için zaman oldukça verimli kullanılmıştır.	Sunum ve canlandırma için zaman çok verimli kullanılmıştır.		
Toplam					

3.2.7. Hükümlü veya Tutukluların Muayene ve Tedavilerinin Yapılacağı Hastaneler

Hükümlü ve tutukluların muayene ve tedavileri devlet veya üniversite hastanelerinde mahkûm koğuşlarında yerine getirilir. Mahpusların sevk planlaması; birinci basamak, ikinci basamak, üçüncü basamak olarak sınıflandırılan sağlık kurumlarının basamak sırasına göre yapılır. Şehir dışı sevkler ise bakanlığın oluru alınarak yapılır. Acil durumlarda bakanlık oluru aranmaz ancak işlemlerin devamında bakanlığa bilgi verilir.

3.2.8. Hükümlü Koğuşu ve Servisinde İnfaz Hizmetleri

Hükümlü koğuşu ve servisi, sağlık kuruluşu bünyesinde, doğrudan güneş alan, diğer hasta odaları ile aynı şartları taşıyan; erkek, kadın ve gerekli durumlarda çocuk için ayrılmış en az birer odadan oluşan, firara karşı engelleri bulunan, dış güvenliği jandarma, iç güvenliğinin ise ceza infaz kurumu personeli tarafından sağlanan; hükümlü ve tutuklulara yatarak tedavi, rehabilitasyon hizmetleri verilen bölümlerdir. Bu koğuş ve servislerden tutuklular da yararlanır.

Hükümlü koğuş ve servisleri, ceza infaz kurumlarının bir bölümü olarak kabul edilir ve ceza infaz mevzuatı bu bölümlerde de uygulanır.

Sağlık kuruluşlarında yatarak tedavi gören hükümlü ve tutuklular, Cumhuriyet başsavcılığının uygun göreceği ziyaretçilerle, tedaviyi yapan hekimin izni alınarak sağlık kuruluşunun ziyaret günü ve saatlerinde görevli infaz ve koruma memuru nezaretinde görüştürülür. Görüşmeden önce, ziyaretçilerin üst ve eşya araması yapılır.

Hükümlülerin yatak tedavileri onlar için ayrılan hükümlü koğuşlarında yapılır. Hükümlü koğuşu yoksa tedavileri dış güvenlikten sorumlu güvenlik görevlileri tarafından, gerekli önlemler alınarak hastanelerin diğer birimlerinde yapılır. Açık ceza infaz kurumlar ile çocuk eğitimevindeki hükümlülerinin yatarak tedavi görmeleri durumunda, hükümlü odası dışında hastanelerin normal servislerinde kurumun iç güvenlik görevlileri gözetiminde yapılır.

Kurum dışında, yani hastanede yatarak tedavileri yapılan hükümlülerin yanında, tedaviyi yapan hekimin raporuyla zorunlu olduğunun bildirilmesi hâlinde eşi, annesi, babası, kardeşi, çocuğu, bunların olmaması hâlinde Cumhuriyet başsavcılığının uygun gördüğü bir aile yakını refakatçi olarak bulundurulabilir.

Her kurumda bir revir bulunur. Revir, cezaevi tabibinin sorumluluğunda faaliyet gösterir. Kurum revirinde bulundurulması gerekli tıbbi araç gereç ile kurum revirinin çalışma esas ve usulleri kurum iç yönergesinde gösterilir. Koğuş ve odalarda bulunmaması gereken ilaçlar ile tıbbi araç ve gereçler kurumda kilitli bir şekilde muhafaza edilir.

Kanun hükümlerine ve durumlarına göre, 5275 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinin dördüncü fıkrasının uygulanamadığı hâllerde, gebe olan kadın hükümlülerin bulunduğu kurumlarda, doğum öncesi ve doğum sonrası her türlü bakım ve tedavi için özel bir yer ayrılır. Doğumun kurum dışında bir sağlık kuruluşunda gerçekleşmesi için gerekli tedbirler alınır. Ancak doğum, kurumda gerçekleşmişse çocuğun kurumda doğduğu, doğum belgesine işlenmez.

3.2.9. Muayenelerde Güvenliğin ve Hasta Mahremiyetinin Sağlanması

Mahpusların can güvenliği nedeniyle mümkünse halkın kullandığı giriş ve çıkış kapıları kullanılmamalı ve zorunlu hâller dışında kalabalık içerisine girmekten kaçınılmalıdır. Mahpusların poliklinik ve muayene odasının bulunduğu yer önceden öğrenilmelidir. Hükümlü ve tutukluların sağlık kuruluşlarında muayeneleri, firara karşı engellerin bulunduğu muhafazalı odalarda yapılır (Görsel 3.26).

Görsel 3.26: Ceza infaz kurumu reviri

Jandarma, muayene esnasında oda dışında bulunur ve doktorla hasta arasında geçecek konuşmaları duymayacak uzaklıkta gerekli güvenlik tedbirlerini alır. Doktorun talep etmesi hâlinde jandarma muayene odasında bulunur. Bu durum tutanakla tespit edilir ve tutanak doktora imzalatılır.

Yapılacak muayene ve tedaviyi engellediği için kelepçenin çıkartılmasının doktor tarafından talep edilmesi hâlinde tutanak düzenlenerek doktora imzalatılır. Muayene ve tedavi sırasında gerekli emniyet tedbirleri alındıktan sonra kelepçe çıkartılır. Jandarma, muhafazalı muayene odası bulunmaması durumunda, muayene odası içinde bulunur ve koruma tedbirini alır.

Muayeneler esnasında ve koridorlarda, hükümlü ve tutukluların pencereden atlayarak ve kalabalığa karışmak suretiyle kaçmasına, saldırıda bulunmasına ve ayrıca bir saldırıya maruz kalmasına engel olmak maksadıyla içeriden ve dışarıdan gerekli tedbirler alınır.

Hükümlü veya tutuklunun kadın olması durumunda muayene odasında veya tetkikin yapıldığı yerde imkânlar ölçüsünde kadın jandarma personeli görevlendirilir. Kadın jandarma personelinin bulunmaması veya sayısının yeterli olmaması hâlinde kadın infaz ve koruma memuru güvenliği sağlar.

Muayene odasının veya tetkikin yapıldığı yerin güvenliği kadın infaz ve koruma memurları tarafından sağlanır. Muayene odasının veya tetkikin yapıldığı yerin çıkış noktalarında firara karşı gerekli güvenlik önlemleri jandarma tarafından alınır. Firar teşebbüslerine karşı alınacak tedbirler hastane polisi ile koordine edilir.

Sevk edilen hükümlü ve tutukluların sağlık kuruluşlarındaki işlemleri tamamlandıktan sonra bekletilmeden aynı emniyet tedbirleri ile ceza infaz kurumuna dönüş sağlanır.

3.2.10. Tedavi Giderlerinin Karşılanması

Ceza infaz kurumunda barındırılan hükümlü ve tutukluların herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olmayanlar, üniversite hastaneleri dâhil sağlık kurumlarındaki muayene, tetkik, kontrol ve tedavi bedelleri Sağlık Bakanlığı tarafından, ilaç bedelleri ise Adalet Bakanlığı tarafından karşılanır.

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 102. maddesinde tedavi giderlerinin karşılanması ile ilgili olarak belirtilen hususlar şunlardır:

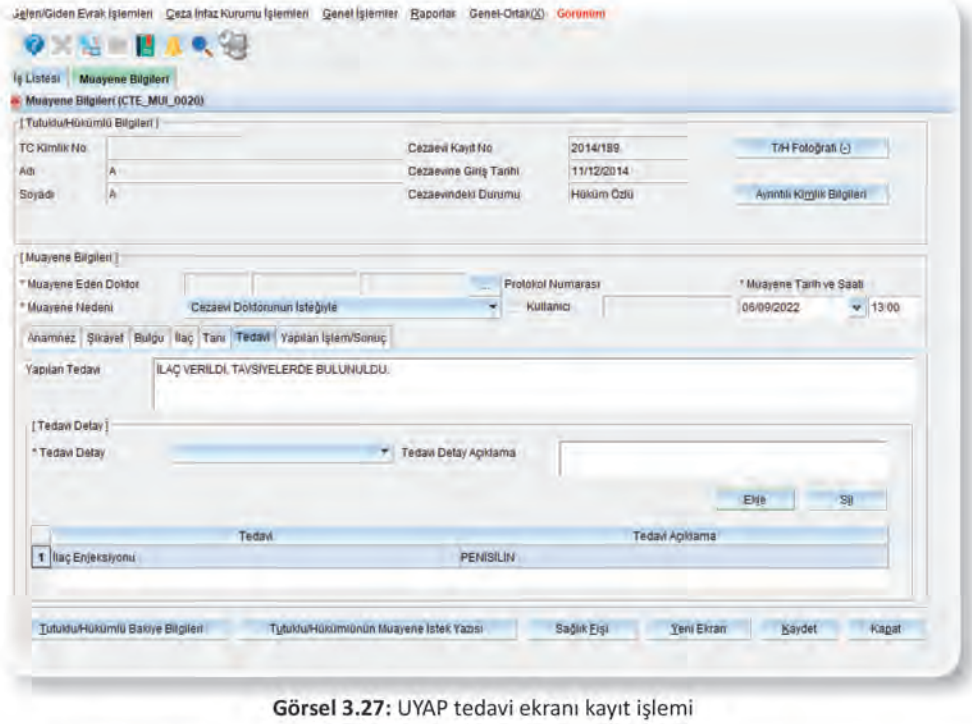
- Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli olmuş hükümlüler ile hak sahibi olup da hükümlü olan yakınlarının, her türlü teşhis ve tedavi giderleri ile sağlık yardımları hükümlülerin bağlı bulundukları sosyal güvenlik kurumları tarafından karşılanır.
- Herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olarak çalışmaktayken meslek hastalığı, iş kazası ve görev malullüğü nedeniyle bedenî veya ruhi arızaya uğramış olan ve daha sonra kurumlara giren hükümlüler ile hak sahibi olup da hükümlü olan yakınlarının, her türlü teşhis ve tedavi giderleri ile sağlık yardımları hükümlülerin bağlı bulundukları sosyal güvenlik kurumları tarafından karşılanır.
- Sigortalılık niteliğinin yitirilmesinden itibaren verilen süreler içinde meydana gelen ve bu süre içinde kurumlara girmiş bulunan hükümlülerin, her türlü teşhis ve tedavi giderleri ile sağlık yardımları hükümlülerin bağlı bulundukları sosyal güvenlik kurumları tarafından karşılanır.
- Herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olmayan hükümlünün, estetik amaçlı veya kurumdaki yaşantısını devam ettirmesine engel oluşturmayan şikâyetiyle ilgili tedavi giderleri kendisi tarafından karşılanır.
- Çocuk hükümlüler ile maddi durumunun yetersiz olduğunu belgelendiren hükümlülerden nakil gideri alınmaz. Hükümlü tarafından, maddi durumunun tespitine ilişkin ibraz edilen belgeler, emanet para hesabındaki para transferleri de dikkate alınarak değerlendirilir. Hükümlülerin maddi durumunun tespitine ilişkin ilgili kurum ve kuruluşlardan bilgi ve belge istenebilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin hususlar Bakanlık tarafından belirlenir.

3.2.11. Hükümlü ve Tutuklulara İlaç Dağıtımı

Hekim, tedavi için uygun gördüğü ilaçları ve bunların nasıl kullanılması gerektiğini tutuklu ve hükümlüye açıklar ve reçeteyi yazdıktan sonra tutuklu veya hükümlüyü getiren infaz ve koruma memuruna teslim eder. Kendisine reçete yazılan tutuklu veya hükümlü, bir dilekçe yazarak ilaçların ücretinin eğer emanette kendisine ait para yoksa devlet tarafından eğer para varsa bu paradan karşılanmasını ister. Dilekçe, yönetim tarafından onaylanır. Sosyal güvencesi olan hükümlü ve tutuklunun reçeteleri, sağlık karnelerine yazılarak bağlı olduğu sosyal güvenlik kurumu tarafından karşılanır.

İlaçlar, ceza infaz kurumu sağlık biriminin bir yetkilisi tarafından serbest bir eczaneden sağlanır. İlaçların hangi eczaneden sağlanacağı ceza infaz kurumu yönetimi tarafından belirlenir. Bu işlem genellikle ceza infaz kurumu yönetimi ile yöredeki eczaneler arasında yapılan görüşmeler sonucunda eczacıların isteklerine uygun olarak bir sıra belirlemesi biçiminde olur.

İlaçlar, açık cezaevlerinde tutuklu ve hükümlüye teslim edilir (uyuşturucular, codein içeren ilaçlar vb. hariç). İlaçların önerildiği şekilde kullanılması kendisinden istenir. Kapalı cezaevlerinde ise hiçbir şekilde tutuklu ve hükümlüye ilaç (haricen kullanılanlar dışında) teslim edilmez. Bu cezaevlerinde ilaçlar revirde saklanır ve görevliler (infaz ve koruma memuru, sağlık memuru vb.) tarafından doz olarak poşetlenerek kısım sorumlusu olan infaz ve koruma memuruna teslim edilir. Kısım sorumlusu infaz ve koruma memuru, ilacı tutuklu ve hükümlüye imza karşılığı yutturur. Enjeksiyon biçimindeki ilaçlar sağlık memuru tarafından, sağlık memuru yoksa hekim tarafından revirde uygulanır. Bu nedenle, enjeksiyon yapılacak tutuklu ve hükümlünün zamanı geldiğinde usulüne uygun biçimde revire getirilmesi gerekir. Pansumanlar da revirde yapılır. Koğuş ve odalarda bulunmaması gereken ilaçlar ile tıbbi araç ve gereçler kurumda kilitli bir şekilde muhafaza edilir. Yapılan enjeksiyon ve pansuman işlemleri bu işlemlerin kayıt edildiği deftere (UYAP' taki uygun ekrana) işlenir (Görsel 3.27).

Görsel 3.27: UYAP tedavi ekranı kayıt işlemi

Eczacı, ceza infaz kurumu tabibinin vereceği reçetelere göre ilaçları hazırlar, yeşil ve kırmızı reçeteyle satılan uyuşturucu ve uyarıcı nitelikteki ilaçları tane olarak verip gözetimle içirerek kontrolünü yapar, diğer ilaçları ise ceza infaz kurumu tabibinin belirlediği miktarda hastalara verir. Kurumda eczacının bulunmaması durumunda ilaçların dağıtımını kurum tabibi sağlar. Vizite defteri ve ilaç dağıtım defteri, ceza infaz kurumu tabibinin denetiminde tutulur (Görsel 3.28).

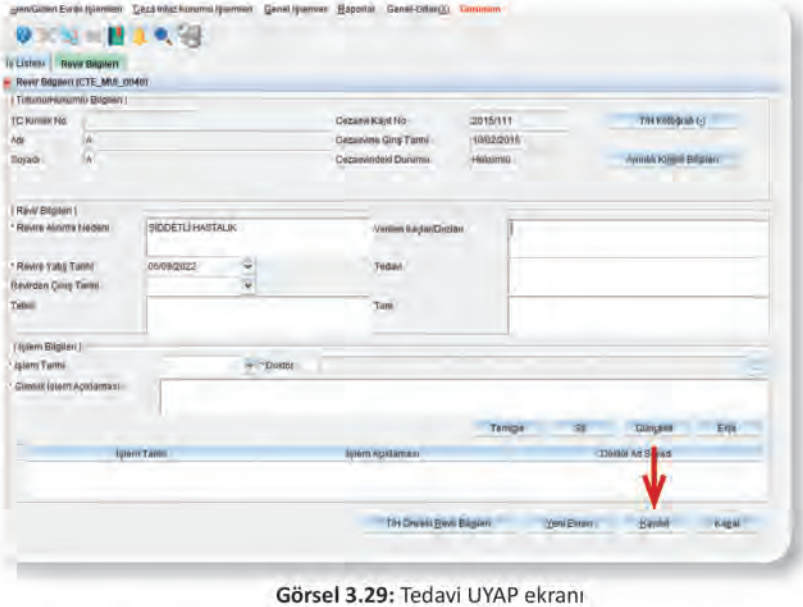

Görsel 3.28: İlaçlar

Aşağıda ceza infaz tabipliği Uyap ekranı menüleri ve seçenekleri bulunmaktadır. Hüküm ve tutukluların tıbbi durumları otomasyondan çevrim içi (online) olarak takip edilebilmektedir.

Açılan ekranda;

- Revire alınma nedeni,
- Verilen ilaçlar ve dozları,
- Revire yatış tarihi,
- Revirden çıkış tarihi,
- Tedavi,
- Tetkik,
- Tanı,
- İşlem tarihi,
- Doktor,
- Günlük işlem açıklaması butonu tıklanarak ilgili alana aktarılır. İlgili hükümlü ve tutuklunun önceki revir bilgileri görüntülenebilir. Son olarak kaydet butonu ile kaydetme işlemi tamamlanır (Görsel 3.29).

Görsel 3.29: Tedavi UYAP ekranı

Hükümlü ve tutuklunun, önceki revir bilgilerine ulaşmak için UYAP ekranından revir bilgileri butonuna tıklanır (Görsel 3.30).

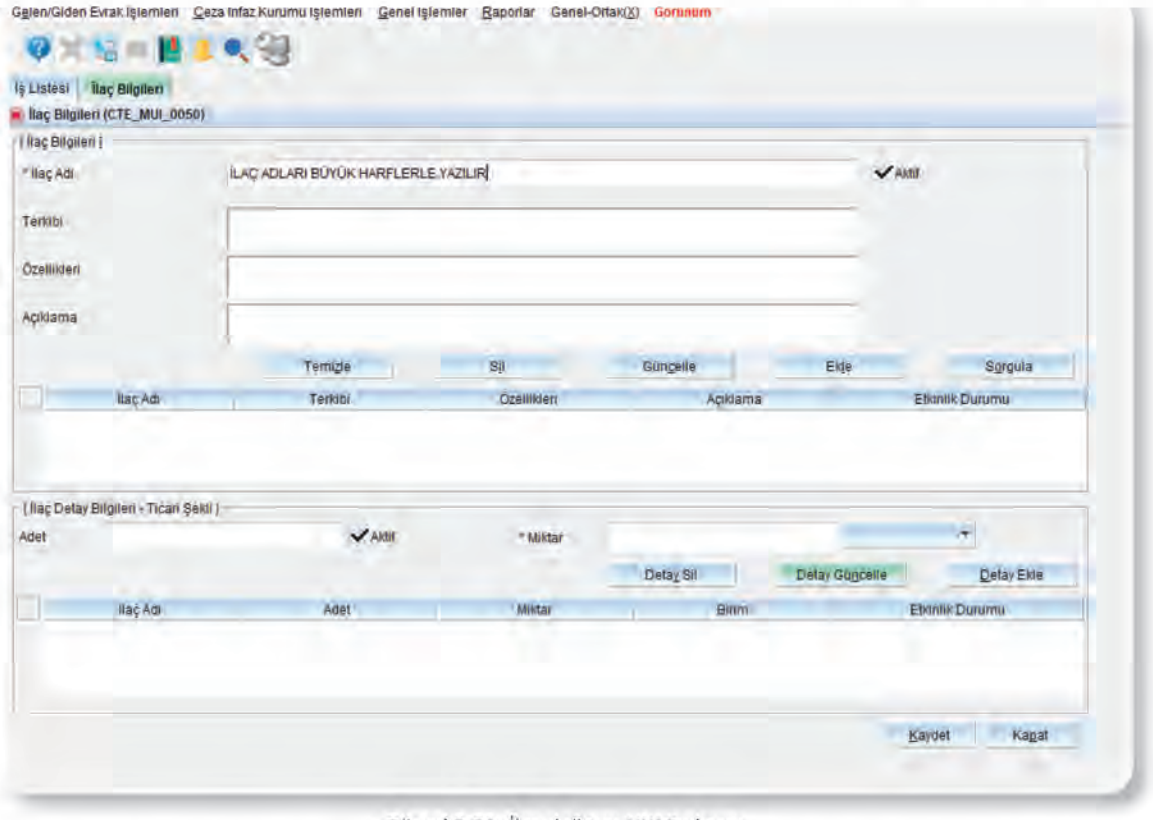
T.C.
ADALET BAKANLIĞI
HÜKÜMLÜ TUTUKLU REVİR BİLGİLERİ

ADI : MUSTAFA **DOSYA NO : 2047/9**
SOYADI : FİLİZ **CEZAEVİNDEKİ DURUMU : Hükümlü**

Sıra No	Tanı	Tetkik	Tedavi	Yatış Nedeni	Yatış Tarihi	Çıkış Tarihi	Dr. Adı Soyadı	İşlem Tarihi	İşlem Açıklaması
1			null	Şiddetli hastalık	24/01/2021		Cuma Kaçar	24/01/2021	Hasta

Görsel 3.30: Hükümlü ve Tutuklu Revir Bilgisi

İlaç bilgileri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bilgi işlem tarafından tanımlanır (Görsel 3.31).

Görsel 3.31: İlaç dağıtım UYAP ekranı

Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklulara rahatsızlıkları nedeniyle doktor tarafından yazılan ilaçların dağıtımı ve kullanımına azami ölçüde dikkat edilmelidir. Özellikle kırmızı ve yeşil reçeteye tabi ilaçlar ile tüberküloz ilaçları başkası tarafından kullanıldığı takdirde çeşitli sağlık sorunlarına neden olabilir.

Bu sayılanlar ile ayrıca antipsikotik, anksiyolitik, analjezik ve diğer sinir sistemi vb. ilaçların huzurda içilmesi amacıyla gerekli tedbirler alınır.

Özellikle huzurda içirilmesi gerekli olan ilaçların kullanılmaması, kötüye kullanımı veya çeşitli yöntemlerle saklanmaya çalışılması hâllerinin tespitinde vakit geçirmeksizin durum tutanağa geçirilir. Hükümlü ve tutuklunun hekim, psikososyal servis ve sağlıktan sorumlu idari amir ile birlikte görüşme yapması sağlanır. Yapılan görüşme tutanak altına alınır ve hekim önerisi doğrultusunda işlem ifa edilir. Hükümlü ve tutukluların kullanması için koğuşlarında bulundurabilecekleri ilaçlar için sağlık servis sorumlusu tarafından süreli ve sürekli şekillerinde tanzim edilen ilaç kullanım kartlarının ilaç bitimine dek yanlarında bulundurması ve oda, koğuş aramalarında kullanım tarihi dolan veya başkasına ait olduğu tespit edilen ilaçlar alınarak odalarda, koğuşlarda ilaç birikmesinin önüne geçilmesi sağlanmalıdır.

Ceza infaz kurumlarında bir başkasının kullanması hayati tehlike oluşturacak yeşil reçeteli ya da kontrole tabi ilaçları, hükümlü ve tutukluların sadece kendilerinin alması sağlanmalıdır.

Sağlık personeli tarafından hazırlanan kontrole tabi ilaçlar, görevlendirilen memur tarafından hükümlüye bir bardak su ile verilir. Görevli memurun, hükümlünün ilacı aldığından emin olması gerekir. Bu işlem için şüpheli durumlarda hükümlü ve tutuklunun davranışlarına, gösterebileceği olumsuz durumlara karşı tedbirli olunarak hükümlünün ağız içi kontrolü yapılabilir. İlacını almayan veya suistimal edenler hakkında görevli memur ve huzurdakiler olayı tutanakla tespit edip üst amire bildirir. İlaç görevli sağlık personeline teslim edilir.

Hükümlü ve tutuklularda özellikle uyuşturucu ve sakinleştirici diye tabir edilen renkli reçete (yeşil veya kırmızı) ile temin edilen ilaçlarda suistimal yolunun açık olacağı bilinmeli ve gerekli hassasiyet gösterilmelidir.

Örnek Olay

Kadın kapalı ceza infaz kurumunda 20 kişilik H2 koğuşunda antideprasan ilaç kullanan 10 hükümlü bulunmaktadır. Günlük olarak akşam saat 20.00'de bu ilaçlar hükümlülere verilmektedir. Sağlık memuru, mesai saati bitiminde ilaçları blok nöbetçisi infaz ve koruma memuruna teslim eder. Nöbetçi, ilaç dağıtım saatinde koğuşun mazgal kapısını açarak:

- İlaç saati geldi. Herkes ilacını alsın, diye seslenir.

Mazgala gelen hükümlülere birer tane ilaç verir ve koğuşun mazgalını kapatır.

Gece 24.00 sıralarında H2 koğuşunda kavga çıkar.

Nöbetçi ikinci müdür, infaz ve koruma başmemuru ve infaz ve koruma memurları bilgilendirilerek koğuşa gidilir. Koğuşun kapısı açıldığında hükümlülerin sıcak su, bardak, tabak vb. eşyalarla birbirlerini yaraladıkları görülür. Yapılan müdahaleden sonra olayın sebebi sorulduğunda; hükümlüler, nöbetçi infaz ve koruma memuru tarafından mazgaldan verilen ilaçların ilaç kullanmayan hükümlüler tarafından zorla ellerinden alındığını, ilaçları üç kişilik arkadaş grupları ile birlikte içtiklerini söylerler.

Sıra Sizde

Yukarıdaki örnek olayı dikkate alarak aşağıdaki soruları sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

1. **Örnek olaydaki gibi bir durumla karşılaşmamak için infaz koruma memurları hangi önlemleri almalıdır?**
2. **Hükümlü ve tutukluların odalarında yemek yapmalarına izin verilmeli midir? Nedenlerini tartışınız?**

3.2. Ölçme ve Değerlendirme

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. (.....) Hükümlü ve tutukluya yapılan her türlü sağlık işlemleri UYAP ekranına kayıt edilmelidir.
2. (.....) Cezaevlerinde ilaçlar infaz ve koruma memuru ve sağlık memuru tarafından doz olarak poşetlenerek hükümlü ve tutukluya teslim edilir.
3. (.....) İnfaz ve koruma memuru ve sağlık memuru; ilacı, tutuklu ve hükümlüye imza karşılığı yutturur.
4. (.....) Eczacı, ceza infaz kurumu tabibinin vereceği reçetelere göre ilaçları hazırlar, yeşil ve kırmızı reçeteyle satılan uyuşturucu ve uyarıcı nitelikteki ilaçları tane olarak verip gözetimle içirerek kontrolünü yapar.
5. (.....) Acil durumlarda hükümlünün sağlık nedeniyle bir hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, ceza infaz kurum tabibi tarafından bir raporla derhâl kurumun en üst amirine bildirilir.
6. (.....) Adalet Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı arasında imzalanan protokoller gereği, ceza infaz kurumlarında aile hekimliği uygulamasına geçilmiştir.
7. (.....) Sağlık Bakanlığının aile hekimliği uygulaması kapsamında görevlendirme yaptığı ceza infaz kurumlarına Adalet Bakanlığınca da atama, nakil ve görevlendirme yapabilir.
8. (.....) Ceza infaz kurumlarında koğuşların temizliği hükümlü ve tutuklular tarafından yapılır, yönetimin herhangi bir yaptırımı söz konusu değildir.
9. (.....) Ceza infaz kurumlarında idare gözlem kurulu kararıyla iyi hâlli mahpuslara temizlik yaptırılır. Bu mahpuslara genel bütçe hesabından herhangi bir ücret ödenmez.
10. (.....) Kurum idaresi tarafından her hükümlü ve tutukluya nevresim takımı, battaniye ve yatak verilmesi zorunlu değildir.
11. (.....) Kurumda eczacının bulunmaması durumunda ilaçların dağıtımını sosyal çalışmacı uzmanlar sağlar.
12. (.....) Sosyal güvencesi olan hükümlü ve tutuklunun reçeteleri, sağlık karnelerine yazılarak bağlı olduğu sosyal güvenlik kurumu tarafından karşılanır.
13. (.....) Hükümlü ve tutukluların sağlık kuruluşlarında muayenelerinin firara karşı engellerin bulunduğu muhafazalı odalarda yapılmasına gerek yoktur.
14. (.....) Şehir dışı sevklerde bakanlığın oluru alınarak yapılır. Acil durumlarda bakanlık oluru aranmaz ancak işlemlerin devamında bakanlığa bilgi verilir.
15. (.....) Sağlık hizmetlerinin Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıklarının iş birliğiyle düzenli ve etkili bir şekilde yürütülmesi 26.01.2017 tarihinde düzenlenmiş protokol kapsamında gerçekleştirilir.
16. (.....) Kurumda tedavisi mümkün olmayan hükümlülerin muayeneleri, tedavileri özel hastanelerde gerçekleştirilir.

3.2. Ölçme ve Değerlendirme

B) Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

1. Hastanede mahkûm koğuşunda yatan hükümlü ve tutuklunun iç güvenliği ..... tarafından sağlanır.
2. Estetik amaçlı yapılan tedavi giderler ..... tarafından karşılanır.
3. Ceza infaz kurumlarında bulunan tüm hükümlü ve tutuklulara yılda en az ..... tüberküloz taraması yaptırılır.
4. Şehir dışına nakledilecek hasta olan hükümlü ve tutuklular için ..... izni alınması gerekir.

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak işaretleyiniz.

1. **Aşağıdakilerden hangisi kapalı alanlarda hava kalitesini etkileyen faktörlerden değildir?**

   A) Binanın on beş yıldan eski ve bakıma ihtiyacının olması
   B) Alçak ya da 2,5 metreden yüksek tavanların olması
   C) Binanın havalandırma ve ısı kontrolünün belli bir merkezden yapılıyor olması
   D) Oda neminin düşük olması
   E) Dış ortam havasının içeriye normal yoğunlukta girmesi

2. **Aşağıdakilerden hangisi iyi hâlli mahpusların temizlediği alanlardan biri değildir?**

   A) Hobi atölyesi B) Eğitim birimi C) Psikososyal servisi
   D) Hükümlü tutuklu koğuşları E) Konferans salonu

3. **Aşağıdakilerden hangisi temasla bulaşan hastalıklardan biri değildir?**

   A) Hepatit B B) Kabakulak C) Uyuz (scabies)
   D) Bitlenme (pedikülozis) E) Tetanos

4. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde ceza infaz kurumlarında besin zehirlenmesini önlemek için alınan tedbirlerden biri değildir?**

   A) Ceza infaz kurumlarında besinlere mümkün olduğu kadar el ile az dokunmak gerekir.
   B) Çabuk bozulabilecek yiyecekler oda ısısında gereğinden fazla süre tutulmamalıdır.
   C) Mutfak personeli iyileşinceye kadar mutfak ile ilgili işlerde çalışmamalıdır.
   D) Mutfak işçilerinin yiyeceklerin saklanması gibi konularda eğitilmeleri önemli değildir.
   E) Mutfak ve yemekhaneler sağlık koşullarına uygun olmalıdır.

Hazırlık Çalışmaları

1. **Ceza infaz kurumlarında sizce nasıl bir kantin düzeni bulunmalıdır?**
2. **Hükümlü ve tutukların odalarında yemek yapmalarına izin verilmeli midir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.**

3.3. YEMEK VE KANTİN MALZEMELERİNİN DAĞITIM İŞLEMLERİ

Devlet himayesi altında ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülere iaşe vermek zorunludur (Görsel 3.32). Hükümlüler ceza infaz kurumunda bulunduğu müddetçe yiyecek bedelini ödemeye mecburdur. Bu yiyecek bedelleri, ceza infaz kurumu idarelerince altı ayda bir bordro yapılarak tahakkuk ettirilir. Mahkûmiyetleri altı aydan az olan mahkûmlara ait bordrolar salıverilecekleri tarihten bir hafta önce yapılır.

Bordrolar, mahkûmlara da tebliğ olunur. Tahakkuk ettirilen yiyecek bedelleri mahkûmlar tarafından ödenmez ise Cumhuriyet başsavcılığı tarafından kendilerinin ikametgâh adreslerinin bulunduğu belediyeler, belediye teşkilatı olmayan yerlerde bağlı bulundukları kaymakam veya mal müdürlükleri aracılığı ile mahkûmların borçlarını ödemeye muktedir olup olmadıkları incelenir. Hükümlünün maddi durumunun iyi olup olmadığı araştırılır. Durumu iyi olduğu hâlde borçlarını ödemeyenlerden Cumhuriyet başsavcılığı tarafından ilgili maliye dairelerince Tahsili Emval Kanunu hükümleri uygulanarak borçlar tahsil edilir.

Görsel 3.32: Tabildotta yemek

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU

Sayfa:1/1
4.02.2022

EKMEK VE YİYECEK KARŞILIĞI BORDROSU

Bordro Sıra No: 4348

Hükümlünün Kimliği					Hükümlülük Süresi			İaşe Bedeli Karşılığı Lira	İaşe Olunan Gün Sayısı	Kapsadığı Dönem	Hükümlü Sicil Numarası	Ödemenin Yapılıp Yapılmadığı
T.C. Kimlik No	Adı Soyadı	Ana ve Baba Adı	Doğum Yeri ve Tarihi	İkametgah Adresi	Yıl	Ay	Gün					
					0	0	0	65,50	0,47	2021-2	2021/555	YAPILMADI

İşbu bordro hükümlüye tebliğ edilmiştir.

Tebliğ Eden Görevli Tebellüğ Eden Hükümlü Hükümlü borcunu ödemiştir. ..../ ..../ 20....

Kurum En Üst Amiri

ERZİNCAN CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İşbu bordro 13/12/2021 tarihinde tebliğ edilmiş ise de hükümlü borcunu ödememiştir. 2548 sayılı Kanunun 2. maddesine göre gerekli soruşturmanın yapılması arz olunur. 04//02/2022

Kurum En Üst Amiri

52041

Borcunu ödemeye iktidarı olup olmadığının ikametgah adresindeki Tapu Sicil Müdürlüğü, Belediye Emlak Servi Maliye dairesinden araştırılarak sonucun belgeleri ile birlikte bildirilmesini rica ederim. ..... / ..... / 20.....

C. Başsavcısı

.....DEFTERDARLIĞI'NA/MAL MÜDÜRLÜĞÜ'NE

İş bu bordroda yazılı borcunu ödemeye muktedir olup olmadığına ilişkin evraklar ekte sunulmuş olup, ödeme gücü olanlardan tahsil edilmesi, diğerlerinin de 5 yıllık zaman aşımı süresince takibatının yapılması rica olunur. ..... / ..... / 2

C. Başsavcısı

Görsel 3.33: İaşe Bordro

Yiyecek bedellerinden doğan alacaklar mahkûmiyetin bitiminden başlamak üzere beş senelik zamana tabidir (Görsel 3.33). İş yurtlarında çalıştırılanlar ile ödeme gücü olmadığı anlaşılan hükümlülerden yiyecek bedelleri alınmaz.

Harçlar ve yiyecek bedelleri makbuz karşılığı tahsil olunur. Tahsili Emval Kanunu'na uygun olarak yapılacak tahsilat, maliyece emanet hesabına kaydolunarak tahsilini takip eden ayın 15. gününe kadar beşinci madde kapsamında Ziraat Bankasına gönderilir. Ödetilecek yiyecek bedeli, mahkûmlara her verildiği yıl içinde ekmek ve gıda maddelerinin mübayaa (satın alma) fiyatı üzerinden hesaplanır.

3.3.1. Beslenme Kavramı

Sağlıklı beslenme, yeterli ve dengeli beslenmedir. Bireyin yaşı, cinsiyeti, ekonomik yapısı ve fizyolojik durumu göz önüne alındığında toplum içerisinde farklılıklar bulunmaktadır. Sağlıklı ve üretken bir neslin ihtiyacı olan tüm besin ögelerinin yeterli miktarda karşılanması gerekir.

Sağlığın sürdürülmesi için hastalıklardan uzak bir yaşam elde etmenin en önemli unsurlarından birisi beslenme alışkanlığıdır. Beslenme alışkanlıkları bozuk olan toplumlar, obezite, kalp hastalıkları, psikiyatrik hastalıklar başta olmak üzere yaşamı olumsuz etkileyen pek çok durumla karşı karşıya kalmaktadır. Beslenme alışkanlıkları iyi olan toplumlarda ise bu sayılan olumsuz etkilerden uzak bir yaşam sürdürülür.

Sağlık Bakanlığının beslenme kavramı tanımında ise beslenme; sağlığı korumak, geliştirmek ve yaşam kalitesini yükseltmek için vücudun gereksinimi olan besin ögelerini yeterli miktarlarda ve uygun zamanlarda alınmasını içeren ve bilinçli bir şekilde yapılması gereken bir davranıştır. Beslenme; açlık duygusunu bastırmak, karın doyurmak ya da canının çektiği şeyleri yemek, içmek değildir.

Kaliteli, yeterli ve dengeli beslenme; bireyin yaşı, cinsiyeti, fiziksel aktivitesi, bulunduğu özel durum ve genetik yatkınlıklarına göre gerek duyduğu besinleri alması şeklinde de tanımlanabilir.

Genel olarak kaliteli beslenmenin temel koşulları yedi ilkede toplanabilir.

1. **Miktarda Yeterlilik:** Bireyin yaş, cinsiyet, vücut cüssesi, fiziksel aktivitesi, özel durumu vb. özelliklerine göre gereksinim duyduğu besinlerin yeterli miktarlarda tüketilmesi gerekir.
2. **Çeşitlilik:** Gereksinim duyulan besinlerin seçiminde aynı besin grubundan bile olsa çeşitliliğin sağlanması gerekir. Beslenmede süt, yoğurt, peynir çeşitleri; çeşitli et ürünleri, balık, kanatlı hayvan etleri; tahıllar, sebze ve meyvelerden mevsiminde, bol ve ucuz olanların her birinden tüketecek şekilde yararlanılmalıdır.
3. **Öğün Sayısı ve Öğünlere Dağılımda Denge:** Gereksinim duyulan besinlerin çeşitlilik içerisinde, üç ana ve üç ara öğünde tüketilmesinin yararlılık açısından daha uygun olduğu bilinmektedir.
4. **Yüksek Subjektif Kalite-Tüketilebilirlilik Kalitesi:** Bireyin gereksinme duyduğu besinlerin en yüksek subjektif kaliteye sahip olacak şekilde satın alınıp hazırlanması, pişirilmesi ve sunumu gerekir. Subjektif kalite, bir yemeğin tüketilebilirlik düzeyini etkileyen renk, koku, lezzet, görünüm vb. özellikleri içerir. Bu özellikler ancak doğru hazırlama ve pişirme uygulamaları ile sağlanabilir.
5. **Yüksek Besin Değeri Korunumu:** Besinlerin yemek olarak üretiminde ya da hazırlanması sırasında, beslenme ilkelerine uyulması en az besin değeri kaybı ile sunulması ve tüketilmesi gerekir. Aksi hâlde uygun olmayan yöntemlerle pişirilen yemeklerdeki besin değeri önemli ölçüde azalır. Yüksek besin değeri korunumu, besinlerin satın alınımından tüketimine dek geçirdiği süreçlerin beslenme ilkelerine uygunluk düzeyine bağlıdır.
6. **Yüksek Hijyenik Kalite:** Tüm kriterler olumlu olsa bile besinin hazırlanması, pişirilmesi, saklanması ya da servisi gibi aşamalarda oluşabilecek önemsiz gibi görünen bir ihmal ya da hata, kaliteli beslenme bir yana; tüketicilerin besin zehirlenmeleri nedeniyle sağlıklarını daha da kötüsü yaşamlarını kaybetmelerine neden olabilir.

7. **Ekonomiklik:** Yeterli ve dengeli beslenmenin ekonomik şekilde sağlanması özellikle ülkemiz açısından önemli bir kriterdir. Bunun için kaliteli ve ekonomik beslenme seçenekleri, önerileri dikkate alınmalıdır. Her besin grubundan, kaliteli ve ekonomik olanları, çeşitlilik ilkesini bozmadan satın alınıp fiziksel kayba uğramayacak ve besin değeri korunumu sağlayacak yöntemlerle hazırlanıp tüketilmelidir.

3.3.1.1. Hükümlünün Beslenmesi

Hükümlünün beslenmesi, ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlünün haklarındandır. Hükümlüye; Adalet Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığınca belirlenecek kalori esasına göre sağlıklı, güçlü kalması için nitelik ve nicelik olarak besleyici, sağlık koşullarına uygun, makul çeşitlilikte, yaş, sağlık, çalıştığı işin özelliği, dinî ve kültürel gerekleri göz önünde tutularak besin verilir ve içme suyu sağlanır.

Hükümlü, kendisine verilen günlük besin ihtiyaçları dışındaki ihtiyaçlarını kurum kantininden sağlayabilir. Kantini bulunmayan kurumlarda, idarenin izin ve kontrolü altında dışarıdan sağlanabilir.

Hasta hükümlüye, kurum hekiminin belirleyeceği besinler verilir. Geçici veya sürekli, özel bir beslenme programı uygulanması gereken başta diyabet ve sindirim sistemi rahatsızlıkları, kronik ve metabolizma hastalıkları uzman hekim raporu ile belgelenen hükümlü ve tutuklulara uygun besinler verilir. İnancı gereği beslenmesi gereken veya vegan, vejetaryen türü özel bir beslenme şekline sahip olan hükümlü ve tutukluların ise talepleri kapsamında besinler iaşe miktarı ile sınırlı kalmak üzere kurum idaresi tarafından karşılanır.

Hasta hükümlü ve tutuklulara çıkarılacak günlük yemeklerin malzemeleri için gram, fiyat ve kalori hesabı yapılmakta olup diyet yemeğinin türüne göre kullanılacak malzemede farklılıklar olması nedeniyle fiyatları günlük iaşe miktarının üzerine çıkmakta ya da altında kalabilmektedir. Bu kapsamda; hasta hükümlü ve tutukluların yemekleri için özel bir bütçe ayrılmamaktadır. Raporu bulunanlar için günlük verilen yemekler mevzuat kapsamında zorunlu hâle geldiğinde mama ve vitamin vb. gibi ihtiyaçları günlük iaşe miktarına bağlı kalınmaksızın kendilerine ayrıca verilmektedir.

Kurumda annesiyle birlikte kalan çocuklara ve süt emziren annelere durumlarına uygun gıda verilir. Annesinin yanında kalan çocukların diyetisyen ve doktor kontrolünde, fiziksel, mental ve sosyal gelişimini kapsayacak şekilde günlük iaşelerinin yanında ilave olarak ek gıdalar (meyve, bal, süt, tatlı vb.) verilir. Emziren ve hamile hükümlü-tutukluların besin gıdaları, diyetisyen ve doktor kontrolünde günlük besin ve enerji ihtiyaçlarını destekleyecek şekilde kurum idaresi tarafından karşılanır ve buna göre yemek tabelası hazırlanır. Annesinin yanında kalan çocukların günlük iaşe bedeli tutarlarından süt emziren annelere de iaşe miktarının yarısı oranında ilave besinler verilir.

Genel olarak tutuklu ve hükümlüler için enerji gereksinimi, yetişkin kadınlar için 2000 kkal/gün, erkekler için 2500 kkal/gün olarak belirtilmiştir.

3.3.1.2. Devlet Tarafından İaşe Edilecek Kişiler

Hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumlarında görevi başında bulunan personel ve eğitim merkezlerinde eğitim görenler iaşe edilir. İzinli veya doktor raporu ile istirahatli bulunan kurum

personeli iaşe haklarından yararlanamaz. Görevi başında bulunan personel, hükümlü ve tutuklu ile aynı şekilde iaşe edilir. Personel için özel yemek çıkarılmaz.

Günlük olarak mahkeme veya hastaneye sevk olan hükümlü ve tutuklular ile sevkte görevli memurların kurumda bulunmadığı öğünler için kumanya verilir.

Görev başında bulunan personel, kurumlara staj için gelenler, eğitim-öğretim, kültürel ve sportif faaliyetler ile görevlendirilen görevliler ile kamu kurum ve kuruluşları tarafından görevlendirilen personel, eğitim merkezlerinde eğitim görenler ya da ceza infaz kurumunda mevcut olan hükümlü ve tutuklular, hangi öğünler kurumda hazırsa o öğüne ait iaşe miktarından yararlandırılır. Günlük iaşe miktarının içinde kalmak koşulu ile gece vardiyasında görev yapan personele kumanya verilir.

Başka bir kurumda veya eğitim merkezlerinde geçici olarak görevlendirilen kurum personeli, görevlendirildikleri kurumlarca iaşe edilir.

İaşe miktarlarından istifade eden kurum personeline Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmelik'i hükümleri uygulanmaz. Çocuk hükümlü ve tutuklular ile kurumda annesiyle birlikte kalan çocuklara, süt emziren anneler ve hamilelere, durumlarına uygun bakanlıkça belirlenen tutarda gıda verilir.

3.3.1.3. Günlük İaşe Miktarı

Ceza infaz kurumlarında günlük **iaşe miktarı**, Sağlık Bakanlığı ile birlikte belirlenen günlük kalori ihtiyacı ve bütçe imkânları da değerlendirilerek saptanan tutardır.

İaşe miktarlarının öğünlere dağıtımı iaşe edilenlerin günlük gıdası, iaşe miktarı, çeşit ve gramajı üzerinden üç öğün olarak verilir. Öğünlerin gramaj ve kalori miktarları ceza infaz kurum müdürlüklerince tespit edilir.

Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün yazıları gereği günlük iaşe miktarı 2022 yılında 22 TL olarak belirlenmiştir. İaşe miktarının arttırılması Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından belirlenmektedir.

Gerek görevi başındaki personel gerekse ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklulara, üç öğün yemek verilmektedir. Sabah mesaiye gelen personel öğlen yemeğinden, gündüz vardiyasına gelen personel öğlen ve akşam yemeğinden, akşam vardiyasına gelen personel de sabah kahvaltısından faydalanmaktadır.

Yirmi dört saat kurumda görev yapan personel ve mahkûmların da üç öğün yemekten faydalanma hakkı vardır. Sabah kahvaltısı 2,5 TL, öğle yemeği 5 TL, akşam yemeği ise 4 TL olarak hesaplanmaktadır. Annesinin yanında kalan çocukların günlük iaşe bedeli tutarlarından süt emziren analara da iaşe miktarının yarısı oranında, ilave besinler verilmektedir. Günlük yemekler görseldeki kurum mutfaklarında yapılır (Görsel 3.34).

Görsel 3.34: Kurum mutfağı

3.3.1.4. Çiğ Gıda Verilecek Kurumlar

Hükümlü ve tutuklu barındıran, müdürlük teşkilatı olmayan ilçe ceza infaz kurumlarında, mutfak teşkilatı olmadığı için hazır yemek ihalesi şeklinde karşılanamayan kurumlarda, hükümlü, tutuklu ve personele iaşe miktarları karşılığı çiğ gıda verilir.

3.3.1.5. Hastaların İaşe Edilmesi

Hasta hükümlü ve tutuklulara, doktor veya diyetisyen tarafından reçete ile yiyeceği gıdaların belirtilmesi üzerine, ilgilinin dilekçe ile kurum idaresine başvurusu hâlinde, günlük iaşe tutarına ve kaloriye bağlı kalarak diyet menüsü hazırlanması için ambar memurluğu ve mutfak görevlileri bilgilendirilir.

İnancı gereği özel beslenen hükümlü ve tutukluların veya vegan, vejetaryen türü özel bir beslenme şekline sahip hükümlü ve tutukluların talepleri, iaşe miktarı ile sınırlı kalmak üzere kurum idaresi tarafından karşılanır.

3.3.1.6. Gıda Maddelerinin Satın Alınması

Bakanlıkça gönderilen ödenekle mahallerinde 4734 ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu ile bu kanunlar uyarınca çıkarılacak yönetmelikler çerçevesinde gıda maddeleri satın alınır.

Kurum aşçıları, gıda mühendisi, kurum müdürü tarafından diyetlilere de çıkarılacak yemeklere uygun, gerekli çiğ gıda maddeleri tespit edilerek ihale şartnamesine yazılır. Belirlenen yemek tabelalarına istinaden Kamu İhale Kanunu ve 4734 ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda belirtilen hususlara dikkat edilerek ihale ve doğrudan temin yolu ile gerekli teknik şartnameler hazırlanarak ceza infaz kurumu ihale komisyon başkanlığı tarafından gıda maddeleri satın alınması için ihaleye çıkılır. İhale komisyonu, kurum müdürünün görevlendireceği ikinci müdür başkanlığında, muhasebe yetkilisi, ambar memuru ile işin ehli aşçı ve teknisyen, infaz koruma başmemuru gibi çeşitli kişilerden oluşur. Kurum müdürü tarafından görevlendirilen toplam beş, yedi, dokuz gibi tek sayı katlarından oluşacak şekilde yeterli sayıda personelden komisyonu oluşturur. Bu komisyon, görevi başında bulunan personel ile hükümlü ve tutukluların iaşelerinin temizlik malzemeleri ile kurumun diğer ihtiyaçlarının 4734 ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na göre alımlarını yapar.

Yiyecekler satın alınırken kaliteye dikkat edilmelidir. Özellikle toplu beslenmenin olduğu yerlerde bozuk gıdaların ne gibi tehlikeler oluşturabileceği ve ceza infaz kurumlarında güvenlik açısından toplu zehirlenmelerin en büyük risklerden biri olduğu bilinmelidir.

Besinleri satın alma ve teslim almada dikkat edilmesi gereken genel ilkeler şunlardır:

- Yiyecekler, güvenilir kaynaklardan satın alınmalıdır.
- Potansiyel riskli besinler (et, balık, tavuk, süt vb.), 5 °C ve altında teslim alınmalı ve sıcaklık ölçümleri için yemek termometresi kullanılmalıdır.
- Yiyeceklerin kuruma getiriliş biçimi uygun olmalı; ambalaj ve paketlerin temiz ve sağlam olmasına dikkat edilmelidir.
- Yiyecekler sağlam olmalı; ezik, çürük olmamalı; böcek, toz, çamur, küf vb. içermemelidir.
- Satın almada et, balık, tavuk gibi potansiyel riskli besinlerden herhangi bir sızıntı olmamalı ve bunlardan doğabilecek çapraz bulaşma kontrol altına alınmalıdır.

- Temizlik ve kalitesi onaylanmayan besinler geri gönderilmelidir.
- Dondurulmuş yiyecekler -18 °C ve daha altında teslim alınmalıdır.
- Yiyeceklerin kalitesi, istenen düzeyde olmalı, bunun için her besinden beklenen kalite kriterleri önceden (teknik şartnameler) belirlenmiş olmalıdır. Her çeşit yiyecek için kaliteyi etkileyen farklı özellikler vardır. Yiyecekler satın alınırken bu özelliklere uygun olanlar tercih edilmelidir.

3.3.1.7. Gıda Maddelerinin Muayene ve Kabulü

Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personelinin İaşe Yönetmeliği'nin 12. maddesine göre satın alınan maddelerin cins, evsaf ve miktar itibarıyla şartnameye ve satın alma kararına uygun olup olmadığı muayene ve kabul heyeti tarafından tespit edilir (Görsel 3.35).

T.C
ADALET BAKANLIĞI
Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü

Karar Tarihi : 28/12/2020
Karar Sayısı : 2020/991

MUAYENE VE KABUL HEYETİ KARARI

Teslim Alınan Malın Cinsi ve Nev'i	Miktarı	Br.	Fiyatı	Tutarı (KDV HARİÇ)
350 gr Normal Ekmek	70.010	Ad	1,30	91.013,00 TL
			TOPLAM (KDV HARİÇ)	91.013,00 TL

Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü yetkilisince görevlendirilmemiz nedeniyle yukarıda cinsi, miktarı ve tutarı belirtilen emtialar sözleşme esaslarına göre kontrolü yapılmış, alınmasında herhangi bir sakınca bulunmadığı tarafımızdan tespit edilerek birlikte imza altına alınmıştır.**28/12/2020**

Muayene ve Kabul Heyeti Başkanı Üye Üye

İdare Memuru Kurum Aşçısı İnf.Kor.Mem.

Görsel 3.35: Muayene ve Kabul Heyeti Kararı

Muayene ve kabul heyeti, idarece kurulacak en az üç kişi veya tek sayı katlarından oluşmaktadır. Muayene ve kabul heyetine alınacak malzemenin cinsine ve yapılacak işin niteliğine göre işin ehli olan görevliler dâhil edilebilir. Nöbetçi müdür denetiminde işin niteliğine göre teknik personel görev alır.

Tam teşkilatlı cezaevlerinde, muayene ve kabul heyeti; kurum tabibinin başkanlığında varsa diyetisyen, ikinci müdür veya idare memuru, kurum öğretmeni, sayman ve kurum müdürünün görevlendireceği bir infaz ve koruma başmemurundan oluşur.

Tam teşkilatlı olmayan kurumlarda ise bu heyet; idare memurunun başkanlığında, kâtip ile infaz ve koruma başmemurundan, bunların bulunmaması hâlinde o yerin Cumhuriyet başsavcısının seçeceği bir infaz ve koruma başmemuru ile iki infaz ve koruma memurundan oluşur.

3.3.1.8. Gıda Maddelerinin Muhafazası

Besinlerin satın alındıktan sonra depolanmaları; bozulmalarını ve zararlı hâle gelmelerini önleme ve kontrolleri açısından büyük öneme sahiptir. Toplu beslenme yapılan kuruluşlara alınan yiyecekler, ne kadar kaliteli olursa olsun, uygun koşullar altında depolanmazsa özelliklerini kaybederler. Bu durumda besinler, besin ögelerini kaybedebilir ve sağlığı bozucu hâle gelebilir.

Yiyecekler, fiziksel (su kaybı, metabolik faaliyetler, zedelenmeler vb.) ve biyolojik etkenler (bakteri, küf, maya, enzim vb.) nedeniyle bozulabilir. Besinin bozulmasında ısı ve nem çok önemli bir etkendir. Isının ve nemin denetimi besinlerin uygun depolarda korunması ile sağlanabilir.

Mikroorganizma ve enzimler, belirli bir sıcaklık derecesinde faaliyet gösterdiklerinden yiyecekler, soğuk yerde saklandığı takdirde tazeliklerini koruyabilirler. Besinler depolanma özelliklerine göre iki gruba ayrılırlar:

1. **Dayanıklı Besinler:** Tahıl ve türleri, kuru baklagiller, kuru meyve ve kuru yemişler, şeker, baharat, sirke, turşu, açılmamış salça ve konserveler, patates, soğan, sarımsak, reçel, bal, marmelat vb. ürünlerdir (Görsel 3.36).

Görsel 3.36: Kuru gıda deposu

2. **Çabuk Bozulan Besinler:** Et, balık, tavuk, yumurta, süt ve türevleri, yağlar, soslar ve kremalar, kahve, açılmış salça ve konserveler, taze sebze ve meyveler, pişmiş ve artan zeytinyağlı yemekler vb. ürünlerdir.

   Besinler dayanıklılarına göre kuru ya da soğuk depolarda saklanır. Dayanıklı besinler kuru depolarda, çabuk bozulan besinler ise soğuk depolarda saklanır (Görsel 3.37).

Görsel 3.37: Soğuk hava deposu

Hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumları ve tutukevleri personeli için İaşe Yönetmeliği'nin 12. maddesine göre satın alınan gıda maddeleri, kurumun ambar memuru tarafından imza karşılığı teslim alınır. Ambar defterine kaydedilir.

Ambar memuru; teslim aldığı gıda maddelerinin kayıtlarını tutmak, bu hususstaki belge ve dosyaları düzenlemek bu maddeleri sağlık şartlarına uygun ve düzenli bir şekilde ambarda muhafaza etmekle görevlidir (Görsel 3.38).

Görsel 3.38: Ambar deposu

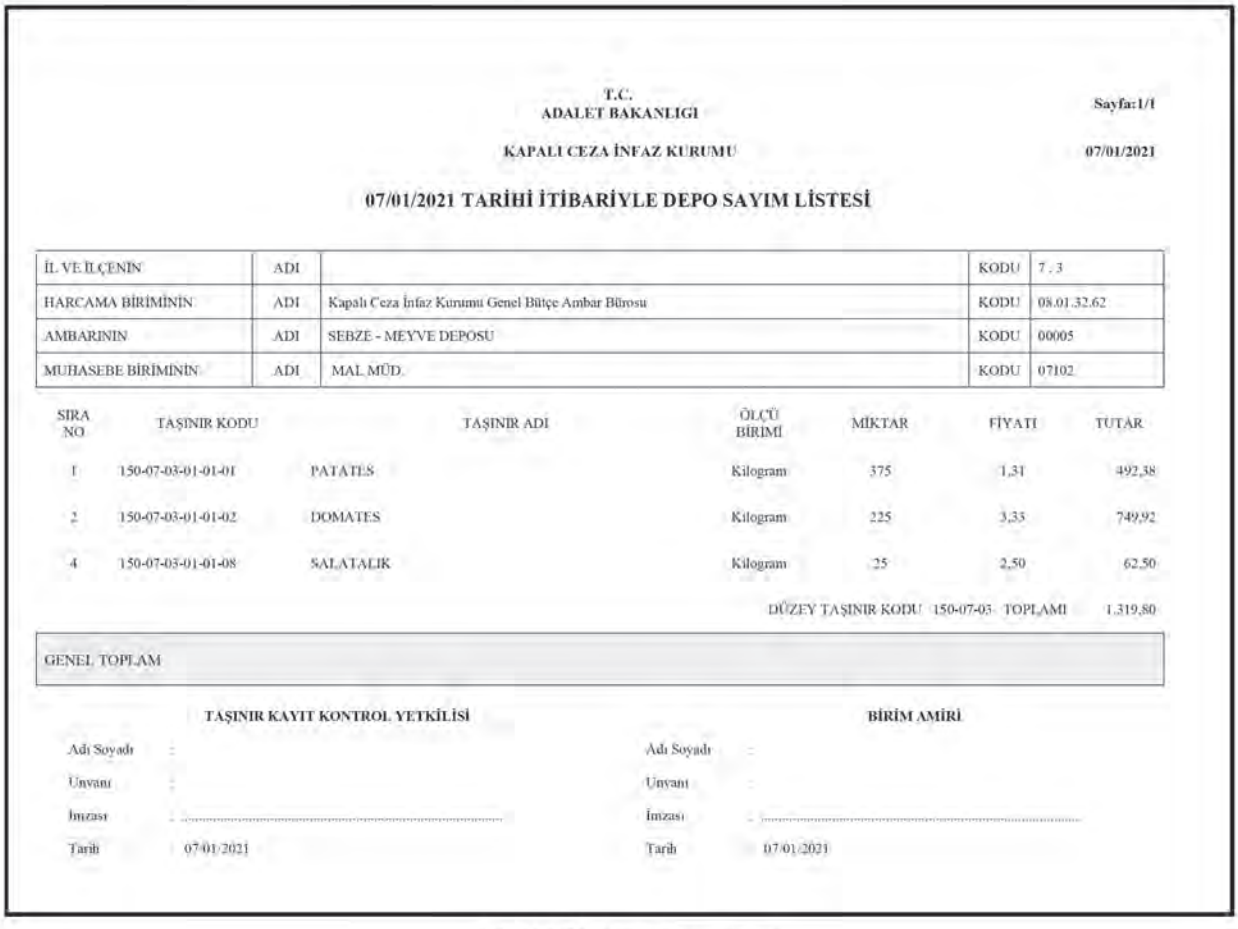
Muayene kabul heyeti tarafından kabul edilen ürünler, ambar memurunun gözetimi, iştiraki ile depolara güvenli bir şekilde alınmaktadır. Alımı yapılan ürünler, saklama koşullarına uygun bir şekilde bozulmayacak, kırılmayacak vb. tahribatlara maruz kalmayacak şekilde kilitli depolarda muhafaza edilmektedir. Bahsi geçen ürünler sık sık kontrol edilmekte ve herhangi bir sıkıntı olması durumunda üst amirlere bilgi verilerek gerekli tedbirler alınmaktadır (Görsel 3.39).

Görsel 3.39: Mutfağa devredilen ürün deposu

3.3.1.9. Ambar Sayım ve Denetimi

Depo sayımları, Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İaşe Yönetmeliği'nin üçüncü bölümünün 13. maddesi hükümlerine göre yerine getirilir (Görsel 3.40).

T.C.
ADALET BAKANLIĞI

Sayfa:1/1

KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU

07/01/2021

07/01/2021 TARİHİ İTİBARİYLE DEPO SAYIM LİSTESİ

İL VE İLÇENİN	ADI		KODU	7 . 3
HARCAMA BİRİMİNİN	ADI	Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Genel Bütçe Ambar Bürosu	KODU	08.01.32.62
AMBARININ	ADI	SEBZE - MEYVE DEPOSU	KODU	00005
MUHASEBE BİRİMİNİN	ADI	MAL MÜD.	KODU	07102

SIRA NO	TAŞINIR KODU	TAŞINIR ADI	ÖLÇÜ BİRİMİ	MİKTAR	FİYATI	TUTAR
1	150-07-03-01-01-01	PATATES	Kilogram	375	1,31	492,38
2	150-07-03-01-01-02	DOMATES	Kilogram	225	3,33	749,92
4	150-07-03-01-01-08	SALATALIK	Kilogram	25	2,50	62,50
			DÜZEY TAŞINIR KODU	150-07-03	TOPLAMI	1.319,80

GENEL TOPLAM

TAŞINIR KAYIT KONTROL YETKİLİSİ		BİRİM AMİRİ	
Adı Soyadı	:	Adı Soyadı	:
Unvanı	:	Unvanı	:
İmzası	:	İmzası	: .....
Tarih	07/01/2021	Tarih	07/01/2021

Görsel 3.40: Depo Sayım Listesi

Depolar, müdür veya görevlendireceği ikinci müdürün başkanlığında, ambar memuru ile infaz ve koruma memurundan oluşacak bir heyet marifetiyle en az ayda bir defa sayılır. Müdür veya ikinci müdürün bulunmaması hâlinde bu görev, idare memuru başkanlığında oluşturulacak heyet tarafından yerine getirilir. Sayımlar sırasında noksanlık bulunması durumunda, sorumlularından tazmin etmesi istenir ve haklarında gerekli işlemlerin yaptırılması sağlanır. Sayım ve denetimle ilgili olarak düzenlenecek cetvel ve tutanaklar, UYAP kaydı yapılarak teftişe hazır vaziyette özel bir dosyada saklanır.

3.3.1.10. Yemek Tabela ve Listelerinin Hazırlanması

Ceza infaz kurumlarında haftalık yemek tabelası, kurumda varsa gıda mühendisi veya diyetisyen gibi uzman personel tarafından hazırlanır. Sağlık Bakanlığı ile birlikte belirlenen günlük kalori ihtiyacı göz önünde bulundurulur. Daha önce alım gerçekleştirilen ürünlerden maksimum fayda sağlanarak günlük iaşe listesi hazırlanır. Hazırlanan bu liste, mutfaktan sorumlu ikinci müdür imzaladıktan sonra kurum müdürünün onayına sunulur.

Yemek listeleri, hükümlü ve tutukluların koğuşlarına dağıtılır. Kurum girişinde bulunan ilan panosuna asmak suretiyle herkesin görmesi sağlanır. Onaylanan haftalık yemek listesinin tedarikinde bir aksaklık yaşanması durumunda listede değişikliğe gidilebilir. Bu listeler, üst amirler tarafından uygun görüldükten sonra günlük iaşe miktarları belirlenerek ürünlerin ambardan çıkışı sağlanır ve pişirilmek üzere mutfak görevlilerine teslim edilir (Görsel 3.41, Görsel 3.42).

KAPALI AÇIK CEZA İNFAZ KURUMU HAFTALIK YEMEK LİSTESİ				
GÜNLER	**KAHV. DİYET**	**SABAH KAHVALTISI**	**ÖĞLE YEMEĞİ**	**AKŞAM YEMEĞİ**
SALI **12.01.2021**	Haşlanmış Yumurta, Süt	Mercimek Çorba	Kremalı Mantar Çorba, Tavuk Kavurma, Pirinç Pilavı, Salata	Yeşil Mercimek, Soslu Makarna, Cacık
ÇARŞAMBA **13.01.2021**	Yoğurt, Salatalık	Siyah Zeytin, Salatalık	Yumurtalı Ispanak, Soslu Makarna, Yoğurt, Muz	Ezogelin Çorba, Ankara Tava, Meyveli Komposto
PERŞEMBE **14.01.2021**	Haşlama Patates, Domates	Haşlama Yumurta, Meyve Suyu	Etli Kuru Fasulye, Pirinç Pilavı, Cacık, Tahin Helva	Ekşili Köfte, Sebz. Bulgur Pilavı, Portakal
CUMA **15.01.2021**	Beyaz Peynir, Salatalık	Yeşil Zeytin, Domates	Yayla Çorba, Kasap Köfte/Fırın Patates, Sebz. Bulgur Pilavı	Nohutlu Karnabahar, Soslu Makarna, Yoğurt
CUMARTESİ **16.01.2021**	Haşlanmış Yumurta, Süt	Yayla Çorba	Tavuk Baget Izgara, Pirinç Pilavı, Ayran, Mandalina	Bahar Türlüsü, Dom. Bulgur Pilavı, Üzüm Hoşafı
PAZAR **17.01.2021**	Yoğurt, Salatalık	Kaşar Peynir, Yeşil Zeytin	Kıymalı Şakşuka, Şehr. Bulgur Pilavı, Cacık, Muz	Etli Nohut, Pirinç Pilavı, Soğan Sövüş
PAZARTESİ **18.01.2021**	Haşlama Patates, Domates	Siyah Zeytin, Haşlama Patates	Ezogelin Çorba, Kıym. Fırın Makara, Salata, Sütlaç	Barbunya Pilaki, Pirinç Pilavı, Cacık
DÜZENLEYENLER İnf.Kor.Mem. Kurum Aşçısı			**ONAYLAYAN** Kurum 2. Müdürü	
Not: Diyet yemekleri yağsız ve tuzsuz olarak yapılacaktır.			**UYGUNDUR.** Kurum Müdürü	11.01.2021

Görsel 3.41: Haftalık Yemek Listesi

Ceza İnfaz Kurumumuz'daki Hükümlü Ve Tutuklular İle Görevli Olup, Vazife Başında Bulunan Personele Verilen Yemek veya Çiğ Gıda Maddelerine ait Yemek Tabelası İhtiyaç ve Çıkış Yazıları

SAYI 01/08

TARİH 8 Ocak 2021 Cuma

YEMEĞİN ÇEŞİDİ			Ekmek ve yemek verilenlerin mevcudu			
			Üçöğün	Sabah Kahvaltısı	Öğle Yemeği	Akşam Yemeği
SABAH KAH :	Yeşil Zeytin Domates	Hükümlüler Tutuklular	H/T SAYISI	Memur Sayısı	Memur Sayısı	Memur Sayısı
ÖĞLE YEM :	Mercimek Çorba - Mantarlı Et Sote Sebz.Bulgur Pilavı - Portakal	İnf.Kor.Mem. Ları ve Baş Memurları	2.127	144	72 12	72
AKŞAM YEM :	Kıymalı Kapuska - Soslu Makarna Cacık	Diyet Alanı:70 Kişi	2.127	144	84	72

ERZAKIN CİNSİ	Şahıs Başına	Mevcuda Göre		Birim Fiyatı	Mev.Göre.Bed.	Şahıs Başı.Bed	Erzakın Defter	1-Kişilik günlük
	Gram	Gram	Ad	Lira	Lira	Lira	Sayfa No	Kalori
MEVCUT : 2.271		**SABAH KAHVALTISI**						
Ekmek	0,100	227,10	Kg	4,531	1.028,89	0,4531		0,400
Domates	0,154	350,00	Kg	3,333	1.166,55	0,5137		0,100
Yeşil Zeytin	0,044	100,00	Ad	12,960	1.296,00	0,5707		0,004
Süt 200 Ml.(Diyet)	0,022	50,00	Kg	1,458	72,90	0,0321		0,075
Beyaz Peynir(Diyet)	0,001	2,00	Kg	24,840	49,68	0,0219		0,001
Salatalık (Diyet)	0,007	15,00	Kg	2,500	37,50	0,0165		0,014
SABAHKAH.TOPLAMI					**3.651,52**	**1,6079**		**0,594**
MEVCUT 2.211		**ÖĞLE YEMEĞİ**						
Ekmek	0,150	331,65	Kg	4,531	1.502,564	0,6796		0,600
Dana But	0,051	113,00	Kg	45,252	5.113,476	2,3127		0,005
Mantar	0,136	300,00	Kg	9,090	2.727,000	1,2334		0,109
Bulgur	0,068	150,00	Kg	4,141	621,150	0,2809		0,054
Bezelye	0,011	25,20	Kg	5,670	142,884	0,0646		0,039
Kırmızı Mercimek	0,034	75,00	Kg		0,000	0,0000		0,115
	0,000		Kg		0,000	0,0000		0,000
Ayçiçek Yağı	0,007	16,524	Kg	9,180	151,690	0,0686		0,006
Domates Salça	0,004	8,70	Kg	9,720	84,564	0,0382		0,003
Biber Salça	0,002	4,20	Kg	16,200	68,040	0,0308		0,001
Domates	0,045	100,00	Kg	3,333	333,300	0,1507		0,014
Kuru Soğan	0,034	75,00	Kg	1,414	106,050	0,0480		0,027
Sivri Biber	0,007	15,00	Kg	3,535	53,025	0,0240		0,005
	0,000		Kg		0,000	0,0000		0,000
	0,000		Kg		0,000	0,0000		0,000
	0,000		Kg		0,000	0,0000		0,000
	0,000		Kg		0,000	0,0000		0,000
Limon	0,011	25,00	Kg	3,030	75,750	0,0343		0,008
Portakal	0,249	550,00	Kg	3,030	1.666,500	0,7537		0,199
ÖĞLE YEMEĞİ TOPLAMI					**12.645,993**	**5,7196**		**1,185**
MEVCUT : 2199		**AKŞAM YEMEĞİ**						
Ekmek	0,100	219,90	Kg	4,531	996,273	0,4531		0,400
Dana But	0,009	20,00	Kg	45,252	905,040	0,4116		0,001
Beyaz Lahana	0,227	500,00	Kg	1,515	757,500	0,3445		0,773
Makarna	0,064	140,00	Kg	4,860	680,400	0,3094		0,236
	0,000		Kg		0,000	0,0000		0,000
	0,000		Kg		0,000	0,0000		0,000
	0,000		Ad		0,000	0,0000		0,000
Ayçiçek Yağı	0,015	33,048	Kg	9,180	303,381	0,1380		0,132
Domates Salça	0,006	13,05	Kg	9,720	126,846	0,0577		0,005
Biber Salça	0,002	4,20	Kg	16,200	68,040	0,0309		0,002
Domates	0,034	75,00	Kg	3,333	249,975	0,1137		0,010
Kuru Soğan	0,034	75,00	Kg	1,414	106,050	0,0482		0,014
Sivri Biber	0,005	10,00	Kg	3,535	35,350	0,0161		0,001
	0,000		Kg		0,000	0,0000		0,000
Margarin	0,005	12,00	Kg	12,312	147,744	0,0672		0,020
Tuz	0,010	22,50	Kg	3,942	88,695	0,0403		0,003
Salatalık	0,023	50,00	Kg	2,500	125,000	0,0568		0,014
Yoğurt	0,114	250,00	Kg	5,076	1.269,000	0,5771		0,080
AKŞAM YEMEĞİ TOPLAMI		**778,65**			**5.859,293**	**2,6645**		**1,690**
EKMEK TOPLAMI	**2225**	**3.527,73**	**GÜNLÜK TOPLAM**		**22.156,809**	**9,992**		**3,469**

08/01/2021 Günü için tabelada gösterilen toplam mevcuda göre erzakın verilmesi Ambar Memurluğundan rica olunur. 08/01/2021

Kurum 2.Müdürü

08/01/2021 Gününe ait Tabelada Cinsi, Miktarı ve Bedeli yazılı erzakın Ambardan Tesellüm heyeti huzurunda tartılarak ambardan çıkartılıp heyete teslim edildiğini Cezaevi müdürlüğüne arz ederim

DÜZENLEYEN	TESLİM EDEN	TESLİM ALAN	TESLİM ALAN
İnf.Kor.Mem	İnf.Kor.Mem	Kurum Aşçısı	İnf.Kor.Mem

Görsel 3.42: Yemek Tabelası İhtiyaç ve Çıkış Yazısı

3.3.1.11. Gıda Maddelerinin Ambardan Çıkarılması

Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen günlük iaşe miktarına, aşçı tarafından günlük yemek tabelasına göre ambardan çıkarılacak gıda maddeleri için "ihtiyaç yazısı" istemi kurum müdürü veya bu işle görevli ikinci müdürün oluru ile imzalandıktan sonra ambar memuruna verilir. İhtiyaç istem yazısında belirtilen adet ve miktarlara göre ambar memuru ambardan bu maddelerin çıkışını yapar (Görsel 3.43).

06/01/2021 Gününe ait Tabelada Cinsi, Miktarı ve Bedeli yazılı erzakın Ambardan Tesellüm heyeti huzurunda tartılarak ambardan çıkartılıp heyete teslim edildiğini Ceza infaz kurumu müdürlüğüne arz ederim.

DÜZENLEYEN	TESLİM EDEN	TESLİM ALAN	TESLİM ALAN
İnf.Kor.Mem	İnf.Kor.Mem	Kurum Aşçısı	İnf.Kor.Mem

Görsel 3.43: Ürünlerin Ambar Deposundan Çıkarılması

3.3.1.12. Gıda Maddelerinin Kurum Mutfağına Teslim Edilmesi

Kurum aşçısı tarafından yazılan ihtiyaç yazısında cinsi, çeşidi ve miktarı yazılı malzemeler, müdür veya görevlendirilen ikinci müdür tarafından imzalanan bir çıkış belgesine dayanarak ambar memuru tarafından ambar defterinin çıkış sütununa düzenli bir şekilde kaydedildikten sonra ambardan çıkarılması gereken ürünler hazır hâle getirilince yönetmelik esaslarına uygun şekilde kurum mutfağına teslim edilir.

Ürünlerin teslim aşamasında ikinci müdür, idare memuru, görevli aşçı ile yardımcıları, emniyetli hükümlülerden oluşan bir heyete imza karşılığında teslim eder (Görsel 3.44).

İşlemler tamamlanınca teslim edilecek ürünler teslimat esnasında tekrar kontrol edilerek herhangi bir sorun olup olmadığına bakılır.

07/01/2021 Gününe ait Tabelada Cinsi, Miktarı ve Bedeli yazılı erzakın Ambardan Tesellüm heyeti huzurunda tartılarak ambardan çıkartılıp heyete teslim edildiğini Ceza infaz kurumu müdürlüğüne arz ederim.

DÜZENLEYEN	TESLİM EDEN	TESLİM ALAN	TESLİM ALAN
İnf.Kor.Mem	İnf.Kor.Mem	Kurum Aşçısı	İnf.Kor.Mem

Görsel 3.44: Ürünlerin Ambar Deposundan Aşçıya Teslim Tutanağı

3.3.1.13. Gıda Maddelerinin Kontrolü

Kuruma yeni alınan malzemelerin kabullerinde, kurum muayene kabul komisyonu tarafından ihale şartnamesine uygun olup olmadığı, ürünlerin tazeliği, son kullanım tarihleri titizlikle kontrol edilerek yapılmaktadır. Bozulma riski olan ürünler, kurum mutfağında bulunan soğuk hava depolarında muhafaza edilmektedir. Ambardan kurum mutfağına teslim edilen gıda maddelerinin eksiksiz olarak iaşeye dahil edilmesi, pişirilmesi ve dağıtılması ikinci müdür ve görevlendirilen personel tarafından müştereken sıkı bir şekilde kontrol edilmektedir. Kurum mutfağı ve ambarlar, sürekli olarak üst amirler ve sağlık personeli tarafından denetlenmekte ve gerekli tedbirler alınmaktadır.

3.3.1.14. Yemeklerin Dağıtımı

Kurum mutfağında pişirilen yemekler dağıtılmadan önce mutfak görevlisi tarafından yemek numuneleri nöbetçi müdüre sunulur. Nöbetçi müdürün tadımından sonra numuneler cam kavanozlarda, ağızları kapalı olacak şekilde alınır. Yemek numuneleri; 72 saat bozulmayacak şekilde dolapta bekletilmektedir. Daha sonra tabelada gösterilen hükümlü, tutuklu ve personelin sayısı dikkate alınarak aşçı, mutfak görevlileri, infaz ve koruma başmemuru gözetiminde iyi hâlli hükümlüler tarafından hijyen koşullarına dikkat edilerek ve sıcak olarak koğuşlarda bulunan hükümlü ve tutuklu sayılarına göre eşit bir şekilde yemeklerin dağıtımı yapılır. Bu dağıtım, haksızlık olmaması ve güvenlik tedbirlerinin zafiyete uğramaması için görevli memurların nezaretinde yapılmalıdır (Görsel 3.45).

Görsel 3.45: Yemek pişirme ve dağıtım

Güvenli yemek dağıtımı ve servisi sırasında dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır:

- Servis sırasında yiyecekler, uygun sıcaklıkta bekletilmelidir. Hazırlanmış yiyecekler tehlikeli sıcaklık bölgesinde tutulmamalıdır. Sıcak yemekler 60 °C'nin üstünde, soğuk yemekler 5 °C'nin altında servis edilmelidir. Bunun için gereken araç gereç (sıcak dolaplar, sıcak bankolar, sıcak arabalar, termoforlar vb.) sağlanmalıdır.
- Sıcak bekletme ekipmanının sıcaklığını korumak ve çapraz bulaşmayı önlemek için kapak kullanılmalıdır.
- Sıcak bekletme ekipmanının sıcaklığı her servis öncesinde kontrol edilmelidir. Tehlikeli sıcaklık bölgesinde iki saatten fazla bekleyen bir yemek tüketilmeden atılmalıdır.
- Servis sırasında bekleyen yiyeceklerin içerisine, kesinlikle pişmemiş ya da yeni yapılmış yiyecek eklenmemelidir.
- Yiyeceklerin servisine başlamadan önce eller tercihen dezenfektanlı sabun ve sıcak su ile en az 20 saniye süreyle ovularak yıkanmalıdır.
- Besinle temas eden tüm kaplar ve yüzeyler temiz, hijyenik olmalıdır.
- Servis sırasında yemeklere, besinlere çıplak elle dokunulmamalı, servis araç gereçlerinden yararlanılmalı, ya da tek kullanımlık eldivenler kullanılmalıdır.
- Servis edilirken besin ya da serviste kullanılan araç yere düştüğünde asla kullanılmamalıdır.
- Tabakların, bardakların ve kapların tüketicinin ağzına temas eden kısımlarına dokunulmamalı, tabaklar alttan ya da kenarlarından tutulmalıdır. Besinlerin elle temasını engellemek için yemeğin koyulduğu kaplar fazla doldurulmamalıdır.
- Ellerde kesik, yara varsa antiseptik merhem sürülmeli ve su geçirmeyen bandajla kapatılmalıdır. Mümkün olduğunca bu tür sorunu olan personel durum geçene kadar beslenme servisi ile ilgisi olmayan geri hizmetlerde çalıştırılmalıdır.
- Servis sırasında temiz ve hijyenik olmayan bir yüzeye eldivenle dokunulduğunda eldiven değiştirilmelidir.
- Ekmek dağıtımında maşa ya da eldiven kullanılmalıdır.
- Besinle temasta bulunan tüm ekipmanlar yıkandıktan sonra dezenfekte edilmelidir.
- Servis sırasında temiz ve hijyenik, uzun saplı kepçe ve kaşıklar kullanılmalıdır.
- Aksırma, öksürme durumlarında besini koruma amacıyla servis elemanı maske takmalıdır.
- Mutfak araçları ve yiyecekle temas eden yüzeyleri silmek için kullanılan nemli bezler ya da süngerler her zaman temiz olmalı, düzenli olarak dezenfekte edilmeli ve başka bir amaçla kullanılmamalıdır.
- Kirlenmiş servis takımları derhâl servis alanından uzaklaştırılarak tekrar kullanımı engellenmelidir.
- Çizilmiş, çatlamış, kırık tabak, bardak vb. kullanılmamalıdır.
- Yiyecek hazırlama ve serviste kullanılan kepçe ve kaşıklarla yemeğin tadına bakılmamalıdır.
- Çalışma yüzeylerine oturulmamalı ve dayanılmamalıdır.
- Yiyeceği örtmek için bez kullanılmamalıdır.
- Serviste kullanılan maşa, kepçe, servis kaşığı vb. araçlar saplarından tutulmalı, besinle temas eden yüzeylerine dokunulmamalıdır. Kullanım sırasında bu araçlar sapları, kuru ve temiz olmalı, dışarıda kalacak şekilde besin ya da yemeğin içinde tutulmalıdır.
- Serviste kullanılan baharatlık, tuzluk vb. gereçler temiz ve hijyenik olmalıdır.

Örnek Olay

L tipi kapalı ceza infaz kurumunda öğle yemeği dağıtımı sırasında, C Blok 3. koğuşun yemeğini vermek için koğuş kapısının nöbetçi tarafından açılması üzerine koğuşta bulunan hükümlüler, yemeği dağıtan hükümlü Ahmet'e saldırmış ve onu yaralamışlardır. Görevli personel tarafından olaya derhâl müdahale edilmiştir.

Yapılan araştırmada güvenilir bir hükümlü olduğu kanaatine varılarak işçi koğuşuna verilen hükümlü Ahmet'in belli bir müddet sonra, ceza infaz kurumu içerisinde, koğuşlar arasında iletişimi sağladığı, haber götürüp getirdiği, hangi hükümlünün hangi koğuşta kaldığını hasımlarına bildirdiği öğrenilmiştir.

C Blok 3. koğuşta bulunan ve başka bir ceza infaz kurumundan sevk gelen hükümlü Mehmet, yemek dağıtan Ahmet'in kendisi ile ilgili bilgileri bir başkasına verdiğini duymuş ve bu saldırıyı planlamıştır.

Sıra Sizde

Örnek olaydan hareketle aşağıdaki sorular hakkındaki düşüncelerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. **İç hizmetlerde görevli hükümlülerin seçimi nasıl gerçekleştirilmektedir?**
2. **İç hizmetlerde görevli hükümlülerin takibi kimler tarafından yapılmaktadır?**
3. **Böyle bir olayın gerçekleşmemesi için alınabilecek tedbirler nelerdir?**

3.3.2. Kantin Kavramı

Kantin, genel olarak okul, fabrika gibi insanların toplu olarak vakit geçirdikleri alanlarda yiyecek, içecek gibi maddelerin satıldığı yer olarak tanımlanabilir. Ceza infaz kurumlarındaki kantinler, barındırılan hükümlü ve tutukluların sebze, meyve ve diğer gıda maddelerinin, günlük yaşamlarında ihtiyaçları olan temizlik malzemelerinin ve diğer zaruri ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kurulmuş satış yerleridir (Görsel 3.46).

Ceza infaz kurumlarında kantin işletmesi iş yurtları daire başkanlığına bağlı olarak kurum içinde iş yurdu müdürlüğü tarafından işletilmektedir. Kurumda hükümlü ve tutukluların ihtiyaçları burada çalışan görevli memurlar tarafından karşılanır.

Görsel 3.46: Ceza infaz kurumu kantini

Tabipler, kurumu sık sık denetler ve kurumun mevcuduna göre ayda bir veya iki kez olmak üzere kurumun tamamını gezerek kurumun genel sağlık durumunu kontrol eder. Acele önlem alınmasını gerektiren bir hastalığın bulunması hâlinde durumu derhâl kurumun en üst amirine bildirir.

Her altı ayda bir ceza infaz kurumunda belirli birimlerde (bulaşıcı hastalıkların oluşarak yayılmasına olanak verecek birimler; mutfak, kantin, çay ocağı, berber vb.) çalışanların (hükümlü, tutuklu veya personel) taşıyıcı olup olmadıklarına da bakılmalıdır. Bunun dışında tüberküloz için de yılda bir defa tarama yapılmalıdır.

Sıra Sizde

Aşağıda ceza infaz kurumlarında görev yapan personelin görevleri ile bu görevleri gerçekleştirmekle yükümlü personelin unvanları verilmiştir. Buna göre belirtilen görevler ile unvan numaralarını eşleştiriniz.

GÖREVLER	UNVAN NO.
İhtiyaç istek formunun doldurulması	
Hesaptaki para kontrolünün yapılması	
Ürün fiyatlandırılmasının yapılması	
Verilecek ürünün uygunluğunun kontrolü	
Ürünün teslim edilmesi	
Reddiyat makbuzunun düzenlenmesi	
Verilecek ürünün güvenlik yönünden sakıncası bulunup bulunmadığının kontrolü	
Kantinde bulunmayan ürünün dışarıdan alınması için izin verme	
İhtiyaç istek formunu teslim alma	
Kurum dışından alınan ürün fiş veya faturasının teslim alınması	

UNVAN NO.	
1. Kurum ikinci müdürü	6. Ambar memuru
2. Hükümlü	7. Muhasebe yetkilisi
3. Emanet para memuru	8. Kâtip
4. Kantin memuru	9. Kurum müdürü
5. Güvenlik ve gözetim personeli	10. Kurum doktoru

3.3.2.1. Hükümlü ve Tutuklulara Ait Paranın Kaydı

Hükümlü ve tutukluların kuruma ilk gelişlerinde üst aramalarından çıkan paralar, miktarı ne olursa olsun emanet para birimindeki görevlilerce alıkonulur ve ilgiliye karşılığında tahsilat makbuzu verilir. Banka ve posta aracılığıyla gelen veya ziyaretçiler tarafından hükümlü ve tutukluların hesabına yatırılan paralar, idarece görevlendirilecek emanet para birimindeki bir personel tarafından kayıt altına alınır. Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlü ve tutuklular hiçbir şekilde yanlarında nakit para bulunduramazlar.

Son yapılan değişikliklerle birlikte bazı ceza infaz kurumlarında elektronik para sistemine geçilmiştir. Bu sistemle birlikte hükümlüye elektronik para ödeme sistemine ait hesap açılarak para hükümlü adına bankaya yatırılır ve hükümlüye bu hesabına ait bankamatik kartı verilir. Hükümlünün yakınları dışarıdan doğrudan hükümlüye teslim edilmiş olan kart numarasına, banka aracılığı ile para yatırmaktadır. Gelen ziyaretçilerden de nakit para alınmamaktadır.

Emanette tutulan paralar, Türkiye genelinde şube ağına sahip olduğundan kamu bankalarına yatırılmakla birlikte hükümlü ve tutukluların emanete alınan paraları kamuya ait bir meblağ olmadığından emanete alınan kişisel paraların kamu bankalarında açtırılacak hesaba yatırılması gibi bir yasal zorunluluk bulunmamaktadır. Bu doğrultuda her ceza infaz kurumu, emanet para hesabı açtıracağı bankayı kendisi belirlediğinden bankalara ilişkin bilgiler Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünde tutulmamaktadır.

Emanet para memurları, kurum adına bakanlıkça belirlenen bir banka şubesinden yeni vadesiz hesap açtırır. Açılan hesaba tanımlı POS makineleri ve hükümlülere tanımlanacak olan ön ödemeli kart, bankadan teslim alınır. UYAP üzerinden emanet para memurlarına iş yurtları satış işlemleri rolü tanımlanır. Ön ödemeli kart sisteminin anlık ve geçmiş dönemdeki kartı tanımlanmış olur ve bütün hükümlülerinin bilgilerine ulaşılabilir. Excel formatı düzenlenir. Düzenlenen bu Excel formatında; kart numarası, dosya IBAN numarası, ceza infaz kurumu dosya numarası, T.C. kimlik numarası, adı-soyadı, baba adı belirlenir.

Hükümlü ve tutuklu, ilk olarak mahkûm kabul birimi tarafından sıralı işlemler takip edilerek kuruma kabulleri yapılır. Üst araması mahkûm kabul görevlilerince yerine getirilir. Üst aramasında yanında getirdiği para ve dövizi tutanak karşılığında teslim alarak UYAP'a kaydını yapar. Para emanet para memurluğuna tutanakla birlikte teslim edilir.

Emanet para memurları kuruma kabullerinde üzerlerinde döviz olan hükümlülerin dövizlerini kasalarda tutmamalıdır. Hükümlüden, dövizinin Türk lirasına çevrilmesi ve çevrilen Türk lirasını hükümlünün kartına yatırılmasını talep eden dilekçe kendisinden alınır.

Hükümlünün Türk lirasına çevrilen dövizi banka aracılığı ile hükümlünün kendisine tanımlanan ve teslim edilen hükümlü banka kartına emanet para memuru tarafından yatırılır.

Açık ceza infaz kurumlarıyla çocuk eğitim evlerinde kalmakta olan hükümlü ve tutuklular için de kurum ve kişi güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek tutarda nakit parayı yanlarında bulundurmalarına kurumun en üst amirince izin verilebilir.

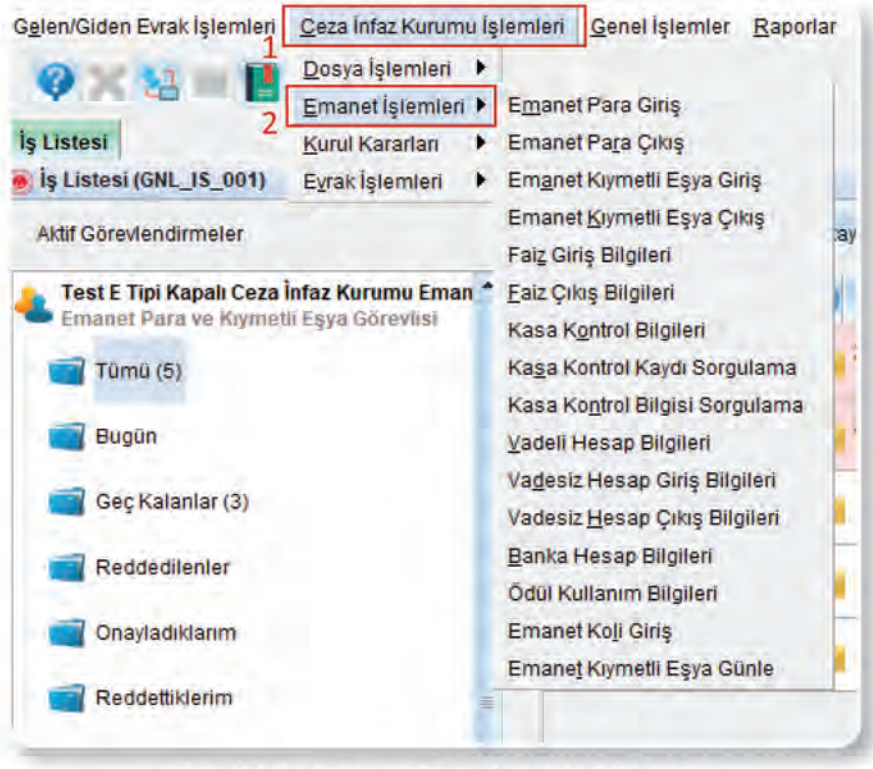
Açık ceza infaz kurumlarında elektronik para ödeme sistemine geçilmiş ise hükümlünün emanet para hesabı kullanım dışı kalır. Hükümlü adına elektronik para ödeme sistemine ait kart verilerek hükümlünün parası doğrudan kart hesabına aktarılmakta ve haftalık harcama limiti dâhilinde kart ile alışverişini yapabilmektedir. Hükümlü bu kartı ile dışarıdan para çekebilmektedir. Elektronik para ödeme sistemine geçilmesi ile birlikte hükümlülerin nakit para taşımasının ya-

saklanması, kurum güvenliğine büyük katkı sağlayacaktır. Bu sistemin tek eksikliği, kartlarda IBAN numarasının olmaması nedeniyle hükümlülerin havale işlemini gerçekleştirememesidir.

3.3.2.2. Makbuz ve Defterler

Hükümlü ve Tutukluların, Emanete Alınan Kişisel Paralarının Kullanımına Dair Yönetmelik'in 5. maddesi uyarınca hükümlü ve tutuklulara ait kişisel paralar UYAP sistemine kaydedilir.

Ceza infaz kurumu işlemleri alt menüsünden, emanet işlemlerine daha sonra emanet girişi butonuna tıklanır (Görsel 3.47).

Görsel 3.47: Emanet para kayıt işlemi UYAP ekranları

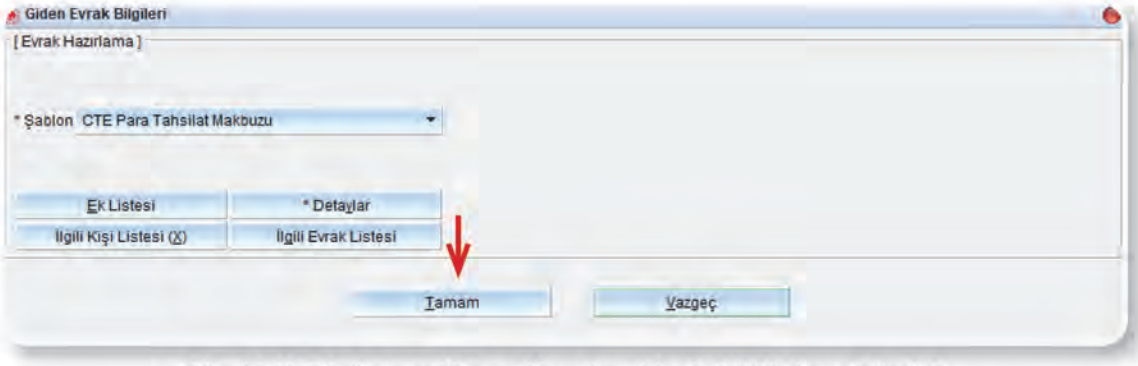
Açılan sorgu ekranında, hükümlü ve tutuklunun adı, soyadı biliniyorsa ceza infaz kurumu kayıt numarası ile sorgulanır.

Üst arama butonuna tıklanması unutulmamalıdır. Mahkûm kabul bürosu, üst arama bilgilerine, para bilgilerine ait verileri girmiş ise öncelikle bu bilgiler için tahsilat makbuzu düzenlenir.

Açılan tahsilat makbuzu ekranında gerekli tüm bölümler eksiksiz olarak doldurulur ve tahsilat makbuzu butonuna tıklanır. Evrak kayıt işlemi yapılır.

Tekrar tahsilat makbuzu butonuna tıklanarak belge düzenleme ve onay işlemleri yapılır (Görsel 3.48).

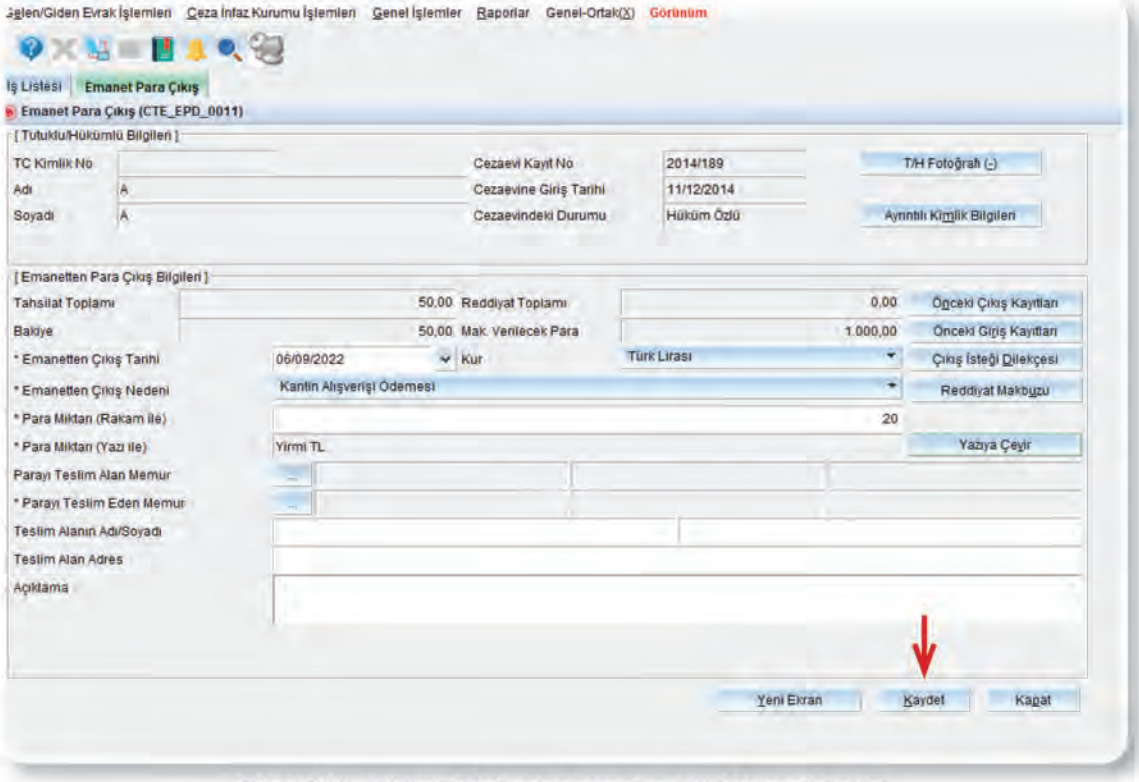
Tahsilat ve ödemeler tahsilat, reddiyat makbuzları UYAP sistemi üzerinden düzenlenerek yapılmalıdır.

Görsel 3.48: Tahsilat ve reddiyat makbuzu kayıt işlemleri UYAP ekran görüntüsü

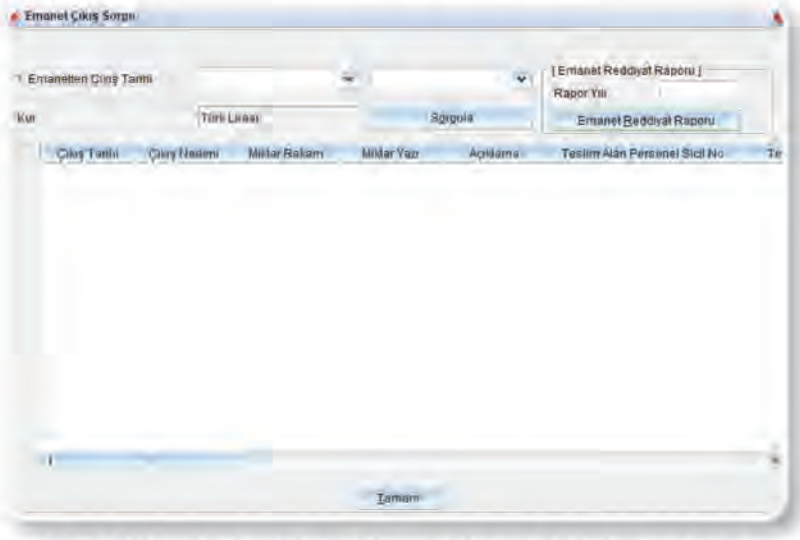
Bu ekrana ulaşabilmek için ceza infaz kurumu işlemleri menüsünden, emanet işlemleri alt menüsüne daha sonra emanet para çıkış butonu tıklanır. Açılan sorgu ekranı hükümlü ve tutuklu adı, soyadı biliniyorsa ceza infaz kurumu kayıt numarasıyla sorgulanarak emanet para çıkış ekranına ulaşılır.

Bu ekranda hükümlü ve tutuklunun emanetten çıkış nedeni bölümünde uygun seçeneklerden biri seçilir. Harcama miktarı rakam ile yazılır daha sonra yazıya çevir butonuna tıklanır. Teslim alan memur bölümünde ilgili memur seçildikten sonra reddiyat makbuzu butonuna sonra kaydet butonuna tıklanır. Tekrar reddiyat makbuzu butonuna tıklanarak belge düzenle ve onay işlemleri yapılarak işlem tamamlanır (Görsel 3.49).

Görsel 3.49: Hükümlü hesabından para çıkışı UYAP ekran görüntüsü

Hükümlü ve tutukluya ait yapılan çıkış işlemi ile önceki çıkış kayıtlarının gerekli kontrolleri yapılır (Görsel 3.50).

Görsel 3.50: Hükümlünün kantin alışveriş ödemesi UYAP ekran görüntüsü

Reddiyat makbuzu, hükümlü ve tutuklunun kurum içerisinde yapmış olduğu alışverişler için emanet para memuru tarafından kesilen gider makbuzudur (Görsel 3.51).

REDDİYAT MAKBUZ ÖRNEĞİ

T.C
ADALET BAKANLIĞI
..... Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü

REDDİAT MAKBUZU
Tarih ve Saat : **Reddiyat Sıra No :**
Blok/Oda : **Güncel Bakiye :**

HÜKÜMLÜ/TUTUKLU BİLGİLERİ	
Adı ve Soyadı	
TC Kimlik No	
Cezaevi Kayıt No	
Cezaevine Giriş Tarihi	
Cezaevindeki Durumu	

ÇIKIŞI YAPILAN PARA BİLGİLERİ	
Çıkışı Yapılan Paranın Kuru	
Çıkışı Yapılan Paranın Miktarı (Rakam ile)	
Çıkışı Yapılan Paranın Miktarı (Yazı ile)	
Paranın Emanetten Çıkış Nedeni	
Verilen Çek No	
Açıklama	

Yalnız ..... Türk Lirası.lira Hükümlü veya tutukluya /bildirildiği kişiye/ kurum idaresine teslim edilmiştir.

Görevlinin Sicil No ve İmzası:

Teslim Alanın Sicil No ve İmzası:
İŞYURDU MÜDÜRLÜĞÜ

Hükümlü

Görsel 3.51: Reddiyat Makbuzu

Tahsilat makbuzu, hükümlü ve tutukluya ziyaretçisi ya da yasal temsilcisi tarafından hesabına yatırılan, para karşılığında verilen gelir makbuzudur (Görsel 3.52).

TAHSİLAT MAKBUZU ÖRNEĞİ

T.C
ADALET BAKANLIĞI
.....Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü

TAHSİLAT MAKBUZU

Tarih ve Saat :
Blok/Oda :
Reddiyat Sıra No :
Güncel Bakiye :

HÜKÜMLÜ/TUTUKLU BİLGİLERİ	
Adı ve Soyadı	
TC Kimlik No	
Cezaevi Kayıt No	
Cezaevine Giriş Tarihi	
Cezaevindeki Durumu	

ÇIKIŞI YAPILAN PARA BİLGİLERİ	
Tahsil Edilen Paranın Kuru	
Tahsil Edilen Paranın Miktarı (Rakam ile)	
Tahsil Edilen Paranın Miktarı (Yazı ile)	
Paranın Emanete Alınma Nedeni	
Aracı Kurumun Adı	
Açıklama	

(Hükümlü).....verilmek üzere.....tarafından yapılan /gönderilen yalnız .....Türk Lirası tahsil edilmiştir.

Görevlinin Sicil No ve İmzası:

Teslim Alanın Sicil No ve İmzası:
İŞYURDU MÜDÜRLÜĞÜ

Hükümlü

Tahsilat Makbuzu

Görsel 3.52: Tahsilat Makbuzu

Reddiyat makbuzu düzenlendikten sonra kaydet işlemi yapılarak belge düzenleme ve onay işlemleri tamamlanır (Görsel 3.53).

Görsel 3.53: Reddiyat belge düzenleme onay işlemleri UYAP ekran görüntüsü

3.3.2.3. Hükümlü ve Tutukluların Harcama Tutarı

Hükümlü ve tutukluların harcama tutarları, haftalık gereksinmeleri göz önünde tutularak bakanlıkça tespit edilir. 2023 yılı için belirlenen mevcut haftalık harcama tutarı 1000 TL (bin Türk Lirası) olarak belirlenmiştir.

Hükümlü ve tutukluların kantinden yapacakları alışveriş dışında kalan haberleşme giderleri, sağlık ve eğitim harcamaları, mahkeme harçları, tazmin giderleri ile kantinden yapacakları buzdolabı, semaver, vantilatör, vb. alım harcamaları bakanlıkça belirlenen haftalık harcama limitine dâhil edilmez.

Örnek Olay

M tipi ceza infaz kurumunda A4 koğuşunda kalan hükümlülerin maddi durumları çok zayıf olduğu için birçoğu, genellikle haftalık harcama limitinin altında alışveriş yapmaktadır. Ancak belli bir dönemden sonra o koğuşta kalan bütün mahpusların düzenli olarak haftalık 750 TL alışveriş yapmaya başladıkları görülmüştür.

Bir ay kadar bu durum dikkat çekmeden devam etmiştir. Bir süre sonra, harcamaları UYAP üzerinden olduğu için kantin memurunun bu durum dikkatini çeker ve durumu kurum müdürüne bildirilir.

Kurum müdürünün yapmış olduğu araştırmada bir ay kadar önce koğuşa yeni bir hükümlünün geldiği, maddi durumunun çok iyi olduğu, koğuşta kalan diğer tutuklular tarafından bunun öğrenildiği, yeni gelen ve durumu iyi olan hükümlünün tehdit ve baskı altına alındığı, hükümlünün yakınlarının diğer mahpusların hesabına da para yatırdığı ortaya çıkmıştır.

Sıra Sizde

Örnek olayı dikkate alarak aşağıdaki soruları sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

1. **Kantin kontrolleri nasıl yapılmalıdır?**
2. **Böyle bir durumun yaşanmaması için ne gibi önlemler alınmalıdır?**
3. **Emanet para memuru; emanet para, iş ve işlemleri ile ilgili nelere dikkat etmelidir?**

3.3.2.4. Harcamalar

Hükümlü ve tutukluların yapacakları harcamalar nakit hareketi olmaksızın tutulan kayıtlar üzerinden gerçekleştirilir. Hükümlü ve tutukluların haftalık harcama limiti dâhilinde nakit hareketi olmaksızın yaptığı harcamalar emanet para görevlilerince UYAP üzerinden kantin hesabına para aktarımının yapılması sonucu gerçekleşir.

Ceza infaz kurumlarında nakit hareketi olmamasının en önemli sebebi, kurum güvenliğini tehlikeye düşürecek madde alışverişini ve kumar oynanmasına zemin hazırlanmasını engellemektir.

Ayrıca hükümlü veya tutuklunun çıkarı doğrultusunda diğer hükümlü veya tutuklulara para karşılığı iş yaptırmasının önüne geçebilmek için de ceza infaz kurumlarında nakit hareketi engellenmiştir.

Hükümlü ve tutukluların yazdığı ihtiyaç istem formları, üst amir tarafından uygun görüldükten sonra kantin memurlarına teslim edilir. Kantin memurları, malların fiyatlandırmasını yaptıktan sonra emanet memurluğu tarafından hükümlü ve tutuklunun hesabında yeteri kadar bakiye olup olmadığı, haftalık harcama limitini geçip geçmediği kontrol edilir.

Emanet para memuru tarafından, hükümlü ve tutuklunun hesabından ücret kesilir. Bu ücret kantin hesabına aktarılır ve iki nüsha şeklinde kantin fişi düzenlenerek siparişleri hazırlanır. Hükümlü ve tutukluya teslim edilir. Teslim edilme esnasında kantin harcama fişi, hükümlü ya da tutukluya teslim edildiğine dair imza karşılığında verilirken diğer kantin fişi ise emanet para birimine gönderilerek hükümlünün hesabından mal tutarı düşürülür.

Elektronik para ödeme sistemine geçen kurumlarda, ceza infaz kurumuna yeni gelen her hükümlüye emanet para hesabına alınan mevcut parası karşılığında hükümlü bankomat kartı verilir. Hükümlü ve tutuklular kurum içerisinde yapacakları tüm alışverişlerde kendilerine verilen hükümlü bankomat kartını kullanmak zorundadır. Hükümlü bankomat kartı, şahsi olup başka kişiler tarafından kullanılamaz.

Hükümlünün bankomat kartıyla alışveriş yapabilmesi için iş yurtları, ambar ve eğitim birimleri tarafından POS cihazı alınması gerekir.

İş yurtları; satış noktalarını göz önünde bulundurarak kantin, fırın, kafeterya, çay ocağı ve bunun gibi gerekli yerlerde kullanmak için yeterli sayıda ilgili bankadan, hesaplarına bağlı POS cihazı temin etmelidir.

Ambar birimi; elektrik hesabı, iaşe bordosu ve benzeri hesaplarına bağlı POS cihazlarını gerekli sayıda temin etmelidir. Eğitim birimi ise; hükümlülerin okul harçları, eğitim giderleri ve bunun gibi işlemleri yapabilmek için hesaplarına bağlı POS cihazlarını gerekli sayıda ilgili bankadan temin etmelidir.

Açık ceza infaz kurumlarında hükümlüler, kantin alışverişlerini gerek nakit para gerekse elektronik para ödeme sistemi ile nakit para kullanmadan kendileri yapabilmektedir. Açık ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlünün üzerinde taşıyabileceği nakit paranın limiti Adalet Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. Müdürü bulunmayan kurumlarda ise hükümlü ve tutukluların üzerinde bakanlıkça belirlenen haftalık limit dâhilindeki paranın bulunmasına kurum idaresince izin verilebilir. Hükümlü ve tutuklular aşağıdaki istek formuna göre talepte bulunabilirler (Görsel 3.54).

İHTİYAÇ İSTEM FORMU
..... CEZA İNFAZ KURUMU MÜDÜRLÜĞÜNE

Aşağıda belirttiğim ihtiyaçlarımın kurum kantininden teminini, tutarının hesabımdan karşılanmasını arz ederim. ...../...../20.....

BLOK :
ODA :
HÜKÜMLÜ/TUTUKLUNUN ADI SOYADI :

EMANET PARA MEVCUDU				
S.NO	CİNSİ	ADEDİ	FİATI	TUTARI
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
TOPLAM				
MEKTUP, FAX, TELGRAF				

Cezaevi 2 nci Müdürü Emanet Para Memuru

Kantin Memuru
Teslim Alan Veya İdare Memuru

Hükümlü/Tutuklu

Görsel 3.54: İhtiyaç İstem Formu

3.3.2.5. Kantin Tarafından Giderilemeyen İhtiyaçlar

Hükümlü ve tutukluların ihtiyaçlarının kantin tarafından giderilmesine olanak bulunmaması durumunda konunun dilekçe ile idareye bildirilmesi gerekir. Yapılan istemin mevzuata uygun olup olmadığı idarece tespit edilerek dış kantin aracılığıyla temin yoluna gidilir. Dış kantin görevlisi talepte geçen ihtiyacı temin ettikten sonra harcamanın tutarı olan fişi, emanet para birimine teslim eder. Emanet para birimi, hükümlü ve tutuklunun hesabından parayı keserek reddiyat makbuzunu düzenler ve görevlendirilen kişi aracılığıyla ilgiliye teslim edilir.

3.3.2.6. Para Üzerinde Tasarruf

Hükümlü veya tutuklu emanet para hesabında bulunan parası üzerinde vasisinin izni olmadan tasarrufta bulunamaz.

Hükümlü ilk defa ceza infaz kurumuna geldiğinde para üzerine hiçbir tasarruf yetkisine sahip olmadığına dair bir form doldurup imzalarsa hükümlünün parası vadeli hesaplarda değerlendirilerek oluşan faiz gelirleri mevzuata uygun şekilde idari gözlem kurulu kararıyla kurumda kalan bütün hükümlülerin sosyal, kültürel ve eğitim harcamalarına kullanılmaktadır. Bu harcamalar faiz giderleri dosyasında sıralanarak saklanır (Görsel 3.55).

BİLGİLENDİRME TUTANAĞI

Ceza infaz kurumuna …./…./2021 tarihinde getirilen Hükümlü/Tutuklu ..... Kuruma teslim alındıktan sora Ceza infaz kurumunun işleyişi ile hükümlü ve tutuklulara tanınan ziyaret, telefon, sağlık, psiko-sosyal servislerinden yararlanma gibi haklar konusunda ve kuruma geldiğinde rahatlaması için gerekli moral ve motivasyon sağlanarak tarafına ön bilgilendirme yapılmıştır.

Ayrıca üzerinde bulunan para kurum emanet para birimine teslim edileceği, kurumda bulunduğu süre zarfında adına yatırılacak olan paranın faizinden feragat EDİYORUM/ETMİYORUM.

Tarafıma verilen üç Kişilik ziyaretçi formu ve hakları konusunda bilgilendirme evraklarını teslim aldım. Görevli infaz ve koruma başmemur tarafından kurum işleyişi hakkında ..... Dakika süre ile bilgilendirme yapıldı …./…./2021

İ.K.B.M

Hükümlü ve Tutuklu

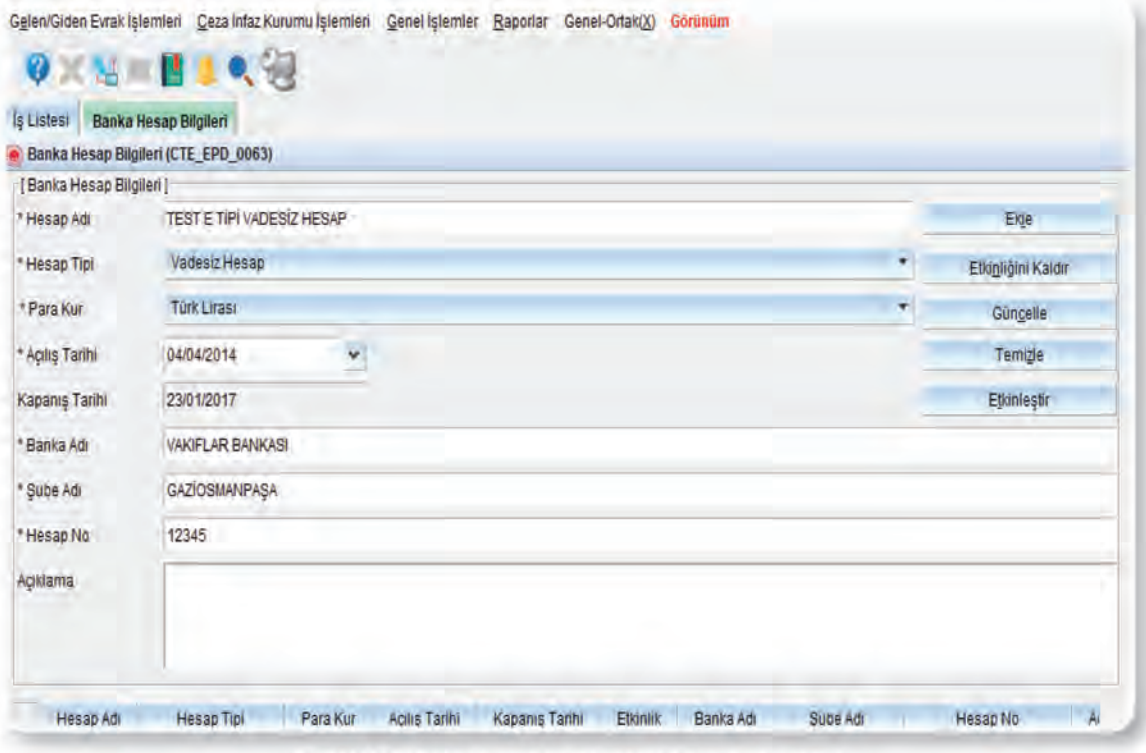
Görsel 3.55: Bilgilendirme Tutanağı

3.3.2.7. Banka Hesabındaki Paralar

Kasaya kaydı yapılan paralar banka hesabında tutulur. Bu para vadeli ve vadesiz hesaplarda muhafaza edilerek belli bir meblağın üzerine geçen vadesiz hesaplar, vadeli hesaba aktarılarak bir tasarruf ve gelir kalemi oluşturur. Bu hesaplardan elde edilen faiz gelirleri her ay vade sonunda UYAP ekranına işlenerek faiz gelirleri dosyasında sıralanarak saklanır.

Emanet para birimi, vadeli ve vadesiz hesapları kullanmaktadır. Bankalarda açacağı hesapları ve bu hesaplara ait bilgileri sisteme kaydedebilmesi için ceza infaz kurumu işlemleri alt menüsünden, emanet işlemleri ve banka hesap bilgileri alt menüsüne ulaşılarak bu ekranda banka bilgileri güncellenebilir. Hesabın etkinliği kaldırılarak başka bir hesap açılabilir. Bir hesabın etkinliği kaldırılacaksa öncelikle hesapta bulunan paranın hesaptan alınması gerekir. Aksi takdirde sistem yapılacak işleme izin vermeyecektir.

Sistemden vadesiz hesap etkinliğini kaldırma işlemi yapılamıyorsa düzeltme talep formu oluşturularak bilgi işlemden yardım alınmalıdır (Görsel 3.56).

Görsel 3.56: Banka hesap kayıtları UYAP ekran görüntüsü

Kurumların elektronik para ödeme sistemine geçmesi nedeniyle hükümlü adına gönderilen paralar, kurumun emanet para hesabından hükümlülerin banka kartlarına gönderilmektedir. İlgili sisteme geçilmiş olması nedeniyle vadeli hesapta para tutulmamaktadır.

3.3.2.8. Hükümlü ve Tutuklunun Nakil, Tahliye ve Ölüm Hâlleri

Hükümlünün naklinde, hesabında kalan parası banka ve posta aracılığıyla gittiği kuruma gönderilir. Ancak hükümlünün nakli, iller arası ise haftalık harcama limitinin 1/3'ü oranında hükümlü ve tutuklunun yolculuk sürecinde oluşabilecek ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla yanında bulunan memura emanet edilir.

Mevzuat gereğince sevke giden hükümlü ve tutuklunun koğuş, oda eklentilerinde bulundurulabilecek 50 kg'a kadar olan kişisel eşya, gıda, tıbbi malzeme ve diğer ihtiyaç maddelerinin taşınması Genel Müdürlüğün bütçesinden, bunun dışında kalan eşyalarının taşınması ise hükümlü ve tutuklunun kendi hesabından karşılanmaktadır.

Hükümlünün tahliyesi hâlinde hesabında kalan bütün para, imza karşılığı olarak kendisine iade edilir. Emanet bürosunda belli bir meblağın üzerinde para bulundurmama zorunluğundan ötürü birden fazla tahliye durumunda emanet para bürosundaki kasada nakit paranın az olması sebebiyle hükümlünün bütün parasının ödenemediği hâllerde posta ve banka aracılığıyla hükümlüden talep edilen kimlik fotokopisi ve kalan parası imzalı dilekçe ile kendisine gönderilir. Bu durum paranın çıkış durumu olduğu için reddiyat olarak kesilir, reddiyat sırasına koyulur ve 10 yıl süresince saklanır.

Hükümlünün ölümü hâlinde ise ölen hükümlünün mirasçılarına verilmek üzere ikametgâh veya nüfusa kayıtlı olduğu yerin tereke hâkimliğine kalan para gönderilir.

Kurumlarda elektronik para ödeme sistemine geçilmesi ile birlikte hükümlülerin paraları kendilerine ait banka kartlarında yer almaktadır. Hükümlünün başka bir kuruma nakli hâlinde banka kartı kendisinde kalmakta, gideceği kurumda elektronik para ödeme sistemi kullanılıyor ise aynı kartı kullanmaya devam etmektedir. Elektronik para ödeme sistemi kullanılmıyor ise hükümlü parasını ATM üzerinden çekmekte, ilgili kurumda emanet para memuruna teslim etmektedir.

Kurumlarda elektronik para ödeme sistemine geçilmesi nedeniyle tahliye olunduğunda hükümlüye nakit para verilmesi işlemi son bulmuştur. Hükümlü, elektronik para ödeme sistemine ait kartı ile bankadan parasını çekebilmektedir. Çünkü banka kartları kendilerinde kalmaya devam etmektedir. İstedikleri ATM'yi kullanarak paralarını çekebilmektedirler. Kâr payı gibi ödemeler ise tahliye olsa bile ilgili banka kartının hesabına gönderilmektedir.

Hükümlünün vefatı hâlinde elektronik para ödeme sistemindeki parası ölüm belgesi ve üst yazı ile birlikte bankadan çekilerek mirasçılarına verilmek üzere ikametgâhı veya nüfusa kayıtlı olduğu yer tereke hâkimliğine gönderilmektedir.

3.3.2.9. Hesapta Bekleyen Paralar

Kurumdan parasını veya kıymetli eşyasını almadan giden hükümlü ve tutuklu, eşyasını veya parasını almak için kuruma gelir, imzalı dilekçesi alınınca bunlar kendisine teslim edilir. Eğer hükümlü, tutuklu kuruma gelemeyecek durumda ise kalan parasının iade edilmesi için kurumla iletişime geçerek kimlik fotokopisinin olduğu imzalı bir dilekçeyi kuruma ulaştırmasıyla kalan parasının kendisine gönderilmesi mümkündür. İlgiliye ulaşılamadığı takdirde ise kurum hesabında bekleyen paralar 10 yıllık zaman aşımı sonucunda mevzuatta belirtildiği şekilde hazineye gelir olarak kaydedilecektir.

3.3. Ölçme ve Değerlendirme

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. (.....) Hasta hükümlü ve tutukluya günlük iaşe tutarına ve kaloriye bağlı kalarak diyet menüsü kurum idaresi tarafından hazırlanır.
2. (.....) Hükümlü ve tutuklulara yedirilen günlük iaşe miktarının fiyatı, Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenir.
3. (.....) Kurumda annesiyle birlikte kalan çocuklara ve süt emziren annelere durumlarına uygun gıda verilir.
4. (.....) Besinle temas eden tüm kaplar ve yüzeyler temiz, hijyenik olmalıdır.
5. (.....) Hükümlü ve tutukluların harcama tutarları, haftalık gereksinmeleri göz önünde tutularak bakanlıkça tespit edilir.
6. (.....) Hükümlü ve tutuklu emanet para hesabında bulunan parası üzerinde vasisinin izni olmadan tasarrufta bulunabilir.
7. (.....) Hükümlü ve tutukluların para hesaplarından elde edilen faiz gelirleri her ay vade sonunda UYAP ekranına işlenerek faiz gelirleri dosyasında saklanır.
8. (.....) Hükümlü ve tutukluların ihtiyaçlarının kantin tarafından giderilmesine olanak bulunmaması durumunda ziyaretçileri tarafından karşılanır.
9. (.....) Tahsilat ve reddiyat makbuzlarının UYAP sistemi üzerinden düzenlenmesine gerek yoktur.
10. (.....) Hazırlanmış yiyecekler tehlikeli sıcaklık bölgesinde tutulmamalıdır.
11. (.....) Hükümlüler ceza infaz kurumunda bulunduğu müddetçe yiyecek bedelini ödemeye mecburdur.
12. (.....) Sağlığın sürdürülmesi için hastalıklardan uzak bir yaşam elde etmenin en önemli unsurlarından biri de beslenme alışkanlığıdır.
13. (.....) Günlük iaşe miktarının arttırılması Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenmektedir.

3.3. Ölçme ve Değerlendirme

14. (.....) İnancı gereği özel beslenen hükümlü ve tutukluların veya vegan, vejetaryen türü özel bir beslenme şekline sahip hükümlü ve tutukluların talepleri, iaşe miktarı ile sınırlı kalmak üzere kurum idaresi tarafından karşılanır.

15. (.....) Potansiyel riskli besinler (et, balık, tavuk, süt vb.) 15°C ve altında teslim alınmalı ve sıcaklık ölçümleri için yemek termometresi kullanılmalıdır.

16. (.....) Muayene ve kabul heyeti, idarece kurulacak en çok dört kişi veya çift sayı katlarından oluşmaktadır.

17. (.....) İnfaz ve koruma başmemuru gözetiminde iyi hâlli hükümlüler tarafından, haksızlık olmaması ve güvenlik tedbirlerinin zafiyete uğramaması için görevli memurların nezaretinde yapılmalıdır.

18. (.....) Açık ceza infaz kurumlarda kalmakta olan hükümlü ve tutukluların taşıyacakları nakit para miktarı ve yanlarında bulundurmalarına kurum başmemuru tarafından izin verilebilir.

B) Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

1. Sağlığı korumak, geliştirmek ve yaşam kalitesini yükseltmek için vücudun gereksinimi olan besin ögelerini yeterli miktarlarda ve uygun zamanlarda alınmasına ..... denir.

2. Hükümlü vefat ettiğinde hesabında bulunan para mirasçılarına verilmek üzere ikametgâh yerinin veya nüfusa kayıtlı olduğu yerin ..... gönderilir.

3. Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular sebze, meyve ve diğer gıda maddelerinin, günlük yaşamlarında ihtiyaçları olan temizlik malzemelerini ve diğer zaruri ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kurulmuş satış yerlerine ..... denir.

3.3. Ölçme ve Değerlendirme

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak işaretleyiniz.

1. Devletin himayesi altında, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülere iaşe vermesi zorunludur. Ancak hükümlü ceza infaz kurumunda bulunduğu müddetçe yiyecek bedelini ödemeye mecburdur.

   Yukarıdaki bilgiye göre, yiyecek bedelleri ceza infaz kurumu idarelerince kaç ayda bir bordro yapılarak hükümlüye tahakkuk ettirilir?

   A) Ayda
   B) İki ayda
   C) Beş ayda
   D) Altı ayda
   E) On iki ayda

2. **Ceza infaz kurumlarında gıda maddelerinin satın alınması ile ilgili hangi kanun kullanılmaktadır?**

   A) Kamu İhale Kanunu
   B) Ticaret Kanunu
   C) Borçlar Kanunu
   D) Türk Ceza Kanunu
   E) Vergi Usul Kanunu

3. **Ceza infaz kurumlarında günlük iaşe miktarı, günlük kalori ihtiyacı ve bütçe imkânları hangi iki bakanlık tarafından belirlenir?**

   A) Adalet Bakanlığı - Sağlık Bakanlığı
   B) Sağlık Bakanlığı - İçişleri Bakanlığı
   C) Hazine ve Maliye Bakanlığı - Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
   D) Ticaret Bakanlığı - Hazine ve Maliye Bakanlığı
   E) Ulaştırma Bakanlığı - Ticaret Bakanlığı

4. **Kuruma alınacak gıda maddelerinin muayene ve kabulünde oluşturulacak heyet sayısı en az kaç kişiden oluşur?**

   A) Sekiz B) Altı C) Beş D) Dört E) Üç

5. **Kurum mutfağında pişirilen yemeklerin numuneleri, bozulmayacak şekilde dolapta kaç saat bekletilmelidir?**

   A) 12 B) 24 C) 36 D) 48 E) 72

6. **Ceza infaz kurumlarında kantin işletme sorumluluğu hangi müdüre aittir?**

   A) Ambar
   B) Psikososyal birimi
   C) Eğitim birimi
   D) İş yurdu
   E) Güvenlik ve gözetim

3.3. Ölçme ve Değerlendirme

7. Hükümlü veya tutukluların haftalık harcama tutarları, haftalık gereksinimleri aşağıdakilerden hangisi tarafından karşılanır?

A) Adalet Bakanlığı

B) Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

C) Kurum İdaresi

D) Cezaevi İzleme Kurulu

E) Cumhuriyet başsavcılığı

8. Aşağıdakilerden hangisi kaliteli beslenmenin temel koşullarından biri değildir?

A) Ekonomiklik

B) Çeşitlilik

C) Miktarda yeterlilik

D) Sınırlılık

E) Yüksek hijyenik kalite

9. Hükümlü ve Tutukluların Emanete Alınan Kişisel Paralarının Kullanımına Dair Yönetmeliğe göre aşağıdakilerden hangisi 'Defter' tanımı içerisinde yer alan defterlerden biri değildir?

A) Hükümlü emanet para defteri

B) Tutuklu emanet para defteri

C) Kasa defteri

D) Cumhuriyet başsavcılığı emanet defteri

E) Tutuklu kıymetli eşya kayıt defteri

10. Hükümlü ve tutukluların paraları aşağıdaki kurullardan hangisinin kararı ile faiz gelirleri hükümlü ve tutukluların eğitim ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak kullanılır?

A) Genel Kurul B) İdare Kurulu C) İnfaz Kurulu

D) Cezaevi Kurulu E) Eğitim Kurulu

11. Hükümlü ve tutkulunun başka bir kuruma nakledildiği durumlarda, hükümlü ve tutuklu adına UYAP'ta kayıtlı parası, nakledildiği kuruma banka veya posta aracılığıyla kaç gün içerisinde gönderilmelidir?

A) 3 B) 5 C) 7 D) 15 E) Nakil günü

4.

Öğrenme Birimi

ANİ MÜDAHALE

KONULAR

- 4.1. ANİ MÜDAHALE DURUM TESPİTİ
- 4.2. DOĞAL AFETLERDEN KAYNAKLANAN ANİ DURUMLARA MÜDAHALE
- 4.3. TUTUKLU VE HÜKÜMLÜ KAYNAKLI ANİ DURUMLARA MÜDAHALE
- 4.4. FİRAR GİRİŞİMİ VE FİRARI ÖNLEME

KAVRAMLAR

- açlık grevi
- ani müdahale
- firar
- firar teşebbüsü
- gıda zehirlenmesi
- isyan
- koruma ekibi
- rehin alma

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Acil durum ve acil durum yönetimi
- Ani müdahale durumları
- Tutuklu ve hükümlüler arasında sorun çıkarmaya eğilimli olan gruplar
- Tutuklu ve hükümlülerin sorun çıkarma nedenleri
- Zor kullanma ve zor kullanmanın yasal dayanakları
- Doğal afetler ve olaylara müdahale
- Doğal afetlerde görevli ekiplerin görevleri
- Tutuklu ve hükümlülerden kaynaklanan acil durumlar
- Müdahale yöntemleri
- Ceza ve infaz kurumlarında ilk yardım ve ilk yardıma ilişkin temel kavramlar
- Firar ve suç
- Firarın genel nedenler
- Firar eylemlerinin amaçları
- Firara karşı alınması gereken önlemler

Hazırlık Çalışmaları

1. **Acil müdahale gerektiren durumlar neler olabilir?**
2. **Geçmişte karşılaştığınız acil bir durum oldu mu?**

4.1. ANİ MÜDAHALE DURUM TESPİTİ

Hükümlü ve tutukluların barındırıldığı, Adalet Bakanlığı bünyesinde bulunan ceza infaz kurumları yedi gün, yirmi dört saat (7/24) hizmet veren kamu kurumlarıdır. Bu kurumlarda bazı risklerin varlığı ve kriz durumlarında uygulanması gereken bazı acil müdahale yöntemleri, ceza infaz kurumu personeli tarafından öğrenilmeli ve gereken refleksler, yeri ve zamanı geldiğinde gösterilmelidir.

4.1.1. Acil Durum ve Acil Durum Yönetimi

Acil durum; hemen müdahale ya da reaksiyon gerektiren, beklenmeyen ciddi olay ya da durum ile toplumun tamamının veya belli kesimlerinin normal hayat ve faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, acil müdahaleyi gerektiren olayları ve bu olayların oluşturduğu kriz hâlini ifade etmektedir.

Ceza infaz kurumunun güvenliğini tehlikeye düşüren ve işleyişini aksatan, birey (ler)in fiziksel ve ruh sağlığını bozabilecek her türlü durumu ifade eder (Görsel 4.1).

Görsel 4.1: Acil durum

Acil durum; büyük fakat genellikle yerel imkânlarla baş edilebilen çapta, ivedilik gerektiren tüm durum ve hâlleri ifade eder. İngilizcede bu kavramı karşılayan kelime **emergency** (ımörcınsi) dir.

Ceza infaz kurumlarında ise beklenilmeyen, olması istenmeyen olağanüstü durumlara (firar, firara teşebbüs, isyan, rehin alma, sayım vermeme, aramaya karşı çıkma gibi) acil durumlar denmektedir. Hükümlü ve tutukluların, personelin, ziyaretçilerin, binanın ve eşyanın güvenliğinden sorumlu olan ceza infaz kurumu personeli; acil durumlar oluştuğunda doğru bir acil durum yönetimi anlayışı benimsemelidir.

Kurum idaresi; asayiş, güvenlik, sağlık ve benzeri konularda ortaya çıkan sorunlarla ilgili gecikmeksizin önlem almakla; önlemlerin yetersiz kalması hâlinde, durumu derhâl Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

4.1.2. Ani Müdahale Durumları

Ceza infaz kurumlarında kurum idaresi; isyan, firar, yangın, doğal afet ve benzeri kurum güvenliğini tehlikeye düşürecek olaylara ilişkin kurumun fiziki yapısı, mevcudu ve kapasitesi gibi unsurları değerlendirerek dış güvenlik ve kolluk kuvvetleri temsilcileriyle birlikte olağanüstü hâl planları hazırlayarak Cumhuriyet başsavcılığına onaylatır. Bu planları denetimlerde ibraz için ilgili birimde muhafaza altında bulundurur.

Ceza infaz kurumu yönetimi; personeli ile iş birliği yaparak Cumhuriyet başsavcısına bilgi vermek suretiyle önceden hazırlanan olağanüstü hâl planlarına göre, kurumun fiziksel özelliği ve mevcudunu değerlendirerek yılda en az iki kez olmak üzere, uygun gördüğü zamanlarda, diğer kamu görevlilerinin katılımıyla isyan, firar, yangın ve benzeri olaylara karşı tatbikat yaptırır. Yapılacak tatbikata ilişkin tutanak ve belgeler bakanlık yetkililerinin, adalet müfettişlerinin, bakanlık kontrolörlerinin inceleme ve denetimlerine her zaman hazır olacak şekilde kurumda muhafaza edilerek saklanmalıdır.

Meydana gelmesi muhtemel olayları önceden saptayıp gerekli tedbirleri alabilmek için kurum içinde veya dışındaki istihbarat çalışmalarına önem verilmelidir. Elde edilecek bilgi ve belgeler; mahallî istihbarat ve kolluk birimleriyle değerlendirilip gereken tedbirler alınmalı ve diğer ceza infaz kurumlarını ilgilendiren hususların tespiti hâlinde Bakanlık bilgilendirilmelidir.

Ceza infaz kurumlarında ani müdahale gerektirecek durumlardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

1. Doğal afetler (deprem, sel vb.) (Görsel 4.2)
2. İntihar ve intihara teşebbüs
3. Rehin alma
4. Ölüm ve öldürme olayları
5. Yangın

Görsel 4.2: Doğal afetler

Haber Köşesi

Cezaevi firarisi, cezaevi ziyaretinde yakalandı

T... Açık Ceza İnfaz Kurumu'ndan firar eden kişi, K... Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndaki hükümlü arkadaşını ziyarete gidince yakayı ele verdi.

K..'nde cezaevi firarisi, cezaevinde hükümlü arkadaşını ziyarete gidince yakalandı.

Alınan bilgiye göre, T.. Açık Ceza İnfaz Kurumu'ndan firar eden E. K, K... Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda hükümlü arkadaşı T. E'yi ziyarete geldi.

Yapılan sorgulamada, E. K'nin cezaevinden firar ettiği ve hakkında yakalama kararı bulunduğu belirlendi.

Gözaltına alınan T. E'nin işlemlerinin sürdüğü öğrenildi.

Görsel 4.3: Ceza infaz kurumundan firar

6. Firar ve firara teşebbüs (Görsel 4.3)
7. Diğer acil durum ve kriz ortamları
   - **a)** Kendine zarar verme davranışı
   - **b)** Toplu açlık grevleri
   - **c)** Cinsel saldırı ve istismar
   - **ç)** Gıda zehirlenmesi (Görsel 4.4)
   - **d)** Bulaşıcı ve salgın hastalıklar (Görsel 4.5)
   - **e)** Toplu kavga ve direniş olayları
   - **f)** Madde (uyuşturucu vb.) yoksunluğu
8. Ayaklanma (isyan) (Görsel 4.6)

Görsel 4.4: Gıda zehirlenmesi

Görsel 4.5: Bulaşıcı hastalıklar

Haber Köşesi

B... Kadın Kapalı Cezaevi'ndeki isyan girişiminde 4 tutuklama

B... Kadın Kapalı Cezaevindeki isyan girişimine ilişkin yürütülen soruşturma kapsamında gözaltına alınan 24 şüpheliden 4'ü tutuklandı.

B... Cumhuriyet başsavcıvekili Ö. A, B... Kadın Kapalı Cezaevi'ndeki isyan girişimine yönelik yürüttüğü soruşturma kapsamında gözaltına alınan 24 kişinin, savcılıktaki ifadeleri tamamlandı. Şüphelilerden 18'i savcılıkça serbest bırakılırken, Nöbetçi B… Sulh Ceza Hakimliğine sevk edilen 6 kişiden 2'sinin adli kontrol kararıyla serbest bırakılmasına karar verildi. Soruşturmayı yürüten B… Cumhuriyet başsavcıvekili A.'in, B… Kadın Kapalı Cezaevi'ndeki isyan girişimine ilişkin hazırladığı dosyada ilginç ayrıntılar ortaya çıktı.

İsyan girişimiyle ilgili tüm ipuçlarını araştıran ve bazı tanıkların ifadesine başvuran A., ayaklanma girişiminin ardından B… Kadın Kapalı Cezaevi'nde terör örgütü üyesi oldukları iddiasıyla bulunan bazı tutuklu ve hükümlülerin, isyan hazırlıklarına başladığını ve cezaevindeki eylemlerin dozunu her geçen gün arttırarak 1 Ağustos'ta bazı koğuşları yaktığını tespit etti. Yürütülen soruşturma kapsamında 24 şüpheliden 4 ünün tutuklanmasına karar verildi.

Görsel 4.6: Ceza infaz kurumlarında isyan

Ani müdahale gerektiren olaylar karşısında verilmesi gereken refleksler, ayrı bir uzmanlık alanını ve hukuki sorumluluğu gerektirir. Bununla birlikte olay yerinin tespiti, çevre güvenliğinin sağlanması ve olay yerinin koruma altına alınması ceza infaz kurumu personelinin, özellikle de olay yerine ilk önce gelen ekiplerin öncelikli olarak yerine getirmesi gereken sorumluluk ve görevlerdir. Bu bağlamda, olay yerine ilk gelen personel; soruşturma ile yetkili kişi gelinceye kadar delillere "dokunmamak ve dokundurmamakla" görevlidir. Olay yerine ilk önce intikal eden personelin, görevi, birimi ve rütbesi ne olursa olsun, olay yeriyle ilgili yapacağı işlemler, alması gereken tedbirler temelde aynıdır.

Bu temel görevleri sekiz ana başlık altında toplamak mümkündür.

1. Olayla ilgili ön bilgileri toplamak ve haber vermek
2. Kontrolü sağlamak; suçun devamını ve yeni suçlara yönelik davranışları önlemek
3. Mağdurlara yardım etmek
4. Şüphelilerle ilgili işlemleri yapmak
5. Olay yerinin çevre güvenliğini sağlamak ve olay yerindeki iz ve delilleri korumak
6. Not almak
7. Rapor yazmak
8. Soruşturma işlemlerini ilgili birimlere devretmek

Örnek Olay

T tipi ceza infaz kurumunda C vardiyasının yemek dağıtımı gerçekleştikten yaklaşık 2 saat sonra acil durum butonları çalmaya başlamıştır. Butona basan hükümlü ve tutuklular; kendilerini iyi hissetmediklerini, bulantı, kusma gibi şikâyetlerinin olduğunu nöbetçi memurlara iletmişlerdir. Nöbetçi memurlar, durumla ilgili ivedi bir şekilde vardiya sorumlusu infaz ve koruma başmemurunu, hemen akabinde nöbetçi müdürü bilgilendirmiş, 112 Acil Çağrı Merkezini aramışlardır.

O gün akşam menüsünde bulunan tavuk yemeğinden ceza infaz kurumundaki hükümlü ve tutukluların toplu olarak zehirlendiği tespit edilmiştir.

Sıra Sizde

Örnek olay hakkında verilen aşağıdaki soruları sınıf arkadaşlarınızla cevaplandırınız..

1. **Ceza infaz kurumlarında toplu zehirlenmelerin önüne geçmek için ne gibi önlemler alınmalıdır?**
2. **Ceza infaz kurumlarında toplu zehirlenmelerin yaşanması durumunda infaz ve koruma memurları nasıl bir yol izlemelidir?**
3. **Ceza infaz kurumlarında toplu zehirlenmeler sonrasında yapılacak iş ve işlemler neler olmalıdır?**

4.1.3. Tutuklu veya Hükümlüler Arasında Sorun Çıkarmaya Eğilimli Olan Gruplar

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 23'üncü maddesinde belirtilen esaslar dâhilinde, hükümlülerin gözlem ve sınıflandırmalarını yapmak üzere, Bakanlıkça uygun görülen yerlerde gözlem ve sınıflandırma merkezleri kurulur. Kadın, çocuk ve genç hükümlüler ile ilgili gözlem ve sınıflandırma gerekli görülen yer veya bölgelerdeki ayrı gözlem ve sınıflandırma merkezlerinde; olmaması hâlinde Bakanlıkça belirlenen ve uygun görülen yerlerdeki kadın, çocuk ve gençlik kapalı ceza infaz kurumlarının bu hizmete ayrılan bölümlerinde yerine getirilir.

Gözlem ve Sınıflandırma Merkezlerinin Personeli: Gözlem ve sınıflandırma merkezlerinde mümkün olduğunca; kriminoloji, penoloji, davranış bilimleri, adalet psikolojisi veya ceza hukuku alanında bilgi ve deneyimi olan bir müdür ve yeteri kadar psikiyatri uzmanı, hekim, adli tıp uzmanı, psikolog, pedagog, çocuk gelişimcisi, sosyal çalışmacı, psikolojik danışman, rehberlik uzmanı ve öğretmen gibi uzman görevliler ile diğer kurum görevlileri bulundurulur.

Gözlem ve Sınıflandırma Merkezlerinin Görev ve Yetkileri: Gözlem ve sınıflandırma merkezi; ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis veya iki yıldan fazla süreli hapis cezasına mahkûm olan hükümlülerin;

- Kişisel özellikleri,
- Bedensel, akli ve sağlık durumları,
- Suç işlemeden önceki yaşamları,
- Sosyal çevre ve ilişkileri,
- Sanat ve meslek faaliyetleri,
- Ahlaki eğilimleri, olay yeri personelinin görevleri,
- Suça bakış açıları,
- Hükümlülük süreleri,
- Suç türleri belirlenerek durumlarına uygun infaz kurumlarına ayrılmalarını ve bunlara göre saptanacak infaz ve iyileştirme rejiminin uygulanmasını sağlamak
- Ayrıca bu merkezler,işledikleri suç tiplerine, gösterdikleri eğilimlere, tutum ve davranışları nedeniyle sıkı gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekip gerekmediğine göre yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarına veya normal güvenlikli ceza infaz kurumlarına veya açık ceza infaz kurumlarına gönderilmelerini sağlamakla görevli ve yetkilidir.

Gözlem ve sınıflandırma merkezlerinde; yargısal, sosyal, tıbbi, kriminolojik, psikoteknik, psikiyatri ve ceza hukuku bakımından veya gerekli görülecek konularda her türlü inceleme yapılır.

İdare ve Gözlem Kurulu: İdare ve gözlem kurulu; kurum müdürünün başkanlığında, gözlem ve sınıflandırmadan sorumlu ikinci müdür, idare memuru, tabip, psikolog, psikiyatr, sosyal çalışmacı, öğretmen, infaz ve koruma başmemuru ile teknik personel arasından seçilen bir görevliden oluşur. Ayrıca ceza infaz kurumunda bulunması hâlinde, eğitim uzmanı veya eğitim rehberi de kurula üye olarak katılır.

İdare ve gözlem kurulunun oluşturulmasına imkân bulunmayan ceza infaz kurumlarında, bu kurul, o yer Cumhuriyet başsavcısının başkanlığında idare memuru, hükümet tabibi, öğretmen, infaz ve koruma başmemuru ile infaz ve koruma memurundan oluşur.

Personelin tamamının veya bir kısmının ceza infaz kurumunda bulunmaması hâlinde, kurul; mevcut olanlarla oluşturulur.

İdare ve gözlem kurulu, gözlem ve sınıflandırma merkezlerinin görev ve yetkilerini kullanır.

Hükümlülerin Gözlemleri: Hükümlülerin gözlemleri, idare ve gözlem kurulunca, kuruma kabul tarihinden başlayarak tek kişilik odalarda yapılır. Ancak kurumun tek kişilik odası bulunmaması veya kısıtlı sayıda olması durumunda tahsis edilmiş özel bölümlerinde de yapılabilir. Gözlem ve sınıflandırmaya tabi tutulan hükümlülerin diğer hükümlü ve tutuklularla ilişki kurmamaları için gerekli tedbirler alınır. Gözlem süresi altmış günü geçemez.

Gözlem ve sınıflandırma formu; hükümlünün tanınması, davranışlarının değerlendirilerek hakkında uygulanacak rejimin belirlenmesi, kişinin durumuna uygun ceza infaz kurumuna ayrılması, infazın bireyselleştirilmesi ile iyileştirme programlarına katılması, hükümlülük süresi içerisinde davranışlarının izlenmesi ve sonucunda hükümlüye iyi hâl kararının verilmesine dayanak oluşturması amacıyla düzenlenen belgedir.

Hükümlülerin, gözlem sonucu gönderildikleri eğitimevleri ile açık ceza infaz kurumları dâhil, tüm ceza infaz kurumlarında koşullu salıverilecekleri tarihe kadar, altı ayda bir olmak üzere gözlem ve sınıflandırma formunun doldurulmasına devam olunur.

Kurum müdürü, hükümlü hakkında altı aylık dönemlere ait görüşünü yazılı olarak bildirir.

Gözlem ve sınıflandırma formunun;

a) Kimlik bilgileri, kişisel bilgiler, süre belgesi ile ilgili bilgiler, ilamlarla ilgili bilgiler, infaz sürecine ilişkin bilgiler, suçla ilgili bilgiler bölümleri, müdürlük teşkilatı bulunan ceza infaz kurumlarında infazdan sorumlu ikinci müdürün gözetiminde cezaevi kâtibi; müdürlük teşkilatı bulunmayan ceza infaz kurumlarında kurum en üst amiri tarafından,

b) Suçu hakkındaki düşünceleri, psikososyal değerlendirme bölümleri, psikolog ve (veya) sosyal çalışmacı yoksa hekim tarafından,

c) Eğitim-öğretimle ilgili değerlendirme bölümü, öğretmen tarafından,

ç) Çalışmayla ilgili değerlendirme bölümü, ilgili veya iş yurdundan sorumlu ikinci müdürün gözetiminde atölye şefi, yoksa infaz ve koruma başmemuru tarafından,

d) Dinî inancıyla ilgili değerlendirme bölümü, mensup olduğu dinin görevlisi tarafından,

e) Sağlık bilgileri bölümü, hekim tarafından,

f) Gündelik yaşamına ilişkin bilgiler bölümü, öncelikle öğretmen ve ilgili infaz ve koruma başmemuru tarafından,

g) Salıverilme sonrası bölümü, psikolog ve (veya) sosyal hizmet uzmanı yoksa öğretmen tarafından,

ğ) Sonuç bölümü, kurum en üst amiri tarafından doldurulur.

Hükümlülere ait gözlem ve sınıflandırma formu, verilecek görüşler, idare ve gözlem kurulu kararları, ilam örneği ve süre belgesi bir dosyaya konur ve dosya kartonu içinde tarih sırasına göre saklanır.

Hükümlüler; yaşlarına (12-15 yaş grubunda olanlar gibi), akli ve bedensel durumlarına (fiziksel engelliler, akıl hastalığı olanlar gibi), örgütsel durumlarına (örgüt lideri olanlar, aktif örgüt üyesi olanlar, örgütten ayrılanlar gibi), hükümlülük sürelerine ve suç çeşitlerine (müebbet hapis cezası, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar gibi), ilk defa suç işleyenler, mükerrerler, suç işlemeyi

meslek edinenler; tehlike hâli taşıyanlar, terör suçluları, suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olanlar vb. gibi gruplandırmalarından sonra artık belirlenen ceza infaz kurumlarında, cezanın amaçlarına uygun olarak topluma kazandırılma amacına yönelik olarak infaz sürecine devam ederler.

Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile bulundukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usullerine ısrarla karşı koyanlar, idare ve gözlem kurulunun kararı ve Bakanlık onayı ile yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler. Yüksek güvenlikli kurumlarda kalmakta olup kanun hükümlerine göre etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanan hükümlüler, ceza süresine bakılmaksızın, Bakanlık onayı ile diğer kurumlarda barındırılabilir.

Tehlikeli Hükümlü: Suçun nitelik ve işleniş şekline göre, toplum için ciddi bir tehlike oluşturan veya kurumun güvenlik ve düzenini ihlal edebileceği konusunda delil veya ciddi emareler olan hükümlüler tehlikeli hükümlü sayılır (Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik).

4.1.4. Tutuklu ve Hükümlülerin Sorun Çıkarma Nedenleri

Tutuklu ve hükümlülerin sorun çıkarmadaki öncelikli nedeni, hedef alınan rejimi ve siyasi iktidarı yıpratmak, mevcut otoriteyi sarsmaktır. İçeride ve dışarıda kamuoyunun dikkatini ceza infaz kurumuna çekmek, davalarının duyurulmasını sağlamak ve dikkatleri savundukları davanın üzerine çekmektir.

Oluşturdukları kargaşa ortamı ile toplumun direnme gücünü kırarak kendi davalarına karşı olumsuz duyarlılıkları ortadan kaldırmak ve kitleleri itaate zorlamak, kısmi güç ve otorite sağladıkları toplumda kendilerine taraftar katılımı ve kitle desteği sağlamaktır.

Tutuklu ve hükümlülerin sorun çıkarma nedenleri şu maddeler altında sıralanabilir:

1. Ceza infaz kurumu personelini korkutmak, sindirmek, personele istediklerini yaptırabilmek
2. Ceza infaz kurumu yönetiminin aldığı kararlara karşı çıkmak, kararları kabul etmemek
3. Tutuklu ve hükümlüler üzerinde baskı oluşturarak onları amaçları doğrultusunda kullanabilmek
4. Gruplar oluşturarak tutuklu ve hükümlüler üzerinden çıkar sağlamak, kişisel veya grup olarak çıkar elde etmek
5. Kamuoyuna seslerini duyurmak, medyatik olmak ve liderlik vasfı elde etme hevesine kapılmak
6. Ceza infaz kurumunda kamuoyunda infial uyandıran, terör, organize suç örgütü lideri ve yüz kızartıcı suçlardan barındırılan tutuklu ve hükümlülere zarar vererek kamuoyuna kendilerinin temiz, dürüst, namuslu ve adalet sağlayıcı kişiler olduğu imajını vermek, mensubu olduğu örgüt veya grup içerisinde yer edinmek, infaz kurumunda kalan ve dışarıda bulunan örgüt mensuplarına moral vermek, örgütüne eleman ve sempatizan kazandırmak
7. Örgütün varlığını duyurmak, gücünü göstermek veya kaos ortamı oluşturarak devletin otoritesini sarsmak

8. Örgüt üyeleri üzerinde otorite kurmak
9. Özellikle terör ve çıkar amaçlı suç örgütlerinin ceza infaz kurumu dışında gerçekleştirdikleri eylemlerin bir devamı olarak ceza infaz kurumunda da bu tür eylemleri yapacakları algısını kamuoyuna yansıtmak
10. Güvenlik zafiyetinden yararlanarak kurum içerisinden yasak madde ve malzeme temin etmek, ceza infaz kurumunu işgal ederek kantin, revir, idari birimler, iş yurtları, atölye ve mutfağı yağmalamak, olağanüstü durumlarda kullanmak üzere araç gereç ve gıda maddelerini temin etmek
11. Düşmanlık, hasımlık ve kin duyguları gibi nedenlerle karşı tarafla hesaplaşmak
12. Örgüt ve diğer tutuklu ve hükümlülerin birlikteliğini oluşturarak ceza infaz kurumu yönetimine karşı güç birliğini oluşturmak
13. Bedensel, ruhsal ve fiziksel olarak tehdit veya tehlike hissettiği için kendisini koruma ihtiyacı duymak
14. Olağanüstü durumlar yaratıp bu ortamdan yararlanarak firar ortamlarını hazırlamak
15. Madde yoksunluğu nedeniyle saldırgan davranışlar göstererek maddeye ulaşmaya çalışmak

Sorun çıkarmaya eğilimli hükümlü ve tutuklular ceza infaz kurumu personelini etkisiz hâle getirerek ceza infaz kurumuna, personele ve kendilerine zarar verebilirler. Kurumun iç güvenliğinden sorumlu olan infaz ve koruma memurlarının sorun çıkarma eğilimi yüksek olan hükümlü ve tutuklulara karşı duyarlılığı yüksek olmalı. Birçok sorunu henüz meydana gelmeden ortadan kaldırmalı veya yetkili amirlere haber vermelidir. Bu bağlamda sağlam bir kurum kültürü ve ekip çalışması çok önemlidir.

Kapalı ceza infaz kurumlarının iç güvenliği, Adalet Bakanlığına bağlı infaz ve koruma görevlileri tarafından sağlanır. İç güvenlik görevlileri, gerektiğinde dış güvenlik görevlileri ile iş birliği yapar.

Açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerindeki idare ile infaz ve koruma görevlileri, firarların önlenmesi, asayiş ve disiplinin sağlanması için gözetim ve denetimle yükümlüdürler.

4.1.5. Zor Kullanma ve Zor Kullanmanın Yasal Dayanakları

Güç kullanma; zor kullanma olarak da tanımlanmaktadır. Güç kullanma bir bakıma baskı kurma anlamına gelmektedir. Bu yönüyle güç kullanma, fiziksel yaptırımların uygulanmasına veya bu yaptırımların uygulanması tehdidine dayanmaktadır. Bu durum, fiziksel tedbirlere başvurmak suretiyle, verilen emirleri yerine getirmek amacıyla birine (veya bir gruba) karşı zor kullanma yeteneğinden kaynaklanır. Gücün varlığı ve gerekli hâllerde kullanımı aynı zamanda bir otoritenin varlığına işaret etmektedir. Otorite, bir kişinin veya grubun diğer insanlar üzerinde etki oluşturma hakkı ve niteliği olarak tanımlanabilir.

Kurumsal yapı içerisindeki otorite; bir kişinin diğerlerini yönlendirme, sevk ve idare etme, onlara talimat verme ve onların verilen emirlere uyup uymadıklarını kontrol etme ve denetleme yetkisine sahip olması anlamına gelir.

Ceza infaz kurumlarında da güvenlik ve gözetim servisinde görev yapmakta olan infaz ve koruma başmemuru ile infaz ve koruma memuru; kurumun güvenliğini bozan firara teşebbüs, isyan, rehin alma, saldırı, yasaya veya düzenlemelere dayalı bir emre karşı aktif veya pasif fiziki direnme

gibi olaylar ile 5237 sayılı Kanun'un 25'inci maddesindeki meşru savunma ve zorunluluk hâli ortaya çıktığında kurum en üst amirinin izni ile zor kullanabilir. Acil hâllerde tehlikenin ortadan kaldırılması amacıyla izin alınmaksızın da zor kullanılabilir. Bu durumda zor kullanan kişi, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 10. maddesine göre durumu derhâl en üst amire iletir. Zor kullanan personel gerekenden fazla kuvvet kullanamaz (Görsel 4.7).

Görsel 4.7: Kuvvet kullanma

Ceza infaz kurumu personeli gerek kendilerine gerekse diğer kişilere karşı gerçekleştirilen veya gerçekleştirilmesi kesin olarak değerlendirilen bir saldırıyı etkisiz hâle getirmek amacıyla ve ancak bu saldırıyı etkisiz hâle getirecek ölçüde meşru savunma tedbiri uygulayabilir . Güç kullanmada aranılan üç temel şart vardır.

1. Güç kullanmaya mecbur kalınmalıdır.
2. Güç kullanma tedbirleriyle olay arasında bir denge olmalıdır.
3. Güç kullanma kanuna uygun olmalıdır.

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 10. maddesine göre Cumhuriyet başsavcısı veya görevlendireceği Cumhuriyet savcısı; kurumun mevzuata göre yönetilmesini ve infaz hizmetlerinin temel insan haklarına uygun olarak yerine getirilmesini ister ve denetler. Görüş ve önerilerini denetleme defterine yazar, gerekli gördüğü durumlarda Bakanlığa bilgi verir.

Kapalı bir ceza infaz kurumunda hükümlü olarak bulunmakta olan bir mahkûmun isyan çıkartmak, kuruma ağır zarar vermek, kasten yangın çıkarmak, adam öldürmek veya öldürmeye kalkışmak gibi eylemleri için on bir günden yirmi güne kadar hücre cezası, ceza infaz kurumu yönetimi tarafından yapılan disiplin soruşturması sonrasında verilir. Ancak suç oluşturan eylemden dolayı kamu davası açılarak hükümlü hakkında adli yönden de soruşturma gerçekleşir. Hükümlü hakkında adli soruşturma açılması idari soruşturmayı etkilemez.

Örnek Olay

T tipi ceza infaz kurumunda bir hükümlü sayımda ayağa kalkmadığı gerekçesi ile infaz ve koruma memurları tarafından uyarılmıştır. İnfaz ve koruma memurlarının uyarısına direnişte bulunan tutuklu Engin, ayakta sayım vermeyi reddetmiş ve infaz ve koruma memurlarına tahrik edici sözler söylemiştir. Zor kullanmanın sınırını aşan infaz ve koruma memurları, tutukluya sert müdahalede bulunmuştur. Olay, tutuklu Engin'in beyin kanaması sonrası ölümü ile neticelenmiştir. Tutuklu Engin'in odasına giren ceza infaz kurum personeline adli ve idari yönden ciddi yaptırımlar uygulanmıştır.

Sıra Sizde

Örnek olay hakkında verilen aşağıdaki soruları sınıf arkadaşlarınızla cevaplandırınız.

1. **Ceza infaz kurumlarında kurallara aykırı davranan hükümlü ve tutuklulara uygulanacak zor kullanmanın sınırları nelerdir?**
2. **Ceza infaz kurumlarında zor kullanmadan kaynaklı vahim olayların yaşanmaması için neler yapılabilir?**

Ceza infaz kurumlarında zor kullanmanın yasal dayanakları şunlardır:

1. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 50. maddesindeki zorlayıcı araçların kullanılması
2. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 10 ve 34. maddesi
3. Türk Ceza Kanunu'nun 25, 81, 82, 86, 94, 125, 256 ve 295. maddeleri
4. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 13. maddesi
5. 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu
6. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleri ile Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Protokol
7. BM ve Avrupa İnsan Hakları Standartları

Acil durumlarda zor kullanmanın amacı şunlardır:

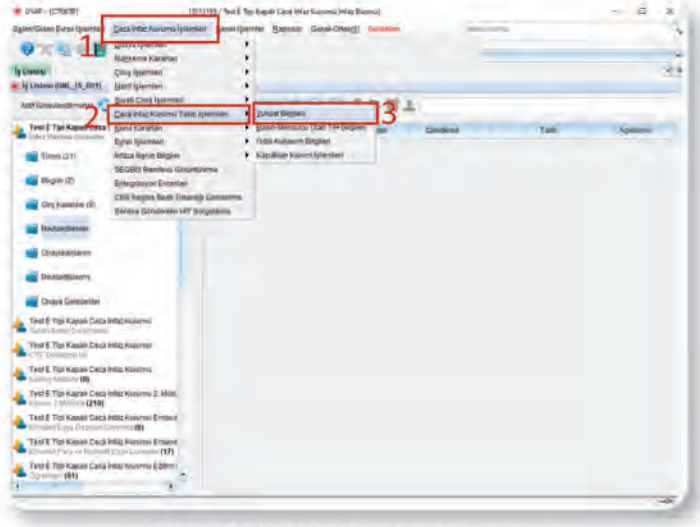
1. Genel kamu düzenini ve güvenliğini sağlamak
2. Ceza infaz kurumunun düzen ve denetimini sağlamak
3. Olaylara karışan hükümlü ve tutukluları etkisiz hâle getirmek
4. Olaylarda mağdur olan kişilerin ruh sağlığını ve bedensel güvenliğini sağlamak
5. Olaylara karışmayan hükümlü ve tutukluların güvenliğini sağlamak
6. Olayların daha büyük ve geniş boyuta ulaşmasını engellemek

7. Ceza infaz kurumunun bina, atölye, elektronik cihazları, ambar, kantin, revir, mutfak ve tüm demirbaş eşyalarını korumak ve kurtarmak
8. Eyleme katılanların tespitini yapmak, bu kişiler hakkında gerekli adli ve idari işlemlerde bulunmak

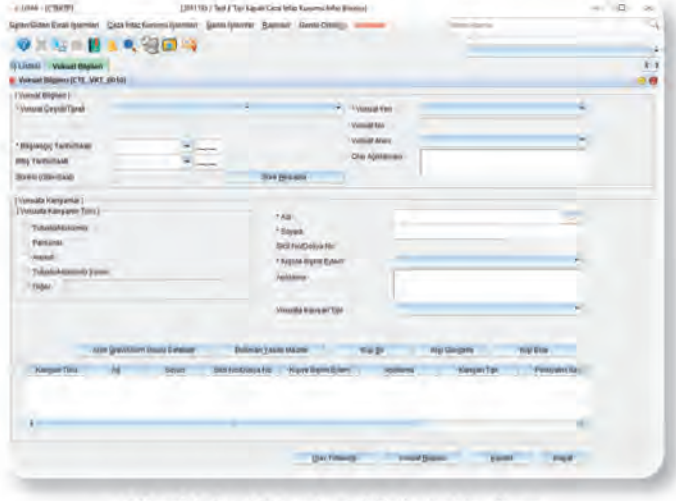
4.1.6. Mesleki Programda İlgili Ekranlar

Ceza infaz kurumlarında yaşanabilecek acil müdahale gerektiren firar ve firara teşebbüs, ayaklanma (isyan), rehin alma, yangın, doğal afetler (deprem, sel vb.), intihar ve intihara teşebbüs gibi kriz ortamlarında kurumun güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek şekilde doğru ve etkin bir şekilde duruma müdahale etmek çok önemlidir. Bunun yanında yaşanan bu olumsuz olayı en iyi şekilde yazıya aktararak ilgili adli ve idari birimleri konu hakkında doğru bir şekilde bilgilendirmek de büyük önem taşımaktadır.

Acil durum sonrası düzenlenen vukuat bildirim raporu aşağıdaki ekranlarda görüldüğü gibi UYAP üzerinden yapılmalıdır (Görsel 4.8 ve 4.9).

Görsel 4.8: UYAP vukuat bilgileri ekranı

Görsel 4.9: UYAP vukuat bilgileri giriş ekranı

4.1. Ölçme ve Değerlendirme

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. (.....) Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu ceza infaz kurularında zor kullanmanın yasal dayanakları arasında yer almaktadır.
2. (.....) İnfaz koruma memurları meşru müdafa ve zorunluluk hâllerinde infaz koruma başmemurunun izniyle zor kullanabilir.
3. (.....) Ceza İnfaz kurumu personelini sindirmek ve istediklerini yaptırmak hükümlü ve tutukluların sorun çıkarma nedenleri arasında bulunmaktadır.
4. (.....) İnfaz koruma başmemuru idare ve gözlem kurulunun üyeleri arasında bulunmaktadır.
5. (.....) Kurum idaresi infaz kurumunda meydana gelen olayları önlemekte yetersiz kaldığında bu durumu öncelikle il jandarma komutanlığına bildirecektir.

B) Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

1. Hemen müdahale gerektiren, toplumun tamamının veya belli kesimlerinin normal hayat ve faaliyetlerini durduran ve acil müdahaleyi gerektiren olaylara ..... denir.
2. Kurum idaresi; kurum güvenliğini tehlikeye düşürecek olaylara ilişkin dış güvenlik ve kolluk kuvvetleri temsilcileriyle birlikte olağanüstü hâl planları hazırlayarak ..... onaylatır.
3. Olay yerine ilk gelen personel; soruşturma ile yetkili kişi gelinceye kadar, delillere ..... görevlidir.

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak işaretleyiniz.

1. Gözlem ve sınıflandırma merkezi, ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis veya iki yıldan fazla süreli hapis cezasına mahkûm olan hükümlülerin; yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarına veya normal güvenlikli ceza infaz kurumlarına veya açık ceza infaz kurumlarına gönderilmelerini sağlamakla görevli ve yetkilidir.

   Gözlem ve sınıflandırma merkezi bu görevin ifasında aşağıdaki seçeneklerde verilen hükümlülerin hangi özelliğini göz önünde <u>bulundurmaz</u>?

   A) Kişisel özellikleri
   B) Bedensel, akli ve sağlık durumları
   C) Suç işlemeden önceki yaşamları
   D) Doğdukları yerleşim yerleri
   E) Sanat ve meslek faaliyetleri

4.1. Ölçme ve Değerlendirme

2. Ceza İnfaz Kurumunda hangi kurul gözlem ve sınıflandırma merkezlerinin görev ve yetkilerini kullanır?

A) İdare ve gözlem
B) Eğitim
C) Disiplin
D) Sağlık
E) İş yurtları

3. Aşağıdakilerden hangisi tutuklu ve hükümlülerin sorun çıkarma nedenlerinden değildir?

A) Ceza infaz kurumu personelini korkutmak, sindirmek, personele istediklerini yaptırabilmek
B) Ceza infaz kurumu yönetiminin aldığı kararları onaylamak, kararları kabul etmek
C) Tutuklu ve hükümlüler üzerinde baskı oluşturarak onları amaçları doğrultusunda kullanabilmek
D) Gruplar oluşturarak tutuklu ve hükümlüler üzerinden çıkar sağlamak, kişisel ve grupça çıkar elde etmek
E) Düşmanlık, hasımlık ve kin duyguları gibi nedenlerle karşı tarafla hesaplaşmak

4. Ceza infaz kurumlarında güvenlik ve gözetim servisinde görev yapmakta olan infaz ve koruma başmemuru ile infaz ve koruma memuru; hangi yasal dayanak ile meşru savunma ve zorunluluk hâli ortaya çıktığında kurum en üst amirinin izni doğrultusunda zor kullanabilir?

A) 5237 sayılı Kanun'un 25. M.
B) 5275 sayılı Kanun'un 33. M.
C) 4734 sayılı Kanun'un 14. M.
D) 4735 sayılı Kanun'un 15. M.
E) 5510 sayılı Kanun'un 14. M.

5. Aşağıdaki maddelerden hangisi acil durumlarda hükümlü veya tutukluya zor kullanmanın amaçlarından biri değildir?

A) Hükümlü veya tutukluyu şiddet kullanarak cezalandırmak
B) İnfaz kurumunda kamu düzenini ve güvenliğini sağlamak
C) Ceza infaz kurumunun düzen ve denetimini sağlamak
D) Bina, atölye, elektronik cihazları, ambar ve eşyalarını korumak
E) Eyleme katılanların tespitini yapmak gerekli adli ve idari soruşturma açmak

Hazırlık Çalışmaları

1. **Kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların yangın gibi bir doğal afete maruz kalmasının gerek hükümlü ve tutuklular gerekse kurum çalışanları açısından oluşturabileceği etkileri sınıf arkadaşlarınızla tartışınız.**
2. **Deprem ve yangınlarda hasar görmemesi için ceza infaz kurumlarında ne gibi tedbirler alınabileceğini sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.**

4.2. DOĞAL AFETLERDEN KAYNAKLANAN ANİ DURUMLARA MÜDAHALE

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük'e göre insan eliyle önlenemeyen sel, fırtına, deprem, dolu vb. felaketlerin her birine **doğal afet** denir.

Ani gelişen veya ortaya çıktığında kötü sonuçları olan doğal ve beşerî olaylar, insan yaşantısına ve doğal düzene zarar vermekte ve bu durum doğal afet olarak nitelendirilmektedir. Tarih boyunca Türkiye'de pek çok doğal afet meydana gelmiş ve bunların sonucunda ciddi can ve mal kayıpları yaşanmıştır.

4.2.1. Doğal Afetler ve Olaylara Müdahale

İnsanlar, doğal afetlerin oluşumunu engelleyemeseler de bunların zararlarının azaltılmasına yönelik çeşitli önlemler alabilirler.

Önceden öngörülmesi pek mümkün olmayan bu tür doğal afetlere zaman zaman ceza infaz kurumunda kalan hükümlü ve tutuklular ile görevi başında bulunan ceza infaz kurumu personeli maruz kalabilmektedir. Doğal afetten kaynaklanan bu risk durumu ceza infaz kurumlarında tehlike oluşturmakla birlikte kurum için çeşitli hasarlar oluşabilmektedir. Kapalı ceza infaz kurumlarında oda ve koridor kapıları kapalı tutulur. Kapalı olan bu kapıların açılma hâllerinden biri de ölüm, deprem veya yangın gibi olağanüstü hâllerdir.

Ceza infaz kurumlarında yaşanan bazı olağanüstü durumlar beraberinde bazı tedbir ve tasarrufları getirmektedir.

A) Haberleşme veya İletişim Araçlarından Yoksun Bırakma veya Kısıtlama

Anne, baba, eş, çocuk ve kardeşlerin ölüm veya ağır hastalıkları ile doğal afet hâllerinde yapılması gereken haberleşmeler ve avukat ile ilişkilerde bu ceza uygulanmaz. Bu durumun dışında ceza infaz kurumunda disiplin sorunları yaratan hükümlüler hakkında tutanak hazırlanır. Yürütülen disiplin soruşturması sonucu haksız olan hükümlüler hakkında haberleşme ve iletişim araçlarından yoksun bırakılma disiplin cezası verilir.

B) Zorunlu Nedenlerle Nakil

Kurumların elverişsiz ve yetersiz kalması, kapsama gücünün aşılması, kullanılamaz hâle gelmesi, asayiş, güvenlik, doğal afet, yangın ve büyük onarım gibi zorunlu nedenlerle başka kurum-

lara nakledilmeleri gerekli görülen hükümlüler, yargı çevresi dışında Adalet Bakanlığınca belirlenen ve konumlarına uygun olan diğer kurumlara nakledilebilirler (Görsel 4.10).

Görsel 4.10: Ceza infaz kurumlarında nakil

C) Hükümlünün Telefon ile Haberleşme Hakkı

Açık ve kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler altsoy, üstsoy, eş ve kardeşlerinin ölüm, ağır hastalık, salgın hastalık veya doğal afet hâllerinde, kuruma ait telefon ve faks cihazından derhâl yararlandırılırlar (Görsel 4.11). Görüşmeler, tutanak ile belgelenir ve tutanaklar özel bir dosyada saklanır.

Görsel 4.11: Telefonla görüşme

Ç) Adalet Bakanlığının Ziyaret İzni Verme Yetkisi

Güvenlik bakımından bir araya getirilemeyecek hükümlülerle toplu görüşme yapılamaz. Önceden izin verilmiş olsa bile doğal afet, yangın ve ayaklanma gibi olağanüstü durumlarda ziyaret ve görüşmeler ertelenebilir.

D) Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Dışına Çıkma Hâlleri

Hükümlü; hastaneye, Cumhuriyet başsavcılığına veya duruşmaya sevk, izin alma, eğitim-öğretim, iş yurdu, cezanın ertelenmesi, salıverilme, nakil, deprem, sel gibi doğal afet ve yangın hâlleri dışında ve yetkili makamca verilmiş yazılı bir emir olmadıkça kapalı kurumun dışına çıkarılamaz.

E) Özel İzin

Açık ceza infaz kurumlarında bulunanlarla kapalı ceza infaz kurumunda olup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazananlara, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini veya güçlendirmelerini ve dış dünyaya uyumlarını sağlamak amacıyla kurum en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet başsavcılığının onayı ile üç ayda bir, yol hariç yedi güne kadar izin verilebilir. Hastalık veya doğal afet gibi zorunlu hâllerde bu izinler birleştirilerek kullandırılabilir.

F) İzinden Dönmeme, Geç Dönme

İzinden dönmeyen veya iki günden fazla bir süre geçtikten sonra dönen hükümlüler hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 292'nci ve izleyen maddelerinde yazılı hükümler uygulanır. Aşağıda vukuat raporu (disiplinsiz davranış gösteren kişiler hakkında düzenlenen rapor) örneği bulunmaktadır (Görsel 4.12). Salgın hastalık, doğal afet, savaş veya seferberlik durumunda bu sebeplerden dolayı izinden dönemeyen veya geç dönen hükümlülere ceza verilmez.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI

..... Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü

VUKUAT RAPORU

Cezaevinin Adı	:
Vukuat Çeşidi	:
Başlangıç tarihi ve saati	:
Bitiş tarihi ve saati	:
Süresi	:
Vukuat yeri	:
Vukuata karışanlar	: HÜKÜMLÜ
Gerçekleştirdiği eylem	:
Bulunan yasak maddeler	:
Olay açıklaması	: OLAY İLE İLGİLİ DETAYLI BİLGİ VERİLECEK.

Kurum Müdürü
E-imzalıdır.

Eki: Müddetname sureti
Bilgi cetveli
VEYA DİĞER TANZİM EDİLEN TÜM EVRAKLAR EKLENECEK.

Görsel 4.12: Vukuat raporu

4.2.2. Doğal Afetlerde Görevli Ekiplerin Görevleri

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 34. maddesinin 5. fıkrasında "Kurum en üst amiri, Cumhuriyet başsavcısına bilgi vermek suretiyle önceden hazırlanan olağanüstü hâl planlarına göre kurumun fiziksel özelliği ve mevcudunu değerlendirerek yılda en az iki kez olmak üzere uygun gördüğü zamanlarda diğer kamu görevlilerinin katılımıyla; isyan, firar, yangın ve benzeri olaylara karşı tatbikat yaptırır." hükmü bulunmaktadır.

Ceza İnfaz kurumundaki personelin yangınlara etkili şekilde müdahale edebilmesi; disiplinli ve eğitimli personel yanında araç gereç ve malzemenin her an ulaşılabilir olmasından, yangının söndürülmesine kadar zincirleme olarak devam eden bir sistemin aksaksız yürütülmesine bağlıdır. Yangın ihbarı alınır alınmaz müdahale ekiplerinin en kısa zamanda harekete geçmesi, yangın yerine ulaşıldığında araç gereç ve malzemelerin eksiksiz olarak yüksek randımanda çalışması, önceden yapılacak hazırlık ve bakımla mümkündür.

Bir yangın görüldüğünde;

- Kendi can güvenliği sağlanmalı,
- İlgili yerlere haber verilmeli,
- Yangın söndürülmeye çalışılmalı,
- Hayat kurtarmalıdır (Görsel 4.13).

Görsel 4.13: Yangın sırasında ekiplerin görevleri

Yangınlarda oluşan gaz ve duman ortamında hem kurtarıcıların hem de yaralıların nefes alma güçlüğü vardır. Böyle bir durumda süratle hareket edilmelidir. Yangına maruz kalan kişi, yangının bulunduğu bölgeye gelmesini geciktirici (kapıların ıslatılması, kapı kenarlarına ıslak bezler sıkıştırılması gibi) önlemleri almalıdır.

Yanan bölümde mahsur kalan hükümlü ve tutuklular, ziyaretçiler derhâl tehlikeli bölgeden gerekli güvenlik önlemleri alınarak uzaklaştırılmalıdır. Yanmakta olan bölgede bulunan kişi ve kurtarmaya giden personel sakin olmalı, paniğe kapılmamalıdır.

Kurtarıcı personel, yanmakta olan ya da gaz ve duman oluşan ortama girerken şu hususlara dikkat etmelidir:

- Varsa ısıya dayanıklı elbise, kask ve eldiven giymelidir. "Temiz hava solunum cihazı" takmalıdır.
- İçeride bulunan yanıcı madde, zehirli gaz çıkaran bir madde ise kesinlikle temiz hava solunum cihazı takmalı veya o gaza uygun süzgeç takılı maske kullanmalıdır.
- Yoksa kurtarıcı personel giysilerini ıslatmalı, eldivenlerini takmalı; gaz, duman, toz ve topraktan etkilenmemek için ağız ve burnunu ıslak bir bezle kapatmalıdır.
- Yangında dumanın görüş alanını daraltması sebebiyle el feneri bulundurmalıdır.
- Kurtarıcı personel dışarıda kalanlarla haberleşmeyi sağlamak için; beline, koluna veya bacağına bir emniyet "kılavuz" ipi bağlamalıdır.
- Kapıları çok dikkatli açmalıdır.
- Girilecek kapı ve kapı kolunun ısınmış olması ihtimaline karşı çıplak elle tutulmamalıdır.
- Kapı arkasında dizleri hizasında çömelmeli, kapının basınç sonucu kapanmaması için bir ayağını kapı önüne koymalıdır. Ayrıca kapı önüne herhangi bir madde koyarak devamlı açık kalmasını sağlamalıdır.
- Aleve doğru yönelmemeli, içeriden gelecek tehlikeye karşı kendisini ve bilhassa yüzünü korumalıdır. Başını arkaya doğru çevirerek soluk almaya çalışmalıdır.
- Sıcaklık ve duman yukarı doğru yayılır. Zemine yakın alanlarda ısı daha düşüktür. Duman daha azdır. Bu nedenle kurtarıcı personel bu mekânlara yere eğilerek ya da sürünerek girmelidir. Derin olmayacak şekilde nefes almalıdır.
- Kurtarıcı personel içeri girince yangının devam ettiğini görüyorsa pencereleri açmamalı, gerektiğinde dışarıdaki yardımcı personele su için emir vermelidir. Yalnız gaz ve duman var ise odaları iyice araştırmalıdır.
- Gaz ve duman dolu odalarda kendiliğinden çıkamayacak durumda olanları ve yaralıları yerde sürükleyerek ve çekerek dışarı çıkarmalıdır.

Ceza infaz kurumunda kurulan yangın müdahale ekip lideri, yangın konusunda önceden aldığı bilgilerle olay yerinde süratle bir ön keşif yapacak ve bu keşifte; yangının türü ve büyüklüğü, ceza infaz kurumunda yangının nerede başladığı, rüzgârın yönü ve yangının muhtemel yayılma istikameti, elektrik akımının olup olmadığı, elektronik kapıların çalışıp çalışmadığı, mahsur kalan hükümlü ve tutuklu ziyaretçi veya personelin olup olmadığı gibi hususları tespit edecektir. Bu tespitten sonra yangına müdahale yönü, hangi tür söndürücü kullanılacağı, yangının yayılmaması için alınacak tedbirler, mahsur kalan hükümlü ve tutuklu, ziyaretçi veya personel varsa kurtarma faaliyetleri konusunda karar vererek ekibine gerekli emirleri verecektir.

Ceza infaz kurumlarında, infaz ve koruma memurlarından oluşturulan dört tip müdahale ekibi bulundurulmalıdır. Ekip personeline gerekli eğitimler verilmelidir.

Yapı yüksekliği 30,50 metreden fazla olan konut binaları ile içinde 50 kişiden fazla insan bulunan konut dışı her türlü yapıda, binada, tesiste, işletmede ve içinde 200'den fazla kişinin barındığı sitelerde aşağıdaki acil durum ekipleri oluşturulur.

- Söndürme ekibi
- Kurtarma ekibi
- İlk yardım ekibi
- Koruma ekibi

Söndürme ve kurtarma ekipleri en az üçer kişiden; koruma ve ilk yardım ekipleri ise en az ikişer kişiden oluşur. Kurumda sivil savunma servisleri kurulmuş ise söz konusu ekiplerin görevleri bu servislerce yürütülür. Her ekipte bir ekip başı bulunur. Ekip başı, aynı zamanda iç düzenlemeleri uygulamakla görevli amirin yardımcısıdır. Acil durum ekiplerinin görevleri ile isim ve adres listeleri bina içinde kolayca görülebilecek yerlerde asılı olarak bulundurulur.

4.2.2.1. Söndürme Ekibinin Görevleri

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'in 126. maddesine göre söndürme ekibi; binada çıkacak yangına derhâl müdahale ederek yangının genişlemesine mâni olmak ve söndürmek ile görevlidir (Görsel 4.14). Söndürme ekibi; yangın yerinin altındaki, üstündeki ve yanlarındaki odalarda gereken tertibatı alır, yangının genişlemesini önlemeye ve söndürmeye çalışırlar.

Görsel 4.14: Yangın söndürme ekibi

4.2.2.2. Kurtarma Ekibinin Görevleri

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'in 126. maddesine göre kurtarma ekibi; yangın ve diğer acil durumlarda can ve mal kurtarma işlerini yapmakla görevlidir. Kurtarma ekibi önce canlıları kurtarır. Daha sonra yangında ilk kurtarılacak evrak, dosya ve diğer eşyayı, olay yerinde bulunanların da yardımı ile ve büro şeflerinin nezareti altında mümkünse çuvallara ve torbalara koyarak boşaltılmaya hazır hâle getirir. Çuval ve torbalar, bina yetkililerinin gerek görmesi hâlinde binanın henüz yanma tehlikesi olmayan kısımlarına taşınır. Yanan binanın genel olarak boşaltılmasına olay yerine gelen itfaiye amirinin veya en büyük mülki amirin emriyle başlanır.

4.2.2.3. İlk Yardım Ekibinin Görevleri

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'in 126. maddesine göre ilk yardım ekibi; yangın sebebiyle yaralanan veya hastalanan kişilere ilk yardım yapmak ile sorumludur. İlk yardım ekibi yangında yaralanan veya hastalananlar için ilk yardım hizmeti verir (Görsel 4.15).

Olağanüstü durumlarda yaralı olarak kurtarılan hükümlü ve tutuklu, ziyaretçi veya personele alanında uzman bir personel öncülüğünde ilk yardım yapan ekiptir. Ceza infaz kurumlarında bir yılda en az iki kez yapılan olağanüstü hâl tatbikatlarında kurulan ekipler, yaptıkları tatbikatlar ile hem bilgilerini tazeler hem de bu ekiplerin olağanüstü hâllere hazır bulunmasını sağlar.

Görsel 4.15: İlk yardım

4.2.2.4. Koruma Ekibinin Görevleri

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'in 126. maddesine göre koruma ekibi; kurtarma ekibince kurtarılan eşya ve evrakı korumak, yangın nedeniyle ortaya çıkması muhtemel panik ve kargaşayı önlemek ile görevlidir. Koruma ekibi boşaltılan eşya ve evrakı, güvenlik güçleri veya bina yetkililerinin göstereceği bir yerde muhafaza altına alır ve yangın söndürüldükten sonra o binanın ilgililerine teslim eder.

Ceza infaz Kurumunda Yangın Çıkması Durumunda Jandarmanın Hareket Tarzı

Yangını ilk gören personel, önceden belirtilen yöntemle alarm verir. Nöbetçiler, nöbet mahallini terk etmez, diğer personel tarafından nöbet mahalleri arası çepeçevre takviye edilir. Yangının söndürülmesi, ceza infaz kurumu idaresinin sorumluluğundadır. Jandarma, kurum içerisinde yangını söndürme işi ile görevlendirilemez.

Jandarma, yangınlarda talep edilmesi hâlinde kuruma girer, tutuklu ve hükümlülerin paniğe kapılarak pencere ve kapılara hücum etmesini önler. Hükümlülerin ceza infaz kurumundan tahliye edilmesine karar verilmesi hâlinde, yetkili makamın talebi üzerine jandarma, tutuklu ve hükümlüleri gruplar hâlinde kelepçeleyerek planlarda öngörülen tahliye yerine nakleder. Tahliye yerinde de ceza infaz kurumunda olduğu gibi dışarıdan emniyet tedbirleri alınır.

Örnek Olay

M tipi kapalı ceza infaz kurumunda çeşitli isteklerinin reddedildiğini bahane eden hükümlü ve tutuklular, ceza infaz kurumunda organize olarak aynı anda farklı koğuşların ateşe verilmesi ile yangın çıkarmışlardır. Yangında kurumun demirbaşları hasar görmüş, bazı hükümlü ve tutukluların, personelin dumandan ve alevden etkilenmeleri neticesi yaralanmalar oluşmuştur. Yangın AFAD'ın desteği ve bilinçli personelin müdahalesi ile kısa sürede etkisiz hâle getirilmiştir. Müdahale sonrası hükümlü ve tutukluların uygun yerlere nakilleri gerçekleştirilmiştir.

Sıra Sizde

Yukarıda verilen örnek olayla ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız. Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. **Ceza infaz kurumlarında olağanüstü hâl durumlarının öncesinde, anında ve sonrasında ceza infaz kurumu personelinin yapması gerekenler nelerdir?**
2. **Olağanüstü hâl durumlarında hükümlü ve tutukluların ve ceza infaz kurumu personelinin sağlığı ve güvenliği için yapılması gerekenler nelerdir?**

4.2.2.5. Yangınla Mücadelede Kullanılan Kişisel Donanımlar

Görevlerini yaptıkları ortam nedeniyle, müdahale ekibinin, kurtarma ekiplerinin en iyi kişisel koruyucu ekipmanla korunmaları gerekir. Personel koruyucu giysi ve temiz hava solunum cihazları kullanılırsa yaralanmalar azaltılabilir ve önlenebilir. Kişisel koruyucu kıyafet, yangına müdahale ekibinin yangın sırasında giymeleri gereken giysilerdir. Bir acil durum bölgesine gidecek olan müdahale ekibi, o duruma uygun olan koruyucu kıyafeti "tam takım olarak" giymelidir.

Koruyucu ekipmanlar aşağıdaki şekilde sıralanır:

- **Kasklar (Baretler):** Başı darbelerden, sıcaktan, soğuktan korur ve su geçirmez (Görsel 4.16).
- **Koruyucu Başlıklar:** Kulakların, boynun ve yüzün aşırı sıcaktan korunmasını sağlar.

Görsel 4.16: Kask

- **İtfaiyeci Yağmurluğu:** Alevden, soğuktan, sıcaktan, su buharından ve çevreden gelebilecek her türlü tehlikelerden korur (Görsel 4.17).

Görsel 4.17: İtfaiyeci yağmurluğu ve kaskı

- **Yangına Yaklaşım Elbisesi:** Alevden, soğuktan, sıcaktan, su buharından ve çevreden gelebilecek her türlü tehlikeye karşı itfaiyeciyi korur (Görsel 4.18).

Görsel 4.18: Yangına yaklaşım elbisesi

- **Kimyasal Elbiseler:** Bu elbiseler her türlü kimyasal olayda (kimyasal madde döküntüsü olduğu yangınlarda) kullanılır ve müdahale eden personelin maddeyle herhangi bir şekilde temasını önler, böylece maddenin yaymış olduğu toksin özelliklere karşı personeli korur (Görsel 4.19).
- **Alüminize Kumaş Elbiseler:** Bu elbiseler alevlere karşı çok dayanıklı elbiselerdir. Yanmaz alüminize maddeden imal edilmiştir. Bu elbiseler alevler içerisinde mahsur kalmış kişileri alıp çıkarmak için ve yangına yakın plandan müdahalede rahatlıkla kullanılır.
- **Eldivenler:** Sıcak ve soğuğu geçirmez; kesilmeye, delinmeye ve sıvı emilmesine karşı koruma sağlar (Lastiğe benzer veya plastik kaplı eldivenlerin yangında kullanılması tavsiye edilmez.). Ayrıca elektriğe karşı da korur.
- **Çizmeler:** Yangın bölgesinde ayakları; çivi, cam vb. maddelerden ayrıca elektrik tehlikesine karşı korur.

Görsel 4.19: Kimyasal elbiseler

- **Temiz Hava Solunum Cihazları:** Teneffüse müsait olmayan durumlarda itfaiyecilere solunum imkânı sağlayarak zehirli gazlardan korur.
- **Filtreli Gaz Maskesi:** %17 ve üzeri oksijenli ortamlarda dumandan ve tozlardan koruma sağlar. Zehirli gazların yoğun olduğu ortamlarda kesinlikle kullanılmaz (Görsel 4.20).

Görsel 4.20: Filtreli gaz maskesi

5. Uygulama Faaliyeti

Görev: Ceza infaz kurumlarındaki yangınlarla ilgili kitle iletişim araçlarında çıkmış haberleri derleyerek bir pano hazırlayınız..

Süre: 2 ders saati

Değerlendirme: Dereceli puanlama anahtarı

1. Ceza infaz kurumlarında çıkmış yangınlarla ilgili yerel ve ulusal gazeteler ile televizyon kanallarında çıkan haberleri araştırınız.
2. Elde ettiğiniz yazı ve görsellerle ilgili bir sunum yapınız.
3. Sunumda beğenilen yazı ve görselleri, sınıfta arkadaşlarınızla belirleyiniz.
4. Beğenilen yazı ve görselleri kronolojik olarak sıralayıp sınıf panosuna asınız.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI					
ADI SOYADI					
ÖLÇÜTLER	Geliştirilmeli (1)	Kabul Edilebilir (2)	Başarılı (3)	Çok Başarılı (4)	Görüş ve Öneriler
İçerik	Sunulan bilgilerde önemli ölçüde yanlışlık bulunmaktadır.	Sunumda kısmen yanlış bilgiler bulunmaktadır.	Sunulan bilgiler doğrudur ancak kapsamı tam içermemektedir.	Sunulan bilgiler doğrudur ve kapsamı içermektedir.	
Pano	Panoda sadece yazılı açıklama bulunmaktadır.	Pano sadece görsel olarak desteklenmiştir.	Pano yazı ve görselle desteklenmiştir.	Pano; yazı, görsel ve fotoğraf ile desteklenmiştir.	
Görsel Tasarım	Hem yazı hem de görseller etkili ve dengeli kullanılmamıştır.	Yazılar etkili kullanılmış ancak görseller etkili kullanılmamıştır.	Yazı ve görseller etkili şekilde kullanılmıştır.	Görsel ve fotoğraflar, etkili ve dengeli bir şekilde kullanılmıştır.	
Toplam					

4.2. Ölçme ve Değerlendirme

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. (.....) Ceza infaz kurumlarında yangını söndürme görevi jandarmanın sorumluluğundadır.
2. (.....) Kimyasal elbiseler personellerin yangın içerisinde mahsur kalmış kişileri kurtarmak için giydikleri kıyafetlerdir.
3. (.....) Yangında görevli personel ağız ve burnunu kapatmak için kuru bez kullanmalıdır.
4. (.....) Savaş, seferberlik, salgın hastalık nedeniyle izinden geç dönen hükümlülere ceza verilmez.
5. (.....) Söndürme ekipleri en az üç kişiden , ilk yardım ekipleri en az iki kişiden oluşturulmaktadır.

B) Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

1. İnsan eliyle önlenemeyen, sel, fırtına, deprem, dolu vb. felaketlerin her birine ..... denmektedir.

2. Kurum en üst amiri, Cumhuriyet başsavcısına bilgi vermek suretiyle olağanüstü hâl planlarına göre kurumun fiziksel özelliği ve mevcudunu değerlendirerek ..... en az ..... kez olmak üzere uygun gördüğü zamanlarda tatbikat yaptırır.

3. Açık ceza infaz kurumlarında bulunanlara aileleriyle bağlarını sürdürmelerini veya güçlendirmelerini ve dış dünyaya uyumlarını sağlamak ..... önerisi ve Cumhuriyet başsavcılığının onayı ile yol hariç ..... kadar izin verilebilir.

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak işaretleyiniz.

1. **Aşağıdakilerden hangisi bir yangın görüldüğünde yapılması gerekenlerden biri <u>değildir</u>?**

A) Kendi can güvenliğini sağlamak
B) Paniğe kapılmak
C) İlgili yerlere haber vermek
D) Hayat kurtarmak
E) Yangın söndürmeye çalışmak

4.2. Ölçme ve Değerlendirme

2. Ceza infaz kurumlarında oluşabilecek olağanüstü doğal afet hâlleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Doğal afet, yangın ve ayaklanma gibi olağanüstü durumlarda ziyaret ve görüşmeler ertelenebilir.

B) Hükümlü; deprem, sel gibi doğal afet ve yangın hâlleri dışında yazılı bir emir olmadıkça kurumun dışına çıkarılamaz.

C) Açık ceza infaz kurumlarında bulunanlar Cumhuriyet başsavcılığının onayı ile üç ayda bir, yol hariç yedi güne kadar izin verilebilir.

D) Normal zamanda izinden geç dönen hükümlüler ile salgın hastalık, doğal afet durumunda geç dönen hükümlülere aynı ceza uygulanır.

E) Yargı çevresi dışına yapılacak hükümlü nakillerine izin vermeye Adalet Bakanlığı yetkilidir.

3. Ceza infaz kurumlarında oluşabilecek olağanüstü doğal afet hâlleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Kapalı ceza infaz kurumlarında oda ve koridor kapıları ölüm, deprem veya yangın gibi olağanüstü hâllerde açılır.

B) Haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma ve kısıtlama cezası doğal afet hâllerinde de uygulanmaya devam eder.

C) Doğal afet, yangın ve büyük onarım durumlarında Adalet Bakanlığının belirlediği kurumlara hükümlüler nakledilirler.

D) Ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler; ölüm, ağır hastalık, salgın hastalık veya doğal afet hâllerinde, telefondan yararlandırılırlar.

E) Önceden izin verilmiş olsa bile doğal afet, yangın ve ayaklanma gibi olağanüstü durumlarda ziyaret ve görüşmeler ertelenebilir.

4. Binada çıkacak yangına derhâl müdahale ederek yangının genişlemesine mâni olmak hangi acil durum ekibinin görevidir?

A) Söndürme B) Kurtarma C) İlk yardım

D) Koruma E) Ani müdahale

5. Aşağıdakilerden hangisi yangınla mücadele de kullanılan kişisel donanımlardan biri değildir?

A) Kasklar B) Çizmeler C) Filtreli gaz maskesi

D) Pamuk kumaş elbiseler E) Eldivenler

Hazırlık Çalışmaları

1. **Ceza infaz kurumlarında isyan denildiğinde aklınıza gelenleri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.**
2. **İsyan ve ayaklanmaların ceza infaz kurumu personeline yüklediği sorumluluklar nelerdir? Düşüncelerinizi ifade ediniz.**

4.3. TUTUKLU VE HÜKÜMLÜ KAYNAKLI ANİ DURUMLARA MÜDAHALE

Ceza infaz kurumlarında doğal kaynaklardan oluşan ani müdahale durumları (deprem, yangın vs.) olabileceği gibi, hükümlü ve tutuklulardan kaynaklanan acil müdahale durumları (isyan, rehin alma vs.) da meydana gelebilir.

4.3.1. Tutuklu ve Hükümlülerden Kaynaklanan Acil Durumlar

Ceza infaz kurumlarında beklenmeyen, olması istenmeyen olağanüstü hâllerin hükümlü ve tutuklular tarafından meydana gelmesi durumuna **tutuklu ve hükümlülerden kaynaklanan acil hâller** denmektedir. Bunlar firar, firara teşebbüs, isyan, rehin alma, sayım ve aramaya karşı çıkma, kendine zarar verme vb. hâllerdir.

Fiziki ve mimari yapısı itibari ile ceza infaz kurumuna uygun olmayan ya da tip ceza infaz kurumu ama kalabalık koğuş sisteminde olan cezaevlerinde tutuklu ve hükümlü güvenliğini, personel güvenliğini ve bina güvenliğini sağlamak çok zordur. Ceza infaz kurumunun iç hâkimiyeti tutuklu ve hükümlülerin elinde ise o ceza infaz kurumunda her an olağanüstü durumlar yaşanabilir. Bu tür ceza infaz kurumlarında programlı bir çalışma sistemi oluşturulmadığı gibi personel arasında düzenli çalışma sistemi de yoktur. Ast-üst ilişkileri zayıf, verilen emirler tam anlamıyla yerine getirilemez durumdadır.

Kanun, yönetmelik ve genelgelere göre ceza infaz kurumunun yönetilmemesi, görevin kötüye kullanılması gibi durumlar acil durum hâllerinin yaşanmasına zemin oluşturmaktadır.

Ekip çalışmasının egemen olduğu, kurum kültürü mevzuat çerçevesinde oluşmuş olan kurumlar da tutuklu ve hükümlüden kaynaklanan acil durumlar en aza inmekte ve sağlıklı bir şekilde infaz sistemi uygulanmaktadır.

4.3.1.1. İsyan ve Ayaklanma

Hükümlü ve tutukluların sayım vermeme, kapı ve şebeke arkalarına barikatlar kurma, ceza infaz kurumuna ait demirbaş eşya ve malzemeleri kırma, yakma, yıkma ve tahrip etme, ellerindeki delici, kesici, yakıcı ve patlayıcı madde ve malzemeleri personele karşı veya bir başka hükümlü veya tutukluya karşı kullanma suretiyle başlattıkları eylemlerdir.

Jandarma; ceza infaz kurumlarında kavga, isyan ve kargaşa durumunda, Emniyet ve Asayiş Planları Hazırlama Yönergesi esaslarına göre hazırlanan müdahale, emniyet ve tahliye planlarına göre hareket eder (Görsel 4.21).

Haber Köşesi

M... Cezaevi'nde taşkınlık

M... E Tipi Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumundaki aramalara ve 12 kişilik koğuşun ikiye bölünmesine tepki gösteren tutuklu ve hükümlüler koğuşu ateşe verdi.

Alınan bilgiye göre, cezaevinde siyasi kadın tutuklu ve hükümlülerin bulunduğu koğuşun ikiye bölünmesine tepki gösteren bazı kadın tutuklular, koğuşu ateşe verdi.
Olayda yaralanan 7 kadın tutuklu, ambulanslarla M... Devlet Hastanesine kaldırılarak tedavi altına alındı.
Devlet hastanesine giderek yaralıların sağlık durumu hakkında bilgi alan Cumhuriyet başsavcısı H. K., gazetecilere yaptığı açıklamada, olayın ceza ve infaz kurumunun tamamına yayılmadığını ve münferit bir hadise olduğunu belirterek, olayın isyan niteliği taşımadığını söyledi.
K., siyasi suçlardan tutuklu ve hükümlülerin kaldığı kadınlar koğuşunda yaşanan olayla ilgili şunları kaydetti:
"Terör tutuklu ve hükümlülerinin bulunduğu koğuşlarda bugün bir arama yapıldı. Bu sebeple tepki gösterildi. Bir de kadınların koğuşu biraz kalabalıktı. 12 kişi bir koğuşta kalıyordu. Onları iki ayrı koğuşa yerleştirdik. Arkadaşlarından ayrılmalarına da bir tepki göstermişler. Bu tepkinin sonucu akşam üzeri koğuşlarını yakmışlar. Bu yakma olayından ötürü 5 tutuklu ve hükümlü kadın dumandan etkilenmiş, yan koğuştaki 2 kişi de destek amaçlı kendilerine zarar vermişler. Yaralılar acilen hastaneye kaldırılıp müşahede altına alındılar. Endişe edilecek bir durum yok. Olayda ölen yok, sadece dumandan ötürü etkilenmişler. Cezaevinin tamamını kapsayan herhangi bir durum söz konusu değil." dedi.

Görsel 4.21: İsyan ve ayaklanma

4.3.1.2. Ceza İnfaz Kurumlarında İsyan ve Rehin Alma

Bir ceza ve infaz kurumunda isyan ya da rehin alma belirtileri aşağıdaki gibi sıralanır:

- Ceza infaz kurumunda kalmakta olan hükümlü ve tutukluların ulaşamadıkları yasak madde ve malzemeleri, gayriresmî olarak içeri sokma girişimi içerisinde olmaları ve kimi zaman bu girişimlerinde başarılı olmaları
- Avukatların örgüt liderleri ile çok sık görüşmesi
- Ranza ve soyunma dolapları gibi demirbaşların yerlerinden çıkarılması veya içlerinin boşaltılması
- Tutuklu ve hükümlülerin çeşitli bahanelerle keyfî olarak sorun yaratması
- Arama ve sayımlarda personelin sık sık tehdit ve takip edilmesi
- Örgüt sorumlularının sık sık bir araya gelerek tartışmaları, plan ve programlar yapmaları
- Tutuklu ve hükümlülerin kapı ve şebekelere nöbetçiler yerleştirmesi
- Ceza infaz kurumunda çok belirgin bir şekilde sessizliğin olması
- Üst düzeydeki örgüt elemanlarının idareye görünecek şekilde göz önünde çok dolaşmaması

Hükümlü ve tutuklularca tasarlanan isyan ve rehin alma eylemleri, kimi zaman bir personelin onların eline geçmesi ile sonuçlanabilir. Bu durum cezaevlerinde daha çok siyasi suçlu, tutuklu ve hükümlülerin başvurdukları bir eylem şeklidir. Ceza infaz kurumunda, koridor, oda veya koğuşların kapı veya şebekelerine barikatlar kurarak bir kısım personeli zorla ellerinde tutmalarıdır. Personeli rehin tutmaktaki amaç eylemi yapan gruplar dışarıdan yapılabilecek müdahalelere karşı kendilerini güvenceye almak, rehîn alınan personeli kullanarak idareci ve yöneticilere taleplerini zorla kabullendirmek ve ceza infaz kurumu yönetiminden tavizler elde etmektir.

Örnek Olay

F tipi ceza infaz kurumunda bir hükümlü koğuşlarda bulunan acil çağrı butonuna basarak nöbetçi infaz koruma memurunu koğuş kapısına çağırmıştır. Hükümlü; tek başına koğuş kapısına gelen infaz ve koruma memuruna, içeride birinin kalp krizi geçirdiğini acilen kapıyı açması gerektiğini söylemiştir. Paniğe kapılan infaz ve koruma memuru kapıyı açmıştır. Tek başına koğuşa giren infaz ve koruma memuru hiç de bahsedildiği gibi bir olayın olmadığını anlamış ancak geç kalmıştır. Koğuşta önceden planlanan bir olayın içinde kendini bulmuş ve hükümlülerce rehin alınmıştır.

Sıra Sizde

Yukarıda verilen örnek olayla ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız. Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. **Örnek olayda anlatılan rehin alma olayının yaşanmasında infaz ve koruma memurunun kusurlu davranışları nelerdir? Bu tarz durumlarda infaz ve koruma memurunun sergileyeceği doğru tavır nasıl olmalıdır?**
2. **Ceza infaz kurumlarında rehin alma olaylarının yaşanmaması için ne gibi tedbirler alınabilir?**

4.3.1.3. Ceza ve İnfaz Kurumunda Açlık Grevi ve Türleri

Açlık grevi, tutuklu ve hükümlülerin istek ve taleplerini yerine getirebilmeleri için mevcut uygulamalara karşı yemek almama, yemek yememe gibi toplu olarak ceza infaz kurumu idaresine ve yönetime karşı başlattıkları bir eylem şeklidir.

Açlık grevleri; personel, mahkûm ve binaya karşı bir şiddet unsurunu teşkil etmez. Duygusallığı ön planda tutan kamuoyunun, sivil toplum örgütlerinin, ziyaretçi ve yandaşlarının girişimleri ile talep ettikleri hak ve tavizlerin koparılmasına yönelik bir eylem şeklidir. Pasif direniş olarak değerlendirilir.

Açlık grevleri; **süreli, süresiz, dönüşümlü açlık grevleri ve ölüm oruçları** olmak üzere dörde ayrılır.

Hükümlü ve tutukluların başlama nedenlerine göre açlık grevleri şunlardır:

- Protesto amacıyla yapılan açlık grevleri
- Destek amacıyla yapılan açlık grevleri
- Talepli açlık grevleri

Açlık grevine giren örgütler, elde etmek istedikleri hak ve tavizlerin kendileri açısından önem durumunu göz önüne alırlar, girecekleri açlık grevi çeşidini davanın önemliliğine göre belirlerler.

Kendileri için önemli olarak görülen sorunların kazanılmasında, süresiz açlık grevini ve bunun devamı olan ölüm orucu eylemlerini seçerek açlık grevine başlarlar.

Kendilerini fazla ilgilendirmeyen veya önemli görmedikleri talep ve sorunları için, sadece yönetime karşı tepkilerini belirtmek, eylemlerinin yankı bulmasını, ses getirmesini sağlamak için tutuklu ve hükümlüler, dönüşümlü açlık grevleri veya süreli açlık grevleri eylemleri ile açlık grevine başlarlar.

4.3.1.4. Açlık Grevlerinin Tıbbi Yönü

Açlık grevlerinde ortaya çıkan yeme reddine bağlı, gündelik yaşamı sürdürmek için gerekli olan kalori ve bedensel yapı taşları alın(a)madığından doğrudan doğruya tıbbi bir durumdur.

Açlık grevlerinde ortaya çıkan tıbbi tablo, alınmayan kalori ve bedensel yapı taşlarının miktarına ve açlığın süresine göre değişir. Sıvı alımının belli bir denge içinde olmasına genellikle mahkumlar özen göstermelerine rağmen kimi durumlarda sıvı-elektrolit dengesinin bozulmasına bağlı ani bilinç kayıpları ve akut durumlar çıkabilir. Açlık grevi süresi uzadıkça alınamayan enerji, bedendeki depolardan önce yağ, sonra proteinler yani kas dokusu kaybolacak şekilde karşılanmaya çalışılır.

Kendini ilk gösteren klinik tablo; hâlsizlik, güçsüzlüktür; zamanla bağışıklık sisteminin zayıflaması ve sürekli yatağa bağlı kalma yüzünden dekübitüs yaraları (Sıklıkla kemik çıkıntılarda basınç veya basınçla birlikte sürtünme ile oluşan deri veya deri altında oluşan doku hasarıdır.) ve enfeksiyonlar ortaya çıkar.

Uzun süreli yeme reddinin en önemli komplikasyonlarından biri Wernicke Korsakoff sendromudur. Bu sendromdan sorumlu olan bozukluk, uzun süre B1 vitamini (tiyamin) alınamamasından kaynaklanan eksikliktir.

Tutuklu ve hükümlüler, hangi nedenle olursa olsun, kendilerine verilen yiyecek ve içecekleri sürekli olarak reddettikleri takdirde;

a) Bu hareketlerinin kötü sonuçları ile bırakacağı bedensel ve ruhsal hasarlar konusunda kurum tabibince bilgilendirilirler.

b) Psikososyal servisi birimince de bu hareketlerinden vazgeçmeleri yolunda çalışmalar yapılır.

c) Bu çalışmalardan sonuç alınmaması hâlinde, beslenmelerine kurum tabibince belirlenen rejime göre uygun ortamda başlanır.

ç) Beslenmeyi reddederek açlık grevi veya ölüm orucunda bulunan tutuklu ve hükümlülerden; alınan tedbirlere, yapılan çalışmalara rağmen hayati tehlikeye girdiği veya bilincinin bozulduğu tabipçe belirlenenler hakkında isteklerine bakılmaksızın tedavileri kurumda yapılır.

d) Kurumda olanak bulunmadığı takdirde derhâl hastaneye kaldırılmak suretiyle muayene ve teşhise yönelik tıbbi araştırmalar yapılır.

e) Tedavi ve beslenme gibi tedbirler, sağlık ve hayatları için tehlike oluşturmamak şartıyla uygulanır.

f) Herhangi bir sağlık sorunu olup da tedaviyi reddeden tutuklu ve hükümlülerin hayatlarının ciddi tehlike içerisinde olması durumunda isteklerine bakılmaksızın kurum revirine veya hastaneye kaldırılarak tedavileri yapılır.

g) Bu maddelerde öngörülen tedbirler ceza infaz kurumu tabibinin tavsiye ve yönetimi altında uygulanır. Ancak ceza infaz kurumu tabibinin zamanında müdahale edememesi veya gecikmesi hükümlü için hayati tehlike oluşturabilecek ise ivedi bir şekilde müdahale edilir.

4.3.1.5. Açlık Grevlerinin Yasal Yönü

Beslenmenin reddi ve açlık grevleri ile ilgili yasal düzenleme 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 82'nci maddesinde ve Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 101. maddelerinde yer almaktadır.

Bir sağlık sorunu olup da muayene ve tedaviyi reddeden hükümlülerin sağlık veya hayatlarının ciddi tehlike içinde olması veya ceza infaz kurumunda bulunanların sağlık veya hayatları için tehlike oluşturan bir durumun varlığı hâlinde isteklerine bakılmaksızın kurumda, olanak bulunmadığı takdirde derhal hastaneye kaldırılmak suretiyle muayene ve teşhise yönelik tıbbi araştırma, tedavi ve beslenme gibi tedbirler, sağlık ve hayatları için tehlike oluşturmamak şartıyla uygulanır.

Hükümlülerin sağlıklarının korunması ve tedavilerine yönelik zorlayıcı tedbirler, onur kırıcı nitelikte olmamak şartıyla uygulanır.

Yasal sorumluluğu olan diğer kişi ve kurumların, açlık grevleri için yapabilecekleri hususlar aşağıda sıralanmıştır:

- Cumhuriyet başsavcılıklarınca terör mahkûmlarının yoğun olarak bulunduğu yerlerin kurum müdürleri ile toplantı yapılarak açlık grevinde alınması gereken tedbirler hakkında ilgililerin koordine edilmesi
- Öncelikle yapılan eylemin açlık grevi mi yoksa ölüm orucu mu olduğunun tespit edilmesi ve bu duruma göre hareket edilmesi
- Açlık grevi eyleminde bulunan ceza infaz kurumlarında, kurum tabibi ve sorumlu personelin her an ulaşılabilir duruma getirilmesi

- Açlık grevine başlayacak olan hükümlü ve tutukluların, açlık grevinin kendinde bırakacağı sağlık problemleri ile ilgili olarak bilgilendirilmesi
- Ceza infaz kurumu ziyaretleri ve bu konulardaki yazılı ve görsel haberler takip edilerek kamuoyunu yanıltıcı, yanlış veya yalan haber yapılması durumunda anında Genel Müdürlüğe bilgi verilmesi
- Açlık grevi başlayan ceza infaz kurumlarında sürekli olarak bir doktor ve sağlık memuru ile kapıda hazır bir şekilde bekletilecek bir ambulansın bulundurulması
- Açlık grevine başlayan hükümlü veya tutuklunun günlük sağlık kontrollerinin yapılması, kronik rahatsızlığı olanlara veya bulaşıcı hastalık taşıyanlara dikkat edilmesi, hastanın beslenme rejimi ve müdahale zamanı belirlenmesi
- Hükümlü ve tutukluya resmî yollarla gelen B1 vitamininin verilmesi, başka yollarla gelen ilaç ve vitaminin kuruma alınmaması
- Açlık grevine başlayanlar gün itibariyle boy, kilo, tansiyon, kullanmaya başladığı vitamin ve genel durum hakkında "açlık grevi değerlendirme formu", "açlık grevine giden hükümlü tutuklu takip formu" doldurularak UYAP üzerinden günlük Genel Müdürlüğe bilgi verilmesi
- Açlık grevi devamı süresince boy, kilo, tansiyon ve genel durum kontrolüne izin vermeyen mahkûmların idare tarafından takibi alınması, doktorun muayenesini kabul etmemeleri durumunda imzaları alınarak tutanak düzenlenmesi
- Açlık grevinde bulunan hükümlü ve tutuklular tek tek gözlemlenerek çok kararlı görünen veya örgütün feda edebileceği kişilerin tespitinin yapılması yönünde istihbarat çalışmasına önem verilmesi
- Sağlık Bakanlığı ile irtibata geçilerek günlük bilgi akışının sağlanması
- Hastane aşamasında hükümlülerin ikna edilmesine hız verilmesi, açlık grevindeki hükümlüler isteklerine göre iki kişilik odalarda barındırılması
- Durumu kritik aşamaya gelenlerin derhâl hastaneye sevklerinin sağlanması
- Hükümlü ve tutukluların açlık grevi eylemini bırakmalarının ardından alacakları gıda takviyelerinin doktor veya sağlık memuru tavsiyesine göre verilmesi
- Açlık grevine başladıklarını belirtmelerine rağmen haricen yemek alma ve kantin alışverişi yapan hükümlü ve tutukluların açlık grevini bıraktıklarını değerlendirmek suretiyle işlem yapılması
- Kurum sorumluluğuna neden olabilecek herhangi bir olumsuz davranışa meydan verilmemesi

4.3.2. Müdahale Yöntemleri

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 34. maddesine göre kurum en üst amiri; Cumhuriyet başsavcısına bilgi vermek suretiyle önceden hazırlanan olağanüstü hâl planlarına göre kurumun fiziksel özelliği ve mevcudunu değerlendirerek yılda en az iki kez olmak üzere uygun gördüğü zamanlarda diğer kamu görevlilerinin katılımıyla; isyan, firar, yangın ve benzeri olaylara karşı tatbikat yaptırır.

Ceza infaz kurumlarında oluşan olağanüstü durumlarda; kavga, isyan, kargaşa gibi hâllerde, daha önce hazırlanan ve uygulanan tatbikatlara ve tahliye planlarına uygun şekilde hareket edilir.

İdare tarafından uygun görülmesi durumunda, her zaman sayım yapılabilir. Olağanüstü durumlarda, kurum en üst amirinin talebi, Cumhuriyet başsavcısının oluru ile dış güvenlik görevlileri sayımlara katılabilir.

Ceza infaz kurumunda meydana gelen olaylarda uzlaşma sağlanamazsa ve olaylar devam ediyorsa inzibati müdahaleler kaçınılmaz olur. Zor kullanmak sureti ile yapılacak müdahalelerde, öncelikle ceza infaz kurumu güvenlik personeli aracılığı ile yapılmalıdır. Olayın boyutu büyük ise dışarıdan takviye güvenlik birimleri, ceza infaz kurumuna çağırılır. Olayların bastırılması için destek amacıyla dışarıdan bazı kurumlardan yardım talep edilir. Bunlar jandarma, emniyet, il sağlık müdürlüğü, itfaiye, belediye gibi birimlerdir.

Yasal yetkileri olan görevlilerin vazife esnasında öldürücü olmayan herhangi bir fiziki gücü kullanarak verilen talimata uyulmasını sağlamak veya asayiş, güvenlik ve işleyiş ile ilgili uygulamalar esnasında gösterilen direncin üstesinden gelmek ya da herhangi birini saldırgan bir davranıştan korumak için giriştiği hareketlere **zor kullanma** (zor kullanma olayı) denir. Direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre direnmeyi etkisiz hâle getirecek şekilde kademeli olarak artan oranda bedeni kuvvet, maddi güç ve yasal şartlar oluştuğunda her çeşit silah kullanmak, zor kullanma yetkilerini ifade eder (Görsel 4.22).

Görsel 4.22: Zor kullanma

Ceza infaz kurumlarında disiplin ve güvenliğin sağlanmasında temel insan haklarının özüne dokunulamayacağı, bu hakların uluslararası normlar ve anayasa ile güvence altına alındığı, eziyet ve işkencenin suç olduğu gerçeği gözden uzak tutulmamalıdır.

Ceza infaz kurumları hem toplum hem de suçlu güvenliğinin sağlandığı kamu binalarıdır. Bu kurumlarda düzeni yitirmenin hiçbir haklı gerekçesi olamaz. Güvenliğin söz konusu olan her yerde olduğu gibi ceza infaz kurumlarında da güvenlik, yasal bir disiplin ile sağlanacaktır. Keyfîlik, eziyet ve işkence düzeni sağlamanın gerekçesi olamaz.

Ceza infaz kurumu güvenliğinde fiziki yapı ve araç gereçten sonra güvenliği sağlayan en önemli unsur personeldir. İnfaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurlarının, memuriyetle ilgili genel görevlerinin yanı sıra güvenlik ile ilgili olmak üzere; kurumun iç güvenliğini ve disiplinini sağlamak, hükümlü ve tutukluların davranışlarını izlemek ve gözetlemek, nöbet tutmak, gerektiğinde yasal çerçevede kalmak kaydı ile fiilî müdahalede bulunmak, caydırıcı karşı önlemleri almak ve zor kullanma yetkisi ve sorumluluğu vardır.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirleri Hakkında Kanun'a göre hiçbir hâlde zincir ve demire vurmak tedbir olarak uygulanmaz. Kelepçe ve bedensel hareketleri kısıtlayıcı araçlar; çocuk hükümlüler hariç olmak üzere, yetkili makamın önüne getirildiğinde çıkarılmak kaydıyla, sevk ve nakil sırasında kaçmayı önlemek için, hekimin talimat ve gözetiminde olmak üzere tıbbi nedenlerle, diğer kontrol usullerinin yetersizliği hâlinde, hükümlünün kendisine veya başkalarına zarar vermesine veya eşyayı tahrip etmesine engel olmak için kurum en üst amirinin emriyle kullanılabilir.

Herhangi bir durumda kullanılacak kuvvetin makul olması için, bu kuvvetin belirli bir duruma hâkim olmak veya bir saldırıyı önlemek amacı ile uygulanması şarttır. Genellikle şüpheli tarafından, sadece sözlü olarak yapılan şiddet tehditleri, zor kullanımı için geçerli bir neden sayılmamaktadır. Zora başvurulmadan önce, savrulan tehdidin inandırıcı olması gereklidir.

Görevliler, herhangi bir kuvvet kullanma uygulamasına geçmeden önce çok ihtiyatlı olmalıdırlar. Aşırıya kaçan veya kurallara uymayan kuvvet uygulamaları, kanunların ihlali demek olup görevli hakkında cezai kovuşturmaya ve görevlinin şahsi sorumluluğuna gidilmesine neden olabilecektir.

4.3.2.1. Acil Durumlara Karşı Önlemler

Ceza infaz kurumlarında meydana gelebilecek acil durumlara karşı birtakım önlemlerin alınması gerekir. Bu önlemler, acil durum öncesi ve acil durum ortaya çıktıktan sonraki önlemlerdir.

4.3.2.2. Acil Durum Öncesi Önlemler

Acil durum öncesi alınması gereken önlemler şunlardır:

- Odalara hangi nedenle olursa olsun, en az iki ceza infaz kurumu personeli ile girilmesi, terör ve örgütlü suçlardan hükümlü ve tutukluların bulunduğu odalara ise risk ve tehdit faktörleri göz önüne alınmak suretiyle yeteri kadar personel ile girilmesi, hükümlü ve tutuklular ile en az 2 metre olan güvenlik mesafesinin korunmasına dikkat edilmesi
- Güvenlik personelinin seçiminde ve gerektiğinde değiştirilmesinde kurum idaresince, görevin gerektirdiği nitelik ve yeterliliğin değerlendirilmesinin yapılması
- Olaylara müdahalede hükümlü ve tutuklunun cinsiyeti, yaşı, fiziki yapısı, elinde bulundurduğu saldırı aracının özelliği, psikolojik durumu, eğitim durumu, suç grubu, müdahale edilecek alan ve dış faktörler gibi durumların değerlendirilmesi, bu hususlara ilişkin önceden planlama yapılması
- Bu değerlendirme sonucunda uygun personel ile uygun olacak en iyi müdahale yöntemlerinin önceden belirlenmesi

- Kurum personelinin müdahale esnasında mevcut teçhizat eksikliklerinin (müdahale kıyafeti, kalkan, müdahale eldiveni, T tipi cop, telsiz, kameralı kask, yangın söndürme cihazı vb.) süratle giderilerek ceza infaz kurumlarında müdahale için gerekli araç ve gereci ihtiyaç duyulduğunda her an kullanıma hazır hâlde bulundurulması (Görsel 4.23)

Görsel 4.23: Robokop kıyafetiyle temsilî eğitim

- Kurum personelinin; hükümlü ve tutukluların tehdit, ısrar, tahrik, yalan, kavga ve kendine zarar verme davranışlarının altında yatan nedenler konusunda dikkatli olmaları ve bu davranışlar karşısında verilebilecek doğru tepkiler hakkında bilgi sahibi olunması
- Tüm kurum personelinin intihar girişiminde veya herhangi bir nedenle derin bir üzüntü içinde bulunan hükümlü ve tutuklulara yaklaşımının nasıl olacağı konusunda bilgi sahibi olmalarının sağlanması
- Ani gelişen olaylar haricinde, güvenlik personelinin planlı ve organize müdahale süreçlerinin kamera ile kayda alınması suretiyle şeffaflığın sağlanması, haksız itham ve isnatların önüne geçilmesi, müdahale sonrasında tutulması gereken raporların düzenli tutulması ve muhafazasının sağlanması
- Ceza infaz kurumlarında meydana gelmesi muhtemel olaylara karşı, olay öncesi istihbarat, haber alma ve değerlendirme birimi kurulması ve Genel Müdürlüğe gönderilmek üzere bu birimin yaptığı çalışmaların raporlaştırılması
- Ceza infaz kurumlarında bulunan güvenlik personelinin, yakın savunma ve mesleki müdahale yöntem ve teknikleri, orantılı güç kullanımı, zor kullanma öncesi kriz yönetimi, etkili iletişim yöntemleri ve öfke kontrolü konularında göreve ilişkin nitelik ve yeterlilik düzeylerinin yükseltilmesi
- Güvenlik personeline yönelik olarak geliştirilecek eğitim programlarında ihtiyaç duyulması hâlinde eğitim merkezlerinde mevcut ders notları ve diğer eğitim materyallerinden faydalanılması için talepte bulunulması, kurumda eğitici personel yetersizliği durumunda mevcut eğitici havuzundan faydalanılması için genel müdürlükten ve ilgili eğitim merkezi müdürlüklerinden talepte bulunulması
- Kurumlarda oluşması muhtemel olaylar hakkında basın yayın ve medyaya haber ulaşmadan önce güvenlik önlemlerinin alınması, olay öncesi durum hakkında genel müdürlüğe bilgi verilmesi, bu bilgilerin kime verildiği ve nasıl bir seyir izlendiğine dair bilgiler muhafazası genel müdürlüğün veya Cumhuriyet başsavcısının izni haricinde kimseye bilgi verilmemesi
- Ceza infaz kurumlarında zaman zaman gerçekleşen açlık grevi eylemleri ile ilgili olarak da gönderilen yazılar uyarınca işlem yapılarak gereken tüm tedbirlerin alınması

Ceza infaz kurumu personelinin acil durumlar yaşanmadan öncesinde, kurum idaresince düzenlenen tatbikatlar ile robokop kıyafetinin 1,5 dakika gibi kısa bir süre içerisinde giyilmesi konusunda tatbikatlar yapılmalıdır. Yine düzenlenen bu tatbikatlarda kurum personelinin ekip çalışması ve koordinasyon anlamında uyumlu olmaları teşvik edilmelidir.

4.3.2.3. Acil Durum Sonrası Önlemler

Acil durum sonrasında alınacak önlemler ve yapılması gerekenler şunlardır:

- Olayın çıktığı blok ve kısımlarda gerekli güvenlik tedbirleri alınır, bu tedbirler olayın kapsamı ve önemine göre artırılır.
- Olay tüm boyutlarıyla silsile yolu izlenerek kurum amirlerine ve diğer üst mercilere bildirilir.
- Görevde olmayan personel göreve çağırılır. Dış güvenliğin sıkı kontrol altına alınması için jandarmaya ve emniyete bilgi verilir. Olayın durumuna göre itfaiye ve sağlık kuruluşlarından yardım talep edilir.
- Tüm giriş ve çıkış kapıları kontrol altına alınır. Diğer blok ve kısımlar güvenlik altına alınıp olayların genişlemesine meydan verilmez.
- Rutin olarak yürütülen faaliyetler durdurulur, tüm blok ve odaların kapıları kapalı ve kilitli tutulur.
- Yağmalama ve kundaklama durumlarına karşı ceza infaz kurumunun kantin, revir, doktor muayene odaları, depo, yemekhane, elektrik ve elektronik malzemelerin bulunduğu yerlerde güvenlik tedbirleri artırılır.
- Güvenlik sistemlerinden yararlanılır, yangın vb. durumlarda kısmi ya da genel olarak elektrikler kesilir.
- Olaylara karışmayan tutuklu ve hükümlülerin güvenliği için önlemler alınır, olaylara karışmamaları konusunda desteği alınır.
- Olayın gelişimi ve durumuna göre plan ve program geliştirilir, müdahale için gerekli personel ve teçhizat hazır bulundurulur.
- Eylem yapan grup veya örgüt liderleri ile irtibat kurularak talepleri öğrenilir, olayların bitirilmesi konusunda uyarılar yapılır.
- Eylemcilerin ellerinde bulunan delici, kesici ve patlayıcı aletler dikkate alınarak zor kullanma planları yapılır.
- Eylemi sona erdirmek için yardımcı malzeme, alet ve edevat hazır bulundurulur.
- Olay hakkında ayrıntılı tutanak düzenlenir.
- Müdahale sonrası gerekli durumlarda, hükümlü ve tutuklular mümkün olan en kısa zamanda tıbbi tetkik ve muayeneye götürülür.
- Hükümlü ve tutukluların müdahale sonrası, güvenlik tedbiri olarak geçici odaya yerleştirilmesi ya da verilen disiplin cezası kapsamında tek kişilik odaya konulmaları durumunda, olayın ceza infaz kurumunda düzen, disiplin ve güvenliğin olduğu kadar hükümlü ve tutuklunun psikolojisi ve insan hakları standartları gözetilerek idari ve psikososyal servis görevlilerince, olaya ve kişiye ilişkin bireysel ve dinamik değerlendirme yapılmalıdır.
- Suç teşkil eden eylemlerden sonra olay yerinin incelenmesi, parmak izinin tespit edilmesi gibi doğru ve sağlıklı bir soruşturmanın yürütülmesinin temel unsurları konusunda dikkatli olunması, delillerin kaybolmasının engellenmesi ve gerekli durumlarda kolluk güçleri ile bilgi ve deneyim paylaşımına gidilir.

4.3.3. Ceza İnfaz Kurumlarında İlk Yardım ve İlk Yardıma İlişkin Temel Kavramlar

İnfaz koruma memurunun görevini ifa ederken acil durumda yapılacak basit uygulamalar kadar bazı tehlikeli davranışlardan kaçınılması da hükümlü ve tutuklunun hayatını kurtarır. İlk yardımı uygulayan, ani müdahale sırasında yapılmaması gerekenleri engelleyerek de hayat kurtarır. Hasta veya yaralılara yapılacak yanlış uygulamalar veya yanlış taşıma, sakatlıklara ya da ölümlere neden olabilmektedir.

Ani olarak ortaya çıkan hastalık veya yaralanma durumunda; kişinin hayatını korumak, sağlık durumunun kötüleşmesini önlemek ve iyileşmesine destek olmak amacıyla olay yerindeki imkânlarla uygulanan hızlı ve etkili müdahalelere **ilk yardım** denir (Görsel 4.24).

Ceza infaz kurumlarında meydana gelen acil durumlar ilk yardımın önemini ve ilk yardıma duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır. İlk yardım konusunu oldukça önemseyen Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü; infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurlarının eğitim merkezlerinde ilk yardım eğitimi ve sertifikası almaları konusunda çalışmalar yürütmektedir.

Görsel 4.24: İlk yardım

İlk yardımın temelde dört amacı vardır (Şema 4.1).

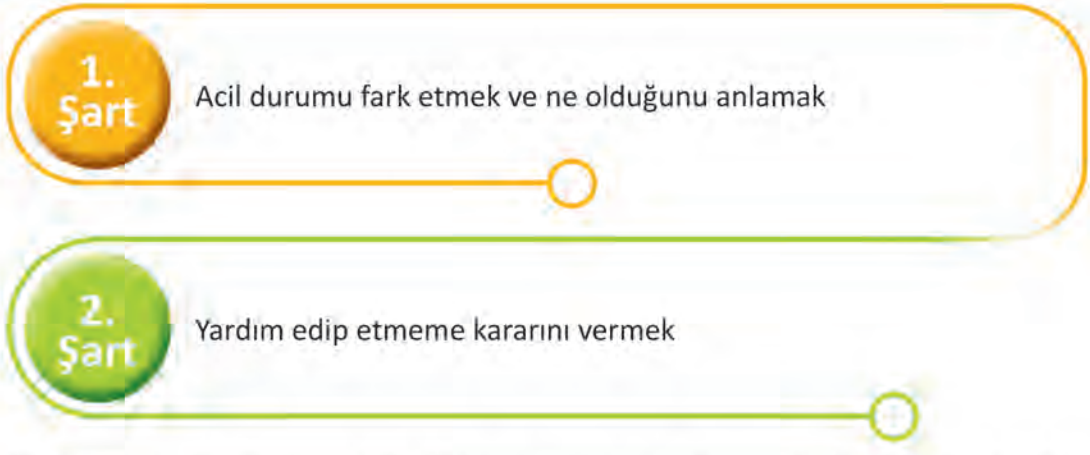
Şema 4.1: İlk yardımın amaçları

İlk Yardımcı

Sağlık Bakanlığınca belirlenen standartlara uygun eğitim alan ve aldığı eğitim çerçevesinde uygulamalar yapabilen, ilk yardımcı yetki belgesine sahip olan kişidir.

Sağlık, yaşam, mülk veya çevre için acil risk oluşturan durumları ifade eden ve çoğu zaman kötüleşmeyi önlemek için acil müdahale gerektiren durumlar gündelik yaşantımızda karşımıza çıkabilir. Acil durum gerektiren durumlarda bir ilk yardımcının müdahalesi ile yaşamın devamlılığı sağlanabilir.

Acil bir durum ile başa çıkabilmek için gerekli olan şartlar vardır.

İlk yardımcı, hasta ve yaralıya müdahale etmeden önce, olay yerinin kendisi, hasta ve yaralı, çevredeki insanlar açısından risk taşıyıp taşımadığını mutlaka kontrol etmelidir.

İlk yardımcı, her zaman can güvenliğinin her şeyden önce geldiğini unutmamalıdır.

Acil Durum ile Başa Çıkma

Birinci Aşama: Birincil (başlangıç) kontrol aşamasıdır.

- Yaşamı tehdit eden sorunları tanımlamak amaçlanır.
- Birincil kontrol ilk izlenim ile başlar. Bu aşamada aşağıdaki sorulara yanıt aranır:

→ Kişi yaralı mı, hasta mı?

→ Kişi uyarıya açıkça tepki veriyor mu, vermiyor mu?

→ Kişi belirgin bir şekilde yeterli veya normal nefes alıyor mu?

→ Kanama belirtileri var mı?

→ İlk yardımcının kişinin kanına veya diğer vücut sıvılarına temas etme ihtimali var mı?

→ İlk yardımcı, hasta ve yaralı veya çevredekiler için olay yerinde tehlike var mı?

Yanıtın (Tepkinin) Değerlendirilmesi

Hasta veya yaralı hareketsiz ise hafifçe omuzlarına dokunarak uyuyan bir kimseyi uyandırabilecek kadar yüksek bir sesle ona "İyi misiniz?" diye sorulmalıdır (Şema 4.2).

Şema 4.2: İlk yardımda hastanın kontrolü

Yanıt (tepki) veren hasta veya yaralı için ilk yardımda şunlar yapılır:

- Hasta veya yaralı ile ilk olarak mümkünse göz teması kurulur, ilk yardımcı kendini tanıtır, ilk yardım eğitmeni olduğunu söyler, ne yapacağını açıklar ve yardım için hastadan rızasını ister. Örneğin "Ben eğitim almış yetkili ilk yardımcıyım. İzniniz olursa size yardımcı olacağım." denilerek hastaya veya yaralıya gerekli açıklama yapılır.
- Hasta görünümünde olma ya da ağır şekilde yaralanma söz konusu ise yanıt olsa dahi 112 acil yardım numarasını arayarak veya aratılarak yardım istenir.
- Kanama olup olmadığı kontrol edilir. Nefes (solunum) kontrolü yapılır.
- Gerekli ise hasta veya yaralı, kurtarma (iyileşme, derlenme) pozisyonuna getirilir.

Yanıt (tepki) vermeyen hasta veya yaralı için ilk yardımda şunlar yapılır:

- 112 acil yardım numarasını arayarak veya aratarak yardım istenir.
- Hasta veya yaralı, düz sağlam bir yüzeye yatırılır; hasta veya yaralının solunumu kontrol edilir.
- Herhangi bir hareket görülmüyorsa, ağız ve burundan gelen hava sesleri duyulmuyorsa kişi nefes almıyordur. Kişinin zaman kaybetmeden temel yaşam desteğine bağlanması gerekir.

İkinci Aşama: Tüm vücudun baştan sona yeniden değerlendirildiği aşamadır.

- Bu aşamada da hayatı tehdit eden bir durum saptandığında hemen düzeltilmelidir.
- Hasta veya yaralıların kendilerini savunmasız ve kaygılı hissettikleri unutulmamalı, değerlendirme boyunca saygılı ve merhametli davranılmalıdır.
- Mümkünse hasta ve yaralının oturması veya uzanması sağlanmalıdır.

Üçüncü Aşama: Hasta veya yaralının hikâyesinin alındığı aşamadır.

- Yaralanma nedenini anlamak için, hasta veya yaralıdan neler olduğunu ayrıntılı olarak açıklamasının istendiği aşamadır.
- Hasta veya yaralıya "Sorun nedir?", "Ne oldu size?" ve "Herhangi bir yerin incindi mi?" şeklinde sorular sorulur.
- İlk yardımcının işinin teşhis koymak değil, bulunan belirtilere dayanarak sorunun ne olduğunu anlamaya çalışmak olduğu unutulmamalıdır. Teşhis koyma işi doktora bırakılmalıdır.

112 Acil Yardım Numarası Arandığında Yapılacak Konuşma Sırasında Dikkat Edilecek Hususlar

- Yavaş, sakin ve net bir şekilde konuşulmalı.
- Adres (konum) bilgisi, kişinin yerini tam olarak belirtecek şekilde verilmeli.
- Arayan kişi aranılan telefon numarasını ve adını söylemeli.
- Ne olduğuna dair bir açıklama yapılmalı.
- Acil durumun niteliği anlatılmalı. Örneğin "Annem merdivenlerden düştü ve hareket etmiyor."
- Yardıma ihtiyacı olan hasta veya yaralı sayısı, özel koşulları söylenmeli. Örneğin "İki aracın dâhil olduğu bir trafik kazası oldu. Üç kişi araç içerisinde sıkıştı."
- Hasta veya yaralının durumu açıklanmalı.
- Hasta veya yaralıya yapılan ilk yardım uygulamaları (kanayan alana bası uygulandı gibi) söylenmelidir.

İlk yardım yaparken aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

- Hasta veya yaralıya ismi ile hitap edilmelidir (Ahmet Bey gibi).
- Hasta veya yaralıya ne olduğu, neler olabileceği açıklanır.
- Hasta veya yaralıya nasıl yardım edileceği açıklanır ve güven verilir.
- Hasta veya yaralı dinlenir.
- Hasta veya yaralı mümkün olduğunca rahat ettirilir.
- Hasta veya yaralı endişeli ise korkmasının normal olduğu söylenir.
- Ailesinin ve sevdiklerinin hasta ve yaralıyla kalması güvenliyse kalmaları teşvik edilir.

Kurtarma (İyileşme, Derlenme) Pozisyonu Nedir?

Kurtarma (iyileşme, derlenme) pozisyonu, ilk yardımın bir parçası olarak bilinçsiz ancak normal nefes alan bir hasta veya yaralının vücudunun yan yatar pozisyona getirilmesidir.

4.3. Ölçme ve Değerlendirme

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. (.....) Teşhis koyma işi ilk yardımcının değil doktora ait olan görev ve sorumluluktur.
2. (.....) İnfaz koruma personelinin infaz kurumunda ilk yardımda bulunma yetkisi yoktur.
3. (.....) Yangın sonrası oluşabilecek tehlikeleri önlemek için elektrikler kesilmektedir.
4. (.....) Kalkan , müdahale eldiveni, kameralı kask robokop kıyafetinin unsurları arasındadır.
5. (.....) İlk yardım müdahalesi olay yerinde değil sağlık görevlilerince hastanede uygulanan bir müdahaledir.

B) Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

1. Hükümlü ve tutukluların sayım vermeme, kapı ve şebeke arkalarına barikatlar kurma, ceza infaz kurumuna ait demirbaş eşya ve malzemeleri kırma, yakma, yıkma ve tahrip etme personele karşı kullanma suretiyle başlattıkları eylemlere ..... denir.
2. Tutuklu ve hükümlülerin istek ve taleplerini yerine getirebilmeleri için mevcut uygulamalara karşı yemek almama, yemek yememe gibi toplu olarak ceza infaz kurumu idaresine ve yönetime karşı başlattıkları bir eylem şekline ..... denir.
3. Uzun süreli yeme reddinin en önemli komplikasyonlarından biri ..... sendromudur ve bu sendrom uzun süre ..... vitamini alınamamasından kaynaklanan eksikliktir.

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak işaretleyiniz.

1. **Aşağıdakilerden hangisi ceza infaz kurumlarında görev yapan personelin zor kullanma yetki ve şekline ilişkin mevcut kaynak ve dayanaklardan değildir?**

   A) Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 50. maddesi

   B) Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 10-34. maddeleri

   C) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 13. maddesi

   D) Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleri ile Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Protokol

   E) 6183 Amme Alacakları Tahsili Usulü Kanunu 125-126. maddeleri

4.3. Ölçme ve Değerlendirme

2. Tutuklu ve hükümlüler, kendilerine verilen yiyecek ve içecekleri reddettikleri takdirde aşağıdakilerden hangisi yapılmamalıdır?

A) Bu hareketlerinin kötü sonuçları ile bırakacağı bedensel ve ruhsal hasarlar konusunda kurum tabibince bilgilendirilirler.

B) Psikososyal servisi birimince bu hareketlerinden vazgeçmeleri yolunda çalışmalar yapılır.

C) Bu çalışmalardan sonuç alınmaması hâlinde, beslenmelerine kurum tabibince belirlenen rejime göre uygun ortamda başlanır.

D) Ceza infaz kurumundaki infaz koruma memurları, zor kullanarak yemek yedirme işlemi yapmalıdır.

E) Tedavi ve beslenme ile ilgili tedbirler, sağlık ve hayatları için tehlike oluşturmamak şartıyla uygulanır.

3. Aşağıdakilerden hangisi ilk yardımın temel amaçlarından biri değildir?

A) Yaralıya teşhis koymak

B) Hayatı korumak

C) Sağlık durumunun kötüleşmesini önlemek

D) İyileşmeye destek olmak

E) Hasta veya yaralının en yakın sağlık kuruluşuna güvenle ulaştırmak

4. Aşağıdaki davranışlardan hangisi 112 Acil Çağrı Merkezi ile konuşurken yapılmaması gereken bir davranıştır?

A) Yavaş, sakin ve net bir şekilde konuşulmalı.

B) Adres (konum) bilgisi kişinin yerini tam olarak belirtecek şekilde verilmeli.

C) Arayan kişi aranılan telefon numarasını ve adını söylememeli.

D) Ne olduğuna dair bir açıklama yapılmalı.

E) Acil durumun niteliği anlatılmalı.

5. Aşağıdakilerden hangisi acil durum sonrası alınacak önlemlerden biri değildir?

A) Olay tüm boyutları ile silsile yolu izlenerek kurum amirlerine ve diğer üst mercilere bildirilir.

B) Güvenlik personelinin seçimi ve gerektiğinde değiştirilmesi kurum idaresince yapılır.

C) Eylemi sona erdirmek için yardımcı malzeme, alet ve edevat hazır bulundurulur.

D) Cezaevinde meydana gelen olay hakkında ayrıntılı oalrak tutanak düzenlenir.

E) Müdahale sonrası gerekli durumlarda, hükümlü ve tutuklular en kısa zamanda muayeneye götürülür.

Hazırlık Çalışmaları

1. **Sizce ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin firar etme nedenleri neler olabilir?**
2. **Kapalı ceza infaz kurumlarında firarların gerçekleşmesinden önce hangi belirtilerin görülebileceğini sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.**

4.4. FİRAR GİRİŞİMİ VE FİRARI ÖNLEME

Geçmişten günümüze bütün toplumlarda suç işleyen bireyler, toplumdan uzaklaştırılarak çeşitli cezalara çarptırılmışlardır. Toplumdan uzaklaştırılma ile sonuçlanan bu duruma karşı tutuklu ve hükümlüler fiziksel ve psikolojik olarak direnç göstermektedir.

Her istediğini yapamayan yani engellenen birey, bulunduğu durumdan kurtulma ya da alternatif çözümler üretme adına bazen yasal olmayan yollara başvurarak yanlış yollar oluşturabilir. Ceza infaz kurumlarından ceza süresi dolmadan, gayri yasal bir şekilde çıkmayı planlayabilmektedirler (Görsel 4.25).

Haber Köşesi

İkiziyle yer değiştirip cezaevinden kaçan mahkum yakalandı

M... E Tipi Kapalı Cezaevi'ndeki açık görüş sırasında kendisini ziyarete gelen ikiziyle yer değiştirip firar eden zanlı yakalandı.

Alınan bilgiye göre, M...'in merkez A... ilçesine bağlı Ç... Mahallesi'ndeki E Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan H. A. firar etti. Mahkumun, açık görüş nedeniyle ziyaretine gelen ikizi H. A. ile yer değiştirdiğini belirleyen cezaevi yönetimi, çalışma başlattı. İlçedeki G... Mahallesi'nde ikamet eden bir akrabasının evinde saklandığı tespit edilen firari mahkum, kendisini yakalamaya gelen ceza infaz koruma memurlarını karşısında görünce evden kaçtı.

Görsel 4.25: Ceza infaz kurumundan firar

Kovalamacanın ardından yakalandı. Asayiş Şube Müdürlüğü ekiplerinin de katıldığı operasyonda kovalamaca sonucu yakalanan H. A, işlemlerinin ardından cezaevine teslim edildi. Mahkumun kardeşi de gözaltına alındı.

4.4.1. Firar ve Suç

Firar, Güncel Türkçe Sözlük'te kaçma, kurtulma olarak açıklanmıştır. Ceza infaz kurumu literatüründe ise firar; hürriyeti bağlayıcı cezaların infazından hükümlü ve tutukluların kendi hazırladıkları illegal yöntemlerle, denetim altında bulunduğu kurumlardan veya muhafızın gözetiminden kaçıp kurtulması olarak tanımlanmıştır.

Özgür bir yaratılışa sahip insan, birinin kontrolüne girmeyi, başkaları tarafından yönetilmeyi veya iradesi dışında bir yerde zorla tutulmayı bir türlü kabullenememektedir. Devlet, toplumun toplumsal kurallarını çiğneyen veya toplumla çatışan insanları yasal çerçevede hapsedip suçun niteliğine göre belli bir süre toplumdan ayrı bir yerde tutmaktadır. Hapishaneler bireyin kendi iradesi dışında zorla tutuldukları yerlerdir. Hiç kimse kendi iradesi ile ceza infaz kurumuna gelmez çünkü buralar özgürlüğün kısıtlandığı yerlerdir. Bu nedenle bazı insanlar tekrar özgürlüklerine kavuşmak için çeşitli yöntemler kullanarak ceza infaz kurumlarından kaçabilmektedirler.

Türk Ceza Kanunu'nun 292. maddesine göre:

- Tutukevinden, ceza infaz kurumundan veya gözetimi altında bulunduğu görevlilerin elinden kaçan tutuklu veya hükümlünün firar etmesi hâlinde hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis cezası hükmolunur.
- Bu suçun cebir tehdit kullanılarak işlenmesi hâlinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
- Bu suçun silahlı olarak ya da birden çok tutuklu veya hükümlü tarafından birlikte işlenmesi hâlinde yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza bir katına kadar artırılır.
- Bu suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hâllerin veya kasten öldürme suçunun gerçekleşmesi ya da eşyaya zarar verilmesi durumunda, ayrıca bu suçlara ilişkin hükümlere göre cezaya hükmolunur.
- Bu madde de yazılı hükümler, ceza infaz kurumu dışında çalıştırılan hükümlüler ile hapis cezası adli para cezasından çevrilmiş olanlar hakkında da uygulanır.

Hükümlü ve tutuklunun firarından dolayı verilecek cezalar caydırıcı nitelikte değildir. Dolayısıyla hükümlü ve tutuklunun firar etmemesi için personelin daha dikkatli olması gerektiği ortadadır. Çünkü bir mahkûmun kaçmasında personelin kusur ve kastının derecesine göre daha ağır cezalar öngörülmektedir. Türk Ceza Kanunu'nun 294 ve 295. maddeleri şu hükümleri içermektedir:

- Gözaltına alınan veya tutuklunun kaçmasını sağlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- Hükümlünün kaçmasını sağlayan kişi, çekilecek olan hapis cezasının süresine göre iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak hükümlünün cezası;
  a) Müebbet hapis cezası ise beş yıldan sekiz yıla,
  b) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ise sekiz yıldan on iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
- Bu suçların, cebir veya tehdit kullanılarak işlenmesi hâlinde, verilecek ceza üçte biri oranında arttırılır.
- Kaçması sağlanan kişi sayısının birden fazla olması hâlinde, bu sayı göz önünde bulundurularak verilecek ceza üçte birden bir katına kadar arttırılır.
- Bu suçların gözaltına alınan, tutuklu veya hükümlünün muhafaza veya nakli ile görevli kişiler tarafından işlenmesi hâlinde, verilecek ceza, üçte biri oranında artırılır.

- Bu suçların üstsoy, altsoy, eş veya kardeş tarafından işlenmesi hâlinde, verilecek ceza üçte biri oranında indirilir.
- Bu suçların işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hâllerinin veya kasten öldürme suçunun gerçekleşmesi ya da eşyaya zarar verilmesi durumunda, ayrıca bu suçlara ilişkin hükümlere göre cezaya hükmolunur.
- Göz altına alınan tutuklu veya hükümlünün muhafaza veya nakli ile görevli kişinin dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranmasından yararlanarak kaçması hâlinde, altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Muhafızın görevi kötüye kullanması ise gözaltına alınan tutuklu veya hükümlünün muhafaza veya nakli ile görevli kişilerin görevlerinin gereklerine aykırı hareket etmeleri hâlinde, görevi kötüye kullanma suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

Muhafaza veya nakli ile görevli olan kimse, görevinin gereklerine aykırı olarak gözaltına alınan tutuklu veya hükümlünün bulunduğu yerden geçici bir süreyle uzaklaşmasına izin verirse altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Gözaltına alınan tutuklu veya hükümlünün bu fırsattan yararlanarak kaçması hâlinde, kaçmaya kasten imkân sağlama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

Firarlar, ceza infaz kurumlarının tarihi kadar eskidir. Her geçen gün daha teknolojik daha üst düzey güvenlik sistemleri bulunan ceza infaz kurumları inşa edilse de yükseklik güvenlikli F tipi ceza infaz kurumlarında bile firar olayları gözlenmiştir. Bir ceza infaz kurumunda güvenlik ve gözetim zafiyetinin bulunduğunu gösteren en önemli göstergelerinden birisi hiç şüphesiz hükümlü ve tutukluların firar etmeleridir.

4.4.2. Firarın Genel Nedenleri

Ceza infaz kurumlarında, hükümlü ve tutukluların firar etmelerini tetikleyen bazı nedenler vardır (Şema 4.3).

Şema 4.3: Firarın nedenleri

A) Hükümlü ve Tutuklu Odaklı Nedenler

- Yargılama sonunda almış oldukları ceza süreleri
- Kendisinin suçsuz olduğuna inanması
- Ceza infaz kurumu şartlarına dayanamaması
- Diğer hükümlü ve tutuklulardan baskı görmesi
- Ölümle tehdit edilmeleri, ceza infaz kurumunda can güvenliklerinin olmadığını düşünmeleri
- Ailelerinin sosyal hayatlarında ciddi değişikliklerin meydana gelmesi

- Terör ve çıkar amaçlı suç örgütü mensubu olmaları
- Aynı odayı kalabalık bir şekilde paylaşmalarıgibi nedenleri hükümlü ve tutuklu odaklı nedenler olarak sayılabilir.

B) Fiziki Yapıdan Kaynaklanan Nedenler

Türkiye'deki ceza infaz kurumlarının fiziki tasarımları, geçmişte koğuş sistemi üzerine inşa edilmiştir. Koğuş sistemi üzerine inşa edilen ceza infaz kurumlarının güvenlik yönünden çok büyük sakıncaları olduğu tecrübe edilmiştir.

Ceza infaz kurumlarında 35-40 kişi, bazen 100 kişi aynı koğuşu paylaşabilmekte; iki koğuş aynı havalandırmayı kullanabilmektedir. Bu durumlar; adam öldürme ve yaralama, cinsel saldırı, kumar oynama, uyuşturucu kullanımı, isyan, rehin alma, koğuş ağalığı, toplu firarlar gibi birtakım olumsuzlukları da beraberinde getirmektedir.

Koğuş sisteminde, örgütsel suçlardan barındırılan hükümlü ve tutukluların birlikte hareket etmeleri; açlık grevleri, isyan, toplu firar, örgütsel eğitimlerin kurumda rahatça yapılmasına neden olabilmektedir. Ceza infaz kurumlarının koğuş sistemi üzerine inşa edilmesi özelikle terör ve diğer örgütsel suçlardan yatan mahkûmların iyileştirme faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yapılmasını engelleyebilmektedir. Ayrıca koğuş sistemi, mahkûmların birlikte hareket etmelerine imkân sağladığı için kurum güvenliğinde zafiyetler yaşanabilmekte ve mahkûmların yeterince denetimleri yapılamamaktadır.

Firar ve firar girişimlerinin önlenebilmesi için, her şeyden önce, ceza infaz kurumu projesi çizilirken alanlarda aktif olarak görev yapan tecrübeli ve donanımlı kişilerden danışmanlık hizmeti alınması faydalı olacaktır. Ceza infaz kurumunun inşa edileceği alanların fizibilite çalışmaları yapılırken tünel kazmaya müsait olmayan sert zeminlerin seçilmesi veya ceza infaz kurumu binasının direkler üzerine inşa edilip zemin kısmına birimlerin yerleştirilmesi suretiyle olası tünel firarları engellenebilir. Ayrıca havalandırma bahçesinde çatıya çıkmayı kolaylaştıran malzeme bulundurulmaması konusunda dikkatli olunmalı, yağmur suyu indirme boruları mutlaka duvarın içine gizlenmelidir. Çatıya çıkışı engellemek için, çatı kenarlarına 90 cm bir açı verilerek jiletli tel ile çevrilmeli, imkân olması hâlinde bu bölgeler kamerayla takip edilmelidir (Görsel 4.26).

Görsel 4.26: İhata duvarı üzerindeki jiletli teller

Yeni inşa edilen oda sistemli ceza infaz kurumlarında güvenliğin sağlanabilmesi için fiziki unsurların yanında teknolojik unsurlardan da yararlanılmaktadır. Teknolojik olmayan fiziki yapılar, bulundukları noktada insan unsuruna ihtiyaç duymadan güvenliğe katkıda bulunurlar ve caydırıcı etkileri vardır. Teknolojik güvenlik unsurları ise insan tarafından iyi işletildiği sürece güvenliğe hizmet ederler. Ceza infaz kurumları güvenliğinin sürdürülebilir olmasında fiziki yapının mekanik ve teknolojik unsurlarla güçlendirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bunun faydası emek ve zaman kaybının önlenerek güvenliğin en yüksek seviyeye çıkarılmasıdır.

Güvenlik sistemleri oluşturulurken tam ve kusursuz bir güvenliğin sağlanması temel amaç olmakla birlikte, tam ve mükemmel bir güvenliğin sağlanması oldukça zordur.

Güvenlik sisteminde fiziki engellerden beklenen asıl amaç, izinsiz giriş ve çıkışları engellemekten çok bu tür teşebbüsleri belirleyip müdahale ile görevli birimlere haber vermek ve onların olay yerine gelip duruma el koymasına yetecek kadar vakit kazandırmaktır.

Ceza infaz kurumlarındaki koğuş sisteminin oda sistemine dönüştürülmesi ve yeni yapılan ceza infaz kurumlarının da oda sistemi şeklinde yapılması firar olaylarının azalmasında etkin rol oynamıştır.

Örneğin 1996 ve 1999 yılları arasında firar eden mahkûm sayısı 228 iken 2000 ve 2004 yılları arasında firar eden mahkûm sayısı 129'dur. 1996 ve 2004 yılları arasında firar eden mahkûmların yakalanma oranı da oldukça yüksektir. Sekiz yıllık süreç içerisinde 358 mahkûm firar etmiş, firar edenlerin 348'i, diğer bir ifadeyle %97,5'i yakalanmıştır.

C) Yönetimden Kaynaklanan Nedenler

Ceza infaz kurumlarındaki risk yönetiminin %99'u "öğrenilebilir" niteliktedir. Firara neden olan olayların, bilimsel açıdan değerlendirilmesi bu olayların çözümlenmesini sağlayacaktır. Tüm firar yöntemlerine bakıldığında, mahkûmların zekâ ve becerileri ile bina yetersizliklerinin önemli rol oynadığı kabul edilse bile asıl sorunun insan odaklı olduğu unutulmamalıdır. İnsan odaklı sorunların başında yönetimle ilgili hususlar ön plana çıkmaktadır. Yönetimden kaynaklı sorunların en aza indirilmesi için aşağıdaki hususların uygulanmasına büyük özen gösterilmelidir:

- İç güvenlik ve dış güvenliğin uyum içinde çalışması
- Mevzuatın tam olarak uygulanması
- Arama ve sayımların amacına uygun yapılması
- Personelin görev ve sorumluluğunun bilincinde olması
- Kontrol ve gözetimin aksatılmaması
- Dinamik güvenlik uygulamaları ve istihbarat çalışmalarının sağlanması
- Firar malzemelerinin ceza infaz kurumuna girişinin engellenmesi
- Yönetim ve personelin, hükümlü ve tutukluların risk analizlerini iyi yapmaları
- Mahkûmlara birtakım nedenlerle ödün verilmemesi
- Üst kültürün alt kültüre hâkim olması
- Güvenlik riski bulunan mahkûma iyi hâl kararı çıkartılarak kurum içinde çalıştırılmaması
- Müdürün mevzuatın öngördüğü şekilde kurum personelinin gece ve gündüz faaliyetleri tetkik ederek işlerin mevzuat ve emirler çerçevesinde yürüyüp yürümediğini denetlemesi; yolunda gitmeyen, aksayan durumlara müdahale etmesi
- Firar riski bulunan hükümlü ve tutukluların odalarının aranmasına titizlik gösterilmesi

- İki ya da üç ayda bir oda değişikliklerin yapılması (Görsel 4.27)

Görsel 4.27: Ceza infaz kurumu yönetimi

Ç) Firara Ortam Hazırlayan Diğer Nedenler

Firara ortam hazırlayan diğer nedenler şunlardır:

- Firarla ilgili yasaların yetersizliği
- Dış güvenliğin firarlar konusunda yeterince bilinçlendirilmemesi
- Adliye ve hastanelerde fiziki koşullarının sağlanamaması
- Oda sistemine geçilmesine rağmen terör ve organize suçluların kalabalık şekilde bir arada kalmaları
- Koğuşlar arası haberleşmenin önlenememesi
- İstihbarat çalışmalarının yetersizliği
- Standart güvenlik uygulamalarının sağlıklı yürütülememesi
- Dinamik güvenlik konusunda personelin yanlış uygulamaları
- Fiziki yapıdaki eksikliklerin tespit edilerek gerekli önlemlerin alınamaması

4.4.3. Firar Edebilecek Mahkûmların Genel Özellikleri

Bugüne kadar firar eden veya firara teşebbüs eden mahkûmların profilleri incelendiğinde;

- Terör suçundan yatan mahkûmlar,
- Adam öldürme, hırsızlık, gasp, cinsel suçlar, öldürmeye teşebbüs, uyuşturucu madde kaçakçılığı suçlarından yatanlar,
- Birden çok suç işleyenler,
- Gözü pek ve saldırganlar ile fizik olarak güçlü olanlar,
- Beş yıl ve üzeri ceza alanlar,
- Ceza infaz kurumlarına uyum sağlayamayanlar (Görsel 4.28),
- Kırk yaş altı olanlar,
- Bekâr olanlar,
- Aile bağları zayıf olanlar,
- Bakmakla yükümlü kimsesi olmayanların firar ettikleri ya da firara teşebbüste bulundukları görülür.

Görsel 4.28: Uyumsuz mahkûm

4.4.4. Firara Teşebbüs Yöntemleri

Ceza infaz kurumlarındaki mahpusların muhtemel firar etme yöntemleri aşağıda sıralanmıştır.

- Tünel kazarak (Görsel 4.29),
- Çatıya çıkarak,
- Pencere korkuluklarını ve demir korkulukları keserek (Görsel 4.30),

Görsel 4.29: Ceza infaz kurumundan tünel kazarak firar etme girişimi

Görsel 4.30: Ceza infaz kurumundan korkulukları keserek firar etme girişimi

- Duvar delerek, (Görsel 4.31),
- Ziyaretler sırasında yer değiştirerek,
- Sahte kimlik ve tahliye evrakları düzenleyerek,
- Personel ihmali sonucu çıkış kapılarını kullanarak (Görsel 4.32),
- Eşyanın içine gizlenerek,
- Personeli ilaç, uyuşturucu, delici, kesici ve patlayıcı araç-gereç ve maddeler ile uyutarak ya da etkisiz hâle getirerek (Görsel 4.33),

Görsel 4.31: Ceza infaz kurumunda duvarı delerek firar etme girişimi

Görsel 4.32: Personel ihmali sonucu çıkış kapılarını kullanarak firar

Görsel 4.33: Görevli personeli etkisiz hale getirerek firar

- Dışarıdan ceza infaz kurumuna sabotaj düzenleyerek,
- Ceza infaz kurumunda olağanüstü durumlar meydana getirip bu kargaşadan yararlanarak,
- Hava araçları (helikopter, balon vb.) yardımıyla,
- İnfaz ve koruma memurları, emniyet, jandarma, itfaiye gibi resmî kurum personelinin üniformasını giyerek cezaevlerinden firar ederler.

4.4.5. Firar Öncesi Belirtiler

Kapalı ceza infaz kurumlarında firarların gerçekleşmesinden önce bazı belirtiler görülür. Bu belirtilerin bazıları kolaylıkla anlaşılabileceği gibi bazıları ise çok dikkatli bir şekilde gözlem yapıldığında anlaşılabilir.

Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutuklular; sert zeminde delik açma, tünel kazma, pencere demir parmaklılarını kesme gibi firar faaliyetleri sırasında çıkan sesleri gizlemek için; koğuş ve odalardaki muslukları açmak, televizyon, radyo gibi cihazların seslerini yükseltmek, birlikte slogan atmak, marş ya da şarkı söylemek gibi eylemlerde bulunurlar.

Hükümlü ve tutuklular firarı gerçekleştirmek için; birtakım gerekçelerle sayım vermeme, aramaya karşı direnme, oda ya da koğuş kapı arkalarına barikat kurma gibi toplu eylemler yaparlar. "Ceza infaz kurumlarında kötü muamele yapılıyor." yaygarası çıkartarak yazılı ve görsel medya aracılığı ile kamuoyunun dikkatini ceza infaz kurumu üzerine çekmeye çalışırlar. Bu yolla yönetimi ve personeli pasifize ederek onların görevlerini yapmasını engellerler. Uzun süreli açlık grevleri vb. eylemlerle yönetimi zayıflatmaya çalışırlar. Firarlara uygun ortamı hazırlamak ve firar emarelerini gizlemek için dikkatleri başka yerlere çekmeye çalışırlar.

Hükümlü ve tutukluların ayakkabı ve çamaşırlarını sık sık değiştirmelerinden; tünel kazma, toprak taşıma gibi firara yönelik faaliyetlerde çalıştıkları anlaşılabilir. Ceza infaz kurumu koridor, koğuş ve odalarında toprak parçalarına rastlanması firar emaresi olabilir.

Ceza infaz kurumlarında çeşitli gerekçelerle çok miktarda bulundurulan naylon poşet, cilt bezi, masa muşambası tünel firarlarında kullanılmaktadır. Çamaşır ipi, temizlik hortumu, voleybol filesi, çöp poşeti, çöp bidonu hükümlü ve tutukluların tünel firarlarında en çok kullandıkları malzemeler arasındadır.

Personel, arama veya sayım için odaya girdiği sırada, hükümlü ve tutuklular firar emarelerini saklama fırsatı bulamamışlarsa personelin dikkatini başka tarafa çekmek için odada iki kişinin aniden kavga etmeye başlaması ya da bir kişinin bayılması gibi çeşitli yollara başvurabilirler. Ceza infaz kurumunun rögarlarının sık sık tıkanması veya suyun bulanık olması, hükümlü ve tutukluların suda toprak eritme ihtimallerinden kaynaklanabilir. Firar sonrasında tanınmamak için hükümlü ve tutuklular, saç ve sakallarında ani değişiklikler yapabilirler.

Kısmi ya da genel aramalarda ele geçirilen kesme, delme aletlerinin veya tuz ruhu gibi malzemelerin bulunması bir firar emaresi olarak değerlendirilebilir. Hükümlü ve tutukluların el, göğüs, sırt gibi bölgelerinde yara veya sıyrıkların olması, avuçlarında nasır oluşması tünel çalışması yaptıklarını düşündürebilir. Pantolon, gömlek ve ceket gibi giysilerin diz ve dirsek kısımlarının zedelenmesi bir emare olabilir. Ranza, dolap gibi malzemelerin yerlerinin değiştirilmesi, firar giriş yerini gizleme amacıyla yapılabilir.

Yine hükümlü ve tutukluların kurum doktoruna; bel, boyun karın ağrıları gibi şikâyetlerle görünmeleri tünel kazma faaliyetleri içinde olabileceklerine bir işarettir.

Battaniye, çarşaf, nevresim gibi malzemelerin kuruması için gece havalandırma bahçesinde, dışarıda bırakılmasının ihtiyat (alışkanlık) hâline getirilmesi de personelde göz aşinalığı yaratarak müsait zamanda bunların sağlayacağı gizleme özelliğinden istifade ederek firar etmek amaçlanmaktadır.

Bilhassa geceleri mahkûmların kapı arkalarında nöbet tutmaları personelin girişini haber vermek için olabilir. Koğuşlarda nevresim ve çarşafların fazla bulundurulması, atölyelerde kullanılan malzemelerin koğuşlara getirilmeye çalışılması vb. firar emaresi olarak değerlendirilebilir.

4.4.6. Firarda Kullanılan Malzemeler

E, H ve M tipi kapalı ceza infaz kurumlarının zemin betonlarının zayıflığı, tünellerin bu ceza infaz kurumlarında daha çok yaşanmasına neden olduğundan bu kurumlar, 1997 yılından itibaren güçlendirilmiştir.

Hükümlü ve tutuklular zemin betonlarını delebilmek için çeşitli malzemeler kullanmaktadırlar.

Temizlik amacıyla kullanılan tuz ruhu, çamaşır suyu gibi bazı malzemeler ile betonun yumuşatılması sağlanır. Önceden çeşitli yollarla temin edilen demir testeresi, keski gibi malzemelerle veya merdiven korkulukları, pencere demirleri, ranza demirleri, kapı altı demirlerinden elde edilen malzemeler yumuşatılan betonun delinmesinde kullanılmaktadır.

İp, tünel firarları için vazgeçilmez bir malzeme olup tünelden çıkan toprağın taşınmasında, tünelin içine inip çıkmada kullanılır. Plastik bidonların, çöp poşetlerinin, pet şişelerin şerit hâlinde kesilmek sureti ile ip hâline dönüştürüldüğü unutulmamalıdır.

Elektrik kabloları, fişler, elektrikli malzeme içerisindeki kablolar, buatın içerisindeki kablolar ile yapılacak seyyar lambaların tünelin aydınlatılması için kullanıldığı hatırdan çıkarılmamalıdır.

Deri giysilerden vb. tünelin havalandırılması için körük yapılmaktadır. Plastik masa örtüleri, muşamba, cilt bezi gibi malzemeler rulo hâline getirilerek tutkal veya bolca koli bandı ile pet şişeler birbirine uç uca eklenmek suretiyle hava hortumu yapılarak tünel için hava sağlanmaktadır.

Masa, sandalye, oturma sırası, meyve kasaları, dolap kapağı gibi ahşap veya metal parçalar; tünel içindeki toprak çökmelerine karşı destek olarak çatal, kaşık, ranza demirlerinden elde ettikleri malzemeler ya işlenerek ya da mevcut hâliyle tünel kazma aleti olarak kullanılmaktadır.

Duvar ve beton delme işleminde; ranza demirinden imal edilmiş delici kesici alet ve lavabo alt demirinden elde edilmiş demir çubuğun tünel firarlarında kullanıldığı; plastik şişe, triko kazak, nevresim, battaniye, çamaşır ipi vb. malzemelerden elde edilen iplerin çatı firarlarında ipten merdiven olarak kullanılmakta olduğu unutulmamalıdır.

4.4.7. Firar Yöntemleri

Firarlar farklı yöntemlerle yapılabilmektedir. Bu yöntemlerin bilinmesi ceza infaz kurumu personelinin öngörü kapasitesini artıracak olup firarın engellenmesi açısından oldukça önem taşımaktadır. Firar yöntemlerini bilen personelin kurumda farkındalığı yüksek olacak ve muhtemel bir firar hazırlığını anlayabilecek, gerekli önlemi alabilecektir (Görsel 4.34).

4.4.7.1. Tünel Firarları ve Tünel Firarlarına Karşı Yapılan Aramalar

Tünel yoluyla firarlar, birlikte çalışma ve organizasyonu gerektiren, zamana dayalı bir eylem şeklidir. Tünel yoluyla firarın dört aşaması bulunmaktadır. Bu aşamalar Şema 4.4'te gösterilmiştir.

Şema 4.4: Tünelden firarın aşamaları

Haber Köşesi

D... Cezaevi'nde tünel kazdılar

D... E Tipi Cezaevi'ndeki bir koğuşta, tünel kazma girişimi ortaya çıkarıldı.

D... Valisi M. T. AA muhabirine yaptığı açıklamada, B... ilçesinde yer alan D... E Tipi Cezaevi'ndeki bir koğuşta yapılan sayım sırasında görevlilerin kazılmış bir bölümü fark ettiğini belirterek, şunları söyledi: "Durumun fark edilmesi üzerine koğuşta yapılan incelemede 75x60 santimetre çapında ve toplam 7 metre uzunluğunda tünel amaçlı kazı yapıldığı belirlendi. Kazı yapılan bölümün içerisinde poşet ve ranza demiri parçaları bulundu. Tünel kazma girişimi ile ilgili soruşturma devam ediyor. Dışarından aynı istikamete doğru başka bir kazının yapılıp yapılmadığı araştırılıyor. Yapılan sayımda tutuklu ve hükümlülerin tamamının koğuşta olduğu görüldü. Yani cezaevinden kaçma söz konusu değil." dedi.

Görsel 4.34: Ceza evinde tünel kazma girişimi

A) Teşkilatlanma Aşaması

Tutuklu veya hükümlülerin aralarından önce bir lider seçerek kazı yapacak olanları tespit ettikleri aşamadır. Bu aşamada tünel kazma sırasında kimlerin hangi görevleri alacakları belirlenir (kazıyı yapacaklar, gözetleyiciler, teknik çalışma yapacaklar, emniyetçiler vb.).

B) Planlama Aşaması

Bu aşamada tünel kazısının nasıl yapılacağı, ne tür malzemelerle yapılacağı, kazıda çıkartılan toprağın nasıl yok edileceği, tünelin aydınlatma ve havalandırılmasının nasıl yapılacağı, kazıda kullanılacak malzemelerin nasıl ve nereden temin edileceği, içerden ve dışardan kimlerden, nasıl yardım alınacağı ve dışarıya çıkıldığında nasıl hareket edileceği belirlenir.

C) Hazırlık Aşaması

Bu aşama tünel kazma faaliyetleri için tüm araçların hazır edildiği ve kazı faaliyetlerini gizlemek için yapılan çalışmaları kapsamaktadır.

Ç) Kazı Aşaması

Bu aşama tünel faaliyetleri için son aşama olup artık yer tespiti yapılarak bir kişinin sığabileceği genişlikte tünel kazısının başladığı aşamadır.

Görüleceği üzere kapalı ceza infaz kurumlarında tünel yoluyla yapılacak firarların bir ekip işi olduğu ve zamana yayılan uzun soluklu bir çalışmayı kapsadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle güvenlik ve gözetim servisi personeli, genel ya da kısmi aramaları yaparken tünel firar emarelerine dikkat etmelidirler.

Ceza infaz kurumlarının koğuş ve oda sistemine dayalı gözetim ve denetimden uzak yerler olan tuvalet ve banyoları, tuvalet taşları, banyo duşakabinlerinin zeminleri, lavabo altları, tünel giriş yeri olarak sıkça kullanılmaktadır. Duşakabin teknesi ve tuvalet taşları yerinden hasar vermeden çıkartılarak tünel kazıları yapılmaktadır. Kurumun yaptığı kısmi ve genel aramalarda bu malzemeler yerlerine tekrar konularak doğal görünüm verilmektedir.

Merdiven altları, havalandırma bacaları, zemin katta bulunan ranza altları, havalandırma avlusunda bulunan rögarlar, bazı ceza infaz kurumlarının sıhhi tesisat ve kalorifer borularının geçtiği bölümler, kalın duvar içleri, diğer tünel giriş yerleri olarak sayılabilir.

Tünelden çıkan toprağın yok edilmesinde kullanılan yöntemlerin en başında toprağın suda eritilmesi gelir. Çıkartılan toprağın; lavabo, tuvalet ve rögarlarda eritilmesi, erimeyen kısımların ise çöp içine gizlenerek dışarıya çıkması sağlanmaktadır. Bu yüzden zaman zaman rögarların tıkanması firar çalışmasına işaret olabilir. Özellikle E, H ve M tipi ceza infaz kurumlarının tavanını keserek çatı araları ve havalandırma bacaları toprak gizleme yerleri olarak kullanılmaktadır. Eğer çatı araları aramalarda kontrol ediliyorsa ve mahkûmlar bunu biliyorsa toprağı çatı izolasyonlarının alt kısımlarına sererek gizlemektedirler.

Binanın inşası sırasında zemin dolgusunun yeterince sıkıştırılamamasından dolayı toprak çökmesi nedeniyle zamanla zeminde boşluklar meydan gelir. Tünel kazımı sırasında bu boşluklara rastlandığında çıkan toprağın bir kısmı bu boşluklarda saklanmaktadır. Ayrıca tünelin tavanının çökmemesi için kazılan toprak, elde ettikleri torbalara doldurularak payanda olarak kullanılmaktadır. Koğuş tavanlarında açılan delikler sayesinde tünelden çıkartılan toprağın bir kısmı çatı aralarında gizlenmektedir. Bu nedenle çatı aralarının iyi aydınlatılması ve genel ve kısmi aramalarda mutlaka çatının aranmasına özen gösterilmesi olası bir tünel çalışmasını ortaya çıkartabilir.

Bazı ceza infaz kurumlarının çatı aralarında, oda sistemine dönüştürülmesi nedeniyle inşaat artıkları bulunmaktadır. Cezaevi yönetimlerinin çatı aralarının temizlenmesi ve aydınlatma sisteminin işler hâle getirilmesi konunda duyarlılık göstermeleri aramalarda kolaylık sağlayacaktır.

Koğuşlardan çıkartılan çöplerin kontrol edilmeden dışarıya çıkartılması bir eksikliktir. Çünkü mahkûmlar toprağı yok etme yöntemi olarak çöp kovalarını da kullanmaktadırlar. Bu nedenle çöplerin toplanılması ve dışarıya çıkarılmalarında aramalarının yapılması da çok önemlidir.

Tünel kazarak mahkûmların topluca firar edebilmeleri, ceza infaz kurumunda bir şeylerin doğru gitmediğinin bir göstergesi olarak algılanmalıdır. Çünkü tünel yoluyla firar, mahkûmların ciddi bir dayanışma ve iş birliği içinde olduğunu göstermektedir. Üstelik tünel yoluyla firarlar, bugünden yarına hemen sonuç alınacak bir çalışma da değildir. Mahkûmların tünel kazarak firar edebilmeleri, uzun soluklu bir iş birliği içinde olmaları ile mümkündür. Haftalar, aylar belki de yıllarca toprağın altında çalışma yapmaları gerekmektedir.

Örnek Olay

2021 yılının Ağustos ayında, F tipi kapalı ceza infaz kurumunda, 55 metrelik tünel çalışması devam etmekte iken personel tarafından fark edilmiş ve ilgili yerler konu ile bilgilendirilmiştir. Tünelin bu uzunluğa ulaşmasında kusur ve ihmali olanlar ile tüneli kazan hükümlüler için yetkililerce adli ve idari süreç başlatılmıştır.

Sıra Sizde

Yukarıda verilen örnek olayla ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız. Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. **Örnek olayda anlatılan elli beş metrelik tünelin o boyuta ulaşana kadar ceza infaz kurumu personeli tarafından fark edilmemesini kurum işleyişi açısından sınıfta değerlendiriniz.**
2. **Tünel firarlarının önlenmesinde, ceza infaz kurumu personelinin farkındalığı nasıl artırılabilir?**
3. **Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutuklularca kazılan tünellerin erken fark edilmesi için teknolojiden nasıl faydalanılabilir?**

4.4.7.2. Ceza İnfaz Kurumundan Firar Edilmesi Mümkün Olan Yerler

Kapalı ceza infaz kurumlarının açık veya kapalı görüşlerinde ziyaretçilerin arasına karışarak firar etme olayları ülkemizde de yaşanmıştır. 1980 ve 2000 yılları arasında, kalabalık ceza infaz kurumlarında, personelin mahkûmu bire bir tanıma şansı olmadığından çıkışlarda her ne kadar kontrol yapılsa da firarlar engellenememiştir. Açık ziyaretlerde mahkûmlar ile aileleri yan yana gelebilmekte ancak ziyaret bitiminde mahkûmlar koğuş ve odalara alınarak sayım yapıldıktan sonra ziyaretçilerin çıkmasına izin verilmektedir. Bu da açık ziyaretlerden sonra sayımların sağlıklı yapılmadığını göstermektedir. Açık ziyaret sırasında mahkûm, kendisine benzeyen bir kişi ya da ikizi ile yer değiştirmek suretiyle ziyaretçilerin arasına karışarak firar etmektedir.

Ceza infaz kurumlarında iç ve dış güvenlik görevlilerini etkisiz hâle getirerek firarlar gerçekleşebilmektedir. Ceza infaz kurumuna illegal yollarla sokulan kesici, delici, bayıltıcı veya ateşli silahlarla personeli tehdit yoluyla etkisiz hâle getirme ya da rüşvet karşılığı iş birliği yapılması sonucu firarlar gerçekleşebilmektedir.

Bir ceza infaz kurumunda mahkûmlar, "Hasta var." bahanesiyle infaz ve koruma memurunun koğuşa gelmesini sağlamışlardır. Daha sonra mahkûmlar, infaz ve koruma memuruna şahsın öldüğünü söyleyerek kapının açılmasını istemişlerdir. Koğuşun içerisine giren memur, diğer mahkûmlar tarafından etkisiz hâle getirilerek ranzaya bağlanmıştır. Mahkûmlardan biri, infaz ve koruma memurunun üniformasını giyerek askerin yanına kadar gitmiş ve kafasına sert bir cisimle vurarak askeri etkisiz hâle getirip onun silahını da alarak üç mahkûmla birlikte firar etmiştir.

Kapalı ceza infaz kurumlarında işlerin yürütülmesinde iyi hâlli mahkûmların kurumun bazı hizmetlerinde çalıştırılması genel kabul görmüş bir durumdur. Özellikle cezaları az kalmış, personele güven veren bazı mahkûmlar, haklarında idare ve gözlem kurulundan iyi hâl kararı çıkartılarak temizlik, çay ocağı, tamirat, bakım, çöp dökme, odun-kömür taşıma, ekmek- erzak taşıma vb. işlerde çalıştırılırlar. Bu tür mahkûmlar ceza infaz kurumunun birçok yerinde bulunabilir ve iyi hâlli olduklarından personel de bunlara daha ılımlı yaklaşır. Bu tür mahkûmlar personelin zafiyetinden yararlanarak kuruma malzeme getiren araçların içerisine gizlenerek firar edebilmektedirler. Ceza infaz kurumlarından dışarıya tamirata gönderilen eşya ve malzemelerin içine gizlenerek de firar veya firara teşebbüs olayları yaşanmıştır (Görsel 4.35).

Görsel 4.35: Ceza infaz kurumu

Kapalı ceza infaz kurumlarının havalandırma bahçeleri ve çatılarının firarların önlenebilmesinde dikkat edilmesi gereken hassas yerler olduğu akıldan çıkartılmamalıdır (Görsel 4.35).

Mahkûmlar; barındıkları oda, bahçe kapısı veya pencerelerini, koruma demirlerini keserek gece sayımlardan sonra çarşaf, çamaşır ipi, temizlik hortumu veya yağmur suyu boruları yardımıyla çatıya çıkarak firarlar gerçekleştirebilmektedirler.

Dünyanın her ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de devlet gücünü fiilen kullanan ve yetkisini yasalardan alarak cebri icra yetkisine sahip özel görevlilerin standart üniformaları vardır. Üniforma, personeli fiziki görünüm itibarıyla bir ciddiyet içerisine sokacağı gibi, ceza infaz kurumlarında infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurlarını mahkûmlardan ayıran en belirgin işaret olması nedeniyle firarları engelleyici bir unsur olarak da görülmektedir. Bu nedenle askerin, polisin ve infaz ve koruma memurlarının giydikleri üniforma ve benzer renk ve şekildeki giysiler mahkûmlara verilmemektedir. Ancak firar etmeyi planlayan mahkûm, illegal yollarla veya personelin yardım etmesiyle bahse konu üniformaları temin edip personel görünümüyle veya asker üniforması ile firar olayları gerçekleştirebilmektedir.

Diğer firar yöntemlerinden biri de eşyanın içine saklanma şeklindedir. Geçmişte kalabalık koğuş sistemlerinde hükümlü ve tutukluların koğuşlarında birden fazla büyük derin dondurucu, buzdolapları bulundurmasına izin verilmekteydi. Buzdolaplarının arızalarının ceza infaz kurumlarında yapılamaması durumunda bunlar dışarıya tamire gönderiliyordu. Kapalı ceza infaz kurumundan bir tutuklu, tamire gönderilen mutfak buzdolabının içinde yakalanmıştır. Yine kapalı ceza infaz kurumunda minyon yapılı 50 kg ağırlığındaki bir hükümlü, dışarı gönderilen kitap kutusu içinde bulunmuş ve yakalanmıştır.

Ceza infaz kurumu binasına yakın yerleşim yerlerinden de ceza infaz kurumuna doğru tünel kazılarak mahkûmların kaçırılma teşebbüsü ülkemizde yaşanmıştır.

4.4.7.3. Nakil Sırasında Silahlı Saldırı ile Gerçekleştirilen Firarlar

Kapalı ceza infaz kurumları dışında meydana gelen firar olaylarının mevcut bilgiler ışığında irdelendiğinde toplam firar sayısı içindeki oranının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Ceza infaz kurumlarının dış güvenliği ile hükümlü ve tutukluların sevk ve nakil işlemleri İçişleri Bakanlığına bağlı olarak görev yapan jandarma personeli tarafından yürütülmektedir. Firarların önlenmesi, jandarma personelinin ceza infaz kurumlarında varlık nedenidir. Bütün görevler, doğrudan ve dolaylı olarak firarların önlenmesi amacına yöneliktir. Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu; jandarmanın ceza infaz kurumları ile ilgili görevlerini mülki görevler içerisinde saymıştır.

Sevk ve nakil esnasında güvenlik, ceza infaz kurumu içerisindekine oranla çok daha yetersizdir. Muhafızlık görevlerinin büyük çoğunluğu askerlik görevini jandarma olarak yapan er veya erbaşlar tarafından icra edilir. Bu tür personele verilebilecek eğitim ve beklenecek profesyonellik sınırlıdır.

Bu işi yürütecek personelin iyi yetişmiş profesyonel kişilerden oluşması firar riskini de azaltacaktır. Avrupa ülkelerinde bu işin mesleğinde uzman kişiler tarafından yapıldığı bilinmektedir. Türkiye'deki mevzuat gereğince, ceza infaz kurumlarının dış güvenliği ve sevk-nakil işlemlerini jandarmanın yapacağı belirtilmektedir.

Naklin yapılacağı yer ve zaman konusunda tutuklulara ve tutuklu yakınlarına istihbarat sızıntısı sevk güvenliği için büyük risktir. Aracın geçeceği güzergâhın ve zamanının bilinmesi, yeterli güvenlik önlemlerini alınmaması hâlinde aracın silah tehdidi ile durdurulup görevlilerin etkisiz hâle getirilmesiyle firarlar olmaktadır (Görsel 4.36).

Sevk ve nakiller sırasında, dışarıdan herhangi bir saldırı olmadan da hükümlü ve tutukluların üst ve eşya aramalarına gerekli ihtimam gösterilmez ise önceden temin edebilecekleri birtakım materyaller ile de kolluk personelini etkisiz hâle getirerek de firarlar vaki olmaktadır.

Sevk ve nakillerde kullanılan araçların periyodik bakımları yapılmaz ya da eski model araçlar ile yola çıkıldığında araçların arızalanarak yolda kalma riskleri bulunmaktadır. Bu nedenle mahkûm nakli yapılan araçların bakımlı ve yeni model araçların tercih edilmesi önemlidir. Toplu olmayan sevklerde uçak ile sevkin hem güvenli hem de ekonomik olması dolayısı ile tercih edilmesi doğru olacaktır.

Haber Köşesi

Adliyeye sevk edilirken firar eden örgüt üyesi yakalandı

Terör Örgütü üyeliğinden kesinleşmiş hapis cezası bulunan ve adliyeye sevki esnasında firar eden hükümlü, polisin uygulaması sırasında M...'de yakalandı.

İ... M... İlçe Emniyet Müdürlüğü ekipleri, 7 Mart'ta K... Mahallesi D... kara yolundaki otobüs durağında uygulama yaptıkları sırada durdurulan dolmuştan inerek kaçan kişiyi kovalamaya başladı. Yaklaşık bir kilometrelik kovalamacanın ardından yakalanan kişinin, "hizmet nedeniyle görevi kötüye kullanmak" ve "silahlı terör örgütüne üye olmak" suçlarından 10 yıl 7 ay 15 gün kesinleşmiş hapis cezasının olduğu kimlik kontrolünde ortaya çıktı. Polislerin elinden kaçarak firar etti. Soruşturmayı yürüten İncelemede kimliği belirlenen

Görsel 4.36: Nakil sırasında firar eylemi

M. C.'nin kapatılan ... Derneği yönetim kurulu üyesi olduğu, 1 Mart'ta adliyeye sevki sırasında görevli polislerden kaçarak firar ettiği anlaşıldı. Emniyetteki işlemlerinin ardından adliyeye sevk edilen M. C. cezaevine gönderildi.

4.4.7.4. Hastaneden Firarlar

Hastaneler topluma açık yerler olması nedeniyle, isteyen herkesin kolayca firar edebileceği, bu nedenle de mahkûmun güvenliğinin ve kontrolünün sağlanabilmesinin oldukça zor olduğu yerlerdir. Hastane firarları gerek adli gerekse terör mahpuslarının çok sık başvurduğu yöntemlerdendir. Birçok hastanemizde muhkem tutuklu koğuşu bulunmayışı ve genellikle de muhafız personelin ihmali, muayene ve tedavi koşulları hastane firarlarını artıran etmenlerdir (Görsel 4.37).

Haber Köşesi

K...'da hastaneye götürülen mahkum firar etti

K...'da, cezaevinden tedavisi için hastaneye getirilen mahkum, firar etti.

K... E Tipi Kapalı ve Açık Cezaevi İnfaz Kurumunda rahatsızlandığını söyleyen mahkum R. O., infaz koruma memurlarınca D... Üniversitesi K... E... Ç... Eğitim ve Araştırma Hastanesine getirildi. Mahkum R. O., hastane görevlilerinin bir anlık dalgınlığından yararlanarak firar etti. Polis ekipleri, mahkumun yakalanması için çalışma başlattı.

Görsel 4.37: Hastaneden firar

4.4.7.5. Adliyelerden Firarlar

Ülkemizdeki adliyelerin bazılarında tutukluların duruşma öncesi ve sonrası bekleme nezarethaneleri, duruşma salonu bağlantılı ayrı çıkış merdivenleri bulunmadığından bazı güvenlik sorunları yaşanmaktadır.

Adliyelerden firarlar; nezarethanelerden, tuvaletlerden, duruşma salonu penceresinden atlayarak, nezarethanesi olmayan adliyelerde kalabalıktan istifade ederek kaçma seklinde veya tutuklu yakınlarının yardımları ile gerçekleşmektedir.

Tutuklu yakınları da firarilere yardımcı olmak için güvenlik güçlerini engelleyebilirler. Sevk işlemlerinde mahpuslara nezaret eden jandarma görevlilerinin iyi seçilmesi, hareket kabiliyetlerini kısıtlayan ağır silahlar yerine hafif ancak etkili silah ve inzibat aletleriyle donatılması dış firarları azaltacaktır (Görsel 4.38).

Haber Köşesi

Adliyeden firar eden şüpheli sahte kimlikle yakalandı

B...'da hakkında 65 yıl kesinleşmiş hapis cezası olan şüpheli B. A. adliyede yakınlarının yardımıyla firar etti. B. A. sahte kimlikle B...'ya gitmek üzereyken S...'de yolcu otobüsünde yakalandı.

B...'da, aranan şüpheli B. A. (28) yasadışı yollardan Yunanistan'a kaçmaya çalışırken Yunan Sahil Güvenlik Görevlileri tarafından fark edilip geri itildi. Şüpheli B. A. Sahil Güvenlik Komutanlığı görevlileri tarafından yakalandı. B. A.'nın hakkında 29 dosyadan 65 yıl kesinleşmiş hapis cezası olduğu anlaşıldı. Adliyeye sevk edilen B. A. çıkarıldığı mahkemece tutuklandı. Firar etti. B. A. tutuklandıktan sonra adliyede bulunan yakınlarının dikkat dağıtması ve yardımcı olmasıyla adliyeden kaçtı. Asayiş Büro Amirliği ekiplerince yapılan çalışmalarda kaçmasına yardım eden 3 akrabası ve 1 arkadaşı yakalanarak, tutuklandı. Sahte kimlikle yakalandı. Firari B. A da başkasına ait kimlikle B...'da gitmek üzereyken S... ilçesi yakınlarında yolculuk yaptığı otobüste yakalanarak gözaltına alındı. Şüpheli B. A.'nın işlemleri sürüyor.

Görsel 4.38: Adliyeden firar

4.4.7.6. Kargaşadan Yararlanarak Firarlar

Kapalı ceza infaz kurumlarında nadiren de olsa hükümlü ve tutukluların başlattıkları isyan, rehin alma ve buna benzer birtakım kargaşa neticesinde toplu firarlar yaşanabilmektedir. Bazen de doğal olaylar sonucu mahkûmlar toplu firar etmektedirler (Görsel 4.39).

Yangın, deprem gibi bazı doğal felaket ortamlarında da kargaşadan yararlanarak firarlar gerçekleşmiştir.

Kapalı ceza infaz kurumundan 2011 yılında meydana gelen deprem sonucu toplam 335 kişi firar etmiştir.

Şubat 2013 tarihinde kapalı ceza infaz kurumunda bir infaz ve koruma memuru ile mahkûm arasında çıkan tartışmanın diğer koğuşlara yayılmasıyla başlayan olaylar sırasında, kargaşadan yararlanarak bir tutuklu firar etmiştir.

Haber Köşesi

Cezaevinden firar etmeye çalışan mahkumlar çatıda yakalandı

İ...'in B... ilçesindeki cezaevinden firar etmeye çalışan 6 mahkum, jandarma ekiplerince çatıda yakalandı.

İ...'in B... ilçesindeki cezaevinden firar etmeye çalışan 6 mahkum, jandarma ekiplerince çatıda yakalandı. Alınan bilgiye göre, B... Kapalı Açık Ceza İnfaz Kurumu'nda, adam öldürme, kasten yaralama ve hırsızlık gibi çeşitli suçlardan cezasını çekmekte olan H. T, B. C, R. D, R. U. Ö, B. D. ve A. B, kendilerine çeşitli el işleri için verilen örgü iplerini ve fırça saplarını kullanarak yaklaşık 20 metrelik "halat merdiven" yaptı. Havalandırmanın kapatılması ve sayımların ardından harekete geçen mahkumlar, tuvaletlerden söktükleri musluklarla havalandırma avlularına çıkan kapıyı kırarak havalandırmaya çıktı. Buradan çatıya çıkan 4 mahkumu fark eden nöbetçi jandarma ekipleri, havaya ateş ederek mahkumların

Görsel 4.39: Kargaşadan yararlanarak firarlar

firar girişimini önledi. Mahkumlardan biri çatıya çıkamadan diğeri ise 10 metrelik iç havalandırma boşluğundan atladığı sırada ayağının kırılması sonucu yakalandı. Çatıdaki mahkumlar, olay yerine gelen itfaiyenin merdiveniyle yukarı çıkan ekiplerce yakalandı. Cezaevinden kaçmaya çalışan mahkumların jandarma ekiplerince yakalanma anı, cep telefonuyla kaydedildi. Görüntülerde, itfaiye merdiveniyle çatıya çıkan jandarma ekiplerinin, firar etmeye çalışan 4 mahkumu yakalama anı bulunuyor.

4.4.8. Firar Eylemlerinin Amaçları

Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların bazıları, tahliye ya da af gibi yasal süreci takip ederler. Bazıları ise bu yasal süreci takip etmek yerine firar etmeye çalışabilirler. Firar etmek isteyen hükümlü ve tutuklular, bu konuda kendisine yardım edebilecek kişilerin arayışı içine girerler.

Bazı mahkûmlar işledikleri suç türleri, fiziksel yapıları, ahlaki değerleri, ceza süreleri vb. firara daha yatkındırlar. Bazı mahkûmlar için ise firarın hukuki sonuçları caydırıcı bir etki göstermediğinden kaçmak için sürekli teyakkuzda beklerler.

Türkiye'deki ceza infaz kurumlarında bütün güvenlik tedbirlerinin alınmasına rağmen hükümlü ve tutuklunun kişisel çabasının da önemli bir rol oynadığı kabul edilmelidir.

Firarların yaşanmasındaki diğer nedenler; yeterli düzeyde önleyici tedbirlerin alınmaması, ceza infaz kurumlarının inşaat proje eksiklikleri ve kalabalıklaşma sorunudur.

Firar; özgürlüğünden yoksun bırakılan hükümlü ve tutukluların az ya da çok düşünce dünyalarını meşgul eder. Çünkü hükümlü ve tutuklular özgür olmayı ister, başkalarının kontrolünde olmayı istemez. Ceza infaz kurumlarının amacı; bu duygu ve düşüncenin pratiğe dönüşmesini engelleyebilmek, suçun karşılığı olan cezanın infazını gerçekleştirerek adaletin sağlıklı bir şekilde işleyişini sağlamaktır

Hükümlü ve tutukluların firar etmesi ceza infaz kurumlarında disiplin, otorite ve güvenliğin bozulmasına neden olur. Bu durum ceza infaz kurumlarında alt kültürün üst kültüre hâkim olması yani inisiyatifin (üstünlük) mahkûmun eline geçmesi anlamına gelir. Bu durum hem mahkûmların hem de personelin güvenliğini tehlikeye sokar. Asayiş ve güvenliğin sağlanması zorlaşır ve başka firarlar da kaçınılmaz olur. Bu durumun sona ermesi için mevzuat doğrultusunda hareket edilmesi esastır.

Cezaevi idaresi kanun ve yönetmelikler doğrultusunda tüm hükümlü ve tutuklulara eşit ve adaletli yönetim sergilemesi gerekir (Görsel 4.40). Hükümlü ve tutuklular bu durum karşısında isyan ve firar teşebbüsünde bulunmaktan kaçınır hâle gelecektir.

Hükümlü ve tutukluların mevzuattan kaynaklanan hakları cezaevinin güvenliğini tehlikeye düşürmemek kaydıyla cezaevi idaresi tarafından mağduriyete sebep olmayacak şekilde gözetilir. Bu noktada cezaevi idaresinin yapması gereken, kurum güvenliği ile insan hakları arasında bir denge oluşturmaktır. Oluşabilecek mağduriyetler hükümlü ve tutukluların avukatları ve sivil toplum kuruluşları vasıtasıyla cezaevi idaresine bildirilir.

4.4.9. Firara Karşı Alınması Gereken Önlemler

Hükümlülük ve tutukluluk yasal bir statüdür. Hükümlü ve tutuklunun bunu reddetme hakkı yoktur. Bu nedenle hükümlü ve tutukluları ceza infaz kurumundan muhafaza etmek kaçmalarını engellemek iç ve dış güvenliğin yasal sorumluluğudur.

Ceza infaz kurumları güvenliğinin temel bir yanı kurumun fiziksel güvenliğidir. Fiziksel güvenliğin unsurları; ceza infaz kurumu binalarının mimarisini, bu binaların duvarlarının dayanıklılığını, pencerelerdeki parmaklıkları, oda, koğuş ve birimlerinin kapılarını ve duvarlarını, çevre duvarı ve çitlerinin, gözetleme kulesinin (Görsel 4.40) vb. özelliklerini kapsar. Ayrıca kilit, kamera, alarm sistemleri (iç ve dış), X-ray makineleri, metal dedektörleri, kelepçeler vb. gibi güvenliğe ilişkin fiziksel destek malzemelerini de içermektedir.

Görsel 4.40: Cezaevi dış duvarı ve gözetleme kulesi

Herhangi bir cezaevi sisteminin güvenilirliği mahpusları gözaltında tutma, onların firar etmesini ve gözaltındayken daha fazla suç işlemesini önleme yeteneğine bağlıdır. Bu; halkı daha fazla suç eylemlerinden koruduğu; halkın, medyanın ve siyasetçilerin hukukun üstünlüğüne ve ceza adaleti sistemine olan güvenine katkıda bulunduğu ve mahpusların ceza infaz sistemi içerisinde sağlanan rehabilitasyon faaliyetlerinden yararlanmasına olanak sağladığı için ceza infaz kurumu yönetiminin temel bir faaliyetidir.

Gözaltındaki mahpusların ve firar eden mahpusların terör eylemlerinde bulundukları, halktan bazı kişileri ve kolluk görevlilerini öldürdükleri ve ciddi olarak yaraladıkları ya da diğer ciddi suç faaliyetlerinde bulunduklarına dair örnekler mevcuttur.

Cezaevine kabul edildikten sonra mümkün olan en kısa sürede mahpuslar şu hususları belirlemek üzere değerlendirilir:

- Firar hâlinde topluma oluşturacakları risk
- İster kendi başlarına ister dışarıdan yardımla firara teşebbüs etme riski

Her mahpus daha sonra risk düzeylerine uygun güvenlik koşullarında tutulur.

Gerekli güvenlik düzeyi bir kişinin hapis hayatı boyunca düzenli aralıklarla gözden geçirilir.

A) Risk Değerlendirmesi

Cezaevi yönetimi tarafından dikkatli bir risk değerlendirmesi yapılmalıdır. Risk değerlendirmesinin dört baskın risk türü arasında fark gözetmesi önemlidir:

1. Firar riski
2. Personele, diğer mahpuslara ve ziyaretçilere yönelik şiddet riski
3. İyi düzene yönelik risk
4. Cezaevi dışında gerçekleşen suç faaliyetini cezaevinden yöneten mahpusların riski

Firar riskini değerlendirmek için bazı ölçütler belirlenmiştir. Bunlar genellikle şu hususları içerir.

- Eğer firar etselerdi topluma oluşturacakları tehdit
- İster kendi başlarına ister dışarıdan yardımla firara teşebbüs etme olasılığı
- Firara teşebbüs geçmişi ve dış yardıma erişim
- Mahpusun hüküm giydiği suçun niteliği
- Önceki suçların sayısı ve türü
- Genellikle suçun niteliğini yansıtan cezanın uzunluğu
- Diğer mahpuslara ve personele tehdit potansiyeli

Kapsamlı bir risk değerlendirmesi yapıldıktan sonra mahpuslar tutulmalarının gerektiği uygun güvenlik düzeyine göre kategoriye ayrılmalıdır. Mahpusların kategoriye ayrılması ayrıca onların uygun bir cezaevine ya da cezaevindeki bir üniteye yerleştirilmesi için gereklidir ve risk ve ihtiyaç değerlendirmesi bulguları bireyselleştirilmiş ceza planlarının gelişimine temel oluşturmaktadır.

Cezaevi istihbaratı; etkili, dinamik güvenliğin temel bir parçasıdır. Mahpuslardan bilgi toplanması, mahpusların dikkatli bir şekilde gözlenmesi ve izlenmesi, bu bilgilerin analizi cezaevlerinde firarların, kargaşa vakalarının ve suç faaliyetinin önlenmesinin temel ilkesidir. Bir firar, ayaklanma veya uyuşturucu eylemini önlemek bunun sonrasıyla uğraşmaktan her zaman daha çok tercih edilir.

Yüksek güvenliğe tabi mahpusları dış çevreye yakın yerlerden ziyade cezaevinin merkezinde konumlandırmak, firarı geciktirecek ve personele karşılık verme ve yardım çağırma imkânı verecektir.

Yüksek riskli mahpusları helikopterler kullanarak kurtarmak, kaçırmak için dünya çapında detaylı olarak hazırlanmış girişimler olabilir. Bu firarlarda genellikle havalandırma alanlarına ve çatıların başına kısa yoldan iniş yapan, firar edecek mahpusların tırmanması için ip veya merdiven sarkıtan ve güvenlik çitlerini indirmeye çalışmak için tutma kancası kullanan helikopterler vb. araçlar olabilir. Helikopterle vb. araçlar ile firar etmeyi önlemek için cezaevi havalandırma bahçesi ve spor alanları üzerine helikoptersavar ya da tel örgüleri yerleştirme, her havalandırma bahçesi etrafına mahpusların çatılara erişimlerini engellemek için jiletli teller ve dikenli tel gibi tırmanma karşıtı araçlar bulundurulmalıdır.

Firar girişimleri ve firarlara karşı alınacak tedbirler sadece fiziki güvenlik önlemleriyle engellenemeyebilir. Bu nedenle dinamik güvenlik ve standart güvenlik uygulamalarının gözden geçirilerek personeli bu konuda bilinçlendirmenin firarları engellemede etkili olacağı düşünülmektedir. Çünkü fiziki ve teknolojik güvenlik sistemlerinin doğal etkenler nedeniyle kullanılmaz hâle gelebileceği unutulmamalıdır.

B) Sayımların Sağlıklı Yapılması

Hükümlü ve tutuklular için sayım sistemi, prosedürleri, ceza infaz kurumu güvenliği hem personelin hem de mahpusların güvenliği için oldukça önemlidir. Bir başka ifadeyle sayım, eldeki verilere göre mahpusların sayısının fiziksel onayıdır. Firar vuku bulup bulmadığının tespiti ancak sağlıklı bir sayım yapmakla mümkündür (Görsel 4.41). Sayımların sağlıklı yapılabilmesi için de bir sayım prosedürünün hazırlanması gerekir.

Bir disiplin ve otorite olan ceza infaz kurumlarında güvenlik ve huzurun sağlanması için, mahpusların her türlü ateşli, delici, kesici ve uyuşturucu maddelerinden arındırılması ve varsa firar emarelerinin bulunup ortaya çıkartılması ancak sağlıklı yapılan aramayla mümkündür.

Haber Köşesi

R...'de 3 mahkum firar etti

R... K... L Tipi Açık Cezaevinde bulunan 3 mahkum firar etti.

Alınan bilgiye göre, R... K... L Tipi Açık Cezaevinde dün akşam yapılan sayım sırasında 3 mahkumun firar ettiği ortaya çıktı. Firar eden mahkumlar A. S, O. K. ile kimliği öğrenilemeyen bir mahkumun yakalanması için bölgedeki tüm güvenlik birimleri uyarıldı. Mahkumların cezaevinden nasıl kaçtıklarının belirlenmesi ve yakalanmaları için jandarma ve polis ekipleri çalışma başlattı.

Görsel 4.41: Sayımların sağlıklı yapılması

C) Firarları Kolaylaştıracak Durumların Kaldırılması

Havalandırma bahçesinde çatıya çıkmayı kolaylaştıran malzeme bulundurulmaması konusunda dikkatli olunmalı (çamaşır ipi, temizlik hortumu vb.), ayrıca yağmur suyu indirme boruları mutlaka duvarın içine gizlenmelidir.

Bahçeye açılan koğuş kapılarının bahçeden kilitlenmesi, koğuş- bahçe kapılarının açık kalmasını önlemek veya kapı açıldığında sesli ve ışıklı uyarı sistemi buton vasıtasıyla sağlanmalıdır.

Çatıya çıkışı engellemek için, çatı kenarlarına 90 cm bir açı vererek jiletli tel ile çevrilmeli, imkân olması hâlinde bu bölgeler kamerayla takip edilmelidir.

Ceza süresi uzun olan mahkûmların oda yerleştirmelerine dikkat edilerek onları sürekli gözetim ve denetimlerinin yapılabileceği yüksek güvenlikli bölümlerde ve merkezi yerlerde muhafaza edilerek, arama ve sayımları daha dikkatli yapılmalıdır.

Ç) Aramaların Bilinçli ve Amacına Uygun Yapılması

Mahpuslara odalarında hobi çalışmaları için verilen malzemeler takip edilmeli, odalarda el işi yaptırılmamalı, el işlerini mutlaka atölyede yapmalarına izin verilmeli, atölye dönüşü üst ve eşya aramaları el ve dedektörle yapılmalıdır (Görsel 4.42).

Görsel 4.42: Cezaevinde arama

Kurum kantininde satılan malzemelerin takibi yapılarak olağan dışı bir durum olduğunda araştırılmalıdır.

İhata duvarı etrafında, avlularda, bahçelerde, hatta koridorlarda bitki bulundurulmamalıdır. Tesisler, çift ihata korumalı olmalıdır. İhatanın bulunduğu alan tel bobinleri, elektronik alarm sistemleri ve mümkün olduğu kadar çok ışıkla donatılmalıdır. İhata ve tel örgüler sürekli kontrol edilmelidir. Alarm sistemleri her gün kontrol edilerek çalışıp çalışmadığı tespit edilmelidir.

Bariyer elektronik alarm sistemleri, otomatik devreye giren projektörler, mikrodalga sistemler, yedek jeneratör sistemleri sürekli kontrol edilmelidir. Kontrol merkezi memurlarının alarm panellerini geçici olarak kapatmaları önlenmelidir.

Özel arabaların ceza infaz kurumları kampüsü içine girmelerine izin verilmemelidir.

Ceza İnfaz kurumlarının dışarıya bakan koğuş veya oda duvarları kısmi ve genel aramalarda dikkatlice gözden geçirilmeli, ihata duvarının içi iyi aydınlatılmalı ve dış güvenlik devriye gezmelidir.

Kapalı ceza infaz kurumlarında ihata duvarlarının kenarına; firarı kolaylaştıracağı, kontrol ve gözetlemeye engel teşkil edeceği değerlendirilen her türlü bitki, ağaç, kameriye vb. doğal ve yapay örtülerin bulundurulmasına izin verilmemelidir.

Bina ve eşyadaki değişikler gözlemlenerek tespit edilip koğuşlarda gereksiz ve fazla eşyanın bulundurulmasına izin verilmemeli, idarece verilen eşyaların belirtilen miktardan fazla olup olmadığı sürekli kontrol edilmeli, yeni bir malzeme talebi olması hâlinde eskisi istenmelidir.

Hükümlü ve tutuklular arasında dinleme ve istihbarat çalışması yapılmalı, haberleşmeleri kontrol eden personelin şifreleme sistemleri konusunda eğitim almaları sağlanmalıdır.

Aramalarda bahçe kapısı kilit sitemi ve pencere demir parmaklıkları plastik tokmaklarla kontrol edilmelidir.

Havaların yağışlı veya sisli olduğu günlerde kamera görüntülerinin izlenmesine azami dikkat gösterilmelidir (Görsel 4.43).

Ranza ve dolapların duvarlara sabitlenmesi gerekmektedir. Aksi takdirde ranza ve dolaplar üst üste koyularak çatı firarları yaşanabilmektedir.

Görsel 4.43: Cezaevi güvenlik kamerası

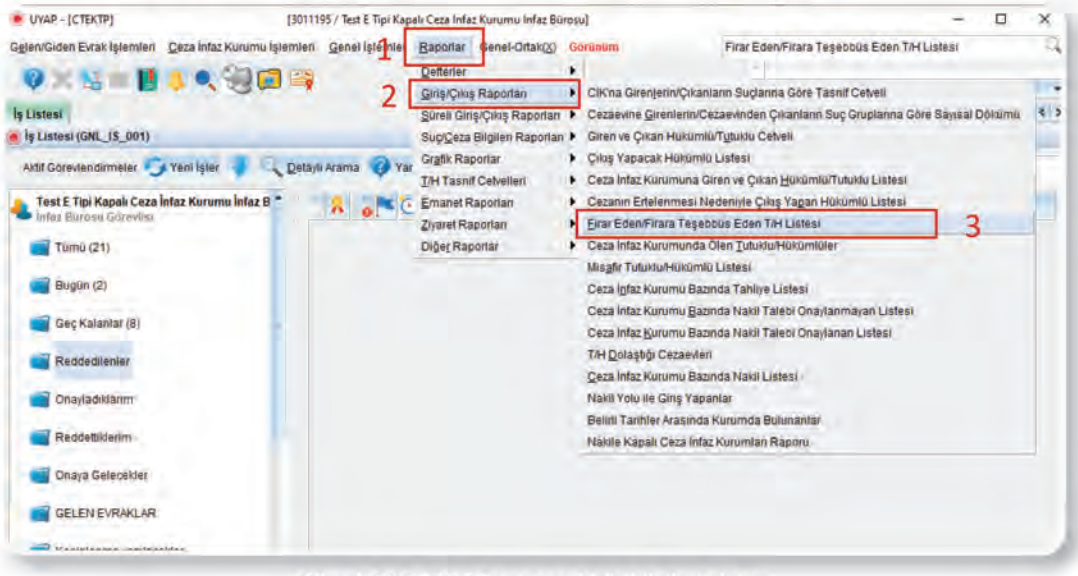
Ceza infaz kurumu binasının, proje ve inşaat aşamasında denetimleri sağlıklı bir şekilde yapılmalıdır. Doğal afetlerde, iç güvenlik ve dış güvenlik koordineli çalışarak oluşabilecek zafiyetler yeterince kolluk kuvveti takviyesi yapılarak önlenmelidir.

Doğal afetlerle ilgili tatbikatlar yapılarak iç güvenlik ve dış güvenlik personeli bilinçlendirilmeli ve ekipmanlar kontrol edilmelidir.

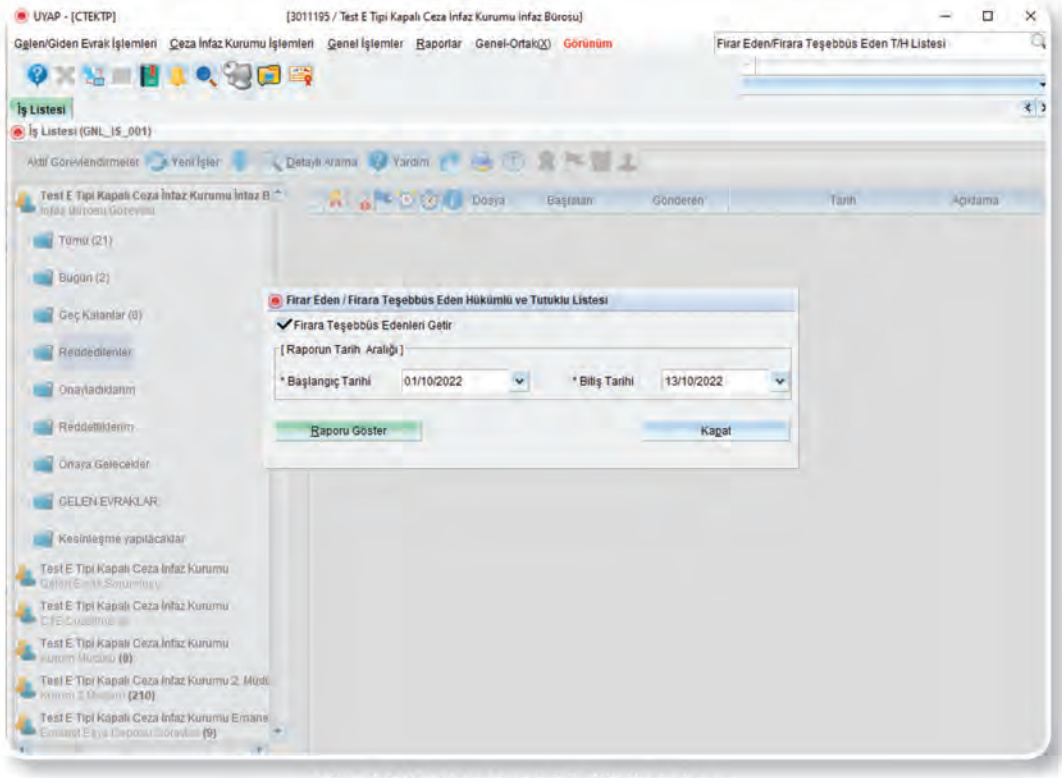
4.4.10. Mesleki Programda İlgili Ekranlar

Tutuklu veya hükümlünün firara teşebbüs eylemlerini kaydetmek amacıyla infaz bürosunda bulunan "Ceza İnfaz Kurumu İşlemleri>Ceza İnfaz Kurumu Takip İşlemleri>Vukuat Bilgileri" menüsünden ekranı açmak gerekir. Açılan ekrana veri girişi yaparak oluşan raporlara "Raporlar>Giriş/Çıkış Raporları>Firar Eden/Firara Teşebbüs Eden T/H Listesi" menüsü ile ulaşılır (Görsel 4.44, Görsel 4.45, Görsel 4.46). Eğitim, ilgili işlemler ve yönergeler takip edilerek tamamlanabilir.

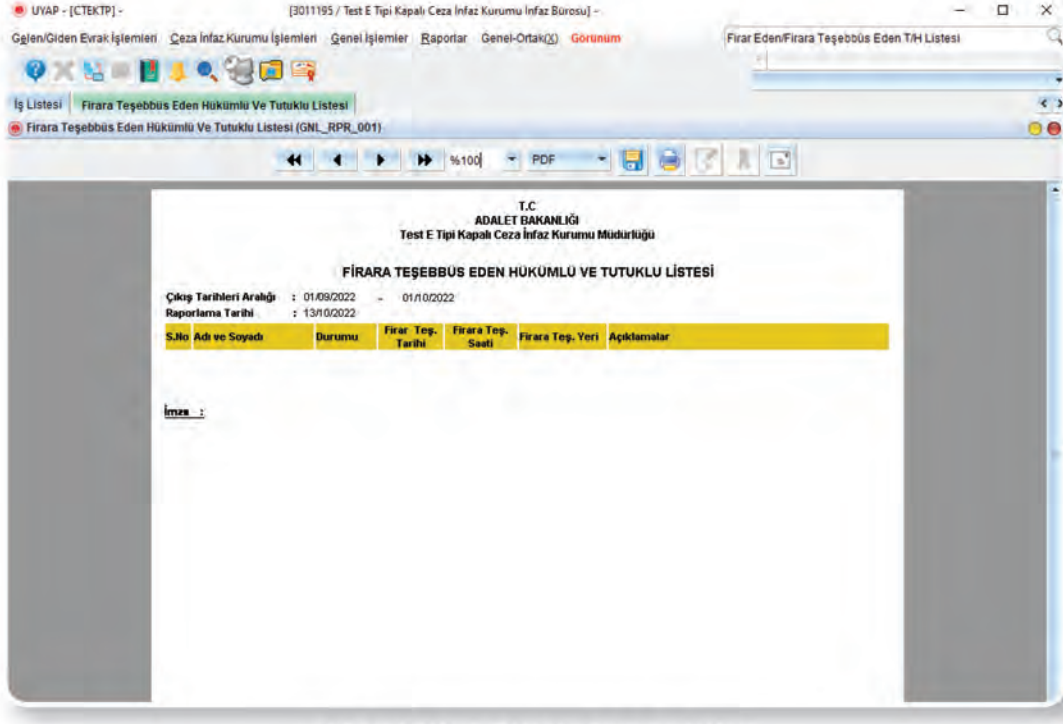
Mesleki programda ani müdahale durumları ile ilgili uygulamalar yapılır.

Görsel 4.44: UYAP firara teşebbüs bilgileri ekranı

Görsel 4.45: Firara teşebbüs bilgileri ekranı

Görsel 4.46: Firara teşebbüs bilgileri ekranı

4.4. Ölçme ve Değerlendirme

A) Aşağıdaki cümlelerin başındaki boşluğa ifade doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. (.....) Hükümlü ve tutukluların atölye dönüşünde üst ve eşya araması dedektörle mutlaka yapılmalıdır.
2. (.....) Kurum arabaları ve özel arabaların ceza infaz kurumu içine girmeleri serbesttir.
3. (.....) Kapalı ceza infaz kurumlarına ihata duvarlarına bitki ağaç gibi doğal ve yapay örtülerin yapılmaması gereklidir.
4. (.....) Alarm sistemleri her hafta kontrol edilerek çalışıp çalışmadığı kontrol edilmelidir.
5. (.....) Sisli ve yağışlı günlerde kamera görüntülerinin izlenmesine azami olarak dikkat edilmelidir.

B) Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

1. Hürriyeti bağlayıcı cezaların infazından hükümlü ve tutukluların kendi hazırladıkları illegal yöntemlerle ceza infaz kurumundan kaçıp kurtulmasına ..... denir.
2. Ceza infaz kurumundan veya gözetim altında bulunan, tutuklu veya hükümlünün firar etmesi hâlinde haklarında ..... kadar hapis cezasına hükmolunur.
3. Ceza infaz kurumlarından tünel kazma yolu ile firar edilmesinin teşkilatlanma, planlama hazırlık ve ..... olmak üzere dört aşaması bulunmaktadır.

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak işaretleyiniz.

1. **Aşağıdakilerden hangisi hükümlü ve tutuklu odaklı firarın nedenlerinden biri değildir?**

   A) Yargılama sonunda almış oldukları ceza süreleri

   B) Kendisinin suçsuz olduğuna inanması

   C) Ceza infaz kurumunun şartlarına dayanamaması

   D) Ailelerinin sosyal hayatlarında ciddi değişikliklerin meydana gelmesi

   E) İç güvenlik ve dış güvenliğin uyum içinde çalışmaması

4.4. Ölçme ve Değerlendirme

2. Aşağıdakilerden hangisi hükümlü ve tutukluların firar etme nedenlerinden biri değildir?

A) Mevzuatın tam olarak uygulanması

B) Firarlarla ilgili yasaların yetersizliği

C) Adliye ve hastanelerde fiziki koşullarının sağlanamaması

D) Odalarda terör ve organize suçluların kalabalık şekilde bir arada kalmaları

E) Koğuşlar arası haberleşmenin önlenememesi

3. Aşağıdakilerden hangisi firar aşamalarından biri değildir?

A) Teşkilatlanma

B) Toparlanma

C) Planlama

D) Hazırlık

E) Kazı

4. Aşağıdakilerden hangisi firara karşı alınabilecek önlemlerden değildir?

A) Ceza infaz kurumunda mahpuslar her türlü ateşli, delici, kesici ve uyuşturucu maddelerden arındırılmalıdır.

B) Mahkumların çıktığı havalandırma bahçesinde çatıya çıkmayı kolaylaştıran malzeme bulundurulmalıdır.

C) Çatıya çıkışı engellemek için, çatı kenarlarına 90 cm bir açı vererek jiletli tel ile çevrilmelidir.

D) Odalarında hobi çalışmaları için verilen malzemeler takip edilmeli, odalarda el işi yaptırılmamalıdır.

E) Kurum kantininde satılan malzemelerin takibi yapılarak olağan dışı bir durum olduğunda araştırılmalıdır.

5. Aşağıdakilerden hangisi firar yöntemi değildir?

A) Nakil sırasında silahlı saldırı ile gerçekleşenler

B) Hastaneden yapılanlar

C) Kargaşadan faydalanarak gerçekleşenler

D) Açlık grevi yaparak gerçekleşenler

E) Tünel kazarak yapılanlar

Kaynakça

- 172 Sayılı Ceza İnfaz Kurumlarında Barındırılanların Uluslararası Standartlarda İnsan Hakları Merkezli Sağlığa Erişi ve Tedavileri, Tedavi Nedeniyle Nakilleri, Ceza Tehiri İşlemleri Hakkında Genelge, Adalet Bakanlığı, 06.01.2020.
- 176 Sayılı Adli Görüşme Odaları Hakkında Genelge, Adalet Bakanlığı, 05.06.2015.
- Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü, T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı, Ankara, 2014.
- AZAK Ünal, Örnekli ve Açıklamalı Soruşturma ve Yazışma Teknikleri (3. bs.), Özkan Matbaacılık, Ankara.
- BERK, J. Ütgm. U., Türkiye'deki Kapalı Cezaevleri Güvenlik Sistemlerinin Firar Olayları Yönüyle İncelenmesi, Kara Harb Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2006, Ankara.
- Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, T.C. Resmî Gazete, 26735, 19.12.2007.
- Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, T.C. Resmî Gazete, 5275, 13.12.2004.
- Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, T.C. Resmî Gazete, 31100, 14.04.2020.
- Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik, T.C. Resmî Gazete, 31083, 29.03.2020.
- Ceza İnfaz Kurumları e Tutukevleri Hizmet Öncesi Eğitim Yönetmeliği T.C. Resmî Gazete Sayısı, 25452, 04.05.2004
- Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleri İle Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Protokol, 26.01.2017.
- Ceza İnfaz Kurumlarında Kullanılacak Defter ve Belgeler İle Bunların Düzenlenmesine Dair Yönerge, Adalet Bakanlığı, 07.07.2006.
- Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, T.C. Resmî Gazete, 25685, 29.12.2004.
- Dinamik Güvenlik ve Cezaevi İstihbaratı El Kitapçığı, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi, New York, 2015.
- DÖNMEZLER Sulhi, ERBİL Hasan, TURGUT Hüseyin, İnfaz ve Koruma Memuru Yetiştirme Eğitimi, Cilt: 1, Adalet Bakanlığı, Ankara, 2019.
- Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri İle Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik, T.C. Resmî Gazete, 31349, 29 Aralık 2020.
- Hükümlü ve Tutuklular İle Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İaşe Yönetmeliği, T.C. Resmî Gazete, 25978, 26.10.2005.
- Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, T.C. Resmî Gazete, 17985, 12.03.1983.
- Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği, T.C. Resmî Gazete, 29955, 21.01.2017.
- KARAKUŞ Ufuk, ONGER Seda, 8. Sınıf Öğrencilerinin Doğal Afet ve Afet Eğitimi Kavramını Anlama Düzeyleri, Journal of History Culture and Art Research, 6(6):482, December 2017.
- MUTLU Ahmet, Ceza İnfaz Kurumları Mevzuatı, Adalet Yayınevi, Ankara,1998.
- ÖZTEK Zafer, Ceza İnfaz Kurumlarında Sağlık Hizmetleri El Kitabı, Adalet Bakanlığı, Ankara, 2012.
- SAĞLAM M. Yılmaz, Ceza İnfaz Kurumlarında Yönetim ve Güvenlik İlişkileri, Adalet Dergisi, Sayı: 11, 2002.
- SEVİMLİ Zekeriya, Cezaevi Firarları ve Önlemler, Adalet Bakanlığı, 1995, Ankara.
- SÖZEN Yrd. Doç. Dr. Süleyman ve Diğerleri, Jandarmanın Görev ve Yetkileri (2. bs.), Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2004.
- TEKİNER M. Ali ve Diğerleri, Olaylara Müdahale Esasları, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2018.
- Yangın Eğitimi, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 2019.

Genel Ağ Kaynakçası

- https://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 15.03.2023)
- https://www.tdk.gov.tr/kategori/icerik/yazim-kurallari/ (Erişim Tarihi: 15.03.2023)
- https://hsgm.saglik.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 26.07.2022)
- https://cte.adalet.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 03.09.2021)
- http://www.uyap.adalet.gov.tr (Erişim Tarihi: 08.06.2016)
- http://www.edirnefcik.adalet.gov.tr/huk-tut-rehberi (Erişim Tarihi: 23.05.2016)
- http://www.adalet.gov.tr/baglantilar/Ceza İnfaz Kurumları (Erişim Tarihi: 26.05.2016)
- https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/belge/um_telefon.pdf (Erişim Tarihi: 26.05.2016)
- http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/2.5.200610218.pdf (Erişim Tarihi: 26.07.2022)
- http://www.maltepecocik.adalet.gov.tr (Erişim Tarihi: 22.05.2016)
- http://uyapegitim.adalet.gov.tr (Erişim Tarihi: 08.06.2016)
- http://www.yayın.adalet.gov.tr (Erişim Tarihi: 05.05.2016)
- https://www.ab.gov.tr/40331.html (Erişim Tarihi: 26.07.2022)
- https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/mus-cezaevinde-taskinlik/208392 (Erişim Tarihi: 20.07.20220)
- https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/bakirkoy-kadin-kapali-cezaevindeki-isyan-girisiminde-4-tutukla-ma/626023 (Erişim Tarihi: 20.07.2022)
- https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/ikiziyle-yer-degistirip-cezaevinden-kacan-mahkum-yakalan-di/1517737 (Erişim Tarihi: 20.07.2022)
- https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/cezaevinden-firar-etmeye-calisan-mahkumlar-catida-yakalan-di/777729 (Erişim Tarihi: 20.07.2022)
- https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/cezaevi-firarisi-cezaevi-ziyaretinde-yakalandi/956257 (Erişim Tarihi: 26.07.2022)
- https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/rizede-3-mahkum-firar-etti/679802 (Erişim Tarihi: 20.07.2022)
- https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/cezaevi-firarisi-ici-su-dolu-depoda-yakalandi/534472 (Erişim Tarihi: 20.07.2022)
- https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/diyarbakir-cezaevinde-tunel-kazdilar/352524 (Erişim Tarihi: 20.07.2022)
- https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/kutahyada-hastaneye-goturulen-mahkum-firar-etti-/1212309 (Erişim Tarihi: 20.07.2022)
- https://www.mynet.com/korona-asisi-ile-ilgili-sorulara-cevaplar-110106665387 (Erişim Tarihi: 26.07.2022)
- http://www.trthaber.com/haber/turkiye/o-kargasada-1-tutuklu-firar-etmis74712.html (Erişim Tarihi: 12.02.2015)
- https://acilafet.saglik.gov.tr/TR-78789/ilk-yardim.html (Erişim Tarihi: 26.07.2022)
- https://www.uyap.gov.tr/kitap (Erişim Tarihi: 03.09.2021)
- https://uyapakademi.adalet.gov.tr/Account/Login?ReturnUrl=%2F (Erişim Tarihi: 26.07.2022)
- https://www.dw.com/tr/koronaile-ilgili-sorulara-cevaplar/ (Erişim Tarihi: 03.09.2021)
- https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/bulasici-hastaliklar/2019-n-cov.htlm (Erişim Tarihi 20.01.2021)
- https://www.trthaber.com/haber/turkiye/saglik-bakani-acikladi-ilac-stoklandigini-tespit-et-tik-403275.html (Erişim Tarihi: 03.09.2021)
- https://acilafet.saglik.gov.tr/TR-78789/ilk-yardim.html (Erişim Tarihi: 26.07.2022)

Görsel Kaynakçası

Aşağıdaki kare kod aracılığı ile görsel kaynakçasına erişebilirsiniz.

http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=1770

Şekil Kaynakçası

Öğrenme Birimi	Açıklama	Şeklin Alındığı Kaynak
1	Şekil 1.1	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
1	Şekil 1.2	Komisyon tarafından hazırlanmıştır.
1	Şekil 1.3	https://www.shutterstock.com/tr/ id: 1456398035 görseli düzenlenerek komisyon tarafından hazırlanmıştır.

Cevap Anahtarı

1. Öğrenme Birimi

A	1	Yanlış
	2	Doğru
	3	Yanlış
	4	Doğru
	5	Yanlış
	6	Doğru
	7	Doğru
	8	Doğru
	9	Yanlış
	10	Yanlış
	11	Doğru
	12	Yanlış
B	1	Kontrol Merkezleri
	2	24 saat
	3	Mikrofon-hoparlör-yardımcı ekipmanlar
	4	Adalet
	5	Dâhilî Telefon
	6	Müdür
	7	Yangın Alarm Paneli
	8	Optik Kayıt Sistemi-Sınırlı
	9	Güvenlik-Kontrolün
	10	Basınca duyarlı
	11	Merkezi su otomasyon sistemi
C	1	B
	2	D
	3	D
	4	B
	5	E
	6	C
	7	B
	8	D
	9	D
	10	B
	11	B
	12	B
	13	A

1.1

Cevap Anahtarı

1. Öğrenme Birimi

A	1	Yanlış
	2	Doğru
	3	Yanlış
	4	Yanlış
	5	Doğru
	6	Yanlış
	7	Yanlış
	8	Doğru
	9	Yanlış
	10	Yanlış
B	1	Türkçeden
	2	Telefonla görüşme bildirim formu
	3	Mahkeme
	4	İdare gözlem kurulu
	5	10 dk.
	6	İki katı
	7	İlgili Konsolosluk makamları
	8	Güvenli ve gözetim
	9	On beş günde-On dk.
	10	Görüşmeyi yapan hükümlü
C	1	D
	2	D
	3	A
	4	A
	5	C
	6	A
	7	C
	8	C
	9	E
	10	A
	11	E
	12	C
	13	A
	14	A
	15	B

1.2

Cevap Anahtarı

1. Öğrenme Birimi

A	1	Yanlış
	2	Doğru
	3	Doğru
	4	Yanlış
	5	Yanlış
	6	Doğru
	7	Doğru
	8	Doğru
	9	Yanlış
	10	Yanlış
B	1	Telefon dinleme ve kayıt sistemi
	2	Kaydedip sonradan
	3	1 aydan 3 aya
	4	İllegal haberleşme
	5	Cezaevi İdaresinde
C	1	B
	2	C
	3	E
	4	B
	5	D
	6	A
	7	C
	8	E
	9	A
	10	D

1.3

Cevap Anahtarı

2. Öğrenme Birimi

A	1	Yanlış
	2	Doğru
	3	Yanlış
	4	Doğru
	5	Yanlış
	6	Doğru
	7	Doğru
	8	Yanlış
	9	Doğru
	10	Doğru
	11	Doğru
	12	Yanlış
B	1	Yoklama
	2	Sayım Öncesinde
	3	Disiplin
	4	Cumhuriyet başsavcısının
	5	Bina Araması
	6	Sayım Bilgileri
	7	Her gün
	8	Nöbet cetvelinde
C	1	A
	2	E
	3	D
	4	A
	5	D
	6	D
	7	B
	8	D
	9	E
	10	D
	11	C
	12	A
	13	B
	14	C
	15	E
	16	C
	17	C
	18	E

Cevap Anahtarı

3. Öğrenme Birimi

A	1	Yanlış
	2	Doğru
	3	Doğru
	4	Doğru
	5	Yanlış
	6	Yanlış
	7	Yanlış
	8	Doğru
	9	Yanlış
	10	Doğru
	11	Doğru
	12	Yanlış
	13	Doğru
B	1	İki
	2	İki
	3	Sevk
C	1	C
	2	D
	3	E
	4	A
	5	A
	6	E
	7	D
	8	A

3.1

A	1	Doğru
	2	Yanlış
	3	Doğru
	4	Doğru
	5	Doğru
	6	Doğru
	7	Yanlış
	8	Yanlış
	9	Yanlış
	10	Yanlış
	11	Yanlış
	12	Doğru
	13	Yanlış
	14	Doğru
	15	Doğru
	16	Yanlış
B	1	İnfaz koruma memuru
	2	Mahkum
	3	Bir defa
	4	Adalet Bakanlığı
C	1	E
	2	D
	3	B
	4	D

3.2

Cevap Anahtarı

3. Öğrenme Birimi

A	1	Doğru
	2	Yanlış
	3	Doğru
	4	Doğru
	5	Doğru
	6	Yanlış
	7	Doğru
	8	Yanlış
	9	Yanlış
	10	Doğru
	11	Doğru
	12	Doğru
	13	Yanlış
	14	Doğru
	15	Doğru
	16	Yanlış
	17	Doğru
	18	Yanlış
B	1	Beslenme
	2	Tereke Hâkimliğine
	3	Kantin
C	1	D
	2	A
	3	A
	4	E
	5	E
	6	D
	7	A
	8	D
	9	D
	10	E
	11	E

3.3

Cevap Anahtarı

4. Öğrenme Birimi

4.1

A	1	Doğru
	2	Yanlış
	3	Doğru
	4	Doğru
	5	Yanlış
B	1	Acil Durum
	2	Cumhuriyet başsavcılığı
	3	Dokunmamak ve dokundurmamakla görevlidir.
C	1	D
	2	A
	3	B
	4	A
	5	A

4.2

A	1	Yanlış
	2	Yanlış
	3	Yanlış
	4	Doğru
	5	Doğru
B	1	Doğal afet
	2	En az iki
	3	Kurumun en üst amiri - üç ayda bir- yedi gün
C	1	B
	2	D
	3	B
	4	A
	5	D

Cevap Anahtarı

4. Öğrenme Birimi

4.3

A	1	Doğru
	2	Yanlış
	3	Doğru
	4	Doğru
	5	Yanlış
B	1	İsyan ve ayaklanma
	2	Açlık grevi
	3	Wernicke Korsakoff -B1 (Tiyamin)
C	1	E
	2	D
	3	A
	4	C
	5	B

4.4

A	1	Doğru
	2	Yanlış
	3	Doğru
	4	Yanlış
	5	Doğru
B	1	Firar
	2	6 aydan 1 yıla kadar
	3	Kazı
C	1	E
	2	A
	3	B
	4	B
	5	D

Not almak için boş sayfayı kullanabilirsiniz.